

САЛИ БОУМАН КАРМА

Превод от английски: Лидия Николова, 1997

chitanka.info

ПРОЛОГ

Париж

1959

Пълномощното беше за два милиона долара. Това беше последното писмо за деня.

Той внимателно прегледа параграфите и без да бърза провери всеки ред. Отсреща му на бюрото неговата старша секретарка чакаше. Нищо в нейното поведение не издаваше, че тя беше наскоро сгодена, много влюбена и тръпнеща от желание да се прибере вкъщи. Той ѝ хвърли бегъл поглед и се усмихна. Зад прозорците от шлифовано стъкло слънцето все още грееше и откъм улицата, макар и приглушено от стъклата, се долавяше бученето на парижкото движение. Беше шест часа.

Париж през лятото, Сена в топлата вечер. Някога му бе познато, как се чувстваш в края на деня, когато вечерта е изпълнена с обещания. Не сега. Той още веднъж наведе глава над книжата, взе платинената си писалка и се подписа: Едуард дьо Шавини.

После хлъзна белия лист през черното бюро и съжалявайки я, ѝ каза:

— Сега можеш да си вървиш.

Тя веднага вдигна глава. Изглеждаше изненадана. Страните ѝ порозовяха, очите ѝ светнаха.

— Само шест часа е.

— Знам. Предлагам ти да си отидеш сега, преди някой от телефоните да е извънмял, — гласът му стана сух, — и преди да съм променил решението си.

— Благодаря.

Тя не се нуждаеше от друго напомняне. Докато прибираше книжата, Едуард се изправи. Прекоси стаята и застанал с гръб към нея, погледна през прозореца. Търговската част на Париж. Уличното движение беше силно натоварено. Той гледаше как колите тръгваха напред, спираха и тръгваха отново. За миг облегна челото си на

стъклото. Отвъд улицата, в далечината вятърът разлюляваше листата на платаните. Те бяха тъмнозелени, загубили блясъка си в средата на лятото, но само за секунда, когато въздухът ги издигаше и светлината ги обгръщаше, те танцуваха.

— Във всеки случай, аз скоро напускам.

Тя беше стигнала вратата, но когато той заговори, се спря. Той усети любопитството ѝ, любопитство разбираемо, тъй като рядко напускаше сградата на „Дьо Шавини“ преди осем.

— Толкова рано?

Тя не можа да скрие изненадата в гласа си, и Едуард се обърна с бавна усмивка:

— Защо не? — каза той. — Вечерта е чудесна.

Дори, когато говореше, дори когато се усмихваше, той знаеше, че потребността се връщаше отново, така силно и внезапно, както винаги, като че ли последните три седмици на трудно въздържание никога не са били.

Вратата се затвори. С чувство на отчаяние той се обърна отново към прозореца и този път притисна силно челото си в стъклото. Потребността го владееше, тя мрачно проникваше във всеки ъгъл на съзнанието му, замъглявайки неговата проникателност, размеквайки способността му да мисли. Потребността и отчаянието в потребността — те винаги идваха заедно. Той ядосано се отвърна от стъклото.

Искаше жена. Жените, макар и временно, но винаги го караха да забрави.

Имаше и други успокоителни средства. Музиката. Скоростта, защото обичаше да кара бързо. Алкохолът — понякога. Работата — често. Но никое от тях не действаше така бързо и сигурно, както сексът. Сексът го освобождаваше за известно време, докато болката не нахлуеше отново.

Той презираше потребността и беше започнал да мрази и средствата за нейното отстраняване, и така, както постъпваше винаги, се опита да се бори с нея. След като напусна офиса и освободи шофьора, той взе собствената си кола, черния си „астън мартин грегоар“, който толкова обичаше. Беше мощен и бърз. Подкара го бавно по оживените улици, сдържайки силния двигател. Когато се измъкна извън града, можеше да забърза. Пусна радиото и го усили. Музика и бързина — комбинацията понякога помагаше.

Сякаш Бетовен подхранваше с гориво колата, като че ли пътуваше във въздуха, и за известно време се успокои. Знаеше защо това се беше случило, знаеше точно какво беше предизвикало сега потребността. Спомените, разбира се, които никога не успяваше напълно да държи на разстояние, независимо колко добре се изхитряше да запълва всяка секунда на всеки ден. Спомените, които го връхлитаха, когато най-малко ги беше очаквал, изникнали сякаш от спокойната лятна вечер, от очакването, което бе видял в едно женско лице. Образи от неговото минало, възпоминание за щастието, което никога не би могло отново да бъде уловено.

Музиката се извиси до тънко, гневно кресчендо и после замря. Той с примирение помисли: „Много добре, тогава — жена.“ И зави на следващата пресечка.

Десният бряг. Мина покрай богатски къщи и скъпи магазини. Задмина представителните бижутерски салони на клона „Дьо Шавини“, знаменитите им витрини. С крайчеца на очите си мерна черното кадифе и ледения блясък на диамантите. Той, спечелил толкова печална слава със своите подаръци за жените, никога не беше подарявал диамант. Сапфири, рубини, изумруди — да, но диаманти, никога. Никога не беше дори и съблазнен, нещо го караше да ги избягва.

— Съвършен камък, Едуард. — Бащиният му глас. Държейки диаманта срещу светлината. — Виждаш ли? Съвършена оцветеност. Без пукнатини.

Той изви по посока на Пон-Ньоф. Сега няма да търси съвършенство, си каза. Нито нещо абсолютно. В живота няма нищо абсолютно, нищо сигурно, с изключение, разбира се, на смъртта. И той погледна към Сена, която искреше.

Левият бряг. Пое по „Ке дез, Огюстен“, после сви в дясно по булевард „Сен-Мишел“, намали и започна да гледа за жена.

Улиците бяха оживени. Хората кръжаха и се блъскаха пред магазините, в метрото и пред будките за цигари. Вечерният въздух беше мек и напоен с аромати. От кафенетата излитаха звуците на задъханата любовна песен, която той чуваше да свирят навсякъде, през цялото лято.

Усети надигация се тласък, отчаянието, набиращо сила, забави колата и я остави да завие към кафенетата. Изключително много

туристи, и в този квартал — студенти. Долови звуците на гласовете им в още топлия въздух: английски, американски, италиански, шведски. Нечии глави се обърнаха, докато той минаваше, видя женски лица. Те погледнаха към мощната кола, погледнаха и към мъжа зад волана, после се наведоха отново над малките чашки с черно кафе, опипаха се за някоя цигара, и кискайки се, хвърлиха вял поглед назад.

Никого не познавам, и нямам нужда да познавам, си помисли. Странник, чужденец, жена сега тук, в Париж, утре — другаде. Две момичета привлякоха погледа му, когато намали на пресечката. Едната — червенокоса. Когато се загледа в нея, видя как отхвърля назад коса и се смее. Красив, строен врат, пълни гърди, млечнобялата кожа на червенокосите. Нейната приятелка би могла да бъде францужойка, напомняше на Жулиет Греко. Такива като нея тук имаше много. Облечена в черно, разбира се, дълги, печално черни коси, мъртвешки бледо лице, очи заградени с тежка черна линия. Изглеждаше нервна и не съвсем свободна в своята екзистенциалистка кафе-бар униформа. Тя си играеше с кафеената лъжичка.

Поколеба се за миг, после увеличи скоростта. Винаги беше избягвал жени с червени коси, те му напомняха за една част от неговия живот, която той искаше да забрави, а момчешката им безочливост го отблъскваше. Другата приличаше на този тип жени, които преминават наранени през живота. Ако нейната съдба беше такава, той не би искал с нищо да добави към нея.

Зави надолу, по тясна странична уличка, край тъмните стени и стърчащите готически орнаменти на църквата „Сен-Северин“. Отмина марокански ресторант с миризмата на подправки и месо, печено на откритата скара. Отмина и грамаден олющен надпис: „Френски Алжир“. Накрая отвърна очи от всичко и рязко завъртя волана.

Още две тесни, извиващи улички. Скитник, проснал се върху отдушника на метрото. Двама влюбени, ръка в ръка се смееха, излизайки от кино. Остър завой, после надясно, в улицата „Сен-Жулиен льо повр“.

Пред него от ляво се намираше малък парк, а зад него беше малката църквица „Сен-Жулиен“, една от най-старите в Париж. В парка играеха деца. Той долови за миг звука на гласовете им, издигащ се над боботенето на уличното движение от отвъдния кей. Светкавично му се мярна цветът на техните дрешки — морско синьо, бяло, алено —

цветовете на френските деца, цветовете на освобождението. И тогава видя жената.

Осем, десет, дванайсет години по-късно този момент щеше с абсолютна точност да се връща в паметта му, както беше тогава: виковете на децата, шумът на колите, хрускането на чакъла под детските крачка, цветовото усещане с края на очите, надигащата се неотложност и успоредното на нея отчаяние в собственото му тяло. И тогава — жената. Момичето.

Когато я видя, изведнъж, освен нея не остана нищо друго. Всички звуци замряха. Остана само пространството, което заемаше тя. Той видя само жената, издигната над всичко, сияйно пространство, и нейното повдигнато лице.

Тя стоеше отвън, пред малката църква и я разглеждаше с лице, очертано от светлината, с гръб към улицата.

Имаше изключително светлорозови, стигащи до раменете коси, чиито краища бяха така грубо подстригани, като че ли тя сама ги бе рязала с ножица. Докато я гледаше, лек полъх на вятъра повдигна косите от лицето ѝ, образувайки ореол от светлина около нейния профил.

Тогава тя полунамръщена се обърна за миг, като че ли беше усетила погледа му или някой я беше повикал. Мощната кола стоеше неподвижно на седем метра от нея. Тя събра вежди, гледайки надолу по пътя в посока на кея. Той беше достатъчно близко, за да види, че веждите ѝ бяха тъмни и прави над широко разположените ѝ сиво-сини, с изключителна красота очи.

Тя не показа, че го е видяла и се обърна отново да изучава църквата. Едуард се втренчи в нея. Пулсът му отслабна, настойчивият натиск върху сетивата му спря, той смътно осъзна сънното си усещане за сила и халюционна яснота, като че ли се движеше към нея, докато оставаше неподвижен.

Тя беше вероятно на деветнайсет, може би малко по-голяма. Висока. Стройна. Облечена в международната младежка униформа: сини джинси „Ливайс“, плоски платнени обувки, най-проста бяла блузка, която прилепваше към очертанията на високите ѝ, закръглени гърди. Имаше хиляди други момичета в Сен-Жармен с дрехи като нейните. Имаше ги с дузини из кафенетата, край които току-що беше минал. Но това момиче не приличаше на никоя от тях. Той я гледаше и

откриваше физическо съвършенство, така неоспорима и налагаща се красота, както съвършенството във всяка друга природна форма: видя я в момичето, както я беше виждал в сърцето на диаманта. Поколеба се за миг, защото знаеше, че ще го направи. Пусна колата леко напред, издърпа я на тротоара, и спря. Имаше намерение да излезе и да приближи, но тя го изпревари. Когато присегна към дръжката на вратата, тя се обърна и погледна към него: продължителен, пряк, многозначителен поглед, без флиртуване и престорена свенливост. Тя го гледаше, като че ли се опитваше да си припомни лицето му. И Едуард я изглежда отново. Тогава, преди да помръдне, тя тръгна напред.

Застана до дългия черен капак на колата и го гледаше сериозно, с все още лекото намръщване, което съединяваше веждите ѝ, и сякаш почти разпознала го се опитваше да намери мястото му в паметта си. Вглеждането ѝ беше спокойно и изящно. Сега той можа по-добре да види чертите на лицето ѝ, както и красотата: интелигентността в очите, характера във формата на устните. Лицето ѝ някак го успокои. Потребността и отчаянието го напуснаха, оставяйки ума му прочистен и необикновено спокоен.

Погледна я и усети шок от това, че я беше познал: жена, която му беше позната, жена, която никога не беше виждал преди. Очите ѝ срещнаха неговите, и неочаквано тя се засмя. Имаше насмешка в усмивката ѝ, и зачака, като че ли току-що беше решила да го облекчи от затруднение.

— Извинете, помислих, че ви познавам.

Тя говореше френски с добро произношение, но не съвсем правилно. Англичанка, предположи, или американка.

— Аз помислих същото.

— Тогава и двамата грешим.

— Или и двамата сме прави.

Той се усмихна, после, рязко прогони усмивката си, защото осъзна, че трябваше бързо да направи или да каже нещо, а за нищо на света не си представяше какво би могло да бъде то. Умът му работеше на толкова бавни обороти, че му беше много трудно да мисли за думи въобще. Особено за думи, които биха могли да бъдат погрешно разбрани. Внезапно се ужаси от възможността тя да не го разбере правилно.

За да спечели време, той отвори вратата, излезе от колата, заобиколи я и застана до нея. За миг му стана забавно. Знаеше добре своята репутация. Знаеше, че хората говореха за неговия чар и твърдяха, че той може да борава, както пожелае с него. Знаеше, че го смятат за студен и неотзивчив, и че тези, които не разбираха какво му струва това, говореха със завист за неговото самообладание.

Сега самообладанието го нямаше и разбира се, съвсем не се чувстваше студен и неотзивчив. Чувстваше се обезоръжен — мъж на трийсет и четири и същевременно уязвимо момче.

Тя беше висока за жена, но той беше още по-висок. Тя вдигна лице и погледна в очите му. Настъпи тишина, която му се стори, че продължава няколко часа или няколко човешки живота.

Тогавя той каза нещо, което трябваше да бъде казано:

— Мисля, че трябва да обядваш с мен.

Предположи, че го е произнесъл с чар, поне опита, но да говори, каквото и да било, му се струваше толкова абсурдно, че изведнъж пожела да не беше казал нищо. За момент почувства отдалечаване, в което видя тях двамата с очите на трето лице: висок чернокос мъж в добре скроен официален черен костюм, който по своята представителност приличаше на всички други, носени от него и стройната млада жена с руси коси. Внезапно му се стори, че тя ще откаже, и то може би възмутено.

— Трябва? — Тя леко се намръщи, след което лицето ѝ се проясни. — Аз също мисля така — каза тя твърдо, и без да го чака да ѝ отвори вратата на колата, я отвори сама, и влезе вътре.

Едуард запали двигателя, освободи спирачката, натисна амбреажа, включи на скорост. Предполагаше, че прави тези неща, въпреки че не осъзнаваше нито едно от тях. Колата тръгна напред. Когато преминаха под арковидната порта на „Сен-Жулиен“, тя го погледна.

— Това е толкова хубава църква. И беше заключена. Дали изобщо може да се влезе вътре?

Тя му говореше, като че ли го беше познавала през целия си живот. Едуард изведнъж усети диво въодушевление.

— Ти ще можеш. Аз ще те доведа — отговори той, увеличавайки скоростта.

Точно тогава, си мислеше той по-късно, го беше облядало това чувство. Разбира се, грешеше, осъзна го едва накрая.

То беше започнало преди, много години преди да я беше срещнал. Огромна пропаст от време — и всичко, устремено към едно място: тази улица, тази църква, тази жена и тази спокойна лятна вечер.

Чиста случайност. Понякога той намираше този факт успокояващ, друг път му се струваше заплашителен.

ПЪРВА ЧАСТ

ЕДУАРД

Лондон

1940

Къщата на Ийтън Скуеър беше разположена в центъра на знаменитата тераса Томас Къбит. Построена беше в южната ѝ част с по-елегантни форми, отколкото на съседските сгради. Стройни коринтски пиластри обграждаха прозорците на всекидневната на първия етаж и елегантен балкон обточваше по ширина цялата сграда.

Едуард харесваше балкона. Това бе великолепна позиция за наблюдение, заемана сега от началника на противовъздушната охрана. Затова той беше забранена територия. Според заключенията на майка му, балконът беше повреден при последното немско нападение. На него не му се струваше така.

Ийтън Скуеър беше украшението на лондонското имение на Уестминстърския херцог, а Хюг Уестминстър беше стар приятел на неговата майка. В момента, в който бе научил, че тя напуска Париж, той ѝ беше предоставил къщата си на нейно разположение. Едуард би предпочел да остане с баща си във Франция в Сен-Клод, в замъка на Лоара или в лятната им къща в Довил. Но след като това беше невъзможно и трябваше да отидат в Англия, в такъв случай най-добре беше, че са настанени в самото сърце на Лондон. Оттук той имаше наистина чудесната възможност да наблюдава военните действия. Дневните атаки на изстребителите през късното лято отстъпиха на нощни бомбени нападения. В края на август се състоя забележителен двубой между един спитфайър и един месершмит ME 110. Него Едуард успя да наблюдава от балкона.

Когато баща му обяви, че трябваше да напуснат, той се изплаши, че заради безопасността им майка му ще ги забута някъде из дълбоката провинция. За щастие, тя не беше имала предвид подобна възможност. Брат му, Жан-Пол трябваше да бъде в Лондон, защото заемаше много важен пост. Той служеше в личния кабинет на генерал де Гол и организираше дейността на „Фри Френч Арми“, на Свободната френска армия, която в някой близък ден с помощта на съюзниците

щеше да освободи Франция. Майка му винаги се подчиняваше на нуждите и изискванията на своя по-голям син, Едуард би искал да беше така и с неговите собствени желания, а освен това тя обичаше Лондон. Когато тръгваше за поредното светско събиране, майка му така тържествено надяваше украшенията си и някои от своите красиви кожни палта, че на Едуард понякога му се струваше, че тя се забавлява от войната почти толкова, колкото и самият той.

Сега той се облегна на високия прозорец и дъхна към стъклото. По прозорците се кръстосваха залепени ленти, за да ги предпазват от бомбената детонация. В един от замъглените от дъха триъгълници флегматично написа с пръст името си: Едуард Александър Жулиен дьо Шавини. Толкова дълго име. С окончанието си то зае още два от разлепените триъгълници. Спря и после добави: възраст — четиринайсетгодишен.

Намръщи се и погледна към площада. Можа да различи в далечината къщата, която преди няколко нощи бе улучена пряко. Останките ѝ стърчаха като черна дупка: съборени стени и куп затрупани греди. Прислужникът му каза, че никой не е бил убит, защото къщата е била празна, но Едуард подозираше, че беше инструктиран да говори така. Той самият не беше толкова сигурен. Искаше му се да не е на четиринайсет, а с десет години по-голям, като Жан-Пол. Или поне на осемнайсет. Осемнайсет биха били достатъчни. Тогава можеш да се запишеш във войската и да вършиш нещо полезно, а не да се въртиш из къщи като глупаво момиче и да учиш уроци, уроци, уроци.

Появи се един от противовъздушната охрана. Едуард се прицели към металната му шапка и го уцели в ръката.

Изпита моментно удовлетворение, после внезапно го налегна отегчение. С яден жест той се отстрани от прозореца. Беше вече твърде голям за подобни игри. Беше вече на четиринайсет, почти петнайсет. Гласът му вече мутираше или поне бе започнал да се променя. По страните му имаше мек мъх, скоро щеше да започне да си служи с бръснач. Имаше също и други признаци, една част на тялото му се възбуждаше и втвърдяваше, когато се вглеждаше в някоя от слугините. Нощем имаше сънища, дълги и великолепни, френетични сънища, след тях на сутринта оставаха влажни чаршафи, които неговият

прислужник сменяше със знаеща усмивка. О, да, тялото му се променяше, той не беше вече дете. Почти беше мъж.

Едуард дьо Шавини бе роден в 1925 година, когато майка му Луиз беше на трийсет години. Няколко аборта създадоха празнотата между раждането на Жан-Пол и на нейният син, второто ѝ и последно дете. По време на тази си бременност Луиз се чувстваше много зле, на няколко пъти едва не загуби детето. А след раждането тя се разболя от хистеректомия, но първо в замъка дьо Шавини на Лоара и после в бащината ѝ къща в Нюпорт се възстанови. За тези, които я познаваха бегло, които се срещаха с нея само на светски партита, на балове и приеми, Луиз изглеждаше тогава точно такава, каквато винаги бе била. Знаменита хубавица, прочута със своята елегантност и изключителен вкус, единствена дъщеря на стоманен магнат, един от най-богатите хора в Америка. Тя бе отгледана като принцеса, всяка нейна приумица бе удовлетворявана от обожаващият я баща. Луиз беше, както винаги преди това хубава, възискателна и неотразима. Тя беше неотразима също така и за Ксавие, барон дьо Шавини, а той беше гледан като един от най-уклончивите ергени в Европа.

Когато в 1912 година за първи път отиде в Америка, за да открие на Пето авеню — изложбените салони на бижутерската империя на дьо Шавини, за Ксавие веднага се заговори по цялото Източно крайбрежие. Светските матрони си съперничеха за присъствието му на техните приеми. Те демонстрираха дъщерите си пред красивия млад мъж без деликатна стеснителност, Ксавие дьо Шавини бе очарователен, внимателен и същевременно вбесяващо неопределен.

За майките от Източното крайбрежие той олицетворяваше благоприятните възможности на Европа: бе възбуждащо чаровен и високо интелигентен, имаше свършени маниери, богатство и стара титла.

За бащите от Източното крайбрежие той притежаваше допълнително преимущество да бъде с изключителни търговски способности. Не бе от онези отпуснати френски аристократи, способни да оставят богатството си да се стопява, докато те се забавляват. Както повечето французи от своята класа, той разбираше важното значение на земята, държеше на нея и добре организираше своите станали вече обширни френски имоти. Но за разлика от повечето французи от своята класа, притежаваше дълбок американски

търговски усет. Той разви бижутерската империя на „Дьо Шавини“, основана от дядо му през деветнайсети век и я превърна в най-обширното и разширено предприятие от този вид, на което в международен мащаб съперничеше единствено „Картие“. Той разшири и подобри своите лозя по Лоара. Увеличи инвестициите си в банковото дело, в стоманената промишленост и в диамантените мини в Южна Африка, които доставяха суровината за бижутата на „Дьо Шавини“, бижута, които украсяваха коронованите глави в Европа, а сега вече и некоронованите глави на богатите и прозорливи американци.

О, да, бащите от Източното крайбрежие забелязваха в своите клубове, че дьо Шавини беше находчив. Той притежаваше както френските, така и американските добродетели. Тренираше всяка сутрин своите състезателни коне, но преди това се срещаше с борсовите си агенти.

Ксавие срещна Луиз в Лондон, когато тя беше на деветнайсет, а той на двайсет и девет. Тя наскоро беше представена в английското общество. Това стана в края на 1914 г. Ксавие бе ранен още в първите месеци на войната и въпреки гнева и възмущението му, бе принуден да напусне армията като инвалид. Срещнаха се на един от последните открити балове през военните години. Тя носеше рокля на Уорт от бледорозова коприна, той бе облечен в униформата на френски офицер. Раненият му крак бе достатъчно излекуван, за да му позволи да танцуват три пъти. Следващите три танца седя до нея. На сутринта се представи на баща ѝ в тяхното жилище в Кларидж с предложение за женитба, което за благоприличие бе прието три седмици по-късно.

Ожениха се в Лондон, прекараха медения си месец в шотландското имение на Сътерландови и се завърнаха в Париж с двегодишния Жан-Пол в края на войната. В Европа Луиз веднага стана знаменита със своя чар, с вкуса си и своята красота, както беше и в Америка. Тяхното гостоприемство, щедростта и добрият им стил стана постоянна тема на разговор на двата континента. Барон дьо Шавини доказа, че притежава едно качество, което никой не очакваше от един французин: той беше предан и изключително верен съпруг.

Така, след седем години, когато Луиз дьо Шавини се възстанови от раждането на втория си син и започна отново да се показва в обществото, тези, които не я познаваха, предположиха че великолепият живот щеше да продължи, че това бе само един тъжен и

превъзмогат, труден период. Когато в 1927 година, за да ознаменува своето завръщане от Нюпорт в Париж, барон дьо Шавини откупи цялата пролетна колекция на Коко Шанел, нейните познати се усмихнаха — колкото повече се променяше, толкова оставаше все същото...

Тези, които я познаваха по-добре, стареещите ѝ родители, съпругът ѝ, Жан-Пол и малкото момче, което тя не накърми нито веднъж, и не виждаше много често, откриха в нея една друга Луиз. Това беше жена, чието капризничене се засилваше с годините, изпадаща във внезапни и понякога необуздани промени в настроенията, от неочаквано прекомерно въодушевление до също и така неочаквани депресии. Цяла серия от лекари беше назначавана и уволнявана. Барон дьо Шавини направи всичко, което беше в неговата власт, за да ѝ достави удоволствие. Подаряваше ѝ нови украшения: комплект от съвършено съчетаващи се сапфири, великолепна огърлица от рубини, направена от „Дьо Шавини“ за последната руска царица, но бе върната на барона след избухването на революцията. Луиз каза, че рубините ѝ напомнят за кръв и я карат да си представя някакво подземие в Екатеринбург.

Тя отказа да ги носи. Баронът ѝ купи кожени палта: самур от такова качество, че всяко отделно парче би могло да бъде прекарано през сватбен пръстен. Купи ѝ състезателни коне: великолепен шотландски ловджийски кон, защото тя обичаше да ходи на лов. Купи ѝ автомобили: един делаж, един испано-суиза, един ролс-ройс силвър гост, спортна кола, изработена по поръчка в заводите на Бугати. И когато тези „дреболии“ не успяха да я направят щастлива, той я взе на пътешествия до Англия, до Западния американски бряг, където бяха на гости на Пикфьър, и нейното настроение бързо се подобри. Пътуваха до Индия, където отседнаха в двореца на престолонаследника и участваха в лова на тигри с махараджата Джапур. Отидоха в Италия, където имаха аудиенция с папата. После отново в Англия, отново във Франция.

Всяка нощ той я съпровождаше до вратата на нейната спалня.

— По-добре ли си, скъпа? — я питаше.

— Не съм зле, но се отегчавам, Ксави, отегчавам се...

След това тя обръщаше глава, за да не срещне целувката му и затваряше вратата.

В 1930 година, когато съпругата беше на трийсет и четири, а баронът на четирийсет и две, той накрая послуша приятелите си, които от години го съветваха да си вземе метреса. Направи необходимото Луиз да научи, и за негова радост, интересът ѝ към техния брак се съживи. Физическата ревност се събуди у нея, възбуждаше я. Той с тръпнещо сърце наблюдаваше, когато бяха отново заедно в леглото, как тя трескаво и натрапчиво го разпитваше за неговата връзка.

— Тя правеше ли ти това, Ксави? Или това?

Тя се облягаше на дантелените възглавници с плътни и черни, разпиляни около свършеното ѝ лице коси. Очите ѝ блестяха, устните ѝ ставаха алени. Баронът нетърпеливо разкъсваше дантеленото ѝ бельо и това ѝ доставяше удоволствие. Тя имаше високи, закръглени детски гърди, които той винаги бе харесвал. Тънкото ѝ, кадифено тяло бе все още подвижно като на младо момиче. Сега тя повдигна в шепи гърдите си и ги поднесе към жадните му устни.

— Не се вълнувай, стой спокойно, обичам те, ти знаеш, обожавам те... — говореше ѝ.

Той пое с устните си малките остри зърна и нежно ги целуна. Беше си обещал, че този път ще прави всичко бавно. Много бавно. Умееше да се сдържа и желаше след като я доведе един, два, три пъти до кулминация, да се освободи и самият той. И тогава тя ще се изпълни със сладостно треперене и ще се сгуши в него, както някога. Споменът го възбуди, и тя усети как той започна да трие тялото си по корема ѝ. Отблъсна го трескаво, бързо и повдигна главата му.

— Не харесвам това. Не го искам.

Сега, когато се любеха, тя му говореше на английски, докато преди го нравеше само на френски.

— Сложи го в устата ми, Ксави. Хайде. Знам, че искаш. Сложи го. Дай да те изсмуча...

Тя го блъсна в леглото, намести го така, че вкоравеният му член се намери до устните ѝ. Усмихна му се, докосна върха му веднъж, два пъти с леко, змийско близване на езика.

— Петелът ти е взел вкуса си от мене. Солен е. Харесва ми...

Очите ѝ блестяха насреща му с тъмен блясък. Тя отвори широко червените си устни и той потръпна като усети топлината на устата ѝ и здравото засмукване.

Затвори очи. Тя го правеше добре. Знаеше как да дразни и да плъзва меко езика си около линията на издърпаната му назад кожичка. Знаеше как да ускори неговия отговор, смучейки точно толкова силно, че той да се опре в небцето на устата ѝ, смучеше го сладостно, сочно, ритмично. Сега тя протегна ръцете си около задните му части, хлъзна ги между краката му, разтри ги там, където кожата му от тяхното любене бе станала отпусната и влажна. Обхвана топките му в деликатните си ръце и килна главата си, така че той усети сякаш нещо го дръпна отзад, в тила. И възбудата му отново нарасна.

Тогава тя внезапно престана да смуче. Остави наедрелия пенис да се плъзне между устните ѝ и погледна към него.

— Тя направи ли ти това, Ксави? Направи ли го? Може ли тя да те смуче като мен? Каж ми, Ксави. Каж ми го в ухото, докато го правиш. Искам да зная. Какво още прави с нея, Ксави? Само любов ли прави с нея или още нещо? Харесва ли да ѝ го слагаш отзад? Ксави, кажи ми, кажи ми...

Нейната вулгарност едновременно го отблъсна и възбуди. Усети, че ерекцията му спадна, докато гледаше в тези нейни тъмни очи, в алчната ѝ уста. Затвори очи и я изтласка назад върху възглавниците. След това смени мястото си, разтвори краката ѝ и отчаяно влезе в нея. Тя изви гръб и извика. Ксавие започна да се движи: дълбоко и плитко, и дълбоко още веднъж. Пенисът отново се втвърди. Влезе с него, изтегли го и влезе отново. За негова изненада образът на любовницата му изплува в съзнанието му. Той видя закръгленото ѝ послушно тяло, широките ѝ с тъмни зърна гърди. Този образ причини изпразването му. Изпъшка и се изля в неподвижното тяло на съпругата си, мразейки себе си, мразейки и нея.

Когато се оттегли, тя гневно заби нокти в гърба му:

— Копеле. Ти помисли за нея, нали?

Ксавие гледаше надолу.

— Мислех, че това беше, което ти искаше — каза студено той.

После я остави и отиде да спи в собствената си спалня.

През следващите години той се любеше с жена си много рядко и то след като с нарастващо отчаяние го бе правил многократно и често с други жени. С мъка осъзнаваше, че все повече бе привличан от млади жени, които приличаха на съпругата му точно, както тя бе изглеждала, когато я видя за първи път и се влюби в нея. Понякога, когато тази

прилика беше твърде слаба и той със затруднение поддържаше ерекцията си, затваряше очи и смесваше образа на младото момиче, с което се любеше с този на съпругата си, със спомена за нейната миришеща на роза плът, с комбинацията от свенливост и пламенност, с нейната някогашна увереност, че го обича. Този образ никога не му изневери. Той го довеждаше до оргазъм дори в ръцете на проститутките от Халите.

В личния си живот се затваряше в себе си, съзнателно се оттегляше от старите си приятели, потапяйки се, когато жените не бяха достатъчно забавни, в бизнеса и в своите имения. В обществото той и хубавата му жена оставаха както винаги: привързани, екстравагантни, щедри, канени навсякъде, навсякъде предизвикващи завист и възхищение. Ако понякога чуждите езици се закачаха — дори и най-съвършеният брак се нуждае от известно забавление в края на краищата, а и двамата, и баронът и баронесата, бяха така похвално дискретни — Той не им обръщаше внимание. Съпругата му го бе научила поне на едно нещо, мислеше си той. Тя го бе научила какво наистина значи отегчение, показала му бе какво значи да изживяваш дните си в затвора на сивотата. Този бе един от малкото подаръци, с които той би желал никога да не беше даряван.

Съвсем ясно предвиди идващата война, няколко години преди повечето от своите приятели и от познатите си в бизнеса. Когато в 1933 година Адолф Хитлер стана канцлер на райха, той предупреди приятелите си, че това би могло да доведе до война. Те му се присмяха. В 1936 година той продаде на сметка акциите си в германската стоманена индустрия и в замяна купи в британската и американската. След окупацията през същата година на Рейнската област прехвърли всичките си авоари и значителна част от капитала си от Франция в Швейцария и Ню Йорк, Собствеността на компанията „Дьо Шавини“ бе прехвърлена от неговите ръце в акционерно дружество, регистрирано в Люцерн, на което той държеше деветдесет процента от дяловете, а синът му Жан-Пол десет. Неговата частна колекция от бижута, картините му, сребърните предмети, най-скъпоценната и поне преносимата част от мебелировката от трите му къщи във Франция бяха опаковани и също така изпратени в Швейцария, където бяха оставени на сигурно място. През 1937 година той започна да планира необходимата подготовка за напускане на Франция от неговото

семейство, веднага щом започнеше нахлуването, от което той се страхуваше. По време на анексията на Чехословакия и Австрия през 1938 година плановете бяха завършени. Тази му експедитивност се оправда осемнайсет месеца по-късно. Луиз и двамата ѝ сина напуснаха Франция през май 1940 година, малко преди британските войски да бъдат евакуирани от Дюнкерк. Когато на 14 юни същата година германците стигнаха Париж, изложбените зали на „Дьо Шавини“ бяха все още отворени, но Ксавие дьо Шавини изглеждаше лишен от всичките си притежания.

Когато бе приканен, той предостави себе си и своите изложбени зали на разположение на висшето немско командване и чрез любезната си услужливост често снабдяваше с информация от значителна важност приятели от шестото командване на парижката съпротива. Изостави жените и се опитваше да мисли за съпругата си. За своя изненада откри, че нито Луиз, нито те му липсваха, и че отегчението, което толкова дълго го беше преследвало, бе изчезнало. Отново имаше цел в живота, основание за съществуването си, още повече защото знаеше, че животът му бе в постоянна опасност. Той не се страхуваше за себе си, но се боеше за Луиз и за децата. Би се чувствал по-сигурен, много по-сигурен ако те се бяха съгласили с него и бяха заминали за Америка. Наблюдавайки развитието на войната, знаеше, че Англия не е достатъчно далече.

Причината за това беше проста: Луиз беше полуеврейка. Нейната майка — Франсис, бе родена в Шиф и бе израснала в ограничения кръг на нийоркското общество на немските евреи, където изисканата отлика да произхождаш от Франкфурт — както Ротшилдови и Вартбургови — беше от твърде голямо значение. Франсис бе израснала в очарователния кръг на „стоте“ и между своите чичовци, лели и безбройни братовчеди имаше огромен списък на принадлежащи към фамилиите Вартбург, Лъоб, Леман и Зелигман. От нея се очакваше да направи династически брак. Когато деветнайсетгодишна тя избягва с Джон Макалистър, семейството се отказва от нея и ехото от шока на този смесен брак продължава десетилетия. Франсис бе обърнала гръб на своето детство, на този свят от представителните къщи по Пето авеню и на богослужението в храма на Емануел. Джон Макалистър бе богат, когато тя се омъжи за него, защото бе наследил цяла империя за производство на стомана от баща си, шотландски емигрант. Той

инвестира в Севернотихоокеанската железница и стана още по-богат. Франсис Макалистър концентрира цялата си енергия, за да се приспособи, и тъй като беше хубава, способна и очарователна, както и много богата, тя постигна това в твърде висока степен. Франсис украсяваше ложата на Макалистър в Диамантената подкова на Метрополитен опера — ложи недостъпни за нейните еврейски роднини. Построи си къща в Нюпорт, не разбира се, в Елберон, където нейните чичовци и лели поддържаха своите богати домове. Отгледа Луиз много внимателно, собственото ѝ еврейско потекло не бе скривано, но споменаването му не бе окуражавано. Когато порасна, на Луиз и стана ясно, че майчиният ѝ произход я отделяше от връстничките ѝ. Тя внимаваше да не го споменава. Също както и това, че бащиното ѝ богатство бе новосъздадено, бе тема, която беше просто изключена. Тя прие католицизма, и веднъж омъжена за Ксавие, посвети значителната си енергия на новата си роля — да бъде баронеса и повече францужойка, от самите французи.

Толкова ожесточени бяха нейните усилия в тази насока, че Ксавие дьо Шавини, който нямаше расови предразсъдъци, почти забрави въпроса за прадедите на съпругата си. Тъй като се отнасяше с безразличие към тяхната раса, небрежно и с леко превъзходство приемаше, че и всички останали изпитваха безразличие към тях. До 1938 година. Оттогава той знаеше, че не можеше повече да бъдат пренебрегвани. Защото, щом Луиз беше наполовина еврейка, неговите деца следователно бяха четвърт евреи. При такъв противник, подготвен търпеливо да проследява наследствеността назад през осем, девет поколения в издирване на еврейска кръв, една майка полуеврейка и баба еврейка бяха ужасна заплаха. Затова плановете му бяха много прецизни и баронът не се съмняваше в тяхната необходимост. Но той продължаваше да се безпокои дали те бяха достатъчно прецизни.

Едуард се излегна на покритото с копринен брокат канапе, подпря възглавницата под краката си, отвори книгата в скута си и се втренчи в огъня. Чувстваше се изключително удобно и леко сънлив, което често му се случваше, след като беше пил английски чай.

Чаят, реши той бе едно от нещата, от които англичаните разбираха. Не одобряваше овесената им каша, беше му противно дори

да мисли за нея, но беконът на скара, леко обварените яйца, силно ароматизираните бърберици или кеджърито — те бяха великолепно, значително подобрение в сравнение с простите кроасани и кафето с мляко. Едуард беше вече висок, той беше наследил външния вид на баща си и много му приличаше с почти смолисточерните си коси и поразителните си тъмни очи. Както баща си и той имаше телосложение на атлет: широки рамене, дълги крака и тесни бедра. Растеше бързо — беше вече метър и седемдесет и шест сантиметра, и беше винаги гладен.

Сега беше пил великолепен чай, поднесен му върху сребърна табличка от иконома Парсънс и от старшата прислужничка, и тържествено поставен за него край камината на малката масичка. Топли, намазани с масло препечени питки с английски мед, тънки сандвичи с краставички, три различни вида кейк, любимият му чай „Лапсанг Суонг“ с деликатния вкус на опушено.

Едуард четеше „Таймс“ всяка сутрин. При излизанията си из града беше забелязал дългите опашки пред магазините за обувки и ограниченото количество стоки. На него му беше напълно ясно, че това качество на храната, което неговата майка смяташе за нещо разбиращо се от само себе си, да бъде сервирано в нейното домакинство сега, във военно време бе необикновено — може би дори непатриотично. Но знаеше, че домакинството бе внимателно заредено преди войната и освен това, той бе винаги толкова гладен. Щеше ли това наистина да помогне на военните усилия, ако се откажеше от второ парче препечено говеждо филе и втора лъжичка севруга? Мислеше, че не. Това само би обидило готвача.

Той погледна виновно към книгата на скута си. Учебникът по латински. От него се очакваше до сутринта да е превел поне пет страници от Виргилий, а до момента бе завършил само две. Във Франция латински му преподаваше един възрастен езуит, който се отдаваше на удобна дрямка, докато Едуард се препъваше през „Енеида“. Но неговият английски преподавател беше друго нещо.

Той беше назначен от Едуардовата майка по препоръка на неин приятел и Едуард бе съвършено сигурен, че татко му би бил дълбоко недоволен от него. Хюго Глендининг бе мъж на неопределена възраст, вече не млад, за да бъде мобилизиран, вероятно в средата на четиридесетте си години, макар че може би изглеждаше и по-стар. Той

бе много висок, много слаб и много елегантен по някакъв разпуснат начин. Имаше посивяваща коса, прекалено дълга според Едуардовия консервативен вкус и прекарваше пръстите си през нея, преди да произведе мелодраматична въздишка, означаваща, че Едуард току-що е сторил нова ужасна граматическа грешка. Той бе стар възпитаник на Ийтън, класически оксфордски учен с обичайно неясен поглед и с ум като бръснач. В деня на своето пристигане той смути Едуард с това, че палеше една от друга цигарите „Черен руснак“ през цялото време на техния учебен час. Неговия семеен произход и академичната му квалификация татко би одобрил — Едуард не се съмняваше. Но неговото отношение към политиката? Едуард се съмняваше твърде много. Хюго Глендининг беше участвал в испанската Гражданска война. За Едуард много бързо стана ясно, че той бе политически радикал — нещо, което Едуард никога не бе срещал до тогава, нещо повече, той вероятно бе социалист.

За преподаването му би могло да се каже най-малкото, че бе необичайно. В първия ден той подхвърли две книги на Едуард: първата беше „Илиадата“, другата — „Енеидата“.

— Препиши. — Той сложи краката си върху масата срещу него и ги изтегна, — първата страница от всяка. Прочети ги. После ги преведи.

Едуард опипваше пътя си през текстовете, докато Хюго Глендининг бе облегат назад със затворени очи и с болезнено изражение около устните. Когато Едуард прекъсна безуспешния си опит, той рязко скочи.

— Добре, ти не си пълен тъпак, което е нещо, предполагам. — Той изгледа Едуард пронизително. — Може би имаш някакъв проблясък на интелигентност. Дълбоко заровен, разбира се, латентен. Аз умеех да го направя много по-добре, когато бях на девет. Учудвам се... Мързеллив ли си?

Едуард обмисли тази възможност, която никога дотогава не му бе изтъквана.

— Надявам се, че не. — Хюго загаси цигарата и запали друга. — Мързелът е изключително досадно нещо. Отблъсква ме повече от всичко. Сега... — Той внезапно се наведе напред и го фиксира с втренчения си поглед. — За какво се говори в „Илиадата“?

Едуард се колебаеше.

— Говори се, въъ, за гърците и троянците...

— И?

— За Троянската война.

— Точно така. — Хюго се засмя. — Война. Вероятно си забелязал, че понастоящем тук се води война?

Едуард се заяде:

— Много различна война.

— Така ли мислиш? Добре, буквално да, ти си прав, Омир не описва дейността на танкове и аероплани. Обаче, войната е война. Избиването е избиване. „Илиадата“ може би, не е отдалечен и неуместен документ, за какъвто я намираш. Предлагам ти да сравниш — нека да видя — свитък шестнайсети, смъртта на Патрокл с тазсутрешните съобщения в „Таймс“ за вчерашните въздушни битки по южния бряг. Едното е военна пропаганда от най-невероятен вид, а другото — другото е изкуство. — Той замълча. — Може би, ако я чуеш да бъде четена с малко по-правилно произношение, с истински опит да бъде спазен ритъма на Омировата стихова структура... Нека да видим...

Той отново се облегна назад в стола си и затвори очи. Без да погледне нито веднъж в книгата пред себе си, той започна да рецитира на гръцки. Едуард стоеше мълчаливо.

Отначало се съпротивляваше. Хюго Глендининг му изглеждаше ужасно арогантен и изключително груб. Никой от неговите френски учители не би дръзнал да му говори по този начин. Той нямаше намерение да бъде впечатлен или заинтересуван. После, постепенно, въпреки нежеланието си, започна да слуша. Беше необикновен, този течен, разливащ се, безстрастен език, толкова много различен от сухата, накъсана реч, която звучеше, когато неговият учител езуитът четеше, спирайки се на всеки два реда, за да им прави граматически анализ.

Той започна да слуша по-внимателно, гледаше към книгата, и думите — познати му вече — започнаха да добиват нова, собствена форма и живот. Той видя бойното поле, видя светлия блясък на оръжията, чу виковете на умиращите мъже. От този момент, той бе пленен. За първи път в живота си, Едуард очакваше с нетърпение уроците и работеше. Един ден, един ден той щеше да насили Хюго да го похвали, дори това да го убиеше, той щеше да го направи.

Когато стигнаха до латинския, Хюго захвърли Цезаровите „Галските войни“ настрана.

— Добре изчистена пехотинска материя — намуси се той. — Ровове и окопи. Ние ще се придържаме към Омир за войната, мисля. Сега... какво относно любовта? Сексуално привличане? Страст? Интересуваш се от това, предполагам? На твоите години аз бях...

— Сега не сте ли? — запита лукаво Едуард и Хюго се усмихна.

— Вероятно. Това е извън темата. Ще четем „Енеидата“, разбира се. Но също Катул, мисля. Чел ли си Катул?

— Не. — Едуард усети вълнение. Доколкото се отнасяше до мнението на неговия учител езуита, Катул съвсем определено не бе в програмата на четиринайсетгодишните момчета.

— Тогава да започнем. — Хюго се спря. — Катул е остроумен и циничен. Той се присмива на собствената си страст и в същото време осъзнава своята поробеност. Можем да правим полезно сравнение между някои от тези поеми и някои от Шекспировите сонети. И в двата случая описаните чувства са може би малко трудни за разбиране от едно момче. Способен ли си да си представиш какво изпитва един мъж, когато е психически и духовно завладян от една жена? Жена, чийто характер и морална стойност той презира?

Едуард се колебаеше. Той помисли за баща си и майка си и за известни сцени, за някои дочути разговори.

— Вероятно, — каза той предпазливо.

Хюговите очи се обърнаха мечтателно към прозореца.

— Сексуално заслепение — и това е, за което говорим, разбира се — сексуалното заслепение ми се струва много по-интересно състояние. Значително по-интересно от романтичната любов, с която то често е обърквано. То е властно и смъртоносно. То е, за съжаление, банално. Така е банално за нас, както е било в Рим в 60-та година преди Христа или в Елизабетиния Лондон. — Той се усмихна сухо. — Не се съмнявам, че ти сам ще го изпиташ един ден. Тогава вероятно ще приемеш, както всички ние правим, че твоето преживяване е единствено. Разбира се, че не е. Нека тогава да започнем. Впрочем, знаеше ли, че Катул е бил на трийсет, когато е умрял?

И така продължаваше. Независимо колко много се стараше, Едуард не можеше никога да предскаже каква ще бъде насоката на уроците през следващия ден. Понякога те се втурваха из историята —

набързо си прокарваха път през френските крале, без заустяване на датите, както беше правил преди, а прескачайки векове и континенти. Френската революция, руската революция, Американската гражданска война.

Внезапно Хюго се впускаше:

— За какво беше тази война, какво мислиш, Едуард?

— Ами, за да освободи робите от Юга.

— Глупости. Пропаганда на янките. Няма такова нещо. Първоначално тя бе водена поради търговски съображения, защото Северните щати гледаха на богатството на Юга с алчни очи. Това само частично ползваше борбата на негрите роби. Предполагам, че си наясно, че черният човек в южните американски щати няма право на глас? — Той се спря. — Не че англичаните имат причина за самодоволство в това отношение, разбира се. Следващата седмица ще разгледаме печално бавното разширение на правото на гласоподаване в тази страна, премахването на изискването за собственост, които преди защитаваха интересите на управляващите класи и даването право на глас на жените. — Той се спря. — Намираш ли това за забавно?

Едуард сви рамене:

— Чел съм за суфражетките. Не виждам защо жените трябва да гласуват. Татко казва, че никога не е срещал жена, която има и най-далечен интерес към политиката. Мама никога не се е интересувала дали ще гласува.

Хюго се намръщи:

— Имат ли жените ум?

— Разбира се.

— Тогава, не мислиш ли, че те би трябвало да го употребяват? Както ти твоя. Белег на мързелив ум е, Едуард, да разчиташ на готови идеи. Въпрос. Винаги въпрос. И мисли...

Едуард опитваше. Той би могъл да види логиката в Хюговите аргументи, но често беше много трудно да ги приложи към живота. Беше много добре да се говори за суфражетките и за женския ум, но Едуард намираше изключително трудно да приеме въобще, че те го имат. Как би могъл човек да мисли за това, когато забелязваше, че очите му бяха винаги привлечени от техните тънки глезени, от бельото им и от сладката линия между меките извивки на гърдите им?

Той затвори Виргилий по средата на страстните молби на Дидо към Еней. По дяволите, по дяволите — не можеше да се съсредоточи. Усещаше това неспокойствие, това напрежение между краката. Главата му бе изпълнена с възхитителни и объркани образи: гърди и бедра, възглавници и разрошени коси, влажност и надигащо се удоволствие. Той знаеше какво иска да направи. Искаше да се качи в спалнята си, да заключи вратата и да се затвори сам с тези образи, бавно и ритмично да доведе тялото си до тръпнещо и виновно освобождение. Виновно, защото лекциите на свещеника за злото от онанизма, съблазънта от създадената от дявола плът бяха започнали преди години, когато той беше на осем или девет и продължаваха дори и сега. Жан-Пол каза, че това са глупости, че пубертетните момчета мастурбират — това е етап, през който се преминава, това е всичко. Веднъж започнеш ли да имаш жени, от него се нуждаеш все по-малко. Едуард бе сигурен, че той беше прав, надяваше се, че е прав, мислеше, че ако дръзне да попита Хюго, Хюго би се съгласил. Но той все още не можеше да се отърси от свещеническите заплахи.

Отец Климент каза, че от това растат косми по и дланите на ръцете ти, дори ако само веднъж го направиш.

— То ще се появи, мое дете, като знака на Каин, ще видиш. Запомни.

Едуард суеверно разгледа ръката си. Там все още нямаше косми, а ако отец Климент беше прав, трябваше наистина да има. Наистина ли беше вярно? Отецът каза също, че мастурбацията е грях, той трябва да бъде признаван в изповедалнята и Едуард го беше изповядвал. Разговорът беше противно объркващ.

— Беше ли сам, когато направи това, сине мой?

— Да, отче.

— Сигурен ли си, сине мой?

— Да, отче.

Това обърка Едуард. С кого другико би могъл да бъде? Искаше да попита, но не посмя. Всеки път резултатът бе трийсет молитви и смъмряне никога да не го повтаря. Все пак, едва излязъл от изповедалнята, усещаше нуждата повече от всякога. Той въздъхна. Това, което наистина искаше да попита свещеника бе, защо фактът че му беше забранено го караше да го желае повече. Но не дръзваше да попита.

Той се изправи и погледна часовника. После отново отвори „Енеида“, защото отвличането на вниманието беше най-доброто лекарство, което познаваше. Когато петнайсетте реда латински превод упражниха своя ефект и упоритата ерекция леко спадна, той изпита задоволството на триумфиращата добродетел. Погледна отново към часовника. Наближаваше шест. В шест Жан-Пол трябваше да се върне и ако имаше късмет, и ако Жан-Пол не бе съвсем забравил, би могъл да му донесе новина. Важна новина — най-важната, която можеше да съществува. Ако беше в Париж, татко му би го уредил, както бе направил с Жан-Пол. Но, тъй като не беше, Жан-Пол му обеща, закле се, че поема отговорността. Жан-Пол щеше същия ден да уреди за Едуард неговата първа среща с жена.

От най-ранното му детство Жан-Пол бе най-значимата фигура в живота на Едуард. Той обичаше баща си и изключително много се възхищаваше от него, но баща му макар и винаги мил, бе отдалечен. Като дете Едуард го виждаше, както виждаше и майка си, в определено време. Бе завеждан долу, в приемната на детското крило на Сен-Клод точно в четири всеки ден, придружаван от своята възрастна възпитателка англичанка. Там трябваше да седне, опитвайки да не се върти насам и натам и да не шуми прекалено, докато неговите родители или мило го разпитваха как е минал деня му и как напредва в уроците, или понякога като че ли забравяха, че той беше там и просто си говореха помежду си.

В четири и половина го връщаха в детската стая и го караха да изяде ужасната вечеря, защото неговата гледачка беше изяснила още с пристигането си, че думата ѝ е закон, и че тя ще изпълнява задължението си точно по английски образец. Така Едуард трябваше да яде гнусни преварени яйца от малките чашки или — още по-ужасно — хляб и мляко от купа, а през цялото време най-вкусни аромати се издигаха по задната стълба от долните кухни: печена яребица, съомга на скара. О, кухненските наслади! Грамадните купи с гъст крем, планините от прясно набрани малини и диви ягоди. Малките скаридки, тъмносините омари, които ставаха светлорозови, когато готвачката ги свареше. Прясно опечения хляб, маслото със светъл цвят, редиците от сирена, поставени върху малки сламени рогозки в килера. Понякога,

следобедът, когато веднъж в седмицата бавачката бе освобождавана, той се промъкваше долу в кухнята, Франчин, готвачката го слагаше да седне на дългата работна маса и весело го хранеше с вкусотийки, предназначени за трапезата на барона и с чиито тайни тя беше изключително горда. Но това бяха специалните дни. Обикновено, той имаше своята детска вечеря, контролирана от неусмихващата се бавачка, след това го изкъпваха и го слагаха в леглото. Веднъж или два пъти седмично баща му или майка му извървяваха пътя до детското крило, за да го целунат за лека нощ. Майка му святкаше в бижута, шумеше коприната на роклята ѝ, миришеше на роза и той чуваше смеха ѝ преди още да влезе в стаята. Тя се качваше при него само, когато беше щастлива, така че винаги изглеждаше засмяна. Имаше крехък смях, когато Едуард беше малък малко се плашеше, тя звучеше, както изглеждаше — крехка, като че ли щеше да се счупи.

Баща му миришеше на одеколон и понякога на пура, и когато идваше беше по-весело, защото оставаше по-дълго, отколкото мама и можеше да бъде убеден да прави разни имитации или да разговаря. Едуард обичаше да говори с баща си. Интересуваше го това, което таткото казваше. Баща му обясняваше за гроздето и вината и за вината от различните реколти, говореше му за диамантите и за тайната на тяхното шлифоване. Понякога, при посещенията в четири часа, когато майка му беше излязла, татко освобождаваше бавачката и взимаше Едуард в своя кабинет. Когато имаше настроение, той отключваше сейфа и показваше на Едуард украшения, учеше го как става тяхната изработка, за дизайна им и тяхното качество. По времето, когато беше седемгодишен, Едуард можеше веднага, дори и без лупа да разбере дали един диамант е безупречен, просто държейки го срещу светлината. Но това бяха редки, специални дни, оградени от правила и формалности. Жан-Пол бе този, с когото той бе близък, с Жан-Пол той можеше да разговаря.

Един от първите спомени за брат му бе неговото славно завръщане за празниците от военното училище. Той трябва да беше на четири или пет, брат му на около четиринайсет. Беше облечен в униформата на колежа, тя бе обикновена, но за Едуард бе великолепа. Той изтича към по-големия си брат, Жан-Пол шумно го посрещна, издигна го във въздуха и го настани на раменете си. Тогава на Едуард

му се струваше, както и винаги по-късно, че неговият брат е модел на всичко, което един френски джентълмен и войник трябва да бъде.

Той бе хубав, но по различен от самия Едуард начин, бе по-нисък и по-тежко сложен. Приличаше на американския си дядо и неговото шотландско родословие. Бе с много бяла кожа, с гъста червеникаво-руса коса и с по-бледосини от брат си очи. Брадата му бе червена или би била, ако би й позволил да израсте, което той не правеше, но трябваше да се бръсне два пъти дневно и с това изглеждаше на Едуард като възплъщение на мъжествеността.

Той бе неизменно в добро настроение. Едуард никога не се тревожеше за него, както за майка си, че настроението му може внезапно да се промени или че ще избухне. Едуард дори едва ли го беше виждал ядосан, освен ако конят му неочаквано окуцееше по средата на лова или имаше несполучлив ловен ден. Дори тогава гневът му биваше кратък и лесно забравян. Той бе безгрижен по мързелив и непреодолим начин: това бе големият извор на неговия чар, както за мъжете, така и за жените.

Нищо не можеше да го убеди да направи нещо, което го отегчаваше: като момче не обичаше уроците, рядко прочиташе книга, никога не отиде на сериозна пиеса, въпреки че си падаше по оперетните балерини. Харесваше популярната музика — леки звуци, които можеше да подсвирква или тананика. Единствените картини, които харесваше в бащината си колекция бяха тези на Тулуз-Лотрек. Картините на Сезан, на Матис, на Гоген, на Моне — това изобщо не интересуваше Жан-Пол. На Лотрек, Едуард подозираше, бяха фаворизирани само заради тяхното съдържание. Жан-Пол предпочиташе шампанско или бира пред сложностите на виното, конете пред изкуството, сигурните неща пред въпросите. Бижутерската империя на дьо Шавини, която един ден той щеше да наследи, искрено казано го отегчаваше. Беше полезно да получи експертен семеен съвет, когато искаше да даде приятна дреболийка за някоя жена, но това беше всичко. Освен по разликата в цената, Жан-Пол не можеше да различи гранати от рубини и нямаше намерение да се научи да го прави.

Той беше толкова сигурен във всичко — това бе, от което той най-много се възхищаваше и ревнуваше брат си, мислеше понякога Едуард. Може би е така, защото той бе по-големият, наследникът. Жан-Пол бе израсъл със спокойната увереност, че без да вдигне пръст или

да използва частица от мозъка си, някой ден ще бъде един от най-богатите хора в Европа, щеше да бъде барон. Той беше роден за една роля, заедно място в живота и никога не беше му се случвало да го поставя под съмнение.

Едуард също щеше да бъде богат, това се подразбираше. Но той нямаше да наследи титлата, и ако не искаше да пропилее живота си, трябваше да си намери някакво предназначение, някаква цел — но нямаше представа каква би могла да бъде тя. Той възприемаше себе си, като контраст на брат си и неговата голяма сигурност по отношение на всичко от политиката до леглото, за незначителен, пронизван от несигурност и съмнения. Знаеше, че е по-интелигентен от Жан-Пол. Знаеше, че вижда и разбира нещата по-бързо и по-проницателно, но тази способност му изглеждаше безполезна. Жан-Пол просто не го бе грижа и Жан-Пол бе щастлив. Това бе другият източник на неговия чар — способността му да се радва на живота, да се наслаждава на момента и никога да не се тревожи за миналото или за бъдещия ден.

Също така, Жан-Пол не бе глупав. Всичко, което го интересуваше, той правеше добре. Винаги бе искал да отиде в армията и неговото военно досие бе за пример. Не изпитваше физически страх, Едуард знаеше това, независимо дали бе на гърба на коня или на бойното поле. Беше един от най-добрите стрелци на Франция, ставаше неочаквано грациозен на танцовата площадка. Можеше да пие с приятелите си офицери, докато те паднат под масата, но никой не бе го виждал махмурлия. И беше неустоим за жените.

Според Жан-Пол, той е имал за първи път жена, когато е бил на тринайсет. Тя била една от прислужничките в Лоарския замък — и от тогава не повторил. Когато станал на петнайсет, неговият баща, както беше обичайно за тяхната класа, уреди въвеждането му в удоволствията на любовния акт от една францужойка, известна в Париж с такта си в тези работи.

Жан-Пол не бе признал на баща си своето предишно преживяване и въпросната жена, според Жан-Пол, е била приятно изненадана от сполучливото му изпълнение. В началото на Жан-Пол беше само твърде приятно да обяснява на своя нетърпелив по-малък брат точно какви са изискванията на мъжа, какво той прави и какво може да очаква в замяна от жената. Описанията му бяха формулирани на казармен език и бяха удивително точни.

Той небрежно каза, че се нуждае от едно ебане на ден и очите на Едуард се разшириха. Понякога повече, но средно едно на ден. Кое време от деня, няма значение, въпреки че той лично предпочита следобедите — така вечерта би могла да се посвети на пиене, а след пиене мъжът не го върши добре. Всички жени са прелестни за ебане: опитните и неопитните, младите, старите, хубавите, обикновените, слабите и дебелите.

— Обикновените? — Едуард го погледна тревожно. Жените на неговите мечти бяха винаги хубави.

Жан-Пол намигна:

— Хубаво е да целунеш красиво лице, признавам. Но за хубаво ебане красивото лице не е от значение. Тогава не ги гледаш в хубавите лица, мога да те уверя, братче.

В какво се състоеше доброто ебане? Това бе, което Едуард искаше да знае. Значеше ли, че би могло да има и лошо? Тук Жан-Пол бе досадно неточен. Въпросът като че ли го объркваше.

Девствениците не стават за добро ебане поначало, признаваше в края на краищата. Той би посъветвал Едуард да избягва девствениците — докато стигне до собствената си съпруга, разбира се. С една девственица сексът може да бъде разцапан и неприятен, а те са нервни и не знаят какво да правят и се плашат да не забременеят, което е абсурд. Девствениците са свързани с отговорност и най-добре е да бъдат избягвани.

Омъжените жени са по-добър залог. Половината от тях — особено тук, в Англия, където мъжете са с намалена сексуалност — драскат за това. Те знаят какво да правят и кога, и с правилното ръководство от страна на мъжа биха могли да проявят голямо въображение. Жан-Пол обясни някои от техните най-изобретателни методи и някои от своите изпитани и изпробвани техники, а Едуард слушаше с учудване. Жан-Пол го увери, че устите на жените биха могли да бъдат така приятни, както и половите им органи, в някои случаи, дори повече, защото има жени, които малко не са синхронни във върховния момент при обикновеното ебане.

— На някои не може да им дойде — Жан-Пол задължително обясняваше. — Господ знае защо, но не може, и честно казано, имаш други неща, за които да се тревожиш, за да се тормозиш твърде много за това. Ако се изпразнят, още по-добре. Чувстваш се чудесно —

помниш ли на Лоара, когато като малък гледаше как доят кравите? Е, чувстваш се така. Като че ли те доят. Мускулите им се свиват — вътре, разбираш ли. Но ако няма признак това да се случи, карай, бльскай напред. Това е отговорът, братче. А ако ти се прище, карай от другата страна. Те всички се преструват на шокирани в началото, казват, че не могат, въртят си очите и прочие. Няма никакво значение, приятно им е.

— Те... Искам да кажа, ако направиш това...? — Едуард се колебаеше, — искам да кажа, какво правят те, когато то излезе? Изплюват ли го?

Жан-Пол избухна в сърдечен смях:

— Понякога. Превзетите. Добрите го гълтат.

— Гълтат го? — Едуард се втренчи. — Харесват ли вкуса му?

— Господ знае. — Жан-Пол повдигна рамене. — Тогава не ме е грижа за тях, уверявам те...

И така продължаваше в един безкраен разказ. Тази поза в сравнение с онази, преимуществата на бавното ебане и случайните удоволствия на бързото. Легнали, прави, облечени, съблечени, един срещу друг — мисионерската поза, каза Жан-Пол — или отзад, извити заедно като лъжици и както животните го правят. Противозачатъчни, преимуществата на презерватива, английската шапка, как да се премери момента за оттегляна при коитус интERRUPTУС, как в определено време на женския месечен цикъл можеш да ебеш съвсем спокойно, без никаква опасност от забременяване.

Главата на Едуард се замайваше. Жан-Пол го убеждаваше, че всичко това е ужасно просто и че когато дойде моментът, той ще знае точно какво да прави — мъжете просто го правят, това е всичко. Но на Едуард не звучеше просто. Звучеше му ужасно, ужасно сложно. Той съвсем не беше уверен, че ще се справи, беше сигурен, че всичко ще направи грешно и ще стане голяма бъркотия. Но имаше още нещо, което много го тревожеше и объркваше. Накрая, събирайки смелост, той постави въпроса.

— Какво ще кажеш за любовта, Жан-Пол? — попита той, — искам да кажа, обичаш ли ги, когато се любиш с тях? Затова ли се нарича така? Изглежда като че би било малко трудно, с толкова много жени. Възможно ли е да ги обичаш всички?

Жан-Пол със смях отхвърли назад глава:

— Любов? Любовта не се брои в тази работа. — Той задължително трябваше да обясни. Това бе урок номер едно, от есенциална важност. Обгърна с ръце Едуардовите рамене и го погледна сериозно.

— Ние говорим за удоволствие, братче. За секса. Не за любовта. Избий си любовта от главата, тя само ще те обърка. Трябва да си съвършено наясно какво желаеш. Ти вземаш удоволствие от жената. Ако си късметлия, можеш и ти да ѝ дадеш удоволствие. Това е всичко. Понякога можеш да ги харесваш — някои жени могат да бъдат много добра компания, много очарователни, дори интелигентни. Аз съм имал с жени както приятни разговори, така и приятни ебанета. Някои от тях не харесваш — и това е доста различно. Но любовта не е намесена. Послушай съвета ми. Най-малка поява на първия симптом, и се махай. Друга жена бързо ще те излекува от тази глупост.

— Но, не би ли било по-добре, — упорстваше Едуард, — няма ли да се чувстваш по-добре, ако ги обичаш? Когато го правиш?

— Наистина, не мога да кажа. Никога не съм се влюбвал.

— Никога? Но хората се влюбват, нали? В книгите. В поемите. Татко се е влюбил в мама от пръв поглед. Той веднъж ми каза.

— Така ли? — лицето на Жан-Пол помръкна. — Добре, очевидно, такова положение съществува. Аз не му се доверявам, това е. Това е капан, уловка. Ще чуваш жените много да говорят за това — повече от мъжете. И защо го говорят? Защото искат да се ожениш за тях. Това е част от тяхната игра. Приеми, че ги обичаш — но, никога не си го позволявай, повярвай ми, Едуард — и те започват да очакват предложение. Всеки мъж ще ти каже това. — Той се спря. — Наистина ли татко ти каза това за мама? Не го ли измисляш?

Едуард поклати глава. Жан-Пол се намръщи. Това бе един от малкото случаи, когато Едуард го видя неуверен. И това бе един от малкото случаи, когато реши да пренебрегне братовия си съвет. Естествено, Жан-Пол трябваше да знае тези неща, но Едуард въпреки това отказваше да му повярва. Той не каза на брат си, но продължи да мисли за любовта. Продължи да вярва, както винаги бе вярвал с романтичното си и невинно сърце, че да обичаш и да се любиш трябва да са едни от големите човешки преживявания, които винаги променят човешкия живот. Той бе нетърпелив да има жена, да, но също бе нетърпелив да обича. Дано е скоро, казваше си той.

Разговорът за любовта като противоположна на секса се беше състоял във Франция преди около три години. Той не беше повторен. Сега, когато Едуард чу стъпки отвън, звука на отваряната от Парсънс входна врата, плътния глас на Жан-Пол и ясения лек звън на друг, на женски, Едуард се усмихна в себе си.

Нещата се бяха променили през тези три години. Сега Жан-Пол бе сгоден. Годеницата му бе англичанка, млада и изключително красива. Жан-Пол би трябвало да е разбрал досега, че не е бил прав, си мислеше Едуард скришом. Той бе сгоден. Беше попаднал в клопката, в края на краищата. И така, дори и Жан-Пол трябваше да е влюбен накрая.

Лейди Изобел Хербърт, по-голямата дъщеря на граф Конуей, беше осемнайсетгодишна, ослепителна и властно осъзнаваща това. Тя влезе в приемната на Ийтън Скуеър, както винаги влизаше в стая — бързо, грациозно, неспокойно, отмятайки настрана наметката си от сребърна лисица, преди Жан-Пол да успее да я поеме, и небрежно хвърляйки я върху едно кресло. Преди да стигне до средата на стаята, тя вече бе успяла да отвори табакерата и цигарето и да се обърне нетърпеливо към Жан-Пол:

— Скъпи, запали ми я. Би ли ми направил коктейл? Изтощена съм. Умирам за една чашка. Направи ми нещо страшно и отвратително отровно. Съсипана съм от взимане на решения — как мразя решенията, зверски ги мразя. — Тя потъна в едно канапе и декоративно се изтегна в цяла дължина. — Едуард, скъпи, как си?

Едуард ѝ отпрати полупоклон и се оттегли до мястото за сядане в прозоречната ниша, откъдето можеше необезпокояван да се взира в нея.

През целия си живот бе свикнал да вижда хубави жени. Неговата майка се славеше с външния си вид, много от нейните приятелки бяха също красиви. Но Изобел Хербърт не приличаше на никоя жена, която Едуард бе виждал дотогава. Тази година тя влизаше в обществото. Носеха се, макар и непотвърдени слухове, че бе отказала предложението на един принц, на един херцог, на двама синове на благородници с по-ниска титла и на един натрапчив италиански граф, преди да приеме предложението на наследника на барон дьо Шавини.

Едуард знаеше, че тя имаше репутацията на, както англичаните казваха, „бърза“ и ако това бе така, той ѝ се възхищаваше. Тя съвсем се различаваше от престорено скромните дъщери католички на френската аристокрация, които Жан-Пол от време на време и без желание трябваше да съпровожда. Тя имаше яркочервена коса, която пламтеше като червено злато на слънцето и потъмняваше до кестенява на сянка. На тила бе подстригана по-късо от мъж. Гримираше се крещящо — тази вечер устните ѝ бяха яркоалени, дори и ноктите ѝ бяха оцветени, нещо, което Едуардовата майка никога не би одобрила. Тя бе стройна и тънка като момче и това превъзходно и дръзко се разбираше от късата, черна рокля-торба, с която тя беше облечена тази вечер. Беше от „Шапарели“, Едуард, който имаше око на експерт за тези неща разбра веднага. Двете ѝ тънки голи ръце бяха претоварени от китката до лакътя с тежки гривни от слонова кост. Прочутите „Конуей“ перли висяха на врата ѝ, тя небрежно си играеше с тях, докато чакаше своя коктейл, сякаш бяха мъниста, купени от „Улуърт“. Тя никога не биваше спокойна: това бе едно от нещата, което най-много очароваше Едуард. Напомняше нещо екзотично и неочаквано: на колибри или изключително пъстра пеперуда.

Сега тя се завъртя към Едуард, протягайки ръката си за инспекция:

— Взехме го. Избрах го този следобед. Господи, колко беше трудно. Чак ме заболя главата. Доста е сладък, мисля. Кажете ми, Едуард, Жан казва, че си експерт, одобряваш ли го?

Едуард мълчаливо прекоси стаята. Той пое ръката, която тя му предложи и погледна към пръстите ѝ. „Сладкият“ пръстен беше много обикновен. Квадратно изрязан изумруд, около два сантиметра в диаметър. Беше тъмнозелен, издигнат върху двацет и четири карата злато. Едуард го различи веднага, разбра, че бе без дефекти и уникален. Добит беше от южноамериканска мина, изработен беше в работилниците на „Дьо Шавини“ от най-големия му дядов шлифовач и бе принадлежал на Кайзер Вилхелм, чиято фамилия го препродала обратно на баща му между двете войни. Беше изключителен и бе широко известен като носещ нещастие. Той за момент мълчаливо се взря в него, после отпусна ръката на Изобел.

— Одобрявам го. Много е красив. Съответства на очите ти.

Изобел се разсмя от удоволствие:

— Колко си очарователен, Едуард! Жан, чуваш ли? Едуард е очарователен — съвсем не като тебе. — Тя хвърли бърз поглед към Едуард. — За млад мъж той е много ловък. Той каза точно това, което знае, че една жена желае да чуе. Съвсем не като тебе, Жан...

— А, но аз правя много хубави коктейли. — Жан се усмихна и постави чашата в ръката ѝ. — Едуард още не се е научил на това, все още не.

— Коктейли! Коктейли! — Изобел тръсна глава. — Що за постижение е това? Барманът на „Четиристотинте“ прави коктейли, но аз нямам намерение да се омъжвам за него.

— Аз имам също така и други постижения, скъпа моя. — Жан пое ръката ѝ и внимателно целуна нейните пръсти.

— Така ли? Искам веднага да ми ги изброиш и аз ще ги науча наизуст. Хайде, веднага — лист, Едуард, и писалка... — Тя отново се изправи. Едуард мълчаливо ѝ поднесе хартия за писане и писалка и Изобел отново седна, мръщейки се в насмешливо съсредоточаване:

— Сега, това е много сериозно! Без шега. Трябва да зная. Всъщност, сега си давам сметка, че би трябвало да направя това още преди няколко седмици. Ако списъкът е твърде къс, предупреждавам те, Жан — ще те напусна. Ще разваля годеничеството, просто ей така... — Тя щракна с пръсти и Жан-Пол добродушно въздъхна. Той се изтегна назад в креслото и опита да се съсредоточи:

— Аз съм много богат, — започна бавно той.

— Богат? Богат? — Изобел се намръщи. — Това е изключително лошо начало. Много вулгарно от твоя страна е да мислиш, че аз бих могла да бъда заинтересована от такова нещо, освен това има много богати мъже. Опитай пак.

— Ще бъда барон дьо Шавини...

— По-лошо и по-лошо. Татко каза, че френските титли в най-добрия случай са подозрителни, а в най-лошия са абсурдни. Отново.

Жан-Пол се усмихна:

— Аз ще дам на своята съпруга всичко, което желае нейното сърце...

— Повечето от това аз вече имам.

Жан-Пол се намръщи и Едуард нетърпеливо се наклони напред:

— Той по природа е много добър, — подсказа той. — Много. Той почти никога не си разваля настроението. И никога не се цупи.

— Никога не се цупи? Това е добре. Това ще запиша. — Тя спря. — Не съм сигурна по отношение на нрава му, обаче. Това би могло да бъде малко отегчително. Намирам мъжете за очарователни, когато са разгневени. — Тя чукна листа с писалката. — По-нататък.

— Той е хубав, — отново добави Едуард. — Не можеш да очакваш той да каже това, но аз мога.

— О, много добре. Хубав. — Смарагдовите ѝ очи блеснаха към Едуард. — Мисля, че ти ще бъдеш по-хубав един ден, но това е извън темата. Така, какво имаме, Жан? Хубава външност и това, че не се сърдиш. Не е твърде много.

Жан-Пол се изтегна и сложи ръце зад тила си. За Едуардова изненада, той изглеждаше леко засегнат.

— Аз съм ревнив и настойчив любовник, — каза твърдо той. — Или поне така са ми казвали.

Изобел не обърна внимание на лекото напрежение в гласа му. Тя пишеше на листа.

— Ревността е добро нещо. Настойчивостта звучи добре. Мислиш ли, че си романтичен? — Тя написа думата и после я зачеркна. — Не, не мисля, че си, ни най-малко. — Погледна часовника. — Ние сме сгодени точно от три дни и има вече час, откогато за последен път си ме целунал. Ти ни най-малко не си романтичен.

— Тогава, трябва да ти променя мнението.

Жан-Пол стана, прекоси стаята, наклони се над нейното кресло и я целуна. Едуард с неудобство наблюдаваше, после се обърна към прозореца. Той имаше странното чувство, че тази целувка бе предизвикана, и то заради него, а не заради брат му. Той се обърна, когато Жан-Пол се оттегли и смарагдените очи блеснаха за секунда към него, като че ли Изобел се забавляваше, като че ли тя споделяше с него тайна, от която брат му бе изключен. За негов ужас и нещастие, той усети как тялото му започна да отговаря, да се възбужда. Той отчаяно се обърна настрана.

— Имам домашно. Латински. Най-добре ще е да вървя да го правя...

Той тръгна към вратата, но Изобел скокна:

— Не, недей. Ние ще спрем сега тази глупава игра. Твърде е скучна. Ако продължим, аз ще приключа с пет думи на къс хартия и тогава ще трябва да върна на Жан изумруда. А не ми се иска да го

направя. Привързана съм към него. И ти, скъпи Жан, хайде не се мръщи. Знаеш, че обичам да те дразня. Ще се кача горе да видя майка ти — Тя няма да има нищо против, нали Жан? Искам да ѝ покажа това. И ще започнем да правим великолепни списъци. Жените обожават да правят списъци, знаеше ли това, скъпи? Не можем да имаме истинска свада без много от тях, ще бъде великолепно. Хайде, отивам... — Тя погледна през рамо. — Ще ви оставя двамата да си говорите...

Когато вратата зад нея се затвори, настъпи кратка тишина. Едуард се бе изчервил силно. Той гледаше осъдително брат си:

— О, боже. Тя знае. Изобел знае. Нали ти не си ѝ казал? Не може да си ѝ казал.

— Може да съм ѝ споменал. — Жан повдигна рамене. — Защо да не знае? Тя мисли, че това е чудесна идея. Каза, че е много мило.

Едуард погледна със съмнение брат си. Той прие думата „мило“ със сарказъм, който не си направи труда да скрие.

— Объркан съм, това е всичко. Бих искал тя да не знае. Аз, аз мислех, че това е нещо интимно. Тайна само между мен и теб.

— Такава е, такава е. Хайде сега. Успокой се. — Жан се усмихна. — Имам добра новина. Уредих го.

— Уреди го? Наистина ли?

Жан извади визитната си картичка от джоба на своята военна униформа и я хлъзна в Едуардовата ръка:

— Утре следобед в три. Мама цял ден ще бъде навън. Проверих. Глендининг те взима в съботите само сутрин, нали? Така че, ще имаш достатъчно време, за да отидеш там. Адресът е на картичката. — Той замълча. — Тя е съвършена, Едуард. Съвършена от всяка гледна точка. Нито твърде млада, нито твърде стара. Много опитна. Прелестна жена. Французойка — помислих, че това ще се окаже от полза. Не е проститутка, ни най-малко. Много чиста. Тя има, е, тя е поддържана, ако разбираш какво искам да кажа. Но въпросният господин е по-възрастен и често отсъства, а тя харесва по-млади мъже. — Той повдигна рамене. — Добра е за ебане, Едуард. Мога лично да ти я препоръчам.

— Можеш?

— Но разбира се. Нали не мислиш, че ще пратя братчето си там, преди да съм проверил как ще бъде обслужен? — Жан се усмихна. — Имах я онзи следобед.

— Онзи следобед? Но, Жан, ти сега си сгоден.

Жан-Пол се ухили. Той хвърли кратък поглед към вратата, после към Едуард:

— О, братче, — каза бавно, — ти нали не си представяш сериозно че има някакво значение? А?

Селестин Бианшон дойде за първи път в Англия в 1910 година, когато бе на шестнайсет, за да се появи като танцьорка и певица в „Алхамбра Фолис“ на Анри Пелисие. Тя беше много хубава, с онази степен на закръгленост, която бе смятана тогава основна за красотата. Танцуваше грациозно и самоуко, пееше с неподправено сладък, висок и ясен глас. Бързо се сдоби с поклонници и театрални запалянковци, които пълнеха гримьорната и с цветя и яростно се състезаваха за привилегията да я спечелят и да я заведат на вечеря след представлението в „Кафе д’Юпон“ на площад „Лейчестър“. Те ядяха и пиеха шампанско до три сутринта, заобиколени от писатели, актриси и млади мъже от добри семейства, които украсяваха този „дъоми монд“. После Селестин се връщаше с файтон в по-малко бляскавите околности на Финсбъри парк, понякога сама, по-често не. Тя все още си спомняше за тези години от своя живот, продължил до избухването на Голямата война като за върховна точка на своето съществуване.

Но, Селестин, селянка по произход, бе също и реалистка. За разлика от някои нейни приятелки от „Алхамбра“, приемаше букети и подаръци, но не очакваше предложения за брак. Истина беше, че подобни удостоявания ѝ се случваха от време на време, но бяха рядкост. Селестин бе доволна от своите покровители. Тя нямаше желание да се завърне във Франция. С изминаването на годините и с повяхването на първоцветната ѝ младост, нейните покровители ставаха все по-малко изтъкнати и не така млади, но Селестин приемаше това. Беше естествено, неизбежно, и с нищо не накърни духа ѝ. Като момиче тя имаше английски благородници между обожателите си. Сега, в 1940 г. беше на четирийсет и шест и нейният джентълмен беше един пенсиониран бизнесмен, живеещ в Хоув, който беше инвестирал дребния си капитал в серия от жилищни сгради в различни места на Лондон и в Хоум Каунтис. Това бе удобно за Селестин, защото му позволяваше да я посещава един или два пъти седмично. Освен това

той рядко я разпитваше как прекарва остатъка от времето си. Бе шейсет и четири годишен и Селестин го харесваше. Беше по-малко мъжествен, но много по-мил от нейните предишни любовници. Плащаше за малкия и апартамент на „Мейда Вейл“ и ѝ внасяше скромна сума, от която тя имаше възможност да отделя по малко всяка седмица за пенсионното си осигуряване. Той си правеше труда да разговаря с нея — Тя оценяваше това.

Никога не бе минало през ума на Селестин, че му изневерява. На следобедите си, прекарани с други господа, тя гледаше като на нещо съвсем отделно от това — нейно главно споразумение. Те бяха за нея случаи, които не биха могли да навредят на никого, защото никога нямаше да бъдат разкрити. Селестин отрано бе разбрала, че колкото по-малко знаят мъжете, толкова по-добре. Те идваха при нея с една цел и тя я осъществяваше според най-доброто от своите значителни способности. Голям късмет бе за нея, че войната доведе толкова много французи в Лондон и че следобедът, прекаран с един френски офицер ѝ осигури постоянен поток от задоволявани военни посетители. Сега визитната ѝ картичка стоеше в портфейлите на мнозина от генерал Де Головия щаб, и това бе удоволствие за нея. То ѝ носеше малко допълнителни средства, и задоволяваше патриотичните ѝ чувства, освен това, след всичките тези години ѝ беше приятно да говори отново френски в будоара си. Когато минаваше покрай щаба на „Фри Френч“, Селестин никога не пропускаше да изпрати въздушна целувка в негова посока и да помисли за младите мъже там с мълчаливо пожелание за успех.

Тя имаше честта да обслужи енергичния млад наследник на барон дьо Шавини. Беше поласкана, когато в края на едно необуздано любене той ѝ бе обяснил затруднението на по-младия си брат. Несъмнено, тя за първи път изпълняваше подобна роля, но веднага се съгласи. Беше любопитна да приеме младия Едуард и с вътрешна усмивка се питаше дали с нейна помощ той не би могъл да стане далече по-изкусен любовник от своя енергичен, но неделикатен брат.

За него тя се приготви грижливо, знаейки от опит, че начинът на обличане — вталеният, в черен дантелен корсет — сутиен, който да издига пълните ѝ гърди и позволява те да се показват, жартиерите, фините чорапи, пеньоарът — които силно действаха на нейните по-стари клиенти, вероятно ще ужасят момчето. Когато свърши с

приготовленията си, тя бе доволна от своето облекло: беше еротично, без да бъде безсрамно, с повече бяло, отколкото черно, украсено с хубави панделки и дантели, целият ансамбъл дискретно скрит под бледосин халат от китайска коприна. Тя внимателно среса косите си и хлъзна тънките си хубави крачета в сини, с високи токчета пантофки, украсени с помпончета с перца. Жан-Пол предвидливо бе доставил бутилка шампанско за случая, и тя вече бе поставена в лед. Тя сложи също чайника да ври: някои млади мъже първия път предпочитаха чай. След това седна и започна да чака.

Едуард бе взел такси до непознатия район „Мейда Вейл“. Пристигна там в два и петнайсет и прекара четирийсет и пет минути, скитайки по улиците в агония от нервност и нерешителност. Няколко пъти почти бе готов да извика друго такси и да се върне в къщи, но знаеше, че това би било страхливост и че не би могъл да погледне Жан-Пол в очите. Така, накрая застана пред вратата точно в три часа и нервно натисна звънеца.

Жан-Пол бе казал да плати пет лири. Това се бе сторило на Едуард некрасиво. Той бе замъкнал от магазините на Ийтън Скуеър голяма кутия от френски ръчно украсени шоколадови бонбони — беше невъзможно да се сдобиеш с подобно нещо сега в Лондон. Бе поставил вътре една банкнота от десет лири и после внимателно бе оправил панделките и връзките. Купил бе също малък букет, и чакайки, крепеше розите и бонбоните.

Никога не се бе чувствал толкова несигурен и неадекватен в живота си, с толкова малко желание дори и да погледне жена. Това му чувство изчезна веднага, щом Селестин отвори вратата, и стъпвайки леко по стъпалата пред него с украсените си с перушинки пантофки, го въведе в своя хол. Като говореше весело на френски, тя веднага го предразположи да се отпусне. Наля му чаша шампанско, която той изпи на един дъх и после, за негово голямо облекчение седна, като че ли бяха стари приятели, и започна да говори. Едуард я гледаше и мислеше, че може да не е млада, но е очарователна. Тя му напомни на някои Реноарови картини от бащината му колекция с нейните червеникаво-руси коси, повдигнати на върха на главата, с къдравите кичури около ушите и с меката си кожа на врата. Тя имаше светлосини очи и тънките бръчици около тях само увеличаваха топлината на нейната усмивка. Необходимо ѝ бе, и тя употребяваше, но много малко

грим. Тенът на лицето ѝ все още имаше прозрачността на кожата и деликатния цвят на значително по-млада жена.

Той гледаше с прикован поглед, когато тя разлюля леко гладкия си крак и отмести коляното си, като че ли се възхищаваше на сините си пантофки. Когато се наклони напред да му предложи втора чаша шампанско и той любезно отказа, халатът ѝ леко се откряна и той мерна сладострастната извивка на пълните ѝ гърди. Това бе достатъчно. За негово удоволствие, той почувства, че тялото му започва да се възбужда. Но Селестин изглежда разбра, защото стана и внимателно го въведе в спалнята, където първо съблече него, и тогава му позволи да свали горната ѝ дреха. С внезапен изблик на увереност, той я бутна назад върху чисто белия чаршаф, и започна страстно да я целува. По-малко от пет минути след това, за негов срам и покруса, той избухна в сълзи.

Селестин легна на възглавниците и обгърна момчето с ръце. Той ядно плачеше на гърдите ѝ и Селестин нежно, майчински галеше косите му, докато първият спазъм на гняв и мъка го напусна и той спокойно се отпусна в ръцете ѝ. Тя гледаше надолу, към тъмната облеганата глава и топлото ѝ сърце бе пълно със състрадание. Само ако знаеше това хубаво младо момче, че първия път е почти винаги така, че той не е нито първият, нито последният мъж, който като ядосано дете плаче, защото вярва, че е единственият, който не е успял. Много меко през цялото време гледеше гъстата му коса, тя започна да говори:

— Хайде, мой малък, няма нужда от сълзи. Първия път е винаги така, повярвай ми. Ти си развълнуван и нетърпелив, това е съвсем естествено. Не се тревожи. Дойде ти бързо — струва ти се прекалено бързо. Мислиш си може би, че ще се почувствам обидена? Мога да те уверя, че няма такова нещо. Приемам го за комплимент, скъпи мой, за комплимент — чуваш ли? Защото е хубаво да знаеш, когато си на възраст, че все още можеш да доставиш толкова голямо удоволствие на един млад мъж. И освен това, ние имаме колкото си искаме време, толкова, колкото желаш. И ти ще откриеш, скъпи мой, че на твоята възраст подобно събитие е дребна работа, минало и забравено след миг. Следващия път — а ще има толкова много следващи пъти — ще бъде по-добре, и след това още по-добре и още по-добре, докато накрая ти мен ще ме учиш, ти ще си този, който ще диктува, ти ще — как казват тук? — командваш.

Тя се усмихна и продължи меките си ласки:

— Мислиш ли, скъпи, че правенето на любов е умение, с което ние се раждаме? Че ние — и мъжете и жените — знаем точно как най-добре и най-приятно да го правим още от първия път? Уверявам те, че не е така. Човек се учи, скъпи. Постепенно. Прилича малко на училищен урок, а? Само че в този случай урокът е приятен. Такъв, който харесва на всички...

Тя се усмихна над косите му, чувствайки как силното му тяло се отпуска. Скоро, си помисли тя, след минута, много по-бързо отколкото си представя, той ще се втвърди отново и ще бъде готов да се люби втори път. Но междувременно тя не трябва да бърза. Той прилича на младо животно, мислеше си тя, на младо срамежливо животно. Ако направи нещо твърде внезапно, твърде директно, би го сепнала и изплашила. Не, тя трябваше да бъде мила и бавна, много бавна. А той беше толкова красив! Толкова красив. Тя почти бе забравила колко красиво може да бъде тялото на един много млад мъж: момчешката мекота на кожата, изпъкналостта на мускулите, стегнатата извивка на задните части, гладкостта на корема, силата на бедрата. Тя почувства бавен, приятен прилив на желание. Такива очи — това изключително дълбоко синьо, и тази много черна коса... Тя го плеснало широките рамене: той бе по-успокоен сега.

Внимателно издърпа и двамата към седнало положение. Сега, един практически въпрос, помисли си тя. Да, това можеше да реши въпроса.

— Скъпи... — Тя повдигна ръцете му, правейки от молбата си нещо обикновено и прозаично. — Изглежда малко нечестно. На тебе ти е така удобно, толкова си хубав, а аз, аз още съм в това глупаво нещо и освен това... — Тя закачливо го погледна. — Малко е влажна, а? Би ли ми помогнал да я разкопча? Тук, отзад, точно така, всички тези телени копчета са толкова трудни за стигане. И чорапите ми! Наистина мисля, че нямам нужда от чорапи...

Той първо смъкна чорапите ѝ. После с непохватни пръсти разкопча белия ѝ дантелен корсет. Селестин стоеше гола. Тя му се усмихна, а Едуард я загледа пленен. Той, разбира се, бе виждал картини — Жан-Пол му бе показал някои — но той никога не бе виждал досега гола жена. Никога не бе си представял такъв разкош на плътта, такава хубост. Селестин имаше големи, тежки гърди с широки

червено-розови зърна. Хълбоците и извиваха от много тесния ѝ ханш, между краката ѝ имаше триъгълник от червеникаво златни къдрави косми, пружиниращи при пипане, водещ обезпокоително към меката извивка на нейните бедра. Почти без да мисли, той я докосна там много леко, усещайки къдравите косми и за негово учудване и Селестинина наслада, издаде страстна въздишка. Той погледна слисан нагоре към нея. Устните ѝ се извиха, блеснаха сините очи.

— Но да, това изненадва ли те? Не би трябвало. Много е приятно, когато ме докоснеш там. Мисля, че също ще е приятно, ако ме целунеш. Съвсем малка целувчица, скъпи...

Неумело я обви с ръце и опря лице в нейното. Целуна с девствена, много лека целувка притворените ѝ устни и Селестин издаде дълбок стон.

— Ох, толкова е хубаво. Харесва ми целувката ти. Още малко, моля те... — Този път, щом устните му докоснаха меката топлина на нейните, тя ги разтвори. Едуард ги докосна меко с езика си, тя изстена отново и се доближи още към него.

— Така, скъпи. Ох, да, така...

Тя изтегли леко и настойчиво езика му в своята уста, държейки го така в ръцете си, че той да не натиска твърде силно или твърде отблизо, а устите им точно се съединиха. Едуард усети как тръпка на наслада премина през тялото му. Тя започна да милва врата, раменете и гърба му, и внезапно, изведнъж, той усети как пенисът му подскокна и се втвърди. Усети, че устните на Селестин се извиха в триумфална усмивка. Тя се засмя и леко се отдалечи, за да погледне надолу.

— А, видя ли какво стана? Толкова бързо? Един миг, и ти си наедрял отново. Толкова голям и твърд, и здрав. Ти си истински мъж, скъпи, знаеш ли? С това ти можеш да доставиш на една жена такова удоволствие, скъпи, такова удоволствие...

Тя внимаваше да не го докосне и когато той опита да я бутне отново на възглавниците, тя деликатно го спря. Укорително поклати глава и за нейно удоволствие съзря закачлива искра да се появява в очите му. Той можеше да се забавлява. Добре! В такъв случай, неговата увереност растеше.

— Чакай? — Той се засмя. — Не толкова бързо?

Селестин взе ръката му.

— Заради мен — каза меко тя. — Ти знаеш, че да прави любов за жената е нещо чудесно. Тя иска то да продължи, да става бавно. Тя невинаги може да бъде така бърза като мъжа. Невинаги може да й стане бързо, както на мъжа. Той трябва да й помогне.

Тя повдигна дланта му и я притисна към гърдите си:

— Докосни ме тук, скъпи. О, как искам да ме погалиш тук, виждаш ли? Ей така. Да, така...

Едуард хлъзна ръце под нейните гърди и почувства цялата им тежест. После, преди да разбере какво прави, направи това, за което бе копнял и мечтал. Наведе устата си и целуна гладката й плът. След това зарови глава между хълмовете на гърдите и, повдигна ги, помилва ги и взе между устните си меките им розови зърна. Подразни ги с езика си и почувства как се втвърдяват върховете им. Трепет премина през цялото му тяло и Селестин го хвана.

— Леко, леко, скъпи мой. Не много бързо... Леко.

Той се забави, спря, почувства че трепетът стихва.

Тогава погледна нагоре към нея.

— Така? Харесва ли ти така? — Той взе отново между устните си зърната й и ги засмука. Този път Селестин бе, която потръпна.

— Но да. Ти знаеш добре. Така, Едуард, така...

Селестин усещаше, че нейното собствено тяло се възбуждаше, ударите на пулса минаваха през кръвта й като че ли невидима верига от нерви свързваше гърдите и нейната утроба, и като че ли всеки от тези нерви пееше от удоволствие. Тя усети, че започва да овлажнява и бе все по-трудно за нея да стои спокойна. Искаше й се да разтвори краката си и да го остави да я докосне там. Той се научава бързо, мислеше тя, много бързо...

Той вдигна устата си от нейните гърди и я целуна.

— Но, колко си хубава, толкова хубава... — шепнеше срещу устата й със зачестен дъх, а Селестин се бореше със собствения си инстинкт, искаше да направи целувката бавна и деликатна, нито твърде страдна, нито твърде дълбока, нито твърде продължителна, не още, не още. Пенисът стоеше твърд на нейния корем и тя се раздвижи леко деликатно, за да го освободи, боейки се, че натискът може да го накара да се изпразни.

— Леко, Едуард. — Ръката й милваше тънко очертаната твърда линия на задните му части и помръдна леко, така че двете им тела да

легнат едно върху друго. Когато прецени, че той отново се беше успокоил, тя взе ръката му и я повдигна до устните си.

— Ти си толкова добър. Чувствам се толкова добре, когато ме докосваш. Знаеш ли? Можеш да усетиш, мисля, че това ми харесва, нали? Виж — зърната ми стават толкова твърди, когато ме докосваш, когато ме целуваш там. Това е първият признак, Едуард, но има и други... Много бавно тя дръпна ръката му надолу, над извивката на стомаха си към триъгълника от златни косми. Остави я да постои там за малко, после разтвори краката си.

— Виждаш ли? Тайното място на жената, тази нейна част, която познава само нейният любовник. Виждаш ли, скъпи — колко е мека и влажна? Това е защото ти ме накара да те пожелаая, Едуард, да те желая много силно...

Едуард остави ръката си да бъде теглена надолу към мекотата и влагата. Той разтвори двете меки устни и усети, че мястото е изпълнено с тайна, с гънки и процеци, усети една тясна и твърда пъпка. Пипна я деликатно с показалеца си и за негово учудване, Селестин се изви като дъга с кратък вик. Той се наведе напред и я целуна, една продължителна, бавна, сладка целувка, и през цялото време ръката му нежно милваше, нежно изследваше. Селестин се раздвижи под него, тя повдигна колене, широко разтвори бедрата си, а на Едуард се струваше безкрайно мека, безкрайно податлива, безкрайно чудесно отворена. Той оттегли ръката си, Селестин я взе и целуна и за първи път в своя живот той усети медения аромат на жената, готова да се люби, напомняше аромата на мускус, леко солена като морско същество.

Той промъкна още веднъж ръката си надолу, Селестин се раздвижи и пръстите му се хлъзнаха леко и нежно зад нея. Тогава изстена и Селестин знаеше, че той бързо ще свърши.

С опитна ловкост, тя се помести така, че той се намери между бедрата ѝ. Внимателно изтегли ръката му и поведе едрата глава на неговия penis към мекия вход. Много леко повдигане на устните ѝ, и той беше вътре в нея. Тогава тя добре знаеше какво да прави, стоеше тиха и спокойна, въпреки че беше много възбудена от красотата му и от неговата нежност и копнееше да се движи, да го изтегли дълбоко вътре в нея. Но тя стоеше спокойна, оставяйки го да влезе три, четири,

пет пъти. Тогава той нахълта в нея с потрепващ вик и Селестин обви нежно и закрилящо ръце около него.

По-малко от час по-късно той бе твърд отново, много по-успокоен и очевидно горд от себе си. Селестин бе също горда. И тя го харесваше, си мислеше, като гальовно гледаше надолу към него, докато той смучеше закръглените ѝ гърди. Харесваше у него липсата на перчене, инстинктивната внимателност и деликатност на докосването му. О, той би станал изящен любовник, този мъж, си мислеше тя — дори може би много голям, изключителен, малцина бяха като него. Той нямаше да прилича на някои от тях, подобни на алчни животни, толкова недодялани, на които толкова бързо им идва и стават лукави след това. Не, той ще бъде уверен, както ще дава, така и ще взима удоволствие — открит, отзивчив...

— Ти ще бъдеш... изключителен, знаеш ли... — прошепна тя и момчето почувства как главичката му се надига. Complimentът го зарадва, и същевременно му беше забавен, и тя хареса това. Харесваше ѝ острата му интелигентност, способността му да се забавлява. В края на краищата, любовта невинаги беше сериозна работа, би била много скучна. Страст — да, жените желяеха това, но и малко закачка.

— Научи ме, покажи ми... — Той се поколеба. — Бих искал и аз да ти доставя удоволствие...

Селестин въздъхна и помилва косата му. Както много подобни на нея жени за нея бе трудно да стигне до оргазъм с мъж. Тя отдавна бе приела това. Харесваше правенето на любов и липсата на кулминационен момент никога не я тревожеше особено. Намираше достатъчно удовлетворение в ласките и прегръдките, а ако не тогава бе лесно да освободи напрежението на своето тяло след като мъжът си отиде. В това да дава удоволствие бе нейното удоволствие. Когато беше млада с първия ѝ любовник, с втория, беше по-различно. Те бяха способни лесно да я доведат до върха на екстаза. Но си бяха отишли и това бе станало по-трудно. Тя си мислеше понякога, че собственото ѝ съзнание я държеше към миналото, отказваше да ѝ разреши да отдаде всичко на мъжете, които все по-често ѝ бяха чужди.

Но се трогна от момчешката молба и затова тя му се усмихна.

— Гледай — нека ти покажа.

Тя нежно хлъзна ръка между краката си, с пръст между устните и се раздвижи.

— Виждаш ли? Където преди ме докосна, скъпи. Ако ме докоснеш там — не много силно, много леко, без да бързаш...

Тя оттегли ръката си с лъскащи пръсти. Едуард я докосна там, където тя сама се бе докоснала, усети лекото подуване и втвърдяване на клитора ѝ между меките устни, коленичи, наведе глава и я целуна. Този упоителен влажно солен аромат. Той докосна малката набъбнала пъпка с езика си и ефектът беше моментален. Тя отново се изви, ръцете ѝ слязоха надолу, за да обвият главата му, докато той я ближеше, с ръце протегнати към нейните набъбнали гърди. Селестин изпъшка.

— Така ли? — спря той за момент, и тя веднага го дръпна обратно.

— О, да, Едуард, да. Така...

Селестин тръпнеше, не защото той бе съвършен експерт, някой по-опитен би я оставил безучастна. Това бе именно той, разбра с изненада тя, когато усети топлите вълни да се надигат в слабините ѝ. Имаше нещо в него, нещо магическо, фактът, че той искаше да ѝ направи удоволствие, начинът, по който гледаше тялото ѝ — сладострастно, разбира се, но също така и нежно, срамежливо. Това ѝ напомни за миналото и ѝ беше хубаво, толкова хубаво... И, да, то щеше да се случи най-накрая, знаеше, че ще се случи сега: тя почувства как тялото ѝ се приготви в очакване на нахлуване на усещането, и щом тя го почувства, той спря мекото ритмично движение на езика си, натисна на устните си, така че тя извика в агония от страстно желание. Тогава той я докосна отново с влажна уста, прихванал с ръце бедрата и, издигайки я към себе си, и тя извика, когато топлата вълна я обхвана. Едуард усети внезапна бурна тръпка върху устните си. Той се помести, заби се дълбоко в нея, и за своя голяма радост почувства меко свиване и отпускане на тялото ѝ до неговата плът.

Този път имаше повече от четири или пет вкарвания. Той с триумф откри колко изтънчено, колко необикновено, колко мъчително сладко беше почти да се оттегли от тялото ѝ и после да натисне така дълбоко, че да усеща как докосва шийката на матката ѝ, да променя този ритъм от бавно на бързо и после на бавно отново. Той откри също усещането, когато Селестин също се движеше в началото бавно, а после по-интензивно, въртейки се, когато той се оттегляше от нея,

въртейки се, когато ѝ го слагаше отново. Той свърши с остра, агонизираща сладост. След това тя легна в извивката на ръката му, и те заспаха за малко с преплетени тела.

Когато той се събуди, Селестин повдигна неговата брадичка в ръцете си и със забавление и разбиране се вгледа в очите му.

— Възприемаш бързо. Толкова бързо. Скоро аз няма да имам на какво да те уча...

Едуард се засмя и плъзна ръце около нея. Усещаше се покрит с копринена сладост, а тялото му тежеше в сладка отмала.

— Искам пак да те видя. Скоро. И после отново и отново. Селестин...

— И аз искам — отговори просто тя.

Тази вечер Едуард вечеря вкъщи с майка си и Жан-Пол. Единственият гост беше Изобел. Такива вечери, когато те се събираха семейно, рядко биваха успешни. Тогава Жан-Пол нервничеше, нетърпелив да отиде в някой нощен клуб. Луиз, може би защото чувстваше това, може би просто защото също желаше по-блестяща компания, биваше често раздражителна. Обикновено, Едуард правеше големи усилия да повдигне духа им и да възвърне поне малко от настроението и веселостта, които имаше на семейната трапеза във Франция, когато присъстваше и баща му.

Но тази вечер, седнал на дългата маса, облечен във вечерно облекло, той беше замечтан и отсъстващ. Колкото и да се опитваше, не можеше да се съсредоточи върху това, какво се казваше и кой го казваше. Мисълта му се рееше на мили в другия край на Лондон, в малката стая в „Мейда вейл“.

Тези вечери никога не биваха кратки, защото Луиз настояваше за строги норми. Сервираха им Парсънс и двама безупречни лакеи. Имаше не по-малко от шест блюда. Виното винаги беше изключително хубаво. Вечерта се струваше на Едуард безкрайна. Гъшият черен дроб беше безвкусен, печеният на скара калкан беше като мукава. Фазана той бутна почти непокътнат настрана.

Тази необикновена липса на апетит не мина незабелязана. Веднъж или два пъти Едуард потърси с очи Изобел, която седеше на противоположната страна срещу него и го гледаше дяволито с

бляскащите си изумрудени очи. Тънка усмивка извиваше алените ѝ устни. Тя също говореше много малко. Разговорът стана скупен и това раздразни Луиз. Когато беше раздразнена, тя започваше да се оплаква, а тази вечер стана особено красноречива — нищо не беше както трябва. Тя каза на Изобел, че намира Лондон отегчителен, в началото бил много забавен, но сега все повече тя страдала за Париж. Същите лица, отново и отново, и наистина, въпреки че англичаните могат да бъдат очарователни, англичанките са толкова странни и повечето от тях са старомодно облечени, толкова им липсва шик — тук тя хвърли на Изобел остър поглед. И освен това, тази тяхна страст към животните, маниакалната им привързаност към кучетата. Очарователно е да прекараш уикенда в страната, но после да бъдеш пренесен през Лабрадор — да се очаква от теб да правиш дълги разходки под дъжда — наистина, англичаните са любопитна раса, съвсем са различни от французите, различни са от американците. И после — разбира се, нейният Ксави така ужасно ѝ липсваше. Толкова малко новини проникват и тя постоянно се тревожи.

— Той би трябвало да знае колко много се тревожа аз. — Гласът ѝ леко се издигна. — Да ни отпрати тук и да ни остави да се грижим за себе си... Зная, че ти не би се съгласил с това, Жан-Пол, но наистина, като помисля, струва ми се малко егоистично. Скъпият Ксави може да бъде толкова ужасен инат. Аз съм съвършено сигурна, че ако искаше, той можеше да дойде с нас. Той няма представа колко труден е животът. Не може да се купи бензин, което ми се струва съвършено абсурдно — как в края на краищата човек ще пътува извън Лондон? Живея в страх, че някой от прислугата ще пожелае да напусне, защото — е, ти ще разбереш, Изобел — почти е невъзможно да му се намери заместник. Всички мъже са в армията, а всички жени правят патрони в заводите — за какво ли са им всички тези патрони? Ами тези проклети сирени? Точно, когато човек се намери да излиза, и те винаги започват да свирят и тогава улиците са пусати. Не мисля, че Ксави разбира колко изтощително е всичко това...

— Война е, мамо. — Жан-Пол погледна нагоре. Той намигна на Изобел, а Луиз, която видя намигването, се изчерви.

— Жан-Пол, моля те, няма нужда да се държиш така. Знам това. Аз точно обяснявах, че го зная. Трябва да кажа, че нито ти, нито

Едуард помагате, знаеш. И двамата сте обвързани със собствените си работи и никога като че ли не се замисляте за това какво аз чувствам...

Тя се прекъсна. На думата „работи“ Жан-Пол се изсмя. Лицето на Луиз се напрегна, тъмните ѝ очи се заряха по протежение на масата.

— Казах ли нещо забавно, Жан-Пол? Обясни, моля ти се. Всички бихме искали да се посмеем на шегата.

— Прости ми, мамо. — Жан-Пол ѝ поднесе своята най-извинителна усмивка. Едуард хвърли поглед в очакване да види как той щеше да се измъкне. Луиз никога не можеше да му се сърди дълго. Тя винаги се поддаваше на неговия чар — и понякога Едуард си мислеше, че Жан-Пол я презираше за това.

— Ти знаеш, че точно това, което каза, не е истина. Едуард и аз сме много привързани към теб. Ти знаеш това...

— Бихте могли понякога да показвате това по-явно. — Луиз му отпрати укорителен поглед, но вече бе успокоена.

Жан-Пол се изправи с господарски вид и хвърли предпазлив поглед към часовника си.

— Най-скъпа мамо. — Той приближи към нея и повдигна ръката ѝ в своята. — Уморена си. Трябва повече да си почиваш, знаеш. Защо не ми позволиш да те придружа до стаята ти? Ще наредя да ти занесат кафето горе. Ще изпратя прислужницата ти. Сега, без възражения. Обещах на татко да се грижа за теб. Нощес наистина ще спиш добре...

Това подежда като магия. Луиз се изправи и се облегна на ръката му. Остави ги без протест. На вратата Жан-Пол погледна назад и отново намигна на Едуард и Изобел.

Изобел неспокойно се изправи в момента, в който вратата се затвори. Тя захвърли носната си кърпичка върху масата. Едуард, завърнал се с усилие от стаята на „Мейда Вейл“, я погледна неуверено.

— Той винаги ли така оправя майка ви? — зелените ѝ очи с любопитство срещнаха неговите.

Едуард се изправи:

— Обикновено, — повдигна той рамене. — Тя обожаваше Жан-Пол. Винаги го е обожавала. Той може да направи всичко с нея... — замълча за момент. — Знаеш ли, тя не влага нищо в това, което казва, — добави отбранително той, защото понякога майка му го караше да

се срамува. — Това е просто начинът ѝ на говорене. Тя е много напрегната...

— О, няма значение в края на краищата. — Изобел нетърпеливо се размърда. — Хайде да пуснем музика. Искам да танцувам...

Тя се присегна за ръката му и го повлече извън трапезарията, в друга стая, която те понякога използваша вечер. Едуард търпеливо навиваше грамофона и поставяше плочите, докато Жан-Пол и Изобел унесено танцуваха в средата на стаята. Той самият никога не бе танцувал с Изобел, но тази вечер тя избра плочата, нави грамофона и бутна килима настрана.

— Ела... — Тя стоеше в средата с протегнати към него ръце, с алени, усмихващи се устни, с изумрудени, бляскащи от веселие и предизвикателство очи. — Можеш да танцуваш, предполагам. Ако не можеш, аз ще те уча...

— Мога да танцувам.

Едуард пристъпи напред и я взе в ръцете си. Всъщност, той танцуваше доста добре и изпитваше силно желание да ѝ го демонстрира, но когато направи опит да се завърти, тя го придърпа по-близко.

— Не така, не бъди амбициозен. Нека просто да се влачим, така е по-кратко...

Те влачеха крака. Музиката бе мека и бавна, плочата приятно стържеща. Изобел се чувстваше лека в ръцете му и след известно време Едуард се отпусна. Те стъпваха и се завъртаха и стъпваха. Мисълта му отново се отнесе към следобеда и Селестин. Почувства се изключително щастлив.

Веднъж или два пъти Изобел повдигна лице и го погледна. Плочата свърши, тя я смени с друга, нави отново дръжката и се понесе обратно към неговите ръце с лека усмивка на устните.

— Ти ми се присмиваш... — Едуард я изглежда.

— Не, не е вярно. Присмивам се на себе си. От много отдавна не съм се чувствала така невидима. Това е добре за моята суетност.

— Невидима? Ти?

— О, Едуард, толкова си галантен. Няма защо да се преструваш. Ти си на мили отгук. Няма значение. Нямам нищо против. Дори ми харесва. Отпочиващо е.

Тя въздъхна, и след малко, както продължаваха да се въртят, леко положи лице на рамото му. Едуард бе изненадан, но не каза нищо. Те все още танцуваха така, когато Жан-Пол се върна при тях. Той постоя, погледа ги, приведен към креслото, пушещ цигара. Изобел не му обръщаше внимание. Когато плочата пак свърши, Жан-Пол пренави грамофона и се намеси:

— Мой ред е, мисля. Годеницата е моя.

Той танцува с Изобел през останалата част от вечерта, и едва след като тя си отиде и те бяха отново заедно, Едуард забеляза, че брат му не беше в добро настроение. Жан-Пол раздражено премести плочата от грамофона, одрасквайки я. Обходи насам-натам стаята, като че ли му се струваше тясна.

— Мама беше ли добре? — Едуард го изглежда.

— Какво? О, да. Много добре. Искаше само да ѝ се обърне известно внимание. Както всички жени. — Жан-Пол хлътна в едно кресло, с крак, потупващ по килима.

— Предполагам, че ѝ липсва татко — започна колебливо Едуард. — Няма да е лесно за нея...

— Така ли мислиш? — Жан-Пол избухна в смях. — Добре, може да си прав, но се съмнявам. Аз мисля, че е по-просто — Тя иска всички да са на нейно разположение, да тичат на малки кръгове наоколо ѝ, да я ухажват. Изобел е същата. Казвам ти, братче, това понякога ме изтощава. Жени. — Той се намръщи. Лицето му доби навъсен израз и това смути Едуард. Почувства се объркан от начина, по който Жан-Пол говореше. Струваше му се нелоялен. Като че ли усещайки това, Жан-Пол го изглежда. Той се протегна и се ухили:

— Все още. Те служат. Не можем без тях. Така, кажи ми, нека се спрем на нещо по-важно. Как изкара следобеда? Тя беше добра, нали?

Едуард усети, че се изчервява. Погледна в килима. Жан-Пол премина към тона на интимен разговор между мъже, което винаги го бе ласкало. Сега за първи път нещо в него се възпротиви.

— Чудесно беше — каза сдържано след пауза. — Благодаря ти, Жан-Пол, че го уреди.

Жан-Пол отхвърли назад глава и силно се разсмя:

— Той е объркан. Не мога да повярвам, че моето братче е объркано. „Чудесно“? Що за отговор е това? Не мога ли да получа

малко повече детайли? Имах доста неприятности, Едуард, за да го организирам.

Едуард стоеше прав, гледаше брат си и мислеше за Селестин, и за първи път в живота му тези две привързаности се противопоставиха. Внезапно той разбра, че не би могъл да разкаже на Жан-Пол какво се бе случило. Не би могъл да го разкаже на никого. То принадлежеше на него и на Селестин.

— О, знаеш. — Той вдигна рамене, поколеба се. — Всъщност, не искам да говоря за това.

— Така значи. — Настъпи мълчание. — Толкова ли лошо беше? Е, добре...

Жан-Пол се прозина и се протегна още веднъж. Усмивката на лицето му се разшири, като че ли предположи, че Едуард се бе провалил и предположението за провала му бе приятно. Едуард го гледаше объркан. Защо трябваше да бъде така?

Жан-Пол се изправи и обгърна раменете на Едуард:

— Добре, добре, на всекиго се случва. Следващият път — по-добър късмет. Не се тревожи, а — Той се изкиска. — Тогава няма ли повече да я видиш? Добре, има колкото щеш други. Само ми кажи кога искаш друг адрес. Може би тя просто не ти допада. Аз не се тревожа, не още, във всеки случай, братче...

Той отиде да си легне, тананикайки си танцова мелодия, очевидно намирайки се в отлично настроение. Едуард го наблюдаваше как си отива с чувство на озадачено възмущение. Зад добродушието той предусети обида, дори съперничество. Ако това не бе Жан-Пол, би могъл да помисли и за ревност. Това го смути, но той го отхвърли от съзнанието си. Беше смешна и нелоялна мисъл: Жан-Пол беше негов брат, той бе най-щедрият човек...

Все пак остана известно предупреждение, лека предпазливост. На другата сутрин той отиде при Селестин и прекара с нея два часа в пълен екстаз.

Когато се върна на Ийтън Скуеър, Жан-Пол беше там и го разпита за отсъствието му.

— Ах, разхождах се в парка — отговори, Едуард преди да успее да се спре.

Той бе минал през парка на път за Селестининия апартамент, но все пак това беше лъжа, с цел да заблуди, и Едуард я осъзнаваше.

След това се чувстваше виновен и засрамен. Това бе първият път, когато той лъжеше своя брат.

ЕЛЕН

Оринджбърг, Алабама
1950

Зад фургона имаше дърво. Тя не знаеше какъв вид беше то. И майка ѝ не знаеше. Това е американско дърво, казваше тя, в Англия такива дървета няма. Беше наистина голямо, много голямо, се поправяше внимателно тя, и клоните му надвисваха ниско надолу. Ако изнесеше стол и внимателно се закрепеше на него, тя можеше да издърпа дълги нанизии от това, което растеше там. Испански мъск после каза майка, че го наричали. Той изглеждаше призрачен, когато гаснеше светлината. Но не сега. Сега бе средата на августовския следобед и бе много горещо, и тя си беше направила малка купчинка от него в праха срещу фургона. Хубав, мех, къдрав, сив мъск и няколко малки камъка, които майка нарича речни камъчета. И няколко маргаритки. Тя си правеше градина, английска градина за майка, когато се върне вкъщи.

Прозорецът на фургона беше отворен и тя можеше оттук да вижда голямото кръгло лице на часовника, който стоеше отгоре на хладилника. Можеше да вижда малките червени лепенки, които майка поставяше за цифрите четири и дванайсет. Тя все още не можеше да познава времето, не съвсем, но когато стрелките сочеха към тези две лепенки, майка се прибираще вкъщи. Те почти бяха стигнали там, малко оставаше. Градината беше напълно готова и бяха останали три бисквитки. Може би тя щеше да ги изяде сега.

Отчупи от ъгълчето и го подаде на Дол любезно, както майка и беше показала. Но Дол само я изгледа с рисуваните си очи, така че Елен го изяде вместо нея. След това изяде другите бисквити и изтърси трохите от роклята си. Разтревожено погледна към полата си. Праха беше ужасно червеникавокафява. Тя оставяше навсякъде петна и майка каза да стои настрана и да не прави беля, да не ходи точно там, срещу фургона. Да не се цапа.

Не можете да се изцапате в английска градина. Точно там расте трева и има градинари да я поддържат влажна през лятото, а дамите

стоят в плетени столове, а слуги им поднасят ледена лимонада във високи, студени чаши. Не отвратителна лимонада, като тази в бутилките от кока, с прясна лимонада, направена от плодове, вода и захар, с дълга сребърна лъжица за разбъркване.

Тя виновно погледна през рамо. Би искала малко лимонада. Уреждането на градината направи гърлото ѝ сухо и лепкаво. Тя би желала също и малко кока или от онзи забавен зелен чай правен от Мисисипи Мери, с вкус на мента, като зъбна паста. Но на нея не ѝ бе разрешено да разговаря с Мери. И ако децата на Танърови минаваха насам, майка каза също да не им говори, а просто да влезе и да седне във фургона и да я чака да се върне вкъщи.

Тя отметна назад дълъг рус кичур от лепнещото си чело. Във всички случаи, децата на Танърови нямаше да минат насам. Тя знаеше къде бяха те, чуваше виковете им. Бяха долу, край реката, във вира и плуваха на плиткото. Тя, разбира се, никога не бе правила това, но бе припъзляла веднъж до тях и ги бе гледала. Беше хубаво. Беше весело. Момчетата и момичетата, без дрехи, излизат и влизат в кафявата вода и пляскат. Изглеждаше толкова хладна, тази кафява вода, толкова хладна и хубава. И освен това, беше интересно. Всички момичета на Танърови изглеждаха като нея, но момчетата им бяха различни. Те имаха това смешно нещо между краката си, и тогава, точно когато тя протягаше глава да види по-добре, едно от Танъровите момчета се разкрачи, хвана това нещо и висока водна арка излезе от него точно долу във вира, и всички други деца се засмяха. Тя разказа на майка това и майка много се ядоса. Плесна я силно, по ръката, така че остана голямо червено петно. Каза, че Танърови били обикновени.

— Бял боклук или черен боклук, каза майка, във всички случаи ти стой настрана.

— Но, защо те имат това нещо, мамо? — попита тя, когато спря да плаче.

— Защото момичетата са различни от момчетата.

— Всичките ли момчета имат такова нещо? И татко ли?

— Да, всички момчета го имат. — Майка ѝ я изгледа.

— Но какво правят те с него? Защо аз си нямам?

— Защото момичетата нямат нужда от такова нещо. То е мръсно. Сега, ела да пиеш чай.

Елен продължаваше да стои. Чувстваше се виновна. Не би трябвало да запомни това, майка ще се ядоса. Майка мислеше, че тя напълно го е забравила. Но тя не беше. Спомняше си го, макар че това беше много отдавна, може би миналото лято. И често си мислеше за това, което беше видяла, когато през нощта беше в леглото и майка й шиеше и беше толкова топло, че тя не можеше да спи. Когато мислеше за това й ставаше и хубаво, и лошо, и усещаше нещо забавно и топло между слабините си. Понякога си слагаше ръката там, между краката, също й ставаше хубаво. После заспиваше.

Но сега беше по-добре да не мисли за това. Сега стрелките на часовника почти достигаха двете лепенки. По-добре беше да отиде и да седне на стъпалата на фургона. Така ще може да види майка още в момента, когато тя стигне до прашната пътека. Взе Дол, изтръска я и я постави да седне на стъпалото до себе си.

Оттук можеше да се види мястото около фургона. И на Елен това се харесваше. Гора, зад нея беше рекичката, рекичката слизаше към реката, а реката продължаваше малко и после се присъединяваше към реката Алабама, която беше наистина много голяма, макар и не толкова хубава колкото реките в Англия.

В Англия има Темза и тя минава през Лондон, там кралят и кралицата живеят в дворец, и там майка също е живяла. И после имаше Ейвън, и Ейвън минаваше през друг град, чието име тя беше забравила, в който беше живял Шекспир. Шекспир е англичанин и е най-големият писател в целия свят, каза майка. Веднъж майка е играла в една от неговите пиеси в красива рокля. И когато Елен стане голяма, майка ще я научи да казва някои от неговите поеми, и затова тя сега трябваше да бъде внимателна и да говори правилно, както майка и да не говори така развалено провлачено, както децата на Танърови, така че, когато тя казва поемите, да ги казва правилно, като английска дама. А, Е, И, О, У — хубаво, отворено и меко. Тя трябваше да упражни гласните си този следобед. Тя беше обещала на майка и после бе забравила.

Тя заклати краката си напред-назад, оформяйки с устни звуците, с поглед към парка около фургона. Техният фургон беше един от най-старите, боядисан в тъмнозелено, с избила ръжда. И имаше две стаи: една спалня, където тя и майка спяха в малки, тесни легла, стая, където се хранеха и тя приготвяше уроците си и където вечер слушаха

радиото. После имаше стъпала, на които тя сега седеше и малък двор, където отглеждаше своята градинка. Точно отзад, до дървото имаше помпа, това място майка наричаше навес, то миришеше отвратително и през лятото се пълнеше с мухи. Около двора имаше предпазна ограда, малка врата и пътечка. После, имаше още дървета — слава Богу, казва майка, — защото така не виждаме другите фургони. Бяха осем, два от тях заемаха Танърови, които имаха седем деца и очакваха следващото, каза майка. Господин Танър пиеше и пребиваше понякога госпожа Танър — те чуваха нейните писъци — но майка казваше да не им обръща внимание, защото те нямат какво друго да правят. Мъжете са такива, каза майка и госпожа Танър е невежа глупачка, за да търпи.

— Татко удрял ли те е, майко?

— Веднъж. Удари ме веднъж. Това бе достатъчно.

Тогавя нейните устни станаха на твърда права черта и тя изглеждаше нещастна, затова Елен повече не я попита. Татко трябва да е бил лош човек, си мислеше понякога, и както и да е, тя никак не си го спомняше. Той живее в Луизиана, майка също е живяла там за малко, преди да дойдат тук. Тя не си спомня и Луизиана. Татко е бил войник и майка го е срещнала, когато той се биел във войната. А сега той е в Корея, която е много далеч, по-далеч от Луизиана. Това е добре, каза майка и нея съвсем не я интересува ако той никога не се върне. Татко не знае къде живеят с майка. Ако той ги потърси — което той не би направил, каза майка с подсмърчане — Той никога няма да ги намери, и това е хубаво също, защото те са щастливи, точно както са сега и един ден — скоро — те заедно двете ще отидат в Англия, към която принадлежат.

Зад другите фургони имаше поляна. Там отглеждали памук, майка каза, като част от плантацията на Калвъртови, но те я изоставили по време на войната, когато по-големият Калвърт се е бил с немците. Сега само няколко цветнокожи живеят там в картонени бараки и тя съвсем не биваше да ходи там, нито дори да вижда Мисисипи Мери.

После имаше път и по пътя Оринджбърг, където беше бензиностанцията, и пазарът, и банката, и хотелът, и Каси Уайт, където майка правеше косите на дамите три сутрини в седмицата.

Отвъд Оринджбърг бяха Селма и Монгомъри, който е бил държавна столица, и после Бирмингам — но тя никога не е била там.

Майка каза да не се тревожи, защо трябва да я интересува Бирмингам. Когато стане по-голяма, те ще отидат в Ню Йорк и ще се разхождат по Пето Авеню и ще ходят по всички хубави магазини. И после ще вземат параход или може би дори аероплан и ще отидат до Лондон, и Париж, и Рим. Лондон е бил бомбардиран от германците, разбира се и майка не го е виждала от близо пет години, но тя каза, че той сигурно пак е хубав. Там има големи паркове — големи паркове, съвсем не като парка около фургона — с големи площи зелена трева, с дървета и цветя. И там има естради, на които военни изпълняват маршове и валсове.

Когато ще имат пари, каза майка. Тогава ще могат да отидат. И няма да спрат да видят Бирмингам, Алабама — не тях, няма начин!

Тя обърна глава. Стрелките на часовника бяха върху червените лепенки точно сега. Майка трябва да си дойде, тя никога не закъснява. „Точността е любезността на принцовете“, казва тя. И ще дойде от другата страна, откъм пътеката, която върви откъм плантацията и голямата къща, защото днес е събота, а в съботите тя прави косата на госпожа Калвърт. Не във фризьорския салон на Каси Уайт — госпожа Калвърт никога не отива там, каза майка — иска да ѝ се прави косата само в нейната спалня.

Елен отиде с майка си веднъж, само веднъж — да помага като държи фибите, каза майка на госпожа Калвърт, но Елен знаеше, че не това беше причината. Майка искаше тя да види къщата — висока и бяла, с колони и веранда. Госпожа Калвърт имаше един цветнокож иконом и истински слуги, както се полага на една дама, и тя много се измъчваше и казваше, че слънцето ѝ причинява главоболие, така че щорите би трябвало постоянно да бъдат спуснати. Беше прохладно и тъмно в нейната стая, и много тихо и миришеше на включена машина за коса, на парфюм, на изгладено бельо и на цветя.

Беше хубаво, мислеше си Елен. Всички тези блестящи кристални шишенца под огледалото и тоалетната ѝ масичка, и големи и тежки сребърни четки. Госпожа Калвърт обаче беше едно разочарование. Тя бе слаба и кокалеста и когато Елен стоеше наблизо, можеше да види къде пудрата се бе спекла върху, жълтеникавата кожа и как устните на госпожа Калвърт завиваха надолу с малки бръчици в краищата. Тя е янки, каза майка, което значи, че е дошла от Севера, от Ню Йорк може би или от Бостън. Дама, каза майка, и доста години по-голяма от

съпруга си, добави тя с лека усмивка. Косите ѝ бяха сиви, майка им освежаваше цвета с нещо от едно шише, което ужасно миришеше. Те винаги го наричаха освежаване, но когато майка се връщаше вкъщи, винаги се смееше и намигаше и казваше: „По-добре казано, боядисване“.

Когато напускаха голямата къща, те срещнаха майор Калвърт на верандата. Той носеше бял костюм. Елен никога дотогава не бе виждала мъж в бял костюм. Той изглеждаше много строен, много загорял, много хубав, и когато я видя, той се изправи и приближи. Просто стоеше там, разглеждаше я внимателно, докато майка ѝ я представяше. Тогава Елен знаеше точно какво трябва да направи. Разбира се, майка я беше научила. Тя подаде ръката си, погледна го в очите, и каза: „Как сте?“, точно както майка ѝ беше показала. Майор Калвърт се втренчи и после се разсмя и избухна в смях. После той много тържествено ѝ разтърси ръката и каза нещо на майка ѝ, което Елен не можа да чуе.

— Какво каза той, майко? — попита тя веднага, щом се отдалечиха достатъчно. Майка се усмихна:

— Попита на колко си години. Аз казах на пет, и той каза, че ще станеш красавица.

Елен спря сред пътя:

— Красавица? Искаш да кажеш хубава? Като дама?

— Разбира се. — Майка ѝ обичливо я потупа по рамото. — Нали винаги съм ти го казвала?

Наистина беше така. Доколкото Елен можеше да си спомни. И това беше хубаво, помисли си тя, докато поглеждайки нагоре, видя фигурата на майка си да се появява иззад дърветата.

Много хубава. Но не толкова, както го каза майор Калвърт, защото майор Калвърт беше мъж и джентълмен. Той миришеше на парфюм и кожата на ръцете му беше мека, и когато взе ръката ѝ, той направи, нещо много неочаквано, нещо, което майка никога не спомена и което никога не правеха, когато се ръкуваха. Той притисна върха на единия си пръст върху влажната извивка на дланта ѝ, най-напред слабо, после по-силно, накрая я драсна по кожата тайно със съвършено гледания си нокът.

Не каза на майка. Тя можеше да се ядоса и на Елен щеше да бъде забранено да отиде отново в голямата къща. А тя много силно желаше

пак да я посети. Искаше да види големите сребърни четки, да помирише чистото бельо, и да види майор Калвърт отново. Защото, когато той така докосна дланта, ѝ стана хубаво. Това я накара да се усеща топла, мека и с пресекуващ дъх. По същия начин се чувстваше, когато наблюдаваше момчетата на Танърови във вира.

Това беше странно, въпреки че майор Калвърт беше мъж, той изглеждаше много красив и много чист. Защо тогава той я накара да се чувства по същия начин, по който ѝ въздействаха онези мръсни деца, за които тя никога не трябваше да си спомня?

Тя бързо се изправи. По-добре да не мисли за това, то беше противно, и майка можеше да забележи, че нещо не беше в ред. Тя махна с ръка изведнъж щастлива, че си има тайна, щастлива, че вижда майка си.

— Виж, — каза тя, — направих ти английска градина.

Времето след вечеря беше най-приятното. Елен го обичаше. Тогава светлините ставаха по-меки и въздухът беше по-прохладен. Памучните завески се полюляваха от бриза, идващ от отворения прозорец, а отвън пееха щурците. Тогава майка ѝ бе до нея, имаше нейните специални уроци, които съвсем не приличаха на уроци, по-скоро бяха игра, която много ѝ се отдаваше.

А тази вечер беше специална, защото майка ѝ се беше върнала с една изненада, увит в кафява хартия пакет, който тя веднага скри в спалнята, въпреки че Елен видя вълнение в очите ѝ. Щеше да ѝ бъде позволено да го види по-късно, каза майка, ако добре се справи с уроците.

Така те започнаха с „детска вечеря“, както я наричаше майка. Тя беше много специална в това отношение. Храненето в средата на деня беше официален обед, никога само обедно ядене, както го наричаха децата на Танърови, защото те никога не са знаели нещо по-добро. После идваше следобедният чай, който не се сервира на маса, обясни майка, а в хола, при положение, че имате такъв, и тъй като те нямаха, си представяха, че имат. След това идваше вечерята, а когато тя порасне, вместо тази, ще има официална вечеря, сервирана в осем.

За вечеря имаха варени яйца, с бял хляб, намазан с масло, на много тънки филийки, с изрязани кори. Никога нищо пържено. Майка

казва, че пържената храна е вулгарна и придава лош цвят на лицето. Имаше също и малко сирене, а после идваха плодовете. Да се ядат те беше сложно нещо, защото трябваше да се направи с нож и вилица, и портокалът трябва да се бели по един начин, а ябълката по друг. Понякога Елен ги объркваше, и майка се намръщваше.

После майка пускаше радиото и те слушаха новините, което беше много отегчително, мислеше Елен, и всичко беше за войни в места, за които тя никога не бе чувала, освен Корея. И после, когато чиниите бяха измити, идваше най-приятната част. Уроците.

Тази вечер тя трябваше да подреди върху покритата с мушама маса всички ножове, вилици и лъжици на подходящите им места. Всичко не изглеждаше съвсем добре, дори майка се съгласи, защото всичките им прибори за хранене имаха еднакъв размер, вместо различен, както е редно, но все пак подреждането им беше правилно.

Когато свърши, тя се настани на една възглавница върху стола и зачака, с изправен гръб, с ръце пъхнати отстрани, защото когато отивате на банкет или на голяма вечеря, не можете да ядете с щръкнали лакти — така ще заемате много място.

Майка ѝ се усмихна:

— Добре. Сега, тази вечер ти ще сервираш супичка, бистра супа, мисля — консоме, помниш ли? После риба — може би писия или малко задушен калкан. След това главното ястие, което може да бъде пиле, или месо или дивеч, ще има и зеленчуци, разбира се, които ще ти бъдат донесени. От коя страна ще застане сервитьорът?

— От лявата, майко.

— Добре. А ножовете и вилиците — в какъв ред ще ги употребяваш?

— От вън навътре, майко.

— Добре. А ако има кифлички или друг вид хляб?

— Начупва се залък по залък, майко. С пръстите. Никога не се реже с нож — Той е за маслото.

— Отлично. А чашите за вино?

Елен погледна към редицата от три чаши от дебело стъкло.

— Също както ножовете и вилиците. От вън навътре. Дори, ако чашата е налята отново, никога не се поема повече от три глътки една след друга, и се отпиват бавно... — Тя се засмя. — Пръстите стоят около дръжката на чашата, не щръкнали.

— Добре — въздъхна майка ѝ. — Три чаши не са според правилото, нали разбираш, но така е по-предвидливо. Сега... След главното ястие, какво можеш да поднесеш?

— Пудинг, майко.

— Пудинг, точно. А не десерт — това е термин за плодовете и ядките, които се сервират накрая. И разбира се не се казва „сладко“. Може да следват солените пикантни блюда — помниш ли кои бяха те?

— Торти?

— Солени. — Лека усмивка. — Имай други, разбира се. Сега... — Тя посочи стъклените пиперница и солница в центъра на покритата с мушама чамова маса. Тези са...?

— Солта и пипера, майко. И понякога може да има горчица. — Тя гордо вдигна лице, доволна, че толкова добре се справя. — Ние не казваме „прибора“, но ако някой го каже, ние пак ще му го подадем и няма да се засмеем.

— Отлично. А това? — Тя посочи хартиената салфетка, която стоеше до чинията на Елен.

— Това е салфетка.

— И тъй като ние вече сме стигнали до пикантните блюда, тя къде трябва да се намира понякога?

Елен сложи ръка на устните си:

— О, забравих. На скута ми, майко.

— Заедно с ръцете ти, ако не бъркам.

Урокът беше лек. Ръцете на Елен бързо се спуснаха под масата.

— Много добре. Едно последно нещо. Ти си си изяла плодовете — отлично, разбира се, не си хвърляла портокаловите обелки под масата, но да забравим това. Какво следва после?

— Ами... — Елен се колебаеше. — Ще поговорим, майко — и трябва непременно да разговарям с личността, както от лявата, така и от дясната ми страна и да не се увличам да...

— Да разговаряш само с един от сътрапезниците си. Добре. Продължавай.

— И после, ще чакам домакинята да ме погледне. Тя може да хване погледа ми или да си остави настрана салфетката, но аз трябва да съм готова. След това тя се изправя, и всички други жени се изправят и ние я следваме извън трапезарията, а мъжете стоят след нас и пият портвайн, и си разказват смешни истории...

— Да, да. — Майка ѝ се изправи. — Какво казват те, теб не те интересува. И във всеки случай... — Тя се колебаеше, като че ли е объркана за момент. — Тази практика сега може да е на изчезване. Не съм съвсем сигурна. Откакто започна войната, знаеш. Нещата сега не са така официални, и разбира се, аз съм отдалечена от дълго време — гласът ѝ заглъхна. — Но най-добре е да знаеш...

— Да, майко. — Тя се поколеба, издигна очи към лицето на майка си. — Добре ли се справих?

— Много добре, скъпа моя. Сега можеш да слезеш.

Елен се свлече от стола и изтича при майка си.

Майка ѝ беше седнала в единственото удобно кресло, което те притежаваха. То бе грозно, мислеше Елен с жълти дървени крака и мазна червена покривка. Майка ѝ го беше облякла със стар, с индийски десен шал, който бе донесла от Англия. Сега, когато Елен се качи на скута ѝ и намести глава на рамото ѝ, майка ѝ облегна глава назад върху шала и затвори очи. Наклонила глава, Елен я наблюдаваше внимателно.

Нейната майка е красива, помисли си. Тя беше много слаба, но те често нямаха какво да ядат, особено ако Каси Уайт закъсняваше да плати на майка заплатата, както понякога се случваше. Но тя винаги миришеше на чисто и на цветя, и винаги гримираше лицето си, и всяка сутрин прибираще косата си с фиби. Никой тук наоколо не изглеждаше като нейната майка, никой! Тя имаше мека кафява коса, която сама подстригваше и си правеше вълни с маша, така косата ѝ беше накъдрена. Тя беше бледа и никога не сядаше във на слънце, защото то изгаряше кожата ѝ. Веждите ѝ бяха оскубани в две тънки арки, и очите ѝ бяха големи и раздалечени, също като на Елен. Те бяха теменужени, затова са ѝ дали това име, казва тя. Тя са казва Вайълит Дженифър Фортескю — или така се е казвала, когато е играла на сцената в Англия. Тук тя беше Крейг, госпожа Крейг, защото това било татковото име, а Елен бе Елен Крейг. Елен не харесваше много името Крейг. Би било по-добре, мислеше тя, да бъде Елен Фортескю, и когато стане голяма, тя ще се казва така. Тя ще играе на сцената като майка, и тогава ще може да употребява, което си иска име, или може би ще участва в киното — филмите, майка каза. Имаше кинотеатър в Селма и майка ѝ я водеше там понякога на разходка. Елен обичаше киното. Сядаше там, тиха като мишка. Мислеше, че майка ѝ прилича на Карол

Ломбард — само че бе по-хубава, защото косата на Ломбард бе боядисана сребристоруса, а майкината има естествен цвят.

Майка има сестра, наричана Елизабет. Тя й праща картичка всяка Коледа и някои години Елизабет й отвърщаше. Техните майка и баща са умрели, заради това за тях е особено трудно да се върнат обратно в Англия. Защото, къде ще живеят?

— Не бихме ли могли да живеем с Елизабет, само в началото? — питаше Елен.

Но мама поклащаше глава. Тя и Елизабет не се разбирали добре, каза. Елизабет е по-голяма и винаги и се е противопоставяла, защото тя е била любимката на татко. Веднъж той взел Вайълит в Париж, били само двамата и прекарали великолепно, защото Париж е най-хубавият град в света, по-хубав дори от Лондон. Когато се върнали, Елизабет била противна и намусена. Тя все още живее в къщата в Девон, където са израснали, макар че не е омъжена, живее сама и тя е твърде голяма за нея. Те не могат да се върнат там, каза майка. Елизабет няма да ги иска, и майка ще е тъжна, като се върне към спомените.

— Елизабет ми завижда — каза мама. — Аз се омъжих, а тя остана сам-сама.

Елен въздъхна. Тя знаеше какво значи това. Това значеше, че Елизабет е стара мома, и това е ужасна съдба, най-лошото нещо, което може да се случи на една жена. Това означава мъжете да не те харесват, това означава, че си обикновена и тъпа и трябва да прекараш остатъка от живота си като буркан за сладко на лавица. Ставаше много неспокойна понякога, когато мислеше за това. Ами, ако й се случи?

От друга страна, бракът също не й се струваше толкова хубаво нещо. Госпожа Калвърт беше омъжена, но изглеждаше кисела и нещастна. Госпожа Танър беше омъжена, но нейният съпруг се е пропил и я пребиваше. Мама е била омъжена, но когато говори за това, което тя рядко прави, се разплаква.

Елен искаше да знае дали тя е била влюбена в татко, защото така стават нещата, тя знае добре. Първо се влюбваш, после мъжът ти предлага да се ожениш за него, и тогава той те обича и се грижи за теб завинаги. Само че понякога това не е така, и тя искаше да знае защо. Майка не би й казала. Тя просто каза, че е било военно време, че е била много млада, че е била войнишка булка, и смени темата. Тя не бе обличала бяла рокля или було — Елен откри това. Заради войната,

отново каза майка. Елен си мислеше, че може би това е причината, че всичко е тръгнало зле: майка не го бе направила както трябва, облякла е костюм, вместо булчинска рокля и е отишла на някакво служебно място, не в църква. Няма да е било добро начало, мислеше Елен. Когато тя се жени, няма да допусне тази грешка.

Често ѝ се искаше да попита майка нещо повече за брака и за татко, защото би ѝ се искало да знае повече за него. Но майка ставаше неспокойна, когато ѝ задаваше тези въпроси, а тази вечер изглеждаше уморена и малко напрегната, като че ли нещо я мъчеше. Така че, Елен се сви в скута ѝ, и задаваше въпроси, които знаеше, че майка ѝ харесва. За живота, който майка ѝ е водила като малко момиче и за къщата, в която е живяла, за дрехите, които е обличала, и за вечеринките, на които е ходила и как, когато е била деветнайсетгодишна е избягала от къщи, за да стане актриса. Елен бе чувала отговорите сто пъти досега, но все още ѝ бе приятно да ги слуша. В началото майка ѝ започваше бавно и тя трябваше да измъква думите ѝ. После теменужените ѝ очи заблестяха, и две ярки, трескави цветни петна се появяваха на бузите ѝ, тогава тя започваше да говори бързо и думите се застъпваха една друга.

Бял сатен, лисичи кожи, шампанско за закуска, и място, наречено „Кафе Роял“, което едва не е било бомбардирано, когато майка е танцувала там. Вечеринки, които започвали от задкулиската гримьорна и продължавали цяла нощ. Мъже, облечени във вечерни жакети, а понякога с фракове. Един даровит мъж, който обличал копринено официално облекло, свирел на пиано и пеел закачливи песнички. Тоалетен грим от Лайхнер и Макс фактор, поставен в малки мазни туби с номера по тях — майка е имала известен стил. Цветя. Майка винаги е носила роза, забодена на дрехата си, когато излизала на вечеря. Имала е много обожатели и своя любима дреха, която вече няма. Направена била от бледолилава коприна, която подчертавала цвета на очите ѝ. Коли — марка далмър, с кожени седалки. И песни — много песни. Майка ѝ ги пееше понякога, застанала по средата на малката стая с бляскави очи, пламнали страни, лампата осветяваше косите ѝ. Любимата ѝ песен беше за люляците.

Веднъж тя я изпя хубаво, с високия си ясен глас, и когато свършваше, Елен изръкопляска, а майка се поклони и се засмя. Елен попита: „Какво са люляците, майко?“, и майка каза, че те са бели или

лилави цветя и миришат на пролет в Англия, и градинарят на майор Калвърт ги отглеждаше в голямата къща.

После тя спря изведнъж и заплака. Каза, че понякога този живот на актриса може да бъде и много труден. Хората не те приемат сериозно.

Тази вечер майка не пя и на внимателните въпроси на Елен отговори твърде бързо, като че ли имаше някаква тревога. За пари, може би.

Така, след кратка тишина, Елен притисна ръката на майка си и ѝ напомни. Изненадата.

— А, да! Изненадата...

Майка ѝ бавно се изправи, хвана Елен за ръка и я заведе в спалнята. В средата на майчиното легло се намираше кафявата мукавена кутия.

Много внимателно майка ѝ разопакова стегнатата обвивка и повдигна капака. Елен плесна с ръце от възторг и загледа.

Много внимателно, като прокарваше ръце по плата и заглаждаше гънките, майка ѝ извади една рокля. За момент я задържа на себе си и въздъхна. После много леко я постави на леглото. Елен се втренчи. Видя щастие по лицето на майка си и не посмя да каже нищо.

Роклята бе от коприна. Беше в сиво и бяло, в размазан десен, който не хареса на Елен. Имаше голяма яка, подпльнки на раменете и малко коланче от същата материя, което се пристягаше около кръста. На ръба на яката имаше малко черно петно.

Двете съзерцаваха мълчаливо роклята известно време и после бързо, внезапно майка ѝ се наклони и докосна плата. Отстрани назад яката.

— Виждаш ли, Елен? Гледай! Бергдорф Гудман. Точно тук на етикета. Това е хубав магазин, Елен. На Пето авеню. Изключителен. Ужасно скъп. Това е чиста коприна — виж. Почувствай. Не е ли хубаво?

За секунда тя зарови глава в диплите на полата.

— Чиста коприна. Не съм докосвала копринена дреха — не съм обличала от... — Тя избухна в нервен смях, — от дълго време.

Елен се втренчи в роклята. Преглътна.

— Има петно на нея, майко, виж. Точно тук, на яката. Мръсна е! Не е нова...

Майка ѝ се обърна, виолетовите ѝ очи блеснаха:

— Разбира се, че не е нова. Мислиш ли, че бих имала пари да купя дреха като тази? Не бих могла да я купя — не и за една година със заплатите на Каси Уайт. — Гласът ѝ се повиши. След това нещо я накара да промени тона си. Тя срещна очите на Елен и нейните за секунда погледнаха надолу, после погледнаха отново, пълни с молба.

— Хубава е, Елен. Не можеш ли да видиш това? О, зная, че е обикновена, но хубавите неща често са такива — трябва да научиш това. Има петно — но това е нищо. Аз ще го изчистя, ще видиш. И е твърде голяма — виж. Госпожа Калвърт е по-висока от мен, така че ще трябва да я скъся. Тя е по-едра в ханша — така, виждаш ли? Ще взема и тук, съвсем малко, и какво от това, че подгъвът малко се подава — съвсем малко. Ще можем да направим на Дол нова рокля, за гости, и...

— Това е рокля на госпожа Калвърт? — Елен се втренчи в майка си. Тя наблюдаваше как цветът изчезна от бледите ѝ страни. Тя ти я даде? Искаш да кажеш, че това е втора ръка — като Танърови?

— Ни най-малко като Танърови. — Устата на майка ѝ се превърна в твърда черта, и тя се изправи. Ръцете ѝ трепереха. — Това е рокля, това е хубава рокля. Почти не е носена. Госпожа Калвърт я беше изхвърлила и...

— Госпожа Калвърт даде ли ти я?

Нещо я накара отново да зададе въпроса — Тя не можа да се спре. Сърцето внезапно я стегна, заболя и знаеше, просто знаеше, преди да се сведат майчините очи, преди тя да погледне настрана, преди да отговори.

— Не. — Тя обърна гръб, наведе се и започна да сгъва дрехата отново. — Всъщност, не ми я даде тя, а майор Калвърт. Изнасяха я заедно с много други неща, той я видя и я спаси. За мен. Защото помисли, че би ми харесала. Защото помисли, че може да ми стане. И наистина ще ми стане. Ти никога не си виждала хубава рокля. Почакай да я облека, тогава ще видиш...

Майка беше ядосана. Елен го усети. Тя беше ядосана и разстроена. Като че ли ужасен вятър кръжеше из стаята и майка ѝ беше грабната от него — разблъскваше нещата настрана, затръшкваше чекмеджетата, каза на Елен да бърза, да донесе вода и да върви в леглото, че тя е малко момиче, още няма седем и че е минало времето ѝ за лягане...

Мълчаливо Елен се изми, съблече се и се изкачи в ниското си легло. После майка ѝ приближи, седна и взе ръката ѝ, и Елен знаеше, че тя съжالياва и те просто постояха така, без да говорят.

Накрая майка ѝ се изправи, отстрани се малко от леглото, и Елен си помисли, че тя ще излезе и ще заключи вратата след себе си, но тя стоеше.

— Елен... — каза тя накрая. — Не си ли заспала? Знаеш, утре е събота?

Елен се прозина и се сгуши под тънкия чаршаф. Утре беше събота. Да, тя знаеше това. В събота с майка отиваха на разходка надолу покрай рекичката.

— Аз... Аз трябва да изляза, Елен. Само за малко. Не задълго. Следобеда.

Елен се изправи и седна:

— Но следобед ние се разхождаме!

Майка ѝ въздъхна:

— Знам, че го правим, скъпа. Но не утре, нали? Майка трябва да излезе. Трябва утре да срещне един приятел.

Елен се втренчи със закръглени очи:

— Приятел? Мога ли и аз да дойда? Какъв приятел? Познавам ли го?

— Не. Не! — Майка ѝ говореше с ласкав тон. — Ти не можеш да дойдеш утре. Друг път, може би. Ако си добро момиче. И ние ще отидем да се разходим веднага, щом майка се върне — така, както винаги го правим. Нали?

Елен започна да плаче. Не знаеше защо и не можеше да спре. Тя само знаеше, че всичко, изведнъж бе тръгнало зле. Първо беше изненадата, която съвсем не беше приятна, а ужасна. И сега това. Сълзите извираха от очите ѝ и капеха надолу по лицето и по чаршафите.

— О, Елен... — майка ѝ приближи бързо до нея и плътно я обви с ръце. Лицето на Елен бе притиснато до слабите рамене на майка ѝ, и тя усещаше, че майка ѝ е напрегната като струна — сякаш тя също искаше да заплаче.

— Скъпа моя, недей да плачеш. Недей да бъдеш глупава сега. Уморена си, това е всичко. И все още си малко момиченце, и... — гласът ѝ пресекна. Тя се дръпна внезапно назад, като не ли залитна от

отчаяние, и гласът ѝ беше станал съвсем смешен, не мек и спокоен, както винаги, а тънък и накъсан.

— Аз съм на трийсет и една, Елен. На трийсет и една. Не съм стара. Млада съм, още съм млада, и... Майка има нужда от приятели, както всеки. Ти не можеш да искаш майка да бъде самотна — да няма приятел и — нали?

Елен я гледаше внимателно. Собствените ѝ сълзи бяха пресекнали така внезапно, както бяха бликнали, но майка не забеляза, тя бе обърнала лице настрани.

— Не — каза тя накрая и майка въздъхна.

Тя се наведе и целуна Елен по челото и я настани обратно под завивките. След това загаси лампата и се отправи към вратата.

— Майко?

— Да, скъпа?

— Ще облечеш ли новата си рокля при срещата с новия си приятел?

Настъпи кратка тишина, после майка ѝ леко се засмя:

— Може и да го направя — каза тя — може...

Тя беше почти весела и затвори вратата.

Тя наистина облече новата си рокля. Почти половината от нощта стоя да я шие, чисти и глади, но когато я изпробва, ѝ ставаше много добре и петното беше изчезнало. Тя я облече и внимателно се огледа в пукнатото старо огледало в спалнята. След това се засмя, плесна с ръце и се завъртя наоколо.

— Виждаш ли, скъпа? Хубава е нали? Точно както каза майка ти.

Елен издаде устни и мълчаливо се втренчи в нея. Майка беше измила косата си и тя блестеше на слънчевата светлина. Беше се гримирала внимателно. Веждите ѝ бяха подчертани повече от всякога, а устата ѝ беше алена Купидонова стрела. Майка ѝ спря да се върти, дойде при нея и силно я прегърна.

— Сега, не се цупи, скъпа — недей. Така изглеждаш грозна. Майка няма да се бави — каза ти. И виж, ще ти кажа, защо и теб да не те облечем добре? В твоята специална рокля. И нека майка да ти направи косата. Тогава и двете ще бъдем красиви дами и когато майка се върне, ще отидем да се разхождаме, нали? Долу, покрай рекичката в

нашите красиви рокли, и ще си държим ръцете, и ще си попеем, и ще си представяме, че сме в Риджънт парк в Лондон, и че отиваме да слушаме оркестъра. Ще направим това, нали?

Елен не каза нищо, но майка едва ли забеляза. Изглеждаше много развълнувана и отнесена. Тя набързо облече Елен в нейната най-хубава рокля. Тя наистина беше хубава, и обикновено Елен я харесваше. Майка ѝ я беше шила, беше я набрала отпред и ѝ беше направила дантелена якичка от една стара женска фуста. Обличаше я, когато ходеха на кино в Селма. Но днес ѝ се струваше неудобна, твърде тясна, плътна и груба. Почувства, че се изпотява, като че ли във фургона въздухът не стигаше, като пред буря. Малки капки пот стояха по челото на майка и около горната ѝ устна.

Майка среса дългите руси коси на Елен, докато започнаха да блестят. После извади машините за къдрене, затопли ги и нави дългите руси кичури на букли. Елен виждаше, че тя се опитва да ѝ достави удоволствие, но колкото майка се стараяше, толкова тя се чувстваше по-сгорещена и вдървена.

Накрая, майка си погледна часовника и каза:

— А сега, нещо много специално. За теб ще има също. Само сега.

Тя изтегли чекмедженцето на евтино жълто сандъче до леглото си, потършува в дъното и извади една кутийка, специална кутийка.

Беше съвсем бяла със златен надпис отгоре, а вътре в малко вдлъбнато място, покрито с жълтеникавобял сатен, имаше шише със стъклена запушалка. Беше много малко шишенце и съвсем на дъното му имаше малко останала оранжевокафява мазна течност. Много, много внимателно майка наклони шишенцето така, че течността вътре да отиде към запушалката и после го натисна. Разтри излязлата течност зад ушите си и върху бледосините вени от вътрешната страна на китката си и после направи същото и на Елен.

Елен сбърчи нос:

— Мирише особено.

— Това е най-скъпият парфюм на света. — Майка ѝ се взря в шишето. — Помниш ли? Казах ти. Нарича се „Радост“ и мирише на пролет — изведнъж лицето ѝ се натъжи. — Имам това шише от седем години. И сега вече то съвсем се е свършило.

Елен си помисли, че в такъв случай би могла да изхвърли шишето, но тя не го направи. Постави обратно запушалката, върна шишето в неговата кутия и я сложи в чекмеджето. Въздъхна.

— Никога не дръж парфюма на светло, Елен. Измирисва се. Запомни. А сега... — Тя погледна отново към своя часовник и леко ахна. — Трябва да вървя. Закъснях. Ще бъдеш добро момиче, нали? Стой сега точно до фургона, както винаги го правиш. И помни лепенките на часовника. Когато стрелките стигнат лепенките, майка ще бъде вкъщи...

Тя целуна Елен и я притисна силно в прегръдките си, после тръгна. Елен я наблюдаваше. Тя мина надолу по стъпалата и през двора. Когато беше извън оградата, започна леко да тича: Елен влезе в кухнята, застана до хладилника и се загледа в часовника. Намръщи се. Лепенките бяха преместени. Едната беше на дванайсет, както винаги, другата на шест.

Тя несигурно се вгледа в часовника. Значеше ли това, че майка ще се върне вкъщи по-рано от обикновено — или по-късно? Опита се да разбере, но във фургона беше горещо и задушно, така че накрая се отказа и излезе навън. Огледа градинката си. Тя изглеждаше ужасно. Всички цветя бяха посърнали на слънцето и камъните сякаш не бяха на мястото си. Тя леко ги подритна с обувка. Камъни, не речни камъчета. Може би, ако вземеше малко вода от помпата и налееше на цветята, те щяха отново да се вдигнат. Неуверено донесе бутилка, напълни я, после с пораснал интерес към заниманието си коленичи и изля водата. Беше трудно. Тя изтече в праха в не попи, където трябваше. Мъхът се промени и посърналите глухарчета се приведоха.

— За какво го правиш това? Те са умрели.

Елен бавно повдигна глава. Един от Танърови — Били Танър, помисли си Елен. Тя примигна на слънцето. Да, това беше наистина Били Танър. Той се облягаше на ниската плетена ограда и я наблюдаваше. Тя го погледна мълчаливо. Той беше много мургав и беше подстриган грозно, както всички Танърови — по войнишки, майка каза, че така се наричало — толкова късо беше подстриган, че скалпът му блестеше на слънцето между перилата на оградата. Боже, колко беше грозен! Беше без блуза и без обувки — но всъщност, Танърови никога не слагаха обувки, освен на училище — и носеше сини джинси, отрязани до коленете, толкова стари, че бяха почти бели.

Тя го изгледа за малко, но не му отговори. Може би ако си мълчеше, той щеше да си отиде. Изля още малко вода в праха.

Били Танър хвърли бърз поглед към фургона, после отвори вратата и влезе в двора. Спря няколко стъпки настрани и започна да се тътри в праха. Краката му бяха мръсни: целите му глезени бяха в червена прах.

— Умрели са. Няма да се съвземат като ги поливаш. Не, когато са умрели — Той замълча. — Искаш ли да ти донеса няколко свежи? Знам къде има много. По-хубави са от тези. Наистина големи. Долу покрай рекичката.

Елен седна върху петите си и предпазливо го погледна. Той изрече предложението си просто, но това беше добро предложение. Повечето от Танъровите се подиграваха и разритваха камъните навсякъде. Но Били беше по-добър от всичките Танърови, тя помнеше това. Веднъж, когато Мисисипи Мери се грижеше за нея, тя беше паднала в парка на фургона, и Били Танър я беше вдигнал и бе измил удареното на помпата. Тя се поколеба.

— Това е английска градина — каза тя накрая. — Вчера изглеждаше добре.

Били се ухили. Погледна край нея в праха.

— Английска градина? Ти виждала ли си някога английска градина?

— Не. Но майка ми е виждала. Тя ми е разказала всичко за тях. Те целите са зелени и имат много и много цветя. Както горе градините на Калвъртови, само че по-хубави.

— У-у-х! — Той се наведе и ловко размести камъните. — Искаш ли да направиш така? — Да направиш бент, виждаш ли? Тогава водата няма да изтича. Искаш ли сега пак да опиташ?

Елен опита. Внимателно изля водата. Тя образува локвичка срещу камъните, точно както тя искаше. Постепенно водата попи и Елен се усмихна.

— Благодаря ти.

— Добре. — Той вдигна рамене. Елен видя, че я разглеждаше. Погледна косата ѝ, най-хубавата ѝ рокля, голите крака и сандалите ѝ. В началото това я накара да се почувства странно да бъде разглеждана така, но той не я докосна или нещо друго и след малко това започна да ѝ харесва.

— Косата ти е наистина хубава, знаеш ли? — изрече го внезапно и за изненада на Елен тя забеляза, че той се изчерви. Лицето му стана като цвекло и той не се усмихваше. — Веднъж видях едно момиче да прилича на теб. В илюстрирана книга. В училище.

Елен го гледаше несигурно, чудейки се дали това е комплимент. Но преди да успее да отговори, Били сбърчи нос и се засмя.

— Миришеш наистина особено, мисля. Ух, каква воня!

— Какво знаеш ти? Това е парфюм. Френски парфюм. Майка ми сложи малко. Това е най-скъпият парфюм на света, разбра ли, Били Танър!

— Така ли?

— Да, така. Нарича се „Радост“ — Тя го изгледа с достойнство и се хвана за китката. — Мирише както трябва, тук — виждаш ли? Хубав е.

Били се поколеба и се наклони тронаво над китката ѝ. Помириса.

— Искаш да кажеш, че е парфюм? Някакъв вид парфюм? — Очите му се закръглиха от недоверие. — Мирише на стар котарак.

— Не е вярно! — Елен гневно отскубна китката си.

— Успокой се. — Той вдигна рамене и се изправи. Направи няколко стъпки, погледна нагоре към небето, после надолу към праха, накрая към нея. — Майка ти излезе ли? Искаш ли да поплуваш? — Поколеба се. — Знам едно хубаво място. Зад старата памучна нива. Няма деца, няма негри. Чудесно е — Той я погледна. — Аз дори не съм водил там братята и сестрите си.

— Не ми е разрешено. Трябва да стоя тук. Докато мама се върне. Докато стрелките на часовника стигнат тези червени лепенки — виж там, в кухнята. — Тя важно замълча. — Мама излезе, за да се срещне с приятел.

Били отиде към фургона, погледна през прозореца и се засмя:

— Шест! Тя няма да се върне до шест? Има повече от три часа от сега нататък. Какво ще правиш три часа? И да се навърташ из мръсотията? Трябва да си луда. Ела да плуваме. Майка ти никога няма да разбере.

Елен го загледа. Искаше да отиде. Много ѝ се дощя да тръгне. Той беше прав. Ужасно беше просто да стоиш тук и да чакаш, ужасно, и топло и самотно. Тя си прехапа устната.

— Аз... Аз не зная да плувам — каза тя уклончиво.

— Ще те науча. Няма проблем. — Той започна да свирка, после спря. — На колко години си, всъщност?

— Седем. Почти на седем.

Това изглежда го изненада, защото той я погледна отново, бавно нагоре и надолу, както беше направил преди.

— Мислех те за по-голяма. Изглеждаш по-голяма. — Той замълча. — Ти си просто едно дете.

— Не съм. — Елен стоеше възмутена. — Мога да чета и пиша, и...

— Букви? Искаш да кажеш, че можеш да четеш букви? Откога?

— От петгодишна. Моята майка ме научи. Преди да започна училище — Тя замълча, гледайки го оценяващо. — Ти можеш ли да четеш буквите?

— Разбира се. Разбира се, че мога. Прочетох една книга. Може би две. С картинки, нали знаеш — както ти казах. Моята майка беше наистина горда, когато ме чу да сричам. Това е повече, от което баща ми може да прави, а той е възрастен.

Елен го слушаше внимателно. Той не се срамуваше от това, че баща му не знае да чете. Тя се колебаеше.

— Ти на колко си години?

— Единайсет. Дванайсет ще направя на Деня на благодарността. — Той разрови праха. — Идваш ли да плуваш — да или не?

Елен пое дълбоко въздух:

— Добре. — Тя тревожно погледна към часовника. — Но само за малко.

— Разбира се. — Били се засмя. — Той изглеждаше доволен и прескочи малката вратичка. — Хайде, тогава. Ти говориш наистина забавно, някой казвал ли ти го е?

Вирът беше в малка падина, заграден от канадски тополи. За да стигнат до него, те взеха по меката пътека, която водеше до плантацията на Калвъртови и после завиваше покрай изкоп, който излизаше в полето. Далече горе вдясно Елен можеше да види картонените бараки, където живееше Мисисипи Мери, и извивки пушек, които се носеха към оловносиньото небе. От дясно в далечината бяха памучните полета, които майор Калвърт все

обработваше. Следваше голям ред блатни кипариси, които предпазваха къщата и градините откъм полето.

Тя с усилие следваше Били, вървейки с неуверени стъпки в коловозната кал, остри треви и капини закачаха роклята ѝ. Беше ѝ топло и се задъхваше, чувстваше се изпълнена с вълнение и тревога. Кожата ѝ беше лепкава, а най-хубавата ѝ рокля залепна по тялото ѝ и тя почувства сърбеж под мишниците. След малко Били реши да спре. Той събра слюнка из устата си и я изплю в праха. Засмя се и тя за първи път забеляза колко сини бяха неговите очи в сравнение с тена на кожата му. Той протегна ръка и направи рязко движение с глава.

— Оттук. Виждаш ли?

Елен се вгледа с широко отворени очи. Той сочеше канадските тополи, които растяха надолу, от двете страни на едно сухо дърво, бяха точно зад блатните кипариси.

— Тук? Но, това е толкова близо до голямата къща. Зад градините е нали?

Били намигна:

— Разбира се. Но ние няма да минем откъм главния път.

Той я побутна напред, към рова и в някакъв изкоп. Точно пред тях се намираща ограда от бодлива тел. Били сложи пръст на устните си.

— Добре. Аз ще държа телта, а ти ще се промушиш под нея. Има една дупка, виждаш ли? Върви, какво чакаш? И говори тихо, чу ли? Трябва с пълзене да излезем зад ъгъла на градините, тогава ще стигнем до вира. Там ще сме екстра, казах ти. Никой не може да приближи това място...

Елен се поколеба, после държейки роклята си далеч от мрежата припълзя отдолу. Били я последва и отново взе ръката ѝ. Тя се почувства щастлива. Сега се намираща сред буйно израдливи храсти, беше тъмно и хлъзгаво. От време на време се появяваха малки пролуки между клоните и през тях тя за миг улови с поглед зелена трева и върха на високи бели колони. Сърцето ѝ биеше много бързо и ѝ се струваше, че вдига ужасен шум, докато Били успяваше да се придвижва съвсем безшумно. Няколко пъти той се присвиваше надолу и припълзяваше, ослушвайки се, а сърцето на Елен забиваше още по-бързо. Какво ли щеше да стане, ако някой от градинарите ги намереше или още по-лошо, ако това направеше самият майор Калвърт. Ами ако

той дойдеше да се разходи из храсталака в своя бял костюм и...? Тя отчаяно дръпна ръката на Били. Той спря. Елен почувства, че се изчервява от объркване. Тя стоеше там, неподвижна, стискаща здраво полите на роклята си.

— Били, Били, аз искам да... аз трябва да...

Лицето на Били се разшири в усмивка:

— Не се тревожи. Имам чувството, че за пръв път минавам оттук. Това е защото пазим тишина. Можеш да пишкаш зад храстите. Няма нищо. Нищо няма да гледам.

Елен го погледна изненадано. Той не беше смутен, а тя току-що науми една нова дума. Не беше дума, която майка ѝ би харесала, беше сигурна в това.

Тя леко изхихика. Били вдигна очи към небето:

— Момичета! Бързо...

Елен отиде зад храста и когато се върна, се чувстваше значително по-добре. Тя отново хвана ръката на Били и те продължиха напред. Елен стъпваше, където стъпваше той, така не вдигаше почти никакъв шум и се чувстваше доволна от себе си. Пикая, прошепна тя меко на себе си. Пикая. Това беше хубава дума. Харесваше ѝ. Тя се учеше.

Точно на ръба на дерето и на канадските тополи имаше малко проясняване. Сега голямата къща не можеше да се види, беше скрита зад храсталаците и Елен предположи, че се намират някъде зад нея. Пред тях имаше израсла, зле поддържана трева, жълто-кафява като тревата в парка около фургона. Вдясно можеше да види странна малка дървена барака, заобиколена от храсти. Били се спря. Оглеждаше наляво и надясно. Елен силно дръпна ръката му.

— Били, Били, какво е това място? Тази барачка?

Били се захили:

— Тази? Това е нещо като лятна къща, така я наричат. Хубава и интимна, нали знаеш?

— Интимна? — Елен го погледна втренчено. Като че ли нещо го забавляваше, но тя съвсем не можеше да си представи какво. Тя знаеше какво означава лятна къща: имат ги в английските градини.

— Разбира се. — Били се колебаеше. — Моята майка ми каза, че старият Калвърт я е направил. Ходел там с черни дами — нали знаеш? Но не ми се вярва. Просто стара история, предполагам...

Еленините очи се разшириха от изумление:

— Стария Калвърт? Искаш да кажеш майор Калвърт?

Били се разсмя:

— Не той! Старият му баща, искам да кажа. Умрял при завръщането си — истински курвенски син, каза моята майка... — Той дръпна ръката ѝ. — Ела сега ей тук.

Той бързо я дръпна на тревата, в дерето скрито от погледи. Там долу, между дърветата имаше стръмно, хлъзгаво нанадолнище, което водеше към вира.

Те спряха, и Елен мълчаливо го загледа. Тук, под дърветата беше по-хладно, водата беше спокойна и кафява. Над повърхността ѝ подскачаха и святкаха две водни кончета. Крилцата им имаха цветовете на дъгата.

Тя се намръщи:

— Черни дами? — никога преди не би произнесла тези думи и знаеше, че майка ѝ не би ги харесала. — Не разбирам. Защо бял мъж ще води негърки в лятната къща?

— Е, добре, това е някаква мистерия, предполагам... — Били говореше провлачено, и Елен за миг се ядоса, защото разбра, че има нещо, което той не искаше да ѝ каже. Но в следващата минута тя забрави за това, защото Били пусна ръката ѝ, и се плъосна във водата заедно с джинсите.

Хвърляйки пръски, той се показва на повърхността. Водни диаманти потекоха по лицето му.

— Ще влезеш ли?

Елен се колебаеше. Етикетът при тази ситуация ѝ беше неизвестен. Не знаеше какво трябва да прави, а и не беше я грижа много. Всичко, което знаеше беше, че ѝ е топло, и че иска да е във водата.

— Ще си съблека роклята — каза тя накрая с достойнство. — Ще плувам по гащи.

— Следвай ме. Ако искаш, разбира се. — Били леко се преобърна назад във водата.

Внимателно и методично, Елен се съблече. Свали сандалите си, и грижливо сгъна роклята отгоре им.

После слезе на пръсти до водата. Били доплува и се изправи. Подаде ѝ ръка.

— Хайде. — Той я погледна отново, и отново тя видя странния израз в зениците му. Вървяха много сериозни и като че ли очите му станаха по-тъмни. Той я гледаше така, като че ли искаше да продължи да я гледа още дълго време и като ме ли не вярваше в това, което вижда.

— Хайде — каза той пак, по-меко този път. После я достигна, много леко я хвана за ръката и ѝ помогна да слезе във водата.

Елен извика тихо. Усети меката хладна тиня между пръстите на краката си, а водата беше толкова студена, че почти не можеше да поеме дъх. Пристъпи и усети, че няма дъно. Водата миеше косата и брадичката ѝ. Зацапа с ръце и извика.

Били я хвана. Усети, че ръцете му я обгръщат и я издигат, а после, преди да разбере, се усети че плува.

— Не е ли чудесно? — Били ѝ се усмихна и тя забеляза, че един от предните му зъби беше нацърбен. — Не е ли това най-великото усещане в целия широк свят?

— О, така е, Били! — каза тя. — Наистина.

После те седнаха на огряно от слънцето върху тинестия бряг място, за да изсъхнат. От време на време Били взимаше малки камъчета и ги хвърляше във вира. Наблюдаваха как вълничките се разширяваха. Стана много тихо, помисли си Елен.

— Не умея много — каза тя след дългото мълчание.

— По-трудно е, отколкото изглежда.

— Добре се справи — Били изглеждаше сигурен. — Загреба три пъти. Четири, може би. Близо пет.

Настъпи кратка пауза. Били хвърли нов камък.

— Искаш ли пак да дойдем тук? — попита той с обикновен, привидно безразличен глас. — Ще те взимам, ако искаш. Сутрините. Майка ти работи някои сутрини при Каси Уайт, нали? Тогава ще те взимам, може би.

— Наистина ли? — Елен се обърна към него с радостна усмивка. — Много бих искала. — Тя се спря и се намръщи. — Мисля, че не бива. Майка ми ще се ядоса много, ако узнае.

— Не ѝ казвай. Защо ще ѝ даваш да разбере? Хората имат нужда от тайни, всеки ги има. — Той замълча. — Това място е моята тайна. Харесва ми тук. Спокойно е и хубаво. Идвам понякога — дори и през

зимата. Просто за да бъда сам. Когато ми дотегнат другите деца, нали знаеш.

Той се колебаеше. Въпреки ме не си обърна главата, тя знаеше, че я наблюдава отново по неговия си начин.

— Може да бъде и твоя тайна, ако искаш. — Със странно, боязливо движение той взе ръката ѝ и я пусна отново. — Ти си хубава, много, наистина хубава. Затова има смисъл да те водя тук. Знаеш... — Той се поколеба отново, сякаш беше несигурен дали да продължи и Елен се обърна да го погледне. — Знаеш, другите деца не искат да имат нищо общо с теб. Казват, че си надута и други такива работи. Но аз не мисля така. Ти говориш особено, това е сигурно. — Той се засмя. — Но това не е твоя грешка. Казват, че майка ти много си въобразява, и че ти е дала глупаво, измислено име. Но аз мисля, че това е наистина хубаво име и никога не съм го произнесъл. Дори пред теб.

Елен го гледаше с несигурност.

— Френско е — каза тя, все още несигурна дали и той нямаше да избухне в смях, така както биха направили някои други от Танъровите деца, когато им го беше казала. — Това наистина е едно английско име, но трябва да го казвате като французите. Майка ми иска така. Тя го казва по-меко. Като въздишка.

— Това ми харесва. Ти имаш забавно английско произношение и забавно френско име, и те ти отиват. А косата ти, знаеш, когато слънцето свети в нея, тя има цвят на зряла царевица. Виждал съм царевица с такъв цвят — съвсем златен. Видях я веднъж в Айова. Цели поля с нея. Имам вуйчо там, в Айова... — Той прекъсна и се изправи. Хвърли един последен, малък камък и се загледа във вълните. — Така, ще дойдеш ли пак тук с мен? Нека да те науча да плуваш наистина добре. Нека това да бъде нашата тайна — само моя и твоя.

Елен се изправи. Бавно си обу сандалите, после нахлузи роклята си през раменете. Били ѝ дръпна ципа. През цялото време тя се опитваше да мисли — знаеше, че трябва да каже „не“, но знаеше и че не иска да го каже. Чувстваше се странно развълнувана и някак си щастлива, като че ли и се искаше да танцува.

Тя погледна в неговите очи, които бяха сини като перка на голяма морска риба.

— Добре, Били — каза тя.

Били се наведе и постави бърза, суха целувка на бузата ѝ.

— Това също е наша тайна — каза той. Лицето му отново стана тъмночервено. — И не казвай на никого какво направих, нали?

— Да, Били.

— Не искам никой да говори, че съм хлътнал по някакво хлапе, разбра ли? Ние сме приятели, нали? Сега да си вървим.

Той ѝ помогна на връщане по стръмното дере и през канадските тополи, към мястото, където проясняваше. Там той спря, и тя видя как главата му се надига като на животно. Той се заслуша. Отначало не разбра защо, но после чу и тя. Това беше мъжки приглушен глас, после женски смях, след това странен шум подобен на въздишка и на пышкане. Идваше от дървената барачка, от лятната къща. Видя, че Били хвърли поглед на бараката, после към нея, след това грабна ръката ѝ и побягна. Не спря да тича дори из храсталаците, докато не стигнаха телената ограда и не бяха отново извън границата на памучното поле. Тогава той спря. И двамата бяха задъхани.

— Какво беше това, Били, в бараката? Какво беше?

— Някакви хора. Нищо...

— Можеш ли да ги видиш? Аз не успях. Какво правеха?

— Мъничко. Правене на любов, ухажване, нали знаеш.

— Не зная, не зная...

Той тръгна отново, и тя трябваше да тича, за да го настига.

— Коя беше? Можеш ли да видиш? Беше ли негърка?

— Ни най-малко. Беше бяла. — Той замълча за секунда, намръщи се, и поклати глава. — Във всеки случай, това не е наша работа. Хайде сега, вкъщи. Виж. — Той посочи към небето. — Съвсем скоро ще завали. Бързо.

Но дъждът се забави. Били я заведе обратно в двора и я остави там. Тя остана под силното слънце, докато гащите и косата ѝ не бяха съвсем сухи. Това беше едно облекчение: сега мама нямаше да ѝ задава въпроси, а ако ѝ зададеше, тя щеше да ѝ каже, че се е намокрила на помпата, когато е наливала вода.

Майка ѝ се появи когато започнаха да падат първите големи дъждовни капки. Елен я видя да поглежда към небето и надолу, към дрехата си, и тогава започна да тича. Тичаше неумело със своите най-хубави, с високи токчета обувки, а косата и беше разрошена от вятъра, и тя сигурно не бе могла да се гримира, защото червилото ѝ беше

изтрито. Тя притича през малката вратичка, сграби Елен и изтича с нея във фургона, смеейки се.

— Точно навреме! Започва да вали. Закъснях... — Тя погледна към часовника и после към Елен. — Малко съм закъсняла. Но прекарах толкова хубаво, и... — Тя се запъна. — Погрижи ли се за себе си, скъпа моя? Липсваше ми, знаеш, а сега, не можем да направим нашата разходка — не в този порой... — Тя се поколеба и се обърна, а Елен помисли, че никога не беше виждала очите на майка си толкова блестящи, и лицето ѝ толкова бледо.

Елен седна на един от дървените столове. Държеше гърба си съвсем изправен.

— Няма значение разходката — каза внимателно тя. Замълча. — Ще излизаш ли друг път, за да срещаш своя приятел?

Майка ѝ сгъваше копринената си рокля с приведена глава, но сега повдигна поглед:

— Може би. Бих могла. Само понякога, знаеш. Не често.

— Аз мога ли също да идвам?

— Не, скъпа. — Тя погледна встрани. — Не засега. Това е мамин приятел, разбираш ли? Но някой ден, може би... Ще видим. Това е специален приятел, разбираш ли? Нещо като таен приятел, можеш ли да разбереш? Ти знаеш как майка мрази клюките и какво съм ти говорила за хората наоколо, за Танърови и Каси Уайт... — Тя внезапно направи гневно движение с пръстите си. — Говорят, говорят, говорят по цял ден. Няма нищо по-свастно за правене. А аз не искам да говорят за мен; нали? Така че... — Тя замълча, после коленичи и обгърна Елен с ръце. — Така че, не споменавай това на никого, нали, скъпа? Знаеш, ако дойдеш при Каси Уайт с мен, както идваш понякога. Не споменавай, че майка си има приятел, нали, Елен? Ще бъде по-забавно така. Това ще бъде нашата тайна, разбираш ли?

Елен я гледаше втренчено. Лицето на майка и се усмихваше, но очите ѝ бяха големи и тревожни. Елен знаеше, също както знаеше за Били, че нейната майка крие нещо, че има нещо, което тя не казва. Отново усети, че нещо болезнено я стегна за гърлото. Когато майка ѝ се наведе да я целуне, тя отвърна лице, така че устните едва докоснаха косите ѝ.

— Добре — каза тя накрая. — Мога ли сега да ям сладки. Гладна съм.

Майка ѝ бързо скокна на крака. Твърде бързо. И не я поправи за думата „сладки“, вместо „бисквити“. Елен не можеше да проумее всичко това. Напомняше и за случаите, когато майка ѝ избухваше, а после съжаляваше и се опитваше да се поправи. Хладно наблюдаваше майка си, когато се присегна към кухненския долап и се радваше, че беше ходила до вира, радваше се, че е била с Били Танър и че не бе казала на майка си. Нека тя има своите си тайни, помисли си. Беше ѝ все едно. Обви около себе си ръце и се усмихна.

Имаше две тайни сега. Това, че бе ходила да плува с Били и начинът, с който майор Калвърт ѝ беше стиснал ръката. Това бе началото.

Може би щеше да е добре да има още.

ЕДУАРД

Лондон — Париж
1941-1944

— Едуард, Едуард. Имам впечатлението, несъмнено погрешно, че ти не се съсредоточаваш, че се намираш в някакъв твой, таен свят, до който аз, уви, нямам достъп.

Хюго Глендининг вдигна внезапно поглед от книгата, която четеше на глас и фиксира Едуард със сините си очи. Едуард подскочи.

— Едуард — Хюго въздъхна, — чу ли поне една дума от това? Една дума? — Той нетърпеливо отстрани книгата от себе си и запали нова цигара. Едуард погледна към значението на Наполеоновите военни походи и бързо се опита да намери мястото, където Хюго беше спрял. Трябва да беше страница назад. Той нямаше представа.

— Едуард. — Хюго се опитваше да прояви търпение. — Преди два месеца, на 22 юни, за точност, войските на Райха атакуваха Русия. Възможно е — просто е възможно — това да бъде повратният момент в тази несвършваща война. Така, изглежда моментът е добър, моментът е логичен да изследваме съдбата на Наполеон Бонапарт и неговите войски, когато той подхвана сходно начинание. Ние ще разглеждаме — ние разглеждаме — или само аз, досега — историческото значение на тези походи. После можем да продължим и да ги сравним с художественото им осмисляне в романа на Толстой „Война и мир“. Това ми се струва съвсем навременен, разбира се — свободен, — избор. Някои от собствените ти прадеди са се били в тези походи. Ако не греша, осмият барон дьо Шавини, който изглежда много успешно е спечелил благоразположението на Корсиканското парвеню, е бил убит в битката при Бородино. Затова ти имаш лична причина да смяташ тази тема така интересна и познавателна, както аз. Скоро ще празнуваш своя шестнайсети рожден ден. Това не е толкова трудна тема за млад човек на твоята възраст и с твоите способности. И все пак, чувствам, че интересът ти е почти никакъв. Би ли желал да ми обясниш защо?

Едуард не вдигна поглед. Защо, искаше да знае той? Защо, Хюго? Защото пет пари не давам за Наполеон и Русия, нито особено дори за германците. Толстой да върви да се обеси заедно със своя безконечен роман. Единственото, което искам, е да бъда оставен на спокойствие и да мога да мисля за Селестин, Селестин, най-хубавата, най-възхитителната, най-божествената жена, която някога е живяла.

Той отлично знаеше, разбира се, нито би могъл да каже, нито би казал подобно нещо, въпреки че имаше отвратителното подозрение, когато веднъж бе погледнал и бе видял Хюговия израз на лицето, че Хюго има много точна представа за какво той мисли. Гласът му беше саркастичен, но имаше и леко толерантна усмивка на Хюговите устни.

— О, не зная... — Едуард шумно затвори книгата. — Изглежда не мога да се концентрирам, Хюго. Трябва ли непременно да учим история днес? Не можем ли да се занимаваме с нещо друго?

— Защо не? — отвърна непредсказуемият Хюго, с което напълно изненада Едуард. — Какво предлагаш в замяна? География? Математика?

— За бога, не. — Едуард изпъшка.

— Ти си много добър по математика. Много по-добър от мен. На мен ми е трудно да вървя в крак с теб. Е, затова тя не е любимият ми предмет, и никога не е била. Така. Какво друго? Има ли някаква тема в най-широкия кръг на обучението, с която чувстваш, че би могъл да ангажираш своята интелигентност тази сутрин?

— Поезията. — Едуард сви рамене. — Нямам нищо против да четем малко поезия.

— Много добре. Ще бъде поезия.

С подчертано добро настроение Хюго се обърна към най-горните лавици в учебната стая. Той върна обратно наполеоновите походи и изтегли тънка книжка.

— Ще продължим с метафизиците. Джон Дон. — Той тръсна книгата върху Едуардовия чин. — Аз ще говоря, ти ще ме слушаш, после ще дискутираме. Шестнайсета страница. „Годишнините“.

Едуард прилежно отвори книгата. Думите от страницата затанцуваха пред очите му, а Хюго започна да рецитира по памет, както винаги.

*„Крале и техни фаворити,
Слава, хубост, духовитост,
Самото слънце и сезоните
По-стари са с година те
От първата ни среща с теб.
Над всички тегне разрушение,
А нашата любов не знае тление,
Ни утре има тя, ни вчера...“*

Едуард притвори очи. Помисли за секунда: О, господи, той знае, някак си знае, защото беше изминала почти една година, откакто за първи път бе отишъл при Селестин. После това подозрение го напусна. Какво го интересуваше какво знае Хюго по въпроса или който и да било друг? Той остави думите да се вляят в съзнанието му. И помисли: Да! Така е, Дон е прав. Изразява го много по-хубаво, отколкото някога бих могъл аз, но това е, което чувствам. Обичам я. Обикнах я почти от първия момент, в който я видях и винаги ще я обичам.

Той се надвеси над книгата. „А нашата любов не знае тление...“ Не беше ли точно това, което той се опита да кажа на Селестин, когато вчера легна в обятията ѝ? О, може би бе объркал всичко и не бе го изразил много добре, защото то толкова много го вълнуваше и той бе копнял да ѝ го каже в такъв момент — но точно това бе дълбокият смисъл. Той я обичаше сега и винаги ще я обича. Не можеше да спре да мисли за това. Тя беше в мислите му всяка секунда, когато бе разделен от нея. Така бе по време на уроците, нощем, самотен в своята стая, нейният образ го измъчваше. Копнееше за нейните устни и за топлите ѝ слабини, за гърдата и целувките ѝ. Нейното тяло се преплиташе с мислите му така, както преплетено бе то, когато се любеха. Желаяше я постоянно. Това го довеждаше до полуда. Чувстваше се обладан от въздишките и ласките ѝ, от аромата на кожата ѝ, от усещането на косата ѝ в ръцете си, бегли докосвания, тела взаимно хлъзгащи се като коприна. Ах, Селестин! И това го измъчваше, неизвестността, никога не знаеше какво тя чувства, дали тя изобщо държеше на него...

— Селестин, Селестин, кажи, че ме обичаш...

— Не се тревожи, успокой се, разбира се, че те обичам, мой малък...

Но тя обръщаше лицето си настрани, когато го казваше. И вчера, когато той ѝ направи това признание, тя изглеждаше толкова тъжна. Толкова ужасяващо тъжна. Тя бе взела лицето му в ръцете си, и се бе вгледала в очите му.

— Едуард, слушай ме. Не е правилно да казваш такива неща. Дори да ги мислиш. Зная, че си искрен, зная, че вярваш в това, което казваш, но не е правилно. Сега, бъди сериозен, а? Мисли, аз вече не съм млада, а ти си млад, много млад. Ти имаш целия свой живот пред себе си, Едуард, и — чуй ме — ще имаш много жени, и тогава, един ден, ще се намери жената, от която ще искаш да имаш деца, и ще знаеш кога моментът е дошъл. И тогава, Едуард, тогава ти би трябвало да кажеш тези неща. Запази ги, скъпи, никога не ги разпилявай. Запази ги за жената, която искаш да бъде твоя съпруга...

На Едуард му се искаше да заплаче от яд и разочарование. Искаше му се да изкрещи, че иска нея за съпруга, Селестин, неговата богиня, неговата любов — никоя друга.

Но Селестин му попречи да произнесе дума. Сложи ръка на устните му и поклати глава.

— Не — каза тя. — Не. Не ще ти позволя да говориш подобни неща. Не трябва дори да мислиш за тях. Това, което имаме тук е просто и хубаво, и това е достатъчно. Ако кажеш нещо повече, ще се ядосам.

Едуард сви юмрука си под чина. Нямахше да мълчи, беше решил. Нямахше. Следващия път, когато види Селестин, той ще ѝ го каже, независимо, колко това може да я ядоса.

Хюговият глас прекъсна. Настъпи тишина. Тогава вратата тихо се отвори и двамата — Хюго и Едуард — погледнаха изведнъж.

Там, на входа стоеше спокойна майката на Едуард. Когато я погледнаха, тя се усмихна:

— Каква хубава поема, господин Глендининг. Никога не бях я чувала преди. Простете ми — не можах да се въздържа да не ви прекъсна.

Настъпи моментна пауза. После Едуард се изправи бързо. Хюго също стана, но по-бавно, взирайки се в Луиза.

Тя изглежда много добре, помисли си Едуард. Облечена бе в бледорозова рокля от мек шифон със свободно падащ жакет, който

сякаш плуваше от нейните движения. Тънкият ѝ врат бе обвит в перли, по страните ѝ бе избила лека червенина. Едуард бе смаян от нейната поява: тя никога дотогава не бе посещавала училищната стая. Хюго също изглеждаше за първи път затруднен. Той стоеше като закован зад писалището си.

Луиз повдигна красивата си глава. Очите ѝ святкаха дяволито. Тя се намуси:

— Защо, господин Глендининг, аз знаех, че вие пушите. Но винаги ли пушите по време на заниманията си с Едуард?

— Аз... — ами... — да. Понякога. — Хюго погледна към препълнения пепелник и се изчерви.

— Е, добре — сигурна съм, че Едуард няма нищо против. — Луиз не погледна сина си, очите ѝ бяха отправени към Хюго. — Може би намирате, че това ви помага да се съсредоточавате?

— Да, — каза Хюго по-уверено. — Така е.

— Питам се... — Луизините вежди се събраха в лека бръчка. — Дали би било много неудобно, господин Глендининг, ако позволите на Едуард сега да излезе. — Тя погледна към мъничкия „Дьо Шавини“ часовник на китката си. Той беше златен, пристегнат на китката ѝ по начин, който тя бе направила моден — с кадифена панделка. — Имах предвид да поговоря с вас, да ви попитам как се учи Едуард и толкова много други неща. Чувствам, че трябва да опитам да планирам предварително нещата за него, за неговото бъдещо образование, знаете, но всичко е толкова несигурно — тази ужасна война! Бих ви била много признателна за съвета...

— Но, разбира се. — Хюго направи, според Едуард, нелеп опит за полупоклон. — Би било удоволствие за мен. Ние почти бяхме завършили урока си за днес, във всеки случай и...

— О, добре. — Луиз се усмихна очарователно, като че ли бе очаквала той да откаже на молбата ѝ, макар и тримата да знаеха много добре, че това бе невъзможно.

— Едуард, скъпи, тръгвай. Сигурна съм, че имаш много неща, с които да се занимаваш...

— И аз мисля така, — добави сухо Хюго и за момент, докато Едуард се отправи бързо към вратата, техните погледи се срещнаха. Едуард съзря присмех и разбиране на Хюговото лице. После това

изчезна и той просто стоеше там с поучителен вид, елегантно разрошен и напълно впримчен.

Едуард затвори вратата.

От най-ранното си детство той бе наблюдавал този хипнотичен ефект, който майка му упражняваше над мъжете. Това го забавляваше и все пак го дразнеше, че Хюго не правеше изключение. Нито за миг не помисли, че пристигането на майка му в средата на заниманията бе нещо друго, освен моментно хрумване. Преди тя не бе проявявала какъвто и да било интерес. Никога не бе питала за Хюго. Едуард предполагаше, че по нейния обичаен начин повече или по-малко тя бе забравила за неговото съществуване.

Около четирийсет минути по-късно откри, че се е лъгал. Той се върна в класната стая, за да вземе томчето с поемите на Дон. Искаше да препише тази, която Хюго беше чел и да я занесе на Селестин. В стаята не се чуваше шум и той тихо откряна вратата.

Хюго и майка му бяха склучени в пламенна прегръдка. Майка му беше свалила подобния си на було жакет. Главата на Хюго бе заровена в гърдите ѝ. Гърбът ѝ бе откъм вратата. Дори не разбра, че той ги видя.

Едуард затвори вратата така тихо, както я беше отворил и се върна в стаята си. В част от своето съзнание той винаги бе подозирал, че неговите родители не си бяха верни един на друг. Наполовина знаеше, но отказваше да размисля върху това, че майка му си има любовници.

Но чак пък това! Откога, се питаше той, откога?

До леглото му имаше бутилка с минерална вода и чаша. Грабна чашата и свирепо я захвърли в най-близкото огледало.

На следващата сутрин, като стигнаха по средата на заниманията и имаха почивка, той взе един молив и започна да го балансира върху пръстите си.

— Каж ми, — обърна се той, когато Хюго го погледна. — Каж ми. Ебеш ли майка ми?

Настъпи тишина. Едуард бе избрал внимателно тази дума за максимален ефект, но лицето на Хюго не издаде никаква реакция. Той отвори книгата пред себе си.

— Да. Фактически, правя го.

— От дълго ли?

— От когато бях назначен. Повече или по-малко. — Хюго прокара ръка по веждата си. — Има ли някакво значение?

— Просто се питах. Мислех, че трябва да зная. — Едуард замълча, чувстваше се учудващо спокоен. — Влюбен ли си в нея?

— Не. — Хюго се поколеба. — Не в смисъла, който ти влагаш.

— Можеш ли да спреш?

— Не. — Хюго погледна настрана. — Ще бъде много трудно да спра.

— Кара ли те това да се чувстваш виновен? Като знаеш, че баща ми е във Франция? Че може всеки момент да бъде убит?

Настъпи дълга пауза. Хюго несъзнателно затвори книгата на писалището:

— Кара ме да мразя себе си. Ако това е някакво утешение за теб.

— Но продължаваш да го правиш?

— Да. Продължавам.

— Така. — Моливът щракна между Едуардовите пръсти. Той внимателно изравни двете му половини върху писалището. — Добре. Благодаря ти, че отговори на въпросите ми. Веднъж беше казал, че на въпросите трябва да бъде отговаряно. А не да се отклоняват. Доколкото си спомням.

— Казвал ли съм това? — Хюго леко се усмихна. — Тогава, сигурен съм, че съм бил прав. — Той замълча. — Би ли желал да продължим урока или предпочиташ да напусна?

— Бих желал да продължа урока.

— Поезия?

— Може би не.

— Много добре. — Той погледна през прозореца, към площада. Сега там имаше две почернели дупки от северната страна.

— Тогава, нека да се върнем на „Война и мир“, искаш ли?

— Бих предпочел математика.

— Както обичаш. — С лек жест Хюго отвори учебника. Повдигна поглед. — Ти си прав, разбира се, — каза той. — Тя вдъхва увереност, нали, дори когато човек не е надарен по въпроса за нея, да бъдем по-точни. Без парадокси. Без бъркотия. Всичко е точно. Съвсем не е като литературата.

— Или живота, — отвърна Едуард и те се усмихнаха един на друг.

В малкия кабинет до своята спалня още с пристигането си в Лондон Едуард бе закачил серия от карти, схеми и календари, върху които с карфици и флагчета отбелязваше развитието на войната. В началото много внимателно бе отбелязал настъпленията и отстъпленията, по-значителните нападения и битки. След първата си среща със Селестин, бе продължил да го прави, но не така енергично. На същия календар използвайки кодирани бележки, които само той би разбрал, отбелязваше и великолепно развитие на своята първа любовна връзка. Така, бележките за Селестин — винаги с червено — вървяха в началото редом с бележките за войната — винаги в синьо. Първоначално несъзнателно, после с чувство за весела наслада от паралела, той започна да свързва съдбата на Селестин със съдбата на собствената си страна.

Противно му бе да вижда очертанията на Франция, доминирани от немски знаменца. Противно му бе да мисли за Селестин, затворена в този малък апартамент на „Майда вейл“, зависима от покровителството на един възрастен англичанин. Той мечтаеше, как в един близък ден те и двамата ще бъдат свободни от тиранията. Войските на „Фри Френч“ един ден ще освободят Франция. Самият той ще освободи Селестин. Щом веднъж свърши войната, той ще заведе Селестин обратно във Франция, на която тя принадлежи, и ще се грижи за нея. Ще се ожени за нея един ден, но мисълта да се изправи пред баща си с подобно предложение бе смразяваща, и така той с удоволствие я отстраняваше за момента. Имаше достатъчно време да мисли за това: междувременно мислеше за апартамента, който би й купил — гледащ към Люксембургската градина, мислеше си, — и за дългите, дългите следобеди, които те биха прекарвали там, и подаръците, великолепните подаръци, които ще й нравят. За сега този план бе таен. Не би дръзнал да го сподели и със Селестин, за да не я ядоса или натъжи. Не можеше да каже и на Жан-Пол — единственият човек, на когото имаше доверие.

Проблемът беше, че повече не можеше да разговаря с Жан-Пол със същата лекота и весела откровеност, която бе смятал за нещо

естествено. Не би могъл да каже защо, освен ако това имаше нещо общо със Селестин, но някаква сянка бе паднала между него и брат му през последната година. Отчасти, според Едуард, причината бе, че Жан-Пол беше напрегнат. Работеше много, дълги часове в щаба на „Фри Френч“. В момента, в който можеше да излезе, той пиеше и гуляеше със същата отчаяна енергия. Постоянните нощни нападения, липсата на сън, всекидневната заплаха от нараняване или смърт — това се отразяваше на нервите на всички, заключаваше Едуард, защото той живееше със страха, че от всички бомби, които се изсипваха над Лондон една би могла да падне в малкия апартамент на „Мейда вейл“. Така че, може би беше справедливо, че те и двамата страдаха от напрежението. Но, когато беше честен към себе си, Едуард знаеше, че това не е цялата истина.

Истината беше, че Жан-Пол се чувства засегнат от това, че Едуард се среща със Селестин, и никога не пропускаше възможността да засегне брат си. В началото закачките бяха съвсем обикновени: вулгарно поставени въпроси за Едуардовия напредък, на които той внимателно избягваше да отговори. После Жан-Пол започна да го отрупва с други адреси и телефонни номера и беше забележимо раздражен, когато разбираше, че Едуард не е използвал нито един от тях.

— Вече не я виждаш, нали? — бе попитал той около два месеца след първото Едуардово посещение. — Братче, започвам да мисля, че не си се вслушал в нещата, които ти казах...

Така че, за да защити себе си и Селестин, Едуард трябваше да лъже. Когато му беше трудно да лъже, той се опитваше да бъде уклончив. Не отричаше, че се среща със Селестин, но също така не даваше доброволно информация. Това нямаше значение. Някак си Жан-Пол знаеше. Неговата последна тактика беше да споменава за Едуардовата връзка в обществото, винаги когато имаше възможност.

— Моето братче е влюбено, — бе казал той предишната вечер, когато той, Едуард и Изобел бяха сами. — От главата до петите. Разтърсен. Какво мислиш, Изобел, сладка, не е ли така?

Изумрудените ѝ очи блеснаха. Изобел се засмя с бавна, тайнствена усмивка.

— Очарователно. Едуард има сърце.

— И с проститутка, също. Автентична проститутка със златно сърце. Четирийсет и шест, четирийсет и седем може би. И много опитна... Така казват.

Едуард сви юмруци, желанието му да удари брат си бе почти неудържимо. Той бързо приближи вратата, знаейки дори в яда си, че е бил използван. Изглежда Жан-Пол искаше да го нарани, но по някакъв начин неговите забележки бяха отправени и към Изобел. Във въздуха се чувстваше враждебност. Изобел се изправи.

— Какво разбираш под опитна? — гласът ѝ беше леден.

— Повече от теб, очевидно. — Жан-Пол повдигна рамене.

— Смотаняшки истории в таксиджийска кабина. Опипване слепешката. Скъпи, ти понякога си ужасен селянин. Искане ми се да си вървя.

Тя се присегна за коженото си палто. Лицето на Жан-Пол доби упорит израз. Той седна и със съзнателна грубост опря нагоре краката си.

— Както искаш. Имам планове за тази вечер. Те не зависят от теб.

Изобел гордо излезе. На стълбището тя шляпна Едуард по ръката.

— Скъпи, Едуард, колата ми е отвън, но не ми се шофира. Бъди мил като ангел. Заведи ме вкъщи, а? Колата беше „дерби бентли“. Пътуваха в мълчание по затъмнените улици, преминаха край скривалища и барикади, през пълната тъмнина на парка до сивата грамада на Конуей хауз в началото на Парк лейн. Изобел запали цигара и не каза нищо, докато Едуард не спря. Тогава тя небрежно изхвърли тлеещата цигара през прозореца.

— Когато войната свърши. Ако въобще някога стане... — Тя замълча, — това е, което чакаме. Краят на войната. Тогава ще се оженим. — Тя погледна надолу, към изумруда върху пръста си и го извъртя. После погледна Едуард през яката на коженото си палто и се усмихна.

— Аз не искам да спя с него. Там е цялата работа, разбираш ли? Това ужасно накърнява неговата суетност. Казва, че съм студена. — Тя тихо се засмя. — Не мисля, че съм, а ти мислиш ли, Едуард?

Едуард нямаше възможност да ѝ отговори. Тя се наведе и го целуна по устните. Бавна целувка. Усети скъпия ѝ парфюм, вкуси

нейните устни, почувства кожата на палтото ѝ да докосва страните му. После тя се отдръпна.

— Скъпи, Едуард, толкова се радвам, че си влюбен. Надявам се, че си ужасно щастлив.

Едуард се върна пеш. Заобиколи затворения парк и тръгна на север към „Мейда вейл“. Застана на улицата и се вгледа нагоре в прозореца на Селестинината спалня. Тази бе една от нощите, когато господинът от Хоув посещаваше Лондон. Според Селестин старецът повече не бил способен да се люби. Обичал да говори и само от време на време да се целували по малко. Това било нищо. Не значело нищо. Едуард се взираше в затъмнения прозорец, изгарящ от съмнение.

После бавно се прибра вкъщи на Ийтън Скуеър.

Това беше преди няколко седмици. Случаят не беше споменат повече и от тогава Едуард избягваше брат си. Така че не беше говорил с него за Селестин, за неговите ангажименти или за неверността на тяхната майка.

Един ден ще го направи. Не сега.

Събота, 7 декември, 1941 година, беше ден, когато ходът на войната доби решителен обрат. Бе денят преди Едуардовия шестнайсети рожден ден. Той знаеше, че в самия ден на своята годишнина нямаше да може да се отърве от семейството си. Щеше да има официален обед на Ийтън Скуеър. Вечерта Жан-Пол и неговите най-близки приятели щяха да го изведат някъде. Жан-Пол бе планирал експедицията много внимателно, с придружител ни намигвания и побутвания още преди месец. Едуард знаеше, че не може да откаже.

Затова имаше намерение деня преди тържеството да прекара със Селестин — тогава би го отпразнувал така, както желаше с единствената личност в Лондон, на която държеше.

Искаше да изведе Селестин на вечеря, но тя твърдо отказа. Можеше да ги видят, трябва да са предпазливи, не, не! Така накрая решиха да прекарат следобеда заедно. Едуард настоя да не остават в апартамента, а да отидат до Хамстед хийт. За Едуард, който мечтаеше да се разхожда със Селестин из парковете на Париж или, още по-добре, край кестеновите дървета и ливадите в бащиното си имение в Лоара, тази дълго планирана разходка беше добила перспективата на

една идилия. Когато сутринта се събуди, и видя, че слънцето грее, не се изненада. В такъв ден, какво друго можеше да прави?

Намери Селестин в апартамента. В своя малък хол тя се завъртя срамежливо пред него:

— Харесва ли ти? Хубав ли е новият ми костюм? Дадох за него толкова много купони. Кажи, че го харесваш, Едуард! Избрах го за теб.

Едуард я погледна. Беше един от редките случаи, когато виждаше Селестин облечена, и с мъчително усещане за вина и предателство, разбра, че е разочарован. Тялото на Селестин бе създадено да бъде голо, във фино бельо. Полуразкриващо се, полускрито под тънка коприна, панделки и дантели, тя изглеждаше пленителна. Облечена, нейната мистерия изчезваше.

Новият костюм беше чисто син — прекалено син, и от евтина, лъскава, обикновена материя. Беше прекалено тесен за пълните ѝ гърди и великолепия ханш. Ръбовете на купените ѝ на черна борса чорапи не бяха прави. Блузата ѝ беше претрупана, неизискана, а шапката ѝ, жизнерадостно настанила се сред купчината от червеникаво златни букли, бе прекалено младежка за нея. В същата секунда Едуард почувства разочарование и се намрази за своята нелоялност. Той бързо я целуна и при докосването до устните ѝ, увереността му моментално се възвърна.

— Селестин, скъпа моя, хубав е, ти си прекрасна...

Затвори очи и зарови лице в шията ѝ. Когато щеше да я вземе обратно в Париж, щеше да бъде друго. Това бе само, защото тя е бедна. Това бе всичко, то правеше неговата нелоялност още по-непростима. Когато ще бъде с него в Париж, тя ще се облича като кралица. Той ще я води да разглежда модни колекции, ще я учи, тя бързо ще схване.

На Хийт беше ветровито и настроението на Едуард се повиши. Почувства се като че ли е сред природата. Имаше тънка мъгла и от тук бомбените разрушения почти не се виждаха. Изкачиха се на хълма зад езерата и постояха, гледайки отгоре града. През мъглата се виждаха гроздовете от защитни балони и куполът на „Свети Павел“. На Едуард му се искаше да тича, да скача и вика и да разпъди враните от оголените клони, но обувките на Селестин затъваха в калта, така че трябваше да вървят по пътеките. Когато стигнаха върха на стръмния склон, тя се беше задъхала.

— Боже мой! — Тя притисна сърцето си със своята малка ръка.
— Едуард, винаги ли вървиш така бързо?

— Никога. Само днес. Защото днес съм толкова щастлив! — Той я прегърна и я целуна. Селестин се усмихна.

— Тогава, в бъдеще ще се разхождам с теб, само когато си тъжен. Едуард, спри. Някой може да ни види...

— Не ме е грижа. Остави ги. Искам светът да ни види тук. — Той отново я целуна.

— Бъди мирен. Непослушен си, знаеш ли? — Тя го упрекваше, но с усмивка.

Едуард съблече кашмиреното си палто и я принуди да седне заедно с него на тревата. Седяха тихо, загледани в Лондон. След малко Селестин извади от чантичката си малко пакетче. То бе завързано с розова панделка.

— За теб. — Тя го притисна между пръстите си, изчервявайки се.
— За рождения ти ден. Надявам се да го харесаш. Много беше трудно — исках да намеря нещо, което ти би харесал, и... ето, това е с цвета на очите ти. Може би не съвсем, но приблизително.

Едуард разви пакетчето. Вътре имаше връзка от яркосиня изкуствена коприна. Той бързо я притисна към себе си.

— Скъпа, хубава е. Колко си находчива. Но не трябваше. Виж, аз веднага ще си я сложа.

Той бързо издърпа ръчно бродирания си, копринен фулар, купуван на дузина от „Джермин стрийт“ и го натъпка в джоба си. Селестин му помогна да завърже новата си връзка. После го погледна неуверено. На неговия бледосив, с етикет от „Уелския принц“ костюм, синьото изглеждаше още по-ярко.

— О, Едуард, не съм сигурна. В магазина цветът изглеждаше много хубавичък. Но сега...

— Хубав е. Когато и да я слагам, винаги ще мисля за теб. Благодаря ти, Селестин.

Селестин се усмихна. Тя щастливо склони глава на неговото рамо.

— Хубаво е тук, — промълви тя. — Радвам се, че дойдохме, Едуард.

— Пак ще идваме. Много пъти. — Той силно стисна ръката ѝ. — И на други места също ще отидем. О, Селестин, когато войната

свърши... Помисли, само помисли за местата, където бих могъл да те заведа...

Той замълча, питайки се дали сега беше моментът, дали да дръзне да ѝ каже за Париж, за малкия апартамент и за мебелите, които планираше да ѝ купи.

Селестин се изправи:

— Не, моля ти се, Едуард, недей! Не говори за бъдещето точно сега. Не искам да мисля за него. Просто искам да мисля за днес и за това, че сме тук и се чувстваме щастливи...

— Защо, защо, Селестин? — Той импулсивно се обърна към нея. — Не разбираш ли, че аз винаги искам да говоря за бъдещето, а ти винаги ме спиращ? Прави ме щастлив да планирам, да...

— Да мечтаеш. — Много бавно, тя се обърна към него, и за свое изумление видя, че задоволството бе изчезнало от лицето ѝ, и очите ѝ бяха пълни със сълзи.

— Селестин, недей. Моля те, недей. Не мога да понасям плача, недей! — Той се опита да избърше сълзите ѝ, да целуне устните ѝ, но Селестин леко го възпря.

— Скъпи Едуард, — гласът ѝ беше много мек. — Знаеш, не може да продължава. Не, така просто не може. Ако помислиш, ще разбереш, че съм права.

Едуард се вгледа в нея, после бързо се наведе, и скри лице в гърдите ѝ.

— Не казвай това. Не. Аз те обичам. Знаеш, че те обичам. Ако ме изоставиш, ако това свърши, ще умра...

Гласът му трепереше от страст, и Селестин въздъхна. Ръцете ѝ го обвиха в силна прегръдка. Тя мислеше, че го обича, да, тя, жената с голям опит, четирийсет и седем годишната, обичаше момче на шестнайсет, и го знаеше от месеци, от месеци. Последната любов и първата любов — и двете еднакво болезнени. Тя пресуши сълзите си. Важното е, помисли си, Едуард никога да не разбере.

— Хората не умират от любов. — Тя повдигна лицето си към неговото, усмихна се и заговори с ободрен глас. — Ти сега мислиш така, но те не мислят. Старост, болест, пушечни изстрели, но не и разбити сърца. Ще разбереш един ден. Виж! Ще ти направя едно предсказание! — гласът ѝ стана почти весел. — Един ден — може би след няколко години — ще ти трябва доста да се напрегнеш, за да си

спомниш моето име. И когато успееш, ще си кажеш „А, Селестин, така беше. Едно време я обичах. Какво ли е станало с нея сега?“ А докато си мислиш така... — устните ѝ се изкривиха, — по това време, аз ще бъда вече много стара дама, изключително уважавана — малко раздразнителна може би, особено сутрин. С посивели коси и някои спомени. Спомените си аз няма да обсъждам с никого, разбира се — за времето, когато съм била може би малко по-малко уважавана, малко по-малко строга...

Тя се изправи, взе ръката му и го издърпа да стане. Едуард я изгледа намусено, Селестин се засмя и сви ръката му в своята.

— Сега, стига си бил тъжен. Виж, аз отново съм щастлива. Това е наш специален следобед, и ти вече не си ми сърдит. Хайде, Едуард. Стига ми твоя чист въздух. Върни ме вкъщи...

В апартамента ѝ, в леглото Едуард се люби с нея трескаво, като че ли можеше със сила да прогони спомена за нейните думи при всяко влизане в плътта ѝ. Когато и двамата, изтощени се оттеглиха, той с ожесточение се обърна към нея. Погледна към почервенялото ѝ лице, към златисточервените ѝ, пръснати по възглавницата коси, и помисли за майка си в ръцете на Хюго Глендининг. Сграбчи силно Селестинините рамене.

— Кажи ми, кажи ми, Селестин, имали някой друг?

Селестин погледна в блестящите му очи, в това ожесточено младо лице. Визитите на други господата тя беше прекъснала преди месеци, без да се смята нейният покровител. Тя не можеше да си позволи да продължава подобно развитие на нещата. В сърцето си знаеше това. Нежно притисна устни към шията му.

— Сега няма друг.

— Откога? От кога, Селестин?

— Не зная, скъпи, не зная...

Той се дръпна гневно от нея, а тя стисна китките му:

— Едуард, моля те, не се гневи. Не виждаш ли? Не искам да те лъжа.

Той стана от леглото и за момент остана вгледан към нея с вежди, склучени в навъсен поглед.

— Бих искал да го беше правила, поне понякога. Би било по-лесно.

После той навлече дрехите си и излетя от апартамента. Това беше тяхното първо сериозно скарване.

Едуард взе такси до вкъщи, разярено блъсна входната врата, преди слисания Парсънс да успее да я стигне и щурмува стълбите към приемния салон. Нахлу в отворената врата, и намери там тълпа от хора: майка си, лейди Изобел, Хюго, френския посланик с жена му, група френски офицери. Жан-Пол приближи към него със зачервено лице и високо вдигната бутилка шампанско.

— Той се връща точно навреме. Братче, ела и се присъедини към нас. Ние празнуваме... Не си ли чул новината? Тази сутрин японците са атакували Пърл Харбър. Бомбардирани са американската флота.

Едуард го погледна, смутен. Жан-Пол го прегърна през раменете и се засмя:

— Не разбираш ли, братче? Не ти ли е ясно? Това е въпрос само на време! Ние в края на краищата ще спечелим войната...

В другата страна на стаята, с бяла вратовръзка и фрак, френският посланик се надигна с изискан жест:

— Мадам... — Той се поклони на Луиз. — Разрешавате ли? Ще предложа тост.

Той вдигна чашата си и всички в стаята се изправиха.

— За американците, нашите нови съюзници!

— За американците...

— За янките. Господ да ги благослови. — Изобел пресуши чашата си.

— Такова успокоение, след цялото това време. Наистина чувствам се доста горда... — Луиз се усмихна на английския banker, който стоеше до нея. Тя леко и разсеяно остави ръката си върху ръкава му. Наблюдавайки това, Хюго Глендининг се обърна към прозореца.

Жан-Пол с привързаност галеше косата на Едуард:

— Братче. — Той се захили. — Къде по дяволите намери тази ужасна връзка?

На следващата вечер Жан-Пол се зае с честването на Едуардовия рожден ден по начин, който считаше за подходящ. Той организира пъстра забава от британски и френски офицери, накара Изобел да подбере група от нейните най-хубави млади приятелки и ангажира

места за новата и непретенциозна хит обстановка в театъра на Нейно величество: „Благопристойната дама“.

— Ако има проклето нападение, ние, по дяволите, няма да му обърнем внимание, — обяви той на Едуард преди да излезе. Ще бъдем на вечеря в „Кафе Роял“ след това, и после — намислил съм някои други места. Без дамите.

Той посочи наоколо към групата мъже, които се чукаха с уиски в приемната на Ийтън Скуеър.

— Трябва да влезем във форма, преди да се присъединят и жените. Познаваш ли всички? Пиер, Франсоа, Бинки, Санди, Чог.

Едуард огледа групата от млади мъже. Той беше единственият във вечерно облекло, единственият без униформа. Жан-Пол се отдалечи, за да нагледа как Парсънс разпределя напитките, което му се струваше, че става бавно и мъжът наречен Чог се приближи, хвърли поглед на Едуард, и вдигна чашата си:

— Карай! До дъно! Жан каза, че ти е рожден ден. Весело, хубаво нещо.

С едно гаврътване, той пресуши останалото уиски, зачерви се, и със стегната стъпка потегли към Парсънс. Това бе моментът, в който влязоха жените. Със застиващо сърце Едуард погледна от тях към събралите се мъже. Като че ли напук на Жан-Пол, Изобел, която имаше много ефектни приятелки, тази вечер беше подбрала най-обикновените от тях. Те стояха, вкопчени на група край вратата, очевидно потвърждавайки, че всичките забележки на Луиз относно старомодното лондонско общество, имаха стойност. Пет дебелички момичета в грозни рокли, една висока, мършава, с тясно, хитро лице, опакована в неприятен брокат. Изобел, която изглеждаше сияеща и непокорна, очевидно ги беше избирала много грижливо. Те изглеждаха така уплашени от мъжете, както и мъжете от тях: двете групи се срещнаха с враждебни погледи. Жан-Пол гневно избухна.

— Скъпи, аз ще извърша представянето, остави на мен. — Изобел приближи с ослепителна усмивка. — Хариет, това е Бънки. Бънки, това е Ан, и Шарлот, и Елизабет — боже, сложно е, сигурна съм, че вече всички се познавате. Чог, колко ми е хубаво, да те видя. От колко отдавна не сме се срещали...

Тя подаде ръка на Чог, наричан още лорд Вивиан Нолис, но беше Чог за приятелите си от първоначалното училище. Нейната усмивка

стана още по-сияйна, а Едуард потисна едно стенание. Чог беше една от Изобелините детски вражди, тя можеше с часове да коментира неговите недостатъци.

В другия край на стаята със застинало лице Жан-Пол се накланяше към ръката на високото мършаво момиче, лейди Ан Нийл. И двамата, той и Едуард я бяха срещали преди, защото тя беше една от най-старите приятелки на Изобел. Жан-Пол не я харесваше, доколкото това бе възможно, толкова колкото Изобел не харесваше Чог. Сега той направи непреклонен и решителен опит тази антипатия да не проличи. Едуард се обърна настрана, потискайки усмивка. Атмосферата, почувства той, бе лошо предзнаменование за предстоящата вечер.

Междувременно всички стигнаха до театъра с флотилия от коли и таксите. Лицето на Изобел бе застинало в искряща усмивка и Едуард знаеше, че това предвещава неприятност. Той подозираше, че Жан-Пол също мислеше така, защото беше по-настъпателен от обикновено. Бяха пристигнали със закъснение, представлението вече беше започнало. Жан-Пол изтълкува това като особена глупост, проявена от страна на управлението.

— Гледал съм това представление четири пъти, — отбеляза високо той, когато се събраха във фойето. — Зад кулисите ме познават. Не мислите ли, че биха могли от любезност да задържат завесата за пет минути, дявол...

— За двайсет минути, скъпи. — Изобел сложи ръце върху Едуардовите. — И аз не виждам да има каквото и да е значение. Това е най-глупавото представление в Лондон, нали, Ан?

— То има доста конкуренти, но всъщност, може да си права.

Ан Нийл влачеше думите с ясното намерение да провокира. Тя и Изобел размениха погледи.

Жан-Пол пламна:

— Добре, аз го харесвам. Едуард ще го хареса. Сега, хайде да се раздвижим, нали?

— Чудя се защо Жан го харесва толкова много. — Бузата на Изобел докосна леко Едуардовото рамо. Изумрудените очи с присмех блеснаха към него. — Не мога да си представя, ти можеш ли, Ан? Можеш ли, братче?

По време на първата половина на представлението мъжете бяха гръмогласно отзивчиви, а жените останаха безмълвни. Изобел едва си

направи труда да погледна към сцената. Тя седна до Едуард, вееше си с програмата и се взираше наоколо, като всеки път поставяше бедрото си до неговото. В един момент, когато се появи една млада актриса, мъжете започнаха да се побутват и въздишат, а Жан-Пол повдигна театралния си бинокъл и показно го фиксира в сцената. Чог се разсмя, а Изобел сложи ръката с изумрудения пръстен върху бедрото на Едуард.

— Знаеш ли, Едуард, аз наистина не смятам, че мога да понеса това.

За своя собствена изненада, Едуард взе ръката ѝ в своята и я притисна. Задържа я, до настъпването на антракта, когато всички се оттеглиха в бара за шампанско.

— Весело парченце, а? — Чог се подпря на бара и се усмихна на Едуард с усмивка, произхождаща от значителни количества алкохол. — Не прекалено възискателно, знаете ли. Харесва ми. Нищо сериозно. Сериозният театър кара да ме болят топките.

Франсоа и Пиер започнаха сложен спор на френски за това дали подобна пиеса би могла да бъде поставена в Париж или не, и ако може дали би развълнувала булевардната публика или не. Изобел остави чашата си с шампанско неотпита и изчезна в дамската стая. След известно колебание, нейните приятелки я последваха. В минутата, в която жените си отидоха, мъжете си отдъгнаха.

— Видя ли я? — Жан-Пол се обърна към мъжа, наричан Санди, облечен в униформата на гвардейската бригада. — Малката в последната сцена — онази, с хубавите очи? Нова е. Не беше в нея миналия път, когато идвах.

— Казах ти. Зная я. Не си заслужава. — Санди въздъхна.

— Откъде знаеш?

— Опитах я. Безсмислено е. По-скоро е едно предвзето момиче. Качва се на високия си кон, за да ѝ падне шапката. Страшно отегчителна.

— Би ли искал да се обзаложим за това?

Лицето на Жан-Пол доби инатското си изражение. Санди сви рамене.

— Скъпи ми приятелю, във всеки случай, опитай. Може би галският ти чар ще спечели. Той е известен.

— Ужасно е тънка. — Чог много изразително очерта с ръце женски форми.

— Не ме е грижа, стари приятелю.

— Харесвам очите й. — Жан-Пол не можеше да бъде разколебан. — Тя има хубави очи. Виолетови.

— Казва се Вайълит — Санди се прозина. — Ще е невероятно оригинално, нали?

— От нейните очи ми се разболяват топките — каза Чог с жест, приключващ въпроса.

— Прати си визитната картичка, — каза услужливо онзи, когото наричаха Бинки. — Никога не си знаеш късмета.

— Приятелю... — Жан-Пол го прегърна. — Това е точно, ама точно, каквото имам намерение да направя.

Той извади визитната си картичка от джоба на своята униформа и още пишеше нещо на нея, когато Франсоа се изкашля и Пиер го смушка. Изобел се беше върнала.

Тя остана за момент, вгледана във всички тях с нейните приятелки, обкръжили я отзад. После им отпрати най-съблазнителната си усмивка.

— Случи се най-необикновеното нещо, — каза тя ясно. — Знаете ли, развих алергия към тази пиеса. Наистина не мисля, че бих могла да изгледам втората част. Всъщност, поради някакво странно съвпадение, ние всички имаме същото чувство... — Тя посочи групата млади жени зад себе си. Ан Нийл се засмя, а Изобел с упрек я изгледа.

— Така че, ние всички решихме да ви напуснем, просто да скочим в колите и да си идем къщи. Не! Не казвайте нито дума. Това е Едуардовият рожден ден, и аз не бих го развалила в никакъв случай. Така че, вие просто се върнете вътре, и ни забравете всичките заедно. Скъпи Едуард... — Тя застана на пръсти и целуна бузата му. — Щастлив рожден ден. Надявам се да имаш хубава вечер.

Тя се обърна, и изчезна сред навалищата в бара. Настъпи моментна тишина. Мъжете се спогледаха. Едуард гледаше в пода.

— Още по-зле. — Невъзмутим, Жан-Пол завърши надписването на картичката си. Той кимна на бармана. Картичката и пет лири преминаха в нови ръце. Жан-Пол се обърна. Засмя се.

— А сега, приятели мои, започваме да се забавляваме. А?

Жан-Пол бе редовен посетител на многобройни модни ресторанти и клубове на Лондонския Уест енд. Откакто беше това, което беше, и имаше репутацията на човек, който харчи много и щедро раздава бакшиши, той беше приеман раболепно, въпреки, че неговите компании често прекалено много се развилняваха. Клиентелата на местата, които той най-много предпочиташе беше шик, богата и леко подозрителна. Смесица от офицери, лондонско общество, актриси и момичета от хора — това беше средата, която Жан-Пол предпочиташе. Той наобикаляше „Каприз“, „Айви“ и „Кафе роял“ и ако вечерта вървеше добре и беше обещаваща — известния с лошата си слава „Фоор хъндред“. Той беше лесно задоволяван клиент. Хубава маса, усърдно обслужване, изобилие от напитки, хубави жени пред погледа, тихо пиано, малък дансинг, по възможност — това беше достатъчно. Жан-Пол се задоволяваше. Казваше, че харесва „Кафе роял“, защото там винаги беше прекарвал добре. С неговите претрупани огледала и препускащи келнери, той му напомняше „Дом“ или „Купол“ — напомняше му за Париж.

Тази вечер, след като неговата компания бе въведена до тяхната маса, той беше в повишено настроение. Спечелил беше първата част, поне на своя бас. Около него бяха петима негови приятели офицери, Едуард и две жени. По-хубавата, която имаше три реда реплики в „Благопристойната дама“, трябва да беше Вайълит, си помисли Едуард, защото имаше виолетови очи. По-обикновената изглежда присъстваше за морална подкрепа на Вайълит. Тя била, както самата сподели с Едуард, също в театралната професия, но току-що започвала. В „Благопристойната дама“ била пробна статистка. Войната ударила много лошо театралната професия, му каза тя, наистина много лошо.

Жан-Пол шумно обяви решимостта си Едуард да седна между двете млади жени, Вайълит от лявата му страна и Ирен — име, което той произнасяше много галантно, по френски маниер — отдясно. Самият Жан-Пол се настани срещу тях, а другите млади мъже насядаха както им харесва.

Ирен се изкиска:

— О, не звучи ли прелестно както той го казва? Много по-романтично е. Имаш французин насреща си.

— Как го произнасяте? — попита Едуард галантно, с развалящо се настроение.

— И-ре-н. — Тя отново се изкиска — Ужасно, нали? Аз самата никога не съм го харесвала, но ето ви вас, вие държите на името, господ да ви благослови, нали? Някой има късмет, друг — не. Вземете например Вайълит. Мисля, че това е хубаво име, нали? Особено, когато имате очи, които да му съответствуват. Аз казах на другите момчета: не трябва да я наричате Ви, наистина не трябва. Това е върховен срам. Но какво мога да направя? Ви си беше и Ви продължава...

Едуард се обърна, за да разгледа с любопитство Вайълит. Тя не бе казала нищо, откакто се бе присъединила към тях при сценичната врата, и сега седеше мълчаливо. Тънката ѝ ръка се беше вкопчила в стеблото на чашата, другата трошеше една кифла. Тя е много красива — помисли си Едуард, — въпреки, че не е от типа, който Жан-Пол обикновено предпочита. Беше ужасно слаба, с тънки, деликатни кости, китката ѝ можеше лесно да обхване между пръста и палеца си. Лицето ѝ беше мъничко, със сърцевидна форма, косите ѝ бяха на кафяви вълни. Беше достатъчно, но не смайващо хубава, докато не погледна, и не видя очите ѝ, които бяха привлекли вниманието на Жан-Пол. Те бяха огромни, гъсто обградени с тъмни клепки. С цвета на пъстра теменуга, те изглеждаха леко замечтани и малко изплашени. Едуард погледна към очите ѝ, към тънките ѝ китки, леко замърсената ѝ от бледоморава коприна рокля, повехналата роза, която бе забола на деколтето си, и почувства как в него се надигна съжаление. Имаше вид на родена жертва, и той отчаяно се надяваше, че Жан-Пол ще я остави на спокойствие.

— Аз казвам госпожица Фортескю. Вайълит, нали? Мога ли да ви наричам Вайълит? — откъм нейната страна напред се навеждаше Чог. — Това беше ужасно хубаво представление, знаете ли. Ние всички мислим така. Ужасно хубаво.

— Вие така ли мислехте? — виолетовите очи бавно се повдигнаха към лицето на Чог. Гласът ѝ беше мек, добре модулиран, съвсем различен от хрипливите тонове на Ирен.

— Така ще кажа. И вие също, разбира се. Страхотно хубаво. — Когато Чог изразходва запаса си от комплименти, започна усилено да търси нова тема за разговор.

— Трябва да е много весело забавление да си актриса. Ужасно силно. Никога не разбирам как успявате да научите всички тези реплики.

— Три реплики не са толкова изморителни.

— Какво? О, бога ми. Да. Добре. Само три ли бяха? Мислех, че бяха повече.

— Колко любезно. Трябва да съм ги казала особено добре.

Едуард ѝ хвърли поглед с подновен интерес. Нямахше и намек от усмивка, тя изглеждаше напълно сериозна. Чог, несигурен дали това не бе закачка, се поколеба и после се засмя. Шампанското пристигна. Ирен още веднъж привлече вниманието на Едуард и той повече не можа да чуе фрагментите от разговора от дясната си страна.

Франсоа, Пиер и Жан-Пол започнаха разгорещен спор за хода на войната: точно кога би могло да се очаква американците да влязат; дали швабите биха могли да превземат Москва, дали Ромел ще превземе Тобрук, дали който и да било от тях ще види отново Франция свободна. Едуард за кратко се присъедини към разговора, докато Ирен отиде да танцува с Бинки, но каза, че никой не слуша никого, така че след малко се отказа. Облегна се назад в креслото си, пиеше шампанско, макар да знаеше, че е поел повече от достатъчно и му се искаше да бъде достатъчно голям, за да извърши нещо полезно, искаше вечерта да свърши, искаше му се да не се беше карал със Селестин. Конфликтът между тях го бе направил нещастен за целия ден. Сега пиенето, задушният въздух, цигареният дим, музиката на пианото, зачервените лица и гръмките гласове, всичко го караше да копнее да бъде отново с нея, да легне в прегръдките ѝ, да намери покой в тишината на нейната стая.

— Той наистина ли е барон дьо Шавини? — момичето, наричано Вайълит се обърна внезапно към него, изненадвайки го с въпроса си. Тя кимна през масата към Жан-Пол, който предсказваше, че швабите ще бъдат изтикани от Франция в края на 42-ра година. — Твой приятел, нали?

— Той ми е брат. — Едуард с усилие се върна към стаята. Осъзнаваше, че собствените му думи леко се сливаха. — И, не, той не е барон дьо Шавини. Не още. Ще бъде. Понастоящем е нашият баща.

Деликатно оскубаните вежди на Вайълит се събраха в леко намръщване.

— О, да. Просто се питах. Беше го написал на визитната си картичка, разбираш ли? Онази, която ми изпрати. И — е, питах се дали това не е било шега. Мъжете обичат да си правят такива шеги, понякога, знаеш.

— Така ли?

— О, да. — Тя плесна с тънките си ръце. — Ако искат да те убедят да излезеш — от тоя род неща. Аз обикновено казвам не, знаеш. Но тази вечер съм в лошо настроение. Уморена съм. И бях заинтригувана. Така, че казах да.

— Жените винаги са заинтригувани от моя брат.

В момента, в който изрече думите, той разбра, че това едва ли беше най-любезното нещо, което трябваше да каже. Червенина избуя на скулите ѝ, но тя не показваше, че особено обръща внимание.

— Предупреждаваш ли ме?

Казвайки това, тя изви дъгите на веждите си и разшири очи. Маниерът ѝ беше кокетен, леко аматьорски. Едуард почувства нетърпение. Беше сбъркал преди, тя беше точно както всички други жени, които Жан-Пол взимаше и изоставяше — глупава, помисли си.

— Кой знае? — повдигна той рамене. — Трябва ли ти някой?

Тогава тя се изчерви по-силно, и той почувства, че е постъпил дебелашки и внезапно се разкая.

— О, не зная. Не съм отдавна в Лондон. Израснала съм в Дивон.

Едуард разбра, че това беше намек, че трябваше да я разпита за Дивон или нещо от този род, защото тя изглежда силно желаше той да го направи. Но той никога не беше ходил там, не знаеше нищо за него, и точно тогава чувстваше, че мисълта му ни най-малко не би могла да схване проблемите на този край. Настъпи неловка тишина, в края на която момичето, наричано Вайълит повдигна нервно чашата си с шампанско.

— О, добре — каза тя. — Твой рожден ден е, нали? Честит рожден ден.

Това бе последното нещо, което тя му каза. Малко след това Жан-Пол започна да проявява признаци на нетърпение и настойчиво поглеждаше часовника си. Пиер бе станал съзлив, нещастната съдба на „хубавата Франция“, той преживяваше твърде тежко. Жан-Пол ги поведе всички навън и обяви, че нощта едва сега започва.

Някои бяха недоволни. Пиер и Франсоа съобщиха, че напускат. Един офицер им бе дал бутилка джибровка, и те имаха намерение да се върнат вкъщи, да я изпият и да продължат спора. Бинки трябваше да докладва на кратко съвещание следващата сутрин, макар че по-точно казано, новият ден бе настъпил. За себе си Едуард смяташе, че нощта съвсем не започва, а преваля, и че колкото по-рано свършеше, щеше да бъде по-добре. Но той забеляза намръщения израз на разочарование по лицето на Жан-Пол, и затова замълча. Санди обяви, че е съгласен и че има желание малко да се повесели. При това Жан-Пол се оживи.

Трима мъже, едно момче и две жени се натъпкаха в колата на Чог и се заеха със задачата да съпровождат дамите по домовете. Това отне по-дълго време, отколкото някой предполагаше, защото дамите живееха на квартира в Арлингтън, за който Чог никога не беше чувал, но настояваше, че е близо до Бейзингсток. Те се въртяха из затъмнените улици в продължение на часове, а Чог на интервали съобщаваше, че трябва вече да са пристигнали, и че ако нощният караул го хване, този път с него е свършено. Санди грижливо бе взел бутилка бренди, жените седяха на коленете на мъжете, и всички с изключение на Вайълит и Едуард пееха, безредно, но с ентузиазъм.

— Глупави момчета! Вие сте луди. — Ирен нададе оглушителен крясък. — Тук сме! Нали ви казах. Гледайте горе е ангелът. Карай вдясно и пак напред... Това е! Искате ли някой по глътка преди лягане?

— Ирен, късно е. Не мисля, че би било добра идея.

Момчето, наричано Вайълит първо изпълзя от колата. Ирен се изниза след нея с много кискане, пощипвания и крясъци.

— Някой ме ощипа по задника! Наистина! Кълна се, че усетих щипване, Ви, точно тук. О, вие сте лоши момчета, наистина. Аз ти казах, Ви. Казах. Никога не се доверявай на французи...

— Госпожи. — Жан-Пол също се измъкна от колата. Той се приведе над ръцете им с галантност, която Едуард знаеше, че беше предназначена да се отърве бързо от тях. Той се бе задържал над ръката на Вайълит значително по-дълго, отколкото над тази на Ирен. — Имах честта, че можахте да бъдете с нас... На вашите услуги... Довиждане...

Съпроводи ги до тяхната врата, видя ги да влизат, махна им, връщайки се към „демлера“, и се сви вътре.

— Господи, Жан, ти прекали с ласкателствата... — Санди се прозя, когато Чог натисна със скриптене скоростите, колата се отплесна, изви в кръг, и едва не се блъсна в един уличен стълб. — Казах ти, че е предвзета. Защо си направи труда?

— Защо не? — Жан вдигна рамене, намигна на Едуард. — Харесвам очите ѝ. Във всеки случай, какво ме е грижа? Отървахме се от тях. Нека продължим към „Фоор хъндред“...

Продължиха към „Фоор хъндред“, но Жан стана неспокоен, и каза, че го намира отегчителен. Тогава продължиха към заведение, наречено „Вис“, където един мъж с женски грим седеше на пианото и изпълняваше някакви песни. Там пиха бренди и Санди каза, че не може да понася да стои в едно и също помещение с такива ужасяващи педи. Те се изтъркаляха на паважа, а Едуард видя, че улицата се издига и накланя по много странен начин, като вълна. Тогава предложи да си вървят.

— Да си вървим? Да си вървим? — Чог изглежда се вбеси от това предложение. Той залитна към паважа, размахвайки юмруци във въздуха. — Това е Лондон! Това е военно време! Ние не можем да си вървим у дома! Кой предложи това? Хайде, кой от вас, приятели го каза? Кажете го пак, и аз ще те съборя с юмруци...

— Никой не го е казал. Никой нищо не е казал... — Санди произнасяше умиротворително звуци. Той замълча. — Работата е, проблемът е къде можем да отидем? Искам да кажа, къде приятели като нас могат да прекарат хубаво времето си? Това е, което искаме. Това е, което заслужаваме, а? Истинско английско забавление.

Чог постепенно изплува в тъмнината, кръглото му лице беше бледо, но нажежено от вдъхновение. Размахваше ръце като вятърна мелница.

— Знаем! Разбира се, че знаем! Отиваме при Полин. Точно това е мястото.

Жан-Пол и Санди размениха погледи.

— При Полин? Ще можем ли да влезем? Какво мислиш, Чог?

— Да влезем? Да влезем? Разбира се, че ще можем. — Чог целенасочено се отпрати към „демлера“, който беше паркиран с едното колело на тротоара. — Вие сте с мен — каза той радостно. — Няма място в Лондон, където не биха ме посрещнали. И приятелите ми, моите специални приятели.

— Смяташ ли, че ще бъде добре? — Санди се наклони назад. Той сръга Жан-Пол. — Ами Едуард?

— Едуард не пречи. Едуард е мой приятел. — С дебелията си ръка Чог обгърна раменете на Едуард. Той залитна... — Днес е Едуардовият рожден ден, нали? Той сега е мъж. Искаш да отидеш при Полин, нали?

— Разбира се, че иска. — Жан-Пол реши въпроса. Той отвори вратата на колата и бутна Едуард вътре. Едуард се стовари върху кожената седалка. Жан-Пол се покатери след него и го плесна по бедрото. — Нито дума на мама за това, а? Тя може да мисли че си малък. Жените никога не разбират тези неща...

— Жени? Кой спомена жени? — Чог беше на шофьорското място и се опитваше да завърти волана. Ще ти изпея песен за жените. Тази песен е чудесна и казва всичко. Ще ти я изпея сега.

И той я изпя.

Като птица, подушила лещ, Полин Симонеску пристигна в Лондон през 1939 година, заедно със започването на войната. Никой не знаеше точния ѝ произход, но проникваха слухове, че е румънка, израснала в Париж. Била е метреса на крал Карол, имала циганска, еврейска или арабска кръв. Преди тя управлявала най-люксоznия публичен дом в Париж, но подобно на барон дьо Шавини, бе предвидила пристигането на германците и бе напуснала навреме. Имаше пари, но нейното предприятие в „Мейфеър“ беше с банкова осигуровка: от знаменит и изтъкнат финансист от Сити, от съпругата американка на един английски лорд, с която тя е имала лесбийски връзки, от германски стоманен магнат, опитващ се да подкопае морала на офицерското съсловие на Съюзниците. Тя беше предпазлива, тя беше шпионка, употребяваше наркотици, и никога не докосваше алкохол. Неин беше светът на полумрака, зоната, където удоволствията, парите и връзките купуваха всички нюанси на крайностите до порока. Никой не я харесваше, но мнозина я намираха полезна. Що се отнася до мнението на Чог, тя беше съдържателна на публичен дом и нейното заведение се намираше на Бъркли Скуеър.

Но къде точно? Три пъти обиколиха площада, примигвайки в тъмнината на страничните улици. Тогава на „демлера“ му се свърши бензинът.

— Не се безпокойте, — бодро извика Чог, когато всички се озоваха на паважа. — По-лесно е пеш. Носът ми ще ме отведе.

Той се завъртя надясно, в тъмната улица от богатски къщи, усети остатъците от балюстрада от осемнайсети век, претопена за производство на бомби, и започна да брои. След три къщи спря, точно когато въздушната сирена започна да вие и прожектори внезапно прорязаха небето.

— По дяволите...

— Много добре, за бога. Тук сме. Казах ви, че носът ми ще го намери... — Той повдигна нос във въздуха, шумно подуши и започна да скимти като куче. Санди и Жан-Пол се превиваха от смях.

— Помирисвам го, помирисвам го, помирисвам... Ах, добър вечер.

Вратата се отвори, мъждукаща светлина се процеди по впечатляващите входни стълби. Огромен черен мъж в бял костюм и златна гривна стоеше на портала.

Чог го изгледа, и той изгледа Чог.

— Лорд Вивиан Нолис. — Той махна на Санди. — Графът на Ню Хейвън. Двама мои стари приятели, които са... които са французи.

Черният мъж не помръдна.

— О, за бога. Бях тук миналия четвъртък. — Той започна да бърника за портфейла си.

Жан-Пол пристъпи напред:

— Барон дьо Шавини поднася комплиментите си на госпожа Симонеску.

С леко шумолене една сгъната банкнота от двайсет лири премина от едни в други ръце. Черният мъж отстъпи назад, четиримата влязоха, и вратата се затвори.

— Жан-Пол...

— Едуард, млъкни.

Те бяха въведени през тесен коридор във великолепна и блестящо осветена зала. Подът беше от мрамор, искреше огромен кристален полилей, и хвърляше диамантена светлина върху широкото разклонено стълбище, върху две несравними картини на Фрагонар и една от Тициан. Телесни цветове като вихрушка се завъртяха пред очите на Едуард. В основата на стълбището слаба жена издигаше ръце сякаш беше Великата дукеса.

Полин Симонеску очевидно беше висока не повече от метър и петдесет. Видът ѝ не правеше особено впечатление. Блестящо черната

й коса беше сресана право назад от хубавото й, с малко лисичи вид лице, доминирано от мощта на носа и блясъка на нейните черни очи. Беше облечена в дълга до земята алена рокля с деколте, което не се опитваше да замаскира ъгловатите, мъжки рамене. От ушите й висяха рубини с размера на гълъбови яйца и се клатушкаха като капки кръв. Ръката, с която ги докосваше натежаваше от пръстен със същия дизайн. Когато Едуард се наклони към него, разпозна майсторската изработка на „Дьо Шавини“.

Тя ги поздрави един по един, спирайки се малко по-близо да Жан-Пол.

— Господин баронът, — кратка пауза. — Но разбира се, познавам баща ви. Той е добре, надявам се?

Гласът й беше дълбок, с тежък акцент. Внезапно смутен Жан-Пол измънка някакъв неопределен отговор, който тя едва ли чу. Тя леко извъртя глава на една страна и нещо на Едуард му напомни на птица. Чу се добре приглушен звук на далечна експлозия.

— Бомбите. — Ня повдигна широките си рамене. — След миг ще чуем камионите. Противни са ми. Приличат на боклукчийски кофи. Но разбира се, това е само въображение. Елате с мен. Какво ще пиете? Какво ще пушите? Имаме чудесен коняк. Останала ни е една каса от „Кръг“ от 1937 година, който е превъзходен. Може би предпочитате малцово уиски?

Тя ги водеше към величествен приемен салон. През неговите полуотворени врати, Едуард можеше да чуе шум от разговори и смях, звънтене на чаши, шумолене на рокли. Той видя за миг млади мъже в униформи, по-възрастни мъже във вечерни костюми, красиви жени, и нито една стара между тях. Чу се щракането на колелото на рулетката. Стелеше се килим „Обосон“. Високите украсени махагонови врати се огъваха върху пантите си. Той се облегна на стената. Санди и Чог водеха поверителен разговор. Полин Симонеску се обърна.

— Но, разбира се, че сте нрави. Тази вечер е специална. Имате късмет. Тук е Карлота. — Тя замълча. — Силвия също. Спомняте си я, може би, лорд Вивиан? Или Лейла, нашата малка египтянка. Мери — Тя дойде при мен от Ирландия, истинска келтка, такава хубава червена коса. Кристин, Памела, Патриша, Джоан — вие харесвате ли американките? Аз гледам напред, виждате ли, към времето, когато смелите американски момчета ще се присъединят към Съюзниците.

Джулиет, Аделин, Беатрис. Но, не! Тази вечер искате да видите Карлота. Имате вкус. Карлота не е за всеки ден, но този не е като другите. Сега е лудо време, тази война, трескаво време за нервите ни, смели млади мъже. А Карлота е толкова омекотяваща.

Тя пристъпи на една страна.

— Надолу по стълбите. Паскал, би ли показал пътя. „Кръг“, мисля, и може би кафе за вашия млад приятел? Той изглежда малко уморен и ще бъде толкова жалко, ако не би могъл...

— Да участва? — вметна Санди, кикотейки се.

Черните очи на госпожа Симонеску блеснаха:

— Точно така. — Тя вдигна ръка, рубините отразиха светлината.

— Паскал.

Черният мъж се появи отнякъде. Поклони се.

— Следвайте ме.

Някога това трябва да е било мазе, си помисли Едуард, или тъмен полусутерен, място за прислугата. Но от това сега нямаше и следа, с изключение, че стаята беше много слабо осветена от блещукането на свещи, нямаше и прозорци. Подът беше дебело подплатен с килим. Стените и таванът бяха облечени в тъмно червено кадифе, черни рамки висяха на разстояние една от друга. Подредени във формата на буквата „V“ около пространството от голо полирано дърво имаше три кушетки, тапицирани също с червено кадифе. Край ъглите им бяха разположени ниски масички, на една от които стояха два сребърни съда за лед, съдържащи бутилки „Кръг“, а на друга имаше сребърна табличка с черно кафе. Четиримата мъже седнаха. Паскал отвори шампанското, наля, наля и кафето, и излезе. Вратата меко се затвори подире му. Засвири музика. От далечината до Едуард достигаше омекотения шум от бомбени експлозии. Той изпи кафето.

— Късметлии сме. Точно ние.

— Трябва да сме в добрия списък на тази стара курва поради някаква причина. Може би тя те харесва, Жан-Пол, или вероятно Едуард е събудил някакъв спомен...

— Виждал ли си преди Карлота?

— Не, но съм чувал.

— Вярно ли е, че тя...?

— И повече. Така съм чувал.

— Един след друг?

— Тя харесва така.
— И другите гледат, докато...?
— Ами, разбира се.
— Исусе! Кой е пръв?
— От върха, хора! Кой ни доведе тук, бих искал да зная.
— Всички заедно...
— Не, по дяволите. Аз съм пръв. После Жан. После ти.
— Ами Едуард?
— Едуард след Жан.
— Махай се. Защо аз трябва да чакам?
— Търпение, приятели. Ще се държим като джентълмени.
— Тъпанари.
— Всеки по реда си. А после...
— После какво, за бога?
— После мъжете между нас ще покажат на дамата повторно изпълнение...

— Обърни ме... — В детелината... — Обърни ме... И пак го направи!

Те привършиха в унисон. Сърцатият им мъжки смях бе последван от тишина.

— Господи, това място е малко злоецо. Не мислите ли, приятели? Напомня ми за училищната капела.

— Свещено.
— Както актрисата каза на епископа.
— Не беше това, което актрисата каза на епископа.
— Какво ще кажете, да отворим друга бутилка шампанско?
Тапата леко пукна.
— До дъно!
— Детска смелост...

Едуард беше заспал. Той отвори очи и забеляза, че главата му беше значително по-добре. За момент не знаеше къде се намира, после видя свещите, червеното кадифе и картините. Картините. Очите му невярващо се фокусираха в тях. Ръце и отворстия, огромни гърди и бедра, отворени усти, разперени задници, жени разтворени и меко розови като узрял плод, мъже гордо олюляващи се под тежестта на огромни фалоси. За момент стаята му се стори червена като ад.

Свещите пламтяха, сенките трептяха върху стените, а думите и образите връхлитаха съзнанието му на тъмни вълни.

Селестин. Той се изправи.

— Жан-Пол, аз няма да остана.

Един от тях го дръпна, и той падна обратно върху кушетката. Ръката на Жан-Пол обгърна раменете му.

— Не сега. Гледай.

Карлота — трябва да беше тя — и две други жени бяха влезли в стаята.

Тя остана пред вратата, те се отправиха към дървения квадрат между кушетките. Едното момиче беше бяло, другото черно. Бялото момиче носеше копринена възглавница, постави я на пода, после грациозно се наведе и се облегна на нея. Черното момиче коленичи. И двете носеха тънки, свободни дрехи от прозрачен газ. Спогледаха се. Карлота се обърна към четиримата мъже.

Тя беше стройна и изключително красива. Плътно черните ѝ, буйни коси се разпиляваха около лицето ѝ и върху шала от червена коприна, който стоеше надиплен по нейните гърди и рамене. Главата ѝ високомерно бе наклонена назад, очите ѝ бяха тъмни и арогантни, карминено оцветените ѝ устни бяха широки и плътни. Облечена беше в тясно вталена дълга рокля от черна коприна, която стигаше до пода, и тя стоеше както танцьорка на фламенко застава, преди да започне своя танц: самоуверена и спокойна.

Жан-Пол въздъхна. Тя започна да пее. Двете момичета на пода повдигнаха ръце и се прегърнаха. Карлота имаше гърлен контраалтов глас, без сладост, но с вулгарен оттенък, който му придаваше сила. Първо тя запя на испански една стържеща, влачеща се кабаретна песен, и Едуард не разбра нито дума от нея. После премина на немски, една песен с порочно очарование, просмукана с берлинска меланхолия. Евтина музика, но Едуард беше хипнотизиран. Чувстваше като че ли крайниците му се бяха вкаменили.

На пода срещу тях двете жени сега бяха голи. Техните стройни пълногърди тела бяха мазни, космите им бяха обръснати, което Едуард помисли, че е грозно. За него тяхната грациозна пантомима не беше възбуждаща. Бавно, според музикалните ритми, те започнаха да се движат. Телата им се сплитаха и почиваха, ръцете им се движеха и оставаха спокойни. Тъмна и светла кожа. Едуард погледна нагоре,

Карлотините очи срещнаха неговите, той усети пениса си да се вдига и втвърдява. Карлота отмахна шала си.

Под него гърдите ѝ бяха голи, зърната им червенееха, подаващи се над черната коприна, като тези на критянска жрица. Както пееше, тя много бавно повдигна ръце и погали тъмния ореол около зърната. Едуард видя как те се втвърдиха. Зад него Жан-Пол изпъшка. Песента свърши, но хипнотичните удари на музиката продължаваха.

Карлотините крака бяха боси. Тя прекоси стаята и мълчаливо приближи четиримата мъже. Едуард усети копринената ѝ пола да докосва панталоните му. Тя замълча, гледайки от лице в лице. Никой не проговори, те просто сезираха в нея. Тогава Чог направи опит, той се наведе напред, сграбчвайки черната ѝ копринена пола.

— Аз съм пръв... — каза той с надебелял глас.

Карлота отмахна полата настрана от неговата ръка. Презрително погледна надолу към него, после, сякаш правеше изискан реверанс, тя коленичи, черната пола се надипли наоколо като камбана, и разтвори бедрата му. Зад нея двете жени стояха с преплетени, извити тела, но никой не гледаше към тях. Карлота се наведе напред. Нейните оголени високи гърди се опряха върху дебелия вълна на неговите гвардейски панталони. Устата на Чог беше отпусната отворена, той се потеше, дишането му бе зачестено. Той протегна малка розова ръка към пищните гърди, но Карлота я избута настрана. Той се облегна назад с въздишка, а нейните покрити със скъпоценности пръсти почукваха нагоре, от коляното към слабините, докосваха набъбналата изпъкналост под дебелия вълна, веднъж, дважд, много леко. После копче след копче, тя разкопча панталона му и изтегли навън дебел и къс петел. Тя го задържа за момент в ръката си, преценявайки го, облегна се напред, така че тъмните ѝ зърна леко докосваха силно опънатата кожа. Тялото на Чог конвулсивно потръпна. Тя разтвори още повече слабините му и се присегна навътре, за да хване топките му в шепи.

Едуард се опита да измести погледа си настрана, но не можа. Пенисът му бе твърд като камък, настояваше да бъде пуснат, пулсираше от нуждата да бъде докоснат, да се освободи. До него Жан-Пол се местеше по кушетката, с дебел глас мърмореше нещо на себе си, протегна се надолу и докосна подутината от своята ерекция.

Карлота беше разслабила по-надолу панталоните на Чог. Той лежеше проснат назад, с раздалечени крака, а ядосаният му червен петел стърчеше между тежките Карлотини гърди. Тя бавно описваше кръгове около него с отрупаните си с украшения пръсти, после наведе широката си уста над върха му, налага неговата изпъкналост и започна да я смуче. Нейното необикновено умение беше легендарно. Личеше, че е горда със способността си. Ръцете и устните ѝ не преставаха движението си, ритмите които тя използваше се сменяха постепенно. Великолепните ѝ гърди натежаха, изразът на презрение в очите ѝ не намаля. Тя изви врата си, държейки косите си назад, така че другите мъже да виждат добре, и използвайки само устните си, налага целия набъбнал петел. Върху червената кушетка ръцете на Чог се присвиваха в конвулсивни движения. Той наклони глава, така че да вижда какво тя му прави. Двамата, Жан-Пол и Санди, се пипаха, и държаха своите петли, като че ли ужасени, че наблюдаването почти ги довеждаше до изпразване.

Чог започна да сумти. Той издигаше нагоре пълното си тяло, като че ли за да го сложи цялото в устата ѝ. И започна да ругае, гласът му едва се чуваше от музикалните ритми.

— Да, о, да. Ти, курво. Ти, ебяща курво. Още, да. — Гласът му бе дрезгав, ръцете му се свиваха. — Курва, ебяща курва. Путка.

Спазъм разтърси тялото му. Карлота бързо се отдръпна назад, с разтворена уста. Другите мъже видяха първите изблици на семето му на път от петела към устата ѝ — това беше едно от нещата, за което те бяха платили да видят. После нейната уста се затвори отново над пулсиращата стрела, докато безумното изливане спря. После, тя вдигна главата си и преглътна.

Ръцете на Жан-Пол вече бърникаха по цепката на панталона му, когато тя се обърна към него. За първи път тя се усмихна, широко, със саркастична насмешка, отмести пръстите на Жан-Пол от цепката, с жест на експерт му отвори панталоните. Едуард погледна надолу. Петелът на брат му беше широк, по-дълъг от този на Чог, и по-дебел, препълнен с кръв. Карлота го погледна за секунда, като че ли това бе специална оценка. Тя изстреля навън езика си и докосна малката дупка на върха му. Жан-Пол потръпна. Той протегна като обезумял ръцете си надолу, опитвайки се да сграбчи гърдите ѝ.

— Бързо, скъпа, бързо...

Едуард погледна настрана. Магията бе останала непокътната, до момента, в който Чог бе започнал да ругае. После тя рязко бе разбита. Ерекцията му бе изчезнала, той се чувстваше непоносимо зле. Карлотината смучеща уста, развлеченият вид на Чог, неговата все още скверно разбъркана униформа, прилепванията и извиванията на момичетата върху пода, разсъбличането на брат му до него го отблъснаха, и той знаеше, че не може да остане в тази стая секунда повече.

Когато Карлота пое петела на Жан-Пол с цялата му дължина в устата си, той стана и слепешката се блъсна в нея. Те дори не погледнаха. Той се измъкна през вратата, спря на стълбите, чу не толкова заглушен този път трясъка и грохота на друга експлозия, помисли за Селестин, и изтича по стълбището към мраморния хол.

Сега вратите на приемната зала бяха затворени. Салонът беше празен, там бе само Полин Симонеску. Тя стоеше на входната врата, заслушана, с наклонена глава. Прояви изненада, когато Едуард изскочи от стълбището, като че ли го бе очаквала.

Той бързо пристъпи към вратата, но тя го спря, като сложи ръка на рамото му:

— Почакай. „Всичко е чисто“ още не е прозвучало. Ще отмине за минута.

Едуард почти я отмести настрана, после се поколеба. Особена енергия, подобна на електрически ток сякаш излетя от нейната тънка ръка, от подобните ѝ на нокти пръсти. Той с несигурност погледна към нея, после чу, че воят на сирените започна.

— Така. Свършено е. Виждаш ли? — Тя освободи вратата и я откряна точно, колкото Едуард да може да се промъкне през нея.

— Довиждане, господин барон... — гласът ѝ беше мек, а интонацията присмехулна.

Едуард я погледна объркано, спря за миг, после затича надолу по стълбите, и в тъмнината.

През нощта на 5 декември Ксавие дьо Шавини седеше в сутерена под едно малко кафене в работническите покрайнини на Ла Вилет. Пет мъже и една жена седяха с него. В средата на стаята имаше малка по размер билиардна маса.

Кафенето носеше името „Юник“, което забавляваше барона, защото нямаше нищо уникално в него. То приличаше на другите малки ресторанчета в областта, които някак си бяха успели да останат отворени по време на окупацията. Тук се сервираше евтина храна на френските работници, наети от германците от близката железопътна линия и миришеше на варено зеле.

Както другите мъже в стаята, баронът беше облечен в анонимен син работен комбинезон, ботуши и работнически каскет. Като тях той пушеше ръчно навити цигари, направени от остър евтин тютюн, опитвайки се всяка от тях да трае колкото може по-дълго, изпушвайки я до върха на фасата. Беше дошъл тук тази вечер, както винаги на велосипед, и щеше да се върне по същия начин, сменяйки дрехите си, където бе оставил и колата си, в малка пристройка сред гъсто заселените улици и тесни проходи на „Халите“. Той беше сигурен, че предпазните му мерки си заслужаваха труда. Той не беше проследен. Никога не беше проследяван.

И все пак — нещо не беше в ред.

Той разгледа внимателно лицата в стаята. Трима от мъжете бяха на негова възраст, двама по-млади, те всички бяха работници от селски произход. Лицата им бяха груби, езикът и произношението им недодялани, но баронът гледеше на тях като на братя. Беше им благодарен, че го бяха приели, възхищаваше от тяхната вътрешна съдържаност, от непреклонния им първоначален отказ да правят нещо повече от това просто да работят с него. Трябваше да изпита себе си дали можеше да спечели тяхното приятелство, и сега знаеше, че то бе спечелено и го ценеше по-високо, от което и да е друго от приятелствата, които бе имал. Всички мъже в стаята и една от жените имаха смъртна присъда. Всеки от тях беше поставил живота си в ръцете на другите. Ако един от тях се окажеше доносник, те бяха мъртви. Съзнанието за това ги обвързваше — баронът го знаеше — не в резултат на страха, а на доверието.

Благодарение на тези мъже и на тяхната съвместна работа през последните повече от две и половина години баронът знаеше, че се бе променил завинаги. Той бе станал по-твърд, по-груб — те го бяха научили да убива. Той беше също и по-гневен, гневен към себе си.

Когато погледнеше назад към предишния си живот, към удобството и лукса, които винаги бе изисквал, той виждаше сякаш

един непознат. Как е било възможно за него да живее по този начин, да разсъждава така, да бъде толкова сляп? Да се тревожи за невротичните прищевки на своята съпруга, да я позлатява с подаръци, всеки от които струващ повече, отколкото мъже като тези печелеха, работейки цял живот? Да се терзае заради дизайна на парчета скала? Да се забавлява от заплетените игри на стоковия пазар? Да се тревожи дали един кон е спечелил състезанието? Ако надживееше тази война, си мислеше понякога баронът, той щеше да изостави всичко това. Той нямаше ясна представа какъв би бил тогава неговият нов живот, просто знаеше, че трябва да бъде по-различен.

Междувременно, въпреки че външно продължаваше предишния си живот, поддържаше къщата си в Сен Клод, поддържаше слугите си, продължаваше да посещава своите ателиета и изложбените зали на „Дьо Шавини“ на улица „Фобур дьо сен Оноре“, той лично живееше много по-различно. Без черноборсаджийски стоки. Лоша храна — такава, каквато имаха да ядат повечето парижани. Мъжете тук нямаха представа за това, но за барона това беше важно, беше неговият личен жест към братството.

Настроението на събранието беше добро, по-оптимистично отколкото беше то в продължение на месеци. В Париж гъмжеше от слухове и главният слух сега беше, че швабите са били под съсредоточен огън на Източния фронт, че са били отблъснати, че — най-накрая — войските на Третия райх няма да успеят да превземат Москва. Двама от членовете бяха комунисти, този слух особено ги радваше. Те бяха също така доволни от другия слух: че Америка ще трябва скоро да влезе във войната.

Междувременно, съществуваше реалността на тяхната всекидневна дейност — малки жестове, които представляваха не повече от леко ухапване по желязната хватка на окупационните сили, но които значеха толкова много за хората: взривяване на сектор от железопътна линия, хвърляне бомби по малки заводи, разпространяване на информация из цяла Франция чрез предавателна станция през Канада.

В най-добрия случай те задържаха влакове за по два дни, създаваха хаос в германските комуникации за няколко часа в някой малък район, убиваха само няколко души. Това бе по-добре от нищо, по-добре, отколкото да седиш и си чешеш задника, докато грубите

ботуши маршируват отгоре ти, както каза Жак. Но това не беше достатъчно. Всеки мъж в стаята, включително и баронът жадуваше за нещо повече, за нещо по-голямо, за нещо, което ще пробие дупка в добре смазаната, неумолимо ефикасна германска военна машина. А преди няколко месеца, благодарение на Жак, благодарение на младата любовница на Жак, те го бяха намерили. Ефикасността би могла да бъде и слабост, така както и сила. Командите, рутината, пунктуалността, плановете, правени далече напред, потвърждавани от съвършената бюрократична машина и след това много строго прилагани — тези догми на германското висше командване, изработвани до прецизност, бяха също така и предсказуеми. Тази ефикасност, надяваше се баронът, беше не само голямото предимство на Висшето немско командване, но и неговата Ахилесова пета.

Веднъж в месеца, винаги във втория четвъртък, точно в 11 часа сутринта се провеждаше брифинг в Парижкия щаб. Той се посещаваше от общото командване на германските сили във Франция, неговите висши офицери и техните помощници. Те директно докладваха на фелдмаршал Валтер фон Браухич, главнокомандващ германската армия и онези от френския щаб на генерал Алфред Йодл, върховен глава на трите вида войскови сили на Третия райх.

Въпросните висши офицери бяха събирани с голяма бързина, с въоръжен ескорт в три мерцедеса. Те бяха взимани от техните различни поделения между 10:15 ч. и 10:45 ч. преди обяд и после закарвани до техните щабове много бързо по различни маршрути. Баронът се усмихна в себе си. Не безкрайно различни. Общо шест. Това беше слабостта. Това и фактът, че един от шофьорите имаше влечение към млади жени, а Бернадет, любовницата на Жак беше тъкмо такава.

Шестте маршрута се редуваха. Следващия четвъртък, освен ако имаше промяна в плана, за което групата бе взела евентуални мерки, маршрутът ще бъде същият, както беше преди шест месеца. Маршрут „С“: на юг по булевард „Осман“, наляво по булевард „Малерб“, отново наляво по тясната улица „Сюрен“ и — тук беше слабостта! — беше извикал Жак, удряйки по картата с оцветен от никотин пръст — наляво, по много тясната улица „Д’Агюсо“. Там процесията намаляваше, принудена беше, и там беше мястото за бомбата.

Там, на ъгъла имаше малка хлеббарница. През последните шест месеца фургонът, който извършваше своите седмични доставки, минаваше в четвъртък. След като си свършеше работата, шофьорът пиеше черно кафе в една стаичка зад магазина с неговия собственик, господин Планшон. Фургонът оставаше отвън четирийсет и пет минути. Ако той се взривеше в точно подходящата секунда, би отнесъл със себе си и първия мерцедес, заедно с намиращите се вътре. Най-висшите офицери винаги пътуваха в първата кола.

Планшон щеше да бъде разпитван, в това нямаше съмнение. Той беше подготвен за това, и не знаеше нищо. На разпитващите го щеше да каже истината: че шофьорът на фургона този ден е бил нов човек, който той никога дотогава не е виждал и че е изчезнал в общата суматоха след избухването на бомбата. Шофьорът на фургона няма да бъде намерен. Баронът дълбоко се надяваше, че няма да бъде намерен, защото той сега седеше от другата страна на масата. Баронът също така нямаше илюзии: ако Гестапо го хванеше той рано или късно щеше да проговори. И тогава всички те ще бъдат мъртви.

Баронът се чувстваше безкрайно изтощен. Бяха обсъждали това отново и отново в продължение на шест месеца. Всеки в стаята знаеше подробностите наизуст, но тази нощ, докато ги повтаряха, атмосферата беше различна: бе наситена с вълнение, от което задимения въздух вибрираше. Баронът поглеждаше в лицата на надвесените над картата. Жак, с неговия счупен нос, физика на бивш борец, проследяващ за стотен път улиците по картата. Леон, палец друга цигара. Анри, Дидие, младия Жерар, братовчед на Жак, който беше само на деветнайсет и беше най-пламенен от всички, и Жанет.

Очите на барона обходиха нейното лице по-дълго, отколкото на останалите. Тя беше на двайсет и една, дребна и тъмна, с продълговато, нервно лице. То просветваше при усмивка, която тя рядко даряваше. Всъщност жена без нерви, жена със смелост, заредена с омраза. Нейната по-малка сестра е била изнасилена от група немски войници в седмицата, когато падна Париж. Ненавистта ѝ към окупационните войски беше лична и интензивна. Прекалено интензивна. Може би, помисли си баронът, по-добре беше да бъдат колкото се може без емоции, но тази жена беше способна да надвие силата на омразата си, когато беше нужно. Тя беше с тях повече от две години, прекъсвани постепенно от възлаганата ѝ работа от висока

отговорност, както беше с всички тях. Баронът знаеше, че в друг свят, в друг живот би бил привлечен от нея. Сега я приемаше, както го правеха и другите, като другар, член на тяхната група. Той погледна настрана.

Не му се искаше тя да умре. Не му се искаше никой от тях да умира. Те бяха премисляли тези планове отново и отново, и им изглеждаха свършени. Не би могъл да ги упреква. Никой от тях не би могъл да ги упреква.

И все пак, цялата му интуиция продължаваше да му подсказва, че нещо не е в ред.

Той уморено затвори очи. Беше под напрежение, както всички, беше физически изразходван, това беше всичко. Ако беше имал някаква смислена причина за своето притеснение, какъвто и да бил доказан повод, той би го отменил. Но нямаше.

Облегна се назад, без да издава чувствата си. Те биха разбрали, помисли си. Утре сутринта в единатсет.

Когато късно през нощта се прибра в дома си на улица „Сен Клод“, той постоя дълго в стаята си, като пушеше и мислеше. Знаеше, че няма да заспи. И знаеше твърде добре кога това чувство се бе породило, кога за първи път беше получил това тревожно усещане.

Преди два дни. Той затвори очи, дръпна от евтината си цигара, после я загаси в пепелника си „Бакара“.

Този следобед генерал Людвиг фон Шмид посети изложбените зали на „Дьо Шавини“ на „Пю дю Фобур сен Оноре“.

Генералът беше трийсет и пет годишен, висок, рус, синеок. Съвършен ариец. Произхождаше от стара немска военна фамилия, и както баща си и дядо си преди него бе напреднал бързо във военната кариера. Посещавал бе университета в Хайделберг. Беше образован, интелигентен, културен човек, който бе стигнал висш ранг преди Хитлер да стане райхсфюрер, и който беше влязъл в нацистката партия необичайно късно. В друг живот, помисли си баронът, той би харесвал този човек. Честно казано, той го харесваше и сега.

Генералът се интересуваше от бижутерията и имаше познания за историята на техния дизайн. Имаше добър, изработен усет за музика, за рисуване, и когато от време на време беше идвал в изложбените зали, двамата с барона разговаряха. Първоначално това ставаше в самата зала. После, един ден баронът го беше поканил на чашка в

хубавия апартамент, който държеше на един от по-горните етажи. Това той често правеше с висши немски офицери. Дребни теми съпровождаха коняка, и той в миналото се бе оказвал доста полезен за него и неговата група.

Не получаваше информация от генерал фон Шмид и нещо го караше да избягва да я иска. Двамата мъже седяха един до друг, и обсъждаха Матис, Моцарт, произведенията на Флобер, дизайните на „Фаберже“.

Баронът усещаше, че генерал фон Шмид ненавиждаше нацистите, усещаше неговото разочарование от воденето на войната и нейните спираловидно проявявани лудости, усещаше отвращението му от антисемитската политика, която за първи път във Франция започна да действа в 1941 г. Той усещаше всичко това, въпреки че нищо не беше обсъждано и от време на време изпитваше състрадание към този съдържан мъж. След като в 1939 година е бил професионален военен, мислеше си, след като е германец, не французин, какво би могъл да направи? Би ли могъл да не стане в края на краищата генерал фон Шмид, неохотен, но ефикасен служител на режима, който той със закъснение е осъзнал, че ненавижда?

Преди два дни в този елегантен салон генерал фон Шмид остави своята чаша коняк. Имаше беспокойство, напрежение в него, каквито баронът не бе забелязвал дотогава. Той се беше изправил и обърнал настрана към прозореца.

— Сигурно много тъгувате за семейството си — съпругата и синовете.

— Естествено.

— Те са напуснали Париж в подходящо време. — Той замълча, все още без да се обръща. — Идвало ли ви е някога наум да заминете с тях?

Баронът се напрегна:

— Не — отговори той внимателно. — Не. Това не би било възможно. Аз имам твърде много отговорности тук.

— Но, разбира се. Аз чудесно разбирам това. — Той отново замълча, после се обърна и погледна барона в очите. — От тогава мислили ли сте за това? Наскоро, например?

Баронът се запита дали не го предупреждаваше.

Той се бе изправил с усмивка:

— Сега ще бъде много трудно, не мислите ли? Трябва да се има предвид и Канала. Аз никога не съм бил добър плувец.

Генерал фон Шмид се усмихна любезно на малката шега:

— Разбира се, аз просто си помислих.

— Друг коняк?

— Благодаря. Великолепен е, както винаги, но не, трябва да ви напусна.

На вратата, а те имаха този навик си стиснаха ръцете.

— Господин барон, — полупоклон, токовете му се удариха с военна точност. — Приятно ми беше да се запозная с вас.

— На мене също, генерале. — Баронът замълча. — Напускате ли Париж?

— Възможно е моят полк да бъде преведен другаде.

— Разбира се.

Баронът си помисли за Източния фронт. Той се поколеба, после каза нещо, което никога не бе очаквал да каже на немец:

— Довиждане, приятелю.

Генерал фон Шмид се усмихна.

— Довиждане, приятелю — каза той, после бързо напусна стаята.

Преди два дни. Би могло да не значи нищо. Би могло да означава край. Баронът запали друга цигара. Сега в дадени моменти той се чувстваше толкова уморен, че не му беше възможно да се тревожи какво ще се случи с него. Но се тревожеше за другите.

Изправи се и сложи на грамофона плоча, с „Вълшебната флейта“.

Ако не можеше да спи, можеше поне да мисли. Не можеше да прехвърля в ума си плановете отново и отново, и да слуша Моцарт, който винаги му напомняше, че е хубаво да си жив.

Сутринта на шести декември автоколоната от висши офицери от Германското главно командване във Франция се движеше по булевард „Осман“ в 10 часа и 50 минути. Тя зави наляво по булевард „Малерб“ в 10 часа и 56 минути. Навлезе в улица „Сюрен“ в 10 часа и 58 минути. Точно по разписание. От прозореца на малкото ателие по същата улица наблюдаваха баронът и Жак. Жак се наведе напред.

— Хайде, копелета, хайде...

В 10 часа и 59 минути автоколоната спря, на около сто и петдесет метра преди завоя на улица „Д’Агюсо“. Настъпи тишина. Тогава бомбата избухна. Тя се взриви пред хлебарничката, унищожи снабдителния фургон. Само леко засегнати бяха гумите на първия мерцедес.

За минута звукът от експлозията заглъхна, дочу се шум от тичащи крака и виковете на немски команди. Баронът и Жак вече бяха на стълбите. Разделиха се, без да произнесат дума. Жак беше забелязан от германски подвижен патрул десет минути по-късно, докато си проправяше път из близките странични улички. Той умря под огъня на техните шмайзери, докато се присягаше към пистолета си.

Баронът беше арестуван на „Сен Клод“ един час по-късно. Той бе разпитван, измъчван от Гестапо по-дълго от другите — поради неизяснени причини, след като те вече знаеха всичко. Бяха особено жестоки към жените. Леон си преряза гърлото в килията и офицерът, отговорен за неговата сигурност, беше понижен. Хенри, Дидие и Жерар бяха обесени. Бернадет, любовницата на Жак, която ги беше предала, умря бавно от ръцете на Съпротивата няколко месеца по-късно. А баронът, както подхождаше на неговата титла, беше екзекутиран от германски стрелкови взвод в нощта, когато неговият по-малък син празнуваше своя рожден ден.

За смъртта на баща си Едуард научи, когато при първите светлини на деня най-накрая бе стигнал къщата на Ийтън Скуеър, след дълго вървене пеш от госпожа Симонеску. Хюго Глендининг му съобщи новината. Тя беше изпратена през нощта в информационната служба на щаба на „Фри Френч“ по радиопредавател. Висш помощник на генерал дьо Гол бе занесъл новината лично на Луиз в 11 часа вечерта, когато тя се беше върнала от прием в къщата на един английски банкиер. Генералът бе изпратил личните си съболезнования по повод смъртта на един стар приятел и смел французин. Борбата продължава, завършваше известието.

Жан-Пол научи, че баща му е починал няколко часа по-късно, а също така, и че когато на два пъти през изминалата нощ бе твърдял, че е барон дьо Шавини, е било истина. Той го разбра, когато след

претърсване на цял Лондон заедно с Хюго, накрая Едуард го беше открил.

Нямаше го при госпожа Симонеску. Нямаше го в никой от последвалите клубове и кръчми, които беше посетил през тази нощ. Не беше в „Конуей хауз“, и Изобел не беше го виждала. Не беше в щаба. Той беше заспал в спалнята на малкия апартамент на „Мейда вейл“ и прие новината от Едуард в хола на Селестин Бианшон.

Селестин погледна към двамата братя, единия много блед, другия силно зачервен, и не каза нищо. Тя знаеше, че това беше краят. Тя знаеше, че той повече никога нямаше да се върне към нея, нейният хубав Едуард. Можеше да го разбере по вида на стойката му — гордо изправена. Той не погледна към нея нито веднъж. Можа да го разбере по очите му, чиято ярост я плашеше и чиято болка я сразяваше в сърцето.

Би желала да обясни, помисли си тъжно тя. Не сега, разбира се, а по-късно. Би желала да му каже истината: че го обичаше, и точно защото го обичаше, тя знаеше, че внезапният край щеше да бъде полесен за нея от бавния. Жан-Пол, който пристигна много пиян на вратата ѝ в три през нощта, готов след кратък сън да прави любов, беше само доставил средствата за това.

Че Жан-Пол я мразеше, защото беше задържала неговия брат, тя беше усетила веднага, след като беше легнала под него. Бързото му, ожесточено влизане в тялото ѝ беше неговият начин да прекъсне това задържане, тя добре го разбираше. Не направи опит да го спре, нито да му помогне и то не трая дълго. Шест или седем мушкания, и той се изпразни, ругаейки. Нейната последна любовна връзка бе свършила. Свиня, помисли си Селестин, когато Жан-Пол с грухтене се претърколи от нея. Тя точно скачаше от леглото, когато чу звънеца на пътната врата.

Сега гледаше към Едуард и знаеше, че беше постъпила правилно. Той беше се освободил от нея и дори болката от това беше по-добра, отколкото неизбежната алтернатива. Да трябва да наблюдава как постепенно Едуард се уморява от нея, как се изчерпва любовта му, как той пораста, да го вижда как с чувство за вина се опитва да скрие настроението си — не, не би могла да желае това.

Тя го гледаше и изпитваше едно последно изкушение, последна надежда. Би могла да му каже, би могла да обясни. И ако би го

направила... Тя отстрани изкушението. Всичко пак щеше да приключи, разбираше това, гледайки го в лицето. Тя беше част от неговата младост, част от това кратко, сладко време между юношеството и мъжествеността, и това време беше свършило. Мъж, а не момче се обърна да я погледна, когато неговият брат напусна стаята. Чертите му бяха стегнати от потиснато чувство.

— Извинявам се, че питам за това, но моят брат дължи ли ти нещо?

— Не — спокойно отговори тя.

— Аз ти дължа твърде много — контролът му почти не го напускате.

— Нищо, Едуард.

Той наклони глава, погледна още веднъж към нея, и напусна стаята. Месец по-късно Селестин получи кратка, формална бележка от него, в която той ѝ предлагаше да му съобщи когато и да се намираше в нужда. Тя запази бележката, но не ѝ отговори.

Месец след това нейният английски покровител получи удар и след кратко боледуване почина. Няколко седмици по-късно, когато Селестин всекидневно очакваше съобщение да напусне апартамента, тя получи от адвоката, действащ от името на Едуард дьо Шавини малък пакет. Вътре бяха документите по прехвърлянето на къщата на „Мейда вейл“ на нейно име и подробностите по месечното изплащане на годишна рента до края на живота ѝ. Тя помисли да изпрати обратно и двете, да пише на Едуард, но знаеше, че той го беше направил с добри намерения, и освен това вече приближаваше четирийсет и осем и беше реалистка повече от всякога.

Така, в едно писмо до адвоката тя изрази своята признателност и формални благодарности. То вероятно бе препратено на Едуард. Селестин не го чу повече.

След няколко месеца, обръщайки гръб на загубите си и затваряйки своето сърце, тя си взе нов любовник, и започна още веднъж да забавлява смел млад мъж от щаба на „Фри Френч“. Понякога вяло клюкарстваха за своите приятели и името дьо Шавини се споменаваха.

Така тя научи, че баронеса дьо Шавини бързо беше намерила утешение за загубата на съпруга си в ръцете на един английски банкиер. Че — за ничия изненада — годеничеството на Жан-Пол за лейди

Изобел Хербърт бе развалено по желание на лейди Изобел два месеца след смъртта на неговия баща. Чу също, че малкият брат, Едуард се оказал възпламенителен и изпокосил цялото Лондонско общество. Той и брат му станали много близки, й каза нейният информатор с намигване. Добили били лошата слава, че ловуват в двойка.

Селестин беше изненадана да чуе това. Тя почувства известна тъжна гордост, че нейните уроци по правена на любов бяха намерили добра употреба, но близостта на двамата братя леко я отвращаваше. Тя знаеше, колко много Едуард се възхищаваше от своя брат, и понякога мислейки за това, се тревожеше за него. Такава ожесточена лоялност! Трябва да се е лишил от илюзии, и то отдавна, си мислеше тя.

Това, което Селестин не можеше да знае, бе степента, до която скръбта отначало събра двамата братя. Те бяха обичали своя баща, за тях той бе изглеждал несъкрушим. В ужаса, объркването и болката през дните, последвали новината за неговата смърт, дни в които Луиза легна в леглото си и отказваше да види когото и да било, двамата се обърнаха един към друг и всички бариери между тях изчезнаха.

Жан-Пол намираще непосилно да сдържа скръбта си, той плачеше открито, обръщаше се към Едуард, който не можеше да плаче като объркано дете и търсеше утешение от него.

Нощ след нощ те стояха до късно, говорейки и преразглеждаха цялото минало. Жан-Пол пиеше много в тези дни — това му помагаше, казваше, и колкото ставаше по-късно, толкова той ставаше по-съзлив.

— Чувствам такава вина, — каза той една нощ, стискайки ръката на Едуард. — Използвах неговата титла — същата тази нощ. Как можах да направя това? Господи, мразя се, Едуард...

— Това не е променило много нещата. Не тогава. И във всеки случай — както и да се е случило — ти си имал право.

— Зная, зная. Но това не ми помага да се чувствам по-добре. И да отида при тази курва Симонеску — да бъда там, когато... Небесни боже, не мога да понеса мисълта за това. — Той облегна зачервеното си лице, обърса очи и хвана още по-силно ръката на Едуард. — Мразя се, Едуард — да! Наистина ти казвам. Срам ме е от начина, по който се държах. Пиене, жени... Ще се откажа от всичко това, знаеш ли. Промяна. Чувствам, че я дължа на татко — трябва да я извърша заради

него. Не зная защо изобщо съм го правил. Жените — какво значат те за мен? Нищо. Не можеш да говориш с тях — когато и да е, бих предпочел да говоря с мъж. Не можеш да им се довериш. Виж Селестин — чувствам се ужасно заради това, Едуард, но може би то имаше положителен ефект. Ако ти е отворило очите ти, значи си е заслужавало. Тя не се колебаеше, ти знаеш. Право в леглото. Не можеше да чака да се настроиш. Те всички са такива, жени. Курви. Лъжкини. Всяка от тях...

— Жан-Пол...

— Кажи, че никога няма да позволиш това пак да се случи, Едуард. Обещай ми. Никога не позволявай жена отново да застане между нас. — Той повдигна към Едуард лице мокро от сълзи. — Те правят това, ти знаеш. Те постоянно се опитват да го постигнат. А аз не мога да го понеса. Аз се нуждая от теб, братче. Сега се нуждая от теб, повече, от всякога. Тази ужасна скръб, тази болка — да мисля за отговорностите, които татко ми остави. Това ме кара да се страхувам, Едуард, не бих могъл да се справя с това, не без тебе...

Той облегна глава и захлипа. Едуард знаеше, че тези сълзи идват както от брeндитo, така и от скръбта, но беше трогнат. Той помисли за Селестин, и изпита гняв. Тя го беше предала, а може би го беше лъгала през цялото време. Какво значение имаше такава жена, в сравнение с обичта, която той изпитваше към своя брат?

— Жан-Пол. — Той обгърна с ръка треперещите му рамене и се опита да го успокои. — Не казвай подобни неща. Не ги мисли. Аз съм ти брат. Сега ние трябва да мислим за бъдещето. Трябва да мислим за татко и за всички неща, за които той работеше. Когато войната свърши, ще можем да се върнем във Франция, ще можем да започнем отново. Татко постави основите, ние ще можем да градим върху тях, ти и аз. Това е, което бихме могли да искаме...

— Аз предполагам същото. — Жан-Пол си обърса сълзите с опакото на ръката. Той се изправи и се изсекна.

— Помисли, Жан-Пол. Всички тези компании. Те са наше завещание. Можем да ги изградим, това ще бъде паметник за татко...

— Да, да. — Жан-Пол изглеждаше раздразнителен. — Но аз не мога да говоря за това сега. Не мога да мисля за него. Аз съм войник — имам други отговорности. Във война сме, Едуард, бъди поне малко реалист.

Едуард въздъхна. Всеки път, когато се връщаха към този въпрос, реакцията на Жан-Пол беше същата. Такъв, връщайки се към това, беше отговорът и на Луиз. Когато един следобед, мислейки, че да говори за Ксавие и неговата работа би могло да я утеши, Едуард я попита какво смята тя, че баща му би желал да се случи за в бъдеще, Луиз раздразнено се беше обърнала настрана.

— С неговите компании? Едуард, как бих могла да знам? Какви изключителни въпроси задаваш.

— Аз просто мислех...

— Е, недей. Само ще се забъркваш в чужди работи. Жан-Пол е баронът, не ти. Когато войната свърши, той ще поеме грижата за тези неща. Няма въобще никаква нужда ти да се тревожиш за тези работи. И твърде коравосърдечно е от твоя страна да ми задаваш въпроси в такова време! Наистина, как може да бъдеш толкова безчувствен. Как можеш да дискутираш неговите бизнес проблеми в момент като този?

— Неговата работа, мамо. — Устата на Едуард упорито се сви. — Тя имаше голямо значение за него. Аз искам да чувствам, че ние я продължаваме, че правим това, което той би желал...

— Което ти желаеш да чувстваш, е изцяло неуместно. И ти нямаш никакво право да ме безпокоиш в такова време. Аз никога не съм се занимавала със сделките на Ксавие. Винаги съм мислела, че самият той им отделяше прекалено голямо внимание. Това беше една ексцентричност — всички негови приятели го казваха. Съвършено по същия начин той би могъл да се посвети на своите имения, както правеха те. Тази мания по отношение на финансите, на търговията — не можах никак да разбера...

Тя надменно тръсна глава. Едуард внезапно почувства силен гняв. Изправи се.

— Наистина ли, мамо — Той хладно я изгледа. — Ти ме изненадваш. В края на краищата, мислех, че си израснала с търговията. Била е стоманата, не именията, която е доставила на баща ти богатството.

Красивото лице на Луиз стана тъмночервено. Всички напомняния за източника на парите на нейното собствено семейство бяха забранени.

— Можеш да си вървиш, каза Луиз. — И изпрати горе Жан-Пол, — добави тя, когато стигна до вратата.

От деня на този разговор забеляза, че неговото отношение към майка му започна да се променя. Преди тя го заслепяваше и объркваше. Студенината ѝ към него, която той никога не бе могъл да разбере, го караше още по-ревностно да се стреми да спечели нейната обич. Но сега, и той знаеше това, започна да се оттегля и да я преценява. Скръбта, която изпитваше по баща си изостри неговата проникателност. Той гледаше на майка си по нов, по-хладен и безпристрастен начин. Вече не търсеше толкова много извинения за нея. Когато няколко месеца след смъртта на баща си осъзна, че тя беше започнала нова любовна връзка, нещо в сърцето му се затвори завинаги за нея. Това, той знаеше, никога не би ѝ простил.

Започна да чувства като че ли със смъртта на Ксавие беше изчезнало всичко сигурно в неговия свят, и живееше в състояние на постоянно движение и промяна, в което вече нямаше нищо устойчиво. Неговата лоялност към майка му и към метресата му се оказаха неуместни, представите, които си беше създал за света бяха разрушени.

— Това се случва, — каза му мило Хюго, когато Едуард се опита да обясни чувствата си — отминава. Не се хващай за някакво вярване, чакай и го остави то само да дойде при теб.

— Да чакам? — Едуард го погледна. — За какво? В какво вярваш ти, Хюго?

— Аз ли? — Хюго сухо се засмя. — Е, добре, вярвам в хубавото „Бордо“ и в цигарите „Собрание“...

— Не се шегувай. Англичаните винаги се шегуват.

— Много добре. — Хюго се засмя на неговата настойчивост. — Аз вярвам в някои от нещата, които сме чели заедно. Вярвам в усилената работа. — Той се поколеба, — вярвам в някои хора. Понякога.

— В бог не?

— Не наистина. Страхувам се, че не.

— В политиката?

— А, политиката. Е, вярвам в някои убеждения, както би могъл да забележиш. Нямам особено голяма вяра, че те съществено ще променят света. Може би някога съм вярвал. По-малко сега.

— А за любовта? — Едуард го фиксира с поглед, и след малко той сведе очи.

— Едуард. — Той въздъхна. — Би трябвало да четем с тебе по-малко поезия.

— Но ти каза, че вярваш в нещата, които сме чели. Как можеш да вярваш в думите, ако не вярваш в нещата, които тези думи означават?

— Вярвам в тях, когато ги чета.

— А после?

— А, после се разколебавам.

Едуард блъсна книгите му през писалището:

— Не е твърде много, — каза той накрая с мрачен глас, а Хюго го погледна сериозно, като по този начин му показва уважението, което смяташе, че му дължи.

— Не, не е.

— Но, все едно ли ти е, Хюго? — обърна се той към него. — Не искаш ли да има неща, в които да вярваш? Не искаш ли да имаш чувството за цел?

— Разбира се, че не. Ужасна ерес. Разочарование и клопка. Много по-добре е да виждаш света такъв, какъвто е. — Хюго се обърна настрана. — Много малко са трайните неща. Повечето от нещата в живота са без определена цел. Ние създаваме идеали и вярвания, за да придадем форма на безформеното. Любов, чест, вяра, истина. Това са думи, Едуард...

— Не мисля, че наистина го вярваш.

Едуард упорито вдигна очи, и Хюго се обърна. Той погледна в момчешкото лице и леко повдигна рамене.

— Може би. Може би си прав. — Той замълча. — Ако думите ми звучат горчиво и цинично, и сигурно е така, за това точно сега има причини...

— Майка ми?

— Отчасти, да. Аз ти казах, че ще ми бъде трудно да спра. Обаче, това е нещо, което ние не трябва да обсъждаме. Ще се върнем ли сега към Вергилий? Ако искаш да влезеш в Оксфорд, чака те значителна работа...

— Хюго...

— Какво?

— Харесвам те.

— Отлично. Това ме изпълва с увереност. Сега обърни на страница четиринайсета.

Едуард облегна глава, вдълбочи се в думите, и откри, че те го успокояват.

По-късно той беше благодарен на Хюго. Сухотата и иронията помогнаха, те му създадоха една нова непредубеденост, различен начин на виждане на живота. Мина време, той откри, че беше способен да разпределя на категории чувствата и мислите си, така както никога не беше правил дотогава. В края на краищата беше напълно възможно да сдържа скръбта, която изпитваше по баща си. Той я заключи в тази част от съзнанието си, с която правеше планове за бъдещето. Нямаше нужда повече тя да се отразява на поведението му всеки ден и всеки момент. Откри, че можеше да скърби и да се напива с Жан-Пол, че можеше да скърби и да работи с Хюго.

Когато една нощ, след седмици меланхолично въздържание Жан-Пол се обърна към него, изпъшка и каза: „По дяволите, братче. Това, от което се нуждаем, е жена“, той направи друго откритие. Той можеше да се люби също така, да изпитва съвършено удоволствие, без каквото и да е чувство или емоция, без някакво желание да види някога жената отново. Когато довери това откритие на Жан-Пол, брат му изглеждаше доволен.

— Порастваш. Мъж си, най-накрая, — каза той, като че ли, макар закъснял, го приветстваше в клуба.

Тогава тази реплика направи удоволствие на Едуард. Той беше изцяло под влиянието на Жан-Пол, и едва по-късно разбра, че това бе точката в техния живот, когато са били най-близки един към друг. Жан-Пол поглъщаше обичта и предаността, които преди бе насочвал към баща си, майка си и към Селестин. За известно време привързаността на Едуард към него бе неоспорима. Понякога той наистина имаше съмнения. Спомняше си обещанията на Жан-Пол за промяна и виждаше колко бързо те бяха забравени. Той можеше да наблюдава как неговият брат можеше да бъде груб, а понякога и жесток. Но предаността му надделяваше тази критичност, а одобрението на Жан-Пол го стопляше.

Когато чу от един от приятелите на Жан-Пол за затрудненото финансово положение на Селестин, той се обърна именно към брат си. Със запъване обясни, че въпреки всичко, което се беше случило, би искал да ѝ даде известно обезпечение.

Жан-Пол намери идеята извънредно забавна. Къщата би струвала — колко? Шест хиляди лири стерлинги? И годишна издръжка също така? Той вдигна рамене. Сумата в пари беше минимална. Ако Едуард искаше да си направи това удоволствие, защо не?

— Като подарък? — Той леко се смръщи и отпи нова глътка бренди, — извън парите ти, поставени под попечителство?

— Чувствам, че ѝ дължа нещо, Жан-Пол...

— Много добре, аз ще ти го разреша. Иди и се срещни със Смит-Кемпт, нашият адвокат. Той ще го уреди. Много дискретен човек, разбира от тези работи...

Той замълча с все още свити вежди, като че ли пресмяташе нещо. После, с друго повдигане на рамене и въздишка, изпи до дъно останалото бренди в чашата си.

— Защо не, в края на краищата — Той се изправи. — Плати ѝ. Винаги разумната политика с жените, а, братче?

Отново Едуард усети това чувство на съмнение и дистанция. Това ли правеше той — плащаше на Селестин? Той не го беше видял от тази страна, във всеки случай, тълкуването на Жан-Пол му се стори много грубо.

Но това негово чувство отмина, и въпросът не беше обсъждан отново — разбира се, Жан-Пол като че ли забрави за него. Едуард се срещна с адвоката, уреждането на документите беше направено, и веднъж минало това неловко положение, Едуард чувстваше като че ли е излязъл от някакво огнено кръщение. Той бе поел подходящата посока, сега беше светски мъж, и той беше твърде горд с тази своя нова идентичност.

— Ти се промени, Едуард, — каза му Изобел един ден, след като се беше отказала от годеничеството си, когато Едуард бе отишъл да ѝ направи посещение на учтивост.

Тя го бе наблюдавала дълго преди да изрече това, разглеждайки го през широкото пространство на приемната в „Конуей хауз“. После тя се изправи, прекоси стаята. Погледна го в очите.

— Станал си по-твърд сега. Преди повече ми харесваше. О, Едуард, защо се променят нещата, и хората?

Нейната откровеност го трогна. Увереността му в своята нова и необвързана цинична личност се разколеба. Той беше горд само

допреди момент с нея, и може би твърде много я бе демонстрирал. Сега се изправи.

— Не съм се променил — каза бързо. — Не по този начин. Аз все още... — Той се прекъсна, съвсем несигурен как искаше по нататък да продължи.

Изобел го погледна отблизо, и после бавно започна да се усмихва:

— Може би не. — Очите ѝ танцуваха по него. — Може би все още има надежда за теб. Виждам я, тя е в очите ти. Когато ги погледна от много близко. Само следа от душа. Скъпи Едуард, ще я потърся отново следващия път, когато те видя. Кажи на Жан, че той има лошо влияние върху теб. Ще му кажеш ли? Кажи му го тази вечер. Кажи му го от мое име...

Едуард изпълни желанието ѝ, защото предполагаше, че това ще се стори забавно на Жан-Пол. Отговорът на брат му беше рязък.

— Типична — каза той. — Типична жена. Тя знае колко сме близки ти и аз, и не може да понесе това. Лошо влияние? Какво по дяволите иска да каже? Ти си ми брат. Аз съм отворил сърцето си за теб. Наистина, Едуард, чувствам го. — Той направи поривист жест, — аз нямам тайни от теб.

Когато каза това, Жан-Пол наистина най-искрено го мислеше. Той знаеше, че това не беше точната истина, но неговата интерпретация на истината беше еластична и удобна. Той споделяше с Едуард всичко от значение, си казваше. Малкото неща, които избираше да изпусне не бяха важни.

Едно от нещата, които небрежно премълча, се отнасяше за малката актриса Вайълит Фортескю. През периода, последвал непосредствено бащината му смърт, когато съзнанието на Жан-Пол беше изпълнено с объркани намерения за промяна, той наистина, както беше казал, се опита да избягва леснодостъпните изтънчени жени, към които се бе стремил дотогава. За своя собствена изненада той откри, че се нуждае и намира утеха при съвършено различен тип жена. Поднови познанството си с Вайълит съвсем импулсивно, и я намери учудващо успокоителна. Тя бе срамежлива, чувствителна и непретенциозна. Беше трогната от историята с бащината му смърт. Не бе лишена от

снобизъм и затова бе поласкана, че новият барон се бе доверил на нея. Беше благодарна за възможността да седи и да го слуша да говори. Жан-Пол намираще, че нейната кротост го освежава, мълчанието ѝ го успокоява, очевидното ѝ съчувствие го трогваше.

Тя много лесно се влюби в него, и когато той осъзна това, за него беше естествено да се люби с нея — нещо, което дотогава не беше му се случвало, защото въпреки, че харесваше очите ѝ, той не изпитваше влечение към нейния физически тип. Оказа се, че тя беше девствена и начинът, по който правеше любов се стори на барона твърде срамежлив и пасивен. Те не се любеха много често, тъй като баронът откриваше, че предпочита да гледа надолу, в тези широки, виолетови очи и да говори.

Когато тя забременя, той много се ядоса. Почувства се измамен, впримчен. Да се любиш — колко? — четири, пет пъти, и то не чак толкова вълнуващо, и внезапно да се озovesш в такава ситуация. Изведнъж зовът на виолетовите очи замлъкна. Изразът на безусловна любов и доверие започна да го отегчава. Внезапно тя му се стори безпомощно прилепваща се — качество, което винаги бе намирал отблъскващо у жените — и уязвима. Когато не можеше повече да прикрива раздразнението си и видя лицето ѝ измършавяло и изпълнено със страх, той започна да се ядосва още повече. Тя като че ли предизвикваше отказ, преди той да го бе изрекъл. Колкото по-открит и брутално искрен ставаше той с нея, толкова повече тя плачеше и упорито се държеше за него. Подобен мазохизъм го отвращаваше.

Тя категорично отказа да помисли за аборт. Баронът бе длъжен да се изясни: бракът бе изключен. Водеше се война, той се надяваше скоро да се върне във Франция. Съжالياваше, но за мъж с неговото положение един брак не би могъл да бъде предприет току-така: неговата съпруга щеше да бъде баронеса дьо Шавини. Само жена с определен произход би могла да заеме подобно положение като... Тук той се заплиташе.

Вайълит сгъваше ръцете си по начин, който започна да мрази.

— Ти мислиш, ме аз не съм достатъчно подходяща за тебе?

— Моля ти се, скъпа. Не става дума за това.

— Моят баща произлиза от стара Девонска фамилия. — Гласът ѝ потрепери. — Аз бях възпитана да бъда дама...

Баронът реши да лъже. Той каза, че знае това, разбира се, че той знае това, че е бил наясно за това още от първия път, когато я беше видял. Но за нещастие, богатството на неговото семейство бе много сериозно засегнато от войната: за да спаси фамилните компании и фамилните имена, той няма избор. Трябва да направи династичен брак. Съпругата му трябва да бъде богата наследница.

Тя изслуша много спокойно всичко това и го прие. Баронът никога не разбра дали тя му повярва или не. Но от този момент, тя като че ли се отказа да се бори. Стана напълно пасивна, напълно покорна, като че ли нямаше повече собствена воля. Физически не беше силна и от бременността си отслабна още повече. През първите два месеца поемаше много малко храна. Баронът се надяваше, че тя ще загуби детето, че ще направи спонтанен аборт. Той знаеше, че това е грозно и беше полузасрамен, но то му се струваше най-доброто решение за всички засегнати.

В края на 1942 г., когато тя беше в четвъртия месец и не претърпя спонтанен аборт, баронът взе решение. Той, разбира се, би могъл да уреди издръжката за нея и детето, но предвиждаше една безкрайна история от молби и настоявания, ако постъпеше така, от друга страна, това, което нея най-много я ужасяваше, беше позорът да носи незаконно дете. Така че баронът реши да ѝ намери съпруг.

Той откри съвършеният кандидат в лицето на един американец, ефрейтор Гари Крейг от Бейтън Руж, Луизиана, в момента служещ в Четвърта пехотна дивизия на американската армия, на когото той беше представен от неговия командващ офицер, лондонски приятел и партньор по чашка на барона.

Крейг беше огромен мъж, тежък пияч, не особено умен, но все пак, неспособен да отмине лесно възможността да спечели лесно някой и друг долар. На барона се наложи да го срещне само веднъж, и това стана, когато парите трябваше да преминат в новия си собственик. Цялата предварителна работа беше любезно поета от приятеля на барона, който осигури всичките необходими документи при брак на американски военен с английска гражданка, с минимални затруднения. Това струваше на барона пет хиляди долара, а за Гари Крейг беше повече от добре.

— Тя наистина е хубаво момиче — засмя се той. — Изглежда като че ли и аз имам участие в тази работа, господине.

Вайълит се съгласи с предложението, без възражения и емоции. Сега тя го гледаше с очи на сомнамбул. Нито го осъждаше, нито му благодареше, просто каза „да“. За голямо облекчение на барона, Гари Крейг не беше убит през следващата година по време на десанта. И двамата мъже, единият от Четвърта пехотна, другият като офицер от Втора френска бронирана дивизия бяха в редиците на победните войски, които на 25 август 1944 г. освободиха Париж. Междувременно, бебето, едно момиченце, което никой от двамата мъже не видя, беше родено в частна лондонска клиника. Разноските бяха поети по предварително споразумение от барона.

Сержант Гари Крейг бе освободен от армията в края на 1944 г. след смъртта на баща си, и се завърна в родителското си малко селско имение в Луизиана, в очакване на своята съпруга и детето.

Вайълит и момиченцето отидоха при него в 1945 г., тръгвайки от Саутхемптън с кораба „Аржентина“ заедно с много други съпруги на американски военни. Баронът, който не беше безчувствен, поръча великолепен букет от бели рози и теменужки да бъде изпратен в кораба и после нареди на своя лондонски адвокат да приключи делото за госпожа Крейг, бивша Фортескю. Когато това беше направено, Жан-Пол въздъхна с облекчение. Това беше един неприятен епизод, едва избегната опасност. Той беше радостен, че Едуард не разбра нищо за случилото се, тъй като със сигурност щеше да бъде много критичен.

Жан-Пол чувстваше облекчение. Луизиана беше много далече.

Едуард, който беше още в Лондон, научи за събитията по освобождаването на Париж от писмата на брат си. Заедно с майка си и някои френски приятели видя на кинопреглед как генерал Дьо Гол предвожда победните войски по Шан'з Елизе. Той с гордост търсеше в редиците брат си, и когато го съзря да марширува не далече от самия генерал, силно извика и заплака, също както всички наоколо, които викаха и плачеха.

Той беше осемнайсетгодишен. Франция беше свободна и неговият брат, барон дьо Шавини, никога не бе изглеждал по-голям герой.

ЕЛЕН

*Оринджбърг, Алабама
1955-1958*

— Някога правила ли си го с момче?

Пришила-Ан имаше за прическа нова конска опашка. Тя бе събрана над самото ѝ чело и бе вързана с розова панделка. Не бе много голяма конска опашка, защото Пришила-Ан чакаше косата ѝ да порасне, но Елен гледаше с ревност на нея. И тя искаше да носи косата си по същия начин и да има копнинена пола като Пришила-Ан, чийто клош се разширяваше в кръг с набрани колосани фусты отдолу. Пришила-Ан дъвчеше дъвка. Когато Елен не отговори, тя извади дъвката, изследва внимателно розовото топче, после го забучи отново върху зъбите си. Лежеше върху изсъхналата трева с ръце под главата и гледаше. Гърдите ѝ предизвикателно стърчаха в новия ѝ сутиен, модел „Моминска форма“. Елен мъчително гледаше встрани. Тя също искаше сутиен, майка ѝ се противопоставяше на идеята. Пришила-Ан се кълнеше, че нейният бил вече мярка 34-С.

— Ти оглуша или какво? — Пришила-Ан я смушка с големия пръст на крака си. Тя се повдигна на лакът и замислено се загледа в Елен. — Попитях, правила ли си го друг път с момче!

Те се бяха качили на площадката зад игрището, в очакване училищният автобус да ги откара обратно в Оринджбърг. Долу до тях по-големите момчета от Селманската гимназия работеха. Елен можеше дори да различи фигурата на Били Танър. Той бе по-висок и помускулест от всеки друг. Тя отскубна трева и я задъвка, с очи отправени към игрището, избягвайки любопитния поглед на Пришила-Ан. Колебаеше се. Въпросът беше труден: тя го знаеше и Пришила-Ан го знаеше.

Не искаше да приеме истината, не дори и Пришила-Ан, която беше нейната най-добра приятелка, но също не искаше и да лъже. Повече от момичетата лъжеха или във всеки случай преувеличаваха. Но тя можеше само да предполага това, без да бъде сигурна. И дори да не лъжеха, когато се хвалеха, това какво я интересуваше? Елен

въздъхна. Тя започваше да мисли, че нещо в нея не беше в ред. Понякога беше сигурна, че бе единственото момиче в Селманската гимназия, което никога не е било целувано. Тя с неохота се обърна към Пришила-Ан. Единствената ѝ надежда бе, че въпросът на Пришила-Ан бе лениво зададен, може би просто ей така. Пришила-Ан отново гледаше сънливо, както тя често гледаше през последните месеци. Елен си почисти гърлото.

— Не точно — внимателно каза тя. — Не. — Тя почака малко. — А ти?

— Добре, сега... — очите на Пришила-Ан добиха лукав израз и широките ѝ, розово боядисани устни се разтвориха в конспиративна усмивка. Елен отдъхна. Всичко беше наред. Това беше само повод. Пришила-Ан искаше да разговарят.

Тя полежа за момент загледана към небето. После внезапно престана да се усмихва и рязко се изправи. Гърдите ѝ се разтърсиха. Елен завистливо отвърна поглед.

— Аз не съм го правила до края, ясно ли ти е?

— Сигурно. Сигурно. Разбира се.

— Искам да кажа има ходене и ходене — знаеш ли?

— Разбира се.

— Но... — Тя се поколеба и гласът ѝ секна. — Еди Хейнис, живее отвъд пътя за Майбъри! Неговият татко притежава онази голяма бензиностанция там, на шосето. Висок. Едър. — Тя се изкиска. — Като атлет. Помниш ли го на състезанията миналата есен?

— Знаеш, че си спомням. — Елен се засмя. — Спомням си също как ти изглеждаше, когато той за първи път те покани да отидеш на среща с него. Нещо като слабост в коленете, замъглен поглед, и...

Пришила-Ан я блъсна.

— Ще млъкнеш ли? Това е сериозно, Елен. Наистина. — Тя спря, после въздъхна. — Аз го обичам.

Еленините очи се разшириха. Тя се вгледа в Пришила-Ан с уважение.

— Така ли? Сигурна ли си? Ох, Пришила-Ан... — за миг те се спогледаха една друга. — Това добре ли е? Искам да кажа — кара ли те да се чувстваш добре?

— Добре? — Пришила-Ан се засмя. — Чувствам се великолепно.

— А той обича ли те?

Елен импулсивно се наведе напред, присягайки се към ръката на Пришила-Ан. Приятелката ѝ сведе поглед.

— Ами, предполагам. Надявам се. Искам да кажа, той открито все още не го е казал — срещали сме се само четири пъти. Какво може да каже едно момче след четири срещи? Но... когато ме гледа, ти знаеш — както той гледа, и... — Тя внезапно стисна Еленината ръка.

— Ако ти кажа чистата божа истина, Елен, ще се закълнеш ли, просто да се закълнеш, че няма да произнесеш нито дума на жива душа?

— О, кълна ти се, Пришила-Ан, кълна се.

— Наистина ли? — Пришила-Ан я погледна със съмнение за миг, после въздъхна. — Добре, може би не трябва да ти казвам това, и не бих го направила, ако не се тревожех толкова. А, не точно че се тревожа, но мислих за това и мислих за това, докато започна да ми се струва, че ще полудея, и — Елен, ти знаеш какъв според мен е проблемът. Аз мисля, че хората лъжат, това е, което мисля. Мисля, че те просто не казват чистата истина.

— Истина? — Елен се втрени в нея. — Какво искаш да кажеш?

— Ами... — Пришила-Ан седна и се настани удобно. Тя се наведе напред. — Цялата работа е, че не те предупреждават — не по начина, по който трябва да го направят. Те всички казват, че момчето трябва да прави това, и че е по-добре момчето да не прави онова, но те отминават и изоставят най-важната част, че всичко това ти доставя удоволствие. Искам да кажа, че се чувстваш наистина чудесно, и не знам, но мисля, че не ме разбираш съвсем ясно. Точно когато ти знаеш, дълбоко в себе си, че трябва да му дадеш червена светлина, какво става? Ти му даваш зелена, преди дори да си забелязала.

Тя замълча драматично, докато тази важна информация се утаи, а Елен слушаше с уважение. Тя със сигурност знаеше, че всичко, което Пришила-Ан ѝ казваше, ще ѝ бъде полезно един ден. Надяваше се, в един много близък ден. Междувременно, не искаше да пресече потока. Пришила-Ан беше с година по-голяма, щеше да навърши четиринайсет следващия месец. И Пришила-Ан имаше гърди: истински гърди, като на жена. Може би, когато и Еленините пораснеха, ако изобщо пораснеха, тя щеше да се сблъска със същия проблем. Зелена светлина или червена: тя не можеше да чака.

— Искаш ли да ти кажа какво направи той?

Елен кимна енергично, а Пришила-Ан се приближи още. Тя вдигна пръст.

— На първата среща — окей? Той ме целуна. И точно аз започвам да привиквам с това и да ми доставя удоволствие, и знаеш ли той какво направи? Продължава с нещо като блъскане с език и го слага вътре. Изцяло вътре в устата ми! Помниш ли, точно както ни каза Сузи онзи път? Тя го нарича френска целувка, нали? И когато тя ми го каза, аз помислих, че това е най-отвратителното нещо, което някога съм чувала, пък и всички знаят, че тя не е нищо друго, освен една уличница... Но, знаеш ли, той го направи, и Елен, кълна се в бога, почувствах се великолепно. Просто великолепно!

— О, Пришила-Ан. — Елен се взря в нейните закръглени очи и нервно се изкиска. — На първата среща? Той направи това на първата среща?

— Чакай, има още. — Пришила-Ан вдигна втори пръст. — При втората среща той сложи ръката си точно тук — Тя показва върховете на гърдите си.

— Точно там?

— Точно там. Тогава аз отблъснах ръцете му и той почака малко, после направи отново същото. Беше забавно, знаеш ли? И той се смееше, и аз се смеех, и после... после, той започна да движи пръста си назад и напред, назад и напред, много бавно точно тук, на върха, където би сукало бебе... — Пришила-Ан се изчерви. — И, Елен, аз се почувствах така добре, стори ми се, че ще полудея. Знаех, че трябва да го спра, но той бе започнал да се движи така бързо, нещо като гърчене, и тогава, преди да разбере — ръката му беше вътре.

— Вътре? — Елен преглътна. — Искаш да кажеш под пуловера ти?

— Под пуловера ми като начало. — Пришила-Ан погледна за рамо и понижи глас. — И после точно под сутиена ми. Бях толкова изненадана! Аз не зная как го направи. В една минута той беше закопчан и стегнат, бях се сгорещила, толкова ми беше топло, че сякаш щях всеки миг да се пръсна, и после — беше разкопчан. И той ме докосваше, наистина ме докосваше.

Настъпи тишина, двете момичета сезираха една в друга. Еленината мисъл работеше трескаво, опитвайки се да си спомни какво й бяха разправяли други момичета. Всичко беше толкова сложно. Над

кръста беше разрешено, тя беше съвсем сигурна в това, но не понататък. Не на втората среща. На петата или на шестата, може би или дори по-късно, но толкова бързо? Пришила нетърпеливо очакваше нейната реакция. Сега тя се наведе напред.

— Мислиш ли, че не трябваше така? На втората среща? Според теб той ще помисли ли, че съм лесна? Ще кажели на другите момчета?

— Не, не, разбира се, че не. — Елен се опитваше да не усети съмнението ѝ. — Искам да кажа, ако го обичаш, ако той те обича.

— Ами, не зная. — Пришила-Ан поклати глава. — Наистина е трудно. Виждаш ли, работата е, че ние имахме четири срещи. Петата е тази вечер. Той ще вземе колата на баща си и ще ме води в новото кино на открито. И аз зная, че ще поиска да седнем на задната седалка, и...

Тя прекъсна и погледна назад, по пътя зад игрището. В далечината едва се очертаваше оранжевият силует на училищния автобус, приближаващ бавно сред облак прах. Пришила-Ан се изправи. Тя дръпна надолу полата си, грабна учебниците си и мерна Елен, когато тя бавно се изправяше на крака.

— Искаш ли да спрем на връщане у нас? Ще влезем в магазина. Пристигнаха са нови сифони. Ще накарам татко да ни направи сода, ако искаш.

Елен се поколеба, и внезапно Пришила-Ан се разсмя. Тя опря ръцете си върху нейните.

— О, хайде. Защо не? Никога ли нямам да се решиш? За какво се тревожиш, за майка си? Тя може да почака малко, нали?

Елен замълча. Видя Били Танър да гледа нагоре. Той вдигна ръка за кратък поздрав, после я пусна. Тя повдигна рамене.

— Окей, — каза тя леко. — Защо не, веднъж?

Пришила-Ан се захла:

— Ако се съгласиш, ще ти разкажа какво се случи на третата и четвъртата срещи. — Тя замълча, и Елен видя, че очите ѝ се сведоха по Еленината чисто бяла блуза и после се издигнаха към лицето ѝ. — Всъщност, ако искаш, аз мога да направя и повече от това. Ти знаеш какво ми каза за твоята майка и че тя не ти е купила досега сутиен! Добре, върни се с мене, и аз ще ти дам един от моите стари. — Тя смушка Елен в ребрата. — Аз почти не съм го слагала. Почти е нов. Но, след това, започнах да се развивам наистина бързо...

Елен забави стъпките си. Лицето ѝ почервения.

— Пришила-Ан! Ще го направиш ли? Мислиш ли, че се нуждая вече?

— Разбира се. Сега, хайде! Този тъй негър, който кара автобуса, е нов. Става късно, а гърлото ми вече съвсем пресъхна.

Докато те вървяха надолу по склона и заобиколиха игрището, голяма тълпа от деца се блъскаше, за да се качи в автобуса. Пришила-Ан и Елен трябваше да застанат на края на опашката, и докато се качиха вътре, беше останало само едно място. Пришила-Ан се засмя, изплющя с дъвката си и очите ѝ огледаха автобуса.

— Заеми го ти — каза тя и бутна Елен да седне на последното място. — Аз съм окей. Предпочитам да стоя...

Автобусът тръгна, после спря. Шофьорът погледна през рамото си. Елен видя, че той дръпна спирачката. Беше нов, мъж на около петдесет, много слаб. Носеше лъскав син костюм, орфан на ръкавите и бяла найлонова риза. Костите на китките му стърчаха. Видя, че той се обърна, и че се колебаеше. Пришила-Ан се обърна също и му отправи дълъг, студен поглед, после завъртя глава и започна да си тананика.

— Госпожице, госпожице, ще седнете или какво?

Той се опитваше да се пошегува. Блеснаха белите му зъби. Разговорите в автобуса замлъкнаха. Внезапно настъпи пълна тишина. Пришила-Ан дори не обърна глава.

— Госпожице, госпожице, трябва да седнете. Против наредбите е да стоите права...

Много бавно Пришила-Ан обърна глава. Тя сега знаеше, че има публика, и това я забавляваше. Елен го усети. Много бавно тя изчетка въображаем прах от ръкава си. Завъртя много леко глава.

— На мен ли говориш, момче?

Горещината в автобуса се сгъстяваше. Тишината като че ли трептеше. Някой отзад се изсмя. Шофьорът вдигна очи. Той само погледна за малко Пришила-Ан, без да мръдне, без да проговори. После много бавно се обърна и отпусна спирачката. Автобусът тръгна. Разговорите се подновиха. Пришила-Ан отново затананика и движеше ханша си в ритъм, на Елен ѝ призля.

— Защо направи това? — каза тя, когато слязоха от автобуса в Оринджбърг. — Пришила-Ан, защо го нарече „момче“? Той не искаше да ти направи нищо лошо? Той само си вършеше работата.

— Много важно! — Пришила-Ан тръсна глава. — Той е само един тъп негър, който кара автобус. Той би брал памук, ако машините не правеха това по-добре. Не може негър да ми говори така. И не казвай нито дума за това на татко, за бога или той ще полудее. Продължава да се говори за „негрите, негрите, негрите“, дори след решението на Върховния съд, ти знаеш.

Елен въздъхна. Тя както всички четеше вестниците и разбира се, знаеше. Делото Браун против Бюрото за образование и решението на новия Върховен съд, според което сегрегацията в образованието е противстаконституционна. О, да, тя знаеше. Бащата на Пришила-Ан не беше единственият, който от месеци насам говореше само за това.

— Моят татко казва, че в това има само едно хубаво нещо. Ако някога се приложи — а моят татко казва, че няма, — аз ще напусна училище, преди да започнат да ги извозват и тях с автобусите. Можеш ли да си представиш, Елен — да седиш до някой от тях в клас? — Пришила се засмя. — Те миришат, знаеш. Наистина. Те миришат много особено. И татко каза, че оня приятел — как му беше името? — Ърл Уорнър, той казал, че е по-добре човек да не стъпи в Алабама или да излязат поддръжниците на линча...

— Мисисипи Мери не мирише — намръщи се Елен. — А ако мирише, то тя мирише на хубаво. Спомняш ли си, бях ти казала за Мисисипи Мери? Никога не разбрах защо я наричат така. Тя беше моя бавачка. За кратко. Когато бях малка...

— Какво, тя? Онази, дебелията? Живееше отвъд, край памучното поле? Да, спомням си. Тя умря наскоро, нали?

— Да, така е.

— И всички други негри се напиха на погребението. Господи! Много важно! Ще дойдеш ли да пиеш сода?

Елен кимна. Те прекосиха улицата, минаха покрай козметичния салон на Каси Уайт, покрай стария хотел, който беше затворен. Сега се строеше мотел, съвсем новичък, с бунгала извън града. Според слуховете, бащата на Пришила-Ан бе купил мястото на хотела. Той се канел да събори старата сграда и да разшири магазина си.

Магазинът също се беше изменил през последните няколко години. Мерв Питърс му инсталира нови рафтове и хладилници. Сега вече клиентите се обслужваха сами: без чакане, освен при касата. А сега там имаше и щанд за газирана вода: дълъг бял тезгях, лъскаво

тапицирани високи табуретки, редици от бутилки със сироп и радио, настроено на станцията, която нонстоп предаваше кънтри и уестърн музика. Пришила мислеше, че това е старомодно.

Елен срамежливо се ръкува с бащата на Пришила-Ан и се настани на върха на високата табуретка. Тя мислеше за Мисисипи Мери. Наистина, беше ли права? Тя не миришеше особено и беше много мила. Често вдигаше Елен, притискаше я към своите големи като планини гърди и ѝ пееше онези хубави бавни песни, докато Елен заспиваше. Това беше, когато тя беше малка, разбира се, преди да порасне. После Мисисипи Мери напусна, и Елен не я видя повече, до онзи път, когато отиде в нейната картонена барака и Мисисипи Мери я почерпи със студен и сладък зелен чай. А майка беше много ядосана, когато научи... Тя се намръщи.

Тя не плака или каквото и да било от този род, но ѝ беше много мъчно, че Мисисипи Мери умря, мъчно ѝ беше и за шофьора на автобуса. Много ѝ се искаше Пришила-Ан да не беше му говорила по този начин.

Когато свършиха със содата, Мерв им каза да си вървят, и те отидоха в спалнята на Пришила-Ан. Елен я разглеждаше с широко отворени очи. Тя никога не беше си представяла, че момиче на нейните години би могло да има толкова красива стая. Всичко беше в захарно розово. Имаше захарно розови волани на леглото и захарно розови къдрички на завесите. Имаше истински тапет с рози и цяла редица от говорещи кукли — всичките розови.

Пришила-Ан подхвърли с небрежен жест наоколо.

— Хубаво, а? Моят татко го направи специално за мен. Той ще направи всичко за мен сега, след като мама си отиде. Той е самотен, предполагам. — Тя вдигна рамене. — Работата му върви, както виждаш — къта за сода и сладолед, и всичко друго. Ходиш насам-натам. Кажу ми, нали няма причина Оринджбърг да продължава да бъде един изостанал град? — Тя въздъхна. — Не знам, обаче. Ще бъде хубаво да го напусне човек, си мисля. Да отиде на по-голямо място. В Монгомъри може би. Това е великолепно. — Тя завъртя глава. — Мислила ли си някога да напуснеш?

— Може би някой ден.

Пришила-Ан се намръщи:

— Ти вече не говориш много за това, мисля. А говореше, спомняш ли си? Как твоята майка щеше да те вземе обратно е Европа и тъй нататък. Лондон. И ти говореше забавни работи. Ти малко измисляше, нали? Сега, не. Всички говорят така — с изключение на Били Танър, разбира се.

Елен почервеня. Тя се извърна настрана и се престори, че се е загледала в куклите.

— Ние пестим — Тя се поколеба. — Мама пести, знаеш. Но е скъпо връщането в Англия. Много е дълъг пътя, далече е. — Тя се обърна да погледне Пришила-Ан.

— Имаме една кутия, — добави тя накрая. — Мама има една стара тенекиена кутия. И когато имаме пари в повече, ги слагаме в нея. Когато там се съберат достатъчно, един ден ще тръгнем, предполагам.

— Кутия? Майка ти си държи парите в кутия? — Това се стори смешно на Пришила-Ан, и тя се засмя, после спря и повдигна рамене. — Ами, защо не! Банка или кутия, много важно. Освен... — Тя се колебаеше. — Освен, че ще отнеме много време, нали? Искам да кажа, че като работи за Каси Уайт твоята майка няма много да спечели...

— Тя сега печели по-добре. — Елен нетърпеливо я прекъсна. — Тя сега работи повече часове, защото аз съм на училище. Пет следобеда на седмица и...

— Тя работи в следобедите? — Пришила се намръщи. — Наистина ли? Това е странно.

— Кое е странно?

— Ами, аз ходих при Каси Уайт миналата седмица. — Пришила-Ан тръсна конската си опашка и се огледа в огледалото. — Отидох точно след училище. Моят татко каза, че трябва да си направя косата, аз я исках както я носи Сузи, нали знаеш с кичурчета малки буклички отпред, и исках твоята майка да ми ги направи, защото всички казват, че тя наистина е много добра. Тя прави и твоята коса, нали? Затова изглежда винаги толкова хубава...

— И?

— Нея я нямаше. Твоята майка. Каси Уайт каза, че ще трябва да почакам чак до ваканцията, защото твоята майка работела само сутрин.

— Сутрин? Това не може да бъде. Тя трябва нещо да е сгрешила.

Настъпи тишина. Пришила-Ан погледна към нея, после назад към своето отражение и в очите ѝ имаше нещо, което Елен не можа да

разбере. Изглеждаше малко като че ли я съжаливаше. После тя повдигна рамене.

— Предполагам, че е така. Аз сигурно не съм разбрала. Искаш ли сега да пробваш сутиена?

Пришила-Ан ѝ помогна. Елен си свали блузата. Пришила ѝ надяна сутиена, защото Еленините ръце трепереха. После заобиколи отпред и загледа критично Елен.

— Виждаш ли? Бях права. Изпълваш го много добре... — Тя комично завъртя очи, така че и двете започнаха да се кискат.

— Елен Крейг, ти си цяла жена! — каза тя с преувеличена провлаченост.

— Не съм. Гледай. — Елен натисна сутиена отпред. Тук малко е празно, но останалото е напълнено, можеш да го усетиш.

— Точно толкова дълго, колкото никой друг не може. — Пришила-Ан го каза с гърлен глас и двете започнаха да се кискат отново. После Пришила-Ан намери книжни салфетки „Клинекс“ и ѝ показа как да го запълни в предната част.

— Ето те! — каза тя накрая. — Чудесен е, виждаш ли? Прави точно така през следващите няколко седмици, докато още малко ти пораснат. Много бързо ще ги запълниш. Били Танър направо ще полудее...

— Ще млъкнеш ли за Били Танър? — Елен я блъсна с весела привързаност.

— Окей, окей, ще млъкна за Били Танър. Кой ли пък желае да говори за него? Той е толкова тъп. Знаеш ли, когато четете, си прекарва пръста по редовете, също като дете и оформя с устни думите, също като че ли иска да е сигурен, че ги произнася чисто.

— Това не е вярно!

— Така е! А баща му получава помощи от социални грижи. Еди Хейнис ми каза. Също като негър. Той пие толкова много, че няма работа от десет години, и...

— Пришила-Ан, сега просто млъкни! Това не е вина на Били. Били работи толкова много. Той готви във вечерите след училище на онова място в Мейбъри...

— Ти някога била ли си там? Мазни бургери и долнопробна зелева чорба. Ух!

— А в уикендите работи в гаража. Той ми каза, че ще стане механик. Той много разбира от коли, двигатели и от този род неща...

— Той няма своя, мисля, нали? — Пришила-Ан тръсна глава. — Той не притежава своя кола и никога няма да притежава. Били Танър е за никъде. Ти трябва да си луда да ходиш с момче като него.

— Аз не ходя с него. — Елен се поколеба. — Аз само се виждам с него понякога. Зад градината на фургоните. Това е всичко. И аз го харесвам. Той може да не е много умен, но е мил, и...

— Виж. — Пришила-Ан раздразнено размаха ръка. — Ние не дойдохме тук, за да говорим за Били Танър. Дойдохме да говорим за Еди. Сега, искаш ли да чуеш какво се случи — да или не?

Елен се колебаеше. Тя бе засегната от това, което бе казала Пришила-Ан и ѝ се искаше да напусне, но знаеше, че това не е хубаво. Въпреки всичко, Пришила-Ан беше щедра. Тя ѝ даде сутиена. И освен това, въпреки, че дълбоко в себе си не искаше да си признае, искаше да чуе.

— Окей — каза накрая с въздишка. — Искам да чуя. Какво се случи?

Тя седна на леглото и след малко Пришила-Ан седна до нея.

— Закле ми се, че няма да кажеш? Помниш ли? Окей... — Тя дълбоко въздъхна. — Ами, не знам дали ще повярваш. Аз едва го вярвам. Трета среща, съвсем същото като при втората, само че много повече, ако разбираш какво искам да кажа. Четвъртата среща — Той го извади.

Елен отвори уста:

— Какво, просто ей така?

— Не, глупачке. Не веднага, разбира се. — Пришила-Ан гледаше възмутено. — Ние имахме дълъг разговор за това. Мисля, че той малко загуби контрол, защото иначе ме уважава, зная това, пък и той сам го каза. Но ние много пъти се целувахме, и неговите ръце бяха тук, вътре — ти знаеш, където бяха и преди, само че този път и двете. И това подлудяваше и мене и него, и после — Той някак си ме накара да го пипна през панталона. И Елен, кълна ти се, усетих го твърд и голям, изплаших се. Искам да кажа, не можеш да повярваш. Помниш ли онези диаграми, които ни правеха по биология? Добре, но там изглеждаше наистина малък, нали знаеш? Но този не беше малък, аз го усетих, и тогава...

— И тогава той си го извади?

— Да.

— Оу! — Елен нервно потрепери.

— А знаеш ли къде бяхме в онзи момент? — Пришила-Ан започна да се смее. — Бяхме в татковата работна стая.

— В татковата ти работна стая? Ти се шегуваш.

— Не. Ние бяхме в татковата работна стая, точно върху кушетката от изкуствена кожа, с която той толкова се гордее. И знаеш ли какво си помислих? То внезапно ми хрумна в главата. Помислих си: ами, ако нещо се случи — искам да кажа... — Тя понижи глас. — Ами, ако той се изпразни, нали? И после си рекох: О, нищо, окей. Ако се случи, това слава богу е изкуствена кожа и ние бихме могли веднага да го избършем с кърпа. Баща ми няма никога да научи. И тогава се засмях.

— Ти се засмя? Тогава? Когато той си го извади? Еди имаше ли нещо против?

— Нещо против? Той полудя. Така, той първо разбира се го върна, като че ли го притисна в панталоните си и дръпна много бързо ципа. И тогава полудя. Елен, казвам ти, аз само плачех и плачех. Мислех си, това е краят. Той ще излезе през вратата, и повече никога няма да го видя. Но, предполагам, че Еди изпита съжаление към мен, защото когато аз плачех, той застана точно отзад и ме обгърна с ръце, аз го, целунах, и тогава, след известно време, знаеш ли — Той го извади отново.

— Пришила-Ан Питърс, ти лъжеш! Не го е направил.

— Наистина го направи — малки трапчинки се появиха по бузите на Пришила-Ан. — Аз му казах, че искам да го видя втори път, така че...

— Никога не би дръзнала!

— Не е вярно. И във всички случаи... — Пришила се протегна. — Наистина стана така. Направих го. Искам да кажа, виждала съм момчетата в час по гимнастика — кой не е? Знаем как изглежда, когато е твърд — стърчи извън крачолите на шортите. Но, не като този.

Настъпи дълго мълчание. Съзнанието на Елен гъмжеше от образи, замъглени и неточни.

— Беше ли... изглеждаше ли...? — Тя се колебаеше. — Беше ли хубав?

Пришила-Ан смръщи вежди, преценяваше:

— Ами, изглеждаше странно, предполагам — каза накрая. — Наистина голям, както ти казах. И не стоеше спокоен, както аз си представях. Той на вълни се издигаше нагоре-надолу, като палка. И имаше някакъв необикновен цвят. Червеникав, почти кървавочервен — Тя преглътна. — Мислиш ли, че те всички са такива или само този?

— Не зная. Всички предполагам. Дали...? — Елен погледна нагоре. Тя знаеше, че след миг ще се разсмее отново и че Пришила-Ан искаше да се разсмее също. — Ти пипна ли го?

— Не! За каква ме взимаш? — Пришила-Ан я побутна възмутено. — Той ме караше, но аз не исках. Но, знаеш ли какво си помислих. Помислих си: Исусе, той е толкова голям, аз не виждам как той изобщо ще може да се вмъкне вътре — знаеш.

— О, господи! — Елен се плесна с ръка през устата. След това започна да се смее, и Пришила-Ан се засмя, и те се притиснаха една към друга, люлеейки се, докато сълзите не потекоха по техните лица. Пришила-Ан спря първа.

— Спри — каза тя. — Това е сериозно. — Тя разтърси Елен и Елен изстена. — Така е. Казах ти. Аз трябва да реша, трябва точно сега да взема решение и ти трябва да ми помогнеш. Какво ще правя тази нощ в колата по време на откритото кино?

— Искаш да кажеш, че мислиш, че той ще опита...

— Сигурно. — Пришила притисна устни. — Те всички са еднакви. Всеки ден по малко.

— Не е останало още много да прави, си помислих.

— Това показва колко много знаеш! — очите на Пришила-Ан укорително блеснаха. — Аз се сещам поне за три неща. Знам: Сюзи Маршал ми каза със сигурност. Тя каза, че не би го направила, в което аз не вярвам. Слушай... — Тя впери поглед към вратата, после се облегна и заговори бързо, право в ухото на Елена. Очите на Елен се разширяваха все повече и повече.

— В носна кърпа! Нали?

— Той така направил! И после... — Пришила-Ан се приведе и каза още нещо. После се дръпна назад и те се втренчиха една в друга. — Истина е. Аз също не вярвах. Имало е и други неща. Искам да кажа, не е ли това най-мръсното нещо, за което някога си чувала?

— И на тях им харесва?

Пришила-Ан знаещо поклати глава:

— Мнозина не карат до край. Само някои. Това е, което ми каза Сюзън Маршал.

— Ами, момичетата — на момичетата не може да хареса. Ух! — Елениното лице се опъна. — На бас се хващам, че има отвратителен вкус.

— Сюзни Маршал каза, че не е така. И, при това не забременяваш, — каза тя. — Пришила-Ан въздъхна. — И сега — какво ще правя аз?

Елен загрижено поклати глава:

— Не зная. Ти просто ще кажеш „не“, предполагам. Ако ние сме много твърди...

— Не съм много добра в това. — Пришила-Ан източи разкривено лице. — Не съм много убедителна — знаеш ли какво искам да кажа? Това върви за теб. Ти си по-млада от мен, но ти можеш да изглеждаш наистина сурова, когато поискаш, знаеш ли това? Знаеш ли, когато си ядосана? Очите ти изглеждат като син лед. Помага и гласът ти — звучи различно, съвсем студен и английски. Много деца се страхуват от теб, знаеш. Аз не, защото ти си ми най-добрата приятелка. Но някои от другите. Но, не зная, аз съм различна. Когато кажа не, то като че ли излиза, че казвам точно обратното.

Елен се изправи. Тя събра вежди, опитвайки се да си спомни. — Би могла да кажеш, знам, че ако той те уважава, няма да го прави...

— Оу! — очите на Пришила-Ан блеснаха — Това е добре.

— Моята майка казва така... — Елен вдигна рамене. — Това може да свърши работа. Не зная.

— Харесва ми! Ще го опитам. С него ще го победя! — Тя парадно започна да се разхожда нагоре-надолу из стаята, после спря и заговори пред огледалото. — Ако ме уважаваш, Еди, ти просто не би правил това — Тя се завъртя. — Как звучи?

— Не е лошо. — Елен се засмя. — Би могла да опиташ малко по-хладно, по-настойчиво — като че ли си дълбоко засегната, и как е думата, оскърбена. Точно това е. Опитай отново.

Пришила-Ан опита отново. Този път гласът ѝ звучеше, като че ли имаше нещо забито в гърлото, така че Елен трябваше да я потренира още малко. Накрая, Пришила-Ан въздъхна.

— Това е! — каза тя. — Толкова е добре, колкото аз изобщо мога да го постигна. Не съм като тебе, но все пак... — Тя замлъкна и за миг

погледна Елен в огледалото.

— Ти би могла да бъдеш актриса — каза тя. — Помниш ли начина, както ми каза веднъж, че искаш да станеш? Ами, аз приемам, че ти наистина би могла. Ти си способна. Би могла да направиш всичко с гласа си. И твоето лице — ами, дори и аз невинаги зная какво мислиш, защото ти можеш да бъдеш наистина прикрита, когато пожелаеш. И после, ти казваш нещо ей така, просто фраза, без наистина да го мислиш, и аз ти вярвам, така че, зная и Еди ще повярва. Казвам ти — искам да го направя.

Елен се засмя:

— Защо? — каза тя. — Защо би искала да го направиш?

Пришила-Ан повдигна рамене. — Това би ме направило да се чувствам властна, предполагам. Ти ме плашиш понякога. Много не те е грижа, но се ловя на бас, че ако поискаш, ами, ти би могла да накараш момчетата да правят всичко, което поискаш. Би могла да ги подлудяваш...

— Така ли мислиш? — Елен я изгледа.

— Да. — Пришила-Ан се поколеба. — Мъжете също, — добави тя, — може би.

Елен вървя бавно до вкъщи. Имаше километър от Оринджбърг до фургонния парк, надолу по главната улица, покрай магистралата, малко през памучното поле на Калвъртови, после надолу, по прашния път. Беше топло. Още няколко седмици, и щеше да стане още по-горещо и влажно, така че кожата започваше да сърби и беше постоянно лепкава. Дори и през нощите въздухът във фургона не стигаше. Новият сутиен беше неудобен. Презрамките много стягаха на раменете, а закопчалките на гърба нараняваха кожата ѝ. С всяка минута учебниците ѝ натежаваха. Тя затътри обувки в праха и минавайки, се погледна в огледалото на един магазин. Би трябвало да измисли пред майка си някакво извинение за закъснението. Майка ѝ не обичаше тя да се задържа тук-там, майка ѝ не ѝ разрешаваше да посещава приятелки, майка ѝ не одобряваше Пришила-Ан. Елен знаеше това от начина, по който се свиваха майчините устни, когато се споменаваха името на Пришила-Ан. Но, тя не го изразяваше.

Единственото, което каза беше:

— Не е възпитано да приемаш покани, на които не можеш да отвърнеш, Елен. Запомни това.

— Защо да не мога да ѝ отвърна? Аз бих могла някой път да доведа тук Пришила-Ан.

— Тук? Тук? — Две трескави розови петна се появиха на майчините ѝ страни. — Ти искаш твоята приятелка да види как сме принудени да живеем? И да накараш цял Оринджбърг да заговори за това?

— Тя знае, че аз живея във фургонния парк.

— Да знаеш и да видиш са две различни неща. Сега, нека да сменим темата, нали? Аз нямам намерение да споря. Когато кажа не, това значи не.

Това беше преди известно време, когато беше в пети клас. Тогава Елен се разсърди. Тя мислеше, че майка ѝ е глупава. Сега, когато се влачеше по прашната пътека и пред нея изникна фургонният парк, тя се учуди.

Два от старите фургони бяха празни. Те са били празни от години. Никой вече не се е настанил в тях, и те са били изоставени да се разпаднат. Единият имаше голяма зееца дупка в покрива. Прозорците им бяха изпотрошени от по-малките деца на Танърови. Старата Мей все още живееше в един от другите, но нейният съпруг почина и всички казваха, че старата Мей е луда. Тя беше дебела и мръсна, и никога не се показваше във фургона, а и да излизаше, Елен никога не бе я виждала. В следващия имаше млада двойка и те когато се нанесоха се опитаха да направят някои подобрения. Поставиха кутии, пълни с пластмасови цветя на прозорците, а той боядиса фургона в слънчево жълто. Но вече имаха две деца и очакваха трето. Жълтата боя бе вече изсветляла, а изкуствените цветя бяха избелели от слънцето. Съпругата седеше на стълбите, така както изглеждаше винаги бе правила, с коса навита на ролки, двете ѝ полуголи деца играеха в праха с две от децата на Танърови. Тя мързеливо вдигна глава, докато Елен я отминаваше с тежка стъпка.

— Здравсти, Елен. Топло, нали?

— Да. Много. — Елен ѝ отпрати кратка, любезна усмивка и погледна настрана. Жената за последен път си дръпна от цигарата, после хвърли угарката сред пластмасовите цветя. На Елен ѝ се прииска

изведнъж да се разкрещи: „Не прави това, не го прави. Това е мръсно, и грозно, и ужасно — ужасно!“

Майка ѝ я нямаше, но това не беше необикновено напоследък. Тя се връщаше с няколко пакета около шест и казваше, че е била на пазара, че късно се е сетила, че им се е свършил хлябът или захарта, или чайт. Преди Елен се тревожеше. Сега не. Сега нямаше нужда да дава обяснения защо е закъсняла, което беше облекчение.

Във фургона беше като в пещ. Тя отвори всички прозорци и вратата, но не се почувства особена разлика. Нямаше ветреца, и всички мухи влетяха вътре, това беше всичко. Тя тръсна чантата с учебниците си върху масата и си наля голяма чаша със студено мляко. Чувстваше се сгорещена и мръсна. Това, което би желала в този момент бе да застане под един душ, истински душ и да остави студената вода да тече, тече, и тече. Или да слезе долу, във вира, може би с Били, и да плува. Но едва ли някога би го направила пак. Изглежда през всичките божи часове Били работеше. А когато не работеше, на нея ѝ се струваше, че я избягва. Тя не можеше да разбере това. Мислеше, че той все още я харесва. Като че ли я харесваше, но всеки път, когато тя споменеше за плуване или просто да се разходят, погледът на Били се отклоняваше, той се изчервяваше и измисляше някакво извинение. Тя би могла да ходи там и сама, разбира се, нищо не би я спряло. Но малко се страхуваше. Беше толкова тихо край вира. Тя опита веднъж, но не ѝ беше хубаво, не по начина както, когато бяха отишли с Били. През цялото време, докато плуваше, усещаше като че ли някой я наблюдаваше иззад канадските тополи. Накрая бързо излезе, покатери се по брега и затича през храстите към къщи.

Тя събу обувките си като ги изрита, влезе в спалнята и се тръшна в леглото. Майчиното ѝ легло не беше оправено и стаята имаше лек мирис на прокиснало, като на непрани чаршафи. Елен затвори очи. Понякога си мислеше, че майка ѝ много не бе я грижа — вече не.

Спомни си спалнята на Пришила-Ан с розовите волани. Помисли си за новата баня, инсталирана от Мерв Питърс, която Пришила-Ан ѝ беше показала на излизане: цялата покрита с плочки, целият комплект беше в розово. Тя никога дотогава не бе виждала такъв и не знаеше, че ги произвеждат.

— Не харесваш ли розовото? — бе възкликнала Пришила-Ан. — То е моят любим цвят.

Елен отвори очи. Бръмчеше тлъста, голяма, синя муха. По стените имаше петна от ръжда. Тя проникваше през боята и от нея нямаше спасение. По меките памучни перденца не се бе запазил никакъв цвят. Те висяха като парцали на прозорците. Единият крак на леглото беше полусчупен и винтът, който майка ѝ беше сложила излизаше, така че леглото ѝ лудешки се накланяше на една страна всеки път, когато се раздвижваше. А жълтият шкаф като че ли ставаше все по-жълт и по-жълт, и по-грозен, и по-грозен от ден на ден.

Тя не ходеше на църква и никога не бе ходила, въпреки, че майка ѝ пишеше „епископална“ с украсени ученически букви, когато попълваше в документите графата „религия“. Националност: английска. Възраст: дванайсет. Религия: епископална. Елен отново затвори очи. Тя дори не знаеше какво значи това, но понякога се молеше. И винаги същата молитва. Тя си я каза и сега, мълчаливо, със стиснати очи: „Господи, Исусе, скъпи боже. Сладки Исусе. Измъкни ме оттук.“

След малко се почувства по-добре и добави: „И мама“. После провеси дългите си крака от леглото. Претършува под майчиното си легло. Там беше истинска боклукчийница от различни предмети — майка ѝ скътваше като сврака. Елен разбута някои от вещите и ги погледна с отвращение. Защо пазеше тя тези боклуци?

Парчета от отдавна захвърлени стари дантелени фусти. Кутия със стари кончета и стъклени мъниста. Чифт мръсно бели, сега жълти, с дупки на пръстите памучни ръкавици. Нейната майка е слагала някога тези бели ръкавици — кога? Преди векове. „Една дама винаги носи ръкавици. Кожени, не фабрични...“ Беше ли казвала майка ѝ това? Добре, тези бяха точно фабрични, стока от евтин магазин. Ужасно. Елен ги захвърли.

Имаше също и цяла купчина списания. Някои бяха стари, отпреди години. Майка ѝ ги носеше на Каси Уайт.

Те бяха измърсени от прелистване и с петна и имаха острата миризма на лак за коса. Елен разпери страниците. Елегантни, блестящи жени: блестящи червени усмивки, къдрави коси, лъскави с високи токове обувки и спретнати, добре скроени костюми. Тези жени не живееха в мръсни стари фургони. Достатъчно беда ги погледнеш, за да разбереш: те живееха в елегантни нови къщи с кола пред тях и ядене във фурната. Те имаха съпрузи, съпрузите им обличаха костюми

и се прибираха в шест всеки ден. Те имаха огнище със скара в задния двор и всички отиваха на плаж през ваканциите. Те имаха телевизия и електрически фурни и големи хладилници. Също имаха душове, точно както този на Пришила-Ан, така че можеха да се къпят всеки път, когато пожелаеха. Тя разлисти една страница.

Те също употребяваха нещо, наричано „Тампакс“, защото бяха жени, които водеха активен живот и имаше фотографии, които показваха това — на плажа или при яздене на кон. Тя знаеше какво значи „Тампакс“, но ти не можеш да го употребяваш, когато си момиче — Сюзи Маршал каза така. То не отива нагоре, защото не си достатъчно голяма. Тя си мислеше, че те изглеждат опасни — ами, ако се набодеш? Но изглежда с тях беше по-добре, отколкото това, което трябваше тя да си слага: този отвратителен розов ластичен колан и тези дебели салфетки. Салфетки! Майка ѝ ги наричаше „кърпи“: салфетките били тези, които се слагат на скута при ядене. Но, както и да ги нарича, те бяха ужасни. Ако си достатъчно глупава да обуеш панталони, те щръкваха, и всички момчета се побутваха и глупаво се хилеха. Те я караха да се усеща мръсна, те я караха да се срамува. Но може би майка ѝ беше виновна. Веднъж тя наистина би искала да започне, беше изплашена, че бе единствената в класа, която нямаше. Другите момичета правеха такава драма от това: притискайки си корема и твърдейки, че болката е наистина много силна. Те носеха бележки от своите майки, където пишеше, че не могат да играят гимнастика или да ходят на плуване. Тя не се интересуваше колко болезнено би било, просто искаше да ѝ дойде, както на другите. И тогава, когато ѝ дойде, майка ѝ не проговори за това. Тя направи да стане съвсем ясно, че това което се е случило, не трябваше никога да бъде обсъждано. Излезе, купи колана и един син пакет с подложките и го скри в дъното на едно от чекмеджетата. „Те са там, — ѝ каза. — Когато ти трябва“.

Така че тя трябваше да говори с Пришила-Ан за това и се почувства значително по-добре. Можеше да говори за това с Пришила-Ан, а не можеше с майка си. Не по начина, по който преди си говореха. Понякога изглеждаше, като че ли майка ѝ не искаше тя да расте, не искаше да става жена. Цялата тази история, че няма нужда от сутиен, например. Понякога ѝ се струваше, че майка ѝ се ядосваше, ядосваше се по смешно безнадежден начин заради нейното порастване. Друг път

си мислеше, че майка ѝ просто беше уморена яли прекалено заета. Напоследък често изглеждаше уморена. Сутрин очите ѝ бяха подпухнали и имаше малки, тънки линии около устните, които не личаха преди. Вечер понякога изглеждаше наистина изтощена и разтревожена. Заспиваше още на стола.

Тя все още е хубава, мислеше си Елен. Но не толкова колкото беше. А понякога, когато Елен я срещаше в града, тя изглеждаше объркана. Майка ѝ беше толкова старомодна! Носеше косата си по същия начин, с всички тези внимателно направени вълни и пътя по средата. Не си къдреше косата, както повече от другите майки, нито носеше бретон. Вън на слънце, нейният грим би могъл също да изглежда смешен. Тази бледа пудра, която слагаше и начинът, по който боядисваше устните си с тази извивка: никой вече не го правеше. Освен това — начинът, по който говореше! Все още толкова английски! Използваше петдесет думи, когато можеше да употреби три. „Мислите ли, че бих могла вероятно да имам...“, „Как сте?“ — когато всеки друг просто казваше „Здрасти!“ и приключваше с това. Елен бе виждала хората да я заглеждат, бе наблюдавала странични погледи, подсмивания. В салона на Каси Уайт, на пазара.

Намръщи се. Нейната майка не бе приобщена към другите. И тя също не се чувстваше приобщена. Не беше англичанка, но не беше и американка. Можеше да говори както другите момичета, когато искаше. Имаше възприемчиво ухо, знаеше това. О, можеше много добре да ги имитира. Тя го направи и сега, спокойно, за себе си, вслушвайки се внимателно. Също както Пришила-Ан, това бавно, мързеливо проточване. Но тя все още не го умееше добре, освен, когато беше сама. Защото в себе си не беше сигурна, че би желала да бъде като другите момичета. Не беше. Не изцяло. Те и се бяха подиграли, когато за първи път влезе в училището. И тя плака всяка нощ заради това. Няма никога да им прости — никога. „Не им забелязвай, скъпа“, казваше тогава майка ѝ. „Те са груби и прости. Не познават нищо по-добро...“

Тогава тя вярваше на майка си. Защото майка ѝ бе познавала и по-добро. Майка ѝ знаеше за Англия, и за големите къщи, и за зелените морави, за баловете и дамите, бе носила ръкавици, и не бе рязала хляба с нож върху масата за ядене.

Но понякога вече не беше така сигурна. Понякога целият този свят — светът, за който нейната майка беше говорила постоянно, а сега споменаваше все по-рядко ѝ се струваше нереален. Той съществува, предполагаше тя, но може би не съвсем така, както ѝ го описваха. Но дори и да беше такъв — какво значение имаше? Защо тя трябваше да се интересува от него, когато бе прикована тук, във фургонния парк? И ако господ не направеше нещо в скоро време, тя щеше да бъде прикована тук завинаги.

Елен Крейг, въздъхна тя. Елен Фортескю. Но и това вече не ѝ помагаше, не както преди. Имената ѝ звучаха кухо. Понякога се чувстваше, като че ли изобщо не съществува, като че беше никоя.

Често се питаше дали и цветните хора се чувстваха по същия начин, приобщени и неприобщени едновременно. Тя гневно бутна купчината списания. Това бе глупаво. По-добре да не казва това. Никога. На никого.

Тенекиената кутия беше точно в дъното под леглото. Кога за последен път беше отваряна? Сега Елен я отвори и погледна вътре. Там стояха два тъмносини английски паспорта, на майка ѝ и нейният, защото тя бе родена в Англия. Там имаше и пари. Смачкани доларови банкноти, някои по пет, много и много монети по четвърт долар и по десет цента. Едно време тя и майка ѝ си правеха сметки. Ако спестяваха по толкова и толкова всяка седмица, не твърде много наистина, не повече от пакет готова супа или кутия соленки. Ако правеха това всяка седмица, без пропуск и никога не изпразваха кутията, дори и за Коледа, тогава след еди-колко си седмици и еди-колко си години... Елен въздъхна. Колко струваше за двама души отиването до Европа, до Англия? Петстотин долара беше казала майка ѝ веднъж и после се беше засмяла. Това е голяма сума, каза тя. Но това беше преди няколко години. Дали петстотин сега биха стигнали?

Елен не беше сигурна. Тук, във всеки случай нямаше петстотин. Тя се намръщи, опита да се съсредоточи. Последният път, когато бяха пресмятали, да, тя беше съвсем сигурна, беше на нейния единайсети рожден ден. Спомни си, защото малко преди това бяха започнали месечните ѝ периоди, и рожденият ѝ ден тръгна добре, но бе завършил лошо. Майка ѝ заплака без видима за Елен причина. Плака много, и каза, че Елен расте много бързо. Тогава тя бе извадила кутията и бе преброила парите. Бяха двеста и трийсет долара. Да, тя беше сигурна,

защото ѝ се бяха сторили толкова много. Няколко странни никелови и десетцентови монети, но общо двеста и трийсет долара.

Бавно и внимателно тя се присегна в кутията и започна да брои парите. Подреди ги поотделно, петте долара на една купчинка, другите на друга. След малко седна на петите си. После ги преброи отново, за да е сигурна.

Сумата беше намаляла, не се беше увеличила. В кутията имаше малко повече от сто и петдесет долара.

Няма начин със сто и петдесет долара двама души да стигнат до Англия.

Тя постоя известно време, загледана в парите, после почувства главата си стегната и гореща и знаеше, че ако продължи още да ги гледа, ще започне да плаче. Тогава ги събра, натъпка ги обратно в кутията и я блъсна обратно под леглото. Къде бяха отишли? Тя не можеше да си представи. За учебници? Дрехи? Може би за дрехи. Майка ѝ се сдобиваше с нови дрехи понякога. Не казваше откъде ги е взела, освен, че са ѝ стрували малко, че били с намаление. А тя растеше толкова бързо, че майка ѝ купи плат, и ѝ уши нови дрехи. Трябва да е така.

Елен се изправи и погледна през прозореца. Господи, моля те, господи. Ако аз не спра да надраствам дрехите си, тогава ние никога няма да отидем в Англия.

Майка ѝ се върна около шест. Беше облечена в нова розова рокля, която Елен не беше виждала преди и която много ѝ отиваше. Елен отдалече можа да разбере, че беше в добро настроение. Тя си пееше, докато правеше супата и зададе на Елен много въпроси за училището, за домашното ѝ и какво прави през нощите, когато не се чувства уморена. Елен помисли, че тя не се заслушва внимателно в отговорите, защото очите ѝ имаха мечтателен, полуфокусиран израз. Но тя самата нямаше нищо против. Почувства се виновна за всички неща, които бе мислила за своята майка. Не беше нейна вината, че говореше така. И наистина бе красива. Тази вечер очите ѝ блестяха и тя изглеждаше хубава почти както преди.

Елен се чудеше дали да попита майка си за Каси Уайт и неяснотата за нейната работа през следобедите, но въпреки че

изглеждаше в добро настроение, Елен не събра смелост. Нейната майка не обичаше да бъде разпитвана къде ходи, Елен знаеше, че това тя наричаше да си пъхаш носа. Така че, вместо това, реши да ѝ разкаже за Пришила-Ан, за това че беше се отбивала в къщата на Питърс по пътя за вкъщи. И това мина добре: майка ѝ само кимаше, усмихваше се, и не казваше нищо.

Окуражена, Елен продължи. Разказа ѝ за изпитата сода, за ходещите кукли и за спалнята с розови волани. Веждите на майка ѝ се повдигнаха, лека усмивка заигра по устните ѝ.

— Беше хубаво, майко. Толкова красиво. Ох, и те имат нова баня също — и знаеш ли, тя също е розова? Истински душ и стъклена врата. И лъскави розови плочки. И ваната е розова, такава е и мивката, можеш ли да си представиш? Дори и...

— Розова? — веждите се повдигнаха малко по-високо. — Скъпа, това е малко вулгарно.

Елен приведе очи:

— Мислех, че е хубаво — каза бавно тя и отново я обхвана познатата ужасна неувереност. Изглежда отново бе сбъркала. Мислеше, че е хубаво, а то не беше. Майка ѝ каза, че е вулгарно. Просто така. Тя повдигна отново поглед, бавно изгледа лицето на майка си. Как би могла да бъде толкова сигурна?

Настъпи тишина. Майка ѝ се изтегна в стола.

— И след това? — попита тя накрая. — Какво прави след това? Не си ме чакала много дълго, предполагам.

Зададе въпроса по навик, помисли си Елен. Някога наистина се тревожеше, когато закъсняваше. Елен не беше сигурна, че сега бе така. Колебаеше се, рисувайки с нокти черти върху мушамата на масата, събирайки смелост.

— Просто се помотах насам-натам. За малко — Тя повдигна рамене. — И после, после започнах да мисля...

Тя преглътна. Все още се колебаеше да го каже направо. Ако майка ѝ разбере, че е броила парите в кутията, щеше да се ядоса. А когато се ядосаше, тя плашеше Елен. Появяваха се онези цветни петна по страните ѝ, вените изпъкваха по слепоочията, виолетовите ѝ очи блясваха или се изпълваха със сълзи, гласът ѝ се издигаше и тя започваше да трепери.

— Просто се питах, знаеш ли. Дали все още спестяваме пари, за да отидем в Англия.

Тогава майка ѝ изведнъж се изправи. Очите ѝ напрегнато се разшириха и като че ли искаше да каже нещо, но се спря. Лицето ѝ се изопна. После също така внезапно омекна, и тя се засмя. Леко тайнствена, дълга, бавна и странна усмивка.

— Разбира се, скъпа моя — каза тя. — Разбира се, че пестим. Винаги съм ти казвала, нали? Не бих забравила. — Тя замълча, Еленините очи не се отклоняваха от лицето ѝ. — Точно така е... — Ами, ние вече сме тук от дълго време, ти започна училище и понякога си мисля, че би било по-хубаво да останем.

— Да останем? — Елен почувства, че силно се изчервява. — Тук? Във фургонния парк?

Майка ѝ се разсмя:

— Не, скъпа, разбира се, че не. Няма да стоим на това място един миг повече, отколкото е необходимо. Не, скъпа, аз съвсем нямам предвид това. Просто това е... ако се променят обстоятелствата. Ако значително се променят. Тогава ще ни бъде много приятно да стоим в Америка, дори в Алабама, не мислиш ли?

— Да се променят? Да се променят как? — гласът ѝ неконтролирано се издигна, но майка ѝ само се усмихна. — Само за добро, разбира се, скъпа. Ако имахме повече пари, например, доста много пари. И хубаво място да живеем. Ако имаме кола и всичките нови дрехи, които бихме поискали. Ако никога не правим вече сметка за бюджета, и ако купуваме просто всичко, което поискаме... — Тя раздвижи неопределено ръце. — Ако това се случи, тогава, мисля, че едва ли бих имала нещо против да остана тук. — Тя погледна в Елениното сгорещено, скептично лице. — Скъпа, не гледай толкова непреклонно, така си много непривлекателна. В края на краищата, някои части от Алабама са много красиви. Има някои много хубави къщи с красиви градини, почти като английските. — Тя придумващо ѝ се усмихна. — Има поляни и цветя, и камелии на пролет. Има градинари и тук все още човек намира прислуга. Защото, някои хора в Алабама живеят така, както почти никой в Англия не би могъл да си позволи и...

Елен се изправи. Тя не можеше да издържи да слуша повече. Майка ѝ сигурно полудяваше. Всичко това бе мечта, фантазия — също

като отиването в Англия.

— Къде? — извика тя, и направи диви вълнообразни жестове към прозореца. — Къде? Градини? Прислуга? Камелии? Да виждаш някои от тях вън, във фургонния парк?

— Не тук. Разбира се, не тук — гласът на майка и също се бе повишил. — Не говорех за тук, отвън. Знаеш че не, говорех...

— Тогава къде са?

— На много места. Виждала си ги — Тя се поколеба, — у Калвъртови, например. Има красиви камелии точно над Калвъртови...

— Има ли? Има ли? — Елен знаеше, че сега почти крещеше и не можеше да се спре. Тя се отблъсна от масата и тръгна към отворената врата. Знаеше, че трябва да изтича навън, да избяга, да отиде някъде. Не можеше да понася да остане нито секунда повече в тази топла, задушна, малка стая. Не можеше да понася израза на майчиното ѝ лице, нейните полусбръчкани, полуизпълнени с надежда и внезапно изплашени виолетови очи. На вратата се обърна с гърло, присвито от болка, обич и гняв, събрани така, че едва можеше да говори. — Кой се интересува от Калвъртови? — каза тя. — Кой го е грижа? Какво си намислила сега, майко? Да купиш къщата на Калвъртови за сто и петдесет долара?

В началото тя просто тичаше, без да мисли къде отива, завладяна от желанието да остане сама. Тичаше и сълзите заливаха лицето ѝ, после внезапно спря. Беше стигнала отвъд края на старите памучни ниви, и сега знаеше къде искаше да отиде. Долу, във вира. В студената, кафява вода. Без да се бави, тя скочи в канавката, пропълзя под телта и започна да тича между градинските храсти. Не поспря, за да погледне къщата, моравите, или дори малката лятна къща. Не я интересуваха дали ще я види някой. За минута бе в сянката на канадските тополи, полухлъзгайки се, полупадайки надолу по наклона към водата.

Застоя се на брега за миг, усещайки внезапния хлад на въздуха, който пресуши сълзите по лицето ѝ, после свали всичките си дрехи, захвърляйки ги небрежно надолу. Постоя за момент гола под дърветата, слънчевата светлина и сенките се разхождаха по кожата ѝ. После се гмурна във водата.

Били добре я беше научил и тя заплува бързо, но вирът съвсем не беше толкова широк, както ѝ се бе струвал, когато беше малка, така че тя отиваше до края му и се връщаше напред-назад натрапчиво, безсмислено, докато не ѝ остана дъх и целият гняв и срам, и объркване бяха изчезнали.

Тогава спря, изправена сред плитчината, накланяйки главата си назад, така че дългите ѝ и объркани мокри руси коси, потъмнели от водата се надиплиха и паднаха на меки вълни по гърба ѝ. Погледна надолу, към собственото си тяло, към дългите, тесни хълбоци. Тя беше най-високата, с пет сантиметра по-висока от всички момичета в нейния клас. Кожа, бледа на тази светлина, златиста на слънце. Малък триъгълник от косми върху слабините и. Гърдите ѝ бяха малки и меки, надигнали се от гръдния ѝ кош. Зърната ѝ бяха твърди и изострени от студената вода, кръговете около тях изглеждаха широки и тъмни. Такива стават, когато те докосват момчетата, беше казала Пришила-Ан. Момчетата харесваха това, те обичаха да ги докосват и после да ги целуват, да докосват зърната с език и да ги смучат. И когато те правят това, ти се чувстваш изумително, невероятно, направо магически, като че ли не ти се иска никога да спрат.

Тя бавно повдигна влажните си ръце и ги плъзна по тялото си. Нагоре, по извивките на бедрата и ханша, нагоре към гръдния кош, под гърдите. Деликатно ги събра в шепи — Тя вече можеше да направи това — после, много внимателно, погали твърдите зърна с пръстите си. Испита вълна от внезапно удоволствие, сладостна тръпка.

Бързо, виновно, тя отпусна ръце и погледна през рамо.

Нямаше никой, разбира се — кой би могъл да бъде там? Били работеше в кафенето. Никой друг никога не идваше тук.

Все пак, сега, когато гневът си беше отишъл, тя почувства страх за това, което беше направила. Ако някой я беше наблюдавал, някой, който да види какво току-що беше направила? С широко отворени очи се взря в сенките. Играеща светлина, сивкави стебла на канадските тополи, никой.

Успокоена, поиска да си тръгне, да се върне във фургонния парк — сега, веднага, преди да изчезне светлината и да потъмнеят сенките. Тя излезе от водата и вече треперейки, започна бързо да навлича дрехите си, дърпайки ги върху тялото си толкова бързо, колкото ѝ позволяваше влажната кожа. Не я беше грижа за сутиена, не сега, беше

толкова труден за слагане. Само бялата блузка, която прилепна по влажното ѝ тяло, памучните гащета и полата, която вече ѝ беше окъсяла. Изцеди косата си, колкото можа, но влажните кичури останаха около лицето и по раменете ѝ. После пламнала, нервна, натъпка сутиена в джоба си, нахлузи голите си крака в обувките и изпълзя нагоре по склона. С наведена глава се превиваше под клоните и излезе на пътеката, обрасла с ниска трева, на слънчева светлина.

Мъж в бял костюм стоеше там. Стоеше точно на тревата близо до лятната къща и гледаше право в нея. За момент тя доби усещането, че той знаеше къде е била и че я беше очаквал, но бързо отхвърли предположението. Замръзна на място.

Той държеше ръце в джобовете си и слънцето беше зад гърба му, така той изглеждаше много висок и тъмен, много студен и елегантен. Точно така, както бе изглеждал на своята веранда отдавна преди много години. Той заговори пръв.

— Ами сега, госпожице? — попита той, усмихвайки се и някак силно проточвайки думите.

После направи стъпка напред, втора, и извади ръцете си. Усмивката му стана още по-широка.

— Все още ли казваш „Как си“ по начина, както преди? И се ръкуваш?

Елен захапа устна. Тя несигурно погледна към него.

— Понякога — отвърна.

Тогава му подаде ръка и той тържествено я разтърси. Тя го гледаше втренчено, едва ли не очаквайки го да направи същото, както бе направил преди много години, да притисне и леко да я драсне с нокът, тук, във влажния кръг на дланта. Но той не го направи. Просто разтърси ръката ѝ съвсем официално, пусна я и погледна към нея.

Той гледаше в нея като че ли цяла вечност, въпреки че не бе траяло повече от две секунди. Погледна към дългите ѝ мокри коси и пламналото ѝ лице. Погледна към мократа блузка, която прилепваше и очертаваше гърдичките ѝ. Погледна към късата ѝ, момичешка пола и обгорелите ѝ от слънцето крака. Огледа, както я оглеждаше Били Танър, като че ли не можеше да повярва на това, което виждаше. И съвсем внезапно Елен се успокои. Всичко бе наред, помисли си. Всичко е наред. Той не беше ядосан и дори да беше, тя доби странното чувство, че би могла да го спре, ако пожелае.

Той се усмихна отново с хубава, топла усмивка, разкривайки равни, съвършени зъби.

— Ти си пораснала, — каза той накрая. — Помниш ли ме? Ти си Елен, нали? Елен Крейг. — Той замълча. — Добре, тъй като си на моя земя, Елен Крейг, мога ли да ти предложа нещо за пиене?

— Аз... Много ви благодаря. Не, ами, аз трябва да се връщам къщи сега, и...

— Не говори абсурдни неща — засмя се той, и после за нейно учудване, взе здраво, но внимателно ръката ѝ, постави я върху своята, така както нейната майка ѝ беше показвала, като че ли я повеждаше към масата за обяд. Той тръгна, и Елен тръгна с него.

— И така, какво да бъде? Сладко ментово уиски? Уиски с лимон? Кока? Бърбън с лед?

Елен нервно се изсмя:

— Алкохол не. Аз, ами аз съм на дванайсет. Майка ми казва, че още съм твърде малка.

— Ти ме изненадваш. На дванайсет? Аз те взех за пораснала млада жена.

Елен се изчерви от удоволствие:

— По-добре една лимонада.

— Тогава ще бъде лимонада.

Те „пристъпваха“ — това бе думата, помисли Елен. Не вървяха: вървя, е много обикновена дума. През тревата, покрай старата лятна къща и през моравите с открит изглед към високите прозорци на голямата къща. Покрай високия бял портик, покрай магнолиевите дървета, които стигаха почти до покрива. Ръка в ръка, направо по стъпалата към верандата, през огромната входна зала, по студената каменна настилка и в най-хубавата стая, която бе виждала през целия си живот.

Тя беше толкова голяма, че не можеше да повярва. Трябва да беше дванайсет или може би петнайсет метра дълга. Таванът беше много висок и имаше четири грамадни прозореца. Транспарантите бяха спуснати против следобедното слънце.

Той ѝ показа кресло и Елен седна в него. Това беше най-голямото усещане за мекота, удобство и лукс, което ѝ бе познато. Коприна под голите ѝ крака и възглавници, напълнени с най-фина гъша перушина. Тя се облегна леко замаяна, със силно биещо сърце. Майор Калвърт

приблужи до един шкаф в другия край на стаята и първоначално тя помисли, че ще повика със звънец икономата, но той не направи това. Подготви сам питиетата върху сребърен поднос: уиски за него, видя тя, с лед, който взе с щипки от сребърна кофичка. И лимонада за нея, зелена „Оденил“ във висока чаша от тънко стъкло. Той се върна с питиетата в ръка и я погледна отново. После се обърна, като че ли се бе подсетил и затвори високата махагонова врата. Подаде нейното питие и седна в креслото срещу нея.

Елен стискаше здраво чашата в ръка. Точно до нея имаше малка полирана дървена масичка с цветя и малка сребърна табличка, върху която изглеждаше, че би могло да се постави чашата, но не беше сигурна. Погледът ѝ се плъзна по стаята, но тя беше прекалено огромна, прекалено необикновена, за да можеше да я обхване наведнъж. Имаше обърканото впечатление, че всичко блести: масите, сребърните пепелници и рамките на фотографските снимки, голямото пиано в отдалечения край, позлатените рамки на картините по стените. Навсякъде имаше цветя, стайни цветя и палми. Цветният аромат достигнало нея във вече хладния въздух, очите ѝ бяха като заслепени. Тя погледна отново към майор Калвърт.

Той седеше там, очевидно съвсем отпуснат, с крака кръстосани в колената и тупащ лениво върху килима с една от свършено лъснатите си обувки.

Кожата му беше силно обгоряла, косата и мустаците му бяха толкова тъмни, колкото тя ги беше запомнила. Докато го гледаше, той присегна към джоба си, извади златна табакера и запалка.

— Ти също и не пушиш, предполагам. — Ъглите на устните му се повдигнаха. — Имаш ли нещо против, ако аз запаля?

— О, не, не, разбира се, че не.

Той запали цигарата и бавно издиша дима. Не изглеждаше, че изпитва нужда да каже каквото и да било, но за Елен бе така. Тишината беше ужасяваща.

— Аз не би трябвало да бъда там, — изрече тя изведнъж. — Давам си сметка за това. В езерото, искам да кажа. Съжалявам.

— Моля — Той направи любезен жест с ръце. — Много е топло. Ако си била там, чувствай се свободна да ходиш винаги когато желаеш. — Той замълча. — Това е хубаво място за плуване, ходиш ли често?

Елен го погледна несигурно, защото той постави странно въпроса. После поклати глава.

— Не. Не често. Не сега.

— А преди ли?

— Малко. Преди години.

Той въздъхна. Отговорът като чели му хареса.

— Да ви кажа истината, страшничко е — Тя замълча. — Много е сенчесто там. Човек има чувството, че е наблюдаван.

Той не отговори на това, а дръпна от цигарата. Настъпи отново тишина, в ъгъла биеше стенен часовник.

— Наистина е много горещо — каза Елен. Мислите ѝ хаотично се въртяха. Знаеше, че сигурно има много неща, които би могла да каже, но точно сега не можеше да се сети за нито едно от тях. — Госпожа Калвърт вкъщи ли е?

Излезе от устата ѝ ей така, идиотски. Но като че ли за майор Калвърт това нямаше значение. Само разсеяно погледна, като чели мислеше за нещо друго.

— Какво? О, не. Тя нрави посещение на своята фамилия, знаеш ли. Чак във Филадельфия.

Елен се замисли върху тази информация. Майор Калвърт не каза нищо повече, но продължи да я гледа. Извади цигарата си и хлъзна ръката си в джоба. Тя не знаеше защо, може би това беше неговият начин да я гледа толкова спокойно, и Елен се почувства все по-уверена. Усети как червенината се изкачи по бузите ѝ, и внезапно се усети странно развълнувана и нервна. Набързо пресуши чашата с лимонада.

— Искаш ли още?

— О, не. Благодаря. — Тя нервно изви ръце в полата си.

— Ти все още говориш с английски акцент. Съвсем не с американски. Забележително. — Той го каза така внезапно, че тя подскочи. И се усмихна.

— Така ли? Аз мога да говоря също и с американски акцент. Когато искам.

— Можеш ли сега? — Той се наклони напред. — Кажете ми нещо тогава на американски...

Елен пое дъх. Спусна клепачи, после го погледна отново.

— Извинете, че влязох във вашето имение, майор Калвърт... — излезе свършено бавен южняшки проточен говор, въздържан, с леко

предизвикателство. Майор Калвърт я изгледа за миг напрегнато, после повдигна назад глава и се разсмя. Точно по начина, който тя си спомняше.

— Ами, да, кой би могъл да повярва? — Той спря да се смее. — Ти си способна млада жена. Също така и хубава. — Той внезапно се наведе напред, тъмните му, закачливи очи срещнаха нейните. — Казват ли ти това всички момчета наоколо? Сигурен съм, че го казват. Че си хубава? Много повече, че си красива?

Елениното сърце като че ли прескочи един удар. Бърза тръпка на вълнение, подобно на електрически ток премина през нея и изчезна. Тя наведе надолу глава и се изправи.

— Аз по-добре сега да си вървя вкъщи. Благодаря за напитката майор Калвърт.

— Беше удоволствие, госпожице.

В същия момент той се изправи и гласът му прозвуча закачливо. Но, когато го погледна, ѝ се стори, че се беше излъгала. Очите му бяха тъмнокафяви и много сериозни. Внезапно бе застанал твърде близо до нея и Елен можа да забележи, че дъхът му бе малко зачестен.

— Косата ти е още мокра, Елен Крейг. Знаеш ли това? — каза той и гласът му като че ли прозвуча странно и бе станал по-плътен.

Тогава той повдигна ръка и докосна косата ѝ, много бавно повдигна един дълъг кичур и го остави да се изниже между пръстите си. Елен не помръдна.

— И блузката ти. Почти цялата е мокра.

Тя видя, че той прекарва език по устните си, видя как гръдният му кош се повдигаше и спадаше под елегантното сако. И тогава, той я докосна. Най-напред ръкава ѝ, и после бавно и преднамерено гледайки право надолу в ужасените ѝ очи — нейната гръд. Леко докосване, при което тя знаеше, че той можеше да усети набъбналите ѝ гърди през мократа тъкан, но това бе и движение, което също така би могло да мине и незабелязано.

Тя знаеше, че трябва да направи нещо — да му каже да спре, да отблъсне настрана ръката му, да избяга от стаята, да направи каквото и да е, но не направи нито едно от всички тези неща. Просто стоеше там и го гледаше.

— Измокрена си цялата, чак до кожата.

Сега гласът му беше дълбок и плътен, подобен на въздишка. За миг той остана неподвижен така, после внезапно ръката му се притисна по-силно към гърдата ѝ. Очите му продължаваха да се взират в нейните и Елен объркано помисли, че той като че ли търсеше нещо в тях, нещо, което искаше да прочете, но не знаеше какво бе то. Тогава той хлъзна ръката си под блузата ѝ с лекота и нежност събра голата ѝ гърд в сухата си длан. И отново застана така, напълно неподвижен, после раздвижи пръсти, веднъж, два пъти около зърното ѝ с докосване леко като от перце и изключително пронизващо.

После отмести ръката си, като че ли нищо не се бе случило. Просто взе ръката ѝ по същия начин, както преди и любезно я поведе към вратата.

Във входната зала погледна в лицето и. Сега отново изглеждаше успокоен и странната напрегнатост беше изчезнала от очите му.

— Би ли желала да дойдеш тук отново някой ден, Елен Крейг? — Той замълча — Да разгледаш плантацията наоколо, може би?

Елен поклати глава:

— Не зная, може би.

Нейният отговор като че ли му хареса, защото той се засмя.

— Чудесно, — каза той. — Чудесно. По всяко време, когато се почувстваш готова, само ми кажи. Няма значение кога.

— Така ли? — Елен повдигна глава, сините ѝ очи блеснаха в съмнение.

Той поклати глава:

— Не, госпожице. — Той докосна ръката ѝ. — Не мога да чакам.

Когато дойде нейният петнайсети рожден ден, Били Танър каза, че това е нещо специално, нещо, което трябваше да бъде отбелязано. Били беше завършил вече Селманската гимназия и работеше в гаража отвъд Мериборския път. Работеше целодневно и казваше, че печели добри пари.

— Бихме могли да излезем, да вечеряме някъде, — каза Били. — Да направим стилно честване...

Елен несигурно погледна към него. Били като че ли по-малко я избягваше тези дни, дори ѝ беше обещал, че някой път ще я вземе да поплуват, но досега не ѝ бе определил среща.

— Само ти и аз, Били?

Лицето на Били стана тухленочервено.

— Може би ти би пожелала да направим каре?

Елен поклати глава. Помисли, че би предпочела да бъде сама с Били, но не ѝ се искаше да го каже. Не искаше да изглежда натрапчива.

— Бих могла да поканя Пришила-Ан, предполагам — промърмори тя.

— Окей. Разбира се. Защо не?

Така че тя покани Пришила-Ан и веждите на Пришила-Ан веднага изчезнаха нагоре, под нейния внимателно сресан бретон.

— Били Танър? Били Танър? Ти се шегуваш. В ресторант? Ще плаша той?

— Така предполагам.

— Окей. — Пришила-Ан въздъхна. — Някакво честване. Ще говоря с Дейл, съгласна ли си? Защото в такъв случай бихме могли да отидем с неговата кола. Аз с автобус не отивам. Няма начин...

И така, те всички се наблъскаха в буика на Дейл Гарит. Тя и Били отзад, Пришила-Ан и Дейл отпред. Дейл, карайки само с една ръка на кормилото, Пришила-Ан смееща се, отваряща пакет от шест метални кутии с бира. Тя хвърли две кутии назад и отвори една за себе си. „Будвайзерът“ изведнъж се разпръска навсякъде. После една за Дейл. Тя наклони глава назад. Едната ѝ ръка остана върху бедрото на Дейл и той каза нещо, което Елен не можа да долови, а Пришила-Ан се засмя. Елен се наклони назад върху седалката. Дейл беше най-новият приятел на Пришила-Ан. Тя бе престанала да брои колко бяха минали между Еди Хейнис и него. Поне шест, може би седем. А тя самата беше на петнайсет — петнайсет години и два и половина дни. Кога нейният живот щеше най-накрая щеше да започне?

Седнал до нея, Били внимателно отвори една кутия бира и ѝ я подаде. Своята той остави неотворена. Били не пиеше, и Елен мислеше, че знае защо — заради баща си.

Тя скришом го погледна и сърцето ѝ се присви. Можеше да се увери колко здраво се стараете той. Преди няколко години се бе отказал от ниско подстриганата си коса. Сега носеше тъмната си коса сресана право назад, тя лъщеше от мазнина. Облякъл беше хубавия си костюм, този който слагаше на сватби и погребения. Не му стоеше много добре и имаше протрити кръпки на лактите. Беше сложил също

риза и връзка и се усещаше, че те го притесняват, защото много често пъхаше пръст под яката, като че ли тя го задушаваше. Беше се порязал при бръснене и имаше малка резка където се бе опитал да си пуска бакенбарди. Миришеше прекалено силно на афтършейв и седеше сковано, изправен с две ръце на коленете. Не бе казал нито една дума, откакто бяха влезли в колата.

Елен се чувстваше объркана и се мразеше заради това. Тя се опитваше да не гледа право напред, към Дейл Гарит. Той беше претоварен или поне така беше казала Пришила-Ан. Баща му притежаваше фабрика за торове отвъд автострадата Монгомъри. Той бе завършил колеж, имаше буик и не се ползваше с добро име. Пришила-Ан го обичаше. „Това е той, Елен, — беше казала тя. — Този път аз точно знам. Това е той.“ Дейл Гарит носеше спортен жакет и разкопчана риза на фирмата „Брук брадърс“. Неговата коса не беше мазна, тя се развяваше по челото му, когато се смееше — нещо, което той често правеше. Един в червено и златисто пръстен, знак на студентско побратимяване блестеше на пръста му. Елен погледна настрана: тя не харесваше Дейл Гарит толкова много. Той е сноб, мислеше тя, и самохвалко, пригладен, с добър вид, това е сигурно, но съвсем не толкова хубав, колкото Били с неговите като на морска риба сини очи. Нито толкова взискателен. Когато поглеждаше към него и после поглеждаше към Били, тя изпитваше съжаление и после срам.

— Запази ли места, Танър? — Дейл се обърна и се захили през рамо. И изхвърли кутията от „Будвайзер“ през прозореца.

— Не. — Гласът на Били беше спокоен. — Нямаше нужда. Няма да е пълно.

— Надявам се да сте прав, Танър... — Елен го видя да поглежда към Пришила-Ан и да ѝ намига. — Искам да кажа, че тези луксозни места могат да бъдат доста странни в това отношение. Да ни върнат, щом сме без резервация, знаеш ли?

— Всичко ще бъде наред.

— Надявам се. Защото аз имам добър апетит днес, мислейки за тази вечер. Във всички случаи, човек... — ръката му легна долу върху ръката на Пришила-Ан и леко я намести. — Да, господине! Аз си представях хубава пържола и изобилие от пържени картофи, салатата отделно. Малко френско вино, може би. Имат ли френско вино на това място, Танър?

— Сигурно. — Лицето на Били изглеждаше бледо и напрегнато. — Искам да кажа, предполагам, че имат.

— Френско вино, попитах, Танър. — Дейл се разсмя. — Искам да кажа, това е честване, нали? — Той се захили на Елен в обратното огледало. — Френско име, френско вино. Има смисъл, не мислиш ли?

Елен не каза нищо. Очите ѝ за миг срещнаха очите на Дейл, после се плъзнаха настрана. Той се опитваше да дразни Били, знаеше това. И нея също, може би. Тя го караше да се чувства неспокоен със своето странно име и странния си глас, беше сигурна. Дейл обичаше да определя мястото на всекиго, мислеше тя, а той не знаеше къде точно да постави нея. Това бе причината за нервността му, която го правеше груб. Тя спокойно се присегна, намери ръката на Били, и силно я стисна.

Ресторантът се намиреше в покрайнините на Монгомъри.

— Не е в центъра? — запита Дейл, когато Били се наведе напред и започна да му обяснява посоката.

— Не, не е в центъра. Завийте наляво...

След завоя към летището, под моста и по главната автострада, която води за града. Те минаха голям паркинг, гараж, две бензиностанции, светофари. Били бе започнал да изглежда развълнуван и горд. Той ръкомахаше.

— Насам, тук. Завийте надясно...

Дейл натисна спирачките. Спряха. Настъпи тишина, нарушавана от съдържания кикот на Пришила-Ан.

— Тук? — гласът на Дейл звучеше невярващо. — „При Хауард Джонсън“?

— Това е. — Бил вече излизаше от колата. Той заобиколи откъм Еленината страна, отвори вратата и внимателно ѝ помогна да излезе.

— Ресторант, — каза меко и тя можа да усети нервността на тялото му. — Какво си мисли той, че имам предвид кафене?

— Хубав е, Били, — каза бързо Елен. — Много е хубав. Благодаря ти.

Пришила-Ан и Дейл се прегръщаха, така че двамата с Били вървяха пред тях през входното помещение и в самия ресторант. Той беше много просторен и полупразен. Редица от бели бизнесмени на високите табуретки пред бара, лъскаво червени столове. Шефът на заведението също бе облечен в червено. Беше на възрастта на Били и

беше пъпчив. Той огледа Били от горе надолу и Елен усети презрителната усмивка, която се появи в очите му. После погледна към нея, и зениците му се разшириха.

— Бихме искали една маса — каза твърдо Били. — Ей там, до прозореца.

Мъжът се приготви да вдигне презрително рамене, после се обърна към Елен и продължително я изгледа.

— Разбира се. Оттук, госпожо.

Елен почувства как червенина нахлу в лицето ѝ. Тя го последва до масата и седна. Два списъка с менюто бяха тръснати на масата.

— Имаме нужда от още два. Ще бъдем четирима — каза Били, но мъжът вече се беше отдалечил.

Елен повдигна очи и срещна втренчения поглед на Били. Тя се питаше дали той бе забелязал грубостта на този човек, защото и да беше я забелязал, даваше вид, че не го интересува. Лицето му изглеждаше меко, както и напрегнато и сините му очи сияеха като небе в летен ден.

— Красива си, — каза протичко Били. — Наистина. Предполагам, че ти си най-красивото нещо, което съм виждал в живота си.

— Били?

— Така че, не давам пукната пара, окей? — Той бързо се усмихна и краищата на сините му очи се свиха. — Нито за Дейл Гарит, нито също за оня приятел там. За нищо. Дотогава, докато имам възможност да те гледам. Това е всичко.

— Били, аз... — Тя се поколеба, не съвсем сигурна какво трябваше да каже, защото това, което чу я изненада и ѝ достави удоволствие, но също така малко я изплаши. Нещо в нея се отдръпна назад, и единственото, в което бе сигурна, беше, че не искаше Били да бъде уязвен, никога. Не и от нея. — Аз... харесваш ли роклята ми?

Беше в бяла памучна рокля, която подчертаваше тена на кожата ѝ. Когато майка ѝ я беше показала, тя бе танцувала из стаята от радост. Това беше най-хубавата рокля, която някога бе обличала.

— Харесвам роклята ти.

— Майка ми я уши. За рождения ми ден. Тя купи плата евтино и...

— Знае ли къде си тази вечер? — лицето на Били леко потъмня.
— Имам предвид, каза ли ѝ, че ще излизаш с мене?

— Не, Били — Тя вдигна към него умолителен поглед.

— Тя мисли, че не съм достоен да те изведе някъде?

— Не, Били, разбира се, не. Не е това. Тя просто не обича аз да ходя по срещи. С никого. Казва, че съм все още твърде млада и затова казах, че съм с Пришила-Ан...

— Твърде млада? — Били се намръщи. — Ти си почти жена. — Той се поколеба, — поне така ми се струва.

Настъпи пауза и тя проследи погледа му. Откъм далечната част на ресторанта приближаваха Дейл и Пришила-Ан.

— Моят баща се е оженил, когато е бил на осемнайсет. — Били си играеше с ножа. — Майка ми е била на шестнайсет, седемнайсет, когато съм се родил... — Той въздъхна. — Може би твоята гледа по друг начин на нещата, тъй като е от Англия и прочие... Сега, искаш ли да погледнеш в менюто?

Елен взе едната папка със списъка на ястията. Цените подскочиха пред очите ѝ и тя почувства, че ѝ прилява. Всичко изглеждаше толкова скъпо, а от всичко, което ѝ беше казал, Елен бе разбрала, че той не печели много. Половината от това, което той изкарваше или повече отиваше за неговата майка. Може би, ако тя кажеше, че не е много гладна, може би, ако си поръчаше само една салата? Но Били би бил разочарован, ако тя направеше това. Той бе планирал тази вечеря от седмици, от месеци, може би...

А нейната майка — какво би казала нейната майка, ако знаеше къде е тя? Вече не беше сигурна. Елен бе излъгала, за по-сигурно, защото ако бе казала истината, майка ѝ би могла да се ядоса и да не я пусне. Но, от друга страна, тя би могла просто да приеме и да не каже нищо.

Елен не разбираше майка си в последно време — Тя бе станала толкова непредсказуема, толкова странна. Понякога бе с повишено настроение, високо като хвърчило в небето, изпълнена с необяснимо напрегнато въодушевление, което Елен беше започнала да разпознава и да се страхува от него. Страхуваше се, защото знаеше, че няма да трае дълго. На следващия ден, тя изглеждаше разстроена. Влачеше се наоколо, като че ли едва събираше енергия да помръдне. Слушаше и кимаше, когато Елен ѝ говореше, но големите ѝ виолетови очи гледаха

в някакъв неин свят, и, като че ли не чуваше нито дума, от това, което ѝ се казваше. Вече по-малко се грижеше за себе си. Беше ужасно слаба, не искаше да яде, имаше сиви ивици в косите си и не ги забождаше с фуркети, както преди.

Понякога Елен мислеше, че тя пие. Веднъж бе намерила увита в хартия празна бутилка водка, скрита в кофата за боклук и оттогава бе започнала внимателно да я наблюдава. Но никога не бе я видяла да пие, никога не намери друга бутилка. Тя спеше много, особено последните седмици — Елен го беше забелязала. Понякога, когато се връщаше от училище, заварваше майка си в леглото. Просто си лежи, ѝ казваше. Било много просто — боляла я главата. Но това нямало значение, Каси Уайт имала две нови помощнички, така че можела да се справя. Би трябвало.

И парите. Цените от менюто плуваха пред очите ѝ. Тя не искаше да мисли за пари или за старата тенекиена кутия. Последния път, когато бе погледнала в нея, там имаше четирийсет и три долара...

Тя би искала да каже на някого, да поговори с някого, но лоялността я спираше. Беше опитала веднъж, само веднъж. Бегъл опит. „Понякога си мисля, че никога няма да отида в Англия“, бе казала тя на Пришила-Ан, но Пришила-Ан само се бе засмяла.

— Сладка, нима някога си вярвала, че ще отидеш? Чиста мечта. Оринджбърг не е толкова лошо място... — Тя бе направила физиономия, показвайки „главната улица“. — Стой тук! Винаги можеш да се ожениш за Били Танър...

Елен затвори очи. Тя нямаше да мисли за това, няма. Днес бе нейният рожден ден! Тя трябваше да бъде щастлива. Ако се замислеше прекалено много, клетката се затваряше и тогава тя се чувстваше като болна, нещастна и изплашена. Беше като животно в капан.

Сега Били четеше менюто, с единия пръст следеше напечатаните редове. Устните му се раздвижиха. Пришила-Ан смушка Дейл и Елен едва се въздържа да не се присегне и да вземе менюто. „Не прави това, Били, ѝ се искаше да извика. Знам, че ти струваш колкото стотина като тях, но не виждаш ли, че ти се присмиват? О, Били, не виждаш ли?“. Тогава пристигна и сервитьорът и Били се опита да му предаде поръчките на всички, обърка се и лицето му пламна яркочервено.

— Аз ще се спра на бифтек и пържени картофи.

Сервитьорът самодоволно се захили.

— А как бихте желали да ви бъде приготвен бифтекът, господине?

Били го изгледа безизразно.

— Както винаги ги готвите, предполагам — каза той накрая.

— Той иска да каже как го искаш, Били. — Пришила-Ан го съжали. — Нали знаеш — недопечен, среден или препечен?

— О, препечен...

— Аз ще взема същото — каза бързо Елен.

Пришила-Ан направи своята поръчка. Тогава сервитьорът се обърна към Дейл. Хиленето изчезна.

— Господине?

— Добре, сега... — Дейл се оттегли назад към седалката на стола. Той беше седнал до Елен, и сега протегна ръка върху гърба на седалката до раменете ѝ.

— Аз ще взема филе. Недопечено. Отделно лук, голяма салата, да бъде с рокфор. Предполагам, че тук нямате лист с вината.

— Нямаме, господине.

— Тогава ще взема бърбън с лед. И една бира. А вие, Танър?

— Нищо за мен.

— Това ще бъде тогава. — Дейл се засмя. — Тези хубави дами са малолетни...

Когато сервитьорът донесе бърбън със звънтящ лед, Дейл вдигна своята чаша:

— За Елен. — Той се надвеси над нея с бляскащи очи и влажни устни. — Знаеш ли, не мога да повярвам, че си на петнайсет години. Изглеждаш толкова по-голяма сега... — очите му се плъзнаха по гърдите ѝ и се върнаха към нейното лице. — Пришила-Ан, сладка, — говореше той провлечено. — Как никога не си ми казала, че имаш толкова симпатична приятелка?

Той започна, както и имаше намерение да продължи, без да губи всяка възможност, за да засегне Били и без да пропуска шанса да флиртува с Елен. Били почти не говореше. Изведнъж тя разбра какво става. Лицето на Пришила-Ан се бе изострило. Когато Елен се опитваше да срещне погледа ѝ, тя обръщаше лице настрана. Елен седеше там, а той систематично разстройваше вечерта. Самият Дейл изглежда се забавляваше добре. Ядеше с удоволствие. Гаврътна

няколко чаши бира и колкото повече пиеше, толкова повече лицето му почервеняваше и толкова той се държеше по-скандално.

Когато Елен бутна половината от бифтека и от пържените си картофи неизядени, Дейл се разсмя. Ръката му обхвана раменете ѝ, пръстите му за кратко погалиха голата ѝ ръка.

— Така ли пазиш фигурата си, Елен? Тя и без това е толкова стройна! Защо, хващам се на бас, че с една ръка мога да обхвана ханшата ти. Какво мислиш, Пришила-Ан?

Пришила-Ан пресуши чашата си с вода и лед на един дъх. Тя беше облякла силно вталена розова блуза. Лицето ѝ беше също розово, очите ѝ се бяха разширили от възмущение.

— А няма ли да станат точно около моя? — Тя гневно изглежда всички на масата. — Това ли е, което казваш, Дейл?

Дейл се засмя:

— Не, разбира се, сладка. Не бих могъл да измисля по-добро място да ги сложа, когато съм с теб, знаеш това...

Лицето на Пришила-Ан омекна, тя нервно се изсмя. Елен бързо се отмести, така че да бъде извън обсега на ръката му. Били, който бе спрял да яде, взе отново ножа и вилицата и продължи търпеливо да разрязва бифтека. Когато сервитьорът отмести чиниите, никой не пожела нищо повече, освен Дейл, който си поръча сладкиш с извара, още едно уиски със сода и кафе. Когато кафето пристигна, той внимателно изля сметановия крем върху обратната страна на лъжичката, така че той потече в блед кръг надолу в чашата. Той отпи и се обърна към Елен. Имаше тънка сметанена черта върху горната устна.

— Точно както го искам. Гладко и сметанесто отгоре, топло и тъмно отдолу... — Той се засмя, гледайки я с отпуснати клепачи, после удобно се облегна назад.

— Добре сега, всичко беше хубаво. Благодаря, Танър. Истински вкусно ядене. — Той едва успя да сдържи оригването си. — Вие, между другото, къде работите, Танър? Мисля, че не казахте...

— Отвъд автострадата „Мейбъри“. В гаража на Хейнис.

— Не ми го казвайте! Вие познавате Хейнис? Беше в Селманската гимназия. Той е стар приятел на Пришила-Ан, нали? Вие го познавате?

— Срещал съм го. — Били изгледа Пришила-Ан. — Той сега е женен.

— Да не би да не знам! — Пришила-Ан тръсна глава.

— Женен е за Сюзи Маршъл, беше един клас преди нас. Оженил се е за нея навреме, както чух...

— Странно... — Дейл не слушаше. — Не знаех, че Хейнис назначава бели момчета. Мислех, че със заплатите, които дава, може да взима само негри...

— Тогава, погрешно сте мислел. — Били бавно постави чашката в чинийката.

— Наесен Дейл започва да се занимава с право. — Пришила-Ан прекъсна бързо последвалата неприятна тишина. Елен видя отпавеният ѝ към Дейл нервен поглед. — Той планира да открие своя собствена практика тук, в Монгомъри, нали Дейл? Неговият баща има истински принос за кампанията на Джордж Уолъс, а Дейл работеше в неговия предизборен щаб. Писане на речи, изследвания и прочие...

— Така ли? — Били го погледна през масата и Дейл повдигна рамене. Той отправи лека усмивка към Пришила-Ан.

— Разбира се, че е така — Той направи пренебрежителен жест. — Не съм написал нито една от речите му, вие разбирате. Повече от времето си прекарвах да правя кафе. Но това беше истинска привилегия, знаете ли? Чест. Той е странен човек, този Уолъс. Находчив. Знае, че имаме нужда от всички умни адвокати, които тук можем да намерим. Точно при сегашния ход на нещата във Вашингтон. Федералното правителство се навира и в най-дребната работа. Годман Янкис се опитва да ни казва какво да правим и какво да не правим. Това ме кара да кипя. И този Линдън Джонсън, всички ни изпързала като гласува за Закона за гражданските права. По тоя начин да го вкара в Сената! Той би продал собствената си баба за кофа лайна, а се нарича южняк... — Той прекъсна и се засмя. — Извинявам се пред дамите. Предполагам, че се увлякох. Но всеки път, когато чуе думите „граждански права“, моят татко казва, че се хваща за оръжието си. И аз се чувствам по същия начин. Негрите да гласуват? Да седят в същите училища с бели момичета и бели момчета? Това са комунистически приказки. Еврейски и комунистически. Но аз ще ви кажа едно. Това няма никога да стане. Не тук, в Алабама.

Той спря, после намигна през масата на Били:

— Тихо, няма да говорим за политика, а Танър? Не искаме да отегчаваме дамите, нали? Още не съм видял дама, която да не обърне очи настрана и да не се прозине в минутата, когато се спомене за политика...

— Ще ме извините ли? — Елен бързо стана. Лицето на Били се беше изострило и стегнало, той вторачено гледаше Дейл през масата. Но Дейл като че ли не забелязваше. Той с изработено движение се повдигна на крака, за да мине Елен. Пришила-Ан също се изправи, и Дейл се засмя.

— Не ни карайте дълго дави чакаме...

В минутата, когато вратата на дамската тоалетна се затвори зад тях, Пришила-Ан се нахвърли към нея:

— Елен Крейг, лицемерка такава, какво мислиш, че правиш? И се наричаш моя приятелка...

Страните ѝ пламтяха. Елен видя, че беше готова да заплаче.

— Да правя? Аз не правя нищо. Това е той. Това е Дейл. Аз не мога да променя начина, по който той се държи, аз не го окуражавам...

— О, така ли? Добре, но на мен не ми се струва така — не оттам, където седя. О, ти си траеш и не говориш много, признавам. Но ти нямаш нужда от това, ти само го гледаш с тези твои сини очи и това е най-голямото предизвикателство, което съм виждала. Защо Сюзи Маршал нямаше нищо против тебе...

— Това не е истина! — Елен хвана ръката ѝ, а Пришила-Ан гневно я отхвърли. — Ти не би помислила това, зная, че не би го помислила. Ти си ми приятелка, Пришила-Ан.

— Бях. Аз бях твоя приятелка — Тя тръсна глава. — Бях толкова тъпа да те слушам. Трябваше да зная. Всички ме предупреждаваха: „Стой настрана от Елен Крейг“, казваха. „Защо искаш да бъдеш приятелка с момиче като нея?“ Но аз те харесвах. Аз ти се доверявах. Трябва да съм била луда.

— Пришила-Ан...

— Аз скъсах с Еди Хейнис заради теб! — гласът на Пришила-Ан се издигна до ридание. — Защото те слушах и казвах всички глупави неща, които ти ме учеше! „Ако ме уважаваш, Еди, ти не трябва да правиш така“ — помниш ли? Помниш ли как го упражнявахме в моята стая? И после аз го казах, и знаеш ли какво стана? Това беше моята последна среща с Еди. Тогава той тръгна със Сюзи Маршъл, и...

— Не можеш да ме упрекваш за това! — Елен я погледна с изненада. Сълзите на Пришила-Ан закапаха. — Аз не съм знаела какво ще се случи. Просто се опитвах да ти помогна...

— Наистина ли? — Пришила-Ан гневно я блъсна. Тя се обърна към огледалото и започна да тършува из чантичката си. — Добре, и аз тогава мислех така. Но сега вече не мисля. Сега по-добре знам. Мисля, че ти нарочно го направи. Ти искаше аз да скъсам. Защото ревнуваше, Елен Крейг, това е. Просто си долна и ревнива.

— Ревнива? За Еди Хейнис? Ти се шегуваш.

— О, така ли? — Очите на Пришила-Ан се присвиха пред огледалото и погледите им се срещнаха. — И сега предполагам ще кажеш, че не ревнуваш също и Дейл? И че няма да го накараш да те заведе вкъщи вместо това влечуго Били Танър?

Тя ядосано разтри с кърпичка подпухналите си очи и с трескави движения започна да почерня клепките си. Елен я наблюдаваше.

— Да, бих казала — Тя бавно отговори накрая. — Да, бих казала това. Не съм ревнива към теб и Дейл, Пришила-Ан. Бих искала да ми повярваш. — Тя замълча и повдигна рамене. — Ако искаш да знаеш истината, аз дори не го харесвам. Мисля, че е груб. Пие прекалено много. Маниерите му не заслужават да бъдат коментирани и...

Това беше погрешна стъпка. В огледалото очите на Пришила-Ан добиха твърдо изражение и тя бавно се обърна.

— О, така ли мислиш? Ти знаеш със сигурност. Искам да кажа, че те учат на елегантни маниери там, във фургонния парк, а? Ти толкова се срамуваш от онази твоя долнокачествена дупка, че никога не ми отвърна на поканата и не ме покани там. Господи, Елен Крейг, ти си нещо, знаеш ли какво? Защото мъж като Дейл не би си направил труда да ти посвети една минута, ако не беше заради мен. Той разпознава белия боклук. Той го помирисва, както мога и аз...

Пришила-Ан трепереше. Тя все още държеше палката с чернилото за клепки в ръка. Сега я завъртя, върна я в чантичката си, и дръпна ципа. Обърна се към огледалото. Елен стоеше абсолютно неподвижна. Тя почувства, че кожата ѝ се сгорещи и после стана леденостудена. Стори ѝ се, че покритият с плочки под се люлее на вълни. В огледалото Пришила-Ан фиксирано се взираше в своя къдрав рус бретон. Тя го повдигна с един пръст и после отпусна ръка.

— Колко пъти си го направила с Били Танър, за да дойдеш на място като това? — Тя говореше с овладян глас. — Пет пъти? Шест? Десет? Ходиш ли с него, Елен, както Сюзи Маршъл ни беше казала онзи път? Това ли е, което си правила? Искам да кажа, Били какво печели? Петдесет и пет долара на седмица? Шейсет? Това е голяма работа за такъв като Били да дойде в такова селяндурско място като това. Ти трябва да си направила нещо специално, за да го накараш. Или греша? Или може би лесно се даваш? Както майка си. Искам да кажа, всеки мъж в Оринджбърг знае — майка ти веднага е готова да си завърти опашката за една нова рокля. И за бутилка алкохол. Ами, чувала съм, че тогава тя ставала много изобретателна. Трябва да е нещо като фатална. Винаги съм си мислела, че за да носиш рокля като тази — Тя леко перна с ръка Еленината бяла рокля — и да трябва да преброиш на пръстите си колко пъти твоята майка се е пообала, за да плати за нея...

— Затвори мръсната си, лъжлива уста! — Елен се нахвърли, но Пришила-Ан беше по-бърза от нея. Тя се преви, за да я не достигне издигнатата ръка. Влезе в тоалетната кабина. Тръшна вратата и се залости. От там Пришила-Ан се засмя с ужасен, нервен, възбуден смях.

— О, хайде, Елен, не бъди бясна против мен. Не се опитвай да ми кажеш, че не си знаела. Искам да кажа, никога ли не си се запитвала защо никога не си имала среща? Би трябвало да знаеш. Били Танър, окей. Но кое свястно момче иска да ходи с дъщеря на уличница?

Настъпи тишина. Елен гледаше втренчено заключената врата. Тя знаеше, че ако не излезеше бързо, ще се разплаче, ако не се разплачеше, щеше да повърне. Тя се върна на масата, залата ѝ се стори с неясни очертания.

Дейл пиеше друга бира, хубавото му лице се беше зачервило и той се смееше.

— Е, хайде, Танър. Можете да ми кажете. Ние всички знаем, така ли е? Когато един мъж иска да се забавлява — и аз искам да кажа наистина да се забавлява, — няма нищо, ама нищо, което да го стопли, както черният...

— Били, изведи ме оттук... — Тя го каза меко, но Били вече бе видял лицето ѝ и беше станал. На масата имаше малък пластмасов

пепелник и върху него бе сметката. Били зарови из портфейла си. Банкнота след банкнота, той се поколеба и добави още една. Портфейлът беше празен. Дейл наблюдавайки се беше облегал назад с широка усмивка на лицето.

— Вие и двамата ни напускате сега? Какъв срам. Истински срам...

Били се надвеси над масата. Той беше по-висок от Дейл и по-едър. Усмивката замръзна върху лицето на Дейл.

— Една дума, — каза Били меко. — Кажете още само една дума, колежанино, и аз ще ти натъпча зъбите направо в гърлото. Схвана ли?

После той хвана Елен за ръката и те излязоха.

До Оринджбърг пътуваха на автостоп, после вървяха. Точно преди да стигнат до фургонния парк, Били спря. Имаше луна, намалела, но все още достатъчно кръгла. Тя осветяваше пращия път и дърветата и бледостта върху лицето на Били. Очите му бяха бляскащо сини, като че ли бе ядосан, взираше се точно зад нея, в дърветата.

— Това ще се промени. — Той изведнъж отсечено заговори. — Ще се промени. В някой близък ден. Той не може да го разбере. Повечето от тях не могат да го разберат. Но ще стане. — Той повдигна ръка и бързо я отпусна надолу. — Той е бил в колеж. Може би четете за седмица повече книги, отколкото аз за година, но въпреки това не може да го разбере. Не повече от моя баща и от хората наоколо. Но ще се промени, защото е неправилно, трябва да стане, това е всичко. Аз невинаги мислех така. Не и когато бях момче. И ако кажа това, което мисля сега, баща ми ще ме удари по лицето. Но, аз го мисля, въпреки това. Оглеждам се наоколо, и всичко, което виждам, е омраза. Омраза и страх. Всички драскат, драскат, само за да запазят местенцето си върху купчината, само за да не се хлъзнат малко по-надолу. Аз съм надолу, почти до дъното, така че мога да видя какво това причинява на хората. Моят баща, сега. Моят баща не е работил тринайсет години, той пие повече алкохол, отколкото е добре за него, но знаеш ли какво? Баща ми мисли, че е окей. Защото знае, че каквото и да стане, той е бял човек — така, нищо няма значение, той не може да стигне дъното на купчината. Това е за цветните. Моят баща мисли, че ги мрази, но не е така — не наистина. Той се нуждае от тях, виждаш ли? Той се нуждае от тях,

защото те са единственото нещо, което му е останало, над което той може да гледа отвисоко... — гласът му замря, той се обърна и погледна в лицето и.

— Аз толкова много исках... — Той се намръщи. — Толкова много исках да прекараме добре тази вечер. Исках, планирах, а всичко се обърка. И...

— О, Били, прегърни ме. Просто силно ме прегърни... — Елен пристъпи слепешката напред, и ръцете му здраво я обгърнаха. Тя облегна глава на гърдите му, усети биенето на сърцето му, и се разплака. Стори й се, че плака дълго, плака за себе си и за своята майка, за Били и за неговия татко, плака за Алабама и за това, че е на петнайсет години. Плака, защото луната блестеше и дърветата се раздвижваха от вятъра. През цялото време, докато тя плачеше, Били не каза нито дума. Той просто здраво я държеше в прегръдката си, облегнал лице в косите й. Когато накрая тя спря, той внимателно повдигна лицето й към своето и погледна в очите й.

— Бих желал да бъдеш моя — каза той с много мек и тъжен глас. — Бих желал да мога да вярвам, че ще бъдеш някога. Силно съм го желал и дори съм се молил за това отдавна, от както се помня. И тази нощ — бях намислил да ти го кажа. Какво чувствам. Мислех, надявах се. Но аз съм се мамел през цялото време, и съм го знаел, може би. — Той се намръщи и сините му като на морска риба очи бяха като звезди. — Понякога ми се иска да бих могъл да погледна в бъдещето, знаеш. Защото не зная къде ще отидеш, но ще бъдеш много далече оттук. Зная това. И бих искал да си здрава и щастлива, където и да си. И бих искал да мисля, че ще си спомняш. Ще ме помниш. Нещата, които правехме...

— Били?

— Държа на теб — Той взе ръката й и я задържа за миг. — Още когато дойде тук, още когато беше малко детенце, ти си хубава. И си специална. Няма друга като теб. Когато те гледам, като че ли слънцето и луната светят едновременно горе в небето. Това е всичко. Просто исках да го знаеш. Не искам нищо да променя. Не очаквам да имаш същите чувства. Но искам да знаеш.

Елен облегна глава. Тя усети, че сълзите й се надигат отново.

— Знаеш ли какво ми каза Пришила-Ан тази вечер? — Тя не можеше да го погледне. — Тя каза, тя каза, че майка ми е уличница.

С усилие изрече думата и главата на Били се повдигна бързо, като на животно, усещащо опасност. Той пристъпи напред, и Елен хвана ръката му.

— Каза го. Това е, което тя каза. Каза, че всички в Оринджбърг знаели, освен мен, може би. Всички мъже. Тя каза...

Ръцете на Били я обгърнаха.

— Няма значение какво тя казва. Изхвърли го от ума си. Тя ревнува.

— Не мога да го изхвърля от ума си. Никога няма да го забравя. Докато съм жива. И аз искам да зная. Моля те, Били. Не мога да питам никой друг. Искам да зная. Истина ли е? Това ли говорят?

— Хората говорят много работи. — Той изглеждаше смутен и объркан. — Твоята майка е различна от другите, както си и ти. И те не харесват това, не могат да го понесат...

— Истина ли е?

Бил и за секунда сведе очи и Елен усети как сърцето ѝ изстива и замира. След малко Били я погледна. Той пристъпи и силно стисна ръцете ѝ.

— Само ме чуй, — каза той. — Слушай. Хората правят неща, всякакви неща, ако нямат пари. Ако са самотни. Ако загубят надежда. Ще ги осъдиш ли за това? Аз не бих. Защото кой знае какво би направила ти, ако се намираше в тяхното положение? — Ако си отчаян. — Той замълча. — Тя те обича, Елен. Тя се е грижила за теб по най-добрия начин, който са ѝ позволявали силите. И няма значение какво е правила...

— Но какво отношение има това към мен?

— Няма никакво отношение. Ти си ти. Ти си най-красивото нещо, което съм виждал в живота си. Ти си Елен. И аз мисля... Аз мисля, че ти би могла да станеш всичко, което поискаш. Разбираш ли? Всичко. — Той леко я разтърси, после я остави да си върви.

— Хайде сега. Късно е. Не искам повече да плачеш. Ще те изпратя до вкъщи.

Те вървяха мълчаливо между дърветата, през ниската трева покрай другите, съвсем тъмни фургони. Тогава Елен нададе лек вик и започна да тича. Зелената врата на фургона беше отворена, светлината се разливаше навън, върху парчето пожълтяла трева. Радиото свиреше

много тихо и още от малката, закрепена с колове вратичка те можеха да видят тялото на майка ѝ, което лежеше на купчина върху пода.

Били стигна до стълбите и влезе във фургона преди нея. Елен вървеше след него с очи, заслепени от тъмнината. Тя се оглеждаше глупаво, объркано, после коленичи. Фургонът миришеше на повръщано. Тя внимателно повдигна майка си и виолетовите очи се отвориха. Майка ѝ изстена. Били стоеше съвсем неподвижен в средата на малката стаичка.

— Били, какво се е случило? Какво е това?

— Алкохол. — Гласът му беше делови. Той вдигна бутилка от пода. Беше празна. — Всичко това тя тази вечер ли е изпила?

— Тази вечер? Не знам. Тя не ние. Мислех, че не пие. Това е...

— Ето, ще я вдигна. — Били се наведе, сините му очи срещнаха нейните и той кратко и мрачно ѝ се усмихна. — Нищо, ще се оправи. Знам точно какво да направя.

По-късно Елен не можеше да понася мисълта за сцената, която последва — Тя беше толкова унижителна. Майка ѝ не можеше да се държи на краката си и Били трябваше да я поддържа, да крепи главата ѝ. Той я заведе навън, на въздух. Оттам се чува такива звуци на повръщане, че Елен покри ушите си с ръце.

— Ти междуременно почисти вътре — провикна се Били през вратата. Той едва ли не се забавляваше, беше съвсем весел. — Скоро ще бъде окей. Остави я да го изкара. После ще може да заспи.

Когато накрая той вкара майка ѝ обратно в стаята, Елен я изгледа с ужас. Лицето ѝ беше бяло като тебешир. Имаше черни сенки под очите. Миришеше ужасно. Очите ѝ бяха отворени, но тя като чели не виждаше. Те за миг се спряха на Елен, после на Били, после тя изстена.

— Аз оправих леглото. — Елен несигурно погледна към Били.

— Чудесно. — Той вдигна майка ѝ и я внесе в спалнята като парцалена кукла. После нежно я постави в леглото, като че ли беше дете. Обърна я на една страна и ѝ оправи възглавницата. После издърпа отгоре ѝ чаршафа и го подпъхна под нея.

— Трябва ли да ѝ дам нещо?

— Нищо. То само ще я накара да повръща. Утре сутрин ще има главоболие, тогава можеш да ѝ дадеш сода. — Усмивката слезе от лицето му, той хвана нейната ръка и внимателно издърпа Елен в другата стая.

— Никога досега ли не го е правила?

— Не. Никога.

— Нещо се е случило, което да я разстрои или какво?

— Нищо. Тя беше добре, когато излязох. Мислех, че е добре. Изглеждаше весела. О, Били!

— Не бързай. Може би е нещо еднократно. Може би тя просто се е почувствала нещастна заради нещо, а ти си била навън. Тя е пийнала, за да се ободри, после не е знаела кога да спре...

Той се опитваше да я утеши, Елен виждаше това. Можеше да види също така съмнението и неудобството в дъното на погледа му.

— Искаш ли да остана?

— Не, Били. Всичко е наред. Ти утре сутринта трябва да ходиш на работа. Аз ще остана с нея. Не се тревожи за нея.

Били се засмя със странна, изкривена усмивка.

— Но аз се тревожа — каза той. — Струва ми се, че винаги ще се тревожа за теб.

На пътната врата Елен несръчно докосна ръката му. Той силно я стисна.

— Благодаря ти, Били — въздъхна тя. — За всичко.

Той не я докосна. Не я целуна. Просто слезе по стълбите в малкото дворче. Елен наблюдаваше неговата огряна от луната, висока, гъвкава фигура.

— Ще помня, Били — извика внезапно след него тя. — Ще помня... Всичко, което каза. Винаги...

Но Били не се обърна, нито погледна назад и тя никога не узна дали той я беше чул.

Когато той повече не се виждаше, Елен затвори вратата. Бавно се върна в спалнята и седна в своето легло. Погледна тънките рамене на майка си, сивите кичури върху възглавницата, бледото лице. Майка й дишаше тежко.

След малко тя отвори очи, и се вгледа в Елен, макар Елен да мислеше, че тя не я вижда.

— О, господи, — каза съвсем отчетливо тя. — Сладки Иисусе. Какво направих със своя живот?

После затвори очи и заспа.

Два дни по-късно, връщайки се от училище, Елен вървеше към къщи по Оринджбъргския път, когато голям, черен, открит кадилак приближи. Караше мъж в бяла риза, бялото му ленено сако беше хвърлено на задната седалка. Кадилакът намали ход, Елен спря. Тя зърна ярка усмивка, протегна се обгоряла от слънцето ръка.

— Елен Крейг. Ами сега, как си?

— Здравейте. — Елен пое ръката и бързо я пусна. — Майор Калвърт?

— Нед. Наричай ме Нед — отново усмивка. — Аз много отдавна вече не съм в униформа. — Той се присегна към задната врата. — Топло е. Искаш ли да те повозя?

Елен се колебаеше. Дълбоко в себе си почувства, че нещо се раздвижи, забравено вълнение като звук, който се блъска в стъклото и после изчезва. Тя никога не бе влизала в кадилак. Заобиколи колата и влезе в нея.

Той погледна към часовника си, златен „Ролекс“ с кожена верижка и после към Елен.

— Все още е рано. Искаш ли сега да разгледаш плантацията? Вечерта е хубава.

Той говореше, сякаш не бе минало толкова време. Като че ли изминалите три години се бяха стопили и предишната покана беше направена преди не повече от няколко дни. Говореше, като че ли беше напълно сигурен, че тя щеше да си спомни за нея.

— Добре — Тя сви ръце в скута си.

Той натисна газта, кадилакът потегли бързо и хладен въздух появя в косите ѝ. Тя издаде неволен вик на удоволствие и Нед Калвърт се усмихна. Елен го разглеждаше от страна. Хубав мъж, истински джентълмен южняк — това говореха за Нед Калвърт. Когато беше по-малка, тя бе мислила, че той прилича на Кларк Гейбъл от „Отнесени от вихъра“ и не беше много далече от истината. Тази много тъмна коса, сресана назад от широкото, загоряло лице, тъмните му, подрязани мустаци, широките рамене, силните загорели ръце, мрежата от яки мускули, златен пръстен на лявата ръка. Той бе най-близък до представата за английски джентълмен в Оринджбъргския окръг. Само че тя вече не вярваше толкова много в английските джентълмени.

— Аз съм на четирийсет и три години. — Той все още се усмихваше с поглед, отправен към пътя напред. — Ти сега си на

петнайсет. Боже, това е чудесна вечер. Само да караш, и се чувстваш добре. Не мислиш ли, Елен Крейг?

— Усещам хлад.

Той обърна глава за, секунда, бърз поглед на тъмнокафявите очи. Кракът му натисна педала и кадилакът изфуча. Направо покрай прашната пътека, която водеше към фургонния парк.

— Наистина. Чувства се хлад, бързина, свобода. Обичам да карам.

Малко по-нататък той пресече автострадата около северната страна на плантацията, през равните и гоили памучни ниви. На интервали се появяваха дървета, групи от южен бор или канадски тополи, които единствено осигуряваха сянка сред равния пейзаж. Той каза, че преди, когато цялата реколта била събирана на ръце, памукоберачите имали навика да закусят сутрин под дърветата.

— Тежка работа е да се събира памук — засмя се той. — Опитих веднъж, когато бях малко момче. Придумах отдалече стария си татко, казах му, че искам да знам как се чувства човек. Той ми разреши. Продължи двайсет минути, може би, не повече. Оттогава никога не пожелах да опитам... Памукът е долно растение. Издрасква ти целите ръце. Разкъсва ги. Счупваш си гърба да се навеждаш. Запушва ти носа така, че мислиш, че никога няма да можеш да дишаш отново — Той сви рамене. — Машините го правят по-добре. По-бързо. По-чисто. В началото е скъпо, но в края на краищата излиза по-евтино. Аз започнах промяната преди няколко години... — Той спря колата — моето прапрадеденце е започнало на това място. После робският труд, в лошите предишни дни. Имал е петстотин памукоберачи. Аз не бих се нуждал от повече от четирийсет, четирийсет и пет след една или две години. — Той въздъхна. — Нещата се променят. Времената се променят. Югът не е такъв, какъвто беше, не е както, когато бях момче...

Елен го погледна отстрани. Беше невъзможно да се разбере дали той приветстваше промяната или съжаляваше за нея. Тя не каза нищо, след малко той отново запали двигателя и те потеглиха. Беше мислила за него като за мълчалив човек, с мълчание, което я беше обърквало и изнервяло. Но сега той говореше и говореше, едва дори поглеждайки към нея, бомбардирайки я с информация — отглеждане, площ, насекоми, унищожавачи памучните плантации, инсектициди, годишна

търговска продукция. Главата и се замая. Струваше й се, че той говореше на себе си или че водеше спор с някого, който отсъстваше. Накрая, той отново спря колата. На двеста ярда по-нататък имаше група картонени бараки, димна извивка, две или три тъмни фигури. Изведнъж той удари с ръка по кормилото.

— Сто и петдесет години! Това е, което те не могат да разберат проклетите янки във Вашингтон. Историята — ето в какво гледаме ние. Историята. Начинът на живот, който действа, който продължава да действа... Аз израснах с него. Зная. — Той вдигна ръка и посочи към бараките. — Виждаш ли онези — баща ми ги е правил. Аз ги притежавам. Поддържам ги. Гледам покривите да са закрепени. Слагам им водни помпи, доставям им вода. Плащам им по-големи заплати, а те просто ги изпиват. Така че, аз правя това, което е правил моят баща и неговият баща преди него. Те имат нужда от лекар, аз им определям един, който да ги преглежда. Когато им се свършва храната, аз се грижа за тях. Те са доволни, това е, което не могат да разберат горе, на север... — Той прекъсна, после посочи. Напред в далечината Елен можа да види отвъд дърветата белия покрив на голяма къща. От покрива цветно петно унило висеше в неподвижния въздух. Нед Калвърт се обърна към нея.

— Ти достатъчно ли си американка, за да разпознаеш знамето?

— Разбира се. — Елен му отправи обиден поглед. — Това е знамето на Конфедерацията.

Нед Калвърт се засмя:

— Съвсем точно. Моят дядо го е развял. Баща ми го е развявал. И съвсем сигурно е, че аз нямам намерение да го сваля...

— Ти нямаш син — каза спокойно Елен.

— Какво? — Той внезапно напрегнато я погледна, после лицето му се набръчка, той се облегна назад и се разсмя. — Ти си пряма. Това ми харесва. Да, аз нямам син. Но също така не планирам скоро да умра. — Той се присегна и отвори нейната врата. Само за секунди тя усети топлината на неговата кожа.

— Хайде, излез. Разгледай наоколо — Той излезе след нея и й хвърли бърз поглед. — Едно нещо, обаче. Не се ръкувай с негрите — знаеш ли това? Те не биха го разбрали. Майка ти е добре, нали?

Когато сенките се удължиха, той я поведе обратно по обиколния път. Елен мислеше, че заобикаля полето и извива нагоре, към къщата.

Той зададе въпроса внезапно, след дългата, абстрактна тишина, и я стресна. Ръцете в скута ѝ се свиха.

— Да. Чудесно — Тя замлъкна. — Уморена е, може би. Много ѝ е неприятна горещина, като тази.

— Добре. Аз просто си помислих... Госпожа Калвърт я очакваше в събота да ѝ направи косата, знаеш, както винаги. Но, тя не дойде. Дори не изпрати нито дума, което е необикновено. Така че си помислих, че мога да проверя дали и двете сте добре, знаеш ли?

Той изглежда напрегнат, помисли Елен, докато задаваше въпроса. Но после видя, че ръцете му се отпуснаха на кормилото и изведнъж също се отпусна. За момент си помисли, че той може да е чул нещо, някаква клюка. Но после се освободи и от тази мисъл. Във всички случаи не е за пиенето онази вечер — само тя и Били знаеха за това. А Били никога не би проговорил.

— Искаш ли да пийнеш малко, Елен Крейг?

Елен подскочи. Тя отново усети тази тръпка на нервно вълнение.

— Горещина в твоята къща, искаш да кажеш?

— Не. — Той се извъртя, за да я погледне. Последва дълга, бавна усмивка. — Не. Не там. Ти сега не си малко момиче. Моята съпруга би могла и да не разбере. — Той замълча. — Но впрочем, има много неща, които госпожа Калвърт не може да разбере. За мен.

Той се присегна, с лекота отвори жабката и извади плоска сребърна бутилка.

— Бърбън. — Той се засмя. — Аз съм добре снабден. Нищо не е равно на хубава дълга глътка от чист бърбън в края на горещия ден. Опитвала ли си някога?

— Не.

— Тогава опитай сега!

Той отвинти капачката и ѝ подаде плоската бутилка. Елен се поколеба, после я надигна. Почувства сякаш течен огън в гърлото си. Преглътна почти разтърсена. Нед Калвърт се разсмя.

— Харесва ли ти?

Елен се отдръпна с изкривено лице.

— Какво госпожа Калвърт не разбира по отношение на теб?

— Много неща. — Той взе плоската бутилка от нея и повдигна глава, тя наблюдаваше движението на загорялата му шия, докато пиеше. — Ще ти кажа някой ден.

Той спря колата, дръпна спирачката, наклони плоската бутилка.

— Знаеш ли къде сме точно сега? Виждаш ли, ето там блатните кипариси? Ние сме точно зад тясното езерце, в което ти някога се къпа. Той се наведе настрани и блъсна, за да ѝ отвори вратата. — Нека да си протегнем малко краката. Бъди добра, не изпитваш ли желанието просто да поседиш за малко на сянка? И аз зная точно такова място. — Той хлъзна бутилката в джоба до бедрото си. Когато Елен излезе, той взе ръката ѝ в своята съвсем естествено и те поклащаха ръце, докато вървяха. Топло слънце върху главите им, после хладна сянка. Жълта овесянка се движеше по клоновете над главите им, после се стрелна към светлината. Те вървяха между дърветата, и тя знаеше, че вирът за плуване се намира долу, надясно от тях. Сърцето ѝ биеше много бързо. После стъпиха върху сухата ниска трева и малката тъмна лятна къща застана точно пред тях.

Той погледна бързо, само веднъж през рамото си и я дръпна вътре. Там имаше три груби пейки, поставени край стените. Отворената външна врата беше полузатъмнена от пълзящи растения. Той седна и поглади пейката до себе си.

— Виждаш ли? Толкова е спокойно и хладно тук. Никога никой не минава. Харесвам мястото. Винаги съм го харесвал. Пийни още бърбън.

Елен седна предпазливо на пейката. Взе плоската бутилка, наклони я и отпи. Нед Калвърт я наблюдаваше и тя видя лицето му сред полусенките, точно както си го спомняше в големия хол: неподвижно, напрегнато и наблюдаващо, наблюдаващо.

— Чух някои неща за теб, Елен Крейг.

Той взе плоската бутилка от нея и я постави между устните си за продължителна глътка.

— За мен? — Елен нервно се засмя. — Няма много какво да се чуе.

— Няма ли? — Той отново наведе бутилката и погледна към нея. Гласът му беше спокоен. — Ти ходиш с това момче Танър, дето работи в гаража на Хейнис. Това чух.

— Били? — Тя смутено се обърна. — Кой ти каза това?

— Чувам разни неща. Няма значение откъде. Хората говорят — Той замълча. — Така че, помислих да те предупредя, това е всичко. По-добре е да стоиш настрана от това момче.

— От Били? — сините ѝ очи пламнаха. — Но защо?

— Той не е за теб, нито за което и да е свястно момиче. Ето защо чух да се говори. Не е за момиче, което иска да запази своето самоуважение.

— Аз уважавам Били! Харесвам го.

— Сигурно, сигурно — Той въздъхна. — Но ти все още си малко момиче, и някак си да живееш по този начин като тебе, майка ти е англичанка и прочие, за теб може би това не е така лесно да разбереш. Аз просто искам да си внимателна, за да не ти бъде причинена болка, това е всичко.

— Болка? От Били? — брадичката ѝ порозовя. — Били никога не би направил неща, за да ме нарани.

— Не директно, може би. Аз съм сигурен, че той по сърце е добро момче. Но е тръгнал по лош път, това е. Може би не чак дотам, че да потъне, когато трябва да излезе обратно, може би няма лоши намерения, може би ти си права. Но Били има някои странни приятели, казал ли ти е за тях? Той казва ли ти колко е започнал да става близък с някои от другите, които работят в гаража на Хейнис? Негри.

Настъпи кратка тишина. Елен го загледа втренчено.

— Негри? Не, Били никога не ми го е казал.

— Виждаш ли? И защо? Защото той се срамува, ето защо. Дълбоко в себе си той знае, че това не е добре, знае, че има граница, която един бял не трябва да преминава. Хората наоколо няма да търпят това. Те имат противно име за момче като Били. „Негърски любовник“, казват. Ти чувала ли си това прозвище?

— Разбира се.

— Добре тогава, ти нали не искаш хората да наричат така Били? Или теб, защото ти си с Били? Искаш ли?

Той отмахна едно прашно петно от белия си панталон и повдигна глава, за да погледне към входната врата.

— Видели са Били да говори с тях, да яде с тях, да ходи в негърски ресторант, да яде с тях само преди ден. Седял там и ял черен грах и сладки картофи, като че ли не е виждал цвета на собствената си кожа. — Гласът му се повиши. — Хората не обичат това. Нещата са достатъчно спокойни сега, но те никога не се задържат спокойни, повече не. Наближават неприятности. Мога да ги помириша, защото аз съм живял тук през целия си живот и познавам тази миризма.

Той се обърна към нея с понижен, по-спокоен глас. Елен се взираше в него, тя бе изплашена.

— Нали не искаш Били да бъде засегнат?

— Не, не искам това.

— Тогава, трябва да го предупредиш, може би. Кажу ми за слуховете. Кажу ми да помни кой е той, преди да е станало твърде късно — Той замълча. — И стой настрана. Около твоята майка няма твърде много приятели, знаеш ли това?

— Да, знам. — Гласът на Пришила-Ан прозвуча в ушите ѝ, тя усети, че червенината започва да покрива страните ѝ. Той продължително я гледаше в очите.

— Хората наоколо говорят за нея. Госпожа Калвърт и аз — ние нямаме нужда да обръщаме внимание на тези приказки. Но ти си сладко момиче. Ти не искаш хората да говорят за теб, нали?

Елениното лице пламтеше. Тя провеси глава:

— Не, не искам това, — тихо каза тя.

— Ето. — Той отново ѝ подаде плоската бутилка. Пое голяма глътка. Бърбънът я удари в гърлото, после подпали стомаха ѝ. Тя затвори очи и после ги отвори. Почувства главата си леко замаяна и ѝ се стори много горещо в малката лятна къща, но все пак ѝ беше по-добре. И той бе много внимателен. Беше объркващо за майка ѝ и Били, всичко наведнъж, но тя бе сигурна, че е много мил.

— Устните ти са влажни. Имаш бърбън навсякъде около устните си. Елен Крейг, ще трябва да те уча, как да пиеш от плоска бутилка...

Както говореше, той се доближи до нея и се наклони напред. Ръцете му обвиха нейните. Той приведе лице и устата му внезапно се оказа много близко.

— Влажна — каза той. — Помниш ли?

И гласът му изведнъж стана плътен, както веднъж бе станал преди. И после много овладяно, много бавно той постави устните си върху нейните. Бяха влажни и твърди. Тя усети езика му, усети устата му извита в усмивка. Той ближеше бърбъна от нейните устни, после ръцете му около раменете ѝ се стегнаха и разтвори устните ѝ с езика си. Тя почувства тялото си сковано. Усети как езикът обгръщаше нейния, внимателно, игриво, после по-силно. След това той започна да смуче първо устните, после езика ѝ.

— Отвори устните си повече. Да...

Смучеше езика ѝ между влажните си, твърди устни. Еленината глава се замая. Образи, думи, фрагменти, неща, които Сюзи Маршал ѝ беше прошепнала и Пришила-Ан бе потвърдила. Тя усещаше, че тялото ѝ започва да трепери, а неговата ръка се придвижваше нагоре и приближаваше набъбналите ѝ гърди. Миришеше на одеколон, на мента и бърбън, на мъск и пот.

Видя загорялата му кожа толкова близо пред очите си, после ги затвори и се отдаде на това топло пространство, в което нямаше нищо, освен неговата и нейната уста. Той я дръпна назад. Едната му ръка продължаваше да гали нейната гръд.

— Правиш ли това с Били Танър? Правиш ли го, с което и да е от момчетата?

Гласът му беше дрезгав, хипнотичен. Елен поклати глава.

— Така си мислех. Знаеш ли колко отдавна исках да направя това? От много, много отдавна. Ти никога не би могла да отгатнеш от колко дълго време. И аз знаех, че ще си заслужава чакането. — Той държеше двете ѝ гърди в ръцете си, приведен така към нея, че тя можеше да го гледа право в очите. — Ти знаеше това, нали? — каза той. — Още тогава, когато беше съвсем малко момиченце. Дори и тогава знаеше. Можех да го разбера по очите ти.

После отново доближи устните си до нейните твърдо, силно и дълго, докато почувства, че Елен започна да трепери.

— Съблечи си блузката, сладка. Остави ме да погледам.

Докато говореше, той вече бе вдигнал ръце към копчетата на блузката ѝ. Елен се опита да ги отмести.

— Не, моля те. Не трябва. Не е редно.

— Аз съм те виждал — Той отстрани ръцете ѝ. — Преди три години. Тогава те видях. Видях те във вира. Видях те да се докосваш и после да се оглеждаш през рамо, като че ли беше изплашена. Ти го искаше, нали? Когато беше дванайсет годишна. Ти си го очаквала и си мислила за него, и... Мили боже, нека да видя.

Той разкопча и последното копче. Свлече блузата от раменете ѝ, присегна се отзад и разкопча сутиена ѝ.

— Не, моля те. Остави ме да си вървя. Ти не трябва...

Той го беше разкопчал. Пръстите му бяха под презрамките, за да го свали по-лесно. Гърдите ѝ сега се откриха, пълни, закръглени и тежки, ореолът около зърната беше широк и тъмен, кожата бледа. Тя го

чу да въздиша дълбоко. Опита да вдигне ръце и да покрие гърдите си, но главата ѝ беше зашеметена, кълна със сенки, вмъкнали сред светлината и ръцете ѝ не можеха да се движат бързо. Той лесно ги отблъсна встрани, навеждайки се напред с разтворени, влажни устни.

— Ти си голяма. Толкова си стройна, ти си голяма... Ти си красива, толкова красива, винаги ме е подлудявала мисълта за теб. Знаеше ли как можеш да подлудиш един мъж? Виждаш ли колко си мека точно тук? — Той вдигна пръст и с него докосна леко зърното ѝ. — Виждаш, ли? Приятно е. Хубаво е. Няма нужда да се страхуваш. Гледай. Толкова е меко, а аз мога да го направя да стане твърдо. Ето така.

Той изви глава. Тя почувства топлата му и влажна устна върху кожата си. Той прокара езика си по нейните зърна, първо по едното, после по другото. Тя усещаше върху кожата си учестеното му дишане. — Чувстваш ли? Чувстваш ли...? Устните му обикаляха ореола, той смучеше между устните си втвърдяващото се зърно и Елен усети, че неволно се извива като дъга, тъй като насладата като пламък премина през тялото ѝ. Той смучеше все по-силно, лакомо, първо едната, после другата гърда, по начина, както всички други момичета ѝ бяха казвали, че правят мъжете, и годините на мечти, образи и неясни представи се объркаха и безредно се завъртяха в ума ѝ. Тя усещаше топлината, която се надигна в нея, като тази, която изпитваше като малко момиче и после не можеше да заспи през цялата нощ. Знаеше, че това е лошо, знаеше, че не трябва да го изпитва и че го изпитваше може би още по-силно, защото беше лошо.

— Виждаш ли? — Той вдигна лице от нейните гърди, докато ръцете му силно ги стискаха. Устата му беше отпусната, мокра от слюнката.

— Харесва ли ти? Хубаво ли ти е? Каж ми, сладка. Каж ми колко ти е хубаво. Ти знаеш какво ми става на мен? Можеш ли да го усетиш? Гледай — ела по-близо. Седни върху коленете ми, разкрачи се.

Ръцете му затегнаха прегръдката, вдигнаха я несръчно, хлъзнаха я отгоре, така че краката ѝ останаха от двете страни на неговите бедра. Помътнелите му очи я гледаха. Едва си поемаше дъх. Гласът му бе станал толкова плътен, че той едва говореше.

— Чувстваш ли го сега? Ето... — рязко я приближи към слабините си. — Чувстваш ли колко съм твърд, колко съм голям? Усещаш ли? Ти ме направи така. Защото си красива, толкова красива. Знаеш ли, стана ми само като те гледам, без да те докосвам дори? Само като те гледам. И толкова съм твърд, че ще ми се пръснат панталоните. Пипни ме. Дай си ръката. Сега само отвън. Тук! Няма от какво да се страхуваш. Хубаво е. Нали е хубаво?

Той притисна ръката ѝ върху слабините си, върху издутината под белия ленен панталон. Главата на Елен се олюля към врата му, всичко изведнъж стана черно, черно и топло, и...

— Добре ли си, сладка? Тя почувства тялото си внезапно вцепенено, неясно чу, че гласът му се промени. Той я грабна под мишниците и силно я разтърси.

— Окей ли си? Ще припаднеш или какво? Исусе. Глупости. Елен, погледни ме сега...

— Става ми лошо. — Собственият ѝ глас като че ли идваше от много, много далече. Тялото си усещаше ужасно студено, вратът ѝ бе станал толкова слаб, така че главата ѝ не можеше да стои изправена.

— Ето, бързо. Стани от мен... — Той леко я повдигна и я бутна извън малката къщичка. Тя падна на колене в храстите. После повърна всичкия бърбън, който беше изпила.

Той не я гледаше, това беше единственото хубаво нещо. В минутата, когато започна, той се обърна и влезе в къщичката... Когато свърши, тя за момент се сви, треперейки. Съзнанието ѝ, изпълнено с думи и образи, бе станало кристалночисто сега, а тялото ѝ като че ли бе болно от срам. Малко несигурно тя се изправи на крака. Сега той се беше върнал, стоеше на вратата и я гледаше със суетиена и блузата ѝ в ръка. Тя не можеше да го погледне. Остави го да се погрижи за останалото.

— По-добре ли си? — Той сякаш едва ли не се забавляваше, гласът му бе станал пак предишния, и цялата тревога, която тя бе усетила в него, бе изчезнала.

— Окей, сега се върни вътре и си сложи това. После ще те закарам вкъщи. — В къщичката той ѝ помогна да си сложи суетиена, закопча го, закопча и блузата ѝ.

— Окей. Сега, изплакни си устата с това. После го изплюй. Ще се чувстваш значително по-добре.

Елен направи, както той каза. После за първи път го погледна, а той въздъхна.

— Ти пи твърде много, това е. На празен стомах, може би. Много лесно може да се получи. Сега, чувстваш ли се по-добре?

Елен кимна.

— Седни. Искам да ме чуеш. Няма да те докосвам, сладка. Всичко е наред. Това е. Така трябва...

Треперейки, тя седна. Той стоеше в сянката, гледайки към нея.

— Не знаех... Не си представях, че бърбънът би могъл така да ти се отрази. Забравил съм, предполагам, какво може да се получи първия път от концентрат...

Елен бавно вдигна глава и го погледна. Не й се искаше да говори за алкохол. Повдигна ръка и обърса челото си, то беше потно.

— Предполагам, предполагам, че прекалих преди малко. Изплаших те, може би. Много съжалявам, ако е така, сладка...

Той приближи, насърчен като че ли от това, че тя не каза нищо. Седна, но не много близо до нея, след малко взе ръката ѝ.

— Ядосана ли си ми, Елен? Не ми се иска да си ядосана — дори заради мен. — Той замълча. — Виждаш ли, предполагам, че е трудно за теб да разбереш, но момиче като теб, жена като теб... Ами, когато един мъж дълго време ѝ се е възхищавал, мислил е колко тя е хубава и изведнъж са намери насаме с нея, тогава не е много лесно да се държи по начина, по който би трябвало да се държи. Разбираш ли това?

— Аз... аз предполагам.

— Добре, казвам ти, сладка, така както е. — Нотка на раздразнение се усети в гласа му. — Сега само ме слушай, и ще разбереш. Аз съм мъж, Елен, съвсем обикновен мъж и имам нужди и желания. Същите, както всички други мъже. Не всички жени чувстват по един и същи начин. Понякога те не искат мъжът да ги докосва, да ги целува, и когато това се случва, се отразява много зле на мъжа, Елен, наистина много зле. Той се затваря в себе си, започва да се мисли за мъртъв — полужив, в най-добрия случай. Сега, без неуважение към госпожа Калвърт, но тя и аз сме женени преди много дълго време, и в продължение на години, сладка, години... ами, това е божата истина, аз съм бил много нещастен мъж.

— Ти? Нещастен? — Елен повдигна глава.

— Така е.

— Искаш да кажеш, че вече не обичаш госпожа Калвърт?

— Ами, не съвсем, сладка. Тя е чудесна жена, и аз ѝ се възхищавам, дори никога не съм искал да я нараня. Но нека да си го кажа, към нея не изпитвам това, което изпитвам към теб.

— Към мен? — Очите на Елен се разшириха, той бързо приближи, приведе се към нея и взе ръцете ѝ в своите, така тя можеше да вижда добре лицето му.

— Добре, ти трябва да знаеш това... — Той ѝ се усмихна. — Ти мислиш ли, че бих те довел тук и бих те целувал и бих направил всички тези неща, ако не ти се възхищавах? Ако не беше ме подлудила така, че вече почти не знаех какво върша? Може би... — Той се намръщи. — Може би, ако не бях чул, че се срещаш с Били Танър, бих могъл да го запазя в себе си. Но, когато чух това, кълна ти се, толкова се ядосах и заревнувах, че едва можех да мисля повече...

— Ти си ме ревнувал? От Били Танър? — Тя невярващо го изгледа и поклати глава.

— Разбира се. Какво друго може да чувства един мъж, когато мисли, че едно момиче е с друго момче — момиче, с което той знае, че иска да се люби?

Елен бавно се изправи.

— Това не може да е истина. Не може да бъде.

Той я притисна към себе си. После я освободи и погледна в очите ѝ.

— Бих ли те лъгал? Сладка, бих ли? — ръката му обгърна кръста ѝ и леко, закачливо я присви. — Елен, аз не съм мъж, който лъже за такива неща. Недей да мислиш така или ще ме накараш да полудея. Сега, слушай ме... Зная, че сбърках. Зная, че загубих контрол над нещата. Но аз искам да кажеш, че ще се видим отново. Някой път. Просто така, да те погледам, можем и да се разхождаме и да говорим, и да се повозим с колата, може би, както направихме днес. Нищо повече. Няма нищо лошо в това, нали?

— Аз... аз предполагам, че няма. — Елен се поколеба. Безброй съмнения кръжаха в главата и, но той сега гледаше право в очите ѝ и почти я умоляваше.

— В четвъртък — каза той. — Мога да те взема веднага след училище, на Оринджбъргския път. Може малко да се повозим, после ще те оставя до вас. Няма нужда никой да знае — само ние. Това ще

бъде нашата малка тайна. — Той се поколеба. — Ти нали не би казала на никого? На майка си, няма да кажеш, нали?

Елен въздъхна и подръпна полата си.

— Не. Тези дни не ѝ говоря. Не, както преди.

Той въздъхна. Това, което тя каза, като че ли го облекчи.

— В четвъртък, тогава. Обещай ми. Направи ме щастлив.

— Добре. Може би — Тя преглътна. — Но ти обещавах ли, каквото каза? Само ще се повозим?

— Обещавам. Кълна ти се, Елен. — Той бързо и леко притисна устни към косата ѝ.

— Ти си най-хубавото, което някога съм виждал — знаеш ли това? Сега, хайде, ще те закарам вкъщи. Ще те оставя точно преди фургонния парк. Съгласна ли си?

ЕДУАРД

Оксфорд — Алжир — Франция
1949-1958

— Кажете му, веднага ще бъда там.

— Веднага ли, милейди?

— Почти веднага. В момента съм в Лондон. В банята, по-точно. Но за минута просто ще скоча в колата и ще бъда в Оксфорд преди да премигнете.

— Да, милейди.

— Той е там, предполагам.

— Да, милейди. Той има занимания следващата седмица. — Това бе казано многозначително, чу се въздишка от другата страна на линията.

— Колко ужасно! В такъв случай, ще трябва да бързам.

Тя прекъсна телефонния разговор. Господин Бълинс, портиер на колежа „Магдален“ в продължение на четирийсет години и главен портиер през последните десет, си сложи шапката за игра на боулинг и любезното изражение, което винаги приемаше в подобни случаи и тръгна по стълбище III в новата сграда, издигаща се над „Диър парк“, където Е. А. Дж. дьо Шавини обитаваше няколко от най-желаните стаи в колежа. Под него беше Х. Дж. Е. Дъдли, лорд Сейл. Над него бяха стаите на неговия най-близък приятел, почитаемият С. В. Т. Глендининг. Титлите на джентълмените не стояха върху ръчно написани табелки в основата на стълбището, каквато беше практиката в някои от другите колежи в Оксфорд. Не, с гордост си помисли господин Бълинс, не и в „Магдален“, който според неговото мнение беше не само най-хубавият колеж в Оксфорд, но също така и с най-голяма важност.

Той с пъшкане се изкачи до първия етаж и като намери външната врата отворена, почука на вътрешната.

Влезе и намери Едуард дьо Шавини, изтегнат в креслото си, облечен във фланелка за крикет с екземпляр от книгата на Джон Мейнард Кейнс „Паричните договори“, отворена върху коленете му.

Нямаше вид, че я чете. Господин Бълинс гледаше на него с одобрение. Беше добре известно в колежа, че освен, ако не се случеше нещо непредвидено, господин дьо Шавини ще бъде пръв в окончателните изпити по философия, политика и икономика. Това беше добре, но онова, което беше още по-добре — и особено забележително, като се има предвид, че джентълменът е французин бе, че той го правеше по подходящ начин: с едва забележимо усилие от негова страна и с небрежна скромност, както подобаваше на един английски джентълмен.

Според мнението на господин Бълинс войната имаше отчайващ ефект върху Оксфорд, и дори върху „Магдален“. Голяма част от студентите бяха около двацет и пет годишни, бяха служили по време на войната и на тях по тази причина образованието бе прекъснато. Тези необщителни, напрегнато учещи и сериозни млади хора не се държаха по начин, който господин Бълинс оценяваше като правилен. Едуард дьо Шавини се държеше както трябва: той беше чудесен атлет, със синьо отличие за крикет и толкова добре се представи по гребане, че въпреки да беше тръгнал със закъснение, едва не получи една от наградите на Оксфорд. Участваше с голям успех в съюзните обсъждания, беше член на Театралното общество към Оксфордския университет. Той знаеше как да се забавлява. Устройваше партита, на които се изпиваше голямо количество шампанско и присъстваше на други събирания. Забавляваше млади жени на официални обеди в своите стаи — жени, чиито модни физиономии господин Бълинс разпознаваше от списанията за висшето общество като например „Татлър“, което представляваше и за самия него приятно четиво преди заспиване. Той се обличаше великолепно, с вид като че ли дрехите нямат голямо значение за него. Беше изключително хубав и притежаваше забележителен чар, беше щедър към своя оксфордски прислужник и в много случаи към господин Бълинс. Накратко, господин Бълинс се възхищаваше от него, и — както много рядко му се случваше — го харесваше. Ще отиде далече този млад човек, преценяваше господин Бълинс и очакваше да чете и по-нататък за неговото развитие, след като напуснеше Оксфорд.

Той прочисти гърлото си, когато младият човек го погледна.

— Лейди Изобел Хербърт, господин дьо Шавини, — обяви той.
— Тя току-що телефонира. Каза, че сега е в банята, господине, но

скоро ще бъде при вас.

Той предаде известието в десет и половина сутринта. Представата на лейди Изобел за време беше еластична. Тя пристигна в „Магдален“ с нейния дерби бентли в три и половина следобед. Едуард, който имаше достатъчно време за размишление, бе все пак учуден от пристигането ѝ. Той реши, че няма причини да му отделя особено внимание. През последните няколко години, откакто беше прекратила ангажимента си с Жан-Пол, той я беше виждал по различни поводи — на балове в Лондон или на уикенди в провинциалното имение на родителите на Кристиан Глендининг, но те бяха разговаряли много кратко. Тя никога досега не беше го посещавала в Оксфорд, той не бе оставал сам с нея в продължение на години — не след войната, не след Лондон.

Допусна, че посещението трябва да е едно от Изобелините хрумвания, а такива имаше много. Кратък флирт с комунистическата партия — направен главно, за да шокира, предполагаше той. Едва избегнат скандал с развод, замесващ изтъкнат член на парламента. Поне два по-късно разтрогнати годежа, които той успя да си спомни: единият с британски летящ боен ас, другият с италиански граф с международна слава на автомобилен състезател. Като че ли Изобел обичаше опасността от разстояние, мислеше той, и отново се учудваше, защо тя идваше при него.

Тя влезе в стаята му, без да почука, облечена в изумруденозелена копринена рокля, без шапка и перли „Конуей“. Слънцето освети ярките ѝ коси, и когато Едуард скочи на крака, тя му се усмихна.

— Каж ми, скъпи Едуард, — каза тя, — научи ли се вече да приготвяваш коктейли?

И тогава той разбра, защо тя беше дошла.

Тя изпи две сухи мартинита и каза, че не е гладна и не поиска да яде. После запали цигара и се сви върху седалката до прозореца. Едуард чакаше.

— Ще вземеш ли отлична диплома. Чух, че ще вземеш.

— Може би.

— Хюго ми го каза. Онзи ден случайно го срещнах.

— Как е той?

— Добре — Тя замълча. — Не, може би не е съвсем добре. Нещастен е, мисля. Малко объркан. Чувства, че не е направил нещата, които е трябвало да направи — не е изпълнил обещанието си. Не зная. Пиян, както мнозина. Срегнах братовчед му, във вътрешния двор на колежа, когато идвах насам. Носеше розова копринена риза и жълта вратовръзка. Не се е променил — Тя се засмя. — Той все още ли е най-добрият ти приятел?

— Най-близкият ми приятел, да.

— Радвам се. Той ми харесва — Тя се поколеба. — Той е ужасно странен, разбира се.

— Дори така да е.

Изобел небрежно изтръска пепелта от цигарата си през прозореца и се намръщи.

— Как е Жан? Още ли се бие?

— Все още е в армията. Канцеларска работа, главно. Може да бъде изпратен в Индокитай, предполагам. В списъка е. Повечето от отпуските си прекарва в Алжир — в нашите лозя, знаеш. Там му харесва.

— Кой се грижи за магазина, когато него го няма?

Едуард вдигна рамене:

— Аз. Когато не съм в Оксфорд.

— Харесва ли ти да се занимаваш с това?

— Да. Жан няма много време и аз мисля, ме бих могъл да го върша доста добре — Той се поколеба. — Всичко, виждаш ли, е замряло, откакто татко почина. Там има големи възможности. За развитие. За експанзия.

— Понякога ми липсва Жан — Тя неспокойно се изправи. — Той ме караше да се смея. Той можеше да бъде толкова предсказуем. Страхувам се, че се държах доста зле — Тя замълча. — Разбира се, липсва ми също и изумрудът. Ти знаеш ли, че бях неестествено привързана към този изумруд?

Зелените очи срещнаха неговите и устните се разшириха в усмивка. Едуард се поколеба.

— Това е камък, който носи нещастие. Не исках да ти го кажа, когато го избра. Но, предполага се, че той носи нещастие.

— Така ли? — Тя го гледаше напрегнато. — Ами, това обяснява ужасно много неща.

Тя се обърна и погледна към вратата в другия край на стаята.

— Това там твоята спалня ли е?

— Да, тя е.

— О, добре.

Тя прекоси пред него, и влезе в стаята. Настъпи тишина, след което тя го повика. Той бавно влезе през вратата и застана, гледайки към нея.

Изумрудената рокля стоеше накуп сред стаята, а тънкото, бледо, момчешко тяло на Изобел лежеше голо върху неговото тясно колежанско легло. Косата ѝ блестеше върху възглавницата. Между тесните ѝ бедра имаше златночервен триъгълник. Перлите „Конуей“ лежаха върху малките ѝ бели гърди.

— Скъпи Едуард, нямаш нищо против, нали? Виждаш ли, аз исках да го направя преди много години... — Тя замълча, и нейните зеленикави котешки очи заблестяха към него. — Ще се омъжвам, Едуард, казах ли ти? Автомобилният състезател, в края на краищата. Следващата седмица, мисля, след някаква голяма награда, нещо заради което, той ще се състезава. Ако не бъде убит, разбира се. И така, знаех, че трябва да го направя сега. Не бих могла да се омъжа, ако не го направех...

Едуард отиде към леглото, седна до нея и пое тънката ѝ ръка.

— Не трябва за нищо да се тревожиш — Тя се усмихна. — Имам една от онези отвратителни датски запушалки. Сложих си я, преди да напусна Лондон. Казаха ми, че никога няма да усещам, че е там.

Той допря глава и внимателно я целуна по устните, после се оттегли и докосна бузата ѝ с пръста си.

— Ти плачеш.

— Съвсем малко. Ще спра след миг. Вероятно е от чакането. Кажете ми, скъпи Едуард — ти знаеше, нали?

Той продължително я изгледа.

— Предполага, че знаех, да.

— О, толкова се радвам. Това опростява нещата. Скъпи Едуард, имаш ли нещо против, ако аз просто наблюдавам, докато се събличаш?

Едуард се засмя. Той свали дрехите си, а Изобел, гледайки го, се сгуши на кълбо в очакване. После тя го привлече към завивките и леко го бутна върху тях.

— Скъпи Едуард. Не ме целувай. Не още. Не трябва да правиш нищо. Аз съм съвсем готова. Влажна съм. Бях съвсем влажна, още когато пиех първото си мартини. Ти имаш най-чудесния, най-красивия, който съм виждала. И аз искам да направя точно това...

Много внимателно тя го разкрачи, спря за момент, качи се отгоре му със своето бледо и тънко, като диригентска палка тяло. После докосна наедрия му пенис с тънката си ръка и поведе главичката му между краката си. Той усети влажността, усети тесния отвор. После бавно, непрекъснато гледайки го в очите, тя като че ли се прободде с неговата плът.

— Скъпи Едуард, ако ти мръднеш и най-малко, аз веднага ще се изпразня. О, да...

Той мръдна и тя свърши. После го целуна.

Те се любиха целия следобед. Понякога тя беше мека, спокойна и със забавени движения като погалена котка, а понякога котката извиваше на арка гърба си и откриваше нокти. Едуард влизаше в тялото ѝ с тръпнеща наслада и следобедът премина според мечтата, която той бе имал или тя бе имала много отдавна.

Когато падна мракът, той целуна влажните ѝ бедра и после устата ѝ, а Изобел взе главата му в ръце и се вгледа в очите му. Нейните блестяха като изумруди, този път, без сълзи.

— Скъпи Едуард, — каза тя. — Аз те обичам по много особен начин и знаех, че ти ще разбереш. Добре направих, нали?

— С пълна сигурност. — Той се засмя.

— Харесваш ли ме? Винаги съм те харесвала.

— Да — Той нежно я целуна. — Винаги много съм те харесвал.

— Така си мислех, много се радвам. Много повече предпочитам да бъда харесвана, отколкото обичана. А сега трябва да си вървя.

Тя скокна от леглото с това нейно бързо, неизтощимо изящество, което винаги му бе доставяло наслада и си облече зелената рокля.

— Ще ти изпратя парче от моята сватбена торта. — Устните ѝ закачливо се извиха. — Тя ще бъде запълнена с тези ужасни бели сладоледени сладки, с които готвачите са толкова горди и ще бъде прекалено сладка. Но, аз много обичам онези малки кутийки с хартиени дантелки, в които я опаковат. Така че, ще ти пратя. Можеш да я изядеш преди държавните си изпити, защото сватбената торта носи

късмет — всички казват. Така че тогава можеш да си сигурен, че ще вземеш своята отлична диплома, и...

— Изобел...

— Ако остана още една минута, ще се разплача пак — каза тя. — И този път ще изпадна в много тежко състояние. Довиждане, скъпи Едуард, и се грижи за себе си.

През следващата седмица той изпрати телеграма: „Благодаря за тортата. Едуард“.

Три месеца по-късно, когато неговото отлично завършване беше обявено заедно с останалите от Оксфорд и Кеймбридж изпитни резултати в „Таймс“, той получи телеграма в дома си, в Сен Клод. Тя гласеше: „Разбрах, че си я изял. Изобел“.

Той не чу нищо за нея през следващите осем години.

Когато Едуард напусна Оксфорд и се върна във Франция, за да започне работа в администрацията на компаниите и именията на дьо Шавини, той остана ужасен от това, което намери. По време на годините си в Оксфорд, той бе прекарвал част от своите ваканции във Франция, но тези сравнително кратки периоди не бяха успели да му дадат представа за хаоса, който преобладаваше след смъртта на баща му.

С небрежното съгласие на Жан-Пол — „Разбира се, карай, братче. Ще видиш колко е отегчително“. — Той започна систематично проучване на империята „Дьо Шавини“: бижутерската компания, нейните работилници и изложбените зали в Европа и Америка, именията и лозята край Лоара и в Алжир, акциите, банковите авоари, собственостите, които баронът бе поддържал във Франция и чужбина. Навсякъде той се сблъска със същото нещо: възрастни чиновници, склонни да движат нещата по начина, по който мислеха, че старият барон би желал, далеч от новите идеи, страхливи да взимат каквито и да било собствени решения и следователно изхабени, оставящи проблемите да се натрупват неразрешени. Нова кръв не беше се вляла в делата на „Дьо Шавини“ в продължение на много години: навсякъде Едуард намери стагнация и апатия. Приличаше на голяма машина, която е била оставена да работи толкова дълго, че никой не бе забелязал или не се интересуваше, че тя се разваля.

След екзекуцията на Ксавие дьо Шавини висшето немско командване бе присвоило къщата и градините в Сен Клод и бе използвало красивата, от края на седемнайсети век представителна къща за военно жилище. Това Едуард знаеше. Другото, което той не можеше да разбере бе, че през тези години, от края на войната, Жан-Пол не бе направил никакво усилие да възстанови къщата. Той си бе изградил малък апартамент в едно от крилата, бе запазил останалите няколко по-възрастни слуги и бе изоставил по-голямата част от мястото, както е била.

Като знаеше какво ще намери, когато отиде там, и като знаеше, че това ще му причини болка, Едуард отлагаше момента, когато ще направи официална инспекция на къщата. Най-накрая, той отиде в един хубав септемврийски ден на 1949 година, около три месеца след като се бе върнал от Оксфорд.

От разстояние, докато карайки се приближаваше към нея, голямата сграда изглеждаше непроменена. Слънцето огряваше сините наклонени плочи на покрива и стъклата на наредените един до друг високи прозорци върху централната фасада.

Възрастните прислужници го приветстваха нервно, мълчаливо. Едуард пожела да направи обиколка на къщата. Имаше останали малко мебели, тъй като повечето бяха изпратени на склад в Швейцария и няколкото парчета, които бяха останали, бяха толкова разнебитени, че не подлежаха на поправка. Стените стояха оголени, без знаменитите брюкселски гоблени. Ехото отразяваше стъпките му по непостланите подове. Едуард се взираше около себе си с нарастващ гняв. Ламперията беше надраскана с имена и сквернословия. Зеленикавата влага от запушените канали се просмукваше по стените, покрити с коприна, която беше разкъсана и нацепена. От голямото, извито стълбище, което беше една от забележителните особености на къщата, половината от перилата бяха изтръгнати и използвани за подпалки. В балната зала венецианските огледала, които покриваха стените, бяха изпочупени. Вратите висяха на развалени панти. Мястото вонеше на мишки и влага.

Прислугата беше направила възможно най-доброто: те се бяха опитали да изчистят къщата за неговото пристигане, но Едуард констатира, че усилията им само са утежнили положението. Бавно се изкачи на горния етаж: спалнята на баща му, неговата гардеробна,

банята, където махагоновата облицовка бе изсечена и старата инсталация от месинг и мед бе изтръгната и плячкосана. Стаята на майка му, покрита някога с ръчно рисувани през осемнайсети век китайски тапети, сега бяха разкъсани, обезобразени и изпоцапани с уринени петна. Библиотеката, където шкафовете за книги бяха разбити. Стая след стая, общо двайсет спални и после таванския, чиито покрив течеше, а таванът се беше продупчил. Едуард се върна обратно, застана в просторното, с мраморен под фоайе, и затвори очи. Представи си къщата, такава, каквато тя беше някога, през неговото детство — спокойна и подредена. Той си помисли за вечерите за осемнайсет, двайсет, трийсет души. Спомни си за танците и тихите въздишки на музиката от балната зала, за следобедите, които понякога прекарваше в бащиния си кабинет. Отново отвори очи, старият иконом го гледаше с тревога.

— Ние опитахме, мосю Едуард... — старият човек направи безпомощен жест. — Виждате. Измихме всички подове.

Едуард искаше да зариде от гняв и отчаяние, но скри чувствата си, за да не ги забележи старият човек. На следващия ден се завърна в къщата с Луиз. Майка му, която беше хвърлила поглед на мястото, когато за първи път се беше завърнала във Франция, беше твърда. Невъзможно бе да бъде убедена, тя нямаше намерение да живее там. В замяна на това, тя се беше преместила в една градска къща от началото на осемнайсети век във Фобур сен Жермен, квартал на Париж, останал все още предпочитан отпреди наполеоновата френска аристокрация. Тя се върна към Сен Клод с видимо неудоволствие. Във всички случаи Париж беше по-удобен, спомените от Сен Клод бяха твърде болезнени... Когато Едуард упражни натиск върху нея, тя раздражено повдигна рамене.

— Едуард, мястото е прекалено изоставено, то принадлежи на миналото. Мисля, че Жан-Пол би трябвало да го продаде...

Тя напусна половин час, след като бе пристигнала с нейния великолепен тъмносин „бентли“. Едуард постоя за малко сам в градините. Гледаше как колата ѝ потегля, хвърли поглед от терасата към града, после се върна в къщата. Градините бяха израснали и занемарени, чакълестата пътека беше обрасла с бурени, предишния жив плет не бе подрязван от години. Няколко късни рози се преборваха със заплетените храсти от коприва и бурени. Едуард стоеше, гледайки

наоколо със стисната уста и свити юмруци. Майка му не се интересуваше, Жан-Пол не го засягаше: много добре, тогава той ще направи това, което трябваше да бъде направено. И ще го направи сам.

Същото беше и в Лоара, в замъка дьо Шавини, където знаменитият огледален салон, построен от седмия барон дьо Шавини беше използван за стрелбище. Същото беше и с лозята: производството на вино бе спряло по време на войната, акри бяха унищожени от болест, опитите следвоенното производство на вино да бъде възстановено бяха спорадични и зле организирани. Едуард с отвращение вкуси от тези блудкави, горчиви вина и издаде нареждане съдържанието на цялата винарска изба да бъде незабавно изхвърлено.

— Но, господин дьо Шавини, какво да го правим?

Старият управител с отчаяние огледа празните изби.

— Това не е от значение. Излейте го в каналите, ако е необходимо. Аз няма да продам такова вино под етикета с името на дьо Шавини.

Той замълча, чувствайки моментна жалост към стария човек.

— Би ли пил от това?

Управителят се поколеба, после се усмихна с бавна, беззъба усмивка.

— Не, господин дьо Шавини. Не бих предпочел.

— Аз също. — Едуард внимателно го хвана за ръката. — Бракувай го. Ще започнем отначало.

Тази голяма обиколка отне на Едуард шест месеца. В края на този период, непрекъснато работейки, той беше прегледал всяка купчина документи във всяка канцелария. Беше видял всяка стая във всяка къща и бе лично разговарял с всеки от прислугата на стария барон и с всеки от неговите висши служители. Отиде и при бащините си адвокати, при бащините си банкови партньори и съветници, при неговите брокери на борсата, при неговите счетоводители. Посети Швейцария, Лондон, Рим и Ню Йорк. По това време беше загубил надежда. Към половината на своето изследване му се стори, не през последните пет години Жан-Пол бе направил едно нещо, и то бе единствено. Заедно с помощта на Едуард той бе издигнал паметник на баща им в капелата на замъка дьо Шавини, където той и неговите

прадеди бяха погребани. Но истинският паметник на баща му, империята, която Ксавие дьо Шавини така усърдно и великолепно беше изградил в продължение на своя живот — това той просто бе изоставил.

В края на шестте месеца началното решение на Едуард стана още по-ожесточено: той ще възстанови тази империя до нейната предишна слава и после ще я развие, ще я увеличи, ще я разшири. Това можеше да бъде направено. Постепенно, във втората половина на шестте месеца неговата увереност нарасна. Той започна да вижда пътища, да прави планове. Благодарение на бащината му предвоенна предпазливост, богатството се беше съхранило, той просто трябваше да го разгърне! И то трябваше да бъде разгърнато: това би било неговата поднесена към баща му почит, неговият паметник към този съдържан мъж, когото той едва познаваше, но дълбоко обичаше, и който така смело бе загинал. Неговата и на Жан-Пол почит. За минута не се съмняваше, че обяснеше ли веднъж на своя брат, покажеше ли му предимствата, които се очертаваха и как биха могли да се използват, че Жан-Пол ще се измъкне от своята летаргия, и ще се ангажира, вдъхнови и ще се изпълни с решимост така, както Едуард.

Въоръжен с документи, главата му пълна със списъци на акции, с цифри от производството, статистики за преди и след военните загуби и печалби, с предварителни архитектурни планове за възстановяване, най-напред на трите къщи във Франция, идеи за онези собствениosti, притежавани зад граница, Едуард уреди да се срещне с брат си за седмица.

Отначало Жан-Пол се съпротивляваше, но когато Едуард го притисна и след като три пъти променяха предлагания от всеки от тях дневен ред, той се съгласи на една седмица през есента на 1950 година, когато ще бъде в отпуск. В Алжир, в постройката „Алети“, голямата, ниско построена къща, която старият барон бе издигнал в 1920 година и която представляваше базата за неговите лозя и горски плантации и която се намираще сред градини върху склона на един хълм с гледка към града и към взимания дъха с красотата си залив.

Едуард възразяваше, но Жан-Пол беше непреклонен. Трябваше да бъде там или никъде. Там той прекарваше сега всичките си отпуски. Той харесваше Алжир. Освен това, Едуард щеше сам да види лозята и плантацията: те се развивали много добре, бе казал Жан-Пол с гордост.

Той бил започнал лично да се интересува от тях, бе казал раздразнено, и че Едуард няма да намери от какво да бъде недоволен.

Едуард не бе ходил в Северна Африка, бе неподготвен за красотата на Алжир и за величието на околната природа с назъбените си, обгорели от слънцето хълмове, с тесните, извиващи пътища, от които неочаквано се откриваха гледки към яркосиньото Средиземно море. Изведнъж той беше очарован: околности и град, който беше колкото френски, толкова и арабски, в който двете, толкова различни една от друга култури му се стори в началото, че триумфално се сливат.

Той можеше да седи на някоя тераса във френския квартал, отпивайки вино и чувствайки, че се намира във Франция. Широкият главен булевард на Алжир, платаните с бели петна по стволите, високите, елегантни, боядисани в бяло къщи с техните балкони и сенници, засенчените места в квартала, запазена за европейци: всичко това му напомняше за Франция, която той бе обичал толкова много, когато беше дете, градовете на нейния юг — Арл или Ним, или Авиньон, някои от малките градове по Лоара. Градът относително не бе изплашен от войната, с признаци на нарастващо благополучие. Можеше да пие хубаво вино, да яде великолепно приготвени, и в очевидно изобилие френски ястия, можеше да бъде обслужен така, както беше обслужван в доброто старо време преди войната от поредица от любезни, тихи и сръчни, добре тренирани сервитьори, всичките араби, и всичките, говорещи перфектен френски.

Но имаше също така и друг Алжир, на който в първите два дни той хвърли стремителен поглед. Това бе Алжир на самите араби: старата Казба, арабският квартал на града бе изграден върху хълм. Очароващ лабиринт от гъсто населени улички, от стръмни и тесни пасажи, от евтини жилища. Той се виждаше от френския квартал, виждаше се от почти всяка точка на града: това гъмжащо място, изпълнено с босоноги деца, с жени, забулени от главата до петите в черно, които притискаха кърпи върху главите и по лицата си и дори между зъбите си, и никога не повдигаха очи.

В тази зона на града, която лежеше между френския квартал и Казбата, Едуард успя да надникне в арабския свят. Миризмите на северноафриканската кухня, на кускус, на шафран, на ким и турмерик. Уличните пазари, където се продаваше боя на прах и подправки,

пръчки от сандалово дърво за горене, малки купчинки от къна на прах и смляно индиго. Той с наслада миришеше есенциите, очарован се взираше в боядисаните с къна ходила и длани на жените и децата, заслушваше се във виковете на мюезина и резките, гърлени звуци на езика, който не разбираше — Той помисли, че е разбрал, защо Жан-Пол бе привлечен от Алжир.

Обяви намерението си да посети Казбата. Жан-Пол се съгласи, прозявайки се. Щом искаше, това може да се уреди. Трябваше да вземе един слуга със себе си, естествено, защото те знаеха как да те отърват от просяци, и освен това, небе съвсем безопасно да се движиш сам.

— Върви, щом трябва — Той повдигна рамене. — Но си пази портфейла и стой далеч от жените.

Така, за първите няколко дни от посещението си, Едуард видя града сам, придружен само от един слуга. През вечерите Жан-Пол направи усилия да го забавлява и устрои няколко добре уредени приеми. Хранеха се на открито, под сводестата алея, с увити лозници по колоните, върху просторна тераса, надвесена към морето. Класическите френски ястия бяха приготвени със съвършенство от готвач арабин и елегантно поднесени от арабски момчета в бели униформи, най-голямото, от които нямаше повече от петнайсет години. Всички гости бяха французи. Повечето собственици на лозя. Неколцина, като Жан-Пол имаха военен опит или военен произход. Съпругите им бяха елегантни, облечени далеч по-добре от по-голямата част от жените на следвоенен Париж. Украшенията им блестяха, а разговорът им бледнееше. Едуард ги намери задушаващо отегчителни и любопитно ограничени.

Жените можеха с оживление да обсъждат последния роман, който е взривил Париж, интригите около „Комеди Франсез“, репутациите на актьори, писатели, музиканти, политици, художници. Те гледаха на тях отдалеч, с деликатно покровителствено чувство. Общото мнение беше ясно: Франция беше свършена, Европа беше свършена, те бяха добре тук, далече от тях.

Едуард ги слушаше и не одобряваше, това което чува. Тогава разбра, че е бил наивен. Той се върна към арабския квартал и бедността вече не му се стори живописна, а като вторичен продукт на Френското колониално благоденствие. Това го ядосваше, а самодоволството на Жан-Пол и това на неговите приятели го ядосваше

още повече. Той не каза нищо, би било безполезно да обсъжда с Жан-Пол политиката в страната. В замяна на това, когато измина една седмица, време през което той и Жан-Пол бяха направили бегло посещение на лозята на барона и бяха огледали само една осма от обширно прострелите са акри, Едуард реши да се върне към целта на своята визита. Хвана Жан-Пол, когато накрая, около единайсет часа сутринта, той беше станал.

— Жан-Пол, моля те. Не бихме ли могли да погледнем тези цифри за компанията? Да обсъдим моите планове?

Жан-Пол въздъхна и се протегна в своето ужасно кресло.

— Ох, много добре, братче, но на мен повече ми се иска пастис.

Така, през следващите два часа, те седяха на терасата, и Едуард говореше. Той му представи купчината от документи, закръгляваше цифрите, за да опрости изчисленията си, всичко смяташе във франкове, защото Жан-Пол безнадеждно се объркваше във валутните изчисления.

Жан-Пол изпи три пастиса и пуши киф.

— Сигурен ли си, че не искаш? — Той предложи на Едуард сребърна кутия, където цигарите с киф, смесени с тютюн бяха навити.

— Не, благодаря.

— Много е успокояващо.

— Жан-Пол...

— Ох, добре, добре. Досега ти следя мисълта, струва ми се. Продължавай.

Едуард продължи своя трактат до обяда. Той можа да се увери, че пастисът, виното и кифът бяха упражнили ефект. Очите на Жан-Пол розовееха и бяха се изцъклили. Той се бе изчервил и безупречно белите му дрехи бяха вече измачкани. Едуард знаеше, че си губи времето, но не можеше да спре. Това беше толкова важно, той беше извършил толкова много работа, той трябваше да накара Жан-Пол да разбере.

След обяда те пиха гъсто арабско кафе. Жан-Пол се изтегна върху копринения диван и затвори очи.

— Жан-Пол, — гласът на Едуард бе дрезгав от отчаяние. — Сигурен ли си, че ме разбираш? Заради нашия баща. Той е издигнал всичко това. О, то е било голямо още преди той да започне, но той го е увеличил. Съществуват толкова много възможности. Ние бихме могли да изграждаме върху това, което той е направил, Жан-Пол. Това е

делото на живота му. Ние не можем просто да го оставим да се разпилее на прах.

Жан-Пол отвори очи, и Едуард го погледна. Докато той беше говорил, една арабска прислужница тихо бе влязла в стаята. Сега тя стоеше с наведена глава точно до вратата.

— Време е за моята сиеста. — Жан-Пол се повдигна на крака. Те се спогледаха, Жан-Пол с усилие фокусираше очи, и Едуард видя вулгарността на своя брат, която в продължение на дни се бе опитвал да пренебрегва. Той беше натезжал, затлъстял около кръста, лицето му беше с постоянно избуяла червенина.

Все още беше хубав, но чертите му сега бяха загрубели, някога стегнатата му брадичка се беше отпуснала. Едуард го гледаше с болезнено обезсърчение.

— Аз трябва да си почивам в следобедите. — Гласът на Жан-Пол беше предизвикателен. Поради климата тук. Отвратително горещо е. Ще бъда в състояние да мисля ясно вечерта. Когато стане по-хладно...

Той хвърли поглед през стаята към мълчаливата фигура на арабката, която все още стоеше в очакване, с наведена глава.

Той се захлади на Едуард, намигна:

— Сън и ебане. — Каза го на английски, вероятно за да не разбере жената и Едуард почувства, че бясно се ядосва. — Тогава ще съм съвсем добре. Да поговорим отново. Тази вечер. Наистина. Аз съм ти благодарен, Едуард. Виждам колко много работа си свършил...

Те говореха отново същата вечер. Едуард насили брат си. Той го бутна в едно изправено кресло.

— Без пастис, без вино, без киф — Той тръсна купчина документи върху масата. — Слушай, Жан-Пол и слушай истински. Аз се потих през всичките тези шест месеца и нямам намерение да оставя работата ми да бъде опропадена. Така че слушай, дявол да го вземе или ще взема следващия самолет и ще те оставя да се разправяш сам с цялата тази проклета съдба.

— Добре, добре. — Жан-Пол приятелски вдигна ръка. — Няма нужда чак толкоз да се горещиш. Винаги си бил с горещ темперамент и нетърпелив. Аз само по-бавно възприемам от теб, това е всичко. Сега, обясни ми отново и обяснявай бавно.

Едуард обясни. В края на страстния им спор, Жан-Пол се изправи:

— Добре. Чудесно. Окей.

— Какво искаш да кажеш с „добре“ и „окей“?

— Искам да кажа, направи го. — Жан-Пол сложи ръка на рамото му. — Аз не мога, трябва да знаеш това. Аз не бих знаел откъде да започна. Ти ги направи, всичките неща, които каза. Аз се доверявам на твоята преценка. Сигурен съм, че си прав. Ти винаги си бил способен от нас. Само ми кажи какво аз трябва да подпиша — свърши колкото ти е възможно самият ти и продължавай. Добре ли е, братче? Сега, мога ли да си получа пастиса?

Едуард погледна към брат си, погледна в очите му, които с объркване се отместиха от неговите. Той стисна устни и се изправи.

— Много добре. Ще направя както казваш. И във всички случаи, звънни да ти донесат пастиса.

И така се получи в 1950 година, че Едуард в действителност стана барон дьо Шавини. Жан-Пол подписа пълномощните права на адвоката на своя брат във всички финансови дела на своите компании, и Едуард барона във всичко, с изключение на титлата, се завърна в Париж и започна работа.

Първоначално двамата братя намираха, че са доволни от споразумението.

За себе си Едуард формулира своята работа на два етапа: първо той щеше да реставрира, после щеше да изгражда и разширява.

Цялата мебелировка, среброто, картините и частните колекции от бижута, складирани от баща му в Швейцария бяха върнати във Франция. Грамадната къща в Довил с нейните градини и частния плаж бе продадена на един новозабогатял американски петролен магнат, който едва започваше да инвестира в европейска собственост. Във всички случаи, тя беше малко употребявана. Едуард използва получения капитал, за да купи по-малка къща близо до Нормандския бряг, казвайки си, че един ден, неговите деца или на Жан-Пол биха желали да ходят там. Останалата част от капитала беше употребена за покриване на много големите разноски по възстановяването на къщата в Сей Клод и на замъка дьо Шавини на Лоара.

Когато структурната работа по сградите беше завършена, мебелите, gobлените, килимите и драпериите бяха върнати и поставени на предишните им места. Възстановяването на прочутите градини към двете къщи отне две години. Дори Луиз дьо Шавини, която той заведе

на победоносен тур из Сен Клод, когато работата беше свършена, беше силно изненадана.

— Доста е хубаво, Едуард. Така е хубаво, както никога не е било. И ти си добавил някои неща... — очите ѝ блестяха към мебелите Луи XIV в официалния салон. — Ти имаш моето око. Добре си избирал.

— Сега можеш да се върнеш тук, майко. Твоите стаи са готови. Точно каквито бяха. Само завесите още не са изработени, защото не може да бъде намерена същата коприна. Но сега я тъкат отново в Англия, те ще бъдат готови много скоро. Същия десен, дори същата боя. Дал съм да ги възпроизведат съвсем точно...

— Не, Едуард. Аз ще остана в Париж. Вече съм свикнала.

Тя направи жест към прозореца, към представителната част от градината, която двацет души в продължение на много месеци бяха прекопавали и присаждали.

— Прекалено много спомени, Едуард, казах ти.

Едуард се премести да живее сам в къщата в Сен Клод.

С бащините си служители той беше щедър, но твърд. На най-възрастните между прислугата бе възложено да обучат новия състав в старите, точни норми, след това те бяха пенсионирани с пенсии в размер, който караше парижките приятели на Едуард да се оплакват. Разчу се навсякъде, казваха те, престани за бога или всички те ще искат да бъдат устройвани в стил дьо Шавини.

— Те бяха с баща ми почти през цялата война. Заслужават това, дори повече.

Лозята край Лоара бяха изорани и присадени с обеззаразени лозови пръчки. Взет бе нов управител, обучен в именията на барон Филип дьо Ротшилд. Едуард бе съблазнен от идеята да промени винарския етикет на дьо Шавини и за всяка реколта той да бъде украсяван от видни художници, както правеше Ротшилд. Изостави това си намерение, когато разбра, че барона Филип би бил много чувствителен към подобно явно копиране. В крайна сметка, имаше значение това, което се намираще в бутилката. За пет години виненото производство се удвои в сравнение с предвоенното и качеството съществено се подобряваше. В първата година, когато получиха приемлива реколта, той изпрати дузина каси на своя стар управител, за да отлежава и го покани на дегустация. Наблюдаваше как стария човек

внимателно миришеше и отпиваше от виното и как го въртеше по небцето си. Зачака.

— Не е свършено... — намръщи се стария човек.

— Има ли свършено вино?

— След четири години, да, дотогава... — старческото лице се засмя. — Но, аз мога да пия това, господин дьо Шавини. О, да, без усилие.

Едуард го прегърна:

— Ето, доволен съм.

Към главната част от бащината си империя Едуард пристъпи предпазливо. Дьо Шавини имаха световна известност поради качеството на камъните, използвани в техните бижутерски модели и поради свършенството и артистичността, с които ги шлифоваха и монтираха.

Той бе наследил четири главни магазина за пласмент: в Ню Йорк, Париж, Лондон и Рим и всички бяха останали незасегнати от войната. Бяха разположени на централно място и всеки от тях беше занемарен. Постъпвайки, както към своите къщи Едуард най-напред ги поднови. Той нае нов специалист по вътрешна архитектура, Жислен Белмон-Лоан, нейната способност да оформя представителни зали ѝ беше създавала известност. С умение госпожа Белмон-Лоан запази тържествеността на залите, присъща им още от деветнайсети век, с техните махагонови рафтове и кабинети и все пак, използвайки цветовете и светлини, съумя да им предаде модерна елегантност. Тя въведе в употреба мек нюанс на синьото, цвят, който стана известен като „сиво дьо Шавини“: строгите и с опростено оформление помещения бяха идеален фон за бижутата и среброто. На великолепното парти, което даде, за да чества новото откриване на представителните зали на улица „Фобур сен Оноре“, Едуард се оглеждаше с гордост, но знаеше, че неговата работа едва сега започва. Той бе предоставил една основна, една блестяща витрина за търговията на „дьо Шавини“. Но искаше да я разшири, да я разнообрази с други производства, както неговите съперници Картие и Аспри вече въвеждаха. Светът се бе променил: дьо Шавини не можеше повече да се придържа само към нуждите на тези, които бяха вече пристигнали, тя трябваше да снабдява и тези, на които предстоеше да се изкачват нагоре.

Кожени предмети на лукса, канцеларски аксесоари, допълнения към ритуала на пушенето, сервиси и прибори за маса — дребните играчки на разточително богатите. Едуард знаеше, че те, украсени с името и емблемата на „Дьо Шавини“, биха намерили продажба на високи цени и на много по-широк пазар, отколкото беше този, на който малцина си позволяваха да купуват най-великолепните бижута на света.

Едуард започна да възлага проучвания за нови представителни салони на „Дьо Шавини“ в Женева, Милано, Рио де Женейро и — като по-далечна перспектива — на булевард „Уилшър“ в Лос Анджелис. Но, той знаеше, че за да задейства своите планове за експанзия, имаше нужда от две неща: по-нататъшни капитални инвестиции и гениален дизайнер.

Инвестициите, той знаеше, не биха били проблем. Неговите френски и швейцарски банкери вече му бяха показали силното си желание да участват, в което и да е по-нататъшно разширение на компанията. Главният му финансов съветник, Симон Шер, млад англичанин, който след Кеймбридж, бе специализирал в Харвардското училище за бизнес, го убеждаваше да предложи акциите си на борсата.

— Ако пуснем облигации на „Дьо Шавини“ на свободния пазар утре, — каза той на Едуард, — ще имате записано свръх участие в бъдеще. Имате парите, имате и доверието. Сега сме в петдесетте години — възстановяването започна.

Но Едуард нямаше намерение да предложи акциите си на борсата. Той искаше „Дьо Шавини“ да остане частна компания, каквато винаги е била, с юздите на властта, здраво теглени от един чифт ръце: неговите. И той мислеше, че би могъл да се справи без помощта на високия лихвен процент на френските и швейцарските банкери. Джон Макалистър, неговият американски прадядо беше разпродад своя дял от вложенията на неговата фамилия малко преди краха на Уолстрийт, той бе умрял към края на войната, няколко месеца след съпругата си. Неговото състояние, изчислено по стари цени в повече от сто милиона долара, бе преминало непокътнато на неговата любима дъщеря, Луиз. То беше ръководено от изтъкната Уолстрийтска фирма с изключителна предпазливост, и по-голямата част от него бе вложена в държавни облигации, с позлатени краища ценни книжа и в земя от Орегон до Тексас.

Луиз не взимаше лихви от своето богатство. Нейните вложения я обезпечаваха с годишен доход от повече от един милион долара в добавка към завещанията под попечителство и капиталовложенията, оставени ѝ директно от нейния съпруг. Тя беше така осигурена, че можеше да купи всичко, което пожелаеше и когато пожелаеше, и никога не беше ѝ се случвало иначе — Луиз имаше късмет.

Едуард вече беше започнал кампания да убеди майка си да отклони част от своите авоари към програмата за разширение на „Дьо Шавини“, но знаеше, че трябва да не бърза. Луиз беше стигнала толкова далеч, че му разрешаваше достъп до нейните документи и ценни книжа: той и Симон Шер сега работеха върху тях. Но, той знаеше също, че би било безполезно да насилва майка си за каквото и да било основно решение. Тя избягваше обвързванията, както по отношение на парите, така и на мъжете. Едуард знаеше, че колкото порационални бяха неговите аргументи, толкова по-възможно беше тя да им се противопостави. Приумиците ѝ бяха железни.

Но, ако той не би могъл да я убеди, когато дойдеше време да се действа, би могъл Жан-Пол. Всичко, което ѝ поискаше любимият син, Луиз го даваше. Това понякога огорчаваше Едуард, но той приемаше фактите спокойно. В крайна сметка, имаше малка разлика: той убеждаваше Жан-Пол, а Жан-Пол убеждаваше Луиз. Пътят беше позаобиколен, това беше всичко. В своята работа в бизнеса Едуард бе открил, че има талант в обиколните средства, и беше започнал да извлича голямо удоволствие от прилагането им.

Но гениалният дизайнер — това вече бе по-трудно. Последният голям художествен проектант, когото „Дьо Шавини“ бе наела, Влачек, унгарски евреин, обучаван в Русия в работилниците на „Фаберже“, беше открит от бащата на Едуард и доведен в „Дьо Шавини“ да проектира колекцията, която постави началото на неговия първи представителен салон в 1912 г. Влачек беше като печалба от лотарията и освен всичко, той беше лоялен. Опитите да бъде придуман да напусне „Дьо Шавини“ — а такива имаше много — завършваха неуспешно. Той остана в компанията, докато зрението му в началото на 1930 г. започна да отслабва. Умря по време на войната.

Както всички големи бижутерии компании, „Дьо Шавини“ имаше богат и ревниво пазен архив от моделни проекти, датиращи още от средата на деветнайсети век. Тези моделни проекти можеха и бяха

постоянно използвани, както в оригиналната им форма, така и адаптирани в съответствие с променящата се мода и вкус. За компанията те бяха от жизнено значение. Но последната голяма „Дьо Шавини“ колекция беше проектирана от Влачек в края на 1920 г. Едуард копнееше за нова колекция, за революционни проекти, които биха поставили неговите съперници, като „Картие“ натясно, проекти, които биха били отражение на следвоенния свят и в които изцяло би била приложена най-модерната технология.

В действителност, големите проектанти на бижута бяха толкова редки, колкото и всеки друг голям артист. Едуард знаеше какво търси: един Пикасо, един Матис, чието средство би било не рисуването и редките камъни и скъпоценните метали, а геният, който би бил оста на цялото му предприятие. Където и да се намираше той — в Америка, в Средния изток, от едната или другата страна на току-що разделената Европа — и независимо дали е все още неизвестен или вече обучаван от съперниците на „Дьо Шавини“, Едуард имаше намерение да го открие. Той имаше лично подбран екип, чиято функция беше да прави точно това. Те проникваха в работилниците на неговите съперници, оглеждаха всички нови моделни проекти на всяка по-голяма бижутерска компания в света, посещаваха изпитните изложби на всички по-големи, обучаващи подходящи кадри колежи. Те предпазливо се консултираха с колекционери познавачи, като Флоранс Гулд. Те рано или късно щяха да намерят човека. Тогава Едуард щеше да отиде при него.

И щеше да му направи предложение, което той нямаше да може да откаже.

В продължение на четири години Едуард живя за своята работа. Той я намираше пристрастяваща, стимулираща, всепоглъщаща, и не позволяваше на нищо — естествено, на никакви лични ангажименти — да го разсейва. Той играеше еднакво добре и със същата неуморна енергия, бързо откривайки, че двата свята — неговите дни със съвещанията на управителния съвет и маневрирането с компанията и неговите вечери и партита в края на седмицата — се застъпваха и подхранваха един друг. Беше постоянно търсен.

Парижките дами се бореха за присъствието му на своите вечери, на оперните галапредставления и на благотворителните балове. Той посещаваше частни изложения, и с помощта на своя оксфордски

приятел, Кристиан Глендининг, братовчед на бившия си учител Хюго, той започна да купува картини и да ги прибавя към бащината си несравнима колекция с произведения на европейското изкуство от двайсети век.

Кристиан, който идваше от дълга родствена линия на английски провинциални благородници, чиято единствена естетическа инвестиция беше в чистокръвни коне, беше човек, който не зачиташе човешките норми и беше нещастие за семейството си, когато Едуард го срещна за първи път. Той беше ужасно превзет, пищно хомосексуален и изключително способен. Когато неговият баща си даде сметка, че Кристиан нямаше намерение да се върне в семейното имение в Оксфордшир и да развъжда първокачествен Хиърфордширски добитък до края на живота си, той му даде малък капитал, и по този начин си уми ръцете. Кристиан го използва, като веднага след като излезе от Оксфорд отвори малка галерия. Той откри първата английска изложба на американските абстрактни експресионисти, и английските критици хлъцнаха. Продаде две картини от Роткос и една великолепна от Джаксън Полок на своя приятел Едуард дьо Шавини, и след това, и вече никога не се обърна назад. В 1954 г. той притежаваше една от най-известните модерни художествени галерии на „Корк стрийт“ в Лондон, един неин клон в Париж, и друг бе замислил за „Медисън авеню“. Едуард дьо Шавини, негов най-лоялен и изискан клиент, притежаваше основата на една колекция, на която един ден щеше да съперничи само Пол Мелън и Ню Йоркският музей за модерно изкуство.

За неудоволствие и неприятна изненада на Кристиан, Едуард умееше да купува коне, така добре, както и картини. Инвестира отново в бащиния си конезавод за расови коне в Ирландия и нае Джек Дуайър, най-добрият треньор в страната, открадвайки го без угризение от Хюг Минстър, стар приятел на майка си. Веднъж Кристиан го придружи до Ирландия, за да наблюдава последния кръг състезания, погледна през бинокъла, обяви, че умира от скука, и тръгна да разглежда някъде картини. Той се върна в Англия със самолета на Едуард и с петнайсет великолепни картини на Джек Ийтс. Едуард се завърна с увереността, че притежава победителя за „Наградата на Триумфалната арка“, първокачествената раса между френските състезателни коне и един, който се готвеше да победи.

Но тогава, както с огорчение забеляза Кристиан, приятелят му Едуард беше разностранна личност — не просто както бе предположил, когато за първи път го беше срещнал в Лондон. С еднаква елегантност и апломб Едуард дьо Шавини преминаваше от оперната ложа към блатните яребици. През есента той ловеше риба и ходеше на лов в Шотландия, през зимата караше ски в Гстаад и Сан Мориц, където бе направил големи капиталовложения в хотели. През лятото той евентуално можеше да бъде открит в една средиземноморска вила или в своята къща на Коста Смералда. Той можеше да бъде в Саутхемптън, в Лонг Айленд с някой американски магнат или да посещава далечни американски роднини в Нюпорт. Където и да беше той, там винаги имаше и жена, но никога същата за дълго време.

Журналистите, водещи клюкарските рубрики в Европа и Източния бряг се бореха, за да си доставят информация за него. Коя беше неговата последна метреса? За коя от многото кандидатки той в крайна сметка ще се ожени? Италианската „дива“ ли, чиито оперни изпълнения той ревностно посещаваше, от „Ла Скала“ до „Метрополитен“ опера — в продължение на четири месеца? Английската маркиза ли, овдовяла по време на войната, която беше най-хубавата от легендарните сестри Кавендиш, дъщерята на наследствен милионер от Масачузетс или за новобогаташ от Тексас? Би ли се оженил за Клара Делюк, най-малко прославената негова метреса, тази, при която той винаги се връщаше след всеки свой любовен набег?

Тя ще бъде францужойка, разбира се, казваха с надежда майките от старо потекло и с безупречно католическо възпитание, когато обсъждаха въпроса в парижките салони. И ни най-малко францужойка като Клара Делюк, но някоя от тяхната класа и девственица. Мъж като Едуард дьо Шавини обичаше любовните игри, така поне се схващаше, но когато тръгнеше да си избира съпруга, тогава изискваните качества биха били съвсем други.

Междувременно се разискваше въпроса за неговите подаръци, на които много време и много инчове от колоните на вестниците бяха посещавани. Едуард дьо Шавини беше французин. Той проявяваше разбиране към жените, които изоставяше, че те биха искали един малък спомен да омекоти удара и да им възвръща нежните спомени.

Едуард дьо Шавини винаги подаряваше бижута. Това само по себе си не беше изключително, а изборът на украшенията привличаше вниманието — Той и начинът на тяхното доставяне.

Някои с ирония казваха, че бижутата бяха избирани внимателно, съобразно жените. Изумруди, ако очите им бяха сини. Ако цветът на лицето беше тяхната най-забележителна особеност, те получаваха дълга огърлица от съвършени перли. Златни гривни, всяка от тях широка колкото детска китка, ако косите им бяха руси. Кехлибар, абанос, слонова кост, бяло злато, аметисти... Подаръците бяха красиви, почти безценни, и разбира се от „Дьо Шавини“. Те бяха доставяни на жената, за която бяха предназначени от прислужник англичанин на Едуард дьо Шавини, без да бъдат придружавани от никакво посвещение. Бижутата означаваха изоставяне, обявяваха, че връзката е свършила. Това беше прието, това беше известно, то бе правило от което Едуард никога не отстъпи и не се отклони.

Още едно нещо също беше известно. Той никога не даряваше диаманти.

Водещите вестникарските рубрики се радваха на това. То им даваше повод за безкрайни, измислени истории, то създаваше мита. Той ще подари диаманти, когато се влюби, казваха те.

Изглеждаше им просто и поетично. Дотогава той си спестяваше диамантите. Когато подареше диамант, тогава светът щеше да знае, че Едуард дьо Шавини, сега една от петте най-добри партии за женитба в Европа, най-накрая е избрал жената на своя живот.

Това беше история, за която Едуард често беше разпитван, както от жените, така и от журналистите. Беше един от тези въпроси, които той отказваше да коментира, както и за всичко, свързано с личния му живот. Нищо не беше в състояние да го накара да потвърди или отрече. Той се усмихваше и променяше темата.

На Едуард му трябваша четири години, за да открие, че водещите клюкарски рубрики никога не подозираха един аспект от неговия живот: той беше самотен.

В къщата в Сен Клод той се прибра късно една нощ в 1954, смазан от изтощение. Този ден се беше върнал от уморително пътуване, свързано със сделки и заседания в Ню Йорк. Рубините,

известни като принадлежали някога на Мария Антоанета, вече бяха изпратени на една „дива“, която винаги носеше червено. Неговият главен секретар беше инструктиран да отмени ангажиментите му за тази вечер и да му осигури няколко часа спокойствие преди един шестмесечен период, за който неговият бележник беше изцяло попълнен.

Беше лято и той се разхождаше сам сред красивите градини, възхищаваше се от алеите с розови храсти, посадени така, както са били в градините на Жозефин Бонапарт в Малмезон. Ерудицията, умението, работата и любовта, които бяха минали през тази част на градините неочаквано го развълнуваха. Той усети миризмата на розите и осъзна, че за първи път се разхождаше тук, за първи път ги беше погледнал за четири години.

И тогава, внезапно и страстно закопня за онова, което толкова дълго беше потискал: за някого, с когото да сподели всичко. За някого, на когото да говори. За някого, когото да обича. Това не беше неговата майка, с която отношенията му останаха хладни и официални. Не беше и брат му, който беше напуснал армията и прекарваше по-голямата част от годината в Алжир. Нито един от неговите приятели. Нито една от неговите жени.

Някой, на когото да се доверява, помисли си той, връщайки се към заниманията си и стоейки до късно през нощта. Някой, който би бил с него заради самия него, не защото той беше мъж с влияние, власт и богатство. Някой, с когото би могъл да бъде свободен.

Той се остави да размисля така, както не беше правил от много години, за Селестин, за тяхната заедно прекарана в Лондон година, и както очакваше, споменът за нея го направи дълбоко нещастен. Накрая, отиде да си легне, ругаейки се за собствената сантименталност, сигурен, че чувството му се дължеше на умората и отпадналостта, която изпитваше след дългото пътуване с реактивен самолет, и нищо повече. То щеше да изчезне на сутринта.

На другата сутрин, както обикновено той изпълни всичките си ангажименти. Чувството не си беше отишло. Като че ли той имаше всичко и нищо. Изминаха месеци, това чувство не изчезваше.

После, през есента и съвсем случайно стана нещо, което щеше да промени живота му. При посещение в замъка дьо Шавини, за да инспектира тазгодишната реколта, той съзря едно малко момче да си

играе в градината на една от селските къщи в имението. Едуард беше на кон. Той спря да погледа детето, което беше осем-десет годишно и изключително красиво. Детето погледна към него. После, едно момиче, твърде младо, за да бъде негова майка изтича от къщата, грабна детето за ръка, въпреки протестите му, и го прибра вътре.

Едуард направи проучване, слугите бяха объркани. Той настоя, и откри, че момченцето се казваше Грегوار. Майка му сега беше съпруга на един от дърводелците в имението, а момченцето беше син на Жан-Пол, направено в един пиянски промеждутък, по време на неговото следвоенно посещение на Лоара. Жан-Пол нехайно потвърди историята. Да, вярно беше, той призна бащинството. Оттогава той беше виждал един или два пъти детето, и то му се струваше доста симпатично момченце — малко изостанало, може би, но майка му се срамуваше от него и отказваше да го прати на училище, страхувайки се, че другите деца биха го дразнили. Жан-Пол повдигна рамене. Всичко ще му бъде наред. Когато то порасне, за него винаги ще има работа в имението.

Тази среща стана в Париж, когато Жан-Пол беше на посещение на Луиз, малко преди да се върне в Алжир. Едуард седеше и гледаше брат си как говори с помрачаващ се, неподвижен израз. Жан-Пол се беше отпуснал в креслото със зачервено лице, и пиеше бренди, въпреки че сега беше средата на деня. Той изглеждаше раздразнен от Едуардовите въпроси, но иначе напълно незаинтересован.

— Тогава, ти не чувстваш към него никаква отговорност? — Едуард се наведе напред.

— Отговорност? Едуард, ако един мъж трябваше да бъде отговорен за всяко незаконно родено, къде щеше да му излезе краят? Детето е доволно. Вярвам, че е в отлично здраве. Не мога да схвана, защо трябва по-нататък да се занимавам с него.

— Разбирам. А за неговата майка — осигурил ли си нещо за нея?

— Господи, боже, не. — Жан-Пол гневно се изправи. — Тя сега е омъжена, нали? Аз назначих мъжа ѝ на работа. Тези хора са селяни, Едуард, и се гордеят с това, те приемат тези неща. Техните виждания за нещата не са като нашите — и освен това, дай ѝ пари, и хората ще започнат да говорят. Половината от бременните жени в имението ще се закълнат, че аз съм заченал децата им. Поне веднъж си гледай своята собствена работа, ще можеш ли, Едуард?

Едуард гледаше лицето му почервенияло от негодувание, присягащ се към бутилката бренди, поглеждащ с неудобство към брат си, като че ли се страхуваше, че щеше да му бъде нужна още самозащита.

В този момент последната от илюзиите, които Едуард хранеше по отношение на брат си го напусна. Престана да измисля извинения за него, изостави своята лоялност, и доверието му отстъпи настрана, и той видя ясно Жан-Пол. Може би Жан-Пол бе прочел отвращението и гнева в лицето му. Едуард предположи, че това наистина беше станало, защото той с упорит глас подхвана цяла нова серия от извинения. Той все още беше по средата на речта си, когато Едуард се обърна и излезе от стаята.

Едуард се върна в Лоара. Върна се в малката къща, в която живееше Грегора. Опитът му беше неуспешен. Жената отказа да седне в негово присъствие, тя продължаваше да гледа през рамото му, като че ли се страхуваше, че мъжът ѝ може всеки момент да влезе. Едуард видя, че тя имаше наранявания по китките и че едната страна на лицето ѝ, която тя се стараеше да скрие от него, беше подута. Той с отчаяние се огледа из къщата. Тя беше бедно и оскъдно обзаведена. Кратко усилие беше направено, за да бъде подредена и чиста. Жената имаше четири други деца, те пълзяха из стаята и крадешком поглеждаха към Едуард.

— Оправям се, — продължаваше да повтаря жената в отговор на неговите въпроси. — Оправям се. Карам я.

— Но, пет деца — Той се колебаеше. Къщата беше без отопление, само с една печка, вътре нямаше чешма.

— Сестра ми помага. — Лицето ѝ се стегна. — Казах ви. Оправяме се.

Накрая Едуард я остави. Той се завърна в замъка бесен към самия себе си, затова че бе позволил хората да живеят по този начин. Той извика управителя на имението, упрекна го, и гневно нареди да бъде направен пълен основен ремонт на собствеността на всеки наемател на дьо Шавини. Къщите трябваше да бъдат поправени и модернизирани, трябваше да бъде извършена пълна смяна на водопроводната инсталация и да бъдат осигурено необходимото отопление. Управителят го изслуша, и се намръщи.

— Ще бъде скъпо. Въпросът възникна непосредствено след войната. Аз тогава го обсъждах с барона. Той каза...

— Аз не давам пукната пара за това, което той е казал, — изрева Едуард, неспособен да сдържи гнева си. — Искам това да бъде направено, разбираш ли? И го искам сега.

Късно същият ден, когато той напусна градините, за да походи сам край реката, малката фигурка се появи откъм крайречните храсти по пътеката. Тя приближи към него, и гледайки надолу, Едуард разпозна младото момиче, което беше видял да дърпа Грегоар вътре в къщата. Той спря, момичето погледна към него. Тя имаше ъгловато, обтегнато лице и много тъмна коса. Сестрата на майката, предположи Едуард, и беше прав. Тя се казваше Мадлен.

— Аз чух тази сутрин. Слушах. — Тя погледна към него, явно ужасена, че му говори, и все пак, решена да продължи. — Тя, моята сестра няма да ви каже. Тя е прекалено напласена. Той пие. Пребива я. Той мрази Грегоар. Отблъсква го, винаги го е правил. Не че е лош човек, но има необуздан характер. Винаги обвинява Грегоар, бие го с колана си. Аз понякога се опитвам да го скрия, но той винаги в края на краищата го намира. Бих искала... Бих искала някой да направи нещо...

Всичките думи се отрониха една по една. Тя спря, прехапвайки устни. Трогнат от думите ѝ, Едуард внимателно вдигна ръка, за да докосне нейната, и за негов ужас, тя се отдръпна, като че ли очакваше да я удари.

— Моля ти се. — Едуард я гледаше смаяно. — Не искам да ти сторя зло. Не съм разгневен. Радвам се, че дойде с мен. Имах нужда от помощ, затова дойдох да видя сестра ти тук. — Той ѝ подаде ръка. — Върни се в къщата с мен. Тогава ще можем да седнем, и ще ми обясниш всичко както трябва. — Мадлен слушаше с неохота, но прие. Отказваше да влезе в замъка и трябваше да бъде придумана. Когато влезе, нервно седна в края на кресло стил Луи XIV с голи събрани крака и с ръце в скута. Едуард ѝ поръча лимонада, после спокойно слушаше, как бавно в началото, после с нарастващо доверие тя му разказа цялата история. Всичко беше близко до това, което беше предполагал и лицето му ставаше все по-сморщено, докато слушаше нейния разказ. Когато тя свърши, той внимателно предложи да се срещне с Грегоар.

Тя повдигна лице, изчерви се и притисна ръцете си една в друга.
— Бихте направили това? — Тя замълча. — Но не тук. Това би го изплашило. Ще го доведе при конюшните. Може ли? Там той няма да е толкова срамежлив. Обича конете...

Едуард се усмихна и се съгласи. Мадлен се изправи. Тя огледа стаята и после се обърна към него.

— Толкова много неща — каза объркано тя на излизане. — Какво правите с тях?

— Гледам ги, предполагам. — Едуард повдигна рамене. Той бе наясно, че през половината от времето едва ли ги забелязваше.

Мадлен се намръщи:

— Трябва да събират много прах.

Тогава тя си отиде, и, Едуард, изненадан от думите ѝ, които засегнаха някаква струна, в душата му, погледна на стаята с нови очи. Неща, разбира се, безценни — те събираха прах, така както и простите неща. Внезапно стаята му се стори едновременно претрупана и празна.

На следващия ден той отиде при конюшните, както беше уговорено и срещата с Грегоар се състоя. След малко Мадлен ги остави сами. Първоначално Грегоар беше срамежлива и почти не говореше.

Едуард го взе да обхождат конюшните, показа му стаята, където стояха принадлежностите за оседлаването на конете, представи му конете и даде на малкото момче бучки захар, за да им ги подаде. Постепенно Грегоар като че ли се поотпусна. Той обясни, че понякога му разрешават да помага на момчетата, които обслужват конюшните, би искал също така да язди, но разбира се, това не му беше позволявано.

— Вече ти се позволява. Ето. — Едуард повдигна момчето върху седлото на един от най-старите коне. То беше много леко, и той усети костите му, деликатни като на птичка. То погледна от гърба на коня надолу, към Едуард, и Едуард го погледна. Майката на момчето беше от областта Ланд и Грегоар приличаше повече на майка си, отколкото на Жан-Пол. То беше много слабо, много мургаво, с широко, сериозно лице и тънка черна коса. То погледна надолу, и за първи път се усмихна.

Едуард усети, че внезапно в него нещо се сви. В този миг като че ли някакъв отдавна издигнат около сърцето му бент се отприщи. Той поведе Грегоар на коня. После отмени всичките си ангажименти за

седмицата и остана в Лоара, прекарвайки всеки ден с момчето. В края на седмицата на Грегوار беше разрешено да язди в лек галоп. Той извърши упражнението добре, завърна се благополучно. Докато го наблюдаваше, сърцето на Едуард биеше до пръсване. Когато момчето триумфално спря коня си пред него, той усети повече гордост, по-силно чувство за постигната цел, отколкото през всичките тези години на властни сделки в бизнеса.

Той говори с Грегوار, говори и с майка му. Говори и с Мадлен. С тяхното радостно одобрение бе решено: Грегوار ще отиде в Париж с Едуард и ще живее в Сен Клод. Едуард ще се погрижи за неговото образование и лично ще се грижи за момчето. За известно време Мадлен ще придружава момчето в Париж, за да му помогне да се приспособи, и после, когато тя се почувства готова, когато Грегوار се почувства готов — Едуард ще ѝ помогне да получи необходимото обучение, за да започне някаква работа. Той притеснено бе очертал тези планове, защото се боеше от горд отказ. Когато свърши, майката на Грегوار падна на колене, загубила всякакъв контрол. Тя целуваше ръцете му, и плачеше. Като ѝ помогна да стъпи на краката си, Едуард се почувства упрекнат чрез тази благодарност. Той е бил сляп за техните нужди, си помисли засрамен. Тон повече нямаше никога да бъде толкова сляп.

Едуард се тревожеше, че за Грегوار може би щеше да бъде трудно да се приспособи към Сен Клод, и че може би ще изпитва носталгия. Но опасенията му се оказаха безпочвени. Малкото момче хареса мястото. То стана големият любимец на Едуардовия прислужник Жорж и на готвача му. Ако другата прислуга не го одобряваше, тези двамата внимателно го защитаваха. Едуард отделяше всеки ден по малко от времето си, за да бъде с него.

Тази зима той го взе със себе си на ски. През пролетта го заведе в къщата в Нормандия. Прекарваше часове на плажа с Грегوار. Съвсем сами двамата, те плуваха, говореха и играеха. След тази почивка, когато се завърнаха в Париж, един ден Мадлен каза:

— Вие вече нямате нужда от мен. И на Грегوار повече не трябвавам. Никога не съм го виждала по-щастлив.

Тогава тя беше на осемнайсет, сериозна, изпълнена с енергия, самостоятелна. Казваше, че обича децата, и че би желала да работи като бавачка. Тя пожела да бъде обучавана за това.

Едуард проучи и накрая уреди да попадне на място по неин избор — колежа „Нарланд“ в Англия, който бе подготвил поколения бавачки.

— Сигурна ли си? Убедена ли си, Мадлен. Няма нужда да напускаш, тук винаги можеш да намериш своя дом.

— Сигурна съм. Искам да уча. Искам да работя — Тя рязко прекъсна. — Бих искала да ви благодаря, но не зная как. Вие променихте живота ми.

— А ти промени моя — отвърна Едуард.

След напускането на Мадлен, Едуард прекарваше все повече и повече време с малкото момче — всеки свободен момент. Грегوار го наричаше „вуйчо“ по негово настояване, което създаде клюки из Париж, но Едуард не обръщаше внимание. Той се чувстваше като баща на детето, обичаше и се грижеше за Грегوار като за собствен син. И дълбоко в съзнанието си, знаейки, че Жан-Пол никога не се беше женил и като че ли нямаше подобно намерение, имайки предвид това, че самият той не бе срещнал жената, която би желал да бъде негова съпруга, си мислеше: Грегوار ще бъде мой наследник. Всичко, което съм направил ще остане за него. Той ще поеме от мен може би, както аз поех всичко от моя баща.

Той се посъветва със своите адвокати, и промени завещанието си. После, в началото бавно започна да подготвя малкото момче за неговата евентуална съдба. Никога не говореше, че би могъл да го наследи, но внимателно се опитваше да въведе Грегوار в някои аспекти на своята търговска империя. Така, както неговият баща му беше показвал бижутата, и той ги показваше на Грегوار. Заведе го във всичките работилници на „Дьо Шавини“, намиращи се в различни части на Париж: Оставяше го да наблюдава работата на тези изключително сръчни мъже, специалисти по металните изделия, специалисти в инкрустирането и емайла, резачите и шлифовачите на скъпоценни камъни, майсторите на поставянето им, екипът, който създаваше механизмите на ръчните и стенните часовници.

Това Грегوار най-много хареса. Той имаше, забеляза Едуард, техническа мисъл, и обичаше да гледа как отделно изработените части се наместваха една в друга. Можеше да седи с часове и мълчаливо да наблюдава монтажа на миниатюрните спирали и пружини, изглеждаше, че точността го привлича.

Той обичаше колите, Едуард бързо откри това. И тъй като Едуард също имаше слабост към тях, това се превърна в споделено удоволствие. Но докато Едуард обичаше колите заради дизайна и красотата и ги колекционираше на тази база, Грегоар ги харесваше заради моторите под блестящите им похлупаци.

Някои от техните най-щастливи часове бяха, когато се возеха в коли, когато разглеждаха коли или просто когато в грамадния гараж на имението в Сен Клод Грегоар за удоволствие сваляше гуми и после ги поставяше отново, а Едуард с удоволствие го наблюдаваше. Неговият механик даваше уроци на Грегоар и малкото момче възприемаше много бързо. За няколко месеца то можеше да разглоби един по-прост двигател, да го поправи и да го сглоби отново. Когато бързо свършваше задачата, то повдигаше зацапано с бензин и масло, сияещо от мечтателно задоволство лице.

— Мога да го правя, — казваше той на Едуард. — Виж. Всичко си е на мястото.

Едуард му се усмихваше. В такъв момент и неговият собствен живот му се струваше също толкова прост. Съставките бяха тук — те бяха събрани заедно.

Седмиците минаваха щастливо. Те отидоха до Лоара и обиколиха заедно лозята. Върнаха се в къщата в Нормандия и за един уикенд, просто заради приятното разнообразие прекараха на открито, запалиха си огън на плажа, сготвиха си вечеря и я загориха. Никой от тях ни най-малко не обърна внимание на вкуса на загоряло, стояха един до друг върху пясъка, високият тъмен мъж и малкото тъмно момче — спокойни, заедно.

— Бих искал да остана тук завинаги, просто ей така — каза Грегоар.

— И аз — отговори Едуард.

После се настаниха в спални чували. С Грегоар, мълчалив и спокойно дишащ до него, Едуард се излегна на гръб и се загледа в звездите. За първи път в живота си той спеше на открито. Като момчета той и Жан-Пол често бяха молили за разрешение да го направят, и винаги им беше забранявано.

Сега, вдишвайки хладния нощен въздух, слушайки как морето меко издърпва пясъка, Едуард изпитваше голямо щастие. Той

поглеждаше към Грегوار, знаейки, че това щастие се излъчва от него. Той бе събудил неговата обич и му бе създал чувството за цел.

На следващия ден отидоха да яздат. Момчето беше в ездачески костюм, ушит за него от Едуардовия английски шивач и представляваше миниатюрно копие на самия Едуард. На връщане, Грегوار стана мълчалив и замислен.

— За какво мислиш, Грегوار?

— За вас, и за мен — детето се колебаеше. — Наричам ви „вуйчо“, но понякога бих искал...

— Какво?

— Вих искал да ви наричам „татко“. — Грегوار повдигна тъмните си очи към Едуардовото лице. — Само, когато сме сами. Разбирам това.

Едуард издърпа юздата на коня си. Слезе и издигна Грегوار на ръце. Той го прегърна.

— Бих искал ти да си мой син — каза той внимателно. — Желая го силно. И те чувствам, като че ли си. И това е най-важното нещо, не си ли съгласен, Грегвар? Имената нямат толкова голямо значение. Не и между нас.

— Аз ви обичам. — Грегвар плъзна малката си ръка около врата на Едуард, и шумно го целуна по веждата.

— Аз също те обичам, знаеш.

— Много ли?

— Разбира се, че много.

За първи път те говореха за чувствата, които изпитват. Това преизпълни Едуард с щастие.

Когато се върнаха в Париж, той откри, че тази негова връзка с Грегвар, толкова проста за него, беше далеч не така проста за другите.

Майка му го повика. Тя ясно даде да се разбере, че иска да го види сам.

Предложи му чай, говореше за различни неща. Едуард чакаше. Още отначало той бе наясно, че Луиз не одобрява Грегвар и не одобрява неговото неофициално осиновяване. Преди тя беше ограничила израза на неодобрението си до намеци и до многозначителни погледи. Сега беше решила, че е дошло времето да

бъде по-открита. Но беше предпазлива, и наблюдавайки я, Едуард осъзна, че отношенията с майка му продължаваха да се променят — те може би се бяха изменяли в продължение на определен период.

Луиз все още не беше дала съгласието си да прехвърли каквато и да е част от капитала си към компаниите — „Дьо Шавини“, и Едуард, изчаквайки удобния момент, не беше настоявал пред нея. Но, тя не се отнасяше вече към него със старата раздражена презрителност. Знаеше за репутацията на Едуард като бизнесмен и очевидно бе чула да хвалят неговите способности. Затова беше внимателна с него, като че ли се опитваше да реши дали все пак не беше грешила, и дали нейният по-малък син не можеше да ѝ бъде полезен. Имаше известен размисъл в погледа ѝ сега, когато го гледаше. Тя го слушаше, когато той я съветваше за нейните ценни книжа, и все по-често се ползваше от съвета му. Тя заговори за някои от тези капиталовложения, и по-специално за някои от инвестициите в тексаски земи, които нейните американски съветници ѝ внушаваха да продаде.

Това, което тя казваше интересуваше Едуард, но той знаеше, че то е между другото, едно встъпление. Майка му искаше неговата помощ. Тя искаше също, той все повече се убеждаваше в това, да го атакува по отношение на Грегоар. В миналото би го направила изведнъж, сега не. Сега беше предпазлива и Едуард, за своя изненада си даде сметка, че тя избягва риска да го обиди.

— Скъпи, Едуард, — каза накрая тя, стигайки до целта. — Аз исках да повдигна въпроса за момчето...

— Грегоар?

— Да. Грегоар — устата ѝ леко се сви. — Хората говорят, знаеш, Едуард. Говорят такива отвратителни и странни неща...

— Това не ме засяга. Остави ги да говорят каквото си искат.

— Разбира се, разбира се. — Луиз се опитваше да говори меко. — Схващам, че се намиращ в много трудно положение. Наистина, това е отговорност на Жан-Пол. И ти ще го осиновиш, Едуард...

— Някой трябва да го направи.

— Аз не мога да схвана защо. И да взимаш нещата толкова навътре... — Луиз тръсна глава. — Оставил си детето да живее при тебе. Отнасяш се към него, като че ли е твой собствен син. Това не е честно към него, Едуард! Той никога няма да бъде напълно приет,

знаеш това. И няма да бъде в състояние също така да се върне вкъщи. Няма да е подходящ за никъде — ще бъде ни риба, ни рак...

Едуард се обърна. Той се ядоса, и за момент бе изкушен да ѝ отговори, че и самата тя — Луиз, бе успяла да се приспособи към френското общество, въпреки произхода и прадедите си, но се възпря.

— Той е подходящ за мен — отговори упорито. — В момента това е всичко, което ме интересува.

— Но, Едуард, как той би могъл? — сега Луиз трепереше от възмущение. — Очевидно, ти си привързан към него, но все пак би могъл да разбереш. Неговият акцент, Едуард. Ти никога няма напълно да го заличиш, добре знаеш. И той изглежда толкова сигурен и толкова извъртащ се, не иска да срещне погледа ми...

— Това е, защото ти го караш да се стеснява и да се самонаблюдава, това е всичко. — Едуард въздъхна. — Виж, защо не направиш едно усилие? Нека да го доведе тук. Опитай да разговаряш с него. Тогава ще видиш — когато е спокоен, той е много приятен. Майко, той е твой внук, би трябвало да превъзмогнеш своите предразсъдъци поне веднъж...

Настъпи кратка тишина. Луиз го погледна с дълъг, замислен поглед. Той можа да види как тя решаваше дали да се съгласи или не, можа да види как тя премерваше възможните изгоди и неизгоди. Моментът, в който разбра, че неговата майка най-накрая беше признала, че се нуждае от него беше този, в който тя сведе поглед и даде съгласие с кратка, примирителна въздишка.

Едуард я изгледа с горчивина. Когато като дете, отчаяно беше търсил нейната обич и ѝ беше предлагал своята, тя винаги беше странила от него. Сега, защото имаше нужда, тя беше готова да се предаде. Не защото се нуждаеше дори и сега от обичта му, не — само от неговия съвет, само от неговата финансова прозорливост. Добре, това бе нещо като сделка, хладно помисли той.

— Много добре, Едуард. Доведи го на чай през следващата седмица. Ще опитам заради теб.

Така тя обяви своята капитулация, призна промяната в равновесието на силите между тях. Наблюдавайки я, Едуард се питаше дали си дава сметка, че вече беше твърде късно.

Грегоар не искаше да посети Луиз. На експедицията до „Фобур Сен Жермен“ той се противопостави с инат и войнственост, които изненадаха Едуард.

— Тя не ме харесва — казваше той с равен глас. — Зная това. Не искам да отида.

Нищо от това, което казваше Едуард не можеше да сломи неговата упоритост. Когато денят дойде, Грегоар беше внимателно подготвен: беше му направена нова прическа, Жорж лично наблюдаваше процедурата по неговото изкъпване, тъй като той беше склонен да го прави както падне. Момчето бе облечено в чист фланелен костюм, с връзка, бяла риза и добре лъснати обувки. Отзад, в колата, която ги отведе в Париж, той седеше със сключени ръце върху голите си колене и с напрегнато изражение на лицето. Едуард настойчиво се опита да го накара да говори и да се отпусне. Грегоар не отрони дума.

Когато пристигнаха в Луизината къща, Грегоар повдигна малкото си, изпито лице към Едуард, Едуард му подаде ръка, и тръгнаха.

— Половин час, Грегоар, това е всичко. Няма от какво да се страхуваш.

Грегоар вървеше към къщата като марионетка. Във всекидневната трябваше дълго да бъде убеждаван да седне, и тогава, когато Луиз накрая се появи пред тях, носейки се в роклята си от розова коприна, Грегоар беше толкова завладян, че забрави да стане. Сети се, но твърде късно, и после неуверено, и твърде бързо се изправи на крака, почти удряйки се в малката масичка до него.

— Грегоар, колко е хубаво, че успя да дойдеш. Седни... — Луиз оправи масичката прекалено демонстративно. Грегоар доби пурпурна червенина и седна.

— Сега, Грегоар, аз копнея да чуя. Трябва да ми кажеш всичко, което си правил. Харесва ли ти в Сен-Клод? Как вървят твоите уроци? Подготвяш ли се добре за тях? Едуард винаги го правеше, но тогава скъпият Едуард беше толкова способно момченце.

Така започна тя, и така продължи. Едуард стоеше безпомощно, докато Луиз бомбардираше Грегоар с въпроси и Грегоар, запъвайки се отговаряше все по-кратко.

Чаят беше внесен от двете прислужнички. Грегоар седна на ръба на креслото. Луиз наля чай от сребърен чайник в чашите от севърски

порцелан.

— Едуард, би ли подал на Грегоар, на малката масичка там, да, така. И после, мисля, може би едно от тези? — Тя показа сребърна чиния, в която имаше сандвичи с кисели краставички нарязани в квадрати от по два сантиметра. — Или от тези? — друга чиния с изключително богато украсени бисквити, трета с елегантни малки, колкото залък сладкиши. — Английски чай. Едуард винаги го обожаваше, когато беше в Лондон. А малките момчета са винаги толкова гладни, нали? Аз избрах специално за теб...

— Не, благодаря, мадам... — Грегоар повдигна малкото си лице, устните му бяха стиснати.

— Нито едно? — очите на Луиз се разшириха. — Сигурен ли си? Добре, може би, ти не си свикнал... Едуард, няма ли да си вземеш едно от тези?

Едуард взе един от тънките сандвичи и мрачен, седна отново. Грегоар седеше, преграден от малката, фина коктейлна масичка. Закрепено върху нея стоеше табличка с чашка и чинийка от севърски порцелан. Краката му бяха прибрани назад, а лактите, притиснати от двете му страни.

— Кажи ми, Грегоар, — след пауза, Луиз продължаваше все така ласкаво. — Щом не обичаш латински и не обичаш аритметика, какво обичаш? Трябва да има нещо, предполагам.

— Грегоар има много сръчни ръце — бързо вметна Едуард. — Той може да вземе един часовник и да го сглоби отново, също и двигателя на една кола — Франсоа му помагаше, нали, Грегоар?

— Понякога. — Грегоар гледаше потиснато към пода. — Сега нямам нужда от него. Сега мога сам да го правя. — Той повдигна поглед към Луиза. — Работих на едно „Порше“ миналата седмица, съвсем сам. И един ден чичо Едуард каза, че може да ме остави да работя на „астън мартин“. Това е моята любима кола.

Това беше най-дългото изказване, което той направи. Едуард забеляза умолителното изражение в очите му и отчаяната му нужда от одобрение. Може би Луиз също го бе забелязала, защото леко се засмя.

— Грегоар, колко очарователно! Но, това не беше точно, което исках да попитам. Сигурна съм, че Едуард няма нужда от още един механик... О, ти си изпил чая си — колко бързо пиеш! Ето, нека да ти наляя отново чашата...

Това беше толкова прекалено грубо, че Едуард едва не се намеси, но преди да успее да се обади, Грегоар се изправи. Той вдигна чашата и чинийката от севърски порцелан от масичката пред себе си и ги приближи към Луиз, която седеше там, усмихвайки му се, готова със сребърния чайник.

Когато беше на около трийсет сантиметра от нея, Грегоар изпусна чашата. Тя падна на пода и веднага се пръсна. Луиз с неудоволствие възкликна, а Едуард се изправи. Грегоар остана абсолютно неподвижен, гледайки към счупената чаша. Дали го бе направил умишлено, Едуард се колебаеше, не беше сигурен. Случило се беше така бързо, че беше трудно да се разбере.

Грегоар вдигна очи към лицето на Луиз:

— Съжалявам, — каза той с равен глас. — Счупи се. Бях несръчен.

Предизвикателството в тона му беше прикрито, но се усети. Луиз го чу, и се изчерви. Едуард също го усети, и едва тогава остана почти убеден, че падането на чашата не беше случайност.

Епизодът беше отминат, малко след това Едуард и Грегоар си тръгнаха. В колата, на път за къщи Грегоар беше мълчалив. Когато пристигнаха в Сен-Клод, той се обърна към Едуард с внезапно разстроено лице.

— Не мисля, че ще бъда канен там отново. Не след счупването на чашата, как мислите? — надеждата, че точно това щеше да последва беше толкова прозрачно изписана на неговото лице, толкова прозрачно, че Едуард потисна усмивката си.

— Сигурен съм, че за майка ми това няма значение, беше само една чашка. Но може би ние няма да ходим там, поне за известно време — Той замълча. — Грегоар, нарочно ли го направи? Кажи ми честно сега.

Грегоар леко се намръщи. Едуард видя, че се бореше в себе си.

— Тя не ме харесва, — каза Грегоар накрая с тих, упорит глас. — Казах ви. Казах ви, че не искам да ходя.

Това не беше отговор, но беше пълният отговор.

В него Едуард разпозна нещо от непреклонността на Жан-Пол, в него чу също онази нотка на сляпо твърдоглавие, с което някои от неговите работници в Лоара се съпротивляваха на доводите и на

промените, със стародавната селска жилавост. Въздъхна, и реши, че е по-мъдро да не обсъжда повече случая.

По-добре е епизодът да бъде забравен, мислеше той, не трябва отново да излага Грегоар на Луизината нелюбезност. Минаха дни, минаха седмици. Когато разбра, че присъдата му за други посещения във „Фобур Сен Жермен“ бе отменена, Грегоар отново показа откритият си и слънчев характер.

През пролетта на 1955 г., не дълго след въпросната среща, домашният учител, когото Едуард беше взел за Грегоар, напусна за да отиде другаде. Едуард, търсейки с кого да го замени, се сети за Хюго Глендининг.

През последните години Едуард от време на време бе срещал Хюго. От неговия братовчед Кристиан знаеше, че бившият му учител преживява тежки дни. Престижен учителски пост му бил внезапно отнет преди няколко години и от тогава Хюго не успял да си намери друг. Режимът в повечето обществени училища, обясняваше Кристиан, не му се струвал подходящ, защото беше прекалено индивидуалист и прекалено ексцентричен. Кристиан беше сигурен, че той би се зарадвал да отиде във Франция и да работи за Едуард. В тези години частните учители не бяха особено търсени в Англия, каза Кристиан с усмивка, времената се бяха променили.

Едуард се колебаеше с решението. Би предпочел Грегоар да ходи на училище и да общува с другите деца. Но малкото момче, след като беше изпуснало много училищни години, беше изостанало значително с програмата, и Едуард се страхуваше, че другите деца щяха да го подиграват. Можеше да се изчака още две години, си помисли той, докато Грегоар ще има възможността да ги настигне и да бъде по-уверен. Той помисли за Хюго, който беше революционизирал неговото собствено мислене, който го беше научил за първи път да се противопоставя и да задава въпроси. Помисли за Хюговата способност да предизвика интереса, да стимулира мисълта. Припомни си за това, как Хюго се посвещава на работата си, за неговата мъдрост, любезността и остроумието му.

Чуваше Хюговия глас да произнася поетични стихове, които все още носеше в себе си. Това беше неговата първа голяма грешка.

Хюго никога не бе могъл лесно да понася глупците. Едуард, който не беше глупав, а притежаваше бърз и схватлив ум беше забравил тази страна от неговия характер, която той, всъщност не бе имал възможността да види проявена. Също така, беше минало време, и Хюго се беше променил. Младежката тенденция към нетърпеливост с годините се беше превърнала в подчертана раздразнителност. Хюго гледаше на своите връстници като на по-малко способни от него, но виждаше как те го изпреварваха. Упрекваше политическите пристрастия, но когато в 1945 г. се кандидатира от Лейбъристка партия в изборите, в които социалистите спечелиха следвоенната победа, Хюго не получи желаното място. Той приближаваше петдесетте, неженен и изостанал от следвоенните образователни методи. Той никога не бе обучавал момчета, които нямаха за основа на обучението си традиционните академични дисциплини. Когато той и Грегоар се срещнаха, те изпитаха взаимно неодобрение.

Способността на Грегоар да разглоби един часовник на части и отново да го сглоби, да разглоби един автомобилен двигател, да впрегне един кон и да го язди добре, да познава имената и особеностите на растения и животни, и да ги обича — всички тези способности не означаваха нищо за Хюго, абсолютно нищо.

Отначало Хюго опита да бъде търпелив. Той разбираше, че момчето е имало много слабо обучение преди Едуард да го вземе под крилото си. Сега то можеше да чете и да пише на френски, от Едуард беше научило английски, но това бяха всичките му постижения. С ентузиазъм, потискайки неприятното си чувство, Хюго предприе осъществяването на един план, който би дал на Грегоар солидна основа по всички предмети, които той намираше за значими. Той не включваше нищо, което и косвено да се отнася до механиката, и разбира се съвсем не засягаше цялостното функциониране на автотатора. За Хюго образованието беше литературата, историята и преди всичко езиците — всичко друго беше според него второстепенно.

Техните занимания не вървяха добре. Грегоар ставаше неподатлив. Хюго набързо реши, че момчето е своенравно, че можеше да учи, но че просто не иска, че е мързеливо, отказва да се съсредоточи. За свой ужас, Хюго, бил цял живот социалист, се улови, че обвинява селския произход на момчето. Ненавиждайки се заради този си снобизъм, той още повече пришпорваше момчето, отказвайки

да признае собствения си неуспех. Знаеше, че се беше провалил в толкова много неща, но никога като учител, никога досега. Сега пред него стоеше момче, което слушаше безучастно, когато Хюго му четеше от най-великата литература на света, прозяваше се пред Вийон, и с копнеж се взираше през прозореца, когато му четеше Мопасан и Флобер.

Хюго не би могъл, не можеше да снижи своето ниво, момчето не би могло да издигне своето. Те много скоро стигнаха до безизходно положение, но никога не казаха на Едуард — Хюго от гордост, Грегоар, защото не би понесъл да го разочарова.

В късното лято на 1955 г. когато времето беше много горещо, Едуард замина по работа за Америка. Беше решил да направи собствено проучване на въпроса за майчините си капиталовложения в Тексаска земя, да провери авоарите, които нейните съветници от Уолстрийт бяха толкова настойчиви в съветите си да ги продаде — толкова нетърпеливи, че Едуард бе станал подозрителен. Щеше да отсъства две седмици. На Грегоар каза, че когато се върне, ще заминат на ваканция към морето, може би.

Грегоар страдаше от отсъствието на Едуард, неговата концентрираност не се подобри. Класната стая в Сен Клод ден след ден беше все по-задушавашо гореща. Настроението на Хюго също не беше много добро. Веднъж, за свой собствен срам, той едва не удари от изтощение момчето, но успя да се въздържи в последния момент. Бесен, той реши да изостави за момента латинския и да се съсредоточи върху френския. Щом момчето не иска да слуша поезия, тогава то може да бъде насилено да разбира малко от граматика. Той определи на Грегоар да научи текста на няколко страници, изпълнени със следващи едно след друго граматични правила. После го изпитваше върху тях.

Един следобед, около седмица след заминаването на Едуард, той забеляза, че момчето беше по-мълчаливо от обикновено и леко зачервено. Саркастично го попита дали се чувства добре. Грегоар гледеше надолу.

— Имам главоболие — каза той.

— Аз също имам главоболие. — Хюго бльсна учебника върху чина. — Би ме боляла по-малко главата, ако ти се съсредоточиш. Сега,

спреженията на тези неправилни глаголи. Ние ще ги повторим. Може би, ако си ги спомниш, ще забравиш оплакванията си.

Момчето се наведе над книгата с неприсъщо за него покорство. През следващия ден се повтори същото. Нищо не приемаше с желание. Седеше в мълчание. Отказа да изяде обяда си. В два часа те се върнаха в класната стая.

— Ти се мусиш, Грегоар, би ли желал да ми кажеш защо?

Момчето повдигна зачервеното си лице.

— Не се чувствам много добре.

— Щеше да се чувстваш по-добре, ако работеше. Мързелът може да разболее човека.

— Наистина, главата ме боли. Иска ми се да легна.

Малкото момче приведе глава към ръцете си и Хюго с отчаяние въздъхна. Той се изправи, отиде до момчето и сложи ръка на челото му. Усети слаба топлина, но учебната стая беше задушна, така че това не беше особено изненадващо.

— Грегоар, тези начини са можели да имат ефект при предния ти учител, но не и при мен. — Хюго се върна при своето бюро. — Ако ти бях казал, че за днес уроците ти са свършили, и ти можеш да отидеш да плуваш, без съмнение, щеше да се получи вълшебно оздравяване. Но аз нямам намерение да направя това. Сега, седни моля ти се и се опитай да се съсредоточиш. Отвори своята граматика на страница четиринайсета.

Бавно, но момчето направи това, което му беше наредено.

Към три и половина, когато обикновено техните уроци свършваха, Хюго усети, че е в разгара на работата. Момчето стоеше мълчаливо, изглеждаше, че слуша. Във всеки случай то поне този път не гледаше през прозореца. Хюго погледна часовника си, и реши да го насили още половин час.

В четири без пет Грегоар изпадна в конвулсии.

Всичко стана бързо и без предупредителни признаци. Хюго чу рязко и съскащо дишане. Погледна тревожно. Главата на детето беше паднала назад. Очите му се бяха обърнали, отначало едната му ръка и единият му крак затрепериха, после цялото тяло. Детето се строполи на пода.

Хюго нямаше представа какво да прави и трескаво изтича при прислугата. Донесе вода и я плисна върху тръпнещото в спазми момче.

Разслаби яката му и се опита да сложи ученическа линия между зъбите му, но не успя. Малко след четири конвулсията спря.

Повикаха бърза помощ. Грегоар получи втора конвулсия по пътя за болницата. Най-големият педиатър на Париж беше повикан от дома си в покрайнините. Той информира белият като платно Хюго, че момчето има менингит. Те щели да му направят лумбална пункция, за да бъдат сигурни. И след това...

— И тогава какво? И какво тогава? — Хюго беше като обезумял.

— Тогава се молете, господине. Аз, естествено ще направя всичко, което мога. Ако беше приет по-рано, бих бил по-голям оптимист. Това е всичко, което мога да кажа.

Най-напред, Хюго телефонира в кантората на „Дьо Шавини“, и им каза незабавно да се свържат с Едуард, после за първи път от много години, той се помоли. На Едуард съобщиха по средата на едно съвещание в шест и петнайсет Гринуичко време. Той незабавно тръгна за летището и нае реактивен самолет.

Грегоар почина рано сутринта на следващия ден, два часа преди Едуард да стигне до болницата.

Пое момчешкото малко, отпуснато телце в ръцете си и плака така, както неговите сътрудници в бизнеса не биха мислили, че е способен.

Три месеца по-късно Хюго се удави при нещастен случай с една лодка. Разнесоха се слухове за самоубийство, които бяха потулени. Той остави на Едуард своята библиотека, а когато Едуард чу за това, нареди цялата колекция да бъде разпродадена на търг. Въпреки гнева на Луиз и безразличието на Жан-Пол, Грегоар беше погребан в капелата на дьо Шавини.

И Едуард се опита да изгради отново своя живот.

Оттогава неговите приятели отсъдиха, че той се бе променил коренно. Те винаги бяха уважавали Едуард дьо Шавини. Сега започнаха да се страхуват от него.

В началото на петдесетте, Едуард бе възложил на Емил Ласал, ученик на Льо Корбюзие и водещ архитект-модернист във Франция, да проектира новите административни сгради на главното управление на бащината компания „Дьо Шавини“ в Париж. В края на 1955 г.

високата, черна, стъклена кула, проектирана от Ласал беше издигната. Тя беше първото по рода си здание в Париж, беше станала обект на много противоречия и на последвали имитации, за да се превърне в главна забележителност на търговския сектор.

През зимата на същата година Едуард пристигна точно в девет, както винаги. Както винаги, той бе докаран от Сен Клод в своя черен „Ролс-ройс — фантом“. И както винаги, когато шофьорът му отваряше вратата, той погледна към центъра „Ласал“, тази висока тъмна кула, и после влезе в нея. Не очакваше с нетърпение събитията, които знаеше, че му предстоят тази сутрин, беше се освободил от всички подобни мисли в съзнанието си: приятни и неприятни, повечето от целите му бяха безразлични сега. На тях той гледаше със същото хладно безпристрастие — толкова много задачи в един ден, толкова много дни във всяка седмица, толкова много седмици в годината. Той влезе в индивидуалния си асансьор и натисна копчето за осемнайсетия етаж.

В бюрото си на дванайсетия етаж в същата сграда, Жерар Гравейе, управител на архивното отделение на „Дьо Шавини“ стоеше до прозореца. Той видя ролс-ройса, който както повечето сутрини пристигна точно навреме. Видя високата, облечена в черен костюм фигура, която бързо влезе в сградата. Щом Едуард се скри от погледа му, той замислено се оттегли от прозореца, разсеяно изчетквайки пърхота, попадал по раменете на костюма му. Този костюм бе шит за него в Лондон за сумата от двеста и петдесет гвинеи — не от частния шивач на Едуард дьо Шавини, Жив от „Севил Роу“, а от друг, който умееше да прави по-евтини и нетрайни имитации.

Гравейе беше толкова нервен, че не бе могъл да закуси. Сега той опита да се успокои: нямаше причина за нерви, каза си. Знаеше повода за това съвещание. Трябваше да бъде обсъдена новата архивна система за събиране и картотекиране, която да бъде използвана за съхраняване на моделите „Дьо Шавини“. Тя трябваше да бъде преобразувана из основи по настояване на Едуард дьо Шавини, и щеше да влезе в действие през тази седмица, когато най-накрая архивът изцяло щеше да бъде преместен в новото главно управление. Новата система включваше известно намаление на персонала — доброволно напуснали. Вероятно беше Едуард дьо Шавини да иска да дискутира точно тях или някои детайли от системата. Погледът на Едуард дьо Шавини върху детайлите беше добре известен. Нямаше аспект, колкото

и малък да бе, но свързан с управлението на неговите компании, който той да не забелязва. Споменът за това му върна отново нервността. Жерар Гравейе започваше да се изпотпява.

Когато сигналният звънец на новото му, хромирано бюро иззвъня, той подскочи. Успокой се, каза си, и започна да изрежда молитви за своя успех, когато прекосяваше плътно покритите с килими коридори към служебния асансьор, водещ до осемнайсетия етаж: нов апартамент в модерното предградие Босежур, един по-малък апартамент в Монпарнас с възможно най-предразполагащата млада метреса, две коли, едната най-големия и най-нов модел „Ситроен фамилиал“, голяма разходна сметка, която не беше оглеждана много отблизо — Той се надяваше, че е така. Притежаваше научна степен по изящните изкуства от Сорбоната, беше получил допълнителна специализация в музея на Виктория и Албърт в Лондон и в музея на изящните изкуства в Париж. За историята на бижутерския дизайн изобщо и на този на компанията „Дьо Шавини“ в частност, той знаеше повече, от когото и да е, с изключение на човека, с когото щеше да се срещне сега. Въздъхна, и повдигна вежда. Беше необходим. Надяваше се.

Това беше неговата първа визита в кабинета на Едуард дьо Шавини в новото крило на сградата, на осемнайсетия етаж. Когато стъпи в бързия асансьор, очите му се разшириха. Скъсването с традицията беше пълно. Външното приемно пространство беше просторно, цял океан от бежово и бяло, от хром и стъкло. Три грамадни, от естествена кожа, канапета заграждаха по проект на Льо Корбюзие маса, две изключително красиви секретарки седяха на проектирани от същия Льо Корбюзие бюра. Те и двете бяха облечени в прости копирени блузи, и перли „Хермес“ лежаха свободни около вратовете им. Гравейе ги изгледа отстрани. И двете силно предизвикателни, особено тази от ляво, и двете с вид, подсказващ, че не биха се натоварили с нищо друго, освен с това, което би поискал от тях Едуард дьо Шавини. И двете имаха такова произношение, че той изтръпна, и съжали, че не бе поръчал костюма си при скъп шивач. Добра порода — това беше типът, който го отвращаваше.

— Ще трябва да почакате съвсем малко, господин Гравейе — каза едната. Без извинение, без обяснения, без предложено кафе. Той седя, чакайки цели четирийсет и пет минути.

После — вътрешния офис, дори още по-дискретно изискан и две още по-любезни курви, и двете с вид като че ли бяха с колосани, благовъзпитани гащи. Исусе!

После — вътрешното светилище, точно един час след като той беше повикан, беше сигурен, че това е нарочно.

Влезе през семпла махагонова врата и спря. Офисът беше много широк и изненадващо строг. Беше очаквал стари предмети, цветя, портрети на предишните барони дьо Шавини, които винаги висяха в офисите на стария барон. Тук нямаше нищо. На стените имаше закачени абстрактни картини. Челюстта му леко увисна, когато ги загледа: едната Пикасо от кубисткия му период, две превъзходни картини от Брак, една от ранното творчество на Кандински, една от Мондриан, една от червените серии на Ротко, една голяма на Джаксън Полък. Върху черния рафт зад бюрото три изключителни бронзови фигури от Бранкузи, от Хенри Мур, от Джакомети. Той преглътна. Дълъг беше пътят до креслото срещу грамадното бюро.

Той го извървя колебливо. Едуард дьо Шавини погледна нагоре. Гравейе го изгледа с любопитство. Сега беше на трийсет, знаеше той, но изглеждаше малко по-възрастен. Висок, доста над един и осемдесет, широки рамене и със същата магнетична красота, като тази на баща си. Загоряла кожа, силни черти, онази много необикновена комбинация от тъмна коса и тъмносини очи. Гравейе почувства, като че ли очите му гледаха точно в неговата глава и отвъд нея. Той завистливо погледна костюма му: изцяло черен, с жилетка, четири копчета на маншета, докато неговите бяха само три. Мълчаливо се наруга. Разликата между костюм за двеста и петдесет гвинеи и за петстотин беше прекалено очевидна. Бяла риза, черна плетена копринена връзка. Исусе, мъжът насреща наистина изглеждаше като че ли е в траур.

— Седнете.

Гравейе седна. Огромното черно писалище беше оградено със сложна система от телефони и вътрешни монитори. На върха ѝ се намираще платинената писалка на дьо Шавини и една обикновена бяла папка. Нищо друго — и този мъж знаеше какво става в Рим, Токио или Йоханесбург около два месеца преди да го научат хората, които живееха там. Как правеше той това?

Той разхлаби яката около врата си. Настъпи мълчание. Познаваше тези мълчания, те бяха известни, те имаха за цел да те

накарат да започнеш да бърбриш недискретно. Преглътна и започна да бърбори:

— Изпълнен съм с възхищение към новите крила на главното управление, господин дьо Шавини. Просто исках да ви го кажа. Това значително ще промени вида на нашата — въ — корпорация. Сигурен съм. Да има човек привилегията да работи в такъв модерен, толкова изпреварил другите офис. Вече чух, че...

— Не ви повиках да обсъждаме офисите.

Гравейе се изкашля. Гласът беше рязък и студен, и той знаеше, че е необходимо да се отпусне, да се успокои и най-важното — да замълчи, но той не можеше.

— Не, разбира се, че не, господин дьо Шавини. Ако се тревожите относно прехвърлянето на архивите, аз исках да ви уверя, че всичко върви по разписание. Донесох някои документи в случай, че вие... Имам тук детайлите. Разходите. Нова организация на състава...

— Господин Гравейе, от колко време работите за „Дьо Шавини“?

— Двайсет и една години!

— Двайсет и една години, два месеца и три седмици. — Той леко отвори бялата папка пред себе си. Гравейе отчаяно се опита да прочете нещо от обратната страна.

— Пред мен е докладът на началника на нашия отдел за сигурност.

Настъпи пак едно от познатите мълчания. Гравейе пребледня.

— Не мисля, че трябва да изброяваме детайлите, а вие? Вие сте започнали да пропускате детайлите в архивните структури преди четиринайсет месеца, преди всичко, това са тривиални детайли, поради което ви разрешихме да продължите. Исках да видя колко далече можете да стигнете.

Ново мълчание.

— Миналия месец на вас е даден достъп до строго секретни детайли, засягащи нашите планове за проектиране за 1956–7 година. Сигурен съм, че си ги спомняте. Те бяха под кода „Бял лед“, и засягаха широкото използване на платиниум, бяло злато и диаманти. Всъщност няма значение дали си ги спомняте или не, след като са били изобретени за ваша изгода и за изгода на конкурентната компания, на която вчера следобед вие сте предали секретните детайли — Той се усмихна страшно. — Нашите истински детайли за 1956–7 година,

излишно е да се казва, са съвсем различни и вие тях няма да получите. Уволнен сте.

Гравейе се изправи, лицето му стана аленочервено, стана му лошо на стомаха. Ти, копеле, мислеше той непоследователно. Хладнокръвно копеле. Ти, в продължение на единайсет месеца си ми подхвърлял въжето, и сега... Той се хвана за стола пред себе си.

Едуард дьо Шавини го погледна. Лицето му не издаваше каквото и да е чувство.

— Вашият ипотечен дълг към компанията е анулиран. Освен ако не уредите въпроса по частен път, компанията ще наложи възбрана. Във вашата автомобилна компания тази сутрин беше наложен запор. Нашата компания информира вашите две банки, където значително сте превишили кредита си, и тъй като службата ви при нас прекъсва, ние не можем да бъдем ваши гаранتي. Пенсионният ви влог в тази компания е анулиран. Тази сутрин нашите адвокати възбудиха дело против вас за нарушението на споразумението за пазене на тайна, за измама и незаконно присвояване. Имали нещо друго?

— Господин дьо Шавини, моля... — Гравейе събра потните си ръце. — Аз съм женен. Имам четири деца. Те все още ходят на училище. Най-голямото е на единадесет години, и...

Отново настъпи мълчание. Една минута, най-знаменитата в живота му. При споменаването на децата, очите на човека зад бюрото блеснаха. После той рязко затвори бялата папка пред себе си.

— Отвън има двама офицери. Единият е от финансовата инспекция, другият е от префектурата на Ил дьо ла сите. Ще разберете, че сте под арест. Приятна утрин.

Гравейе успя да стигне до вратата. После се обърна назад. Гняв, страх и ненавист се надигнаха като отрова в него. Той погледна към съвършения костюм, към безизразното лице и студените очи.

— Бъди проклет. Дано изгниеш в ада!

Когато вратата се затвори, Едуард дьо Шавини остана неподвижен. Той погледна към вихъра от червено и черно в сърцето на картината на Джаксън Полок. Лека, горчива усмивка се появи на лицето му, бутна бялата папка настрана. Той вече беше в ада. Не бяха нужни клетвите на човек като Жерар Гравейе, за да отиде там.

Винаги бе имал способността да проявява жестокост. Преди я потискаше, сега я остави да царува. Нелоялността, хитруването, некомпетентността — преди ги поправяше, сега започна да ги наказва. Каквото искаше да бъде направено, той изискваше да бъде направено точно и веднага. Тези, които издържаха на това темпо, процъфтяваха, онези, които не успяваха, отиваха до стената. Тези, които го ядосваха — а такива се намираха все по-малко — бързо намираха основание да съжеляват за това.

Един малък швейцарски бижутер, който в продължение на години бе печелил добри пари от грубо копиране на моделите на „Дьо Шавини“, използвайки камъни с по-ниска стойност, метали с по-нисък карат и евтина изработка, прокарайки ги за оригинали на „Дьо Шавини“ сред непроницаемата мрежа от тайни търговци и разпространители на дребно, откри че неговите банки внезапно се оказаха готови да разширят кредита си за нови ателиета и за програма на разширени на неговото производство. Бижутерът се бе възрадвал и бе започнал да влага големи суми. Когато достигна до най-голямото разширение на предприятието си, неговата банка, филиал на по-голяма група, водена от „Кредит сюзис“, един от швейцарските банкери на компанията „Дьо Шавини“ изиска връщането на неговите заеми. Той беше неспособен да отговори на това и поиска отсрочка. От главното управление отсрочката беше отказана. Бижутерът банкрутира.

Лондонската рекламна компания, на която беше възложено да оперира със сметките на „Дьо Шавини“, отговаряше за имиджа на бижутата „Дьо Шавини“ и за виното на компанията във Великобритания закъсна с дванайсет часа за момента на представянето на новите модели, нещо, което се случваше и другаде. Същият ден загубиха пълномощията си. За шест седмици техните най-агресивни съперници бяха ангажирани в нова „Дьо Шавини“ кампания и не като план върху бюрото, а върху страниците на всички по-големи списания и вестници в страната.

— Как направи той това? Как тоя лунатик го прави толкова бързо? — художественият директор гледаше втренчено и със завист обширната публикация в луксозното списание „Харпърс базар“. Той знаеше, със сигурност знаеше, че това щеше да помете всяко проклето съдебно решение.

— Не зная, — каза неговият търговски директор. — Но ти по-скоро гледай задникът ти да е на палубата. За шест месеца имаме вече шест значителни отказа.

Шест месеца по-късно рекламната агенция беше погълната от нейния преуспяващ съперник. Два месеца след това и двамата бяха инкорпорирани в „Дьо Шавини“ (рекламна), една нова компания с офиси в Лондон, Париж, Цюрих, Милано и Ню Йорк, регистрирана на Балеарските острови и с единствената отговорност за пласмента на цялото производство и за инвестициите на „Дьо Шавини“ от стоманата до хотелите и собствености по целия свят. Президентът на компанията, неин изпълнителен директор и човекът, държащ контролния пакет на нейните акции беше Едуард дьо Шавини.

И двамата — майка му и брат му откриха, че тази безпощадност в характера на Едуард не бе пожалила и членовете на неговото семейство. През януари 1956 г. Жан-Пол направи едно от редките си посещения в Париж. Целта му бе да убеди Едуард, дори не да убеди, а да му „каже“! Кой в крайна сметка е барона дьо Шавини? — да направи капиталовложения в големи площи лозя в Алжир, дървен строителен материал и маслинен плантации. Жан-Пол не се съмняваше, че беше на път да направи добра сделка.

— Този кретен Оливие дьо Курсьол разпродава. Изцяло. Невеж е. Следи слуховете, и тича да се спасява. Едуард, там са дванайсет хиляди хектара маслинен дървета — от тях се произвежда най-доброто олио в района. Трийсет хиляди дървета за дървен строителен материал. Хиляди лози — но това е една от най-хубавите земи, които има там. И той я дава на нищожна цена, защото бърза, а ние сме приятели. Казах му, че няма проблем.

— Не трябваше да правиш това. — Брат му удари по повърхността на черното си бюро със своята платинена писалка.

— Защо не? — Жан-Пол го изгледа безизразно. — Искаш да кажеш, че има някаква пречка? Не би могло да има. Аз разгледах тези последни доклади, които ми прати, за финансовите постъпления. Знам, че не съм финансов експерт, но и аз виждам, че пари има.

— Не е там въпросът. Защо мислиш, че той разпродава? На такава забележително благотворителна цена?

— Ами, както ти казах, припрян е. Очевидно причината е политическата ситуация там в момента, нещата не са много стабилни.

— Много нестабилни.

— Но, това няма да продължи, за бога. Френското правителство няма повече да търпи това положение, ние няма да го търпим. Само още някакви неприятности, и те ще изпратят войски. Ще очистят всичко за нула време. Няма проблем. Аз познавам арабите, ти не. Те не могат да организират една стачка, камо ли революция. Всичките тия приказки са само алармистки боклук.

— Ако ти грешиш, и те някак си успеят да организират революция... — гласът на Едуард беше студено саркастичен. — Имаш ли представа какво би станало тогава със земите, владени от французи?

— Ами, те ще бъдат отнети, предполагам. — В гласа на Жан-Пол прозвуча нотка на объркване. — Но това е неуместно. Казвам ти, това не може да се случи, и няма да стане. Алжир е френска колония, за бога. Може би си забравил това.

— Следил ли си последните събития в Индокитай?

— Разбира се, да, по дяволите. Това е съвсем различно.

— Отговорът е — не!

Лицето на Жан-Пол, изчервено и объркано, се вгледа в това на брат му. Той изведнъж разбра, че почти не го познаваше. Този студент, облечен в тъмен костюм човек му беше чужд.

— Виж, братче... — Той се наведе през бюрото. — Не очаквах това. Не го разбирам. Ти седиш тук, гледаш като бог. Казваш само „не“, без да си направиш труда да ми дадеш някакви обяснения.

— Мога да ти дам колкото искаш обяснения. Повечето от тях се съдържат в доклада, който изготвих, и който се намира срещу теб. — Едуард погледна към часовника си. — Това е капиталовложение с висок риск, при което, ако политическото положение се влоши, на нас ни предстои да понесем тотални загуби.

Устата на Жан-Пол пресъхна.

— Може би забравяш нещо. Аз съм барон дьо Шавини. Не ти. При крайния анализ, ще стане това, което кажа аз. В това имам по-голяма власт от теб.

— Чудесно. На сутринта можеш да имаш оставката ми.

Едуард се изправи, очите му бяха станали още по-тъмни от гняв. Жан-Пол сериозно се разтревожи.

— Почакай, по-спокойно. Недей да ми се перчиш. Господи — успокой се, Едуард. Знаеш, че не желая това. Знаеш, че винаги съм се оставял да бъда съветван от теб, и разбира се, ще се поклоня пред твоята преценка в това отношение, ако трябва... — Той се колебаеше, миловиден израз се появи в очите му. — Работата е, че поне понякога, би могъл да ме послушаш. В този случай знам какво говоря. И в последна сметка, ти почесваш моя гръб, аз почесвам твоя — това е горе-долу бизнесът, казват. Ти искаше от мен да говоря с майка ни, за нейните капиталовложения, относно прехвърлянето им на „Дьо Шавини“. Добре, аз ще се радвам да го направя. Всъщност, ще се срещна с нея днес следобед и ще ѝ го спомена. Само че, не виждам защо би трябвало да го правя, когато ти си толкова упорит по отношение на това? Господи, Едуард! В действителност, аз вече обещах на Оливие дьо Курсьол. Ще изглеждам като проклет глупак, ако сега се отвърна.

Едуард седна отново със стегната усмивка.

— Във всички случаи, обсъди това с майка. Но, независимо дали ще го направиш, аз няма да променя становището си.

Жан-Пол силно се изчерви. Същия следобед той пиеше чай с Луиз дьо Шавини в салона в бледо сиво и пембяно розово в нейната къща на „Фобур сен Жермен“. Той отпиваше китайски чай от чаша „Лимож“ от осемнайсети век и едрият му корем се измъчваше върху тапицираното с коприна дълбоко кресло — направено за красота, не за удобство. Луиз, красива както винаги, с почти незабележими бръчки, след последната ѝ козметична операция на лицето, облечена с най-нов модел рокля-калъф на „Диор“, чиито тесни очертания подчертаваха тънката ѝ фигура, седеше спокойно срещу него и не казваше нищо. Жан-Пол поглеждаше към приготвените върху табличка „Лимож“ за негово удоволствие дребни сладкиши. Може би още само един еклер — господи, те нарочно бяха направени толкова мънички. Той протегна голяма, розова ръка и пренесе великолепното произведение — лек сладкиш от шоколад и крем към устата си. Луиз придирчиво го наблюдаваше.

— Жан-Пол, ти си напълнял много, откакто те видях последния път. Трябва да се подложиш на диета. Повече упражнения. Едуард язди, както знаеш, всяка сутрин в Булонската гора.

Жан-Пол се намръщи и реши да подхване темата. Без особена деликатност, той повдигна въпроса за Луизините инвестиции. Луиз повдигна вежди.

— О, но скъпи, аз мисля, че ти тази сутрин си се срещнал с Едуард? Тогава, ти със сигурност знаеш, че за тях има кой да се грижи — макар че е много мило от твоя страна да попиташ. — Тя замълча, за да запали цигара с нейната платинена „Дьо Шавини“ запалка. — Наистина, всичко е толкова комплицирано, но аз като че ли съм била доста зле съветвана. И то от такава уважавана фирма. Татко ти изключително им се доверяваше, аз също. Така че, аз съм още повече благодарна на Едуард — Тя леко приведе поглед. — Той наистина е много способен, както знаеш. Много по-способен, отколкото предполагах.

Жан-Пол погледна намръщено. Тази песен бе нова за нейните уста.

— Виждаш ли, всички онези капиталовложения в земя... — Луиз неопределено размаха с цигарата си. — Те ме съветваха да ги продам и изглежда имаха кой да ги купи на висока цена. Част от нея беше фермерска земя, повечето беше полупустинна, предполагам. А бях видяла една изключително приятна вила — познаваш ли Сен Тропе, Жан? Най-очарователното място, толкова спокойно, все още наистина е малко рибарско селище. Къщата беше съвършена, искам да кажа би била съвършена, нуждаеше се от основен ремонт, разбира се, нуждаеше се от пълно вътрешно обновяване. И тогава щях да помисля за изграждането на някаква къща за гости. А ми се струваше глупаво вилата да има такова съвършено място за закотвяне и то да не бъде използвано, така че си мислех и за една яхта... — гласът ѝ заглъхна. — И така, общо взето, миналата година бях почти готова да ликвидирам някои от моите американски имоти, и бих го направила, ако не беше заради Едуард.

— Той те посъветва да не го правиш?

— Скъпи, оказа се, че там има петрол. Твърде много. Чакаш просто да бъде изпомпан на повърхността. Така че, разбира се, това струваше значително повече, отколкото ми беше предложено, и освен това наоколо се разнасяха съвсем неприятни подмятания, че моите съветници са били подкупени... При това положение, аз естествено прехвърлих всичките ценни книжа, щом ми обясни Едуард нещата. Те

сега отново са в бизнеса, така или иначе. Най-ужасяващ скандал. Беше на първата страница на „Ню Йорк таймс“ — сигурно си го спомняш, Жан-Пол?

— Аз не чета „Ню Йорк таймс“ в Алжир.

— Скъпи, трябва да го четеш. — Погледът в Луизините очи стана по-топъл. — Аз никога не го четях, поне не финансовите страници. Но сега го правя. Чета също „Уолстрийт джърнъл“ и „Файненшъл таймс“, и...

— И така, какво стана с въпроса около земята? — Жан-Пол бързо я прекъсна.

— Продадох я, разбира се. На петролния консорциум. — Луиз леко се усмихна. — За доста много пари, и за съществен пакет акции на самия консорциум. Едуард държи дял от петнайсет процента, мисля, че и аз имам толкова, което прави повече от трийсет. Не е контролният пакет, но е доста мощен. Виждаш ли?

Жан-Пол видя. Той си взе друга дребна сладка, за да се утеши.

— Така че Едуард има инвестиционния капитал, от който се нуждаеше за своята програма на разширение?

Той знаеше, че едва ли имаше нужда да задава въпроса. Луиз леко се засмя.

— Скъпи, наистина, ти трябва да се опитваш да бъдеш повече в течение, поне.

— Други акции продавала ли си?

— Едуард така ме посъветва, скъпи. Аз щях да се консултирам с теб, но наистина, Алжир е доста далеч, а ти като че ли никога не се появяваш в Париж... Продадох едни доста досадни акции, които бяха толкова сигурни, колкото Форт Нокс и почти толкова неподвижни, и ги вложих в „Дьо Шавини“. Това беше мъдро решение, Жан-Пол, много мъдро. Компанията разнообразява дейността си и се разширява така бързо, че е почти невероятно. Не бих могла да мисля, че точно сега Едуард иска каквито и да било по-нататъшни вложения, но ако иска, скъпи, ако ти имаш, знаеш, мъничко пари, не би могъл да бъдеш посъветван...

— Това е моя компания. — Жан-Пол се изправи, лицето му беше зачервено от гняв. — Това е моя компания. Едуард е нает от мен. Аз просто понякога искам някой и някъде да би си спомнил това.

Той погледна към майка си, която съвсем не се смущаваше от неговия гняв. Тя винаги е знаела от коя страна духа вятъра, помисли си той яростно. Винаги. Неговата майка, чието предпочитание към него, предаността ѝ към него винаги бе взимал като даденост. Добре, той вече не беше фаворитът, това беше очевидно. Едуард се беше прокраднал зад гърба му. Той се колебаеше, неговият гняв, затихващ бързо, както винаги, го караше да се чувства изразходван. Той не можеше да воюва с Едуард, знаеше това. Нямахме способностите и силата. Така че, по дяволите, трябваше да прави това, което Едуард казва, и да се върне в Алжир с подвита между краката опашка. Неговото братче.

— Кажи ми нещо, майко — изрече внезапно той въпроса, възникнал от объркването и възмущението му. — Кажи ми, Едуард не те ли плаши понякога?

— Да ме плаши? — очите на Луиз се разшириха.

— Той толкова се е променил. Намирам го променен. Толкова е студен. Без чувство за хумор. Той не ме чувства като свой брат. Като че ли разговарях с машина.

— Една полезна машина. Изключително ефективна.

— Да, но той е мой брат, по дяволите. Винаги сме били толкова близки.

— Сега вече Едуард не е близък с никого.

— Защо не? Какво по дявола не е в ред с него?

— Скъпи, как мога да знам? Той предпочита така. И трябва да ти изповядам, намирам, че това прави нещата по-лесни. Той и аз сега се разбираме много по-добре. Ние разговаряме за бизнес, и той разпитва за моето здраве, и си спомня моите рождени дни, и така нататък... — Тя повдигна рамене. Аз винаги съм чувствала някакви искания от Едуард. Дори когато беше малко момче. Като че ли винаги се нуждаеше от нещо — това беше ужасно изтощително. Сега, не предявява никакви искания. Никакви емоционални искания. Наистина, така е значително по-добре.

Жан-Пол се поколеба, той никога не бе отговарял реципрочно на майчината си привързаност, сега изпита определена антипатия. Но му се искаше да разбере.

— Как е по отношение на жените?

— А, жените. — Луиз показа бавна усмивка и приглади надолу полата на роклята си. — Ами, има ги много, доколкото чувам. Но Едуард никога не ги обсъжда с мен.

— Ще се жени ли? — Той изтърси въпроса и Луиз повдигна рамене.

— Възможно е. Един ден. Ще иска наследник. Той има династични склонности, мисля, точно както и вашият баща. И ти никога не си се женил, Жан-Пол.

— Защото не намерих подходящата жена. Това не значи, че няма да я намеря. — Той неспокойно се местеше от крак на крак. За негова собствена изненада целият му гняв по отношение на Едуард се бе изпарил. Той бе започнал да съчувства на своя брат.

Луиз се намръщи и се изправи.

— Разбира се, ужасно важно е за кого ще се ожени Едуард... — започна замислена тя. — Ужасно важно. Често мисля за това.

— Защо, майко?

— О, скъпи, това е очевидно. Едуард е маниакална личност — ти сигурно виждаш това. Той е обладан от мисли за своята работа — обладан е от мисълта да изгради нещо като паметник на твоя баща. Той беше напълно завладян от мисълта за това ужасно момченце Грегоар — дори веднъж го доведе тук на чай, знаеш ли, а детето няма абсолютно никакви маниери, то счупи една от севърските чаши, а Едуард каза, че било нервно... И така, ако Едуард се влюби и се ожени, той и тогава ще бъде същият. Неговата съпруга ще бъде способна да му влияе, Жан-Пол, и...

— Да му влияе? Някаква жена? — Жан-Пол се разсмя. — Ти се шегуваш. Никой не може да влияе на Едуард.

— Все още не. — Луиз се обърна настрана. — Но това би могло да се промени. Ти не разбираш брат си, Жан-Пол. Той, виждаш ли, не е машина. Отвътре, отвътре той е много страстен мъж.

Жан-Пол си спомни за това, което му бе казала тяхната майка, когато отиде на прощална среща с брат си. Бе отстъпил по отношение на купуването на земята, разбира се. Едуард не бе проявил каквато и да било емоция или осведоменост по повод тази капитулация. Жан-Пол гледаше човека зад бюрото. Очите му бяха като кремък. Той усети как в него се надига ужасно безсилно чувство на привързаност.

— Самолетът ми няма да излети преди девет. Имаме време да излезем, да прием нещо, дори да вечеряме. Какво ще кажеш, Едуард? Мразя да говоря по кабинети. Човек в тях не може да си почине. Аз никога не съм могъл.

— Съжалявам. — Едуард погледна към своя тънък, златен, „Дьо Шавини“ часовник. — Имам срещи тази вечер. Не мога да ги отложам.

— Отвратително, ти можеш да ги отложиш. Хайде, Едуард — веднъж те виждам на няколко години. По-добре ми е на чашка...

— Съжалявам. И без това съм закъснял с програмата си.

Жан-Пол неловко се изправи.

— О, добре, тогава. Жалко. Може би скоро ще наминеш към Алжир? Нали? Бих се радвал...

— Възможно е. — Едуард замълча. — Ако политическото положение се влоши.

— Да. Чудесно. Ами, съобщи ми. Обади ми се, само че не чрез някоя проклета секретарка. Договорено ли е?

Едуард го погледна и се усмихна за първи път:

— Договорено.

Те се ръкуваха. На вратата Едуард предаде в ръцете на Жан-Пол тънка папка.

— Някой път това може да те заинтересува — каза той. — Прочети в самолета. Или когато се върнеш...

Жан-Пол пътуваше в първа класа. Той започна с картини още преди отлитането. Бяха стигнал и до средата на пътя, когато вяло отвори папката.

Тя съдържаеше детайлите по финансирането на нова педиатрична клиника извън Париж, която ще бъде изградена с дотациите на компанията „Дьо Шавини“ и ежегодно ще бъде поддържана от благотворителните фондове на компанията. Жан-Пол бързо прехвърли страниците. Не можеше да схване защо Едуард му беше дал това. Сега „Дьо Шавини“ имаше многобройни подобни проекти. За намаляване на данъците, предположи.

Тогава обърна страницата. Крилото за инфекциозните болести беше финансирано лично от неговия брат. Жан-Пол се взря в цифрата. Хвърлени на вятъра десет милиона долара му се стори твърде много. После изведнъж разбра. Крилото бе наименувано в памет на сина му, Грегоар.

През пролетта на следващата 1957 година Мари-Ан Росен, старшата секретарка на Едуард дьо Шавини, млада жена със забележителни способности и известна с това, че нищо не може да я смути, телефонира на Едуард в неговия кабинет. Тя наистина беше много изненадана.

— Изключително много съжалявам, господин дьо Шавини, има някой на телефонната линия, който иска да говори с вас лично. Тя —
ъ — не иска да се махне. Казах ѝ, че не сте на разположение, но...

— Коя е тя?

— Каза, че е графиня Сфорца-Белини, господине.

— Отърви се от нея. Никога не съм чувал фамилията ѝ име. —
Едуард присегна да изключи вътрешния си телефонен приемник. После спря. — Почакай. Има ли английски акцент?

— Да, господин дьо Шавини, силен.

— Свържи ме веднага. И отмени всички срещи за тази вечер.

Откъм офиса отвън настъпи мълчаливо сливане.

— Да ги отменя, господин дьо Шавини? Но вие имате прием при посланика на Саудитска Арабия в седем, среща със заместник-министъра на вътрешните работи на Съединените щати по въпросите за малкия широко тръбен петролопровод в осем, Симон Шер ще се срещне с вас в Сен Клод в девет, също така имате ангажимент към дукеса дьо Куинсак-Плесан за нейния прием в десет...

— Казах да ги отмениш. И ме свържи.

— Да, господин дьо Шавини.

Мари-Ан с неприязън се втренчи в телефона пред себе си. Коя, по дяволите беше тази жена?

— Сега ви свързвам, графиньо.

От своето бюро Едуард грабна телефонната слушалка:

— Изобел! Къде си? „Риц“? Идвам!

Сред големите парижки хотели „Риц“ има едно несравнимо предимство. Разположен е на площад „Вандон“, и се намира непосредствено до най-съблазнителната търговска улица на света, „Сент Оноре“.

Изобел се беше възползвала от тази близост. Вече беше посетила там изложбените салони на „Дьо Шавини“, и тъй като се чувстваше нервна, се бе облякла по-екстравагантно от обикновено. Седеше и чакаше Едуард на маса в красивата „Вътрешна градина“. Облечена бе пак от предпочитаната ѝ къща „Диор“, в тясна рокля от копринен креп в пармско виолетово, носеше огърлица „Дьо Шавини“ с аметисти и диаманти. Стигащите до лактите ѝ от най-фина кожа ръкавици, бяха боядисани в цвят, съответстващ на роклята ѝ, и тя имаше намерение да сложи най-опустошителната шапка с воал от черна дантела. Три пъти я бе слагала и сваляла, сега я беше сложила на съседния до себе си стол. Гъстата ѝ коса, беше леко разбъркана и пламтеше на светлината. С удоволствие забеляза, че всички мъже в залата се заглеждаха в нея. Това беше нейният трийсет и шести рожден ден, и на такъв ден подобни погледи ѝ вдъхваха увереност.

Тя първа видя Едуард — точно затова бе заела удобна позиция. Висок, тъмнокос мъж в много тъмен костюм крачеше през фоайето.

Когато той вече седеше до нея, гледайки я, за секунда Изобел беше смутена. Знаеше, че той се е променил, че беше вече на трийсет и две, успяващ мъж, властен мъж — може би съвсем различен от младежа, когото тя бе познавала. За него тя беше чела във вестниците, един-два пъти го беше виждала по телевизията, срещаше снимките му в списанията. И все пак, тя не беше подготвена. Нежността беше изчезнала от израза му. От онази уязвимост, за която тя си спомняше, нямаше следа. Мъжът, който гледаше надолу към нея беше смайващо хубав — в момента, когато влезе в залата всички жени го изгледаха — в него имаше нещо, което плашеше. Сега между носа и устните му се спускаха черти, устните му бяха строги. Тя го видя как, когато влезе обхвана залата и кой беше там и с кого, само с един оценяващ поглед.

Тя помисли: О, господи, сбърках. Но после постепенно той се усмихна, а усмивката освети тъмносините очи и промени лицето, и тя вече знаеше, че всичко бе както трябва, и че в нищо не бе сбъркала.

— Скъпи Едуард, — каза тя. Той взе ръката ѝ и я повдигна към устните си, без очите му да напускат нейните. За момент изпита стеснение и колебание, защото тя знаеше, че също се е променила, че около изумрудените ѝ очи вече имаше линии, които отсъстваха, когато той я беше видял последния път.

— Минаха осем години. Почти осем. — Тя се колебаеше, и Едуард си помисли: „Тя сее променила. Тя никога не се колебаеше преди. По-хубава е от всякога.“

— Те просто изчезнаха — каза той, и все още държейки ръката ѝ, седна до нея.

— Две мартини. — Навъртацията се сервитьор бързо изчезна. Едуард не извърна глава. Той гледаше в Изобел. Тя разбра, че той си бе спомнил последния път, когато заедно бяха пили мартини, и какво тя му беше казала тогава. Забеляза закачката в очите му, въпросът, който той беше деликатен и внимателен да не задава.

— Всъщност, да — каза тя. — Този път те дори не са и пристигнали.

Те разговаряха в началото с лекота, после не така спонтанно. Наблюдавайки го, наблюдавайки подвижните му изразителни черти, очарованието, с което той сега бе прочут, Изобел мислеше: „Той се е променил, има вече вътрешен гард, от който не можа да се освободи.“ Тя се питаше дали той изобщо го напуска. Можеше да почувства, че независимо колко свободно говори, и колкото внимателно слуша, съзнанието му в същото време следваше някаква друга, паралелна пътека. Накрая, отказвайки втора чаша с питие, тя постави ръката си в неговата.

— Скъпи Едуард, това е много егоистично от моя страна. Сигурна съм, че те задържам от милион други ангажименти.

Той се показва искрено изненадан:

— Не. Разбира се, че не. Ще те изведа на вечеря — Той замълча. — Само при положение, че и аз не те задържам от милион други ангажименти.

— Не. Ни най-малко.

— Добре, ще вървим ли? Къде би желала? Бихме могли да отидем в „Максим“, в „Гран Вефур“, избирай.

— Никъде в „гранд“ — Изобел тръсна назад златисточервената си коса и си грабна шапката. — Някъде на по-различно. Някъде, където е семпло. Където няма да срещнем познати. Заведи ме някъде, където никога не съм била. Изненадай ме.

— Много добре — Тя видя, че краищата на устните му се повдигнаха. Той я изведе в просторното, с мраморен под фоайе. Когато приближиха вратите, той се спря, и като че ли взе решение.

— След вечеря искам да се върнем в Сен Клод. Искам да видиш къщата.

— Скъпи Едуард, това би ми доставило голямо удоволствие.

— Може би. — Той се поколеба. — Може би трябва да информираш своята прислужничка.

Изобел го изгледа, после се засмя, изтегли ръката си от неговата и го бутна към вратата.

— Скъпи Едуард, ти си един сладък идиот. Вече от години не пътувам с придружаваща ме прислужничка. Ти гледаш една жена, която е успяла да оцелее в Европа, Южна Америка и Източна Африка изцяло без прислужничка. Не си ли впечатлен?

— Дълбоко — Той ѝ помогна да седне в „бентли континентал“, който караше. Когато потеглиха, се обърна към нея с усмивка. — Източна Африка? Какво си правила там?

Изобел елегантно се протегна и захвърли своята опустошителна черна шапка върху задната седалка.

— Купувах лъвове — небрежно отговори тя.

Той я заведе в малко кафене в индустриалното предградие, парижки район, който Изобел никога не бе посещавала. Предположи, че той случайно бе избрал „Кафе юник“. Но, за нейна изненада, собственикът и неговата едра, кръглолика съпруга го поздравиха като дълго отсъствал син. Те целунаха Едуард по двете страни, потупваха го по гърба, и дълго и строго гледаха към Изобел, после като че ли одобриха това, което виждаха.

Кафенето беше празно. Те седнаха на малка масичка с покривка на червени карета, върху която стоеше друга, чиста и колосана от бял лен с два стъквени стакана, два ножа, две вилици и кошничка с токущо опечен хляб. Виното, което бе поднесено, беше силно и хубаво „обикновено вино“. Храната, която го съпровождаше, беше истинско празненство, сготвена и сервирана от „домакинята“ с оправдана гордост. Дребни морски миди, бифтек, кафяв и хрускав отвън, отлично

изпечен отвътре, плато с малки хрускави и цвърчащи пържени картофи, великолепна салата, сервирана в обикновена бяла купа.

Най-хубавия камамбер, който Изобел бе вкувала, и за който „домакинът“ с гордост каза, че идва от фермата на неговия брат в областта Ож в Нормандия — единственият камамбер, който заслужава да бъде купуван, ги увери той, идва оттам.

Двамата ядоха като гладни, и когато свършиха и вече сърбаха „кафе ноар“ и отпиваха от малки чашки великолепно и силно „Марк дьо Бурбон“. Изобел се облегна с усмивка назад.

— Това беше най-хубавото ядене в живота ми. Много по-добро от онова в „Максим“. Благодаря ти, Едуард.

— И аз мислех, че ще го харесаш. Сега — разкажи ми за лъвовете.

Изобел се колебаеше.

— Ами — внимателно започна тя, — овдовях преди две години — знаеш това.

Ти ми писа.

— Да. — Тъмносините очи погледнаха и срещнаха нейните.

— И тогава се намерих в затруднение. Бях водила толкова шумен живот — Едуард, ти можеш да си представиш. Втурване от една състезателна писта до друга, винаги в самолет или влак. После, изведнъж, всичко свърши. През цялото време, през всичкото това време бях толкова заета, че нямах време да мисля. Само за следващия билет, за следващия хотел. Предпочитала съм да не мисля, може би. Не зная. Така или иначе, внезапно всичко свърши, и аз започнах да мисля... — Тя прекъсна и се присегна към ръката му. — Скъпи Едуард, зная, ти ще разбереш. Помислих, че бих могла да извърша нещо полезно. Да бъде полезно. С нещо... — Тя погледна настрани. — А това беше трудно. Не бях възпитана да бъде полезно. Като момиче получих калпаво образование. Никаква подготовка. Дори по време на войната, докато много други жени вършеха забележителни неща. Караха линейки за бърза помощ. Записаха се в Контролната въздухоплователна служба. Занимаваха се като доброволки със земеделска работа. Аз не, никога не извърших нещо подобно. — Тя повдигна рамене. — Предполагам, че съм се почувствала виновна с твърде голямо закъснение от десет години.

— И какво направи, за да бъдеш полезна? — Той постави въпроса внимателно, като че ли я разбираше, и Изобел въздъхна.

— Върнах се вкъщи. В Англия. При татко. О, Едуард, не мога да ти опиша колко тъжно беше. Не бях се връщала от години — само за кратко, когато почина мама. Този път... Ами, те бяха продали жилището ни в Лондон преди години. Беше съборено — сега там е хотел. Това, както се казва, „Спря вълка пред вратата“ за известно време, мисля. Но, не за дълго. Така или иначе, аз отидох в провинцията. Там беше татко, напълно сам в голямата къща, сто стаи, с недостатъчна прислуга, тъгуващ по мама и ужасно самотен. Уилям е винаги в Лондон, той сега е в Сити. Помниш ли Уил, по-големия ми брат? Той беше в търговската банка, отчаяно правейки опити да възстанови състоянието на фамилията. От друга страна, татко стоеше в своя голям мавзолей, тревожейки се за сметките — Тя повдигна рамене. — Това наистина е най-невъзможната сграда. Каквото и да направиш, никога не е достатъчно. Сто седемдесет и пет стаи, два акра покрив — можеш ли да си представиш? Ами, разбира се, че можеш. Но в такъв случай, повечето от него не беше пипан от 1934 година, и част от него беше реквизиран от войските по време на войната. Така, на кратко, всичко беше пълна бъркотия. Татко не знаеше какво да прави. Тогава той се посъветва, и реши да действа в широк мащаб. Отвори къщата за посетители срещу заплащане. Те можеха да се движат на групи, да разглеждат картини на Рубенс и на Гейнсбъроу — тези, които бяха останали. Татко е бил принуден да продаде някои от най-добрите. Те можеха да посещават капелата и „Адамовата библиотека“, и червения приемен салон, и с малко късмет, като се трупаха да гледат Чипендейл и Хеплуайт, те можеше и да не забелязват дупките в килимите — Тя въздъхна. — Това беше хубава идея, в действителност не влезе в действие. Струваше пет шилинга и шест пенса да обиколиш всичко, а костваше страшно много да се заплати на тези, които да поправят двата акра покрив. Така че, татко реши да направи ловен парк.

— Ловен парк? — Едуард повдигна очи, и Изобел кимна тържествено.

— Абсолютно точно, ловен парк. Лъвове, жирафи и диви животни. Ръмжащи из имението. Колкото и налудничаво да звучи, това беше доста добра идея. — Тя дяволито се усмихна. — Те са доста

милини — „Кейпъбилити Браун“ би одобрил, сигурна съм. Те като че ли нямат нищо против дъжда, което ме изненада. Татко ги обожава. Той всяка сутрин излиза и разговаря с лъвовете от задната седалка на „ленд ровъра“. Те всичките имат свои имена, също както имаха стадото млечни крави, когато бяхме малки. Само че не Дейзи, Пози и Карнейшън, разбира се, а африкански имена — Нгубе, Банда и тем подобни. На татко му трябваша седмици да ги избере.

— И хората идват да разглеждат лъвовете?

— О, с коли. Изключително само от коли. Това много повече ги забавлява, отколкото Рубенс, и трябва да кажа, че съм съгласна с тях. И така, стигнахме си на думата. Аз заминах за Кения, за да купя лъвове. Не съм мъж, и се оказа, че това е най-полезното нещо, което мога да направя. — Зелените очи закачливо блеснаха насреща му, но и с известно опасение, като че ли се страхуваше, че той би могъл да ѝ се подиграе. Едуард, който знаеше, че тя беше най-уязвима, когато се показваше най-лекоμισлена, притисна ръката ѝ. Тя я дръпна с внезапен гняв.

— О, Едуард, недей. Не бъди мил. Зная, че е смешно. Презирам се. Искам нещо — о, господи, не зная... Просто бих желала да бъда мъж, това е всичко. Тогава...

Той отново взе ръката ѝ и внимателно я повдигна към устните си.

— Ти си най-красивата жена, която познавам. И също така една от най-способните, въпреки че ти се преструваш, че не си. Аз съм много, много радостен, че не си мъж. Сега — той се изправи, — ела с мен в Сен Клод.

Беше вече късно, когато стигнаха сивата къща. Имаше пълнолуние, а нощният въздух бе топъл и неподвижен. По предложение на Изобел, Едуард я поведе на голяма обиколка. Те вървяха през неоформените задни градини, после през алеите с подстриган габър, после покрай тисовите дървета, към градината с рози и оттам към цветната градина с лехи на фигури, която сега бе засадена с треви, а през пролетта с шибой. Изобел въздъхна.

— Есенен шибой, това е старото им английско име. Обичам ги, обичам миризмата им. — Тя откъсна един и го приближи към лицето си. На светлината, идваща откъм прозореца на къщата, Едуард видя, че цвета на цветето, това богато, дълбоко червено изпъстрено със

златисто, беше цветът на нейната коса. Настъпи кратка тишина, после те тръгнаха.

Той ѝ показа конюшните и една от старите кобили сгуши муцуната си в ръката на Изобел. После я поведе из сградата с плосък, подобен на летищен хангар покрив. Запали лампите и Изобел, която обичаше колите извика възхитена. Там се намираха два̀сет автомобили — не, повече, поне трийсет — всеки от тях съвършен, всеки най-фин екземпляр от своята марка. Тя с удоволствие се разходи между редиците им: един бугати и един дженсън, един бристъл, един от прекрасните мулинер бентли, легендарните порше 356, ролс-ройс силвър гоуст със стъпала.

Изобел преминаваше от една към друга, докосваше лъскавата ламарина, бляскавия хром. Едуард стоеше до вратата, и я наблюдаваше със странен, затворен израз на лицето. Изобел се обърна към него.

— Едуард, те са красиви. Абсолютно красиви. Бугати наистина трябва да е уникален — бяха направени само седем, нали? Мислех, че никой не е останал... — Тя замълча, — не знаех, че толкова харесваш коли.

Той повдигна рамене:

— Обичам да карам бързо. Сам. Правя го понякога през нощта, когато ми трябва да размисля за нещо.

— Но толкова много...

— Да — Той повдигна рамене. — Наистина, купих ги за друг. За когото знаех, че се интересува от коли... — Той се обърна към вратата. — Предполагам, че е малко абсурдно да ги държа всички сега.

Той изгаси светлините, и тръгна напред. Изобел гледаше след него. Тя беше чула за малкото момче Грегоар — синът на Жан-Пол, така казваха хората. Испита силно съжаление. Затова ли бяха колите? Безценна колекция за малкото момче?

Тя изтича след Едуард и сложи ръката си в неговата.

По-късно, след като разгледаха останалата част от къщата, те се върнаха в Едуардовия кабинет на първия етаж. Тих, изпълнителен прислужник им донесе кафе и арманяк, после се оттегли. Изобел неспокойно се движеше из стаята. Прилича на Едуард, помисли тя, стая, която бе замислена да бъде като френска — със своите деликатно изрисувани драперии — така също и английска със строгостта на мебелировката си. Стая, която беше сдържана, мъжка и официална.

Библиотечните рафтове с подвързаните в кожа томове, няколко изключително фини акварели от осемнайсети век, писалище от „Чипендейл“, кресла, облечени в изискано избеляла спиталфилдска коприна. Всеки предмет в стаята представляваше съвършенство от своя вид, всеки от тях говореше за вкус и разбиране, за безкрайни възможности, а също така и за самотност. Както и останалата част от къщата, стаята имаше вид на поддържана с много грижа и странно празна.

Тя изгледа Едуард. Той седеше край запалената камина, неговият арманяк бе недокоснат, лицето му бе мрачно спокойно. Когато погледна към него, той внезапно се обърна и ѝ подаде ръката си. Изобел я пое и той я дръпна надолу, така че тя седна върху копринения килим до краката му, с фигури на птици и цветя, в синьо, алено и кафяво. Тя постави глава на коляното му, а той сложи ръка върху нейните коси.

— Сега, — меко каза той, — кажи ми, Изобел.

Тя обърна глава, за да го погледне. С интуитивното разбиране, което винаги бе имала по отношение на него, тя знаеше точно какво искаше той.

— Бях щастлива, Едуард. Аз го обичах, виждаш ли. И мисля, че той ме обичаше по същия начин. Но той повече обичаше опасността — Тя спря, учудена, че собственият ѝ глас можеше да бъде така балансиран. На никого не беше разказвала за брака си, нито докато той беше траел, нито след смъртта на съпруга си. — През цялото време знаех, че ще се случи. Сигурна съм, че и той знаеше. Мисля, че той почти го желаше. Той не би желал да достигне старостта, дори средната възраст, не би искал да губи. Мисля, всичко свърши по начина, по който той би желал. Много бързо. Колата експлодира. Аз гледах.

Настъпи тишина. После Едуард каза:

— Ти никога не си имала деца.

— Не — зелените ѝ очи моментално потъмняха. — Нека кажа, аз ги желяех, желяех ги много, и после си дадох сметка, че би било невъзможно. Не би било честно по отношение на него. Той не беше привързан към никого — поне не истински. Това би го направило негоден да се състезава.

— Ти не беше ли една негова привързаност?

— О, не. — Изобел се засмя. — Аз съм прекалено добра актриса в това. Той мислеше, че обичам опасността колкото него. Всъщност, при всяко състезание се разболявах. Преди и след. И разбира се, се молех. През цялото време. На всеки отделен завой. Но той никога не научи това.

Настъпи кратка тишина. Едуард остана, загледан в огъня, и накрая Изобел отново вдигна ръка:

— А ти? — каза тя внимателно. — Скъпи Едуард, кажи ми.

— Няма нищо за разказване.

— За осем години? — Тя му се усмихна, с желание да би могла да изпъди напрежението от неговото тяло, да би могла да го накара да освободи вътрешната си преграда.

— Аз четох за теб — продължи тя след една пауза, в която той не ѝ отговори. — Много неща. Сега ти си много известен, Едуард.

— Всичко, което си чела със сигурност са лъжи.

— Срамота. Някои от тях бяха дори поетични — Тя закачливо му се изсмя. — Онези подаръци. За твоите любовници. Бижута, които съответстват на техните очи, на техните коси, на тяхната кожа. Черни перли. Сапфири. Рубини. Никога диаманти. — Тя замълча. — Четях тези неща и се поздравявах. Мислех си: това е моят Едуард. Той има стил. — Тя се присегна за ръката му. — Беше ли истина?

— Отчасти. — Той замълча. — Никоя от тях нямаше значение в крайна сметка.

— Наистина ли? — погледът ѝ срещна неговия, и тя се усмихна.

— Наистина.

За миг те задържаха поглед един в друг, погледи на разбиране и забавление, и после, едновременно се разсмяха. Изобел усети, че напрежението напуска неговото тяло, видя веселостта и после, внезапната сериозност в очите му.

Спряха да се смеят, тогава Едуард се наклони напред, грабна я в ръцете си и я целуна. После се отдръпна, погледна я в лицето, и каза:

— Ще се омъжиш ли за мен, Изобел?

Изобел се облегна на рамото му, и въздъхна:

— Скъпи Едуард, — каза тя. — Разбира се. Отлично знаеш, че заради това дойдох да те видя.

Тогавя Едуард я взе в спалнята и те останаха там три дни и три нощи. На четвъртия ден заминаха в провинцията и там бяха

бракосъчетани от един изключително развълнуван чиновник в малко кметство на петдесет километра извън Париж. Без гости. Без репортери.

Най-напред Изобел получи сватбения си пръстен. Гodeжния си пръстен тя избра със закъснение от парижката изложбена зала на „Дьо Шавини“. Тя отмина подносителите със сапфири, рубини и диаманти, и избра един изумруд. Когато Едуард го постави на пръста ѝ, тя го погледна и се засмя.

— Този няма никакви прикачени му суеверия, надявам се?

Едуард я обгърна с ръка:

— Не, скъпа моя. Той ще ти донесе много, много щастие, обещавам ти.

Те имаха шест месеца безоблачно щастие. Любеха се неизмерно много. С добрия си опит, Изобел му казваше, че след всичко, той пак ще прави с нея любов. Той беше най-добрият любовник, който тя бе имала някога: най-умеещият, най-разбиращият, най-внимателният, най-ожесточеният. Той взимаше тялото ѝ, и го съживяваше. Те бяха неразделни. През тези шест месеца, които включваха и много делови пътувания, те не се разделиха нито една нощ. Другите жени престанаха да съществуват за Едуард. Той внимателно прекъсна връзката си с Клара Делюк, и Изобел, знаейки, че тази жена бе значила за него повече от всички други, попита дали може да се срещне с нея, срещна се, и двете станаха приятелки.

Изобел се почувства очарована от разнообразието и предизвикателствата в работата на Едуард, тя също така бързо откри, че би могла да му бъде в помощ. Не просто като домакиня — „Единственото, за което бях обучавана“ му казваше тя с кисела гримаса — но също и като съветник. Както своя съпруг, тя имаше остра и безпогрешна интуиция за хората. От пръв поглед разбираше на кого Едуард би могъл да се довери. Но беше по-търпелива и по-съчувствена от него, толкова много съколежани и съветници, които биха останали пренебрегнати, Изобел извеждаше и нахранваше. Тъй като беше англичанка, тя знаеше малко за вината — това беше бащиното ѝ занимание. Тук тя беше доволна Едуард да я обучи. Като жена и с потекло като нейното, тя знаеше твърде много по отношение

на бижутата. В това Едуард откри, че тя би могла да разшири познанията му. Нейният вкус, който никога не е бил за подценяване, влияеше върху неговия, който беше малко строг.

— Обожавам това — Тя държеше тежка огърлица от изгладени рубини, примесени с изумруди и перли.

— Благодаря. Те са от „Булгари“.

— Не се сърди. Великолепни са. Езически, малко варварски. Бижутото трябва да бъде малко такова. То трябва да бъде пищно съблазнително. Мъничко да се хвали. Диамантите изглеждат съвсем безсмислени, ако са дискретни.

Изобел беше тази, която намери за Едуард гениалния дизайнер, успявайки случайно, там където неговите специални „ловци“ в продължение на години търпеливи проучвания се бяха провалили.

Тя имаше една приятелка от училище, Мария, която произлизаше от богато унгарско семейство, избягало от страната си в Париж по време на руската инвазия от 1956 г. Изобел помогна на своята приятелка да се настани в Париж и да си намери работа. Един ден Мария я попита дали „Дьо Шавини“ бе се заинтересувала да купи нейните бижута.

— Струват ми се безсмислени сега — Тя се усмихна на Изобел. — Сега дори не искам да си помисля, как някога съм държала на тези неща. Но парите биха ми свършили работа... — Тя постави бижутата върху леглото в малкото ателие, което бе наела. Изобел им хвърли един поглед и веднага телефонира на Едуард.

Бяха направени за Мария от един полски емигрант, Флориянс Виспиянски, двайсет и няколко годишен, установил се след войната в Будапеща. Той бе сръчен — каза Мария. Тя и майка ѝ харесвали неговата работа, но той нямал голям успех. Имал малък, магазин, в Будапеща било трудно за един поляк.

Едуард внимателно изследва бижутата, застанал на северната светлина на широкия прозорец в ателието. Той проучи отделните екземпляри с просто око, после с лупата си, докато зад него Изобел съдържаше дъха си.

Това, което той видя, му се стори невероятно: несъвършени камъни, да, дефектни, някъде с лошо оцветяване, но изрязани и монтирани с такова умение, че то прикриваше тяхното несъвършенство. Смайващо майсторство. Бяха едни от най-

оригиналните и красиви камъни, които беше виждал в продължение на трийсет години.

Той можеше да проследи влиянията. Този човек имаше знания, а също и талант. Една от огърлиците — гердан с византийска величественост — очевидно беше повлиян от класическите, възраждащи старите дизайни на Фортунато Кастелани и на неговия ученик Джулиано, когото неговият пралядо веднъж се бе опитал да наеме, за да работи за него в Лондон. Използването на емайла, великолепното разбиране за цветовете, да, този екземпляр му напомняше за Джулиано, въпреки, че дизайнът беше още по-деликатен, по-лек. Тази огърлица била от ранните работи на Виспиянски, каза Мария. По-късно той се е отдалечил от тези класически модели, започнал е да се интересува от арабската бижутерия, каза тя, и от тяхната техника на толкова деликатното и незабележимо прикрепяване на бижутата, така че, те се движат заедно с този, който ги носи. Тази огърлица, каза тя, взимайки друга, това беше последното, което тя бе купила от него. То издаваше арабско влияние според нея.

Едуард държеше огърлицата с благоговение. Тя беше най-изящното от украшенията, които тя беше купила, майсторска работа. Един деликатен златен кръг, с прикрепени по него перли и диаманти. Диамантите, оформени като цветя, перлите провесени като роса по петалите им. Александър Реза в началото на века беше създал нещо подобно на това, но никога нищо толкова крехко.

Едуард погледна отново към колекцията. Това, което най-много го развълнува от всички тези екземпляри, всичките толкова различни, всеки издаващ неуморната решителност за експериментиране, всички носеха подписа на Виспиянски. Те носеха безпогрешния печат на човешкия гений: за всекиго, който разбираше от бижута, това веднага беше очевидно. Гледайки ги, той веднага бе разбрал, че неговото дълго търсене беше приключило. Бавно се обърна.

— Да? — Изобел трепереше от вълнение.

— Да, о, да!

Настъпи тишина. Изобел и Мария размениха погледи.

— Има проблем. — Изобел с неохота прие накрая. — Виспиянски е все още в Унгария. Със семейството си. Той би желал да напусне, но не би могъл.

— Това не е проблем. Аз ще го измъкна.

Мария въздъхна. Тя не познаваше Едуард много добре.

— Уви, невъзможно е. Преди две години — да. Преди година — може би. Сега руската хватка е много здрава. Не може да бъде направено.

— Ще го направя.

На следващата седмица той замина с Изобел за Москва. Един месец по-късно младата съпруга на един от по-възрастните членове на Политбюро смайваше своите приятелки с огърлица, обеци и гривни с очевидно царско великолепие. Полякът Флориян Виспиянски, неговата съпруга и дъщеря им получиха изходни визи от Унгария.

— Подкупничество и корупция — каза язвително Изобел, като загърна по-плътено самуреното си палто, когато се изкачваха по стълбата на Едуардовия самолет, за да отпътуват обратно за Париж.

Едуард я погледна засегнат:

— Първо опитвах с молби, с рационални аргументи, търговски стимули. Подкупите и корупцията бяха последния резерв.

— Опитвал ли си ги преди? — Изобел го гледаше с любопитство.

— Разбира се. Когато ми се е налагало. — Едуард внезапно се намръщи. — Това беше едно от нещата, които най-много мразех, докогато разбрах, че няма никой, почти никой, който да не може да бъде купен.

Това беше преди един месец. Виспиянски и семейството му следващата седмица трябваше да бъдат в Париж. Мислейки за това, докато се разхождаше на есенното слънце в градината на Сен Клод, Изобел се поздравяваше с тайна радост. Този следобед тя беше ходила при своя парижки лекар. И той най-накрая можа да потвърди това, в което тя беше вярвала и се беше молила през целите тези шест изминали седмици. Щеше да има дете.

Едно дете и дизайнера, който Едуард беше търсил толкова дълго — и двете наведнъж. Изобел танцуваше от радост.

Сега, мислеше тя, сега Едуард ще има това, което зная, че така отчаяно желае, което и аз желая за него. Дете. Наследник. Семейство. И тази мрачност, тази тъга, която тя все още понякога съзираше в неговите очи, щеше да изчезне завинаги.

Тя повдигна ръцете си към слънчевата топлина, преизпълнена с внезапна, необузdana радост, която като че ли блестеше в падащите

листа, в бляскавото червено-златисто на нейните коси. Обърна лице към светлината и мълчаливо, несвързано, без да знае към кое божество точно се обръща, благодари на всички богове, които бяха толкова добри към нея и към съпруга, когото толкова много обичаше. Тази вечер, мислеше тя, тази вечер, веднага щом той влезе вкъщи, ще изтичам да го посрещна и ще му кажа.

Един ден по-късно Едуард все още не знаеше за детето.

Изобел беше чула движението на неговата кола по чакъла. Тя изтича веднага към входа, точно както беше замислила. Шофьорът вече отдалечаваше ролс-ройса, а Едуард се бе отправил към къщата. Изобел хвърли поглед към лицето му и замълча. Те влязоха в малката всекидневна, която винаги използваша, когато бяха сами. Едуард я целуна, но разсеяно. Той започна да крачи от единия до другия край на стаята. Наля си нещо за пиене. Изобел отказа за себе си, и го наблюдаваше, знаейки, че нещо не беше наред, копнееше да говори, да извика своята новина, но знаеше, че трябва да изчака.

Накрая, той седна и уморено прекара ръка през веждата си.

— Скъпа моя, извинявай. Мислех, че си видяла вестниците, че си чула новините. Очевидно не си?

— Не. Ходих в Париж на проба. — Изобел се поколеба, после седна. — После, после бях в градината...

— Аз го предупредих. Той ядосано остави чашата си. — Казах на Жан-Пол, че това би могло да се случи, още преди близо две години. Знаех, че е неизбежно. — Той замълча. — Тази сутрин „Фронтът за национално освобождение“ е взривил втората по големина жандармерия в Алжир. Тринайсет души са убити. Двама други са били застреляни от снайперисти. Петнайсет души — за един ден. И разбира се, девет френски полицаи вече са били убити през последния месец. Репресивни мерки, наричат онези внезапни нахълтвания, които правеха в Казбата. — Той уморено повдигна рамене. — Говорих кратко с Мендес-Франс тази вечер. Ще става по-зле, Изобел, много по-зле.

— Но нали там има френски войски, Едуард... — Тя се поколеба, — те ще ги спрат, нали? Ще спрат тероризма?

— Моя скъпа, това не е тероризъм. Това е революция. Ако беше ходила там, ако беше видяла страната, щеше да разбереш. Фронтът за

национално освобождение няма да се успокои, докато не изпъди французите, до последния „колон“.

— Но, това е френска колония...

— Това е арабска страна — Той се изправи ядосано. — Дните на колониализма са свършени. Край. Жан-Пол, французите никога не са направили погрешна стъпка. Те са построили пътища, мостове и железопътни линии. Къщи, хотели и ферми. Те са създали гражданска администрация и са обучили араби да работят като френски чиновници. Жан-Пол мисли, че французите са донесли благоденствие на бедната страна, и продължава да го мисли, защото никога не си е направил труда да стъпи извън Френския квартал. Така, той никога не вижда бедността. Никога не помирихва вонята. Знаеш ли защо алжирските имоти на Жан-Пол са толкова проспериращи? Защо дават печалбата, с която той е горд? Защото той плаща на своите алжирски работници оскъдни надници, ето защо. Те печелят за година толкова, колкото той би платил за месец на един френски работник. Но те все пак са много по-добре, в сравнение с останалите араби, от онези, които не работят за французите. И така, той може да си трупа печалбите и в същото време да се чувства филантроп. Изобел, аз обикнах Алжир от пръв поглед. Но бедността — отношенията, нетърпимостта. И започнах да го мразя. Намразвах го всеки път, когато се връщах. Когато видях Жан-Пол там, почувствах се засрамен. Засрамен заради собствения си брат.

Изобел го гледаше мълчаливо. Тя рядко го беше чувала да говори с такова увлечение, никога не беше го виждала толкова ядосан.

— Преди осемнайсет месеца... — Той отново обиколи наоколо й, — в 1956 година, когато имаше ясни признаци за това, което се готвеше да става, Жан-Пол дойде при мен и поиска компанията да инвестира в още имоти там. Лозя, маслинени плантации. Те принадлежали на негов приятел, който решил да се отърве бързо от потъващия кораб. Аз му отказах — знаеш ли, че до този ден Жан-Пол няма идея защо? — Той замълча, гласът му се поуспокои. — Представих му финансови причини, търговски съображения, каквито имаше много. И накрая той прие. Печалби и загуби, това е, за което говорихме. Но това не беше истинската причина, поради която му отказах. Истинската причина беше, че аз не искам да имам нищо общо с тази страна, докато тя остава такава, каквато е сега, и ако не беше

заради Жан-Пол, отдавна бих прекъснал всички наши операции там още преди години.

Изобел се усмихна:

— Жан-Пол може да бъде упорит като муле, и ти знаеше отлично, че ако му беше казал какво чувстваш, че той щеше да рине с копито, и да настоява на своето — Тя въздъхна. — Ти можеш да бъдеш ужасно заобиколен в постигането на целите си, Едуард.

— Възможно е. — Едуард се колебаеше, и сведе поглед настрана.

Настъпи тишина, момент на напрежение помежду им. Едуард помисли за фамилията на Изобел, за нейните прадядовци, чичовци, братовчеди, които са поставили основите на една империя и са я задържали, които са воювали и са управлявали в Индия, в Африка. Помисли, че тя едва ли би могла да разбере неговите аргументи, и почувства някаква дистанция, момент на съжаление, което постепенно изчезна. Изобел, обхванала глава, мислеше: Не мога да му кажа за детето, не сега. Тя усети неговото оттегляне от нея, и бавно го погледна:

— Ти заминаваш за там, нали, Едуард?

Бързината на реакцията и нейното покорство го трогнаха. Съжалението в момента изчезна, той се приведе над нея, и леко взе ръцете ѝ в своите.

— Скъпа моя, трябва. Опитах се да говоря с Жан-Пол по телефона, безнадеждно е. Ще трябва да отида. Искам да го убедя да се върне във Франция.

— Да напусне Алжир? — Очите на Изобел се разшириха. Тя изпита моментно презрение. В нейната фамилия един мъж никога не напускаше своите колониални отговорности. Тя си спомни за многото бележки на баща си по този повод, гневът му, когато на Индия беше дадена независимостта. Но съзнанието ѝ се плъзна настрана от политиката, и тя не искаше да ядосва Едуард на тази тема. Въздъхна и внимателно подбра думите си:

— Той със сигурност няма да се съгласи, Едуард. Той харесва да бъде там, ми каза. Това място, очевидно означава твърде много за него след напускането на армията. Той никога няма да се съгласи да напусне лозята, своята земя...

— Тя повече няма да бъде негова, независимо дали той ще я напусне или ще остане. — Тонът на Едуард беше презрителен. Той

стана и се отдалечи. — Той би могъл също да разбере това сега. След две години, може би дори пет, въпреки, че се съмнявам, французите ще бъдат изгонени. Ти си права по отношение на Жан-Пол. Но аз трябва да опитам. Алжир не е сигурно място за никой французин — особено за такъв като Жан-Пол. — Той рязко замълча с израз на антипатия върху лицето. После глътна питието си, повдигна рамене и се върна назад. — Аз трябва да опитам да го убедя. Това е всичко. Той е мой брат.

Изобел го наблюдаваше отблизо. Питаше се какво иска да каже с тази последна забележка по отношение на брат си, която беше така набързо премълчана. Но знаеше, че е по-добре да не пита.

— Кога заминаваш? — попита спокойно тя.

— Утре.

— Ще дойда с теб.

— Скъпа моя, не. — Той отново се завъртя наоколо с омекнал израз на лицето. — Не този път. Бих предпочел този път да останеш тук.

Изобел се изправи.

— Ако ти отидеш, и аз отивам — произнесе тя твърдо. — Ако е твърде опасно за мен, тогава е опасно и за теб. Но, ти не мислиш, че е опасно, нали?

— Не, разбира се, че не, но...

— Тогава, аз идвам с теб — Тя му отпрати своята най-обезоръжаваща усмивка. — Чудесно знаеш, че аз мога да те убедя, така че сега просто с елегантност се предай.

— О, наистина ли?

Тя видя, че устните му се извиха при нейното предизвикателство, и преди той да може да протестира, тя бързо го приближи.

— Скъпи, Едуард, аз ще дойда. Без смешни спорове. Целуни ме. Ако желаеш, можем да спорим после.

Тя сложи ръка около врата му, и Едуард успя да ѝ се съпротивлява не повече от трийсет секунди. После изстена и я целуна.

Те спориха по това и по-късно, но Изобел постигна своето. Когато на следващата сутрин Едуард замина за летището, Изобел беше с него. Тя все още не беше му казала.

Жан-Пол се облегна назад, наблюдавайки голото момче, което мажеше тялото му. То имаше дълги, ловки пръсти, тънки ръце с изненадваща сила. Те вършеха своята работа над неговата, на Жан-Пол плът, с експертно умение мачкаха мускулите, поглаждаха отпуснатата кожа, търсейки най-чувствителните гънки и вдлъбнатини. Долу, под стомаха към слабините, после обратно към гърдите, докосвайки всяко ребро под пластове омекнали мускули и тлъстина.

Той раздалечи бедрата му, и започна да работи върху краката му. Бавно нагоре от коляното, после пак надолу към коляното, после към все още стегнатите мускули на бедрата. Бавно към слабините, още веднъж. После, най-накрая, между краката му, под топките, опипвайки отпуснатата на торбички кожа на скротума, внимателно под него, следейки цепнатината между задните бутове с деликатен показалец. После обратно пак към коленете.

Жан-Пол затвори очи. Исусе, малкото копеле знае как да дразни.

Тялото на Жан-Пол беше бледо, лицето му беше червено, врата и ръцете му бяха загорели от слънцето. Той току-що беше излязъл изпод душа, тялото му миришеше на масло, ароматизирано с жасмин. Момчето миришеше до припадък на сладост, а също така и на нещо друго — на бедност, на евтина храна, на пренаселено жилище, на масло, прибавено към косата, която не бе много чиста, на арабски автобуси, на прах. На Жан-Пол тази миризма се харесваше: тя беше част от ритуала, част от играта, част от действителността — слуга и господар.

Момчето беше много красиво. Беше полуарабин, с бледа, маслинена кожа, която сега блестеше в златисто на тънките ивици светлина, процеждащи се през полуспуснатите сенници. Може да мине за европейец, за италианец или французин от южните райони, като Прованс. Беше учил във Франция или поне така беше казал. Жан-Пол не беше сигурен дали да му вярва, но той говореше добър френски с лека следа на алжирски акцент, така че би могло и да е истина. Казал бе, че е на деветнайсет години, казал бе също, че е сирак, но те всички така казваха, защото мислеха, че това караше хората да им дават повече. Той работеше като момче в асансьора на един от по-малките френски хотели, и работеше по съвместителство като сервираще напитки в едно кафене вечер. Именно там Жан-Пол го срещна за пръв път. Преди три месеца.

Отново от коляното към слабините и този деликатен пръст, непрестанно сновящ. Най-накрая, Жан-Пол усети, че се втвърдява. Той отвори очи със замъглен и забавен разум от кифа, който беше пушил, с мъка фокусира погледа си към часовника зад масата. Близо четири. Исусе, малко остава да дойдат. Едуард и Изобел щяха да се върнат в пет. Не защото те биха влезли в спалнята, но все пак... Нуждата от секретност, нуждата от бързане го вълнуваше. Той се присегна и сграбчи китката на момчето.

— Хайде, хайде, свършвай с това.

Черните очи на момчето блеснаха върху безстрастното му лице с лека отсенка на презрение. Той коленичи между краката на Жан-Пол, наведе глава, и започна да ближе. Жан-Пол сумтеше, хванал главата на момчето в двете си ръце.

Той харесваше това презрение. Когато за първи път го съзря в лицето на момчето, осъзна, че то му напомняше нещо, но трябваше да изминат седмици преди да се сети какво е. После изведнъж си спомни. Нощта по време на войната, нощта, когато почина баща му, нощта при курвата Симонеску, с Шарлота.

Изразът ѝ беше същият както на момчето, и Жан-Пол го харесваше, защото го караше да чувства... Какво го караше да чувства. Съзнанието му отпътува настрани, по вълните на кифа, и после отново изплува. Караше го да се чувства властен, това беше. Защото той плащаше, той купуваше, и дори и да го мразеха, те продаваха. Чувстваше се добре, просто и хубаво. Караше го да се възприема голям.

Той усети петела си напрегнат и го натисна към гърлото на момчето, което почти се задави, а ръката на Жан-Пол го притисна откъм тила, бутайки го надолу, така целият му петел беше в момчешката уста.

Когато направи за първи път това с момчето, той се засрами. Знаеше, че това тук беше общоприето, смятано почти за подразбиращо се. Другите мъже в клуба говореха за него съвсем открито, след като бяха пили няколко чаши. „По-тясно, по-сладко, по-хубаво, отколкото жена, и всеки ден“ — това казваха те. Момчетата бяха по-сръчни, по-достъпни, отколкото арабските жени, готови бяха да направят всичко, всичко за пари.

Жан-Пол бе леко отвратен, отношението към него му се струваше странно, и над всичко беше развълнуван. Това не беше за него: той не беше педераст, той харесваше жените, не момчетата с гримирани очи и леко подканващи погледи. Но той все още обичаше да слуша за това от другите.

После, първият път — ами, той беше пиян, толкова пиян, че едва ли знаеше какво става, така че нямаше значение. После, следващия път, когато отиде с жена: нищо, нищо значимо. Много вълнение, много страстно желание, но без втвърдяване, просто отпуснат петел, висящ между краката му. Никакво помръдване в него, въпреки всичко, което тя направи, а тя опита всичко. Така, той се върна при момчето. Той се бе страхувал за най-лошото, но момчето го съблече, и той гордо се беше изправил, отново с цялата машинария в пълен работен порядък, готов за действие. Момчето беше впечатлено, а то беше видяло много. Бе казало, че е много голям, прекалено голям, дори и намазан с масло, дори и с вазелин, той дори крещеше, когато Жан-Пол му го набутваше. Но това беше просто един друг техен трик, също като това, че момчето е сирак. Това не значеше нищо, не наистина.

След това имаше много други момчета и няколко жени, но той ги беше намерил не толкова вълнуващи, в сравнение с преди. Особено французойките. При него се изреди доста дълга върволица от няколко съпруги — какво ли не се случва на мъжете? Те бяха до полудата отегчени, и нямаха за какво друго да мислят, освен за леглото. Но след момчетата те изглеждаха уморителни: прекалено изискващи, настояващи за любов, както и за секс, прекалено много идеи как то би могло да бъде направено и коя поза най-много обичат, и дали да дойдат или не. „Едно лайно не давам, му се искаше да им каже. Просто млъкни, и ме остави да те наеба“. Но той, разбира се, не го казваше. Той просто не го правеше отново. Взимаше си го в замяна на това от момчетата. Момчетата, които правеха точно това, което той казваше, когато им казваше...

Света дево!

Никога досега не беше правил това и беше много приятно. Много приятно. Няма съмнение, това момче беше откритие. Най-доброто.

— Достатъчно. Легни...

Той бутна момчето назад и извади петела си от устата му. Момчето никога не казваше нито дума. То просто се премести в другата страна на леглото и легна по гръб. Нямаше ерекция. Жан-Пол още преди седмици беше престанал да се тревожи от това.

— Глупак, обърни се...

Кифът беше започнал да губи действието си, и Жан-Пол усещаше раздражение, зараждащ се гняв в периферията на съзнанието му. Понякога, когато беше изтощен, това му се случваше. Но нямаше значение: гневът помагаше.

— Вдигни си задника нагоре.

Момчето леко се повдигна. Жан-Пол погледна към своето намазано с масло тяло, после плю върху дланите си, за да придаде по-добро смазване.

Застана неподвижен за момент, после го вкара здраво в тялото на момчето. Момчето извика, после прехапа устни и замълча. Жан-Пол го вкарваше и изваждаше, задъхвайки се, държейки красивия, тесен таз на момчето здраво между ръцете си. Горещина и гняв се надигаха в тялото му, гневът се въртеше на вихрушка, той беше заслепяващ, по-яростен от моментното желание, така че загуби ритъма си, обърка движенията си. Както във война, помисли смутено, като война, като битка, ебането е подобно нещо, то е...

После вихрушката на мислите му се измъкна от контрол. Той погледна под себе си послушната извивка на момчешкия гръб, възобнови ритъма отново, напъна и се изпразни.

Рязко се отпусна отгоре му, тежко дишайки, чувствайки се малко зле. Прекалено много киф. Трябва да изостави кифа. Той играе лоши шеги на ума, когато най-малко очакваш. Исусе, той едва не отнесе всичко тогава.

Момчето почака пет минути. То винаги чакаше по пет минути, и после отиде в банята. Чу се звук на течаща вода. То излезе облекчено.

Жан-Пол запали цигара. Усмихна се на момчето.

— Имам подарък за теб. Там, на шкафа.

Момчето дори не погледна към сгънатата банкнота. То се намуси и провеси глава:

— Не желая подаръци, казах ви.

Жан-Пол въздъхна. Това беше новият трик, той започна преди две седмици.

— Какво желаяш, тогава? Трябва да поискаш нещо. Аз искам само да ти покажа колко съм ти благодарен. Харесвам те — знаеш това.

Той протегна ръка към момчето, но то като че ли не я забеляза. Гледаше намръщено към Жан-Пол.

— Казах ви — гласът му едва се чуваше. — Искам да сме приятели.

— Ние сме приятели. Добри приятели. Знаеш това. — Жан-Пол раздражено въздъхна.

— Не, не сме. Вие ме викате тук за това — момчето навъсено посочи към леглото. — Ние никога не се срещаме другаде. Само тук, само за това.

— Добре, къде би трябвало да се срещаме, за бога? Какво искаш да направя — да те заведа в клуба ли? В хотел? Знаеш, че това е невъзможно.

— Можем понякога да отидем да пием нещо. — Момчето упорито стисна устни. — Това е, което правят приятелите. Те се срещат, за да пийнат заедно в кафе или ресторант. Излизат за да ядат заедно. Можем да направим това. Аз мога да мина — знаете, че мога. Сам ми го казахте. Аз съм полуфранцузин. Учил съм във Франция... — гласът му се повиши от раздражение. Жан-Пол нетърпеливо погледна часовника си. Беше почти пет.

— Добре, добре. Ще го направим някога. Ще се срещнем в някое кафене, ще пием по нещо. Ще отидем на кино, може би. Това ще те направили щастлив?

— Би могло. Кога?

— Не зная кога? — Жан-Пол се надигна и се присегна за халата си. — Виж, не можем да го обсъдим сега. Нямам време. Казах ти. Имам приятели тук. Брат ми и неговата съпруга. Те скоро ще се върнат. Сега, бъди добро момче, и бягай...

— Няма да се върна пак. — Момчето повдигна лице и за ужас на Жан-Пол от очите му извираха сълзи. — Не, ако не сме приятели, истински приятели. Така не ми харесва.

— Добре, добре. — Жан-Пол бързо прекоси стаята, и взе парите от шкафа. Пъхна ги в горния джоб на момчето. Чу приближаването на кола. Бързо добави още една банкнота, това правеше трийсет франка, за момчето — цяло състояние.

То не помръдна. Жан-Пол вбесеното бутна.

— Виж, върви си сега. Ще се видим. Ще го уредим следващия път. Обещавам...

— Не следващия път. Сега.

— Добре. Много добре. Ще се срещнем утре. В „Кафе дьо ла Пе“ — ти го знаеш, зад „Плас дьо ла революсион“...

Внезапно лицето на момчето просветна.

— Ще бъдете ли? Обещавате? В колко часа?

— Около шест. Ще се видим в шест. Може би няма да мога да стоя дълго. — Той се намръщи. — Може да доведе приятелите си и ако те са там... но ти ще бъдеш внимателен, нали? Прави се, че случайно сме се срещнали, нещо такова. — Той вече съжаляваше, че го бе казал, но вече бе късно, лицето на момчето светеше от вълнение.

— Вашият брат? Искате да кажете, че аз ще срещна вашия брат? Вие ще ме представите? Ще бъда много горд и много внимателен, обещавам ви. Не искам да се срамувате от мен. Ще видите, аз зная как да се държа. Наистина.

Той изглеждаше толкова въодушевен, че Жан-Пол дори се трогна и го тупна по корема.

— Много добре. Не ме излагай тогава, нали? — Той се поколеба, после стисна момчешката ръка. — Ти беше добър днес, много добър.

— Надявам се. Желая да ви доставя удоволствие. — Той говореше с известно недоволство, и отново на Жан-Пол се стори, че вижда онази искра на презрение в очите му, която все така бързо изчезваше. Момчето беше гордо, това беше всичко. Той погледна към прозореца, а момчето кимна.

— Така е добре. Аз ще вляза през задния вход. Откъм кухните.

Малко след пет на следващия ден, Едуард и Жан-Пол излязоха от кабинета на генерал-губернатора. Те бяха съпроводени по дългите коридори, разхлаждани с ветрила, защото времето беше все още горещо, от главния му помощник, който беше французин, и от неговия помощник, който беше алжирец. С двамата мъже от двете страни, те слязоха по широкото мраморно стълбище и излязоха навън, под ярката слънчева светлина. Главният помощник спря и направи любезен полупоклон.

— Господин барон, господин дьо Шавини, надявам се, че можахме да ви бъдем полезни — Той пристъпи и се обърна към

Едуард. — Вие утре се връщате във Франция, мисля, че така казахте, господин дьо Шавини?

— Да.

— Ако междувременно бихме могли по-нататък да ви бъдем в помощ, ще имам честта...

— Разбира се. — Едуард го прекъсна. — Благодаря ви. Благодаря и на двама ви.

Той хвърли поглед към двамата мъже. Французинът мило се усмихна, алжирецът, дребен тъмен мъж с тежки рогови очила, не се усмихна. Той не бе произнесъл нито една дума през цялата среща. Двамата помощници се върнаха обратно в кабинетите си, а Едуард и Жан-Пол тръгнаха бавно по широките стъпала към улицата.

Жан-Пол спря пред една будка да си купи пакет „Голоаз“. Подаде му ги слабичък, кафяв мъж с червен фес, който продаваше също така пакетчета със захаросани бадеми и шамфъстък, и вестници. „Фигаро“, „Монд“, „Хералд трибюн“, „Уолстрийт джърнал“, „Ел муджахид“, главният алжирски всекидневник, издаван и на френски. Едуард хвърли поглед към снимката на първата страница и погледна настрани. Пристъпи до сянката на една палма, докато Жан-Пол плащаше. Покрай него мина военен камион, пълен с войници от парашутно десантна част. Офицерите приближаваха, по широкия елегантен булевард имаше оживено улично движение. Той погледна нататък, покрай красивите бели къщи със спуснати кепенци, към залива в далечината и към синия блясък на морето.

— Хайде. — Жан-Пол сложи ръка около раменете му. — Хайде да пийнем нещо. Пресъхнал съм. Така отвратително горещо е. Аз казах на Изобел, че ще я чакаме в „Кафе дьо ла Пе“...

— Изобел? Мислех, че ще остане във вилата да си почине?

— О, тя в последния момент промени намерението си. Поиска да погледне някой и друг магазин, знаеш какви са жените. Тя е с кола — ще можем всички да се върнем заедно.

— О, много добре. Но аз не искам да оставаме дълго. Имам няколко телефонни разговора. — Едуард повдигна рамене и позволи да бъде заведен в посока на „Плас дьо ла революсион“. Прекосиха площада и влязоха в кафенето. То вече започваше да се изпълва с френски бизнесмени. Жан-Пол нарочно се отправи към масата до прозореца, и седна.

— Два пастиса. — Той се облегна на стола. — Оттук ще видим Изобел, вътре е по-хладно с тези вентилатори... — Той замълча, запали „Голоаз“ и дълбоко дръпна от нея, гледайки преценяващо своя брат. Помисли си, че за него бе мистерия как Едуард се справяше. Той беше тук, в края на претрупания със срещи с френски официални служители ден, изглеждащ така, както когато бяха тръгнали. Белият му ленен костюм беше без петно и без гънка. Не се потеше. Не изглеждаше дори, че му е топло. Жан-Пол погледна собствения си костюм, който му беше твърде тесен и отвратително неудобен. Имаше петно от вино на ръкава и целият беше бъркотия от мазни гънки. Така или иначе, все му беше едно, беше изпълнен със самодоволство. Може би сега Едуард щеше да разбере — на него въобще не му беше ясно.

— Ами, привет! — Той вдигна чашата с пастис и пое голяма глътка. — Сега се чувстваш по-добре, нали братче?

— Трябва ли? — Едуард го гледаше хладно.

— Мисля, че би трябвало, да. Добре, добре, знам, че ти не ме слушаш, но може би ще се вслушаш в тях. Те са, които усещат пулса. Ако тук щеше да има неприятности — сериозни неприятности — тогава, те би трябвало да знаят за тях. Това е близко до разума, нали? А какво ти казаха — всеки един от тях? Точно това, което ти казаха и аз. Всичко ще утихне и ще се забрави. Под контрол е.

— Това е, което те казаха, да.

— И ти не им повярва, предполагам? Исусе, Едуард, ти можеш да бъдеш отвратително арогантен, знаеш. Генерал-губернаторът постави нещата ясно, без „ако“ или „но“, а ти не му вярваш.

— Не бях възхитен от генерал-губернатора. — Едуард замълча. — Заинтересува ме неговият млад помощник.

— Какво, алжирският приятел? Той не каза изобщо нито една дума. Изглеждаше като че ли си е глътнал езика, ако ме питаш.

— Точно това е, което мисля, че беше интересно.

Гласът на Едуард бе студен. Той обърна глава и огледа кафенето. Клиентелата беше почти изцяло мъжка. Имаше само две жени, секретарки, доведени по всяка вероятност от своите началници. Кафенето беше забранено за алжирци. Всички тук бяха французи.

— О, аз се предавам. — Жан-Пол свърши питието си и поръча на сервитьора друго. — Какво по дяволите — нека да не спорим повече, Едуард. До гуша ми дойде. Ти стоиш на своята дума, аз нямам

намерение да променям моята. Хайде да забравим. Това е последната ти вечер тук, за бога! Отпусни се малко, не можеш ли? Нека се позабавляваме.

Лицето на Едуард внезапно се проясни. Той се изправи.

— Идва Изобел. Търси ни. Извинявай за момент...

Той излезе на терасата, и Жан-Пол видя как Изобел го забеляза, обърна се, усмихна се, бързо се притече към прегръдката му. Въздъхна и запали нова цигара. Те бяха много щастливи, това беше очевидно и той се радваше. Не беше почувствал ревност — защо би трябвало? Връзката между него и Изобел беше минала преди толкова дълго време, че той с усилие си я спомняше. Тя като че ли подхождаше на Едуард, разбираше го. С нея той беше различен в сравнение с всички други — по-внимателен, по-мек, по-приличащ на някогашния Едуард. Очевидно, тя знаеше как да го преодолява и това беше добре. Започнал беше да мисли, че никой няма да успее вече. Наистина, тя беше много красива, те скоро ще имат може би и деца, и това би трябвало да направи Едуард щастлив. Той се надигна на крака, когато те приближиха масата. Изобел се смееше на нещо, което Едуард току-що беше казал. Тя беше облечена в бял ленен костюм, зелените ѝ очи блестяха. Сега тя се наведе да го целуне.

— Жан-Пол, тази твоя кола е чудовище. И автомобилното движение! Трябваше да паркирам много надалече. А после се загубих. Вижте — и на двама ви съм купила подаръци...

Тя им подаде две малки увити в хартия пакетчета, овързани с лента и запечатани с восък. Те бавно ги разопаковаха, докато Изобел ги наблюдаваше с нетърпение.

— Това е сандалово дърво — пръчки от сандалово дърво. Ти ги знаеш, Жан-Пол. Не миришат ли божествено? Слагате ги в нещо като мангал, като малка купичка, и те започват да тлеят, човекът каза, че ароматизират цялата стая. Ох... — Тя се облегна назад. — Исках да взема толкова много неща само защото цветовете бяха толкова хубави. Индиго на прах — великолепно синьо, като лапис. И къна. И подправките, разбира се — кумин и куркума. Ох, и те имат шафран на купища, прясно изсушен, и...

Двамата мъже се спогледаха. Едуард въздъхна.

— Скъпа, беше ли в алжирския квартал?

Изобел погледна неопределено.

— Може да съм била. Не зная със сигурност къде съм била...

— Не лъжи...

— Е, добре. Почти бях там. Не отидох много далече, наистина. Само между едната и другата част — в ничията земя. — очите ѝ измамно бляскаха. — После намерих пазара и след това се върнах тук. Не ме гледайте толкова строго. Кажете „благодаря“.

— Благодаря, — казаха те в хор.

Едуард се засмя.

— О, добре, да го забравим. Тук поне си на сигурно място. Аз трябваше да се съобразя, че няма да можем да те задържим в определени граници... — Той махна на сервитьора. — Какво би желала да пиеш, скъпа?

— О, малко перие с лед. — каза Изобел неочаквано.

Едуард я погледна с изненада:

— Сигурна ли си? Не бе ли искала чаша вино? Някакъв аперитив?

— Не, скъпи, наистина. Толкова съм жадна. Перие то ще ми дойде чудесно. — Тя се поколеба, — И всъщност, умирам от глад. Ходенето ме е накарало да огладнея. Може би ще взема един сандвич. Не, няма да взема. Предпочитам чаша студено мляко.

— Чаша перие и чаша студено мляко?

Едуард я изгледа. Тя кимна безучастно.

— Това е, благодаря, скъпи.

Келнерът повдигна вежди, когато прие поръчката, но не каза нищо. Той скоро се върна с двете питиета, и както си седеше Изобел спокойно отпиваше от млякото с тайнствена усмивка на красивото лице. Утре, мислеше тя. Утре ще мога да му кажа. В секундата, в която тръгнем. Ох, по-скоро да дойде утре! Тя огледа кафенето, докато Едуард и Жан-Пол говореха. Стори ѝ се хубаво. Всеки отделен човек в него, всички безлични бизнесмени, всички млади секретарки, ѝ се струваха красиви. Светът беше красив. Животът беше красив. Тя се чувстваше опияняващо щастлива. Погледна към Едуард, както се беше навел над масата, за да изтъкне някаква гледна точка: гъста черна коса, остро, изрязани черти, проникателност, с която той винаги говореше. Питаше се дали бебето ще прилича на Едуард, надяваше се да бъде така — бебетата с червени коси изглеждат ужасно. Не, тя би могла по-късно да има бебе с червена коса. Но това бебе, момче или момиче, тя

искаше да прилича на Едуард, който я беше направил щастлива за първи път в нейния живот. Тя суеверно преплете пръсти под масата и ги положи върху стомаха си. Искаше ѝ се да не е все още толкова плоска, искаше ѝ се бебето да расте по-бързо. Искаше ѝ се да усеща телцето му, да вижда как стомахът ѝ се надува, да сложи ръката на Едуард там, над извивката и да усеща под пръстите си, как тяхното бебе ритат. Четири месеца, те започват да ритат след четвъртия месец, това ѝ беше казал лекарят. Тя беше много разочарована.

— Толкова късно? Още цели два месеца?

Той търпеливо ѝ се беше усмихнал:

— Твърде много неща трябва да станат дотогава. Те стават и сега, въпреки, че не ги осъзнавате. На два месеца главата на зародиша може да се види доста ясно, както и извивката на гръбнака. На три месеца ръцете са забележими, и крачетата, и чертите. На четири месеца, госпожо дьо Шавини, когато започнете да чувствате, че то ритат — и когато може би ще ви даде странен, здрав ритник — зародишът е...

О, не зародиш! — ѝ се искаше да каже, а бебето. Моето бебе. Едуардовото бебе. Нашето чудо — защото така го чувстваше тя, както се надяваше, че е при всички други жени. Чудо: нов живот.

Тя погледна, после докосна ръката на Жан-Пол.

Едно момче стоеше до масата, гледайки срамежливо към Жан-Пол. То беше много младо и красиво по едва забележимо женствен начин, на около осемнайсет или деветнайсет години, помисли Изобел. Южняк, може би, с много тъмна коса и маслинена кожа. Носеше найлонова, немачкаема риза, отворена на врага, току-що изгладени панталони, държеше ученическа чанта с книги под мишница. Студент, може би.

— Господин барон... — момчето говореше колебливо. Жан-Пол го погледна. За изненада на Изобел, той стана червен като цвекло, пламтящ от яката на ризата си чак до корените на своите оредяващи вече коси. Той стана и подаде ръка с малко прекалена сърдечност.

— Франсоа? Колко приятно е да те срещна. Как си? Само минаваш ли? Може би ще пиеш нещо... Ела при нас, ела при нас.

Едуард го изгледа изненадано. Момчето нетърпеливо приближи стола. То остави чантата с книгите на пода, и седна. Жан-Пол неясно ги представи.

— Това е Едуард, моя брат. Изобел, неговата съпруга. Едуард, Изобел, това е Франсоа. Говорих ли ви за него? Той е студент, тук работи от няколко месеца. Аз му помогнах да се установи тук, в Алжир.

Момчето нервно се усмихна. Жан-Пол махна на сервитьора.

— Франсоа, какво ще вземеш? Само кафе? Сигурен ли си? Чудесно. Нищо ли за теб, Едуард? Още едно перие, Изобел? А аз ще взема един пастис...

Сервитьорът изчезна. Настъпи неловка тишина. Тогава момчето съвсем официално каза:

— Имам честта да ви срещна — то кимна на Изобел, на Едуард. Изобел погледна към съпруга си и видя, че лицето му се беше стегнало, и очите му бяха гневни. Той погледна през масата към Жан-Пол, а очите на Жан-Пол се отместиха настрана. Той запали друга цигара и Изобел забеляза, че ръцете му леко трепереха. Той предложи цигара на момчето, но то любезно отказа. То седеше там, гледайки с очакване от лице в лице. Изобел, изпита съжаление към него, и се наведе напред.

— Студент сте? Къде учите?

— В Лион, госпожо. — То замълча, после добави с леко перчене. — Философия и политически науки.

— Божичко. — Изобел търсеше в ума си коментар, който би могла да направи. Не можа да се сети. Тя не можеше да си представи защо Жан-Пол го бе поканил.

— Учил съм същите предмети. — Сега Едуард правеше усилие. Той се колебаеше. — Приятен ли ви е престоят в Алжир?

— О, твърде много. — Очите на момчето преминаха от лице на лице. То се усмихна. — Намирам, че доста научавам.

— Закъснели сте да се върнете към своите занимания — каза с приятен глас Едуард, — университетският срок започва в началото на месеца.

Настъпи тишина. Момчето се изчерви. То наведе поглед.

— Ами, да — измърмори то. — Трябва ми да поработя тук малко по-дълго. Да си повиша доходите, знаете. Имам разрешение от моя професор.

— Франсоа е способно момче — отрязва бързо Жан-Пол. — Измежду петте процента най-добри в класа, така ми е казал. — Той

пое широка глътка пастис, и погледна многозначително към своя часовник. Ако намеकът беше отправен към момчето, то не даде вид, че го е забелязало. То отпи друга глътка от кафето си.

Едуард лениво чукаше по масата с пръст, което Изобел знаеше, беше признак на раздразнение. Жан-Пол имаше вид, че е изчерпал разговорната си изобретателност. Тя бързо се наведе напред:

— И вие работите тук? Това приятно ли вие?

— Не е зле. — Момчето безразлично повдигна рамене. — Работя в един от хотелите, „Марината“. Има изглед към залива. — То замълча, и Изобел видя, че погледна към Жан-Пол. — Работя на асансьорите — то продължи по-подробно. — Плащат лошо, разбира се, но бакшишите са добри. Французите винаги дават щедри бакшиши. Ако са доволни от вас.

Едуард обърна глава и строго изгледа момчето. Изобел объркано се огледа наоколо. Тя усети някакво подмолно течение, което не успя да си обясни. Жан-Пол изглеждаше смутен и объркан. Тя знаеше, че Едуард се беше изпълнил с хладен бяс. Сега, като че ли само момчето се чувстваше свободно. То се обърна и хвърли поглед към часовника над бара. После доизпи кафето си.

— Става късно. Отивам нощна смяна.

— Моля ви. Не бихме искали да ви задържаме.

Едуардовият глас беше леден. Изобел го изгледа — това толкова му бе неприсъщо, че тя не можа да разбере, защо е така груб.

— Може би Франсоа би желал още малко кафе? — започна тя, и после спря. Момчето се изправяше. Лицето му се беше зачервило.

— Не, благодаря, госпожо. — То се поклони на всеки от тях поотделно. — Трябва да вървя. Ще закъснея. Имах честта да ви срещна.

За миг очите му срещнаха погледа на Жан-Пол. Момчето бръкна в джоба на ризата си и извади две смачкани банкноти.

— Моля... — то ги хвърли върху малката чинийка на масата. — Трябва да платя за кафето си. Господа, госпожо.

— Франсоа, няма нужда от това. Аз... — Жан-Пол се надигна от стола, но момчето вече си проправяше път през навалищата около бара. Жан-Пол повдигна рамене и се настани обратно на стола си. Изглеждаше пламнал, почти виновен, помисли с любопитство Изобел.

Едуард се изправи.

— Ние трябва да вървим — каза той кратко. — Ще докарам колата и ще я спра наблизко. Къде си я оставила, Изобел?

— На улица „Паскал“. Точно зад ъгъла вдясно и после в първата пресечка вдясно, и...

— Ще я намеря, познавам я.

Едуард излезе със стегнато от гняв лице. Настъпи неловка тишина, нарушена от смеха откъм бара. Изобел се намръщи.

— Съжалявам, Жан-Пол. Какво беше това? Едуард невинаги е толкова груб.

— О, господ знае. Цял ден е в глупаво настроение. Той ги има тези настроения. Ти досега трябва да си им свикнала.

— Предполагам. — Изобел повдигна рамене. — О, добре, няма значение. — Надявам се, че твоят приятел не се е засегнал, това е всичко.

Тя спря, внезапно съзирайки банкнотите в чинийката. Присегна се и ги разгъна.

— О, погледни, Жан-Пол. Приятелят ти е сбъркал. По-добре ги запази, за да му ги върнеш. Тук са трийсет франка...

Тя спря. Жан-Пол изведнъж бе преbledнял и седеше съвсем неподвижен.

— Чантата му — каза той. — Неговата чанта с книгите. Той взе ли си я?

Изобел се наведе надолу, и се изправи усмихната:

— Не, той и това е оставил. Какъв разсеян млад човек! Жан-Пол, ти ще трябва да я вземеш с нас, и...

Тя спря. Жан-Пол я държеше за китката. Видя, че очите му се разширяват, че се появява объркване и неверие в лицето му.

После бомбата в чантата избухна.

Едуард беше в колата, в отдалечената част на площада, когато чу експлозията. Тя беше оглушително силна и той усети топъл въздух да го блъска в лицето. Колата му се завъртя по средата на пътя. В също така оглушителната тишина, която последва, той видя прах, стъкла, разрушени отломки, които се връщаха с бавно движение. Тогава излезе от колата и затича. Тичаше по посока на останките от кафенето, докато всички бягаха в обратна посока.

Изведнъж целият площад се изпълни с тичащи хора. Той трескаво ги отблъскваше със смъдящи от праха очи. После се спря.

Бомбата беше унищожила кафенето и двата етажа над него. Зееха подпорните греди. Половината от стената на съседната къща бе взривена, и той можеше да види в стаята зад нея. Една желязна рамка на легло, изкривена над продънения под, разкъсана завеса. Това съм виждал и преди, помисли той, с все още бавно движеща се, подлудяла мисъл. Завесата се блъскаше в прозорец без стъкло. Насреща му имаше планина от бетонни блокове, прах, начупени стъкла и извит метал. Беше пет метра, седем метра висока.

Жълтата прах се утаяваше, запушвайки гърлото му. Планината от зидария стоеше неподвижна и мълчалива. Без стенания, без въздишки, без викове. Нищо. Той се вираше в нея в смразяващо недоумение. Заклещен под един от бетонните блокове, се виждаше човешки крак, отделен от коляното. Черният плат на панталона беше разкъсан на ленти, обувката, стоеше все още непокътната, обута. По-нататък, като част от изоставена кукла беше горната част на женски торс с лееца се кръв от там, където би трябвало да бъде главата, остатъци от рокля на цветя се подаваха под праха.

Не е Изобел, помисли. Не е Изобел. Изобел беше облечена в бяло. Той чу някой да крещи, ужасен крясък, и после осъзна, че беше самият той.

Сега не беше сам. Една жена стоеше до него, възрастна пълна жена със сиви коси, облечена в черна рокля. Тя също се вираше в останките. Видя я как повдигна ръка в забавено движение на ужас или може би на гняв нагоре към ясното небе. Видя отворената ѝ уста, но не я чу да вика.

После двамата, жената и Едуард паднаха на колене. Започнаха трескаво да ровят сред камъните и праха. Зад тях, в града Едуард чу, че започнаха да вият сирени.

Четирийсет и трима души умряха от експлозията, между тях Изобел и Жан-Пол, които бяха убити моментално. По-голяма част от труповете не можаха да бъдат идентифицирани между разрушенията. Няколко бяха разпознати по зъболекарски записки или по бижутата и други предмети, оцелели след силната струя при експлозията.

Момчето Франсоа, наричано още Абдел Саран, член на Фронта за национално освобождение от шестнайсетгодишна възраст, бе заловено за двацет и четири часа. Неговият по-голям брат бил убит от френски жандармерист при уличен инцидент две години преди това.

Франсоа, наричан Абдел умира, според военните доклади, в килията си от това, че сам е инфектирал своите рани. Четири години по-късно, точно според предвижданията на Едуард, Шарл де Гол сложи край на борбата в Алжир, по-голяма част от французите напуснаха и Алжир се превърна в свободна държава.

Едуард никога не се върна там, за да види точността на собствените си предричания. Когато непосредствените формалности завършиха, той напусна Алжир за последен път и отлетя за Париж, където се затвори сам в къщата в Сен Клод, без да вижда когото и да било.

Пак там, около две седмици по-късно, когато се насили да погледне в кореспонденцията на Изобел, той намери писмото от нейния гинеколог с препоръките, които тя е изисквала по отношение на родилния дом. Беше изпратено в деня, когато бяха заминали за Алжир. Той веднага разбра, защо тя не му беше казала, спомни си за чашата мляко в кафенето, и за първи път през последните седмици, беше способен да заплаче.

Веднъж католик, завинаги католик. Той не упрекваше момчето или Жан-Пол, или Алжир, или колониализма, или дори себе си: той упрекваше бога, божеството на неговото детство, на което той не се беше молил до шестнайсетия си рожден ден. Веднъж Жан-Пол го беше обвинил, че действа като бог, и това обвинение беше останало в него, беше го засегнало. Все пак, ако той като човек не намира в сърцето си с какво да осъди своя брат или момчето, което използвайки слабостта на брат му го бе примамило към собствената му смърт, как бе могъл този бог на любовта от неговото детство да унищожава така дивашки и произволно? Не само неговия брат, не само неговия убиец, но и жена с невинността и куража на Изобел, живота на още неродено дете? И — още повече да го извършва ден след ден, месец след месец, година след година навсякъде по тази нещастна планета, която се предполага, че той е създал? През последните месеци Едуард трябваше да се насилва, за да надниква във вестниците. Всичко, което виждаше като ги разтваряше беше потвърждение и повторение: катастрофи, болести, насилие и внезапна смърт сполетяваха еднакво виновни и невинни. Това е, което правеше гневът му толкова силен: това не беше само с него, то беше споделено и почувствано от хиляди и хиляди други, богати и бедни, силни и слаби, мъже и жени, родители и деца по целия

свят. Един бог, създал един свят, който логически би трябвало да мрази и ругае своя създател? Не, той не би могъл да вярва в такъв бог. Но, ако би го срещнал, си мислеше, най-силното му желание би било да го заплюе в лицето.

Около три месеца след избухването на бомбата, в самия край на старата година и в навечерието на следващата, избирайки с известно горчиво задоволство деня, Едуард късно вечерта напусна къщата в Сен Клод и подкара към центъра на Париж.

Взе кола, която беше любимата на Грегора, също така по някаква случайност и на Изобел. Дългата ѝ, черна повърхност блестеше под светлините на отминаваните улични лампи, а мощният ѝ двигател отекваше по празните улици. Той избягваше онези части от Париж, където веселбарите се събираха да честват Новата година на открито с пиене и танци. Караше по задните улици и по булевардите в богатите квартали, където хората или необръщайки внимание на празника бяха отишли да спят, или го честваха уединено и по домовете си.

Карайки, той премина покрай „Кафе Юник“, където неговият баща, Жак, и другите членове на тяхната нелегална група бяха имали своето последно събрание, и където той беше вечерял с Изобел вечерта, преди да я попита дали иска да се омъжи за него. Караше край парковете и градините, където бе играл като дете, край къщите на някои от своите предишни любовници, край апартамента, където живееше Клара Делюк. Той мина покрай къщата на своята майка, която, той знаеше, даваше голям прием тази нощ в чест на новия си любовник, прочут покровител на изкуствата. Мина покрай „Екол милитер“, където брат му бе започнал войнишката си кариера, в униформата, която той все още си спомняше добре. Караше край тъмната, мазна повърхност на Сена, видя да минава „Бато-Муж“, окъпан в светлини, видя двама влюбени, сплели в тъмното ръце, и един премръзнал клошар, отпуснат над топлината, идеща от дупките на метрото, до него — кафява книжна торба и локва алкохол. Караше из най-бедните парижки улици и по някои от най-богатите, и накрая, малко преди полунощ, спря на широка и елегантна улица, пред висока и красива сграда.

Не беше посещавал мястото, което бе търсил и преди, но знаеше, че е там, и бе чул приказни неща от многобройни познати. Полин Симонеску, сметнала, че следвоенната строгост на Лондон не се отразява добре на нейния бизнес, се бе преместила обратно в Париж почти по същото време, когато и той се беше върнал от Оксфорд. Съвпадението му беше приятно. Като че ли тя го беше чакала през всичките тези години. Някои от неговите познати предпочитаха както Жан-Пол заведението ѝ през нощта, те намираха, че тъмните часове са за пиене и лов. Други харесваха деня, продължителното удоволствие в следобеда. Няма особено значение, му беше казал веднъж един от тях, на тази къща кепенците са винаги спуснати, а лампите запалени. В нея винаги е нощ. Той си спомни за тази забележка сега, когато бе спрял пред къщата. Отвън тя беше тъмна и тиха, независимо от сградите на уважаваните фамилии, които я заграждаха. Но когато влезете в нея...

Той почука на вратата веднъж, и тя се отвори веднага, не от чернокожия мъж, когото той почти със сигурност бе очаквал, а от самата Полин Симонеску. Може би тя беше чула неговите стъпки още преди да бе почукал, защото отвори много бързо. И той за момент се запита дали не беше продължила да стои там зад вратата от момента, когато я беше видял за последен път, с глава наклонена на една страна, вслушваща се, както се беше вслушвала в падането на бомбите и в сирената, която беше чула преди другите. Тя не го поздрави, но го дръпна бързо навътре в друга широка с мраморен под зала, толкова приличаща по форма на предишната, с нейните блестящи кристални светлини и с широкото ѝ, раздвояващо се стълбище, че той за миг почувства объркване, че времето се бе свило, отправяйки го едновременно назад и напред.

Огледа се. Картини на Фрагонар, Тициан. От съседните стаи се носеше шум от разговори и смях. Госпожа Симонеску го дръпна понататък, към светлината, ръката ѝ, украсена с тежки рубини, с леко напрежение лежеше върху неговата. Отново почувства онази невидима сила на интензивна воля. Тя не казваше нищо, главата ѝ беше все леко наклонена, като че ли заслушана.

Той се заслуша също. За миг шумовете от съседната стая замлъкнаха и до него достигна голяма и пълна тишина, тишина, която се разпростря над града, над планетата, тишина празна, черна и

красива като космическото пространство, както самата вселена — безкрайната, хармонична тишина на небесните тела.

Тогава, през тишината той дочу приближаването на годината, звъна на църковните камбани, боботенето и свирките на корабите по Сена, шумният говор, съединението на мъже и жени.

Погледна към Полин Симонеску и усети голямо и пълно облекчение, като че ли бремето на невероятна тежест се свали от раменете. Знаеше, че нямаше нужда да казва нищо, тя не се нуждаеше от история, нито от непохватни опити за равносметка на миналото, нито от оправдания, нито от обяснения. Тя го позна, позна я и той. Те двамата чуваха тишината.

— Господин барон, — изрече тя, както го беше правила веднъж. После, без дори да погледне към стаята или към жената, която се появи откъм стълбището, тя го въведе по-нататък, в малка стая със свършен лукс, в задната страна на къщата, която явно, беше нейната собственост.

Настани го пред ярката светлина на огъня на камината, донесе му арманяка, който той предпочиташе. После седна срещу него и притегли малка масичка, на която имаше две колоди карти.

Една обикновена и една за тарок. Тя ги разпръснало полирания махагон. Баронът погледна към техните пеперудени цветове и забеляза, че бяха много стари и употребявани. Видя образи: съборена кула — и помисли за онези черни дупки зад терасата на къщата на Ийтън Скуеър, смърт чрез удавяне — помисли за Хюго Глендининг, обесен мъж — помисли за групата на своя баща, двама любовници — помисли за себе си и за Изобел, краля на запивките, царицата на диамантите — не помисли за нищо.

Полин Симонеску погледна, докато тънката ѝ ръка се движеше над картите, черните ѝ очи се вгледаха в неговите. Пръстите ѝ кръжаха над Смъртта, Влюбените, Кралят на запоите, Палячото.

— Господин барон, — каза тя. — Сега е началото на Новата година. Най-напред ще ви разтълкувам картите. После — ако все още желаете — можете да направите това, за което сте дошъл тук. — Тя се усмихна.

— Първо картите. После можете да започнете с бъдещето си.

ЕЛЕН

Оринджбърг, Алабама

1959

— Как си представяш прическата си, сладка? Нагоре ли я искаш? Надолу ли? На конска опашка, може би?

Сръчните ръце на Каси Уайт подкрепяха косите ѝ. Гледайки в огледалото, тя обърна Еленината коса първо на едната, а после на другата страна.

— Имаш хубава коса, знаеш това, сладка? Като коприна. И е гъста! Затова можеш да направиш всичко с коса като тази.

Еленините очи срещнаха Касините в огледалото. Каси ѝ намигна.

— Това специална среща ли е или какво?

— Нещо подобно. Искам да изглеждам хубава.

— Няма проблем. — Лицето на Каси се разтегна в усмивка. — Хубава по какъв начин, това те питам.

— Не нагоре, и не на конска опашка. — Елен се колебаеше. — Мислех ако би могла само да я подкъсиш и да я направиш малко по-вълниста, може би...

— Остави на мен, сладка.

Тя грабна ножиците, после постави ръката си на Елениното рамо, все още загледана в отражението ѝ в огледалото.

— Ти наистина, много бързо си израснала — каза внезапно тя. — Наистина бързо, знаеш ли? На шестнайсет, а сигурно караш вече мъжете да се обръщат след теб, сладка. — Тя замълча. — Ти някога гледала ли си някои от онези, с Грас Кели филми в откритото кино? „Висше общество“ ще го дават отново другата седмица. Приемам, че ти малко ми приличаш на нея. Бихме могли да опитаме нещо подобно. Дай назад, да се открие лицето ти. Ще ме оставиш ли да опитам?

— Разбира се.

— Чудесно, започваме.

Тя започна да повдига дългите, медено оцветени коси с гребена и да ги орязва. В началото Елен я наблюдаваше, после вниманието ѝ се отклони другаде. Тя беше развълнувана. Имаше специална среща,

макар да не беше обяснила на Каси, колко бе специална. Щеше да излезе на вечеря с Нед Калвърт. Съпругата му отсъстваше и той бе поканил Елен на ресторант — на някое луксозно място, беше казал той, само те двамата.

Тя имаше нова рокля — не преправена, не вкъщи шита, а нова, от магазин! Последния път, когато го видя, Нед бе сложил двацет долара в ръката ѝ.

— Малък подарък за моето момиче — бе казал той. — Недей да спориш. Искам да отидеш в Монгомъри, да влезеш направо в магазина и да си купиш най-хубавата рокля, която намериш. После да я облечеш за мен...

Тя чувстваше, че ще припадне от вълнение, когато отиваше към магазина, но намери рокля, и тя беше чудесна. Беше памучна на розово-бели карета, с дълбоко, сърцевидно деколте и бухнати ръкави, които оставяха оголена по-голямата част от ръцете ѝ. Имаше твърда като хартия найлонова подплата, която беше корава и я драскаше, но правеше полата да стои настрана в широк кръг, точно както стоеше роклята на Пришила-Ан. Бяха ѝ останали достатъчно нари, за да си купи също и бельо: малки, украсени с волани гащички и дантелен сутиен с тел, вградена под чашките, така че да повдига гърдите ѝ. А сега, ѝ правеха косата. Само ѝ се искаше това да не трае дълго, защото нямаше търпение да се прибере вкъщи, да се облече и да се погледне в огледалото...

— Била си в Монгомъри днес? — Каси гледаше отражението ѝ в огледалото. — Видях те да слизаш от автобуса, така че си представих, че си била.

— О, да. Просто гледах по магазините, нали знаеш?

— Някакви проблеми в автобуса? — Каси се намръщи.

— Не, нямаше.

— Имаше оня ден. Чу ли за това? По пътя за Мейбъри. Цветните бойкотират автобусите вече три седмици. И аз не зная, но не им симпатизирам, само малко знаеш ли? Трябва да се чувстват зле — винаги да се возиш отзад. Според мен трябва да си имат свои автобуси.

Тя спря, после започна да я подстригва отново.

— Но имаше голям протест в Мейбъри през миналата седмица. Борба. Някои от цветните момчета много зле са се изпорязали, чух. — Тя отпусна кичур от косата ѝ.

— Трябва да внимаваш сега, Елен. Така става, че не е безопасно повече да се возиш в автобус...

— Чудесно беше. Нямахте неприятности.

— Как я кара майка ти? — Каси очевидно реши да смени темата. Тя замълча и нейното любезно лице помръкна. — Липсва ми, знаеш, Елен. Искам да кажа, знаех, че не се чувства много добре, но никога не си представях, че ще напусне, не по този начин.

Елен приведе поглед. Майка ѝ беше напуснала салона на Каси Уайт преди месец.

— Тя е много добре — тихо отговори тя. — Окей, знаеш?

— Наистина се надявам да е така, сладка. — Каси въздъхна. — Твоята майка и аз се познаваме отдавна...

Елен можа да усети състраданието в гласа ѝ. Знаеше, че на Каси беше известно, че майка ѝ няма друга работа, всеки в Оринджбърг изглежда го знаеше. Тя наведе брадичка.

— Ние може би скоро ще се връщаме в Англия, — каза тя гордо. — Когато следващата година завърши училище. Мама е заета — прави планове. Такива работи.

— Разбира се, сладка.

Лицето на Каси се затвори. Тя не каза нищо повече. Изтърси настрана кърпата, която стоеше около врата на Елен и каскада от медено цветни коси изпада по пода.

— Нека сега да я измием и да я направим. После ще те поставя под сешоара, окей?

Ще трябва да стои часове под сешоара, помисли си Елен. Под каската беше топло като във фурна и металните ролки и фибите, които Каси употребяваше ставаха все по-горещи с всяка измината минута. Елен прехвърли страниците на „Редбук“, хвърли поглед на разпарцаливено то списание „Тайм“. То беше издадено преди две години. Тя затвори списанието. Навън отгук беше целият свят. Очакваше я Холивуд, Ню Йорк, Англия, Европа.

Нед Калвърт е бил в Европа — първо по време на войната, но и по време на ваканции, също така. Той и госпожа Калвърт са ходили в Лондон, Париж и Рим. Отсядали са в най-хубавите хотели, ѝ бе казал той. Ходили са на театър, в музеи и художествени галерии. В Лондон са били на конни състезания. В Париж са направили пътуване с „Бато-

Муж“ по Сена. В Рим госпожа Калвърт каза, че мъжете нямат маниери.

Тя бутна списанието настрана. В другия край на салона правеха фризура на майката на Сузи Маршал. Тя имаше яркочервена коса, боядисана и ситно накъдрена. Каси обработваше корените на косата ѝ. Елен срещна очите на госпожа Маршал в огледалото и госпожа Маршал погледна направо през нея.

Тъжните блусове на малкия град. Така Пришила-Ан наричаше следобедите горе, на поляната зад игрището, когато занятията бяха свършили. Тогава се чувстваш като в клопка, незначителен и нетърпелив.

Сега Пришила-Ан беше сгодена за Дейл Гарит и слуховете говореха, че е бременна. Щяха да се женят наесен и щяха да се преместят да живеят в просторна къща в съвсем ново имение извън Монгомъри, имение, което развиваше Мерв Питърс. Сега Мерв Питърс се издигаше много бързо, къщата щеше да бъде техният сватбен подарък. Пришила-Ан тържествуваше. Поне, според това, което Елен беше чула. От нощта в „Хауард Джонсън“ Пришила-Ан повече не проговори с нея. Тя вече не седна до нея на чина в клас, и другите последваха нейния пример. Елен Крейг: обществено прокажената.

Тя стисна устни. Не я интересуваха. Нека да клюкарстват, нека си намират момчетата. Няма ли и вие своите тъжни блусове? Тя не знаеше, но предполагаше, че ги имат. Надяваше се, че и Пришила-Ан ги има — и то тежки. Едно нещо беше сигурно — те няма да се случат на нея, на Елен. Тя напускаше. Скоро, скоро някой ден, тя щеше да излезе вън от Оринджбърг, завинаги и щеше да вземе майка със себе си. Тогава ще отиде в Англия и в Европа, Париж, може би. Ще стане богата и известна, толкова известна, че ще чуят за нея чак тук, назад, в Оринджбърг. И тогава, един ден ще се върне, ще влезе в града с голям кадилак, с рокля от висшата мода и с бижута. Когато направи това, тя ще гледа право през тях, през всички, през всички момчета на гимназията в Селма, на приятелите на Пришила-Ан, ще гледа през тях, като че ли са невидими, по начина, както гледат те на нея сега.

От сешоара я болеше главата. Тя затвори очи, и се опита да задържи мечтата, която не беше мечта, си каза твърдо тя: това беше нещо, което щеше да стане. Нещо, което щеше да постигне. Човек

може да го направи, вярваше тя, ако е достатъчно сигурен и достатъчно решителен.

Най-хубавата част от мечтата беше, че тогава нейната майка щеше също да бъде щастлива. Елен щеше да ѝ намери някъде чудесно място да живее, и майка ѝ щеше да има всички дрехи, които пожелае и нямаше да трябва никога повече да се тревожи за пари. Щеше да бъде добре. Тя не беше добре сега, Елен виждаше. През цялото време изглеждаше толкова уморена, влачейки се из фургона, като че ли съвсем няма сила. Беше станала много слаба и едва ли изобщо хапваше нещо. Кожата ѝ беше жълтеникава и посърнала. Занимаваше се с шивачество, откакто беше напуснала салона на Каси — шиеше някои неща, преправяше други и от това припечелваше по малко. Но Елен знаеше, че това не е достатъчно.

Елен бе искала да напусне училище, и да се захване с някаква работа, но когато го предложи, майка ѝ ужасно се бе ядосала. Онези две червени петна пламнаха върху страните ѝ, и тя бе започнала да трепери. Елен трябва да завърши образование, каза тя. Трябва, на всяка цена! Човек се нуждае от образование, за да се оправи в света.

Елен се съгласи. Тя четеше във вестниците и списанията, слушаше радиото, и си мислеше, че има много начини да се оправиш в света с или без образование. Спортистите успяват, и певците, и танцьорите, и писателите, и кинозвездите, и модните модели, хората като Мерв Питърс, който бе започнал с малък бизнес, и го направи голям. Красивите жени успяват в света. А тя беше красива. Сега тя знаеше това, накрая го беше осъзнала, знаеше, че е истина. Не го забелязваше, когато се погледнеше в огледалото, но го виждаше в очите на момчетата, в мъжките очи. Виждаше го в очите на Били, на Нед, това фиксиране, тази напрегнатост, това очарование. То я караше да се чувства властна, когато намираще отклик. То я караше да се усеща щастлива и в безопасност.

Защото тя знаеше, просто знаеше, че независимо какво можеше да се случи, дали щеше да пропадне в училище, или щеше да е бездарна и нямаше да може да играе, тя все пак притежаваше това. Едно сигурно оръжие в нейния арсенал: красотата ѝ. Ако всичко друго се провалеше, тя можеше да разчита на нея. Красотата ѝ щеше да бъде нейното удостоверение за правоспособност.

Отпрати към майката на Сузи Маршал лъчезарна усмивка, когато тя напускаше приемната на салона. Ти, стара курво, един ден ще ти покажа...

Когато се върна във фургона, майка ѝ беше излязла, и Елен се отпусна. Не ѝ се искаше да види пазарните торбички. Щеше да обяснява откъде има роклята, и тя съчиняваше една история, но ако майка ѝ видеше торбичките, щеше да е по-трудно.

Замислена, тя стоеше неподвижна в топлата малка спалня. Не обичаше да лъже майка си и понякога ѝ се струваше, като че ли всеки ден лъжите ставаха все по-големи, докато усетеше като че ли потъва в тях, и се объркваше и плашеше дотам, че самата едва разбираше вече кое беше лъжа и кое истина. Но ѝ се налагаше да лъже. Лъжите ѝ даваха възможност да се среща с Нед Калвърт. Продължаваше все по-често и по-често в продължение на близо година. Сега беше началото на юли, а първия път, когато той я беше взел да я повози в кадилака беше в началото на септември — така че, ставаха десет месеца. Десет месеца! Не изглеждаше, че е минало толкова време. И наистина не беше толкова дълго, защото два месеца от това време той не беше тук, а във Филадельфия, на посещение при семейството на госпожа Калвърт.

По времето, когато го нямаше, тя бе започнала да мисли, че може би бе влюбена в него. Липсваше ѝ. Преди това не си бе дала сметка колко много се бе връщала назад към онези вечери, към случаите, когато той я бе взимал на разходки, за времето, когато те разговаряха. Но когато него го нямаше, тя се чувстваше самотна. Нямаше повече нищо, което да очаква.

Той се чувствал по същия начин, ѝ беше казал, когато се върна от Филадельфия. Това беше, когато той каза, че не може да продължава повече така, че трябва да ѝ изповяда. Те бяха приятели, да, разбира се, но тя трябва да знае, трябва да си дава сметка. Той я обича. Той е луд по нея. През цялото време във Филадельфия е мислил за нея. Това го подлудявало...

Елен бързо сви пазарните торбички и ги скри под леглото. После стопли малко вода на печката и я внесе с голямо ведро в спалнята. Силно дръпна, затвори ужасните, избледнели завески на прозореца, и започна да се мие, да насапунисва тялото си. Противно е, мислеше си,

търкайки се ожесточено. Противно ѝ беше да се мие така, без баня. Противно ѝ беше да бъде бедна. Някой като Нед не би могъл да разбере това. Той е роден богат. Приемаше богатството си като нещо, което се подразбира. Тя хвърли кесията за търкане във водата и седна назад, върху бедрата си, оставяйки въздуха да изсуши кожата ѝ.

Когато Нед не беше тук, тя си спомняше само хубавите неща за него. Приятната, чиста миризма на неговата кожа, одеколона, който употребяваше, меките материи на красивите му дрехи, гласът му, с неговия богат, образован южняшки проточен говор, силата, с която той я обгръщаше с ръцете си, успокояващото усещане, идещо от възрастта му, неговият опит, неговите знания. Той имаше вкус. Харесваше ѝ фактът, че той разбираше от неща като киното, храната, къщите, картините, градините и колите. Беше богат и неговото богатство я очароваше. Защото ѝ се струваше, че това го прави сигурен във всичко — от кройката на костюма до въпросите на политиката. Той беше влиятелен, беше на ти с всички известни политици и водещи бизнесмени в Алабама. Когато Нед Калвърт чуваше новините, той за това не четеше вестниците, а ги получаваше директно, от приятел на обяд или вечеря, не се хвалеше с това, приемаше го като нещо естествено, по същия начин, както приемаше, че единственият часовник е „Ролекс“, единствената кола е „Кадилак“ или „Линкълн“, и че когато отиваш на ваканция, ти отиваше в Европа.

Той нямаше нищо против, че тя му задаваше въпроси. Като че ли това му харесваше, като че ли го забавляваше и ласкаеше да я учи. Така по-голямата част от времето, когато се срещаха, особено в началото, той обичаше да говори, а Елен слушаше.

Обясняваше ѝ как може да се открие разликата между кларета и бургундското вино, обясняваше ѝ защо Движението за граждански права никога няма да намери почва в Юга, защото то е против природата на нещата. И все така, продължаваше да говори с бавен, сигурен глас. И откакто Елен бързо бе открила, че единственото нещо, което го дразнеше беше вероятността тя да не мисли като него, тя се научи да стои мълчаливо, да задава въпроси, но рядко да изказва мнения и то само по неща, които не са спорни.

Доста странно той беше започнал да я нарича „момиченце“ и за изненада на Елен, тя откри, че почти инстинктивно започна да съответства на това определение. Изведнъж хиляди малки спомени

нахлуха в съзнанието ѝ за другите жени, които беше наблюдавала: Пришила-Ан, стремяща се да предразположи Дейл Гарит, дори нейната майка, опитваща се да очарова някакъв мъж зад тезгяха на магазина. Тогава, тя беше тук, готова — ролята. Тя можеше изведнъж да се пъкне в нея; невинна, подобна на котенце, наивна, доверлива, неспореща, използваща своите женски уловки, за да постигне своето. Да бъде престорено свенлива, да се закача, да ласкае — да бъде лицемерна.

Да, лицемерна. Ако искаше да приеме истината, лицемерието влизаше в играта. Тъй като през цялото време говореше той, а тя слушаше, една част от съзнанието ѝ поддържаше свой собствен, хладно независим коментар, който пресяваше това, което казваше той, претегляше го, и много често го отхвърляше — въпреки, че той никога не научаваше за това.

Тя не се съгласяваше с това, което казваше той за цветнокожите. Не се съгласяваше за това, което коментираше по повод на бедните бели, като Танърови. Не харесваше начина, с който той винаги демонстративно наричаше чернокожите „негри“ и никога не използваше по-груби определения, както другите бели в Оринджбърг, въпреки, че според нея отношението му към тях беше същото. Не ѝ беше приятно, когато се шегуваше по отношение на евреите и на либералите във Вашингтон. Не одобряваше неговите възгледи по отношение на жените. Мъжът обича да издигне жената на пиедестал, казваше той. Обичаше да се грижи за нея и да я окуражава. Важното е мъжът да уважава жената, така както той уважаваше нея.

— И госпожа Калвърт? — беше попитала тя, неспособна да спре въпроса си.

— Разбира се, госпожа Калвърт — отвърна тържествено той, но тя видя отегчението му.

Жените са създадени за брак, беше казал друг път той. Те са създадени за майчинство. Няма нищо по-хубаво от гледката на майка с нейното дете. Той не можел да разбере всички тези работещи жени. Какво им допринася това? Какво допринася и на техните съпрузи? Трябва ли мъжът да мисли, че не може да осигури съпругата и семейството си, че това, което носи вкъщи не е достатъчно?

— Мъжете имат своята гордост, Елен, — каза той веднъж. — Те може би не говорят за нея, но тя съществува. Това е нещо пламенно и

фино, като гордостта от страната ти, гордостта, че си американец.

„Жените нямат ли гордост?“, искаше да попита Елен, но запази мълчание.

Понякога си мислеше, че може да е някакъв вид чудачка, за да мисли тези неща, и да чува постоянно този студен глас, който неизменно обитаваше съзнанието ѝ, и него напускаше.

Мислеха ли също като нея другите момичета от гимназията в Селма? Мислеше ли така Пришила-Ан, когато беше с нейния дебелак Дейл Гарит?

Елен нямаше начин да научи. Дори и да мислеха така, те никога не си признаваха, дори когато тя все още имаше приятели в училище, още преди да започнат да я изолират. Така че, тя може би беше чудачка, може би нещо в нея не беше вред. Защото целия ѝ живот тук бе минал под все същия рефрен: любовта и бракът, истинската цел в живота на жената, източник на нейната идентичност.

Това беше, което всички момичета в гимназията в Селма изглежда, че желяеха тогава, защо тя не го желяеше? Защо каквото и да помислеше по този въпрос, се чувстваше хваната в капан?

И с чувство за вина, тя се обърна и се погледна в огледалото.

Виновност, защото трябваше да обича Нед Калвърт. Ако не го обичаше, защо продължаваше да се среща с него, жененият мъж? Защо му позволяваше да я целува, и понякога да я докосва, и защо това ѝ беше приятно, когато той го правеше? Тя бавно обходи с ръка голото си тяло и изпита тръпка на възбуждане, на предчувствие. Съвсем ясно е, помисли тя. Всичко, което другите момичета някога ѝ бяха казвали, всичко, което нейната майка ѝ беше казвала, всичко, което тя сама беше чела, се сбирало в една точка. Мъжете и жените са различни. Мъжете могат да изпитват физическо желание към жените и когато не ги обичат. Но жените го изпитваха само когато обичат мъжа: техните чувства и физически усещания вървят ръка за ръка. Така че, целуването беше добре, галенето беше допустимо, защото това беше благодетелстването, което жената предлагаше в името на любовта. На този олтар тя би могла безопасно да пожертва и своята девственост. Не иначе. Иначе ставаше евтина, „лесна“, за теб мъжете говорят в съблекалнята и те презират, дори и да спят... с теб. А ако мъжете те презират, това е краят, защото къде ти е идентичността тогава?

Тя трябваше да заобича Нед Калвърт, си мислеше. Трябва. Обичането е нещо различно от харесването. Това не означава, че трябва да се съгласяваш с всичко, което другият казва. Тя просто трябваше да спре тези вътрешни несъгласия от влизане в пътя.

Усети смут, после съмнение и нерешителност. Неувереност премина през съзнанието ѝ на сиви, панически вълни.

Беше разрешила на Нед да ѝ даде парите за тази рокля. Беше му позволила да я целува. Приятно ѝ беше да го прави. Тя го обичаше, когато мислеше за това по този начин, беше почти сигурна.

„Млъкни“, каза тя на тихото гласче в главата си. „Млъкни, махай се, върви другаде.“

Тя се присегна за новото бельо, присегна се и за новата рокля. „Аз се обличам, за да отида и да се срещна с моя любовник“, си каза тя, „Един чудесен мъж.“

Усети усилващо се вълнение, когато се остави да влезе в тази своя роля. Малкото гласче в съзнанието ѝ утихна още повече. Междувременно, докато обличаше роклята и отново се огледа в огледалото, тя успя да го накара съвсем да замлъкне.

— Желаш ли чаша чай, майко? Да сложа ли да заври малко вода?

Майка ѝ току-що се бе върнала. Седеше до кухненската маса, загледана в линолеума. Елен чакаше да я погледна, очакваше въпросите относно роклята, но нищо не последва.

— Какво? О, да. Благодаря. Толкова е топло. Жадна съм. Кога валя за последен път?

Майка ѝ въобще не обърна глава към нея. Елен тихо донесе водата и запали газта.

— Елен...

— Да, майко?

— Каква дата сме?

Елен погледна към календара, който висеше до печката.

— Петнайсети е, майко. Петнайсети юли.

— Така си и мислех. — Майка ѝ облегна глава.

Елен направи чая, сложи мляко в каничката по начина, който майка ѝ предпочиташе, сложи чашката в чинийка с каничката за мляко върху табличката пред нея. Майка ѝ като че ли не ги забеляза. Елен сама прибави млякото.

— Елен, би ли отишла в спалнята да извадиш кутията. Бих искала да ми кажеш, да преброиш парите в кутията.

Елен се поколеба, но нещо в поведението на майка ѝ я изплаши, затова тя донесе кутията, отвори я, и преброи парите. Настъпи мълчание.

— Е?

— Двайсет долара, майко. Близо двайсет долара. Има две по пет, няколко по един и много четвъртинки и по десет цента, деветнайсет долара и осемдесет и пет цента.

Майка ѝ облегна ръка и започна да плаче.

Елен стана, прекоси и я обгърна с ръце, но майка ѝ не я докосна, нито я погали. Просто продължи да плаче — ужасни, задъхани ридания, които разтърсваха тънките ѝ рамене. После, също така внезапно, както беше започнала, спря.

— Донеси ми носна кърпа, би ли го направила, Елен? Извинявай. Уморена съм, това е всичко. Няма причина за плач. Ни най-малко.

Елен ѝ донесе носна кърпичка, майка ѝ избърса очи и си изсекна носа. Елен седна и загледа ръката ѝ. На нея също ѝ се искаше да заплаче, винаги ѝ се искаше, когато виждаше майка си в такова състояние, тогава сърцето я заболяваше с безпомощна болка и съжаление.

— Майко, моля те... — каза внимателно тя. — Не бъди тъжна. Не плачи. Не мога да те гледам така. Ако си разтревожена, ако нещо не е в ред, не можеш ли да ми кажеш? Бих могла да помогна, знам, че мога.

— Трябват ми малко пари. — Майка ѝ я прекъсна внезапно, като че ли не беше чула нито дума от това, което Елен говореше. — Трябват ми седемдесет и пет долара. Трябва да ги имам. Трябва.

Елен я загледа, усети как тревога стегна гърлото ѝ. Тя отвори уста, но преди да може да говори, майка ѝ се изправи, въртейки мократа носна кърпичка между пръстите си.

— Трябва да отида на лекар. Не съм добре, Елен. Знаех го от известно време, ти самата ми казваше. И беше права. Сега си давам сметка. Трябва да отида на лекар, и ми трябват парите. Седемдесет и пет долара. Трябва да ги имам. Трябва.

— Майко, какво ти е? Нощес доста кашляше. Това ли е, майко? Заради кашлицата ли се тревожиш?

— Да, заради кашлицата... И други неща. Не съм добре, това е всичко. — Майка ѝ говореше почти сърдито.

— Не се чувствах добре от дълго време, сега трябва да отида на лекар. Не мога да оставя да продължава така. Трябва да отида на лекар, и трябва да му платя, и тогава ще могат да ме лекуват. Лекарствата са скъпи, Елен, не са безплатни, знаеш. Трябват ми седемдесет и пет долара. Тук има малко. Така че ми трябва още. Шейсет, може би. Откъде ще взема шейсет долара, ей така?

Елен погледна към роклята, която беше облякла. Почувства се нещастна и изплашена. Същия този следобед тя имаше в ръцете си чек за двайсет долара. Не колкото майка ѝ каза, че ѝ трябва, но двайсет долара все пак.

Тя преглътна. Гласът на Нед изплува в съзнанието ѝ. „Вземи ги, Елен, искам го, сладка. Приятно ми е да правя подаръци на моето момиченце, разбираш ли?“

Тя се изправи и топлина нахлу в страните ѝ.

— Имам начин да ти помогна, майко. Мога. Мисля, че бих могла да намеря шейсет долара.

Майка ѝ сновеше от единия до другия край на стаята. Сега тя спря и се обърна към Елен, очите ѝ се разшириха, изпълнени с надежда. Почти изведнъж надеждата угасна, виолетовите очи станаха безизразни.

— Парите ми трябва сега, Елен, не можеш да намериш шейсет долара, не просто така...

— Бих могла, майко. Знам, че бих могла... — Елен импулсивно заобиколи масата. Лъжата беше на върха на езика ѝ почти, преди да помисли. — Мерв Питърс би ми ги дал, знам със сигурност. Знаеш, че му помагах понякога — на щанда за газирани напитки, след училище. Ами, той иска да му помагам по-често, постоянно, каза в съботните сутрини, също така. Тогава има много работа. Той каза, че ще ми плаща по пет долара всяка събота и по пет долара за вечерите след училище. Това прави по десет долара на седмица, майко, помисли — и той би ми дал малко пари в аванс, знам, че ще го направи, ако го помоля. Ако му кажа, че ми трябва...

Тя спря. Нищо от това не беше вярно. Никога не беше работила на щанда за газирани напитки. Преди много време Мерв Питърс беше споменал за такова нещо, но нищо не бе излязло и той едва ли би ѝ дал

тази работа сега — Пришила-Ан би се погрижила за това. Но историята за газирани напитки беше обяснявала нейното отсъствие след училище последните няколко месеца и майка ѝ никога не се беше усъмнила. Тя гледаше в напрегнатото, побеляло лице на майка си, за секунда закопня да се хвърли в майчините ръце и да ѝ каже истината. Би го направила, ако не бе видяла, че лицето на майка ѝ се промени. Надежда блесна във виолетовите очи, ръцете ѝ престанаха да извиват носната кърпа. Тя пое дъх.

— Би ли могла да направиш това, Елен? Наистина ли мислиш, че той ще се съгласи?

— Зная, че ще го направи, майко.

— О, Елен.

Лицето на майка ѝ се сгърчи, и тя разтвори към нея ръце. Елен се впусна към тях и силно прегърна майка си. Сега тя беше по-високата от двете. Майчиното тяло в ръцете ѝ беше много крехко. След малко майка ѝ се отдръпна. Тя опита да се усмихне, посочи розовите карета.

— Такава хубава рокля. Ще ходиш ли към содения щанд тази вечер? Ти каза, но не мога точно да си спомня... Би ли могла да го попиташ, Елен? Да го попиташ тази вечер?

— Ще донеса парите със себе си. — Елен помогна на майка си да се настани отново на нейния стол. — Ще ги донеса със себе си, обещавам. И тогава ще можеш да отидеш на лекар, ще бъдеш отново добре, и тогава... — Тя се поколеба като гледаше облегатата глава на майка си. — Тогава ще можем да говорим повече, майко. Помниш ли, както преди? Ние трябва да планираме. Помисли. Бих могла да напусна училище. Бих могла...

Майка ѝ я погледна:

— Шест часът е, Елен, минава шест. Не трябва ли да вървиш? Аз ще се оправя, ще бъда чудесно. Сега се чувствам по-добре. Не бих искала да те задържам.

Тя присегна към чашата, взе я и отпи от полуизстиналия чай. Елен се поколеба и несигурно тръгна към вратата.

— Може би малко по-късно ще се върна, майко...

— Добре, скъпа. Знам къде си. Няма да се тревожа. Тичай сега.

Нед я чакаше пред старата лятна къща. През последните няколко месеца те често се срещаха там. Тази вечер той я очакваше както обикновено, крачейки нагоре-надолу из тревата и пушейки. Елен го видя преди него, и сърцето ѝ подскочи. Изглеждаше толкова нетърпелив. Дотук тя беше тичала, сега със забързана стъпка тръгна през тревата, спускайки се в неговите ръце. Притисна се към него с натезали рамене, задъхана, борейки се със сълзите, а Нед се засмя от изненада и удоволствие и я притисна още по-здраво.

— Стой, стой — говореше той меко в косите ѝ. — Изглежда трябва здраво да си тичала, за да дойдеш... Какво има сега? — Той повдигна лицето ѝ. — Нещо те е разстроило ли, сладка?

Елен поклати глава и я зарови в гърдите му. Тя не можеше да му каже, още не. Щеше да го помоли, да обясни, но по-късно, помисли, по-късно.

— Добре съм. — Тя притисна устни към неговата фина ленена риза. Усещаше туптенето на сърцето му. — Просто тичах, това е. Исках да те видя.

— И аз исках да те видя, сладка. Броя минутите... — Той взе ръцете ѝ и я задържа далече от себе си, за да може да я огледа. Елен срамежливо отстъпи и отхвърли разбърканите си коси. Очите му се задържаха върху пламналото ѝ лице, върху нейните неспокойни очи. Погледът му бавно се сведе към деколтето от розови карета, после надолу, после нагоре. Той въздъхна дълбоко.

— Много си красива, Елен. — Гласът му беше мек, очите му бяха добили онзи особен израз, който имаха понякога, затова Елен знаеше, че говори искрено.

— Просто си хубава. И твоята коса. Ходила си да ти я правят... — Той повдигна ръка и докосна косата ѝ, после плъзна пръст малко надолу и погали врата ѝ. — Това ме прави толкова щастлив, знаеш ли? Да изглеждаш точно така, да зная, че си купила това заради мен... Дай ми целувка, сладка, само целувчица. Иска ли моето момиченце да ми каже дали ѝ е приятно, че ме вижда?

Докато говореше, той целуна разтворените ѝ устни, придърпвайки я отново към себе си, прегръщайки я внимателно, покровителствено в затворената си прегръдка.

— О, сладка, ако знаеш какво направи с мен — Той погледна към лицето ѝ, и се усмихна, после взе ръката ѝ и я сложи върху своята. —

Имам малка изненада за теб. Ела сега с мен, и ще видиш...

Той тръгна към къщата. Елен заситни край него, завързвайки, за да се изравни с големите му крачки. Той я поведе край градинските храсти по тревата. Елен спря.

— Къде отиваме? Мислех, мислех, че отиваме в ресторант?

— Промених си плана. Измислих нещо още по-хубаво. Ще видиш. Хайде сега.

Той я въведе в къщата, държейки ръката ѝ. През хола, в просторната приемна зала. Елен потрепери от хладния въздух в къщата. Сенниците бяха спуснати, лампите светеха, въпреки че навън беше съвсем светло. Нед видя погледа ѝ, отправен към прозорците и се засмя.

— По-интимно е така. Отпратих прислугата. Няма да бъдем обезпокоени. Виж, Елен...

В другия край на приемната зала той с възторжен жест разтвори високи двойни врати.

Пред тях беше трапезарията, която Елен никога дотогава не беше виждала. Бе огромна стая, разхлаждана от вентилатори, които бавно се въртяха над главите. В единия ѝ край се намираше тежък стар шкаф, отупан с богато украсени сребърни съдове. Сенниците бяха спуснати също и тук, и стаята се осветяваше със свещи, подредени в свещници по средата на дълга махагонова маса. Тяхната припламваща светлина проблясваше върху порцелана и кристала, върху гардениите, върху плодовете от неговите овощни градини. На масата двајсет и четири души можеха свободно да се разположат. В единия ѝ край беше сервирано за двама.

Тя се спря и Нед тихо се засмя.

— Гледай.

Отиде до шкафа и започна да повдига сребърните капаци.

— Омар, студено пиле, специален сос, който нашият готвач прави с грозде. Вкусен е. Опитвала ли си го някога, Елен? Пъпеши. Пресни малини и праскови. Крем. — Той приближи една кофичка за лед. — Сега шампанското става хубаво и студено. Френско шампанско — „Кръг“. Чувала ли си за него, Елен? Всичко това чака нас, сами да се обслужим. По-добре от всеки ресторант в околностите, не мислиш ли, сладка?

Той я погледна в лицето, видя съмнението ѝ, и бързо я приближи.

— Елен, кажи, че си доволна. Искам да си доволна. Искан да бъдеш тук тази вечер, не разбираш ли? Само този път — да ядем един до друг на моята маса, в моята къща. Моето момиченце. Моето хубаво момиченце. Да яде тук като дете, каквато тя си е. Да пие шампанско. Ние празнуваме, Елен, не разбираш ли това?

— Какво празнуваме? — Тя го гледаше неуверено.

— Предполагам, че ще видиш. — Той се засмя. — Ти и аз, ние имаме много за празнуване, бих казал.

Той взе ръката ѝ и я поведе към приемната зала.

— Сега, само стой тука, аз ще ти донеса шампанско. Пий го бавно — не забравяй бърбъна.

Елен не беше забравила бърбъна, помнеше го прекалено ясно, така че беше внимателна. Една чаша шампанско. Една чаша вино с вечерята. Дори и толкова да бъде, тя знаеше, че алкохолът ѝ въздействаше. Той правеше главата ѝ да олеква, повишаваше ѝ настроението, но ѝ беше хубаво от това. Нед беше внимателен и забавен, като ѝ разказа за един конгресмен, когото познавал. Той изглеждаше отпуснат и напълно свободен. Седеше под доста грозния портрет на своя баща, като че тази вечеря беше най-нормалното нещо на света.

Той като че ли не се притесняваше колко пие, забеляза тя. Три чаши шампанско срещу нейната една, поне четири чаши вино, след вечерята. Когато се върнаха отново в приемната зала, той си наля бърбън с лед.

Седеше срещу нея, с удобно разкрасени крака, пушейки пура. Отблъскващият дим се носеше из пространството. Елен помисли: „Следващият път, когато си остави чашата, ще го помоля за парите. Трябва, не мога повече да отлагам.“

Той остави чашата си, и тя го изрече. Настъпи тишина. Той гледаше през стаята към нея, като че ли това, което бе казала го беше изненадало. После бавно се усмихна и дълго потегли от пурата си.

— Шейсет долара?

— Ще бъде заем, разбира се. Ще ти ги върна, всеки цент. Това е, което ми трябва сега. Аз... Трябва ми за една приятелка.

— Сигурно. За някого, когото познавам?

— Не, не, ти не я познаваш.

— Добре тогава — да видим.

Той присегна към вътрешната страна на белия си жакет и извади от там дебел портфейл от крокодилска кожа. В него имаше свитък банкноти. Погледна тях, после нея. След това затвори портфейла и го остави настрана.

— Ела тук, сладка.

Той потупа мястото до себе си, Елен бавно се изправи и приближи. Щом седна, той взе ръката ѝ.

— Ще бъдеш ли мила с мен тази нощ, Елен? Ще ме направиш ли да се чувствам щастлив? Направи това, и аз ще имам честта да ти помогна. Казах ти. Обичам да правя подаръци на моето момиченце, знаеш това...

Той си сръбна още една голяма глътка от бърбъна. Ръката му беше влажна, въпреки че в стаята беше хладно. Внимателно, но настойчиво той наведе ръката ѝ и я притисна върху едрите мускули на слабините си.

— Целуни ме, Елен. Само една целувчица.

Елен се наведе напред. Неговите устни бяха пълни и зачервени, той отново доби онзи замъглен поглед. Тя внимателно притисна устните си в неговите.

— Не така, сладка... — Той леко се премести от мястото си. — Отвори си устата, знаеш как обичам да те целувам. Повече. Да. О, сладка, така...

Тя усети бърбъна върху устните му. Мустакът му драскаше кожата ѝ. Той я наклони назад, облягайки се отгоре ѝ с цялата си тежест, ръката му се движеше върху роклята ѝ, а езикът в дълбоката ѝ, топла уста.

— Сладка, какво носиш под роклята? — Той игриво стисна гърдата ѝ, така че тънката тел в нейния сутиен леко се заби в кожата ѝ. — Мисля, че си си купила и нещо друго, освен роклята, нещо друго, за да ми направиш удоволствие. Така ли е, Елен? Така ли е?

Елен наведе очи. Сърцето ѝ биеше много бързо, гърлото ѝ беше стегнато и сухо.

— Може би... — гласът ѝ излезе нисък и дрезгав, и когато го погледна, видя съответстващия отклик в неговите очи. Развълнува и обърка я бързината на тази негова реакция, лекотата, с която тя можеше да я предизвика.

— Ти си малка лисичка, знаеш ли това? Една мила, лоша лисичка. Знаеш точно как да подлудиш един мъж. Откъде си научила това, Елен? Малко момиче като теб? — Той наведе устни към врата ѝ и зарови лице зад ухото ѝ. — Приятно ти е, нали? — Той въздъхна тежко. — Понякога се преструваш, че не ти е, но аз зная. Кажи ми, Елен, кажи ми, че ти е приятно, и когато целувам моето собствено момиченце...

— Харесва ми — Тя се колебаеше. — Харесва ми, когато ме целуваш.

— А когато те пипам? Харесва ли ти също и това, сладка?

— Понякога. — Тя погледна настрана. — Може би не би трябвало.

— Не казвай това, не го мисли, чу ли? — Той вдигна ръка и започна да я докосва по гърлото. — Ако ти е хубаво, е хубаво. Няма смисъл да отричаш това, което чувстваш, сладка. Знаеш, че съм луд по теб. Знаеш, че никога няма да ти направя нещо лошо. И освен всичко друго — ти ми се доверяваш, сладка, знам. Ти не би дошла при ме за помощ, ако не ми се доверяваше, знам това.

Гласът му беше мек, но сега доби леко твърд оттенък. За първи път тревога завладя Елен, усещане, че нещата се изплъзваха от нейния контрол. Той започна отново да я целува, да стиска едрата извивка на гърдите ѝ под памучната рокля. После, като оправи панталоните си, той рязко се изправи точно в момента, когато Елен бе решила, че трябва да му каже да спре. Той я хвана за ръката.

— Топло е тук, не мислиш ли? Нека да отидем на друго по-хладно, по-удобно място...

Той я поведе извън стаята, през хола, нагоре по широкото стълбище. И да беше чул нейните протести, с нищо не го показа. На широката остъклена площадка силно я притисна към себе си. Дишаше учестено, едната му ръка опипваше за дръжката на вратата.

Намериха се в стаята на неговата съпруга. Елен веднага я позна, дори и след толкова години. Сенниците не бяха спуснати и лунната светлина нарязваше на ивици пода. Тя просветваше и в тройното огледало, върху тежките сребърни четки за коса и гравираните стъклени шишета. Тапицирани кресла стояха покрити с ленени покривки. Нед се отдалечи от нея и грубо дръпна една от тях. Обърна се и я хвърли върху леглото на жена си, върху покривката му от

бродирана коприна. Той я оправи, заглади гънките ѝ, така че се образува пространство от бял лен по средата на коприната. Тогава той започна да разкопчава колана си.

Елен стоеше неподвижна. За миг тя усети фиба за коса в ръката си, замириса ѝ на кичури коса, видя подпухналата кожа, втвърдена от топлината. Тя вдигна ръце.

— Не мога. Какво правиш? Нед, моля те...

— Гледай, сладка, хайде да не си играем повече, а? — Той леко залитна, смееше се, гласът му бе изпълнен с внезапно нетърпение. — Ти искаш подарък, само бъди добра с мене, съгласна ли си? Истински добра, така както знаеш, че можеш да бъдеш.

Пръстите му ровеха из панталона, тя чу ципа, докато той се приближаваше към нея. Той се засмя и я хвана за ръка.

— Хайде, Елен. Дай ми ръка. Не ме дразни сега, не знаеш ли? Мъжете не обичат жени, които ги дразнят. Това е. Сега, пипни ме, сладка. Карай, пусни си ръката право в панталоните ми. Леко и бавно.

Той изсумтя от удоволствие.

— Така, така, сладка. Чувстваш ли, че е хубаво? Чувстваш ли го, че е голям? Виждаш ли сега какво ми правиш...

Той държеше ръката ѝ и я притискаше към плътта си. Топлината на кожата му, големината на ерекцията му я ужасиха. Тя не можеше да помръдне, а той като че ли изтълкува нейната мълчалива неподвижност за съгласие. Притегли я върху леглото, повдигна я на ръце и я бутна назад, върху бялото пространство на покривката. После, започна да се разсъблича бавно, като че ли се забавляваше да нрави стриптийз пред нея.

Абсолютно неподвижна, Елен седеше върху чаршафа и го наблюдаваше. Разумът ѝ отдавна бе престанал да мятта стрели и да се отдава на смут, а стана твърд, студен и ясен. Тя разбра напълно, с хладна безпристрастност, като че ли това се случваше с някой друг.

Той беше подготвял това в продължение на месеци, в очакване на момента, когато съпругата му ще отсъства. Това, че тя му поиска пари, му бе дало допълнително извинение, това беше всичко. Сега, тя виждаше, че според него това, което правеше беше напълно справедливо. Тя беше приела подаръка, сега искаше пари, а той искаше това. Любовта нямаше нищо общо, разбира се, че не, колко глупава е

била тя. Само секс и търговия. Шейсет долара струва едно хубаво прекарване на времето.

Той си остави късите гащета. Елен го гледаше. Съблечено, тялото му изглеждаше силно и ъгловато, наедряващо около кръста, с наченки на шкембе. Върху гърдите му имаше рогозка от гъсти черни косми. Сравнена с тена на лицето, врата и ръцете му, останалата част от неговото тяло беше изненадващо бяла. Ерекцията му бе голяма. Държеше ръце върху бедрата си с усмивка на абсолютна самоувереност. Елен го гледаше, и знаеше, че го мрази от цялото си сърце.

— Виждала ли си досега мъж така?

— Не.

Той се ухили.

— Нека да те наглася малко по-удобно, нали, сладка?

Той хвана ципа на роклята ѝ, заплетен в нейните коси. Когато го оправяше, ръцете му леко потрепераха. Той я изхлузи през главата ѝ и я хвърли на пода. После коленичи назад върху леглото и само я гледаше.

— Исусе, сладки Исусе.

Не си направи труда да махне сутиена. Просто повдигна дантелените чашки над гърдите ѝ, така че се откриха зърната. После бутна назад и започна да смуче. Полуколеничил, полусвит, той зарови глава в плътта ѝ. Елен лежеше неподвижно. Тя го гледаше и го чувстваше безкрайно далече, на милион мили от себе си, от другата страна на луната. С една част от разума си, който не бе знаела, че притежава, тя пресмяташе къде трябва да го спре. Отначало той беше твърде зает, за да забележи колко спокойна беше тя. Беше твърде зает да ближе, смуче и проучва. Пръстите му се движеха долу, потупваха я по гладкия корем, колебаеха се, после тръгваха надолу. Надникнаха зад тънкия найлон, усетиха срамния хълм, дръпнаха найлона на страна, сграбчиха я болезнено за окосмения хълм, така, както мъж хваща куче за врата.

— Разтвори си краката, сладка. Само малко сега. Няма да те заболи. Аз искам на моето момиченце да направя удоволствие. Дай ми да те почувствам, дай ми да те пипна. Хубаво ли е, сладка, приятно ли ти е, когато те пипам така?

Един пръст се мушна между устните, търсейки, притискайки прекалено силно. Бързо и рязко той задвижи пръста си.

— Още си суха, сладка. Сега почакай малко. — Той ниско се засмя. — Жената е точно като колата, знаеш ли? Трябва да им дадеш време да загреят.

Още малко подвижи вътре пръста си, и Елен потръпна.

— Хайде сега, сладка, ти не правиш усилие, знаеш ли? Ето. — Той рязко издърпа ръката си и хвана нейната.

— Сега ме чувстваш, опознаваш ме. Виж колко съм затоплен, колко топъл...

Той бутна ръката ѝ през цепката на шортите, водейки я зад гладката, втвърдена кожа на своята стрела, надолу, към отпуснатата кожа на висящите топки. Те бяха влажни и сбръчкани отвън, закръглени и твърди като камъчета отвътре. Стрелата на пениса му се наклони и порасна от нейното докосване. Елен затвори очи.

— Искаш ли да погледнеш, сладка? Да видиш сладките работи? — по гласа му тя можа да разбере, че той се усмихва, усети, че смъкваше шортите си.

— Отвори си сега очите, сладка. Хвърли един хубав, дълъг поглед.

Елен погледна. Плътта му изглеждаше зачервена и подпухнала. Върха на пениса му е като око, помисли. Едно немигащо оченце с една бяла, влажна перла в средата.

— Можеш да ме целунеш тук долу, сладка. Наистина е приятно. — Той се хвана с ръка, като че ли по-добре да се покаже. Тръпка премина през тялото му.

— Сладка... Не мога да се сдържам повече. Знаеш какво искам... — гласът му беше дебел и неясен. Той се опитваше да я разкрачи. Две дебели бедра стояха от двете страни на ханша ѝ. Елен отвори ясните си сини очи и го погледна право в лицето.

— Аз няма да продължавам до края.

Думите прозвучаха доста ясно. Тя видя как очите му за миг се разшириха от изненада. Но това беше само за миг, лицето му пламна, устните му се отпуснаха, очите му станаха целенасочени отново. Той сякаш не я виждаше, помисли безпристрастно тя.

— Сигурно, сигурно. Лягай назад... — Той се задъхваше. Грубо я бутна назад, опипвайки с ръка гърдите ѝ, хващайки ги двете заедно,

така, че те образуваха тесен канал от плът за стрелата на неговия пенис. Тогава той започна да се търка, напред-назад, напред-назад с гневно, неритмично движение. Над нея изкривеното му лице се полюшкваше.

— Така, така. Така е хубаво, толкова хубаво. Исусе — не мърдай сега. Ти си толкова голяма, съвсем момиченце, и толкова...

За секунда триенето се усили, стана френетично и като че ли крадливо. Тогава той спря, тялото му се втвърди, с издишването си издаде стон. Елен беше затворила очи, всичко стана много, много бързо, сега тя ги отвори с внезапна тревога. Имаше вид на умиращ. Тогава тя усети, че влага избликна от гърдите към шията ѝ. После той тежко дишайки се отпусна.

След няколко минути тя леко го избута и той се претърколи от нея. Тя внимателно седна и спусна крака от ръба на леглото. Погледна назад към белия чаршаф. Той беше внимателно оправен, нямаше никаква бъркотия върху коприната на леглото на съпругата му. Колко пъти го беше правил преди, и защо тук? Беше ѝ все едно, но изпитваше хладно любопитство.

— Сега трябва да си вървя.

Той седна и си заобува шортите.

— Сигурно. Но по-добре първо се изчисти.

Той донесе кърпи и затърка с тях кожата и косата ѝ. Съвсем без смущение, забеляза тя.

— Това е най-добрият лосион за кожа в света. — Той се захили. — Така поне казват, сладка.

Елен си облече роклята и ѝ дръпна ципа. Мълчаливо изчака той да си облече ризата и панталоните.

— Мога ли сега да взема парите?

Не „подаръка“, парите. Тя го произнесе съвсем ясно. Искаше той да знае, че беше разбрала, че не беше измамена. Освен това искаше да знае, че не е почувствала нищо. Беше си купил хубавото прекарване, това беше всичко.

Той се намръщи. Тя забеляза, че се обиди, но се опита да го отмине.

— По много глупав начин тълкуваш нещата. — Той се поколеба с ръка на жакета. — Това ли е всичко, което знача за теб? Хайде сега, сладка.

— Мисля, че каза, че обичаш да правиш подаръци?

Този път тя не можа да сдържи презрението в гласа си, и той го разбра. Отброи по десет банкнотите върху тоалетката на жена си. Трийсет, четирийсет, петдесет, петдесет и пет. Той ѝ хвърли лукава усмивка и сложи обратно портфейла в джоба си.

— Трябват ми шейсет.

— Пет остават по сметката. Ще си ги получиш следващия път, когато бъдеш добра с мен.

Елен го погледна. Прекоси със стегната стъпка стаята и взе парите. Той хвана ръката ѝ.

— Исусе, ти си нещо, знаеш ли? Не мога да повярвам. Видях в теб повече такт, отколкото в една Ню Орлеанска католичка... — пръстите му я пристегнаха през кръста. — Хайде сега, сладка, защо се държиш по този начин? Ядосах ли те с нещо или какво? Елен, говори ми, кажи нещо. Хубаво ти беше, нали? Създадох ти удоволствие...

— Трябва да си вървя. — Тя освободи кръста си и се обърна. Беше започнала да трепери и искаше да излезе от стаята преди той да беше забелязал това.

— Елен...

Имаше умолителна нотка в гласа му. Той вдигна ръка към нея и тя за миг погледна назад.

— Елен, сладка, моля ти се. Почакай за минута...

— Няма да чакам! — изведнъж гневът и обидата надделяха. Тя тропна с крак. — Мразя те. Мразя себе си. Не трябваше да правиш това. Не трябваше.

Гласът ѝ се извиси и пресекна. Тя знаеше, че звучеше по детски. Знаеше също, че никога нямаше вече да бъде дете. Бързо се обърна и излезе от стаята.

Тази нощ в Оринджбърг имаше бунт. Появиха се няколко различни версии за това как беше започнал. Някои казваха, че в началото трима бели мъже и една бяла жена излизали от бар, а един негър казал нещо за жената, когато тя минавала край него по „Мейн стрийт“.

Други твърдяха, че започнал, когато трима бели мъже в Чеви се опитали да грабнат една негърка и нейният приятел се сбил с тях,

когато се опитали да я изтеглят в колата.

Някои обвиняваха за това алкохола, други упрекваха местните чернокожи активисти, същите, които протестираха за сегрегацията в автобусите. Едни го обясняваха с жегата — влажността беше много висока, а температурата не слезе под трийсет и седем градуса в продължение на повече от седмица. Трети търсеха вината в полицията, четвърти във федералното управление. Но, каквито и да бяха причините, бунтът започна, резултатите от него бяха ясни.

Лерой Смит, седемнайсетгодишен негър, работещ като механик в гаража на Хейнис, път 48, беше съобщено, че е мъртъв при пристигането му в околната болница в Монгомъри от прободна рана в сърцето.

Други три момчета, всичките чернокожи бяха задържани в ареста, очаквайки съд. Две бели момчета бяха задържани за разпит и по-късно освободени. Две витрини бяха счупени, една кола беше подпалена. Нямаше граждански свидетелства.

Елен чу сирените. Те я събудиха в един през нощта, както лежеше в тясното легло, унесена в полусън. Майка ѝ се обърна и се размърда, но не се събуди. Сирените виеха в тъмнината и накрая, Елен стана, излезе навън и седна на стъпалата.

Въздухът бе натежал от влага. Клоните на дърветата едва се различаваха в мрака. Лека лунна светлина огряваше испанския мъх, така че дърветата изглеждаха сякаш по тях пълзяха сребърни змии. Едри и космати бели нощни пеперуди се струпваха към светлината, после изчезваха в тъмното. Една светулка блесна и потъна в мрака.

Отвъд фургонния парк тя чуваше гласове, отваряне и затваряне на врати, а още по-нататък, където минаваше пътят прожектори осветиха небето, а сирените виеха. Тя седя там час, може би повече, без да знае какво се беше случило, способна обаче да си го представи, защото се беше случвало и преди. Знаеше какво означаваше сирената — омраза и смърт.

След два часа сирените спряха. Прожектори повече не осветяваха небето. Утихнаха гласовете във фургонния парк, вратите се затвориха. Там в далечината, отвъд памучното поле, тя чу преминаването на товарния влак, трясъкът на неговите колела повтаряше в неподвижния въздух: омраза и смърт, омраза и смърт,

омраза и смърт... Когато премина железопътната кръстоска при Оринджбърг сирената му зави, после пак настъпи тишина.

Тя седя неподвижно, докато очите и, привикнали сега с тъмнината не забелязаха да мърда сянка по-нагоре, между дърветата. Тя се изправи, и сянката пак помръдна. Тогава тя изтича надолу по стълбите, през двора и през малката вратичка.

— Били?

Той стоеше под дърветата, на лунната светлина лицето му изглеждаше много бледо. Дори отдалече тя можа да види, че е ранен. По ризата му имаше кръв, дълга разкъсана рана стигаше, чак до бузата му.

— Били, ранен си. Какво ти е? Какво ти направиха? Какво се случи?

Когато тя приближи, той взе ръцете ѝ и ги задържа в своите.

— Лерой е мъртъв. Щеше да се жени следващата седмица. Аз отидох в болницата. Знаех, че сигурно е умрял, но все пак мислех, все пак се надявах. Навсякъде имаше полицаи, във фойето, по коридорите, гъмжеше от тях. Те не искаха да ме пуснат, не искаха да ми кажат дали е мъртъв. Накрая ми каза една сестра. Неговото момиче вече беше там, и когато тя чу за това, започна да пищи. — Той закри ушите си с ръце. — Още я чувам. Тя не можеше да повярва — случи се толкова бързо. Аз бях с тях. Видях, видях цялата работа. Лерой не направи нищо. Едва ли дори проговори, и когато ножът влезе в него, той дори не извика. Той просто се преви на две, като че ли, за да си почине. След това очите му се обърнаха и той ритна — много леко, само с единия крак. Тогава разбрах. Той беше мой приятел. Три години работих с него. Бях му обещал да отида на сватбата.

Изведнъж краката му се подгънаха. Той падна превит на земята, с ръце обгърнали тялото, с подпряна на една страна глава. За момент Елен остана неподвижна, гледайки го, после бързо се сви до него и го прегърна. Почувства, че ѝ е ужасно студено и изведнъж я обзе страх.

— Били... — устните ѝ бяха така пресъхнали, че тя с усилие произнасяше думите. — Били, видя ли го? Видя ли кой го направи? Позна ли го?

— Да. — Той повдигна глава.

— Били, Били, погледни ме. Каза ли на полицията?

— Още не. — Той направи гримаса. — Опитах. Но те като че ли внезапно бяха оглушали.

— Но ти ще им кажеш ли? Ще направиш ли разкритие?

— В бензиностанцията ще бъда мълчалив, понеже е траур. — Той повдигна рамене. — Предполагам, после ще сляза надолу.

Погледна към нея и вдигна ръка към лицето ѝ.

— Ти плачеш. — Изглеждаше изненадан. — Елен, защо плачеш?

— Знаеш защо, о, Били, ти знаеш!

Той продължително я погледна в очите, после много внимателно избърса сълзите ѝ. Лицето му изглеждаше доста променено. Твърди линии се бяха появили по него и Елен помисли, че изглежда по-възрастен. Имаше уморен вид и въпреки, че очите му продължаваха да я гледат, погледът им като че ли стана така далечен, както лятното небе.

— Не искам да си ранен, Били.

— Не съм ранен. — Устните му се изкривиха в усмивка, и тя разбра, че той нарочно се направи, че не я разбира. — Виж, това е просто резка...

— Били...

— Просто е... Нямам избор. Нямам, ако искам да съм наясно със съвестта си. Това е всичко. — Той се изправи, и издърпа Елен. — Един ден... — Той спря, леко я обви с ръце и отново я загледа. — Един ден ти ще отидеш далече от тук, бих искал да мога да дойда с тебе, това е всичко...

— Би могъл! — Тя импулсивно го докосна. — Би могъл, Били. Можем да отидем заедно. Ние не трябва да стоим тук. Може да си вземем багажа и да се махнем, можем да си намерим другаде работа. Някъде, където е по-различно, където не е като тук. Бихме могли да го направим, Били — бихме могли.

— Бих искал и аз да мисля така, бих искал да вярвам.

— Но не вярваш ли?

— Не, — каза бавно той. — Не вярвам. Но ти ще заминеш. Сигурен съм в това. И се радвам. Каквото и да правиш, каквото и да се случи, аз също ще се чувствам част от него. По този начин ще бъда щастлив. И горд.

Елен го загледа, после обърна глава.

— Ти не ме познаваш, Били — каза тя. — Не ме познаваш. Ако ме познаваше истински, не би казал това.

— Познавам те по-добре, отколкото мислиш. И все пак го казвам.

Той внимателно докосна лицето ѝ, обръщайки главата ѝ така, че да може да гледа в очите ѝ, а на Елен се стори, че гледаше в нейното сърце.

— Връщай се в леглото. — Той леко я побутна. — Късно е.

— Искам да остана, искам да бъда с тебе, Били.

— Не сега. Имам нужда да бъда сам. Трябва да помисля.

Елен стана в шест. Въпреки че слънцето още беше ниско, бе вече много топло, потискащата горещина беше така натежала от влага, като че ли само една буря би могла да я раздвижи. До леглото на майка ѝ върху малкия жълт шкаф стоеше цялата купчина долари, които ѝ беше дала предната нощ. Това беше първото нещо, което минавайки забеляза.

Елен изчисти малката кухня. Нямаше чинии от предната вечер: майка ѝ пак не беше яла. Постави овехтелия вече „Песли“ шал, помете пода и избърса балатума, после внимателно подреди чиниите за закуска за майка си и за себе си. Наточи чаша вода от помпата, стопли я, и когато чу, че майка ѝ се раздвижи, ѝ я занесе да се измие.

— Да е чисто, — каза майка ѝ, когато седна. — Трябва ми всичко да е чисто, Елен.

Трябваше ѝ много време, за да се приготви. Когато накрая влезе в кухнята, Елен забеляза усилието, което е направила. Косата ѝ беше внимателно вчесана, бе гримирала лицето си. Устните ѝ изглеждаха поразително червени върху бледата кожа. Беше сложила най-хубавата си рокля и най-хубавите си обувки, с високи, тънки токове, които бяха изтъркани. Когато седна, тя погледна със съжаление към тях и поправи ръбовете на чорапите си.

— Моят последен здрав чифт — Тя вяло се усмихна на Елен. — Пазех ги.

Елен спокойно ѝ приготви чая, но майка ѝ отпи само няколко глътки и то без мляко. Не пожела да хапне нищо. Елен седна и се надвеси над масата.

— Майко, майко, искам да чуеш какво ще ти кажа.

Майка ѝ я погледна. Виолетовите очи срещнаха Еленините, а после се отместиха.

— Майко, моля те. Важно е. Дълго мислих. Ние трябва да се махнем от тук, майко. Трябва.

— Разбира се, скъпа. Знам това. — Виолетовите очи отново се обърнаха към Елениното лице и отново Елен разбра, че майка ѝ едва ли я вижда, камо ли да я слуша. Безпомощна, тя се присегна и хвана ръката ѝ.

— Слушай, майко, моля те, слушай. Знам, че винаги сме говорили за това преди, когато бях малка. Планирахме и се опитвахме да спестяваме, после забравихме за това известно време, а после заговорихме отново. Но не мога да кажа, че това ми харесва, майко. Сега не. Говоря сериозно. Трябва да се махнем веднага от тука. Това е, това е лошо място. Ужасно място. То въздейства върху костите, върху ума ни. То... То изстисква цялата ни енергия и нашата воля. — Тя прекъсна. Майка ѝ не слушаше.

— Майко! Аз ще пиша на Елизабет. На твоята сестра, Елизабет. Ще ѝ пиша днес.

Това стигна до нея. Елен срещна разбиране в майчиния си поглед. Тя стисна по-силно ръката ѝ.

— Ще ѝ ниша, майко, и ще ѝ обясня. Ще ѝ кажа колко си зле и колко се нуждаем от помощ. — Тя пое дъх. — Ще я помоля да ни изпрати билет, за да се върнем в Англия. Сигурна съм, че тя ще ни помогне, майко. Тя е твоя сестра. Ти никога не си я молила за нищо. Ако тя не ни помогне, аз ще напусна училище. Не след две години. Сега. Ще напусна училище, ще си намеря работа и ще печеля пари. Това може да изисква малко повече време, но аз мога да го направя, майко, зная, че мога. Мога да работя на две места, както правеше Били Танър. Да работя вечер, както и през деня. Млада съм, майко. Помисли, майко. Само още една година, това е всичко. Може би дори не толкова дълго. Ако Елизабет ни помогне, това може да стане в срок от два месеца, няколко седмици...

Майка ѝ рязко се дръпна от масата. Коляното и се закачи в крака на стола и се блъсна в ръба му. Настъпи кратка тишина. Майка ѝ бавно протегна крака си и погледна надолу. Бялата бримка се проточваше от коляното до глезена ѝ. Тя погледна към Елен, и каза:

— Бременна съм.

Това беше дума, която Елен никога не беше чувала майка ѝ да употребява. Беше я произнесла с тих, равен глас, без чувство. После

леко се изкашля и прочисти гърлото си.

— Два месеца. Осем седмици. Ще го направят до третия месец, но колкото по-дълго го оставиш, толкова е по-опасно. На два месеца е доста сигурно. Имам сега парите — благодаря ти за това, Елен. Днес ще отида в Монгомъри и ще се прегледам.

Тя говореше, като че ли ставаше въпрос за вадене на зъб, който ѝ създава неприятности.

— Майко...

— Всичко е наред, скъпа. Знам, че това е незаконно, но този закон е много глупав, и нереалистичен, и слава богу, винаги са се намирили лекари, които са разбирали това и са били готови да помогнат. Лекари и други хора, разбира се. Казват, че Мисисипи Мери правела неща от този род понякога, но аз не зная точно. Не бих отишла на подобно място, така че не се тревожи. Човекът в Монгомъри е истински лекар. Има квалификация. Ще бъда съвсем добре.

Майка ѝ замълча. Тя внимателно отмести ръката си от Еленината. Повдигна очи и погледна през прозореца, лицето ѝ беше спокойно, гласът равен.

— Ще го направя днес. Вярвам, че става много бързо и много просто. Ще си бъда вкъщи довечера около шест, защото ще трябва да полежа малко след операцията. Когато се върна, ще говорим за твоите планове, скъпа. Довечера. Или утре. Но ти разбираш, нали Елен, че не мога да мисля за тях сега? — Тя замълча и леко се намръщи, като че ли се опитваше да си спомни нещо, което се бе изплъзнало от ума ѝ, нещо много дребно — точка от списъка за пазаруване, може би. — Нямах намерение да ти казвам това, разбира се. Не е нещо, което подлежи на обсъждане, нали? — Тя едва се усмихна. — Но мисля, че ти трябва да знаеш. Виждаш ли, аз бях много глупава, сега разбирам това. И искам да вярвам, че ти няма да правиш подобни грешки. Никога не трябва да вярваш на един мъж, Елен. Никога не разчитай на тях, никога. — Тя вдигна ръка в неопределен жест. — Това е много трудно, разбира се. Човек мисли, че е влюбен — поне жените мислят това. И после човек става така ужасно уязвим. Понякога си мисля, че ако жените не се влюбваха така глупаво, техният живот би бил много по-прост и по-щастлив. Те тогава не биха вярвали на лъжите, разбираш ли? Аз вярвах на лъжите на баща ти, Елен. Той лъжеше за всичко. Той казваше, че когато се върне от армията, ще си получи обратно една ферма.

Казваше, че ще живеем в хубава къща и когато пристигнах тук, открих, че трябва да живея в ужасно, малко бунгало заедно с неговата майка, братя и сестри. Той казваше, че обожава земята, върху която аз стъпвам, Елен... — Тя малко се поколеба. — И аз не знам защо, но беше военно време, и американците изглеждаха толкова славни, и той беше по-необикновен от всички, които бях срещнала дотогава. И така, аз се ожених за него, и дойдох тук с теб, едно малко бебче. Тогава научих, че нищо не е вярно. Нищо. Тогава напуснах, разбира се. Имах своята гордост. — Тя спря и очите ѝ се обърнаха към Елениното лице. — Ти се роди в Англия, скъпа. Винаги съм мислила, че това е важно да се помни. Ти ще го помниш, нали?

— Майко, моля те спри, не продължавай. — Елен опря глава и майка ѝ въздъхна.

— Да, добре, предполагам, че си права. Няма причина да се мисли за миналото. Осъзнавам това. Аз мислех прекалено много за миналото. А всъщност няма защо, защото човек нищо не научава от това. Историята се повтаря. Човек просто продължава, правейки същите грешки и вслушвайки се в същите лъжи — абсолютно същите, произнесени само че с различен глас — и човек им вярва. — Тя бутна настрана чашата и чинийката, леко удряйки лъжичката с пръста си.

— Добре, аз няма повече никога да го повторя. Никога от днес нататък. И се надявам, че ти си ме слушала, Елен, защото за мен е много важно да разбереш, това което казах. Ти сега си жена, скъпа, а животът ти едва започва...

Тя спря изведнъж и Елен я погледна. Тя гледаше към часовника на стената. Старите червени лепенки още стояха там, в старото си положение, изпоцапани и избелели, но все още там.

— Спомняш ли си как ме очакваше, скъпа, когато майка излизаше? Ти беше толкова добро момиче. — Тя нежно се усмихна в пространството над главата на Елен.

— Имаше една рокля в сиво и бяло от фирмата „Бергдорф Гудман“. Толкова хубава рокля! Чиста коприна. Не бях виждала коприна от години. Още отпреди войната. С това тогава се започна, с тази рокля. О, то започна преди много леко. Случваше ми се да го виждам как се заглежда в мен понякога, когато отивах горе, в къщата, за да правя прическата на жена му. Но тогава за първи път се съгласих да изляза на среща с него. На следващия ден той ми даде тази рокля...

Елен почувства, че тялото ѝ се вдървява. Започна да ѝ се повдига. Мечтателно, гласът на майка ѝ продължаваше.

— Беше толкова хубаво, Елен. Той обичаше да ме разхожда с колата си около плантацията. Там имаше стара лятна къща в градината, където ние се срещахме. Беше малко запусната, разбира се, но ми напомняше за моето детство. Имахме лятна къщичка доста подобна на тази в мястото, където израснах. Спомням си, че му го казвах. На него му беше много интересно. Той може да бъде толкова очарователен мъж, толкова хубав, с такива съвършени маниери...

Тя за миг се поколеба, като че ли нещо в паметта ѝ не съответстваше на думите ѝ, Елен заби нокти е дланта на ръката си.

— Беше много романтично, Елен. Важно е да разбереш това. Не бих искала да мислиш, че съм била въввлечена в нещо гадно или неприятно. Знаех, че е женен, разбира се, но той имаше нещастен брак и като че ли това някак променяше нещата. Имаше време, когато мислех, че той ще се разведе и ще се ожени за мен. Казваше, че иска да го направи, виждаш ли, и те нямаха деца, така че това изглеждаше много просто. С изключение на това, че всичките пари са нейни. Той поддържа плантацията с нейните пари. Би било трудно за него, разбирах това. Никога не го насилвах. Елен — мисля, че е вулгарно, когато една жена го прави. Ние правехме планове — о, знаеш, глупави неща. Какво ще направим с къщата, когато живеем заедно в нея, как ще я украсим, как ще устройваме забавления. Госпожа Калвърт никога не устройвала забавления, което ми се струваше погрешно, като се има предвид коя беше тя и нейното положение тук. Аз бих имала съвсем друго поведение...

— Майко, моля те!

— Добре, аз му вярвах, Елен. — Майчиният ѝ глас съдържаше лек упрек. — Спомняш ли си онази вечер, когато ти беше преброила парите и говореше за връщане Англия, и ние се скарахме? Аз тогава се опитах да ти кажа как би могло да стане. Той ми обеща, че ще говори с жена си — Тя замълча. — Никога не го направи, излишно е да се казва. Не мисля, че съзнателно лъжеше, не съвсем. Мъжете никога не го правят. Те лъжат и си вярват в същото време. Затова трябва да внимаваш, Елен, ужасно лесно е да им се повярва.

— Майко. — Елен се наведе напред. Единственото, за което мислеше, беше как да накара майка си да спре този ужасно спокоен,

безумен разговор. Настойчивостта в гласа ѝ постигна известен ефект. Мечтателните виолетови очи се обърнаха към нея.

— Да, скъпа?

— Майко, той знае ли?

— За това ли, скъпа? — майка ѝ се усмихна. — Не. Разбира се, не. — Тя се поколеба. — Виждаш ли, скъпа, той си има друга.

— Някоя друга? — лицето на Елен побеля.

— Аз не зная коя е, разбира се. Това не ме засяга. Мисля, честно казано, че вероятно винаги е имало други. От време на време. Цветнокожи. Баща му е бил такъв — или поне така съм чувала. Той е южняк, това е в кръвта му. Това е нещо, което той има — не исках да зная за него, и ако се е случвало, случвало се. Съвсем различно беше между мен и него — знам това. Продължи дълго време. Много дълго. Понякога ние се скарвахме, разбира се и имаше периоди — понякога доста дълги — когато не се срещяхме. Но накрая той винаги се връщаше при мен. Мислех, че ме обича, Елен. За момента. До съвсем скоро, ние все още се срещяхме твърде често. Не така често, както преди, но той все още се нуждаеше от мен. Понякога. После се случи това, което беше много глупаво от моя страна, беше голяма небрежност, но той беше два месеца във Филадельфия, и аз бях толкова щастлива да го видя, когато се върна... — Тя спря за момент, лицето ѝ доби смекчен израз, и тя отпи малка глътка от чая. — Знаеш ли, аз съм горда, Елен, ме нищо не му казах. Бих могла да му кажа, предполагам. Би било толкова лесно да моля и да плача, но аз наистина не бих понесла да постъпя така. Така че, аз просто няма да го срещам повече, това е всичко. Той никога не трябва да узнае, Елен. Цялата работа е... — Тя замълча. — Мисля, че той ми напомняше за твоя баща. Сигурна съм, че беше така. Това беше причината да започна всичко. За първи път, когато срещнах баща ти, носех копринена рокля — толкова хубава рокля, Елен, бледолилава, и си забождах роза на рамото. Отидохме в „Кафе роял“, спомням си — бяхме част от групата, беше такава великолепна вечер, толкова весела и всички бяха очарователни. Тогава разбрах, че баща ти ми се възхищава. Можех да го разбера...

Тя рязко прекъсна. Облегна главата си и я разтърси леко, сякаш да проясни мисълта си. Очите ѝ, които бяха започнали да блестят, помръкнаха отново.

— Преди седемнайсет години. И сега това. Колко глупаво.

Елен се изправи. „Когато той се върна от Филадельфия. Преди два месеца.“ Тя притисна дланите си в масата, за да възпре треперенето им.

— Бих искала да го убия, — каза тя. — О, господи, бих искала да го убия.

Майка ѝ погледна абстрактно, като че ли тя нищо не бе казала. После, обърна лице към часовника на хладилника. Стрелките бяха на девет. Тя се изправи.

— Би ли ми донесла чантата, Елен? Опаковах някои неща, които може да ми потрябват. Тя е в спалнята.

Беше невъзможно да се движиш из Оринджбърг, без да бъдеш наблюдаван. Това беше едно от нещата, които Елен най-много мразеше тук. „Ако се изплюеш на «Мейн стрийт» в два часа, казваше Били, когато бяха деца, иди в Мейбъри в три, и те ще ти кажат къде ти е паднала плюнката“.

Понякога Елен можеше да види наблюдателите. В Оринджбърг имаше твърде много хора, които се разтакаваха край витрините на магазините и клюкарстваха, особено, когато времето беше противно топло, каквото сега. Понякога това беше просто една завеса, раздвигена от вятъра или сянка, която хващаш с крайчеца на окото.

Днес беше по-лошо от обикновено. Две витрини бяха атакувани, имаше стъкла по тротоара. Не се виждаше никакъв цветнокож — само групи от бели мъже и жени скупчени за разговори, които пресекваха веднага, щом тя и майка ѝ минаваха и продължаваха веднага след тях.

Останките от изгорената кола бяха преместени. В края на „Мейн стрийт“ под оскъдната сянка стоеше полицейска патрулна кола. На покрива ѝ се въртеше синя лампа. Прах във въздуха и напрежение, което можеше да се помирише. Елен и майка ѝ стояха на автобусната спирка, а въздухът трептеше от зноя.

Автобусната спирка беше точно пред козметичния салон на Каси Уайт. Стояха под слънцето, сянка нямаше. Майка ѝ като че ли не забелязваше горещината. Стоеше, вкопчена в малкия сак, загледана надолу по улицата, откъдето трябваше да се зададе автобусът. Елен нямаше да отиде в Монгомъри с нея, майка ѝ не разрешаваше.

След известно време излезе Каси Уайт, облечена в работната си престилка. Беше събота сутрин и трябва да имаше много работа. През прозореца Елен можа да види всичките четири сешоара, работещи с пълна сила. Една от новите помощнички подстригваше коса, друга измиваше нечия глава в новия леген, с който Каси се беше снабдила. Легенът имаше изрязано място за врата. Каси беше горда с новия леген: това беше модерно нововъведение.

Елен я видя, че отива към майка ѝ, а после, като я погледна, лицето на Каси се промени. Тя спря с шокиран поглед, после тръгна напред и сложи ръце на майчините ѝ рамене.

— Вайълит? Добре ли си, Вайълит? — Тя се поколеба и Елен видя погледа ѝ надолу, към затворения с цип сак.

— Отлично съм, благодаря, Каси. Просто чакам Монгомърския автобус. — Майка ѝ едва обърна глава.

— Искаш ли да влезеш вътре и да поседнеш малко? Толкова е горещо, и този проклет автобус... Ами, никога не се знае кога ще се върне. Може би ще мине още половин час. Влез вътре и си отпусни краката. Имам вентилатор...

— Благодаря ти, Каси, но струва ми се, че виждам автобуса да идва.

Тогава майка ѝ леко обърна глава. Една сълза бавно се търкаляше по страната ѝ и тя я избърса.

Чертите на Касиното лице се смекчиха, тя беше истински разстроена.

— Хайде, Вайълит, — каза тя меко. — Не изглеждаш добре. Влез вътре и си почини малко. Можеш да влезеш отзад, ако предпочиташ. Там е тихо. Има още колкото си искаш автобуси — вземи някой покъсно, защо не?

— Трябва да се кача сега. Имам час, Каси.

Майка ѝ го произнесе като че ли беше нещо голямо, като бизнес среща, важен обед. Тя повдигна ръка и махна на автобуса. Носеше евтени бели ръкавици с малко замрежено място на един от пръстите.

— Всичко е наред, Каси, — промърмори Елен. Хората бяха започнали да зяпат. Вътре, в салона една от помощничките беше спряла подстригването, за да гледа.

По улицата праха се надигна и автобусът приближи. Каси се обърна към Елен:

— Ти отиваш ли с майка си, Елен?

— Не, тя не идва с мен — отговори майка ѝ. Елен задълба с обувка земята.

— Аз ще я чакам, Каси, — неохотно отговори тя. — Ще посрещна автобуса, когато тя се връща.

Автобусът се препълни, вратите изсъскаха, и останаха отворени. Майка ѝ се колебаеше.

— Тук ли ми е портмонето? О, да, тук е. — Тя се обърна бързо към Елен и постави суха целувка на бузата ѝ. — Довиждане, скъпа. Ще се видим довечера. Около шест.

После тя се качи в автобуса. Вратите изсвистяха и се затвориха. Дизелът избълва син дим и автобусът потегли. Елен вдигна ръка, помахаша и после я спусна. Погледна часовника си, подарък за нейния шестнайсети рожден ден. Нави го, защото той понякога спираше. Беше десет.

Искаше ѝ се да направи много неща. Искаше ѝ се да се върне обратно във фургона, да легне в малкото си легълце и да се наплаче. Искаше ѝ се да се качи в плантацията и да застреля Нед Калвърт. Искаше ѝ се да пише на Елизабет и веднага да пусне писмото. Искаше да говори с Били. Искаше да вземе следващия автобус за Монгомъри, да намери майка си и да я върне вкъщи. Искаше да върне часовника назад с един месец, с една година, назад колкото можеше, преди всичко това да се беше случило, преди да беше започнало. Искаше ѝ се да не чува повече този спокоен майчин глас, говорещ всички тези неща, раздирайки още повече един разкъсан свят.

Накрая, тя просто тръгна по „Мейн стрийт“ и заобиколи зад бензиностанцията, към паркинга. Там имаше свободни места и надписи, съобщаващи за предприетото ново строителство.

Никой не отиваше при полуразпадналата се ламаринена барака, която правеше сянка, но Елен седна, зареяла поглед напред, с желание времето по-бързо да мине. Гледаше копривените храсти, старата асфалтена пътека, стената, покрита с бръшлян. Някога там бе имало къща, там където тя седеше беше част от тяхната градина. Затвори очи, а мисълта ѝ повтаряше: Англия, Европа, Англия. След малко отново се изправи и тръгна обратно към бензиностанцията. После спря.

Един дълъг черен открит кадилак беше паркиран при помпите. Нед Калвърт се беше надвесил над багажника. Беше с гръб към нея и

беше зает в разговор. Бяха цяла група, пет бели мъже. Мерв Питърс също бе там и един по-млад — Еди Хейнис, забеляза тя. И още двама, които не можа да разпознае. Единият имаше ловна пушка, овесена на рамото му.

Тя ги наблюдава известно време, свита до стената. После се обърна и се измъкна по обратния път към „Мейн стрийт“. Надолу по една алея, край кофите за боклук и задните дворове, навесени с пране. Мина покрай стена, на която с червена боя някой беше написал буквите ККК. Погледна към буквите и се изплю.

Повъртя се малко по „Мейн стрийт“, преструвайки се, че разглежда витрините, в очакване на следващия автобус за Монгомъри. Поради някаква съвсем безумна причина, тя мислеше, че майка ѝ би могла да се намира в него, но слязоха само двама бели мъже. Автобусът потегли. „Моля те, господи, помисли Елен, нека майка да е в безопасност, нека да бъде добре“.

Тя разбираше къде щеше да отиде майка ѝ, независимо от това, какво беше говорила. Богатите не отиват в Монгомъри да правят аборти, дори и тя го знаеше много добре. Те отиваха извън щата. Вземаха самолет за Порто Рико или Мексико, където постъпваха в частни клиники, и там им правеха подобен род неща. Сузи Маршал беше познавала някой, който познавал някоя, която направила веднъж подобно нещо. Освен това, те плащаха на сръчен лекар, на наистина скъп лекар, който да каже, че се нуждаят от операцията по медицински причини. Какъв лекар правеше аборти за седемдесет долар? И как го правеха? „Не зная, Сузи Маршал беше казала тогава. Те като че ли го изчегъртват. Искам да кажа, то не е истинско бебе, нали? То е просто като някакво парче, предполагам“...

Елен потрепери. Почувства се зле. Гърлото ѝ беше толкова сухо, че едва можеше да преглъща. Искаше ѝ се чаша вода и се питаше дали ще дръзне да влезе при Мерв Питърс и да си поръча сода. Знаеше, че него го нямаше там... Премина улицата и погледна вътре. Пришила-Ан я нямаше също. На бара стоеше едно момиче, което тя не познаваше.

Елен бутна вратата и влезе. Блъсна я хладен въздух. Предната година Мерв Питърс беше инсталирал климатична инсталация и грамофонен автомат. Той свиреше.

Тя седна на един висок стол до прозореца, откъдето можеше да наблюдава „Мейн стрийт“ и автобусната спирка. Имаше вътре някакви

момичета от гимназията в Селма, седнали зад ъгъла, до грамофонния автомат, които се кискаха и говореха шепнешком. И да я бяха забелязали, че влиза, с нито не го показаха.

— Една сода, моля. — Тя преброи купчинка от десетцентови монети.

Момичето хлъзна ледената чаша през тезгяха.

— Благодаря.

— Моля.

Плочата на Елвис Пресли свършваше, едно от момичетата зад ъгъла пусна четвъртдоларова монета в прореза, натисна някакви копчета. Богат негърски глас изпълни помещението. Беше дълбок, дрезгав, проточен и тъжен. Белите момичета се облегнаха назад в столовете си, притихнали със замечтани очи. Това беше „Синя луна“. Те последователно я слушаха три пъти. Елен пи содата си също толкова дълго. После се изхлузи от високия стол и излезе. Харесваше тази плоча. И знаеше също така, че не би искала да я чуе никога повече. Докато е жива. Никога.

— Били Танър...

Едно от момичетата до грамофонния автомат произнесе името, врата се затвори след тези думи. Елен погледнало улицата и разбра какво бяха видели.

Били вървеше по „Мейн стрийт“. Беше сам, и вървеше бавно. Наблюдаваха го. Каси Уайт излезе от вратата на салона си, една от помощничките ѝ, провеси глава, за да види извън прозореца. Пред магазина за железария един мъж метеше тротоара, той спря и се облегна на дръжката на метлата. Намираще се точно на пътя на Били, на средата на тротоара, но не се помръдна встрани. За да отmine, Били трябваше да слезе на платното.

Той отмина патрулиращата полицейска кола с все още движещата се синя светлина, и един от полицаите излезе. Той се облегна на вратата ѝ, гледайки с едната ръка на покрива, а с другата на кобура си. Внезапно улицата утихна. Никой не повишаваше глас, никой не помръдваше. С голяма пазарска чанта в ръка една жена излизаше от дрогерията на Мерв Питърс. Тя се поколеба, водеше дете със себе си. Погледна към улицата, към детето, после отвори вратата на дрогерията и издърпа детето обратно вътре. Елен погледна след нея. Момичетата от гимназията в Селма бяха напуснали грамофонния

автомат и се бяха скупчили на прозореца с преbledнели лица и с очи, разширени от очакване. Едното от тях имаше коси на букли. Елен погледна назад по улицата. Светлината се отразяваше в стъклата и в топлия метал. Били продължаваше да върви. Долу, при бензиностанцията мощен двигател забоботи, и бързо увеличи оборотите.

Елен за момент остана неподвижна под сянката на навеса. После излезе в горещината, прекоси платното до отдалечения тротоар. Хвана Били за ръка.

— Били, — каза тя. — Били, нека да вървим вкъщи. Нека да вървим да плуваме.

Ясният ѝ английски говор се разнесе по улицата. Той разтърси глава, опита да освободи ръката си, но Елен не обърна внимание. Тя я сграбчи още по-силно. Били въздъхна, усмихна се, и те тръгнаха заедно.

Никой не проговори. Вървяха един до друг по „Мейн стрийт“, покрай магазините, покрай бъркотията от къщи, места за употребявани коли и магазини за алкохолни напитки, характерни за покрайнините на града. Излязоха при една от памучните ниви, прекрачиха релсите на железопътната кръстовка край Оринджбърг, отминаха старите, разрушени фермерски къщи за бели, където сега живееха чернокожи, прекосиха площада с тухления параклис на Южните баптисти и големия надпис „Исус спасява“. През цялото време черен кадилак ги следваше на три метра разстояние.

На половината от пътя между града и фургонния парк Елен спря. Били се опита да я накара да продължи сама, но тя здраво го държеше за ръката и не искаше да помръдне. Кадилакът забави, приближи и стигна до тях. Нед Калвърт не можеше да я погледне — следеше пътя пред себе си, но другите можеха. Пет захилени бели лица, един отпред и трима отзад, слънцето проблясващо по хрома на колата и по цевта на ловната пушка. Елен се вгледа в тях: Нед Калвърт, Мерв Питърс, Еди Хейнис, другите двама не можа да познае.

— Търсите ли нещо? — извика тя внезапно насреща им. — Бихте ли ми казали какво е това, което търсите? — Думите ѝ отскочиха от хрома и бяха погълнати от топлия мълчалив въздух. Един път се засмя.

Еди Хейнис извади дъвката от устата си и я хвърли на пътя.

— Ти току-що изгуби работата си, момче, — извика той и докосна Нед Калвърт за рамото.

Кадилакът се отклони по близкото, прашно нанагорнище. После бързо тръгна напред. Елен наблюдаваше как изчезва. Погледна часовника си. Дванайсет минаваше, беше почти един. Когато те обърнаха гръб на автострадата и започнаха бавно да вървят към фургонния парк, слънцето стоеше почти отвесно над главите им.

— Ти не трябва да се забъркваш. — Сините очи на Били гледаха в нейните. — Знаеш ли къде би трябвало да бъда?

— В полицейския участък? Разбира се, че зная.

— Ти не трябваше да правиш това — Той поклати глава. — Не искам да имаш неприятности.

— Били. — Тя стисна ръката му. — Топло е. Хайде да плуваме.

Стояха под канадските тополи в неподвижния въздух.

Шарените сенки под клоните играеха по лицата им. Нямаше друг звук, освен тяхното дишане.

— Елен?

— Искам да плуваме, Били.

Тя отстъпи, светлина и сянка пробляснаха в нейното съзнание. Сутрешната жега и хладината на канадските тополи. Тя знаеше точно какво има намерение да прави. Не защото, но „защото“ нямаше значение, то беше маловажно, незначително.

Били я наблюдаваше, бе напрегнат и предпазлив, като че ли усети нещо трескаво и диво в нея зад спокойствието на гласа ѝ.

Елен повдигна ръце, които не трепереха, и започна да си разкопчава блузата. Свали я, после махна часовника, джинсите, сандалите и бельото. Били не помръдна. Когато остана гола, тя застана неподвижна за момент. Били въздъхна. После тя се обърна и като риба се плъзна в студената, кафява вода. Изплува и тръсна мокрите коси от лицето си, водни ручейчета блеснаха като диаманти по ръцете ѝ.

— Моля те, Били...

За момент ѝ се стори, че той ще откаже, въпреки че знаеше, че разбира. После той бавно си издърпа ризата и разхлаби гуменките си. Остана с джинсите си, и навлезе постепенно във водата. Тя се издигаше по тялото му тържествено, като че ли бе тръгнал на кръщение. Когато водата стигна до гърдите му, той спря, после ѝ се усмихна, с бавна, измъчена усмивка. Изведнъж потопа глава под

водата и излезе обратно под дъжд от пръски. Засмя се с висок внезапен залп от най-чисто въодушевление, което отекна през дърветата. После заплува близо до нея.

Плуваха дълго един до друг, обратно и напред, без да се докоснат. Елен се изкачи първа. Тя застана настрани, край брега, който бе по-малко стръмен, вдлъбнатина, изпълнена с папрати и сенки.

Чакаше. Знаеше, че той ще дойде при нея. Знаеше, че времето беше спряло. Знаеше, че Оринджбърг не съществуваше, нито Монгомъри, нито миналото, нито бъдещето. Имаше само това: едно правилно нещо в полуделия свят.

Накрая Били излезе от водата. Той се изкачи по брега и застана до нея, гледайки я в лицето. Блясък от яркосиньо, очи тъжни и тревожни.

— Не мога — каза той накрая. — Не сега. Не по този начин. Не мога да направя нещо нередно с теб, знаеш го.

— Правилното нещо! Правилното нещо! — Тя вдигна ръце и ги постави на гърдите му. — Много е важно. Знаем, че ме разбираш.

— Разбирам. — Той покри ръцете ѝ леко със своите и ги притисна. — Това не го прави правилно. Сега. Тук...

— Специално тук. — Тя наведе глава. — Аз искам ти да бъдеш първият, Били.

Тя усети как ръцете му се притиснаха около нейните, през тялото му премина тръпка. Тя бързо го погледна.

— Ти знаеше ли? Знаеше ли, че се срещам с Нед Калвърт?

— Видях ви веднъж заедно. — Били повдигна рамене. — Знаех, че е по-добре нищо да не казвам. Знаех, че скоро ще разбереш какво представлява той. Така беше по-добре.

— Не говори за него! Не желая да мисля за него! Били, моля те — никога няма да те помоля вече. Само за това.

— Обичам те отдавна, от толкова отдавна. От когато се помня — Той разтърси глава, трепет премина през тялото му. — Ако бях помисли това... — Той замълча, и когато Елен отвори уста да говори, той внимателно сложи пръст на устните ѝ. — Недей да лъжеш сега. Без лъжи, чу ли? Няма нужда от лъжи. Не между мен и теб...

Елен го погледна, той я наблюдаваше с тъжни очи. Тя бавно вдигна ръце и ги сплете зад врата му, гърдите ѝ докоснаха неговите. Тя

притисна устни до страните му, после леко до устните. Тогава се отдръпна.

— Знам, че съм права. Знам, че никога не съм била по-права в целия си живот. — Сините ѝ очи блеснаха насреща му — Знам, че мога да ти го повдигна, Били...

— Аз също. — Били се засмя. — Разбирам. Няма нужда от това.

Той внимателно я обгърна с ръце, после я дръпна на земята до себе си. Погледна в очите ѝ, като че имаше нещо, което искаше тя да разбере, нещо, което не можеше да каже.

— Първо и последно. — Той леко се намръщи. — Ти беше винаги първо и последно, Елен. Където започвам и където свършвам. Това е всичко. Кажи ми, знаеш ли го?

— Да! — гласът ѝ пресекна.

— Тогава всичко е наред — каза Били.

Когато той опря глава и целуна устните ѝ, тя чу птица да се движи между клоните.

Когато те лежаха край вира, на Били му оставаха само три часа да живее. Убиха го точно около пет, където пътеката от фургонния парк се пресича с пътя за Оринджбърг.

Елен чу изстрела, когато беше изминала половината пътека, тръгвайки обратно за Оринджбърг, за да посрещне майка си. Тя спря. Шумът беше много силен. Ято гълъби се надигна, пърхайки между дърветата и прелетяха над главата ѝ, после тишината се възстанови отново. Тогава тя чу крака, които тичаха, промушването им през шубраците, тряскането на автомобилна врата, изскрипяване на колела по пращия чакъл. Когато стигна мястото, където го бяха оставили, въздухът все още миришеше на обгоряла гума. Били лежеше по гръб в тревата край автострадата. Ръцете му бяха отпуснати. Лежеше, като че ли беше заспал, само очите му стояха отворени.

Тя задъхано падна на колене до него. По челото му имаше тънки струйки пот. Всяка луничка по скулите му ясно се открояваше. Ръката му беше още топла, когато я докосна. Тя помисли: „Той е добре. Те не са го направили, не успяха. Мислеха да го изплашат. Той е добре.“ После видя червеното и сиво-бялото, което течеше от главата му върху тревата. Тя изкрещя и сложи ръце под главата му, да изцери раната, да го запази, да го събере цял, да го скрие — и тя самата не знаеше. Тогава главата му увисна и тя видя какво бяха направили. Задната част

на главата му я нямаше. Били го нямаше. Тя повдигна глава като животно и започна да пищи.

Събраха се много хора. Тя не можеше да си представи откъде дойдоха, толкова бързо или защо, когато нямаше нищо, което да направят — беше твърде късно. Деца се сдърпваха шумно от едната страна, младата двойка от фургонния парк, един мъж, минаващ с колата си, който се спря, после обърна в храстите и подкара. Лекарят от Оринджбърг — кой го беше повикал? Не виждаха ли, че Били не се нуждаеше от лекар сега? Те гледаха, гледаха, и тя ги мразеше за това. Тя се приведе над Били, защото не искаше те да го виждат, не в положението, в което беше, но те не разбираха, и продължаваха да я дърпат и да казват разни неща и да се опитват да я отместят.

После настъпи леко вълнение, звук подобен на въздишка. Тя видя крака, които тичаха обратно. Видя, че госпожа Танър излезе от тълпата. Тя носеше на ръце последното от децата си, дебелите й крака се подаваха криви изпод широката фуста. Тя спря и остави бебето долу.

После коленичи до Елен. Не извика, не каза нищо, само гледаше. Повдигна ръката на Били, и я задържа в своята. Едно от копчетата на ризата му беше откопчано. Тя внимателно остави ръката му и закопча копчето. Съвсем неочаквано, докато тя правеше това, започна да вали, така както валеше след горещите дни. Тежки капки се пръскаха по главата й и по ризата на Били. Тя разпростря ръце с разперени пръсти, като че ли искаше да го запази от дъжда.

— Новата му риза. Чистата му риза. Аз току-що прах тази риза. — Тя повдигна глава и очите й срещнаха Еленините със същото синьо втренчване, както на нейния син. — Най-големият ми, първородният ми син... — Гласът й се издигна. Тя се наведе напред и го разтърси, като че ли би могла да го събуди от дълбокия му сън. — Били, какво ти направиха? Какво са направили на момчето ми?

После се наведе, взе го в ръцете си и остана така, докато дойде полицията. Когато се опитаха да я поместят, тя диво замахваше към тях с ръце, после спря, очите й се задържаха върху Елениното лице, като че ли я видя за първи път. Грубо я блъсна с ръце, мокри от дъжда и кръвта, с лице внезапно изкривено от омраза.

— Махай се от него, чуваш ли? Веднага се махай. Какво искаш от сина ми? Аз го предупреждавах за теб. Казвах му. Стой настрана от това момиче. Казах, че това момиче ще му донесе неприятности. Били, ти погледна към нея, и те раниха. Още когато беше малко момче му казвах...

После омразата напусна тялото ѝ. В един момент беше изпълнена с нея, в следващия я беше напуснала. Тръгна, накуцвайки. Бебето започна да плаче. Въздухът проблесна в синьо-бяло. Зави сирената на линейката от бърза помощ. Хората бяха изтласкани назад.

Елен се изправи и си проби път откъм страната на пътя. Все още стоеше превита там, когато Каси Уайт пристигна с нейния стар разнебитен форд. Тя отиде при патрулиращата кола, каза нещо и се върна към Елен. Наведе се към нея с лице набраздено от дълбоки бръчки и умора и я изправи на крака.

— Влизай в колата, сладка. Просто влез. Така. Добре ли си? Трябва сега да дойдеш с мен, сладка. Майка ти има нужда от теб. Пита за теб. Елен, — чуваш ли какво ти говоря? — Тя отпусна спирачката. — Майка ти има нужда от теб, сладка, ужасно ѝ трябваш...

Майка ѝ пристигна с автобуса в четири часа, два часа по-рано. Тя бе припаднала върху тротоара пред козметичния салон на Каси. Каси бе затворила салона и бе я прибрала вътре. Когато видя кръвотечението, тя я качи на форда и я закара в католическата болница в Мейбъри. Имаше и по-голяма болница по-близо до Оринджбърг, но за да се отиде там трябваше медицинско осигуряване. „Без картата на Синия кръст, ще те оставят да умреш на тротоара“ ѝ каза Каси.

Сестрите разбраха какво се беше случило. Каси каза, че когато си дали сметка за това, лицата им станали бледи и затворени, но все пак приели Вайълит. Първото преливане на кръв изглежда имаше ефект. Когато Елен и Каси пристигнаха там, майка ѝ беше в съзнание. Над главата ѝ имаше разпятие, иглата от системата за подхранване бе забита в ръката ѝ и в другия край на помещението една жена непрестанно пъшкеше. Елен погледна в майчиното лице. Кожата ѝ беше бяла и като че ли хартиена, опъната много силно върху костите. Ръцете ѝ лежаха върху хладните, бели и колосани чаршафи, климатичната инсталация въздишаше, навън валеше дъжд.

— Това е много хубаво място, Каси — каза тя. — Имат градина. Каза ми една от сестрите. Разрешават да се седи там, навън, знаеш ли? Когато си по-добре.

Това беше последното, което Елен чу тя да казва. През нощта ѝ бяха направили второ преливане. Умря петнайсет минути преди Каси и Елен да пристигнат там на сутринта. Сестрата, която им съобщи, имаше мек, спокоен глас, който звучеше като молитва. След малко тя се изправи, зърната на нейната броеница блеснаха върху черната ѝ кожа. Майка ѝ, каза тя, беше готова, и Елен можеше да я види.

Те дръпнаха памучната завеса около леглото, и сестрата отстъпи настрана, но не я остави. Елен погледна към майка си. Системата я нямаше, леглото беше подредено. Ръцете ѝ бяха склучени върху гърдите, а очите ѝ бяха затворени. Чертите на лицето бяха остри и слаби. Тя изобщо не приличаше на нейната майка, си помисли Елен. Когато накрая се наведе и постави устни върху майчиното си чело, кожата беше суха и студена. Не знаеше какво да направи по-нататък. Като че ли нямаше за какво повече да стои там — нейната майка я нямаше. Но на нея също така не ѝ се искаше да напуска.

След малко сестрата въздъхна, хвана я за ръката и я изведе. Подаде ѝ чисто надписана пазарска торбичка с дрехите на майка ѝ, сака с ципа, който тя беше взела със себе си в Монгомъри. Когато отиде при Каси, Елен го отвори. Вътре имаше прясно изпрана носна кърпа, чисто бельо, гребен и малка тетрадка, в която нямаше нищо написано. Бельото беше плътно увито около нещо твърдо и квадратно. Когато Елен го развърза, намери старата кутия от парфюма „Джой“, него майка ѝ използваше да ароматизира своите неща, още когато в Алабама в отделенията за дреболии към големите магазини не бяха чували за лавандулени торбички.

Майка ѝ почина в събота сутринта, погребението беше в сряда. Каси и Елен бяха единствените, които съпроводиха ковчега. Каси плати за два големи венеца от лилави безсмъртничета, единият във формата на кръг, другият на сърце. Елен знаеше, че майка ѝ нямаше да ги хареса. През целия път на връщане от гробището на Оринджбърг, Каси се ядосваше:

— Те трябваше да бъдат от виолетки, — повтаряше тя непрекъснато. — Знам, че това би ѝ харесало. Аз трябваше да уредя

само за цвета, това е всичко. Те траят дълго — това успокоява. Но трябваше да бъдат виолетки. Бих искала да имат поне няколко от тях.

Тази вечер тя направи опит да накара Елен да яде, и Елен опита също, защото знаеше, че Каси беше много внимателна и тя не искаше да засегне чувствата ѝ. Взе си малко от пърженото пиле, но всеки залък като че ли я задръстваше. Накрая Каси спокойно отнесе чинията. Когато се върна обратно в стаята, лицето ѝ беше зачервено и тя държеше в ръце плик от кафява опаковъчна хартия. Тя го постави върху масата, и седна срещу Елен. Изглеждаше непохватна и нервна.

— Трябва да поговорим по това, сладка — каза тя накрая. — Трябва. Ти не заплака. Ти не каза почти нито една думичка. Трябва да поговорим.

Тя се колебаеше и когато Елен не каза нищо, избухна:

— Сладка, ти не можеш да останеш в Оринджбърг, вече не. Трябва да отидеш на друго място, място наистина далеч от тук. Майка ти казваше, че има сестра в Англия. Тя ми говореше за нея, за къщата, където са израснали и за всичко. Представям си, че би могла да отидеш там. Тя ти е близка роднина. Надявам се, че когато чуе за майка ти, тя ще бъде радостна да те приеме. Твоят татко сега... — Тя се поколеба. — Мислих и за него също. Но Вайълит никога не искаше нищо от него. Веднъж ми каза, че не знае дали е жив или умрял и също така не се интересуваше. Знам, че той никога не си е мръднал малкия пръст, за да те намери или да ти помогне, а Вайълит не би отишла при него, независимо колкото и трудно да ѝ беше. Но, нейната сестра... Мисля, че Вайълит би желала това. Тя толкова много говореше за Англия. Не толкова много в последно време, наистина. Но преди. Когато в началото беше дошла да работи при мен... Ако тя можеше сега да говори, Елен, допускам, че би казала това.

Тя замълча, червенината по лицето ѝ се засили. После побутна кафявия плик през масата.

— Петстотин долара. Вземи ги, сладка. Те са твои.

Елен се втренчи в плика, бавно повдигна глава. Каси поклати глава и се усмихна.

— Пазех ги за мен. Пазех ги за черни дни, както се казва — Тя сви рамене. — После си казах: за какъв дявол ги пазя. Не съм така млада, каквато бях, нямам собствени деца, бизнесът сега върви чудесно. Нямам нужда от тях. Ти имаш. — Тя се приведе през масата.

— Сладка, пресметнах. Тук има достатъчно, за да вземеш влак и самолет. Билет в една посока и малко ще ти остане, за да си помогнеш в началото в Англия. Бих искала да са повече, това е. Аз наистина обичах майка ти, Елен. Признавам, че много съм ѝ задължена за това, че ми помогна да започна този бизнес. И сърцето ме боли като си помисля, че всичко тръгна зле с нея. Така че го вземи сега, чуваш ли ме? Вземи го или аз ще започна да полудявам...

Елен остана с ръка върху плика. Тя се колебаеше, после бавно го хлъзна обратно през масата.

— Каси, — започна тя бавно. — Каси, не мога. Благодарна съм ти — по-благодарна, отколкото мога изобщо да го изразя. Но аз не мога да взема това. Не би било правилно. И във всички случаи... ти трябва да знаеш, Каси. Ти видя. Не мога да тръгна. Не сега.

Устните на Каси се свиха.

— Имаш предвид тази история с Танър — това ли имаш предвид?

— Знам кой го направи. — Елениният глас беше овладян. — Зная защо убиха Били. И знам кой. Няма да замина. Не, докато не кажа това, което зная.

Настъпи тишина. Каси изведнъж доби много изморен вид. Тя проведе глава върху ръцете си, и когато се изправи гласът ѝ беше остър и изпълнен с гняв.

— Наистина ли хората никога не се научават? Аз теб съм те взимала за най-различни неща, Елен Крейг, но никога досега не бях те мислила за глупачка. Ти имаш глава на раменете, момиче, използвай я — Тя се облегна назад върху стола си и сгъна ръце. — Окей, ти имаш нещо да кажеш. Кажи ми. Видя ги, нали? Видя лицата им? Видя пушката в ръката им? Видя пушката да стреля?

— Не, не точно... — Елен я гледаше объркано. — Но те го направиха, за да спрат Били да говори, за да го спрат да даде показания за предишната нощ. Знам това! И ти го знаеш! Всеки в Оринджбърг го знае! Ти видя Били, когато излезе от полицейския участък — трябва да си видяла колата, която го следеше...

— Видях кадилака на Калвърт. Видях хората в колата. Видях ги да карат по „Мейн стрийт“. — Касината уста бързо се затвори. — Не бих могла да кажа дали следваха теб и Били или не. Те просто караха, това е всичко, което видях.

— Добре, но това не е всичко, което аз видях... — гласът ѝ се издигна възмутен. — Видях всичко да уговарят до бензиностанцията. Калвърт, Мерв Питърс, Еди Хейнис, и още двама. Един от тях имаше ловна пушка. Те ни проследиха по пътя, близо до фургонния парк. После Еди Хейнис извика, че Били току-що си бил загубил работата. После те продължиха...

— Не е престъпление да уволниш един човек. Не е, доколкото знам. Не в този щат. Убийството е престъпление. Понякога... — Тя въздъхна, и гласът ѝ омекна. — Елен, сладка, не можеш ли да разбереш какво искам да ти кажа? Отиди долу в участъка, те ще ти се изсмеят в лицето. Нямах доказателства, сладка. Никакви.

— Аз нямам? — Елен я изгледа неуверено.

— Сладка, ако искаш да отидеш при тях, отиди. Знаеш ли какво ще се случи? Същото се случи на Били, това е — Тя горчиво се усмихна. — Ще намериш цялата правна машина изведнъж спряла. Колелата ѝ се въртят толкова бавно, че не е за вярване. И после ще свършиш, както Били. Мъртва. Блъсната от автомобил. Удавена, докато плуваш. Колко време живееш на това място, сладка? Как не знаеш неща като тези?

Тя спря с пръсти, лежащи върху кафявия илик. Бавно го бутна обратно през масата.

— Мислиш ли, че Били Танър би искал да ти се случи нещо лошо, сега, когато майка ти я няма? Когато няма да ти е добре? Когато нещата няма да се променят? Когато не разбираш нещата, както сега, ти няма никога да накараш съда да потвърди. Били не беше глупак, плюй на това, което говорят хората наоколо. Когато отиде в участъка, той знаеше, че си слага въжето на шията. Това беше неговият избор, не разбираш ли? Ти нямаш избор, освен ако не си представяш, че ще умреш като Били. Така че, вземай тези пари и върви. Това е първото нещо. Колкото може по-скоро. Утре сутринта има влак...

Тя бутна плика под Еленините ръце.

— Мисли за тях като за заем, сладка. Мисли за тях както желаш. Но ги вземи. Вземи ги от мен, окей? Видях достатъчно омраза, достатъчно убийства.

Елен бавно взе плика. Повдигна очи към Касиното лице.

— Това беше Нед Калвърт — каза бавно тя. — Може би не той самият е държал пушката, но той беше замесен. Той уби Били. Той уби

и майка.

Тя видя, че очите на Каси се разшириха, когато спомена за майка си. После жената овладя отново лицето си. Постави ръце на масата, уморено се надигна ма крака и се обърна.

— Аз чувам много неща да се приказват, докато работя — каза спокойно тя. — Женски приказки. Слушала съм много приказки и за Нед Калвърт. Чух да говорят и за майка ти. Чух да говорят дори и за теб, а понякога и за трима ви заедно. Повече не искам да слушам. Толкова ме изтощава, че започват костите да ме болят. От началото, когато го видях, мислех, че Нед Калвърт е един ловък курвенски син и ако човек някога има нещо общо с него, той се проявява като точно такъв. Но нищо не може да го засегна, сладка, длъжна си да разбереш това — във всеки случай, не тук в Оринджбърг. Забрави го. Изхвърли го от съзнанието си. Вземи парите... — Тя се обърна и погледна Елен с тревожни очи, като че ли всичко, което виждаше, я плашеше.

— Той ще умре, сладка — каза тя. — Някой от следващите дни, той просто ще легне и ще умре. Тогава ще се изправи пред своя създател. Ако на този свят няма справедливост, на онзи има. Рано или късно — Тя ни настига. Ще видиш...

Настъпи тишина. Каси видя, че момичето не ѝ вярва. При споменаването на божествената справедливост устните ѝ се бяха извили. Елен седеше, загледана в кафявия плик. След няколко минути, пръстите ѝ го стиснаха. Тя го грабна от масата с внезапен, странно пламенен жест го притисна към сърцето си.

— Ще го взема. Благодаря ти, Каси. Ще направя както казваш.

Тя погледна настрана, после бързо, непохватно се изправи и притисна Каси в прегръдките си. Притисна лице в костеливите ѝ рамене.

— Ти беше толкова мила — каза тя. — Толкова мила. Никога няма да забравя това, Каси. Ще ти върна парите един ден. Обещавам ти.

Каси я потупа по раменете и бързо целуна Елен по косите. После повдигна Еленината брадичка, и погледна в лицето ѝ намръщено и тревожно. Красивите синьо-зелени очи срещнаха нейните и се отвърнаха настрана.

Каси отстъпи назад. Това, което видя в Елениното лице я изплаши. Тя видя там привързаност към нея, благодарност — да. Но

видя и нещо друго, нещо, което момичето се опитваше да скрие. Омраза.

Такова красиво лице, толкова младо момиче — и омраза.

Каси отиде в кухнята, за да приготви малко кафе, а Елен седна сама в занемарената всекидневна и даде воля на ненавистта си. Дебелият кафяв плик стоеше на масата пред нея. Тя се усмихна на Каси със своята учудваща усмивка, която винаги бе имала и която можеше да освети цялата стая. Каси въздъхна и седна.

Такова красиво дете, помисли тя. Този странно напрегнат поглед сега беше изчезнал. Сините очи, които срещнаха нейните не бяха вече студени, а открити и искрени. Каси се успокои. Тя е била напрегната, това е, и беше съвсем естествено, след всичко, което ѝ се беше случило. Но тя беше млада, щеше да го превъзмогне. Защо изглеждаше по-добре сега? Изключително — детето изглеждаше почти щастливо сега.

— На сутринта ще изпратим на леля ти телеграма — каза тя. — Разкажи ѝ какво се случи. Кажй ѝ, че се прибираш у дома.

— У дома? — за момент тя изглеждаше объркана, после бързо кимна. — О, да. Разбира се. Чудесно, Каси.

Нямаше повече спорове. Това беше облекчение. Момичето щеше да бъде практично, а това винаги помагаше.

Каси въздъхна, и започна да налива кафето.

Всичко ще бъде наред, помисли, ще бъде.

Тази нощ Елен отиде да спи на разтегателната кушетка в малката всекидневна на Каси. Лежеше спокойно, чуваше как Каси се движи из съседната стая, скърцането на пода, после въздишката на пружината, когато тя влезе в леглото.

Ивицата светлина под вратата изчезна, а Елен лежеше в тъмното. Лицето и се беше стегнало от неизплаканите сълзи и тялото я болеше. Тя чувстваше мъката не точно в съзнанието си, както очакваше, а в своето тяло. Тъпа болка се беше загнездила в стомаха и около сърцето ѝ. Тя никога дотогава не беше виждала смъртта и сега нейните образи пламтяха в съзнанието ѝ: бързината ѝ, нейната окончателност. Тя видя

Били в тревата край пътя, видя майка си с ръце сплетени върху гърдите. Чела беше, че мъртвите изглеждат спокойни, като че ли спят. Това не е вярно, помисли. Те изглеждат мъртви. Гледаш ги и разбираш, че — отишли са си и никога няма да се върнат.

Образите караха болката да пристяга гърдите ѝ, и тя се опита да я отблъсне, но не можеше да контролира съзнанието си. Те се връщаха, подвижни като мълния и след малко, изведнъж тя започна да плаче.

Не искаше Каси да я чуе и да влезе, затова се обърна и зарови глава във възглавницата, докато ужасната топла и мъчителна болка не спря, и тя се успокои.

Тогава избута завивките и седна на ръба на леглото, държейки кафявия илик с парите на Каси здраво в ръка. Седеше и се взираше в тъмнината, заслушана в нощните шумове. Коли, гласове, и по-късно, много по-късно, свирката на бързия товарен влак, преминаващ Оринджбъргската железопътна кръстовка. Били беше мъртъв, майка ѝ беше мъртва, влакът продължаваше да се движи по график. Смъртта, толкова огромна за нея, беше дребна работа, и тя мразеше целия останал свят заради неговото спокойствие и за коравосърдечието му.

След малко тя се опита да се моли. Коленичи пред леглото и събра ръце, както майка ѝ беше показвала, когато беше малка. Нито дума не излезе, но тя не можа да си представи бога. Отново се изправи, взе плика и го притисна към сърцето си. Тогава, тъй като беше безсмислено да говори на един бог, в който не вярваше, тя заговори на Били и на майка си, думите пареха в ума ѝ.

— Майко, Били, няма да ви забравя. Обещавам, че няма да ви забравя. — Тя го повтаряше отново и отново. Постепенно дишането ѝ стана по-равномерно, съзнанието ѝ се успокои, и тя започна да мисли за бъдещето. Не можеше да го види ясно и го смесваше с неща от миналото — предсказанията на Били, всички неща, които нейната майка мечтаеше да постигна — но да мисли за тях бе за нея подкрепа. Тогава почувства като че ли майка ѝ и Били дойдоха при нея и настойчиво я подтикваха: каквото и да направеше, щеше да бъде за тях, всички техни амбиции и всички техни мечти бяха нейни сега, това беше тяхното завещание.

— Обещавам, — каза тя високо със спокоен, равен глас.

На улицата измяучи котка. Елен легна отново в тясното легло. Започна да прави планове, не заспа.

Рано сутринта на следващия ден тя и Каси отидоха във фургона. Каси погледна мушамената покривка на масата, червения стол, шалът „Песли“, и заплака.

— Като че ли не е истина — продължаваше да повтаря тя. — Толкова бързо. Не мога да го повярвам.

Елен я накара да седне на масата и ѝ направи чай. После издърпа стария мукавен куфар и започна да събира багажа си. След малко Каси изтри очи и мълчаливо я загледа. Лицето на момичето беше стегнато и успокоено. Тя опаковаше бързо и методично. Няколко дрехи, няколко книги. Присегна под леглото, изтегли старата черна тенекиена кутия и седна назад на пети, заровена в нея.

— В нея държахме парите — гласът ѝ беше равен. — Нашите спестявания, за да се върнем в Англия. Всичко това свърши.

— Елен...

Каси тронаво се вдигна на крака, а Елен се въртеше наоколо. Тя вдигна бледото си лице и сините ѝ очи блеснаха.

— Аз ще стана личност, Каси. Ще чуеш за мен. Всички в Оринджбърг ще чуят — чакай и гледай. Ще четеш за мен в списанията. Заминавам, и никога няма да се върна на това място. Не докато...

Тя прекъсна, хапейки устни, като че ли се ядоса на себе си за това избухване. Каси беше стъписана, после трогната. Тя тъжно поклати глава: познато ѝ беше това чувство — на всекиго бе познато. И тя го беше имала преди много години, когато беше дете и вярваше, че приказките ще станат реалност. Тя отиде и внимателно сложи ръка на Елениното рамо.

— Разбира се, че ще станеш, сладка — каза тя. — Разбира се, че ще станеш.

Момичето я погледна. По лицето ѝ Каси разбра, че тя знаеше нейните истински мисли, но Елен не каза нищо. Тя просто се обърна към куфара и наблъска още неща в него: купчина стари фотографии и документи, два тъмносини паспорта със златни гербове на тях. На майка ѝ и нейния собствен. Каси се наведе напред и взе онзи, който принадлежеше на Вайълит. Малка избеляла снимка, под графата „професия“ Вайълит беше написала „актриса“. Каси въздъхна, върна паспорта обратно, и се обърна настрана.

— Какво мислиш за всичко това, сладка? — Тя дръпна тънката памучна завеса и с безнадежден жест посочи роклите на Вайълит. — Тези. Майка ти толкова обичаше дрехи, и беше толкова сръчна с иглата. Не можеш да ги оставиш...

Елен се изправи. Погледна дрехите, разбута закачалките. Една розова рокля, една морскосиня, те всички бяха поовехтели, внимателно изгладени, предпазени от дървените закачалки с листове хартия. В края на редицата имаше една сива, зацапана рокля от коприна. Каси видя етикета: „Бергдорф Гудман“. Елен бутна дрехите настрана.

— Не ги искам. Няма да ги взема. Започвам отначало.

Тя се обърна и затегна мукавения куфар.

— Сега ще тръгваме ли, Каси? Не искам да изпусна влака.

Каси повдигна рамене, въздъхна и тръгна към колата. Знаеше, че беше по-добре да не спори. Мъката по странен начин поразява хората, тя знаеше това: някои търсеха да се опрат на когото и да е, други искаха просто да се отърват от всички. Ще дойде после, помисли, и ще опакова тези неща. Елен можеше по-късно да промени намерението си, и тогава щеше да бъде доволна, че Каси ги е съхранила.

Самообладанието на момичето тревожеше малко Каси. През целия път до Монгомъри тя продължи да поглежда към нея. Но нямаше никаква следа от сълзи. Елен просто седеше с все този напрегнат израз на лицето. Тя не каза нито една дума. От Монгомъри изпратиха телеграма до сестрата на Вайълит, Елизабет и направиха резервация за самолета, после Каси закара Елен до гарата.

Отново беше много горещо, и те чакаха влака на сянка. Елен поклащаше мукавения си куфар, загледана по посока на релсите.

— Правиш ли си някакви планове, сладка? — попита Каси накрая, малко разтревожена.

— О, да. Много планове.

— Искам да кажа — помисли ли въобще какво ще правиш в Англия, когато пристигнеш?

— Не знам точно. Ще започна някъде. Ще си намеря работа. Ще се науча да пиша на машина може би или ще се обуча за сцената. — Елен леко обърна глава.

— Какво? Като Вайълит? — Каси беше изненадана и трогната също така.

Изглежда въпросът ѝ смути Елен, защото тя отново погледна настрани.

— Предполагам.

Каси се намръщи:

— Това е труден живот, допускам. Да намериш работа. Да започнеш. Външният вид не е всичко. Искам да кажа, за да намериш нещо подобно, трябва да познаваш подходящите хора, може би. Вайълит винаги казваше...

— Влакът идва. — Елен я прекъсна, и го посочи. Гледайки към линията, Каси видя, че сигналът стана зелен. Тя въздъхна. По-добре беше да не казва нищо повече. Нямаше време и във всички случаи Елен вероятно не би слушала. Може би бе успокоение за нея да крои планове като този — нещо, на което да се облекне, нещо, което да я поддържа. Тя се усмихна и бързо с обич я прегърна.

— Ами, непременно да ми пишеш. Осведоми ме как вървят нещата. Как я караш в Англия...

Тя помогна на Елен да се качи с куфара във влака и ѝ намери място. В последния момент, точно преди Каси да слезе отново на перона, Елен се обърна, обвини я с ръце и силно я притисна в прегръдките си. Каси забеляза блясък на сълзи в очите ѝ, преди тя да зарови лице в Касините гърди, но не каза нищо. Каси слезе долу и блъсна вратата.

Чу се сигналът, влакът внезапно тръгна и набра скорост. Каси стоеше и наблюдаваше, как той се измъква от гарата. Видя Елениното лице на прозореца, то изглеждаше толкова дръзко и толкова смело, че Каси беше развълнувана. Тя ѝ махаше, докато влакът стигна завоя и се скри от погледа. После си тръгна. Усмихна се на себе си и поклати глава. Елен беше добро момиче, но тя все още беше дете, а всички деца си приличат. Колко лесен им се струваше животът, колко прост. Искаш нещо, и го взимаш. Колко много момичета напускаха малките градове с мисълта, че ще станат знаменити, че ще станат богати? Елен е мечтателка, реши тя, поглеждайки обратно към релсите. Мечтателка, както майка си. Горката Вайълит, помисли тя и реши на връщане да мине през гробищата.

Във влака беше топло и задушно, нейният вагон беше почти празен. Елен дръпна сенника колкото можа по-надолу и затвори очи. Ритъмът на влака, звукът на колелата я успокоиха. Тя се заслуша — колелата като че ли ѝ изпращаха ново послание: знаменита и богата, казваха те, силна и свободна. Топлината във вагона ѝ действаше приспивно и тя вече не бе съвсем сигурна дали образите в съзнанието ѝ се явяваха наяве или на сън. Видя себе си да върши нещо невероятно добре, толкова добре, че Били и майка ѝ бяха горди с нея, а майка ѝ я целуна и притисна устни към ухото ѝ, и каза с нейния мек тих глас: „Елен, ти направи всичко, което аз мечтаех да постигна“.

Тя се видя обвита в скъпи кожи, в ръце с букет от бели рози. Видя се да спи в дълга, черна лимузина. Видя се да влиза в една стая, а Нед Калвърт да става прав, страхуващ се от нея и от нещата, които тя има властта да му стори.

Когато отново отвори очи, въздухът бе станал по-хладен и беше започнало да се стъмва. Тогава някои от образите ѝ се сториха глупави — белите рози, лимузината! — и се изчерви, спомняйки си какво беше казала на Каси, поиска ѝ се да си беше замълчала. Каси не ѝ повярва, тя видя това, беше си помислила, че е само мечта, фантазия. Беше погледнала със същия поглед, както гледаше Пришила-Ан, когато Елен ѝ говореше, че ще заминава за Англия. Беше направила отново същата грешка, помисли си. Така хората гледаха на нейната майка. Отвратително бе да бъдеш съжаляван, тя искаше да бъде неуязвима.

Един от начините за това тя откри на следващия ден, в последната част от пътуването си с влака. Вагоните вече се бяха понапълнили. Гледката от прозореца се беше променила. Хората вече бяха по-различни. Говорът им беше по-бърз, на всяка гара на влака се качваха все повече, и никой от тях не я познаваше. Тя намери тази мисъл изключително освобождаваща. Изведнъж разбра, че можеше да изостави всичко в миналото: Оринджбърг и фургонния парк, да бъде бедна и да не се срамува. Никой в този влак не знаеше нищо за нейната майка, те не бяха чували клюките за това как тя се е снабдявала с дрехите си. Никой във влака не знаеше за Нед Калвърт и как Елен се беше самоизлъгала във вярата си, че го обича. Никой не знаеше, че тя е Елен Крейг, освен ако не решише да им каже.

Сутринта Елен влезе в разговор с пълна, средна на възраст жена, която пътуваше до Ню Йорк сити, за да види своите внуци. Тя се

занимавала с фотография. Разказа историята на живота си и на половината тази на своята фамилия. После, очевидно заинтригувана от Елениния акцент, поиска в замяна Елен да ѝ разкаже своята история.

Тя плетеше. Докато Елен говореше, иглите и не спираха движението си. Елен ѝ каза, че е англичанка и посещава Америка за първи път. Била е на гости при далечни братовчеди от Юга и сега се връща къщи в Лондон. Елен говореше, тя очакваше иглите да спрат движението си, жената да я погледне, да се взре в нея и да я обвини в лъжа. Но нищо подобно не се случи. Жената кимаше и се усмихваше, и каза, че трябва да е вълнуващо да пътуваш на толкова дълго разстояние, и че тя, разбира се, се надявала, че на Елен Америка е харесала много.

Беше толкова просто! Елен се почувства въодушевена и свободна. Тя не беше повече Елен Крейг, впримчена в Оринджбърг, тя беше нова личност, нова жена — и тази жена би могла да бъде това, каквото си избере да направи от себе си.

Когато влакът влезе в гара „Пенсилвания“ и нейната събеседничка в купето ѝ каза довиждане, Елен почувства разкаяние. Жената беше любезна, а тя я излъга... В следващия момент чувството ѝ за вина бе изчезнало. Тя не го усещаше като лъжа, а като репетиция.

Преди да излезе от гарата имаше едно нещо, което трябваше да направи. Стисна здраво мукавения куфар, и си проби път през гъстата тълпа. Разходи се по Пето авеню заради Вайълит и надзърна във витрините на всички магазини. Беше много топло и въздухът се извиваше във вихрушки. Тя вдигна лице, за да погледне сградите, издигащи се като кули в небето. Погледна надолу и слюдата по тротоарите заблестя като диаманти. Хора — толкова много хора, миризма на солени бисквити, продавани на пресечката, портиерът пред „Сакс“ изглеждаше така бляскаво облечен, като войник в официалната си униформа. Коли, чиито миризми се проточваха по цялата улица. Въздухът миришеше на движение и целеустременост, така че ѝ се поиска да тича и да вика. Видя катедралата „Сен Патрик“ и се загледа във входа на хотел „Плаза“, гледаше хората които влизат и излизат от него. Усещаше сърцето на града като че ли да биеше през подметките на обувките ѝ, удряше тежко въздуха, който дишаше, и тя замечта да се качи на автобусите, на метрото, да изследва града, да го направи свой.

Но нямаше нито достатъчно време нито достатъчно пари, така че накрая пресече улицата и заради Вайълит постоя пред витрините на „Бергдорф Гудман“.

На тротоара температурата беше над трийсет градуса. Витрините на „Бергдорф“ бяха пълни със зимни кожени палта.

ЕЛЕН И ЕДУАРД

Франция

1959

— Този създадох за вашата съпруга. За вашата покойна съпруга...

Флориян Виспиянски, мъж с голяма брада, говореше тромаво, неспособен да скрие чувствата си. Той посочи една брошка на отдалечения край на дългата маса, върху която беше изложена колекция от негови произведения. Едуард я погледна. Обработен изумруд, монтиран върху злато и обграден с рубини: великолепно изделие, нещо, което би могла да сложи царица, съпруга на махараджа или жена, която не обича дискретните украшения.

Едуард се усмихна:

— Изобел би го харесала. Това е точно по нейния вкус.

— Радвам се. Надявах се, че съм прав. Хората говореха за нея, аз само слушах.

— Благодаря ти, Флориян. — Едуард стисна ръката му.

Той се върна обратно покрай масата с украшенията, поставени, за да бъдат инспектирани от него и чието изработване той беше следил през всеки етап, от първия им проект. Колекцията беше почти готова, оставаше само няколко украшения да бъдат завършени. Щяха да бъдат изложени и лансирани най-напред в Париж, после в Лондон и през ноември в Ню Йорк. В продължение на месеци тези бижута бяха единственото, на което той се беше надявал, дори повече. Би искал Изобел да я види — Тя в края на краищата стана причина за осъществяването им. Едуард погледна огърлиците, тиарите и гривните, лунните камъни и лаписа, черните перли и шлифованите във форма на розетка диаманти, опалите и рубините. Той затвори очите си за тяхната красота и видя Изобел в приемния салон на Ийтън Скуеър, повдигнала ръка, хвалеца се с изумруда си, шегуваща се и честваща своя „сладък“ пръстен.

Малко след това той напусна Флориян Виспиянски и прекара нощта с жена от заведението на Полин Симонеску. Обикновено, когато

отиваше там, той прекарваше само няколко часа. Но тази нощ потребността му беше много голяма, отчаянието му беше твърде силно и той остана с жената, заравяйки миналото в нейната плът чак до сутринта. Както всички жени тук, тя беше красива, опитна и услужлива. Имаше дълги черни коси, които като коприна се гънеха върху кожата ѝ. Може би, защото усещаше неговата голяма потребност тя се опита да имитира оргазъм.

Едуард я притисна за гърлото.

— Не се преструвай...

Тя остана неподвижна, а тъмните ѝ очи широко се отвориха. Той влезе в нея силно, бавно, движейки се към черното място, което търсеше и кратък изблик угаси усещането му. Може би поради начина, по който я държеше, може би заради това, което ѝ беше казал или поради нещо в самия него той усети, че с натиск съответстващ на неговия, тя наистина започна да му отговаря. Клепките ѝ изпърхаха и се притвориха, вратът ѝ се изви назад, дъхът ѝ зачести и пъшкайки тя въртеше глава на една и на друга страна.

Той изчака, натисна отново и зачака още веднъж — сигурен, че тези последни мигове щяха да изведат и двамата до края. Ръцете му я сграбчиха още по-плътно, даваше си сметка, че го върши без чувство. Когато усети, че започва нейното изпразване, за него беше лесно да влезе още по-дълбоко и по-твърдо този път, защото това не означаваше нищо, това беше само точното усещане на момента. Тя извика. Едуард притисна ръка върху устните ѝ и се изпразни.

След това, тя заплака. Притисна се към него и каза, че никога не ѝ се е случвало. Молеше го отново да се върне при нея.

Едуард изведнъж се отдръпна. Умът му стана студен и твърд: антипатия към нея, отвращение от себе си. Той хвана китката на ръката ѝ и повдигна лицето ѝ.

— Един час след като напусна това място — половин час или още по-малко — аз ще съм забравил лицето ти. Няма да запомня твоето име. Няма да запомня нищо от това, което се случи тази нощ. Трябва да го знаеш.

Тя коленичи и седна на петите си, загледана в него, с тъмни коси, падащи на дълги кичури от двете страни на лицето ѝ. Беше спряла да плаче.

— Ще те накарам да ме запомниш, — каза тя. — Ще го направя. Ще направя така, че никога да не ме забравиш.

После бавно прокара дланта си по бедрото му.

— Ти си красив — каза тя и наведе глава. — Така, — каза меко. — Ето така, виждаш ли? О, да.

Едуард легна по гръб и затвори очи. Нейните услуги като че ли се отнасяха за някой друг. По-късно, в ранните утринни часове на изгрева тази друга личност, този друг мъж нахълта отново в сенките на нейната плът, ебейки устремен към забрава, и едва когато тази кратка забрава дойде, той разбра, че този друг мъж беше самият той.

Напусна малко след шест. Тръгна пеш из пустите улици. Измяука котка, скокна от една стена и любовно се притисна към коленете му. Едуард погледна към нея, после към залостената къща на Полин Симонеску. Мярнаха се в съзнанието му две черни крила от коса, бледо лице — но то почти избледняваше вече. В този момент той се ненавиждаше, мразил се беше през цялата нощ.

Две години — и с това беше свършено. Не би се върнал назад, нито при Полин Симонеску, която при случай все още му гледаше на карти и му съставяше измислено бъдеще, нито при жените. При нито една от тях.

Щеше да стои настрана от всички жени, каза си. Бе отвратен от редуването, от сексуалното облекчение, което никога не траеше дълго, но което рано или късно трябваше отново да бъде повторено: празнота след празнота. И освен това, причиняваше болка, видя го тази нощ, въпреки че подробностите вече избледняваха.

Обърна се настрана и с едно измяукване котката го напусна.

Без повече жени, независимо колко силна е потребността. Това бе решение, на което той удържа три седмици.

Три седмици и една топла лятна вечер. Подписваше документи в тихия кабинет, докато секретарката, прикривайки своето нетърпение да отиде час по-скоро при любовника си, чакаше.

Три седмици и празното пространство в живота му го ужаси. Той погледна през прозореца и видя, че листата танцуваха. Обърна се и се опита да мисли за своята работа. Извика в съзнанието си бижутата на Виспийански и те студено заблестяха. Помисли за „Партекс

петрокемикълс“, където той и майка му притежаваха значителна част от акциите. Спомни си за новия изпълнителен директор на „Партекс“, превзетият тексасец, Дру Джонсън, приятел, назначен от самия него. Операцията против некадърния, напускащ директор беше подготвена и съвършено изпълнена — идеята на Едуард, изпълнението на Джонсън. Твърде много му харесваше заговорниченето. Докато то траеше — Той имаше цел, защото така силната му компания ставаше още по-силна. Но щом приключеше, той усещаше, че празнотата отново се настанява около него.

Джонсън беше пълен с планове. „Партекс“ сега беше четвъртата по значение петролопроизводителна компания в Съединените щати. Той искаше тя да стане най-голямата и то бързо. Едуард се възхищаваше от преследването на една цел, от пълната посветеност, която то изискваше, и чувството за цел. Можеше дори за известно време истински да се включи в него, но после все по-бързо се оттегляше. Четвъртата по значение, втората, най-голямата от всички: накрая, имаше ли някакво значение?

Обърна се и погледна наредените един до друг шкафове, купища върху купища. Погледна телефоните. Можеше да работи. Можеше да си намери и жена. Търсенето на печалба, търсенето на удоволствие, той гневно се отвърна и от двете.

Като напусна кабинета, освободи шофьора си за нощта, и влезе в черния „астън мартин“. Излезе от града, за да може да кара с повишена скорост, на музика. Когато разбра, че те и двете също не му помогнаха, при първа възможност обърна назад към Париж. Трябваше да потърси жена.

Не жената — не вярваше повече в нейното съществуване. Просто жена, която и да е. Непозната. Някоя днес тук и друга утре — секс наслука, в един живот наслука.

Караше по скъпите улици на десния бряг, зърна бляскавия лед на диамантите в представителните зали на „Дьо Шавини“ и продължи към Пон Ньоф, по Ке дез Огюстен.

В главата му миналото пулсираше настойчиво. Пред него блестеше Сена. Няколко улици по-нататък, няколко минути по-нататък едно високо, стройно момиче спря пред малка църква.

Тя беше ходила напосоки по улиците, заслушана също в миналото. Сега тя спря, повдигна лице към слънчевата светлина,

погледна сградата пред себе си. Църквата „Сен Жюлиен льо повр“. Тя беше бедна. Имаше точно десет франка в портмонето си. Усмиваше се.

До църквата имаше малък парк. Там играеха деца. Тя чуваше техните викове. С края на очите си виждаше цветовете на техните дрехи. Червено, бяло и синьо. Американски цветове. Цветове на независимостта. Тя беше в Париж почти седмица, а преди това в Англия: три дни в Дивон, три с Елизабет, сестрата на нейната майка.

Не ѝ се искаше да мисли за онези три дни. Отиде там така изпълнена с очакване, подскачайки по тесните пътища в провинциалния автобус, протягайки глава, за да види за първи път къщата, да хвърли пръв поглед на градината на своята майка. Това бе мястото, което в продължение на годините майка ѝ беше превърнала в магическо, докато с повторението на приказката Елен бе повярвала, че го познава, че познаваше моравата и лятната къща, че знае всяко дърво, и къде боядисаните в бяло пейки бяха изтеглени на сянка. Тя дори виждаше съвсем ясно хората, когато се събираха там за чайния ритуал.

Съвсем не беше такава. Беше грозно. И Елизабет, тя веднага го усети, при нея нямаше гостоприемство, само стара злоба и стара омраза.

Тя гледаше сега към църквата, към сводестата арка на входа и изпъди от съзнанието си спомените с други спомени: за Били, лежащ мъртъв, за нейната майка и за почукването на зърната от броеницата на сестрата, за Нед Калвърт, за мъжа с пушката и за черния кадилак. Тя не можеше да се освободи от нито един от тези спомени, не когато бяха събрани заедно. Нощем те оживяваха в сънищата ѝ, но през деня имаше определено място в съзнанието ѝ, където ставаха поносими. Там образите все още се повтаряха, но изглеждаха по-отдалечени, както филм, който веднъж бе гледала, като неща, които се бяха случили другиму. Тя не позволяваше да изплуват в съзнанието ѝ. Не би им го разрешила. Беше дошла в Париж — „Най-хубавият град в света, Елен, по-хубав дори от Лондон“ — и той беше хубав. Тя скиташе из него всеки ден. Докогато можеше да върви, и докогато можеше да гледа, се чувстваше добре. Тогава тя не започваше да трепери и да плаче. Това се случваше само, когато останеше по-дълго на едно място и оставеше спомените да пропълзят отново.

Нейният нов живот започваше, онзи, който беше планиран, за който беше мечтала отдавна. Тя мислеше точно за това — спомни си го по-късно — когато точно в този момент бе дочула колата.

Беше голяма черна кола с марка, която не би могла да определи и тя никога след това не беше съвсем сигурна кое беше видяла първо — колата или мъжът, който я караше. За момент помисли, че той я беше повикал, после разбра грешката си. Трябва да беше някое от децата в парка. Загледа се настрани, чу колата и се обърна.

Този път погледна директно в мъжа и видя, че той гледаше към нея с леко озадачен израз, като че ли мислеше, че би могъл да я познае. Беше странно, защото тя почувства същото, въпреки че в следващия миг знаеше, че е смешно — Тя никога не беше го виждала в този си живот.

Откакто беше напуснала Оринджбърг гледаше на света и на това, което я заобикаля с повишена яснота, като че ли все още беше в шок. Цветове, жестове, лица, движение, нюанси на речта, те всички сега бяха смайващо живи и ясни за нея, и този мъж тя видя по същия начин, като че ли той дойде при нея от някакво съновидение.

Колата, която той караше беше черна, неговият костюм беше черен, косата му беше черна. Докато го гледаше, той се наведе напред, за да загаси мотора на колата и когато се изправи и я погледна отново, това беше като мълния сред тишината, тя видя, че очите му бяха много тъмносини, като покрито море. Тогава тръгна към него и спря до колата. Внезапно разбра какво щеше да се случи по-нататък, знанието за това проблесна в съзнанието ѝ. Помисли, че може би той също знаеше, защото за миг лицето му стана съвсем неподвижно и много напрегнато, а очите му гледаха смутено, като че ли беше почувствал удар, някакво неочаквано пробождање — ножът го бе пронизал, а той не го беше видял.

Тя каза нещо и той нещо отвърна — нямаше значение какви бяха думите, тя видя, че той разбираше това така добре, като и тя. Думите бяха само един промеждутъчен, необходим коридор между две стаи.

Тогава той излезе от колата, заобиколи и дойде при нея. Елен го погледна. Изведнъж разбра, че ще го обикне, почувства блясъка на тази мисъл в съзнанието си, усети, че нещо в нея се размества, прегрупира и установява.

Тя влезе в колата и в лятната вечер те се понесоха из парижките улици. И тя пожела улиците и пътуването и вечерните светлини да продължат вечно.

Той спря колата пред „Льо Дом“ в Монпарнас и се обърна да я погледне. Беше директен поглед и той внезапно я накара да пожелае да се скрие, да избяга. Но да се скриеш от хората имаше и други, по-резултатни начини, тя беше научила това откак бе напуснала Оринджбърг. Спомни си за жената във влака, спомни си и за другите хора. Тук не участваше някакво предварително решение, всичко, което знаеше бе, че не искаше той да узнае коя е, не искаше никой да знае коя е — искаше всички да я познават само като жената, която имаше намерение да стане, жената, която тя щеше да създаде. Не Елен Крейг: тя беше напуснала Елен Крейг завинаги.

— Знаеш ли, ти не ми каза своето име — каза той, докато внимателно я въвеждаше в шумния ресторант.

— Хелън Хартланд — отговори тя.

И оттогава нищо не беше просто.

Тя се казваше Хелън Хартланд, каза си. Беше осемнадесетгодишна, англичанка. Нейната фамилия носи името на едно село близо до Дивон, където живеели. Било близо до крайбрежието, къщата им гледала към морето, и имала най-великолепната градина. Той обича ли градините?

Баща ѝ е бил герой от Кралските военновъздушни сили, пилот, убит в последните месеци от войната. Майка ѝ, Вайълит Хартланд, била писателка — твърде известна в Англия, въпреки че романите, които е писала, сега са старомодни. Живяла е сама със своята майка, която е починала, когато е била на шестнайсет години. От тогава е живяла със сестрата на майка си. Напуснала е Англия преди една седмица и е дошла в Париж по импулс. В момента работи в едно кафене на булевард „Сен Мишел“. Живее в една стая с едно момиче, францужойка, която работи в същото кафене. Не, още не е решила колко ще остане тук.

Тя му каза всичко това по време на обяда в „Льо Дом“ със спокоен, равен глас, отговаряйки внимателно и грижливо на всеки

негов въпрос, привидно незаинтересована от знаменитата и модерна публика около тях.

Говореха английски, и говорът ѝ очарова Едуард. Той винаги бе имал прецизно ухо за акцентите. Неговият усет за английски, изработен по време на войната и на посещенията му след това, му създаваше способността да определя точно един англичанин или англичанка откъде са, така както го правеше за французите. Знаеше, че неговият собствен говор едва издаваше факта, че е чужденец. Все още бе запазил следи от леко забавеното оксфордско произношение и от проточеността на говора, взета от Хюго Глендининг, характерна за по-богатите класи от преди войната. Но произношението на това момиче не можа да определи. То имаше необикновена яснота и съвършенство на изговора — съвършенство, срещано обикновено само сред онези, за които английският е втори език. То не издаваше регионално влияние, показваше образование, беше хармонично, леко старомодно, и озадачаващо безкласово. Не можеше да определи произхода на говора ѝ нито по акцента, нито по фразата или жаргона. Той не можеше да определи самата нея.

За толкова млад човек тя притежаваше забележително самообладание. Не правеше опит да създаде впечатление, нито дори да се хареса. Не флиртуваше, не проявяваше интерес, освен ако не го изпитваше. Просто седеше там, спокойно свита на пашкул, със съвършена красота, неосъзнаваща или безразлична към факта, че всеки мъж в ресторанта на възраст между двайсет и шейсет години се заглеждаше в нея от момента на влизането ѝ.

Тя изпи две чаши вино и отказа трета. Когато сервитьорът, обръщайки се към Едуард го назова по титла, тя го погледна с нейния равен, син, вторачен поглед, но не каза нищо. Може би беше чула, може би не, той нямаше начин да разбере.

Когато бяха свършили да се хранят и пиеха кафе, тя остави чашата си и го погледна:

— Това място е забележително, нали?

— Много. — Едуард се усмихна. — През двайсетте и в началото на трийсетте години е било пълно с писатели и художници. Пикасо, Гертруд Щейн, Хемингуей, Скот Фитцджералд... Тук, в „Льо Купол“ между тях все още съществува голямо съперничество. Само че сега... — Той замълча, поглеждайки над шумната група в ъгъла. — Сега

хората се състезават за вниманието на филмовите звезди и на модните манекени. Писателите отиват другаде — в кафенетата по булевард „Сен Жермен“, например. В „Дьо Маго“ — Сартр ходи там, например...

— Радвам се, че ме доведе тук. Благодаря ти.

Тя се облегна назад и внимателно разгледа интериора от грамадни огледала, сервитьорите, с техните дълги бели престилки и блестящата публика. Мъж от съседната маса повдигна чашата си към нея и се усмихна, тя му отговори студено. Едуард се наведе напред.

— Не си била тук преди?

— О, не. Но бих искала да науча за места като това.

Тя говореше с пълна сериозност. Едуард повдигна вежди:

— Искаш да научиш за тях?

— Разбира се. И за други места, също. И за нещата, за толкова много неща.

Тя повдигна ръка, и започна да изброява темите върху своите тънки пръсти. Лека усмивка заигра по устните ѝ:

— За кафенетата и ресторантите, за храната и вината. За дрехите — красиви дрехи, като тези, които носи онази жена. За рисуването, сградите, книгите. За колите, къщите, мебелите, бижутата. За всички тези неща. — Тя искрено вдигна ясните си очи към лицето му.

— Очаквам, че ще ти бъде трудно да разбереш... — Тя замълча.
— Бил ли си някога гладен, истински гладен.

— Много гладен, предполагам — да, един-два пъти.

— Аз съм гладна за тях, за всички тези неща. Да знам за тях, да ги разбирам. Аз... Ами, аз израснах в много малко градче.

— Затова ли дойде в Париж?

Едуард я изгледа с любопитство, защото за пръв път от гласа ѝ изпълзя емоционална нотка. Тя като че ли също усети за това, съжали и бързо се усмихна.

— Една от причините. И аз работих здраво. Знаеш ли какво правя всяка сутрин, преди да започна работа и всяка вечер, след като свърша?

— Каж ми.

— Разхождам се из Париж и разглеждам. Пазари, галерии, къщи, църкви. И магазините, разбира се. Трудно е да се влезе в много големите от тях, защото нямам подходящите дрехи, но аз разглеждам

витрините им. Гледам роклите и шапките, ръкавиците, обувките и чорапите. Също чантите и коприненото бельо. Бях във „Вюитон“, в „Хермес“ и „Гучи“, а вчера стоях пред „Шанел“ и „Живанши“ и „Диор“ — тези засега ги оставих. Там не може отвън да се види никаква дреха, освен ако не влезеш вътре, така че се задоволих с табелките им. — Тя изкриви устни в усмивка.

— Разбирам. — Трогнат и развеселен, Едуард се колебаеше. — И от всички тези неща, които видя, кое ти хареса най-много?

— Трудно е да се каже. — Тя смръщи вежди. — Отначало всичко ми изглеждаше съвършено. После започнах да разбирам какво не харесвам — нещата, покрити с инициали, нещата с прекалено много злато, нещата, които... които прекалено се самоизтъкват. Но най-много, да, най-много ми хареса чифт ръкавици.

— Чифт ръкавици?

— Бяха много красиви ръкавици. — Тя леко се изчерви. — В „Хермес“. Бяха много семпли, от мека сива кожа на антилопа. Точно до китката. Имаха по три бастички тук. — Тя показва мястото от горната страна на китката си. — И бяха подгънати на едър бод, точно там, по средата. И бяха красиви. Обичам красиви ръкавици. Обичаше ги и майка ми. Тя трябва да имаше стотици...

— Разбирам. — Едуард я погледна тържествено. Сиво-сините очи го срещнаха непокорно, като че ли тя го подканваше да ѝ се смее. Той погледна към бялата ленена покривка.

— А за бижутерията, — каза внимателно той, — би ли желала да научиш също и за нея? Гледа ли по бижутерските витрини?

— Понякога. — Тя наведе очи. — Гледах с часове. Тази е ваша, на улица „Фобур сен Оноре“, нали?

— Наистина.

— Бях там преди два дни, и после при „Картие“. — Игрив пламък се появи в очите ѝ.

— И чия витрина ти хареса повече? Моята или на моя съперник?

— За да бъда искрена, на „Картие“. Но аз съм толкова невежа. Не зная нищо за камъните, за тяхното поставяне...

— Знаеш ли кои камъни предпочиташ?

— О, да. Това знам, разбира се. Харесвам диамантите.

— Те не са най-скъпоценните... — Той я гледаше отблизо. — Един съвършен изумруд — тъмнозелен изумруд, каквито вече много

рядко се срещат, би могъл да струва много повече.

— О, това не е въпрос на стойност. — Лек упрек се появи в гласа ѝ. — Аз харесвам диамантите, защото те са ясни, без цвят. Защото са студени и топли едновременно. Като огън и лед. Диамантите, които гледах... — Тя се колебаеше. — Бяха като че ли ги гледаш през светлина, в сърцето на светлината. Ти вероятно ще намериш, че това е глупаво.

— Ни най-малко. Аз мисля същото. Знаеш ли, че диамантът има едно много любопитно качество — нещо, което го прави единствен между камъните?

— Не.

— Знаеш ли как усещаш диаманта, когато го държиш в ръка? Той е леденостуден. Толкова студен, че ти изгаря кожата.

— Огън и лед?

— Както каза. Точно.

Очите им за миг се срещнаха. Едуард почувства ума си отпуснат и замаян, за секунда имаше усещането, че пада от голяма височина — дълго, страшно и свободно падане, неудържимо, освежително и толкова ужасяващо. „Кралят на запоите“, „Кралицата на диамантите“... Споменът за Полин Симонеску, която му беше гледала на карти проблесна в неговото съзнание и след това изчезна.

Тя също преживяваше нещо, той можа да забележи това. Очите ѝ се разшириха, устните се разтвориха, тя леко въздъхна, като при изненада. През масата Едуард бавно се присегна и леко сложи ръка върху нейната. Докосваше я за първи път и това предизвика у него буйно вълнение, по-интензивно от всяко друго, което той бе изпитвал от дете. Беше я пожелал от момента, когато я видя. Сега усети, че в тялото му се надигаше толкова интензивно желание, че потрепери.

Той имаше здрав инстинкт за самосъхранение, изработен до съвършенство през годините. Бързо изтегли ръката си и стана.

— Късно е. Трябва да те заведе до вкъщи.

Тя го погледна, очевидно незасегната от неговата рязкост, после бавно се надигна. Спокойна, увенчана със своята красота, го последва и седна върху меките седалки на „астън мартина“. Докато се връщаха, не проговори нито веднъж, седеше спокойна, видимо отпусната, наблюдаваща улиците и булевардите. Едуард, силен мъж, свикнал да разпознава силата у другите, обикновено в мъжете, сега я усети в нея.

Той усещаше нейното излъчване към себе си като парфюмен аромат. Погледна към нея и усети че плътта му се втвърдява. Широкият устни, високите едри гърди, дългата стройна линия на ханша и бедрата й... Най-малкото й движение бе като сексуално обещание за безкрайна наслада. И все пак нейните очи му се струаха едновременно шеговити и надменни, като че ли тя осъзнаваше силата на своята красота и полупрезираше прибързания отзвук, който причинява.

Той намали, когато стигнаха до ярко осветеното кафене, в което тя беше казала, че работи, и тя се изправи.

— Би ли ме оставил тук?

— Нека да те заведа до вкъщи.

— Не, тук ще е по-добре. Имам много зла портиерка. — Тя се усмихна. — Само през няколко улици е. Ще си отида по-късно. Трябва да се срещна със собственика — да разбере за работното си време утре... — Тя се обърна към него и подаде дългата си, тънка, ръка. — Благодаря ти. Беше чудесна вечер. Забавлявах се много добре. — Тя тържествено разтърси ръката му и Едуард кълнеше небесата и своята очевидна неспособност да произнесе една смислена дума. В този момент му се искаше да я попита дали би се омъжила за него, или дали би отишла с него в дома му, или някъде заедно, или нещо, или каквото и да е.

— Всеки ден ли работиш? — успя да попита накрая, помагайки й да излезе от колата.

Тя го погледна и бавно се засмя:

— О, да. Свършвам към шест. Довиждане.

Тя си тръгна, без да се обърне, пробивайки си път между масите и изчезна в кафенето.

Едуард постоя, загледан в нея, питайки се дали имаше сила да подкара колата от тук и никога да не се върне обратно, и разбра, че нямаше. Усещаше неясно лицата, гласовете и смеха от оживените маси на терасата, от обикновения свят, който отиваше някъде другаде. Хубаво момиче му отправи поглед, но Едуард не я забеляза. От отдалечената част на терасата нисък, пълен и грозен мъж, също го изгледа внимателно. Едуард не го забеляза. Мислеше, че жената беше осемнайсетгодишна. Откъде беше усвоила тази абсолютна увереност, тази очевидна, спокойна осъзнатост за собственото си сексуално

върховенство? Някой мъж ли я беше научил — и ако беше така, кой и при какви обстоятелства?

Той изпъшка, качи се в колата и подкара с голяма скорост към Сен Клод, където се опита да удави спомена в бутилка арманяк и в една безсънна нощ.

Сутринта изпрати да купят от „Хермес“ чифтът сиви антилопени ръкавици. Около пръста на едната от тях вмъкна самотен диамантен пръстен. Диамантът беше петнайсет каратов, категория „Д“, най-високата класификация за чистота на цвета и „ВБ“ за вътрешна безупречност, за яснота.

Беше шлифован от майстор, гореше със синьо-бял пламък и представляваше съвършено съчетание между природа и изкуство.

Сложи обратно ръкавиците с пръстена в тяхната кутия и затвори капака. После с трескаво вълнение зачака да дойде шест часа.

На втората вечер той я заведе в „Ла Купол“. Поведението ѝ остана непроменено. Тя прие пристигането му пред шумното кафене, без какъвто и да е въпрос. Беше спокойна и любезна. Както преди отговаряше на въпросите му, но проявяваше малка инициатива. В отговор му задаваше неутрални въпроси. Нито една от обикновените женски уловки, към които той беше привикнал: без деликатни въпроси, предназначени да предизвикат информация за неговия личен живот, без опит да разкрие дали някоя друга жена го държи. Тя разговаряше с него за работата и професионалните му занимания. Разпитваше го за Париж, за Франция и за французите. Не даваше никакъв знак, че осъзнава сексуалния магнетизъм, който Едуард усещаше да се излъчва от нея, а той — замаян от неговите вълни — отчаяно се опитваше да бъде толкова спокоен и безстрастен, колкото беше тя.

Насилваше се да гледа на нея хладно, както би могъл да направи с една потенциална своя служителка. Тя бе облечена в обикновена памучна невталена рокля в сиво-синьо, цвят близък до този на очите ѝ. Нямаше украшения, само много обикновен, евтин часовник, който от време на време разтърсваше, защото казваше, че понякога спира. Имаше красиви ръце с дълги, елегантни пръсти, овалните ѝ нокти бяха късо отрязани и nelaкирани като на ученичка. Стоеше много изправена и около нея имаше някаква изключителна неподвижност,

отсъствие на оживеност, което в друг случай би могло да бъде досадно, но при нея то въздействаше хипнотично.

Поглеждайки я веднъж-дваж отблизо, Едуард се питаше дали тя го беше излъгала за годините си. Понякога изглеждаше много по-млада от осемнайсет, като сериозно дете, неосъзнаващо собствения си еротизъм, дете на снимка от Викторианската епоха. В друг момент, изглеждаше по-възрастна, отколкото твърдеше, като жена над двайсетте, в първия разцвет на хубостта си.

Често, особено когато го гледаше директно двете впечатления — на невинност и чувственост — се застъпваха. Тогава той се озоваваше, загледан в сериозното и красиво лице на добре възпитана млада жена, която би могла да е посещавала манастирско училище, водила е спокоен живот, затворен живот и чиято чистота и неотклонно втрещване извикваха у него само най-чисти усещания, мисли и представи.

Тогава непосредственият отзвук на собственото му тяло и на съзнанието му го травмираха дълбоко. Пуританската жилка в неговата природа воюваше със собствената му силно сексуалност. Той си представяше, че прави с нея любов и се мразеше заради съблазънта на образите, която рикошираше чрез неговото съзнание. За собствено смайване откри, че мъжката и женската роля, към които той беше привикнал, си бяха разменили местата. Този път той беше, който презирайки себе си, се чуваше да задава въпроси, предназначени да предизвикат лични разкрития. Тя беше тази, която елегантно, но твърдо отхвърляше всички проучващи въпроси.

Невъзможно му бе да я гледа безстрастно. Съзнанието му се опитваше да прави преценки, но преценките се удавяха в настойчивото желание на неговите сетива. Тя дори не употребяваше парфюм — миришеше на самун, на прясно измита кожа и коса, на себе си. За Едуард това беше най-опияняващият аромат, който някога бе усещал.

Накрая, когато бе достигнал състояние на такъв смут, че тези, които го познаваха или работеха с него не биха си го представили за възможен, той рязко предложи да си тръгнат.

— Много добре.

Очите им се срещнаха, никой от тях не мръдна, мозъкът на Едуард се замъгляваше.

— Мога да те заведа в дома ти. Или — ако предпочиташ — можем да отидем в моята къща в Сен Клод. Тя е съвсем близко до Париж.

Гласът му заглъхна. Сиво-сините очи го гледаха с равен поглед. Едуард усети цяла серия от идиотски и объркващи опровержения, които напиреха в ума му. Искаше тя да разбере, че това не е нито увод, нито рутинен ход, че нямаше задни мотиви: той просто не можеше да понесе мисълта още една вечер без нейното присъствие.

— Благодаря ти. Това би ми било приятно.

Той караше много бързо и усети нарастващо въодушевление. Струваше му се, че скоростта и триумфалната музика на Моцартовия квартет запълваха тишината помежду им. „Тя знае, тя разбира“, си мислеше той несвързано и триумфиращо.

Никога не бе водил жени в Сен Клод. Единственото изключение беше неговата съпруга. Сега, точно както бе постъпил с Изобел, той мина първо през градините, ароматни от цъфтящите лилии и застана на края на цветната градина с лехи на фигури, загледан през сребърния въздух към червената жарава на града в далечината. Направи това нарочно, като последен отчаян опит да запази себе си, мислейки, че сравненията и спомените тогава ще се върнат към него и ще го накарат да игнорира тънката здрава нишка, с която тази жена го обвързваше.

Никакви сравнения не му се появиха, никакви спомени не се възвърнаха. Той, който винаги бе мислил, че никога не би могъл да се освободи от миналото, сега откри, че миналото бе отпуснало своята хватка, беше си отишло, той бе освободен от него. Стоейки в градината, той не осъзнаваше нищо друго, освен присъствието на жената до себе си. Без да каже нито дума — беше напълно мълчалива — Тя заличи всичко, освен настоящето.

След малко Едуард взе ръката ѝ и я задържа в своята. После бавно тръгнаха заедно към къщата.

Той я заведе в кабинета си, където в един друг живот друг мъж бе направил предложение на Изобел. Едва осъзнавайки какво върши, той наливаше напитките. През това време тя бавно се движеше из стаята. Леко докосна брюкселската дантелена покривка на едно от креслата, коприната от „Спиталфийлдс“ на друг. Погледна към акварелите на Търнър. Едуард остави напитките, забравяйки за тях и

отиде при нея. Тя се обърна и изведнъж той откри, че му е лесно да говори.

— Знаеш ли какво става? Разбираш ли? — каза той внимателно.

— Не зная, не съм сигурна — Тя се поколеба. — Това малко ме плаши.

— Мен също ме плаши. — Едуард се усмихна.

— Мога да си отида... — Тя хвърли поглед към вратата, после отново към него. — Може би, ако бих напуснала сега...

— Искаш ли да го направиш?

— Не. — Две цветни петна се появиха по страните ѝ. — Това просто е така. Не го очаквах... Него планирах...

Тя млъкна, Едуард хвана ръката ѝ. Остави я да стои спокойно там и се загледа в лицето ѝ. Беше трогнат и леко развеселен, че една толкова млада жена можеше да говори така сериозно за планове. Тя почувства това, защото леко се намръщи, като че ли и най-леката шега я нравеше неуверена.

— Мислиш, че това е глупаво?

— Не, не мисля. — Лицето на Едуард стана сериозно. — През целия си живот аз правя планове. Всичко е подредено, по разписание и точно. Така живях в продължение на години, откакто... — Той се поколеба. — От дълго време.

— А сега?

— Знам, че всички те нямат никакво значение. Във всеки случай, аз винаги съм го знаел. — Той вдигна рамене, полуобърнат. — Планове, разписания, стратегии. Те изпълват времето, те му заповядват и така пречат на човек да забрави колко празно е то.

Той все още леко държеше ръката ѝ, но лицето му беше обърнато настрана. Елен стоеше съвсем мълчаливо и го гледаше. Светлина танцуваше в съзнанието ѝ, тя усети приказно спокойствие, а през спокойствието — трескава увереност. Тя съществуваше от момента, когато го беше видяла за първи път и всяка от вечерите се бе опитвала да го изгони от себе си. Цялата вечер, докато беше седяла срещу него в „Ла Купол“, преструвайки се, че е спокойна, умът ѝ бе зает в спор. „Това не се случва“, каза най-напред той, после добави: „Това се случва, но още не е прекалено късно, все още може да бъде спряно“.

Когато стигнаха до Сен Клод и тя видя тази къща в цялото ѝ великолепие, се надигнаха други грозни гласове с други грозни

рефрени. Те говореха с гласа на майка ѝ, те разговаряха с Пришила-Ан, те ѝ напомняха, че мъжете мамят жените, особено, когато ги желаят, те лъжат, както Нед Калвърт беше лъгал.

Тези предупреждения шумоляха в главата ѝ докато тя влизаше в неговата стая и преди Едуард да бе започнал да говори. Сега продължаваха да бърборят някъде далече в съзнанието ѝ, но тяхното послание ѝ се струваше не само незначително, но също и абсурдно. Внимателно наблюдаваше Едуард и ѝ дойде наум, че дори и мъж като него можеше да бъде уязвим.

— Едуард. — Тя за първи път го нарече по име и той внезапно се обърна към нея. — Мислиш ли, че знаеш, мислиш ли, че някой знае, кога едно нещо е толкова правилно, че не съществуват никакви други възможности за избор?

— Да.

— И аз. — Тя го гледаше сериозно, и после, преди Едуард да успее да заговори отново, тя пое дъх, сякаш да се подготви и направи крачка напред.

— Искам да остана — каза тя. — Изобщо не искам да си отивам, и никога наистина не съм желала. Ето, казах го. — После тя се поколеба, повдигна брадичка и лицето ѝ доби леко предизвикателен израз.

— От жените не се очаква да казват подобни неща, нали? Но ми се струва глупаво да лъжа за такова нещо. Не виждам причината. Аз искам да остана. Бих останала и миналата нощ, ако беше пожелал. Може би, когато те срещнах за първи път, ние можехме да влезем в колата и да дойдем направо тук и аз бих останала. Просто така. Без да те познавам. Освен това, че чувствам, че те познавам. Харесвам те. Смяташ ли, че е грешно? Шокиран ли си?

За Едуард това беше забавно, но той беше и развълнуван. Старомодният и сериозен глас, с който тя говореше, странната комбинация от директност и срамежливост, невинното схващане, на това, което беше казала беше дръзко, докато той беше свикнал с жени, които изразяваха много елементарно своите желания — всички тези неща му въздействаха дълбоко. Той се почувства странно упрекнат от тази невинност, но знаеше, че ако допуснеше тя да види забавлението, което изпитва, би се почувствала дълбоко покрусена. Той пристъпи напред и нежно взе ръката ѝ.

— Не — каза сериозно. — Не съм шокиран. И разбира се, не мисля, че е погрешно. Аз искам да останеш. Искам го повече от всичко на света. Това шокирали те?

Устните ѝ се извиха в бавна усмивка:

— Не.

— Когато напуснах кабинета си, вечерта, когато се срещнахме... — Едуард се поколеба. Питаше се дали да продължи и почти прекъсна. Тя повдигна очи към лицето му, и той изведнъж усети, че ѝ дължи откровеност. — Онази вечер аз търсех жена. Която и да е жена. Имаше причини за това — няма защо да ти ги казвам. Би звучало като извинение, а аз не искам да го правя. Търсих жена — нещо, което често правех в миналото — и намерих жената. Това е, което почувствах. Трябва да го знаеш. Наясно съм колко силно звучи. Няма причина да ми вярваш, но се кълна, че е истина.

Той рязко спря и отпусна ръка. Силна червенина покри лицето ѝ. Едуард се обърна, бесен на себе си, че беше казал това. Тя беше твърде млада, за да разбере, той нямаше право да я въвлича в сложности от този род... Сигурно ѝ беше прозвучал като най-банален съблазнител.

— Извинявай — гласът му беше съвсем официален. — Не би трябвало да казвам това. Може би сега ще пожелаеш да си тръгнеш... С извърнато лице той искаше да се отдалечи от нея. Елен го погледна и леко сви вежди. Знаеше какво изпитваш, когато предизвикваш отказ, предчувстваш болка и с това искаш да предотвратиш другите да ти я причинят: тя самата беше усвоила тази техника в Оринджбърг, година след година. Наивно бе приела, че това е нейно индивидуално качество, а сега го откриваше в друг. Тя пристъпи напред и той се обърна.

— Едуард, няма значение. Радвам се, че го каза. Все пак, аз искам да остана.

Светлината се върна в очите му. Тя отиде при него, взе ръката му и я притисна до набъбналата си гърд.

Погледнаха се. Под върха на пръстите си Едуард усети биенето на сърцето ѝ.

В неговата спалня тя застана малко настрана и разкопча роклята си. Когато беше съвсем гола, застана съвършено неподвижна, с ръце от

двете си страни. Само бързината на дишането и повдигането на гърдите, разкриваше нейното чувство.

Гърдите ѝ имаха цвят на слонова кост, кръговете им бяха широки, зърната — вече втвърдени. Едуард погледа към дългата съвършена извивка от бедрата и хълбоците до тесния кръст, към сериозното детско лице и към женското сладострастие. Елен хапеше устни. Тя стоеше неподвижно, наблюдавайки как той се съблича. Когато той остана гол, тя пристъпи напред и коленичи. Притисна лице към стомаха му, и после с бърза, животинска прямота внимателно целуна тъмните косми, които се спускаха в линия от гърдите до пъпа и по-надолу. Леглото му бе покрито с кремава китайска коприна, избродирана с пеперуди, райски птици и цветя. Тя погледна към коприната и само за миг видя отново стаята на госпожа Калвърт, видя Нед да постила върху копринената покривка квадратния чаршаф, видя онази самоуверена усмивка по лицето му. Образът се появи, тя потрепери, после той изчезна. Едуард повдигна ръце и я привлече върху покривката до себе си. Тя усети топлината на кожата му, тялото му се докосна до неговото, чу се че издаде въздишка, после застана неподвижна.

За дълъг миг те лежаха спокойно един до друг, почти неподвижни. После много внимателно Едуард обърна лицето ѝ към своето, погледна в очите ѝ и тя в неговите.

Тя усети дъха му върху кожата си, после докосването на устните му, после неговите ръце. Затвори очи, нямаше звуци, само докосване, което замъгли ума ѝ. Той влезе в нея много внимателно. Тя усети лека болка, а после голямо спокойствие. Когато се движеше под него ѝ се струваше, че той я водеше надолу към морските дълбочини, в изумрудения мрак, място, където приливите и отливите се движеха и преместваха в нейната кръв.

— Почакай — каза изведнъж Едуард, когато тя беше много близо до своята кулминационна точка, и той усети, че тя нямаше опит и трескаво се бореше да я постигне.

— Елен, почакай. С мен, не против мен.

Той инстинктивно произнесе името ѝ с френско произношение, тя отвори очи, и за момент остана неподвижна. После очите ѝ смутено се затвориха и тя започна да се движи с нов ритъм, толкова

синхронизиран с неговия, толкова властен и сладостен, че той почти загуби контрол.

Тя се освободи внезапно, обтягайки се под него, Едуард усети, че неговият контрол, усвоен в продължение на годините безсмислено правене на любов започна да му се изплъзва, да го изоставя, и той с облекчение се отпусна. В съзнанието му се появи топла, тъмна звезда, извор, който трябваше да постигне. Все още се владееше, когато Елен произнесе неговото име, тогава усети тялото си да трепери в буйно освобождаване.

След това те лежаха неподвижни и не говореха. Когато съзнанието му се успокои и той излезе от тялото ѝ, Едуард изпита известен страх. С напрегнатост очакваше възвръщането на предишната омраза към самия себе си, на обратно на желанието отвращение, което винаги досега го беше последвало. То не се появи. Усети само огромно успокоение и след време напрежението напусна тялото му и се разпръсна.

Елен проговори първа. Тя се протегна за ръката му и я притисна, гласът ѝ все още беше накъсан.

— Едуард, остави миналото настрана...

Той чу чудесния ѝ глас и тъй като мислеше същото — преди колко години това се беше случвало? — Той се засмя с чиста наслада.

— Миналото, да — каза той.

Заспаха едновременно.

На следващия ден, той изведнъж си спомни за подаръка от „Хермес“. Внимателно опакован, привързан със забележителна панделка, той все още стоеше в неговия кабинет, забравен от предишната нощ. Донесе го и ѝ го предаде. Елен седеше в леглото, облегната върху купчина дантелени възглавници. Той внимателно го постави в ръцете ѝ.

— Това е подарък за теб. Имах намерение да ти го предам вчера, но...

— Подарък за мен? — за момент тя изглеждаше трогателно млада, като дете на Коледа, после очите ѝ се приведоха, и той видя странно колебание и предпазливост, които се появиха по лицето ѝ.

Тя пое кутията, но се страхуваше да я отвори. За миг чу гласа на Нед Калвърт, онази бавна, южняшка, съблазняваща проточеност: „Ти си моето сладко момиченце. Аз обичам да правя подаръци на моето момиченце...“

После тя погледна нагоре и видя Едуардовото лице. То изразяваше такава благост и вълнение — скрити под маската на привидно равнодушие — че тя за миг се засрами от спомена, свързващ тези две случки с двамата мъже. Образът на Нед Калвърт изчезна, тя се усмихна. За миг нови образи от дългата нощ и дългата сутрин се явиха, все още пулсиращи в тялото ѝ. Тя нетърпеливо издърпа панделката и отвори кутията.

Чифт ръкавици. Ръкавиците. Сърцето ѝ трепна, че той беше запомнил. Един диамантен пръстен, най-хубавият. Тя се взря в синьо-белия пламък на камъка и после несигурно погледна към Едуард.

Едуард приближи леглото. Седна и взе ръката ѝ в своята.

— Когато бях момче... — започна тромаво той, като че ли беше упражнявал думите си наум и сега, когато бе дошло време да ги произнесе, те му убягваха. — Когато бях момче — петнайсет, шестнайсетгодишен — малко по-млад от тебе сега, аз се влюбих в много по-възрастна от мене жена. Беше по време на войната. Живеех в Лондон — Тя беше моята първа любов, първата ми любовница, така да се каже. Запозна ни брат ми... — Той замълча. — Това беше заслепение, предполагам — брат ми мислеше тогава така. Аз никога не съм бил способен да мисля така, дори и сега. Това беше съвсем истинско за мен. Бях много млад и дълбоко завладян. След време, година или малко повече, това приключи. Тя се казваше Селестин.

Той замлъкна и Елен мълчаливо го наблюдаваше.

— Беше мила жена. Беше винаги много търпелива с мен и много щедра. Има неща, които тя ми е казала и които аз няма никога да забравя, но всеки си има особености... — Той се поколеба. — Тогава още не бях се научил да се замислям за смисъла на думите, бях прекалено млад и неопитен. Отдавах се на най-страстни изявления — бях убеден, че ние с нея имаме бъдеще, разбираш ли? Когато ѝ го казвах, когато и да ѝ го казвах, тя винаги ме прекъсваше. Казваше, че не бива да прахосвам думите, че един ден ще срещна жената, която ще обичам, и че трябва да запазя думите си за тогава. Употребата, нехайната употреба отнема стойността им, те стават безлични...

Когато тя казваше това, аз много се ядосвах. Но постепенно осъзнах, че беше права. От тогава, каквото и да правех, където и да бях, никога не лъжех жените. Никога не се преструвах, че изпитвам чувство, което не изпитвах. — Той бързо и нетърпеливо сви рамене. — Зная, че не е кой знае какво постижение.

Той спря, Елен го гледаше спокойно.

— Защо ми казваш това?

— Защото ще чуеш различни неща да се говорят за мен, ако вече не си ги чула, а аз искам да знаеш истината. Разбираш ли, правех подаръци на жените в миналото — беше време, когато бях твърде известен с това. Бижутата от моята компания — рубини, перли, можеш да си представиш, неща от този род. Когато една връзка свършваше...

Той говореше съвсем обикновено почти нетърпеливо и Елен усети, че студена тъпа болка се загнездва около сърцето ѝ.

— Когато свършваше? — Тя погледна към пръстена. — О, разбирам.

— Не, не разбираш. — Той грабна ръката ѝ и я притисна. — Никога, не никоя жена не съм давал диаманти досега. Мисля, че това е най-красивият камък, камъкът, който баща ми най-много обичаше. Пазех ги, както пазех и думите — исках да притежавам нещо, което не е опорочено и което бих могъл да дам със свободно сърце, с любовта си. Когато настъпи моментът.

Настъпи тишина. Той говореше спокойно, но Елен можеше да види усилието по лицето му. Тя погледна от него към пръстена, и после отново към очите му. Почувства леко главозамайване, обхваната бе изведнъж от безпричинна, помитаща радост, която погълна разума ѝ. За миг тя отново застана пред малката църквица, чу детските гласове, видя отблясък от цветове във въздуха, и после неговото лице. Така ли тя беше усетила бъдещето?

— Знаех — каза тя.

— Аз знаех също.

Ръката му стисна нейната, после я освободи. Елен внимателно извади пръстена от ръкавицата „Хермес“ и го хлъзна на своя пръст — Той беше студен, твърд и бляскав. Тя повдигна ръка, и диамантът срещна светлината.

По-късно Едуард каза:

— Трябва да останеш, трябва. Ще докараме твоите неща.

— Имам куфар. — Елен се усмихна. — Това е всичко. Един куфар. Това е всичко, което притежавам на този свят.

— Тогава трябва да го докараме. Ще отидем заедно.

— Не. — Тя поклати глава. — Няма да отнеме много време. Трябва сама да го направя.

Едуард поспори и когато не успя да я убеди да промени намерението си, се съгласи.

Тя взе такси до Париж, остави го на десния бряг, прекоси Сена и после тича по целия път до къщата, където даваха стаи под наем, в която тя се беше настанила. За нейно облекчение, не срещна никого, дори стария дракон, портиерката не беше на обичайното си място до вратата.

Елен изтича по стълбите и почти падна в малката стаичка, в която спеше. За миг намери куфара, за миг го отвори и наслага няколкото дрехи, които си беше взела.

Пригответи се да го затвори, после спря. Когато коленичи и седна на петите си, като бутна настрани измачканата си пола и блуза, погледна вързопа от книги и фотографии, надникна отново в Оринджбърг към майка си и към миналото.

Мълчаливо се взираше в тях, усещайки разломът във времето. Оринджбърг, Били, майка ѝ, Нед Калвърт, Каси Уайт, Пришила-Ан. Самата тя, лежаща нощем в тясното легло под тънките перденца, раздвижвани от бриза и миризмата на тиня, носеща се откъм реката. Почувства се нереална, отдалечена, образ от някога гледан филм. Три дни бяха затъмнили шестнайсет години. Вина и отчаяние изпълниха съзнанието ѝ. Тя взе една от снимките на Вайълит и я притисна до сърцето си. Затвори очи. Фрагменти от миналото се раздвижиха, подскачайки пред погледа ѝ, подобно на корабни останки, влачени от река. Майка ѝ и майката на Били, обвинявайки я за неговата смърт. Тя видя госпожа Танър, приведена над Били, закопчаваща копчето на ризата му, видя я как разперва пръсти, за да го предпази от дъжда.

Нощ след нощ беше сънувала този образ през седмиците, откакто беше напуснала Оринджбърг. Той я беше карал да се страхува да заспи и когато той идваше, тя се разтрисаше цялата, събуждаше се, сядаше в леглото с пот, течаща от челото, с очи втренчени в мрака, казваше на

себе си и на госпожа Танър, че не беше нейна вината, че Били бе умрял по този начин.

Тя отново отвори очи. Вайълит продължаваше да я гледа мило от снимката, с устни, извити като лъка на Купидон. На главата си носеше абсурдна малка шапчица.

Елен потръпна. Сложи снимката обратно в куфара и го затвори. Неясно усещаше, че им дължи нещо — на всички тях, на Вайълит, на Били, на госпожа Танър — и че все още нямаше право да бъде щастлива. Не беше оформила в собственото си съзнание мисълта, с която да се противопостави на всичко това. Беше невъзможно да се отсъжда по този начин. Нейната майка би направила същото нещо. Всичко за любовта...

И все пак, тази идея беше пареща. След всичко, връщаше ли се тя отново при своята майка? Изправи се, повдигна куфара върху тясното легло и го погледна. Не трябваше да се връща при Едуард, помисли. Би могла да върне пръстена. Нямаше нужда да го вижда отново. Би могла да започне да прави всички онези неща, които е планирала да направи. Би могла. Разбира се.

Тя стоеше, сбърчила вежди над куфара. После бързо, тромаво го грабна, бутна вратата и изтича по стълбите на улицата. Тичаше през целия път от къщата със стаи под наем до Сена, по моста „Нотр Дам“, където спря. Водата просветваше, течеше бързо, куличките на „Нотр Дам“ се извисяваха срещу светлината. Край реката, на слънце се разхождаха влюбени. Тя махна на едно такси.

Когато спря в Сен Клод, Едуард я чакаше. Крачеше по чакъла пред къщата и когато видя таксито, и после нея, видя, че се затичва към него, той разпери ръце.

— Страхувах се, — каза той, държейки я. — Не зная защо, но мислех, че може да не се върнеш...

Елен пусна куфара, който носеше, и зарови глава на гърдите му.

— Трябваше да се върна, — каза тя на Едуард, на своята майка, на Били, на всички тях. — Трябваше.

— Какво те накара да дойдеш в Париж?

Това беше въпрос, който Едуард не беше й задавал преди, но той го зададе внезапно в дългото, наситено мълчание. Беше ранна вечер, те седяха на открито пред „Дьо Маго“ с две чаши „Перно“ върху малката кръгла масичка пред тях. Едуард бе прибавил вода към бистрата

течност и Елен наблюдаваше, как добива млечен цвят. Тя обичаше хладния вкус на анасона, успокоителната топлина от питието в стомаха си. Чувстваше се като котка, свита на слънце, в мир със света.

— Внимавай, — бе казал Едуард с усмивка. — Доста е силно.

Елен се засмя. Тя обичаше, когато той назоваваше името ѝ. Харесваше как го произнасяше по френски, точно както нейната майка винаги го беше правила. Това понякога я караше да се чувства виновна, че Едуард все още мислеше, че нейното истинско име беше Хелън Хартланд. Но това беше и някак си удобно — сякаш Едуард я познаваше истински, въпреки лъжите ѝ.

Сега усещаше, че би желала просто да остане на това място завинаги, да наблюдава несекващото шествие от хора, опитвайки се да разбере шумните разговори от съседните маси. Въпросът му я накара да подскочи.

— Майка ми обичаше Париж. Често говореше за него. Никога не съм била тук... — Тя се колебаеше, надявайки се, че той повече няма да я разпитва, защото вече ѝ беше неприятно да избягва въпросите му. Съжаляваше за тази странна потайна интуиция, която я беше накарала да го излъже в деня, когато се бяха срещнали. Всяка сутрин тя се събуждаше в ръцете му и си казваше, че днес ще бъде различно, че днес ще му каже истината. „Аз не израснах в Англия, Едуард. Излъгах те. Израснах в Америка. В Юга, в Алабама.“

Тя упражняваше думите доста често, но когато искаше да ги изговори, губеше кураж и се оттегляше. Собствените ѝ лъжи я бяха впримчили: Едуард би бил засегнат от тях или ядосан. Тя щеше да обяснява защо бе лъгала и веднъж започне ли, щеше да му разкаже всичко: за майка си и за аборта, за Били и Нед Калвърт... Срамът от спомените я накара да се изчерви, усети влага да се стича по врата ѝ и да изгаря по страните ѝ. Дали, ако знаеше, той би се променил към нея? Тя погледна настрани, стори ѝ се, че би могъл.

Едуард забеляза зачервяването и го изтълкува погрешно, усмихна се и се облегна назад.

— Ако тогава не се беше спряла да разглеждаш църквата, точно тогава... Ако аз бях карал по друга улица... Ако имах друго работно време... Ако майка ти не беше ти говорила за Париж... — Той повдигна рамене.

— Толкова много „ако“. Това ми харесва. Напомня ми, че боговете са добри — понякога.

Елен го погледна. Тъмносините му очи срещнаха нейните. Шумът около тях като че ли заглъхна. Елен почувства, че светът се наклони и перспективата стана друга. Нямаше кафене, нямаше Париж, нямаше Алабама, нямаше минало: само те двамата. Такава чиста наслада, от един поглед! Почувства се толкова ликуваща, толкова обезумяла от щастие, че ѝ се искаше да извърши нещо лудо, да пее, да танцува, да вика, да се обърне към хората от съседната маса и да им каже, че е влюбена и че сега го беше разбрала във всички разкази, поеми и песни. Сърцето ѝ пееше, усети се изпълнена с живот и уверена. Тя се приведе през масата и подаде ръката си с дланта нагоре. Едуард се присегна и взе ръката ѝ в своята. Щом я докосна, тя го пожела, очакване се изви в тялото ѝ, съзнанието ѝ се замъгли с познатата вече отпуснатост.

За желанието тя беше чела в книгите, момичетата в училище бяха говорили за него, но нищо от това, което беше чела и за което бяха говорили не беше я подготвило за това усещане, за неговата неотложна настойчивост, и неговата специфична заслепяваща сила. Беше остро и сладко, беше приятно и болезнено — и Едуард го чувстваше така. Тя се беше научила да го разпознава в очите му, а той в нейните, и тази тайна спойка я опияняваше. Тя я изпълваше с весело безразсъдство, караше я да се чувства едновременно упоена и възбудена. Погледна към Едуард, който с внезапно нетърпение жестикулираше на келнера, и знаеше, че той изпитва точно същото, както нея, но никой друг не би могъл да знае. На келнера, на хората в кафенето той трябваше да изглежда равнодушен, официален, невъзмутим. Никой от тях не би могъл да чуе тази тайна обмяна на настроения помежду им, никой не би могъл да види Едуард така, както тя го виждаше сега. Те виждаха само мъжа, тя виждаше любовника — нейния любовник — неотложността и секретността я караха да ликува.

Едуард я погледна:

— Да?

Тя кимна и той се изправи. Взе ръката ѝ, поколеба се за миг и точно, когато Елен мислеше „О, бързо, някъде, няма значение къде“, той внимателно я изведе от кафенето, в лабиринта от тесни улички,

който се намираше зад църквата „Сен Жермен де Пре“. Той вървеше бързо, и Елен препъвайки се, го следваше.

Малка уличка, малък площад, засенен от едно дърво. Група от скромни хотели с високи, тесни фасади и кепенци, притворени срещу следобедното слънце. Бележки, захвърлени върху старото, от полиран махагон гише, надраскан подпис, тежък железен ключ, пълен мъж, пушещ цигара, който едва си прави труда да ги погледне.

Стаята беше на първия етаж и Едуард се присягаше към нея, преди да е отворил. После я бутна върху вратата, облегна се отгоре ѝ, така че тя усети тежестта му и твърдостта на неговия penis, притискащ се в корема и слабините ѝ. Тя изстена. Едуард разкопча блузата ѝ с треперещи от напрежение пръсти. Тя усети устните му на врата си, езика му по върховете на зърната си. Започна нетърпеливо да тегли колана му, нямаше време да се разсъблича, нямаше време, нямаше време, нямаше време.

Нейните малки дантелени гащички бяха влажни. Едуард ги свали към бедрата ѝ, отвори устните на нейния орган, тя извика, притискайки се към ръката и пръстите му, търкайки се в него като малко животинче. Тя искаше да вземе и държи пениса му в ръка, и се зарови, за да го освободи от дрехите, но моментът, в който го докосна, беше достатъчен. Искаше го вътре в себе си, искаше да усеща, че я изпълва. Едуард грабна бедрата ѝ, дърпайки я под себе си, и влезе навътре. Уста в уста, секс в секс.

— Отвори си очите, — каза Едуард, отдръпвайки се назад.

Тя отвори очи и го погледна. Наблюдаваше това магическо, безкрайно блажено, съединение. Беше много възбуждащо да наблюдава и да усеща. Беше чудесно и непоносимо напрежението, когато той малко се оттегляше и тя го виждаше лъскав и силен, преди да я натисне отново.

Той разбираше винаги кога тя беше готова да се освободи. Днес тяхната възбуда беше буйна и бърза. Тя трескаво се притискаше към него, остана неподвижна за миг, както винаги преди да достигне върховния момент. Той обичаше вида ѝ тогава, защото тя изглеждаше толкова заслепена, колкото се чувстваше и той. Още един дълъг натиск. Те потръпнаха един в друг. По-малко от десет минути бяха изминали, откакто бяха напуснали „Дьо Маго“.

След това, Едуард невярващ на думите си каза:

— Предполагам, че бихме могли да почакаме, докато стигнем в Сен Клод.

— Можехме ли? — Елен се усмихна.

Тя се отдалечи от него и за първи път разгледа стаята. Имаше висок, засенчен прозорец, огромно, величествено легло, покрито с тъмночервен сатен и грамаден разнебитен гардероб. Имаше малък килим и биде, скрито зад ъгъла със завеса.

— Какво е това място?

— Хотел, нещо от този род. Ни най-малко не е порядъчен. Дава стаи за час на хора в нужда. Съвсем сигурно е, че не би трябвало да те довеждам тук.

— Радвам се, че го направи. Харесва ми. — Елен предизвикателно се обърна към него. — Харесва ми смешният шкаф и смешното легло. Всичко ми харесва. Няма тайни. Направено е за любовници.

— Тапетите може би трябва да бъдат подновени — промърмори Едуард.

— Не сме ние, които трябва да го критикуваме. На мен ми харесва.

— Бихме могли винаги да идваме... — Едуард започна да се усмихва. — Мисля, че ще може да се наеме стая за цяла нощ, така както се наема за един час. — Той целенасочено тръгна към леглото. — След като ти харесва толкова много декора... — мърмореше, теглейки я надолу към яркочервения сатен.

Този път те се любиха по-бавно под акомпаниращото скърцане на пружините. Когато се стъмни, излязоха и вечеряха в малък ресторант, изпълнен със сериозни французи, вечерящи сами, със салфетки, затъкнати под брадичките им, хранещи се с голяма тържественост. Никой не познаваше Едуард. По-възрастните келнери в техните дълги бели престилки им сервираха с внимание, с коси погледи и случайни усмивки, като че ли им беше приятно да сервират в лятната нощ на двама души, които бяха забравили за всичко друго на света, освен за самите себе си. После повървяха по спокойните улици и пак обратно в стаята с нейното пурпурно легло. Съвсем рано сутринта те взеха кроасани и „кафе оле“ в дебели китайски чаши, донесени в

тяхната стая и ядоха на малка масичка, с вдигнати щори и с гледка към площада и дървото в центъра му.

Отвън, една едра, величествена, на кафяви ивици котка се протегна на перваза, и после заситни през площада, като размахваше дългата си, пухкава опашка. Елен я наблюдаваше. Гледаше и светлината, която достигаше до листата на дървото, вслушваше се в шумовете на големия град, съживяващ се в ранната утрин. Обърна се към Едуард импулсивно, без да знае, че той сериозно се бе втренчил в нея.

— Аз толкова много съм мислила за това каква да бъда, като каква бих могла да стана. О, Едуард, правех толкова много планове! — Тя леко разтърси глава. — Когато съм с теб, въобще не мисля за това. Струва ми се, че е без значение. Нямам нужда да ставам каквато и да било. Аз просто съм... — Тя повдигна неспокоен поглед към неговото лице. — Разбираш ли? Мислиш ли, че това е погрешно?

— Аз изпитвам същото — каза спокойно Едуард, — така че, не мога да съдя.

— Тук е хубаво. Париж е хубав. Аз те обичам, Едуард — каза тя, и после с един от бързите срамежливи жестове, които обичаше, тя обърна лице и го зарови на рамото му. Едуард внимателно притисна устни към косите ѝ.

— Скъпа моя — каза меко той. — Скъпа моя!

Те напуснаха хотела ръка в ръка, говорейки и смеейки се, едва след девет. Когато стъпиха на площада, Едуард се спря, задържа се за момент, после взе Еленината ръка в своята и продължи да върви. Оглеждайки се, тя видя една висока, изключително елегантна жена, с очи скрити зад тъмни очила. Жената се загледа към тях, после сви по страничната улица.

Когато тя не можеше да ги чуе, Едуард въздъхна:

— Жислен Белмон-Лаон — каза той. — Най-голямата клюкарка на Париж. Тя аранжира преди години няколко от нашите представителни зали. Често посещава магазините по улица „Жакоб“. Посещава често и моята майка...

Елен спря, погледна към него:

— Тя позна ли те?

— О, разбира се, мога да си представя. Жислен не пропуска нищо.

— Дали ще каже на майка ти, на твоите приятели? — Елен се поколеба, Едуард започнала се усмихва.

— За това, че ме е видяла да излизам от един неприличен хотел в девет часа сутринта с красива млада жена? О, без съмнение! На майка ми ще каже на обед, а на останалата част от Париж вечерта...

— А има ли това значение за теб? — Елен го гледаше с любопитство.

— Да има значение? Рано или късно щяха да научат, във всички случаи. Това е неизбежно. Нямам намерение да се крия. Просто е така... — Той замълча, и лицето му стана сериозно. — Аз съм свикнал с техните клюки, но ти не си. Не искам да си уязвена от тях, надявах се, че бихме могли да ги избегнем, поне за още няколко седмици.

Той не каза нищо повече — разбира се, даваше вид, че е забравил случая, но у Елен това остави усещане за неловкост. Искаше ѝ се да не бяха ги видели, Едуард да не бе правил връзка между времената. Защото сякаш тя и той бяха заключени на някакво специално място, докато изведнъж там бе нахълтал студеният свят. Тогава тя за момент се видя с очите на външен човек: млада жена, без пари и приятели и един по-възрастен от нея мъж, едновременно властен и богат.

Този следобед Едуард я заведе в „Шанел“, а после в „Хермес“, където уреди да ѝ бъдат подготвени дрехи за езда.

— Защо ми трябват дрехи за езда? Едуард, това е лудост — каза тя.

Едуард само се усмихна, и отвърна:

— Чакай и гледай.

Той ѝ беше купил рокли през двете седмици, прекарани в Париж. После тя приемаше подаръците с открито сърце, с радост и вълнение. Но този следобед всичко беше някак опетнено. Продавачките в „Хермес“ бяха любезни, но Елен стоеше с настръхнала кожа под погледите им. Богаташка любовница, „златотърсачка“. Струваше ѝ се, че вижда презрение в погледите им. Не каза нищо на Едуард. Тази вечер майка му, Луиз дьо Шавини му телефонира в Сен Клод.

Разговорът беше кратък и дискретен от Едуардова страна. Той прие разговора в спалнята си и когато свърши, лицето му беше смръщено. Тя го наблюдаваше със страх.

Той седна мълчаливо за момент, втренчен в пода. Когато погледна нагоре и ѝ подаде ръката си, лицето му се проясни.

— Да напуснем ли Париж за известно време? — попита той рязко, изненадвайки я. — Съгласна ли си? Искам да ти покажа Лоара... Искам да те науча да яздиш.

Значи той беше планирал това: внезапно се усети зашеметена от щастие. Едва по-късно, когато Едуард не даде никакви по-нататъшни обяснения за телефонния разговор, в нея се възвърна предишното чувство за неудобство.

Не беше ли я завел той в Лоара, въпреки всичко, което беше казал, защото една неподходяща любовница там щеше да бъде по-малко виждана, отколкото в Париж? Тази мисъл я отблъскваше, опитваше се да спори с нея, но тя я напускаше и после се връщаше отново. Мислеше си за Едуардовите приятели, мислеше за неговата майка и усещаше обърквача я паника. Ако я срещнеха — още по-лошо, ако знаеха коя наистина беше, каква би била тогава тяхната реакция? Представяше си студентите им, враждебни погледи: последното момиче, което Едуард е пипнал — почти чуваше разтегнатите им думи. Това беше като в Оринджбърг, само че още по-лошо: те щяха да я гледат отвисоко, биха гледали на нея, като на някакъв срам. И ако го направеха, биха могли да повлияят на Едуард, и той да я погледне с техните очи.

До Лоара пътуваха с частния самолет на Едуард. През първата седмица, в тази приказно красива къща тя бе разлюлявана между интензивно щастие и терзаещо я отчаяние. Колкото повече копнееше да каже на Едуард истината, толкова по-неотложно и повелително това се налагаше, толкова по-плашещо и неосъществимо изглеждаше то.

„Той ме обича. Той не може да ме обича“: тези две фрази барабанияха постоянно в съзнанието ѝ. Минаваха дните, минаваха седмиците и понякога Елен чувстваше, че ще полудее: един момент на планинския връх, следващият дълбоко в долината. Миг на слънце, следващият на сянка.

Едуард я учеше да язди, тя възприемаше бързо. Беше късен август, после септември, ден след ден на силна и ясна слънчева светлина, без намек за есен, но Елен живееше сякаш април бе завладял ума и сърцето ѝ и ги беше направил летливи.

Нощем лягаше да спи, усещайки се щастлива до екстаз, после в някои нощи сънуваше Били. Чуваше упрекващия глас на неговата майка и той оставаше в нея и след като се бе събудила, така че следващата сутрин беше помрачена. Тя се затвори в себе си, усети, че и Едуард почувства това отдръпване и му беше тежко. Ако би могла да му обясни, мислеше, ако можеше да му разкаже цялата истина... Дори понякога се обръщаше към него с нетърпение и с всички необходими фрази, оформени в съзнанието ѝ, крещящи да бъдат изречени. Но в последния миг не можеше да ги произнесе. Вместо тях тя казваше нещо друго.

— Чувствам се несигурна в един момент, и уверена в следващия. Едуард, така е може би, когато човек обича някого? — попита тя една нощ, коленичила край него, стиснала ръце около врата му и неспокойно гледайки го в очите.

— В началото, може би. Аз също го изпитвах. — Той обърна глава и притисна устни към ръката ѝ. Понякога той се страхуваше да ѝ даде възможност тя да разбере колко много нейната невинност и прямота го трогваха. Когато я погледнеше и забелязваше, че лицето ѝ е загрижено, той я придръпваше към себе си и здраво я държеше в ръце. — Не се съмнявай, — казваше ѝ той пламенно. — Съмнявай се във всичко друго, но не и в това. Не можеш. Няма да ти разреша.

В края на втората седмица на септември, Едуард бе принуден да се върне в Париж. Първо, там колекцията на Виспиянски трябваше да бъде представена, най-напред в Европа, после в Америка в края на годината, и въпреки, че самата колекция беше всичко, на което той се бе надявал и организацията по представянето ѝ бе вървяла съвсем гладко, имаше известни фактори вътре в „Дьо Шавини“, които за известно време се бяха противопоставили на колекцията и преценката по отношение на нея. Двама от неговите директори бяха воювали с търпеливи задкулисни действия, откакто той напусна Париж.

— Но, защо им е да го правят? — попита Елен. — Едуард ѝ беше показал някои от моделите на Виспиянски и дори тя, без експертни познания, можеше да види, че те бяха изключителни.

— Поради хиляди причини, скъпа моя. — Едуард направи нетърпелив жест с ръка. — Понякога си мисля, че го правят само, за да

ми опонират. Друг път мисля, че те са крепителите на империята. Случва се да имат аргументи, които им се струват достатъчно неоспорими — търговски доводи. Невинаги ги упреквам. Интересуват се от схемите на баланса, от повишаването на доходите. Не се интересуват от създаване на изкуство — специално от изкуство, което не биха могли да продадат. Проектите на Виспиянски са необикновени и скъпи. Те са предназначени за много ограничена клиентела. Винаги е имало хора на „Дьо Шавини“, които са мислели, че пазара умира, че трябва да концентрираме нашата енергия в другите клонове — недвижима собственост, хотели и неща от този род. Те биха били много доволни да закрийт бижутерския клон — дори да го разпродадат. Не могат да направят това сега, не докато аз съм тук, така че се задоволяват с това да не съдействат. Това е всичко. Преди имаше някой в компанията, който се грижеше вместо мен, следеше за най-малкия възникващ бунт и бързо се справяше с него. Той сега работи в Америка, а аз още не съм си намерил друг посредник. Не се тревожи. — Той се засмя. — Аз ще ги оправя много бързо. Ще излетя и ще се върна същия ден.

Той замина рано сутринта, внимателно подреждайки нещата така, че слухът за неговото застрашаващо пристигане да бъде разпространен във всички дирекции на компанията в Париж. Пристигнал веднъж, той беше също така внимателен и се държеше, като че ли нямаше особена необходимост от тази визита. Прекара сутринта, проверявайки рутинни дейности. Направи кратък обед със своя стар приятел Кристиан Глендининг, който се намираше в Париж, за да ръководи новата си изложба, току-що пренесена от неговата „Корк Стрийт галери“ в Лондон в неговата „Лефт Банк галери“. С известен блясък в очите Кристиан отбеляза, че Едуард се намира в отлично разположение на духа. Той се върна на работа, и тогава, само тогава повика двамата служители.

С интерес ги наблюдаваше, докато влизаха. М. Брико, по-възрастният, беше блед и приказлив, очевидно нервен. Беше към шейсетте, задълбочен, работлив, без въображение мъж, който отдавна се беше издигнал толкова високо, колкото беше възможно. Той може би беше недоволен от факта, че повече не го повишаваха. Наистина, обичаше да се бърка в чужди работи, да се намесва, изстрелвайки стари доклади, отнасящи се до дейността на други клонове. Може би

мислеше, че подобна намеса свидетелстваше за неговата енергия и преданост? Може би беше просто придирчив. Обаче, за първи път той беше стигнал толкова далече, че да блокира издадено от Едуард нареждане и Едуард беше съвсем сигурен, че той беше подготвен за това от дьо Белфор, мъжът, който влезе с него в стаята.

Филип дьо Белфор беше също блед, но не от нерви, Едуард беше сигурен в това. Докато Брико притича из стаята, стигна до креслото, и не знаеше дали да седне на него, дьо Белфор влезе с отпусната, бавна стъпка. Беше висок, набит мъж, с няколко години по-млад от Едуард. Движенията му бяха внушителни и винаги говореше бавно и тежко. Имаше бледоруса коса над едрото бледо лице и очи с неопределен цвят, засенени от тежки мигли. Те му придаваха почти презрителна арогантност. Тогава и винаги той напомняше на Едуард на някаква голяма светла риба, която се чувства добре в най-дълбоките части на морето, където светлината не може да я достигне. Едуард не го харесваше, но му се възхищаваше. Той можеше да изглежда надут и наистина беше лишен от чар, но беше способен, проникателен и решителен, най-кадърният, спечелен за компанията от времето на Симон Шер.

Той беше дошъл в „Дьо Шавини“ преди пет години, въоръжен с впечатляващи препоръки: баща, вече починал, който е бил изтъкнат и известен борсов агент. Имаше висока научна степен от Сорбоната и от „Скул във икономикс“ в Лондон. Работил бе за Ротшилд, където от самото начало бил признат за способен и амбициозен човек. Той говореше френски, немски и испански с еднаква лекота. Не се страхуваше от отговорност или взимане на решение, премерваше нещата с бързина и пъргавина на ума, която се различаваше от тромавостта на неговата реч. Едуард знаеше, че беше човек, който се стреми към обществени връзки в Париж и в Лондон със същата енергия и изобретателност, каквито влагаше и в работата си. Беше човек, който би отишъл далече, и който винаги се държеше като че ли не се стремеше към някакво бъдещо високо положение, а като че ли вече го беше достигнал, може би по рождение.

Сега, докато Брико тромаво се колебаеше, поглеждайки към Едуард през бюрото, дьо Белфор стигна до едно кресло и седна в него тежко, сякаш искаше да каже: „Аз ще седна тук засега, моето истинско място е от другата страна на бюрото“.

Двамата с Едуард се погледаха, после дьо Белфор обърна глава. Погледът му обхвана цялата стая, нещо, което той правеше всеки път, когато идваше тук, като че ли му доставяше удоволствие да преброява неговото съдържание. Едуард го погледна намръщен. Постоянно се дразнеше от това, че дьо Белфор, човек, който вече беше съживил сектора за аксесоарите, където отговаряше за производството и продажбата на високо печеливш нов вид стоки на „Дьо Шавини“, трябваше да бъде човек, към който той изпитваше инстинктивна антипатия. Дьо Белфор беше пробивен. Притежаваше нещо като търговско въображение и дързост, които Едуард знаеше, че също има. В известен смисъл те си приличаха — и все пак Едуард никога не можеше да се чувства спокоен с него. Между тях винаги, и той го беше усетил още в началото, съществуваше една преграда, един мълчалив антагонизъм.

Брико, който най-накрая седна, вече се беше предал, това беше очевидно. Едуард едва беше започнал въпросите си, когато с леко, нервно пляскане на ръце, Брико избухна.

— Аз чувствах... Страхувам се, че... дьо Белфор каза... Изглеждаше разумно... — Той пресъхна.

— Ние почувствахме — дьо Белфор отрязва с хладен поглед към колегата си. — Ние разбрахме, че въпреки, че допълнителния бюджет за колекцията на Виспнянски беше обсъден и приет, има много признаци на повишаване на цените.

— Така е. Повишение. Това е, което разбрахме...

— И така, — дьо Белфор продължи твърдо, — изглеждаше препоръчително да бъде забавено последното потвърждение, докато направим някои нови проучвания.

Настъпи тишина. Брико гледаше в тавана — една от онези знаменити „дьо Шавини тишини“! Дьо Белфор продължи да гледа право пред себе си, бледите му очи бяха фиксирани някъде около Едуардовата глава.

— Тези нови проучвания завършени ли са? — попита Едуард накрая с любезен глас, който накара дьо Белфор да потръпне.

— О, да! — тонът на дьо Белфор беше почти обикновен. — Бяха завършени тази сутрин. Всички проблеми бяха изгладени. Аз сам дадох окончателното потвърждение. Преди един час, по-точно. Бих ви информирал, но за нещастие вие бяхте излезли да обядвате.

Бледите очи за секунда се преместиха към Едуардовото лице. Намекът за обяда прозвуча укорително. Брико, долавяйки критиката, нервно подсмръкна. Извади носна кърпичка от джоба си, после я върна обратно.

— Добре. — Едуард се изправи. — Тогава няма нужда да ви задържам повече. — Той се обърна към дъо Белфор. — В друг случай, ако имаш съмнения от този род, би ли дошъл директно при мен?

— Разбира се, но просто с неохота бих прекъснал вашата ваканция...

Той стигна до вратата с достойна стъпка. Брико се отдръпна назад и после се измъкна след него.

Едуард замислено ги наблюдаваше. Брико беше безобиден. Един срамежлив човек, близо до пенсия, който би бил възнаграден за дългогодишната работа. Но дъо Белфор беше друг случай. Едуард беше сигурен, че дъо Белфор изпитва толкова голяма антипатия към него, каквато и той изпитваше към дъо Белфор. Техният антагонизъм бе възникнал при първата среща. Един човек, който беше една придобивка, но беше също може би и заплаха. Едуард свъси вежди и се върна към своята работа.

По-късно, когато се поздравяваше, че всичко беше добре вързано и можеше да си тръгне, по телефона го потърси майка му. Той покорно вдигна слушалката. Луиз пристъпи право към атака.

Трябваше ли тя винаги от случайни познати да научава, когато Едуард беше в Париж? Интересувало ли го е някога, че са минали седмици и тя не го е виждала? Че вече не беше млада? Че нейните лекари са доста обезпокоени?

Известно време тя свири на тази струна. Накрая Едуард я прекъсна.

— Много добре, майко. Скоро ще дойда да те видя, но няма да е задълго.

Луизиният глас мъркаше от удоволствие. Едуард закачи слушалката. Знаеше истинската причина за повикването, и се чудеше колко дълго време ще трябва на Луиз, за да стигне на темата.

Отне й половин час. В това време, излегната в един шезлонг, притискайки с ръка челото си, но иначе изглеждайки съвсем лъчезарна, тя му разказа за недостатъците на нейните слуги и на нейния предишен лекар. Обсъди с голямо удоволствие своите

истински и въображаеми симптоми. Повечето от нейните заболявания бяха пълна измислица, и тяхното най-бързо лечение обикновено беше нов любовник. Но сега имаше по-малко любовници и по-дълъг интервал между тях. Тя сега изтърпяваше такъв интервал, помисли си Едуард, шокиран от неговата собствена незаинтересованост.

Мисълта му се носеше надалече, към Лоара и към Елен. Луиз му отправи галантна усмивка.

— Но стига с моите проблеми, скъпи. Трябва да кажа, че изглеждаш чудесно. Причината е може би чистият въздух и ездата. Трябва по-често да си взимаш почивка, това очевидно ти понася добре.

— Благодаря, майко — каза Едуард и зачака.

— Разбира се, аз много мислех за теб, Едуард — Тя елегантно се наклони напред, а дрехата ѝ падаше на меки гънки. — Да ти кажа ли какво? Нали няма да се ядосаш? Мислех, скъпи Едуард, че наистина за теб е време да помислиш отново за брак.

Тя остави фразата да поплува из въздуха. Едуард я гледаше спокойно.

— Така ли, майко? Колко любопитно. Аз самият мислех съвсем същото.

— Така ли, скъпи? — Луизините, идеално оскубани вежди леко се повдигнаха. Тя невинно се усмихна. Едуард се питаше доколко акуратна беше клюката и точно каква част от нея беше чула Луиз.

— Толкова се радвам. Най-накрая, човек не може вечно да е в траур — дори и аз разбрах това, след като бедният Ксави почина. Човек трябва да гледа към бъдещето. Човек трябва да изживее живота си, в края на краищата. Човек има отговорности...

Тя направи неясен жест с ръка и после стана.

— Разбира се, в твоя случай това не е толкова просто. Аз разбирам. Ти заслужаваш нещо много специално — и аз се питах, мислех си, когато се върнеш от Лоара, скъпи Едуард... Може би бих направила едно малко събиране. Искам да кажа, едно такова, каквото отдавна не съм правила. Съвсем не голямо — но има някои очарователни личности, които мислех, че мога да поканя. Най-младата дъщеря на Кавендиш, помниш ли я, Едуард? И Силви дьо Кастален, или Моник — не, може би Моник не. Има много пари, разбира се, но не съвсем... Не. И има също няколко очарователни американки. Глория

Станхоп — спомняш ли си, аз им гостувах в Лонг Айлънд миналата година? Тя е много хубавичка, и...

— Майко, прости ми. — Едуард стана. — Би ми било крайно неприятно да си губиш времето.

— Да си губя времето? — очите на Луиз се разшириха. — Едуард, как можеш да помислиш за подобно нещо? — Тя леко се усмихна. — Добре, аз съм нещо като сватовница. Но майките го правят, скъпи, на тях им доставя удоволствие. Ти не би трябвало да имаш нещо против. И ако го правя, това е защото искам да съм сигурна, че си щастлив, скъпи, и защото искам да намериш някоя подходяща. Не искам да ти бъде причинена болка. Ти можеш да бъдеш толкова непредсказуем, Едуард — дори безразсъден понякога. Сега, не се мръщи, знаеш, че е вярно...

— Майко. — Едуард я прекъсна. Той изгледа Луиз и нейните очи се сведоха. — Ще спрем ли тази игра? Ти се вслушваш в парижките клюки. Чула си това, което ти е казала Жислен Белмон-Лаон, която, бог знае, няма представа за какво говори. А сега си любопитна. Ето защо ме покани. Не би ли било по-лесно, просто да си го признаеш?

Луиз го погледна и се усмихна. Тя не беше смутена. Той трябваше да помни, си помисли безжалостно Едуард, че тя имаше неизкоренима увереност в силата на своя чар. Сега тя му хвърли печален, почти флиртуващ поглед.

— Колко си ловък, Едуард. Възхищавам ти се. Хората говорят наистина и аз мъничко се тревожех. Ами, беше споменат някакъв диамант — Тя го носела, когато си я завел в „Живанши“, и в „Хермес“. И после, чух, че била с теб в Лоара — ти никого не си водил там. Така че, естествено, започнах да се питам. Чух, че е много млада, англичанка, и като че ли никой няма представа коя е тя. Едуард, зная, че имаш връзки — едва ли би било естествено да нямаше — така че може би и тази е такава, защото едва ли би звучало, ако тя беше съвсем...

— Тя се казва Хелън Хартланд — Едуард приближи вратата. — И това не е просто една връзка, кратка или не. Освен това, смятам, че моят личен живот не е твоя грижа.

Лицето му беше каменно. Луиз направи крачка след него и извика името му, но вратата вече се беше затворила.

В Лоара денят беше топъл и на часовете без Едуард изглежда им трябваше цяла вечност за да изминат.

Сутринта, след заминаването на Едуард, Елен се разходи из представителните градини на замъка и през парка към влажните ливади. Често беше яздила по този път с Едуард през изминалите седмици. Точно там те бяха спирали конете си, до стръмнината.

Поседя за малко под хладната синкава сянка на кестеновите дървета, загледана в широкото пространство на Лоара. Тя извиваше в далечината, спокойна, сребриста, без нито една вълничка, толкова равна, че бе сякаш неподвижна. Едно водно конче се рееше над водата и тя наблюдаваше как слънчевите лъчи се заплитаха в спектъра от цветове по неговите крилца. Тя си спомняше за вира под канадските тополи и като взе камъчета в шепата си и ги хвърли във водата, наблюдаваше как се разширяват кръговете над тях, мислейки за Били.

Опитваше се да мисли за него през последните седмици, когато беше в Париж и в началото, когато дойде тук с Едуард. Имаше някакво странно, суеверно чувство, че бе длъжна да го прави, че не трябва да остави нито един ден, без да се сети за него и за това, което беше казал. Ако тя не мислеше, това правеше неговата смърт толкова окончателна, като че ли той никога не беше живял, като чели цялото му съществуване бе заличено.

Но тя невинаги непринудено се сещаше за него. Понякога, си даваше сметка, че беше изминал ден, два, дори три, в които сред своето щастие от присъствието на Едуард, Били биваше забравян.

Сега, без никаква съзнателна причина, той като жив се появи пред нея. Видя го като дете, видя го и като млад мъж. Можеше да види примирението в очите му и това, че той с тъга приемаше, независимо какво тя беше направила, че тя не го обичаше така, както той нея.

Тя бързо се изправи. Би трябвало по-добре да беше го жалила, помисли си с внезапно чувство на срам. Дължеше му го. Ако беше държала на него, ако неговата смърт наистина значеше нещо за нея, щеше ли въобще да дойде тук?

„Длъжна съм да не бъда щастлива — не толкова, колкото съм сега, и не толкова скоро“, повтори си отново тя, точно по същия начин, както в деня, когато напусна своята стая в Париж и дойде при Едуард. Обърна се към замъка и изведнъж по някакъв своенравен механизъм

на нейното съзнание, цялото щастие, което изпитваше като че ли пресъхна, и тя погледна наоколо с нови очи.

Във всеки случай беше отишла по-далеч, отколкото имаше намерение. Отвъд парка имаше много малко сянка, и от слънцето, застанало сега почти вертикално над главата ѝ, тя усети главоболие. Спря се един-два пъти, засенчвайки очи и чувствайки, че я завладява необикновена летаргия.

В далечината замъкът трептеше сред топлия въздух. Светлината правеше бледите му камъни да проблясват, отразяваше се от плочите на стръмните му покриви, от куличките му и от безкрайната редица на неговите прозорци. Сама, без Едуард, за когото представляваше едно от няколкото жилища на неговото детство, къщата изглеждаше странно недействителна, мираж или илюстрация на пощенска картичка: не място, където тя наистина би живяла или би имала каквото и да е право да живее. Това не беше дом, в който едно момиче, израснало откъм лошата страна на междата, би могло наистина някога да принадлежи. Тя беше започнала да обича тази къща, и все пак днес, колкото повече я доближаваше, толкова по-далечна ѝ се струваше.

Веднага щом влезе, ѝ беше сервирана закуската — официална, точно както се сервираше, когато Едуард си беше тук. Едно място в единия край на дългата лъскава маса. Подредени сребърни ножове и вилици, подредени чаши „Бакара“: „Келнерът ще застане от лявата ми страна, майко, и салфетката ще бъде на коленете ми... И ако има купичка за изплакване на пръстите, само върха на пръстите, скъпа, запомни — няма да си измиваш ръцете!“

Тя наведе глава, затвори очи и после ги отвори отново. Стаята беше хладна и тиха, но на нея ѝ беше топло и нямаше никакъв апетит. Тя я побутна настрана с чувство на преситеност. Внезапно ѝ се поиска да повърне и се изправи. За секунда стаята доби неясни очертания, после отново се проясни. Видя прислужника, който я гледаше с разтревожено лице. Той направи крачка напред и тя го погледна смутено.

Не знаеше как да го освободи, не знаеше какво да каже на английски, още по-малко на френски. За миг се вгледа в него с отчаяна нерешителност, опитвайки се трескаво да си спомни как в такъв случай се държеше Едуард. Но не можеше да мисли, не можеше да си спомни, когато беше с него, тя ослепяваше за всичко.

Прислужникът ѝ я спаси. Като видя, че цветът на лицето ѝ се възвръща, той направи полупоклон и ѝ отвори вратата. Елен излезе вдървено и стеснително. Презираше ли я този любезен, изпълнителен, добре трениран човек? Презираха ли я всички те, клюкарстваха ли по неин адрес в помещенията за прислугата, не гледаха ли на нея като на една натрапница? Даде си сметка, че тя самата се чувстваше такава, когато слава богу, стигна до уединението на своите стаи: една натрапница, чужденка, жена, която няма място там.

Стаите, които Едуард ѝ беше отделил, се свързваха с неговите и имаха изглед към парка. Някога бяха принадлежали и бяха обзаведени от една от неговите прабаби, Аделин дьо Шавини, голяма красавица от Версайския двор. Двамата, тя и нейният съпруг, отишли под гилотината няколко дни след своя крал. Елен бодеше от будоара в спалнята и леко докосваше нещата, които някога са принадлежали на Аделин. Меките, от сива коприна завеси на балдахина над леглото, креслата, покрити с бродерия ситен бод, шит от самата Аделин, ветрилото, което тя някога бе държала, килима „Обюсон“, тъкан по избран от нея модел, масата за игра на табла, чиято табличка от слонова кост за записване резултатите от игрите още носеше нейното име, а под него думата „Кралят“.

Тя е загинала смело, бе казал Едуард. Елен спря пред камината от сив мрамор и погледна към портрета на Аделин, който висеше над нея. Със студена красота, тя стоеше сред парка на замъка, заградена от женския сетер, подарен ѝ от Луи XVI от едната си страна, а от другата — от нейния най-голям син, който успява да избегне гилотината и покъсно става един от най-големите генерали на Наполеон. Старият ред и новият: Аделин стоеше между двамата, гледайки някъде извън рамката. Образ на спокойствието. Тя се усмихваше красиво и хладно. Усмивката ѝ караше Елен да се чувства узурпатор.

Притвори кепенците и ги нагласи така, че следобедното слънце влезе в стаята и остави ленти по стените и пода. После легна в леглото и се загледа в портрета. Аделин и любимото ѝ куче. Аделин и нейния син. Може би ти е било по-лесно да умреш геройски, мислеше сънливо тя, ако си знаела, че твоят син ще те надживее, ако си могла да го изпратиш в Англия, както беше направила Аделин, и ако знаеше, че той е на сигурно място.

Тя затвори очи. Стаята беше задушна и топла, главата я болеше. Бащата на Едуард също беше умрял геройски. Пред една германска огнестрелна команда, заради неговото участие в Съпротивата... Той толкова приличаше на Едуард на снимката, която бе видяла. И именно заради баща си той толкова много се интересуваше от своята работа. Ксавие дьо Шавини и неговия син. Имената се движеха сънливо в съзнанието ѝ. Мислеше, че ги хваща, а те ѝ убягваха. Поколения след поколения. Едуардовата фамилия беше живяла в продължение на векове в тази част на Лоара, и едва сега, си помисли, че започваше да разбира какво трябваше да означава всичко това за някого като Едуард. Такава приемственост: тя правеше смъртта съвсем незначително нещо, като щафета при надбягване. „Баща ми е мъртъв, беше казал Едуард, но чрез своята работа тук, той продължава да живее.“ Той беше посочил от къщата към градините и парка, към Лоара и далечината...

Не искаше да спи, нямаше намерение да спи, но сънят се промъкваше в нея, първоначално кротко, сякаш плуваше. Отмина брега на реката под клоните на кестеновите дървета, отнасяйки я към канадските тополи, където очакваше да намери Едуард, но после видя, че това беше Били. Той се усмихна и ѝ помогна да се изкачи на върха. Легна до него, защото знаеше, че много скоро щеше да умре. Това беше нейният последен подарък за Били, последният подарък, който някой някога щеше да му направи. Тя остави ръцете си да лежат в хладната вдлъбнатина между лопатките на гърба му и му каза, че сега е подходящото време, подходящото място и подходящото нещо, и Били като че ли разбра: тя можа ясно да види разбирането в очите му. Едва, когато започна да го потупва по гърба, разбра, че нещо не е в ред. Кожата му беше толкова студена и когато погледна към ръката му, видя, че цветът се просмукваше в нея и кожата избледнява.

Тя леко го поразтърси, той беше тежък и неподвижен. Преди миг я беше докосвал, но сега беше толкова неподвижен. Тя усети нещо студено и влажно върху лицето си, но помисли, че това бяха сълзите на Били. Когато погледна, видя, че не са сълзи, а кръв. Усещаше я по косите, по гърдите, по лицето и в очите си. Тя беше лепкава и миришеше на сладко и горчиво. После Нед Калвърт беше там, той ѝ казваше, че това е най-добрият лосион за кожа в света. Тя отвори уста и започна да вика много високо и много мълчаливо.

Събуди се и рязко се изправи, цялата трепереща. Къпеше се в пот, главата ѝ кънтеше. Огледа наоколо тихата стая с лентите от светлина по пода и за момент не знаеше къде се намира. Все още беше впримчена в съня, който беше най-лошият от всички, сънувани досега.

Седеше съвсем неподвижно. Цветовете от съня все още бяха като живи в съзнанието ѝ. Тя си пое дъх и зачака, сърцето ѝ биеше много бързо, докато цветовете на съня започнаха да избледняват. Това беше само сън, каза си. Можеше да се очаква, че щеше да има сън като този. След малко ще си отиде, ще я напусне.

Но имаше нещо, което беше видяла в този сън, имаше нещо истинско в неговата обръкканост. Имаше нещо, което тя трябваше да разгледа, нещо, на което трябва да се противопостави, когато беше будна. „Трябва да помисля“, каза си и се опита да си спомни съня. Край реката, под кестеновите дървета, и после... Но сънят повече не се върна. Той упорито ѝ убягваше. За секунда той се бе върнал и в следващата се бе изплъзнал, извъртайки се от досега ѝ. Били беше мъртъв в ръцете ѝ — това ли беше? Но не, не това, не точно това, а сега стаята ставаше все по-реална, а също и следобедът и сънят си отиде.

Тя стана, отиде в банята и плисна студена вода на лицето си. Изсуши се с меката бяла кърпа и се почувства спокойна. Беше само сън, само сън.

Върна се обратно в стаята и отвори кепенците. Слънцето беше слязло по-ниско и въздухът беше по-хладен. Пристъпваше из стаята, част от мисълта ѝ все още упорито се опитваше да преследва съня, а друга вече започваше да пресмята часовете, които оставаха до завръщането на Едуард. Оправи покривката на леглото, прокара пръсти по плочката от слонова кост върху масичката за табла и оправи креслото. Времето вървеше много бавно, едва пълзеше.

До една от стените на стаята имаше малко, инкрустирано бюро, направено за Аделин дьо Шавини. На него имаше хартия за писане и писалка. След малко Елен седна и разсеяно изтегли един лист. Взе писалката. Стори ѝ се забавна идеята, че би могла да пише на някого, че би могла да пише на Каси.

Нямаше на кого да пише. Затвори писалката и погледна към листа пред себе си. Поколеба се, после бързо написа датата, и под нея: „Скъпа, Каси...“ После се спря и остави писалката. Самото действие,

че написа Касиното име, възвърна миналото отново. Тук беше то, осезателно, навсякъде около нея: фургонният парк, топлият въздух, майка ѝ, апатично облегната на стария червен стол. Видя милото, измъчено от грижи лице на Каси: „Вземи това, сладка, няма да ми трябва...“

Тя повдигна глава и погледна към стаята, в която седеше. Толкова много красиви неща, толкова ценни предмети. Всички хора, с които беше израсла, всички, които обичаше — те всички бяха толкова бедни. Бяха работили, едва свързвали двата края и спестявали, но не биха могли да купят дори само едно от нещата в тази стая, нито една изискана вещ. Би ли могъл Едуард да разбере това, питаше се тя. Би ли могъл мъж като Едуард да схване някога какво означава да си беден?

Не, отговори си, не би могъл. И в този момент се почувства отдалечена от него. В нейния свят хората умираха и не оставяха следа. След себе си не оставяха къщи, градини, портрети и традиции. Те имаха малко, и нищо не оставяха след себе си — в случая на Били, не дори и една снимка.

Погледна към листа пред себе си, несигурна дали се ядосваше на себе си, на Едуард или на самия живот. Реши, че няма да пише на Каси сега. Какво би ѝ казала, ако ѝ пишеше? Че е забравила всичките си обещания и хвалби само за няколко седмици? Че беше толкова влюбена, че миналото повече не ѝ се струваше нещо реално и че когато е с Едуард, бе толкова щастлива и доволна, че оставяше бъдещето само да се грижи за себе си? Каси дори не би била изненадана, ако ѝ напишеше нещо подобно. Би го очаквала. Това правеха хората: те взимаха тържествени решения, даваха обещания, а после не ги осъществяваха, а мили хора като Каси бяха достатъчно внимателни никога да не им го напомнят.

Тя се взираше в листа и очите ѝ се замрежиха от сълзи. Раздразнено ги избърса и реши, че нямаше повече да лъже. Довечера, когато Едуард се върне от Париж, тя ще му каже истината. Коя е и каква е била. Ще му разкаже за майка си и Нед Калвърт. Ще му разкаже и за Били. Ще му разкаже, че е била бедна. Няма да пропусне нищо. Погрешно бе да продължава да лъже така, като че ли се срамува. Беше ужасно Били да бъде пазен в тайна, като че ли го убиваше отново. Може би затова имаше тези ужасни сънища, защото продължаваше да говори лъжи.

Нетърпеливо взе листа, готвеше се да го смачка на топка и да го захвърли, когато нещо я спря. Може би това отново беше мисълта за съня, който затрудняваше съзнанието ѝ, може би беше заплетеният възел от нейните противоречиви чувства. Може би идеята беше съществувала и преди в ума ѝ и тя решително беше я изтласкувала досега? Каквато и да беше причината, тя се поколеба, после изглади листа отново, погледна го и усети, че ѝ става студено.

Гледаше думите и написаната дата. Буквите и цифрите като че ли станаха много големи и после много малки. Те танцуваха пред очите ѝ, а тя се взираше в тях. Тяхното значение се промени и доби нова неумолима форма.

Устата ѝ пресъхна, тялото ѝ се напрегна. Тя продължи да се взира в датата за известно време, умът ѝ бързо пресмяташе. После с кратък вик накъса хартията на парчета и я захвърли.

Датата, която беше написала беше 15 септември. Бяха изминали почти два месеца, откакто нейната майка беше тръгнала на онова последно пътуване за Монгомъри. Два месеца, откакто тя я беше чакала в Оринджбърг. Два месеца, откакто беше отишла долу на вира с Били. „Това е правилното нещо, Били, правилното нещо...“

15 септември. Това беше денят, в който тя разбра, че от сега нататък никога нищо нямаше да бъде правилно. Това също така беше денят, когато Едуард ѝ предложи да се омъжи за него.

Той я попита по типичен за него начин, без предисловие прикачено към края на други изречения и друга информация, така че я сепна. Той не беше забелязал, че нещо не беше в ред. Момент преди това беше говорил за своята майка.

— Тя е чула за нас. Бях повикан на разпит и както всички разпити на майка ми, беше принудителен, но тя има известна интуиция, признавам. Никога не беше ме разпитвала за моя личен живот, така че може би беше предположила... Не зная. Във всеки случай, няма значение, освен това, че се бавех, а исках толкова много да бъда тук — Той замълча. — Исках да бъда тук, да бъда с теб и да поискам да се омъжиш за мен.

Гласът му беше равен, почти делови. Само един малък жест, бързо вдигане на ръката му издаде някакво чувство. Те бяха в неговата стая, от там се виждаше паркът на замъка и зад прозорците светлината бе започнала да се стопява. Ранна вечер на един ден, който се струваше

на Елен изчезнал завинаги. Тя погледна Едуард. Помисли си, че винаги ще си го спомня такъв — с леко разрошена коса, напрегнато лице, наблюдаващи тъмни очи, и една усмивка — защото той беше щастлив и тя усещаше как щастието се излъчва от него. Усмивка, която се появяваше на устните му.

Той произнесе думите, а тя продължаваше да ги чува, като ехо в съзнанието си. Не можеше да помръдне, не можеше да проговори, не можеше да мисли, дори да чувства вече. Беше изцяло вцепенена. Тишината, която последва изглеждаше наситено шумна и трая прекалено дълго. По време на тази тишина тя видя как неговото лице се промени и когато повече не можеше да я понася, тя отчаяно извърна глава. Той все още чакаше, после много бавно отиде при нея, повдигна ръка, обърна лицето ѝ към своето, така че тя бе принудена да го погледне в очите.

Гледа я дълго сериозно и неподвижно. После проговори много обмислено и ясно:

— Ако греша по отношение на това, тогава греша по отношение на всичко. На всичко. Разбираш ли? Ако това е лъжа, тогава не остава никаква истина. Това ли искаш да кажеш? Това ли е, което имаш предвид, когато си обърна лицето?

Чувството му беше изключително силно и то измени чертите на лицето му. Елен едва издържа срещата с неговите очи: болката и гневът в тях бяха прекомерни. Почувства се обгорена от този поглед, думата „не“ крещеше в ума ѝ, чуваше се като сърцебиене, беше толкова силна и настойчива, че сякаш Едуард не можеше да не я чува. Но устните ѝ останаха стиснати, думата не беше произнесена. Едуард продължи да я гледа и цялата жизненост от лицето му изчезна. То стана твърдо, овладяно и ужасяващо студено. Тогава, без да каже друго, той пусна ръката си и се обърна настрани.

Почти беше стигнал вратата, когато тя произнесе неговото име. Изкреця го, едва осъзнавайки, че го прави и Едуард се обърна. Тя видя, че надеждата се възвърна в очите му, въпреки че несигурността и гневът оставаха. Тогава той бързо отиде при нея и я обгърна с ръце. Притисна устните си до нейната коса, повдигна лицето ѝ и започна трескаво да целува очите ѝ, устата ѝ, врата ѝ. Никой от тях не продума, и тъй като близостта между гнева и сексуалността беше нещо, което тя

не беше изпитвала преди, това което по-нататък се случи силно разтърси Елен.

Той искаше да се люби с нея. Разкопча роклята ѝ с груби, нетърпеливи ръце. Започна да я тласка към леглото, и тъй като тя се дърпаше, той я събори на пода. Обикновено тя се присягаше и му помагаше с готовност да се съблече, и когато видя, че не го прави, лицето му помръкна. Той застана прав, с очи фиксирани в нея и започна да си сваля дрехите. Тя го наблюдаваше как си разхлабва връзката, после колана. Не можеше да наблюдава това, без да го желае, но сега фактът, че го желаше, за нейна изненада внезапно я разгневи, като че ли това беше нейна слабост.

Когато остана гол, той коленичи до нея и я повдигна на ръце. Зарови лице във врата ѝ и щом усети допира на топлата му кожа, Елен се изви с кратък писък. Очите му веднага се напрегнаха, изглеждаше едва ли не триумфиращ, като че ли беше убеден, че това което тя не искаше да изрече, той щеше да я накара да го покаже. После, я докосна на определено място и по определен начин, на които те и двамата знаеха, че тя реагира, и тя пак реагира, но този път една част от съзнанието ѝ остана затворено, здраво заключено в някакво сляпо женско упорство. Той я насили, използвайки познанието си за нея и спомена си за тяхното досегашно правене на любов, и за миг тя Почти го мразеше. Тя заби остро ноктите си в ръката му, появи се кръв.

Като че ли въобще не беше любене, а борба помежду им. Едуард беше неин враг и любовник и когато той не се отдръпна, а я насили под себе си, тя по някакъв странен начин разбра, че сега, когато се бореше, той беше по-близо до нея, отвсякога, когато беше внимателен. Тя му се противопоставяше, радостна, че гневът ѝ бе възникнал така внезапно и бе помел цялото нещастие и отчаяние, които изпитваше.

Това поне беше много бързо и просто. Едуард искаше да ѝ докаже нещо, а тя беше решена да не му го позволи. Той беше по-силен от нея, значително по-силен. Изискваше се много малко от негова страна да я задържи неподвижна, и много малко, за да влезе в нея. Той влезе и натисна веднъж, после точно, когато тъмната, сляпа част от съзнанието ѝ взе решение да лежи неподвижна и да му се противопостави със студена пасивност, той внимателно обърна лицето ѝ към своето, и погледна в очите ѝ.

Задържа я неподвижно, и Елен видя любовта и отчаянието, разголени в неговите очи. Тогава борбата секна така внезапно, както беше започнала — между тях никога не бе имало противопоставяне, освен в нейния собствен ум.

— О, Едуард — каза тя тъжно и се присегна за ръката му, издигна я и я притисна до устните си. Имаше кръв на китката, където го беше одраскала. Сложи там устни и усети острия метален вкус на неговата кръв. Той започна да се движи отначало бавно, после по-силно.

— Не, почакай — каза тя и леко го бутна, той се измъкна от тялото ѝ с лек звук. Той коленичи назад, тя наведе глава и му го взе в устата си. Едуард изстена и прегърна главата ѝ. Тя обичаше неговия вкус, помисли си с внезапно диво и все пак нежно щастие, тя обичаше неговия вкус, който беше също и вкусът на ебането — остър и солен.

Смучеше го нежно, теглейки го дълбоко в устата си, и когато го усети, че потрепери, тя изпита най-необикновеното чувство за власт, онази власт, каквато той беше имал над нея.

Тази реализация я изпълни с голяма нежност. Когато той започна да губи контрол, тя също потръпна. Той държеше здраво в шепи главата ѝ. Тя го докосна с езика си на едно специално място и той веднага се освободи, стискайки я за тила, спазъм след спазъм, животът шуртеше в нейното гърло.

После тя извика, и двамата останаха дълго така, оперени един на друг, и двамата трепереци, с тела, облени в пот. Накрая, Едуард леко се отдръпна.

— Виждаш ли? — каза той спокойно. — О, виждаш ли, Елен?

Тя мълчаливо поклати глава. Видях, помисли си. Видя колко много го обичаше и колко много я обичаше той. В гняв и в нежност, тя съществувахе между тях, тази спойка. Като че ли прочете мислите ѝ, Едуард повдигна ръката ѝ и я стисна в своята.

— Ти можеш да казваш едно или друго — каза той с тих глас. — Можеш да кажеш „да“ или „не“, но където и да си, аз съм свързан с теб, и ти си свързана с мен. Сега, ние сме толкова женени, колкото бихме били когато и да е — всичко останало е само церемония. Елен, кажи ми, вярваш ли в това?

— Вярвам в това...

— Тогава защо — преди? Елен, защо така се обърна настрани, защо?

Тя се колебаеше. После, защото не можеше да понася да му причинява повече болка, когато толкова много го обичаше, тя наведе глава.

— Не зная. Страхувах се — каза накрая.

Това беше измъкване, и тя изчака той да го разбере, очакваше да я разпита, но той не го направи.

Той с облекчение въздъхна:

— Скъпа моя, никога не се страхувай. Не сега. От какво можем да се страхуваме сега — каза той нежно и я обви в ръцете си.

По-късно, когато бяха в леглото и Едуард спеше, Елен лежеше будна и напрегната, и мислеше за страха. Обмисляше неговата конкретна същност. Броеше седмиците и месеците. Казваше си, че би могло и да не е истина, и че може би грешеше. Накрая, заспа и когато на сутринта се събуди, страхът беше там, и я очакваше.

Постави леко ръце около корема си и ѝ се поиска да се освободи от тази мисъл. Едуард още спеше. Неспokoйна, тя леко се измъкна от леглото и отиде в банята. Още щом стъпи на крака, усети, че ѝ се повръща. Студена пот се стече по гърба ѝ, обхвана я чувство за безтегловност. Повдигна ѝ се, докато стоеше облежната на студената, мраморна мивка. Наплиска се с вода и гаденето отмина.

Спря крана, пусна го, после пак го спря. Погледна собственото си бледо лице в огледалото и видя в него напрегнатост и сенки под очите. „Дете на Били“, прозвуча тих, равен глас в ума ѝ. „Дете на Били“. Веднага беше разбрала, когато бе погледнала датата на писмото за Каси. Сега беше съвсем сигурна.

Били не беше мъртъв, той живееше в нея, той ще живее в своето дете. Това беше подаръкът, който тя му беше направила, когато отидоха край вира в деня, когато той умря. Това беше причината за сънищата ѝ и за вината, която изпитваше. Тя се извърна от огледалото и погледна към спалнята, където Едуард все още спеше. Трябва да се чувства щастлива, каза си, заради Били. Беше погрешно от нейна страна да не се радва. Били я беше обичал, а сега беше мъртъв: тя дължеше на Били това дете.

Зная, мислеше, какво би трябвало да стори. Можеше да види ясно как щеше да действа. Тя стоеше там, преобръщайки решението си от всички страни, и за момент то ѝ се стори съвсем просто. После се върна в спалнята, погледна лицето на спящия Едуард и веднага разбра, че не беше така.

Едуардовото лице беше неподвижно, той както всички спящи изглеждаше спокоен и уязвим. Сърцето я болеше от обич към него, болката измъчваше и ума ѝ, нейната решителност веднага намаля. Тя се наведе и леко докосна с устни челото му. Усети топлия му дъх върху страните си. Може би грешеше, може би това не беше вярно, можеше да има и други обяснения. Би било погрешно и глупаво да действа, преди да е напълно сигурна.

Очите на Едуард примигнаха и се отвориха, блуждаещите идеи в ума ѝ се решиха в една-единствена фраза.

„Може би, но все още не.“

Едуард разбираше, че нещо не е в ред, и това го тормозеше. Беше инстинктивно усещане, опитваше се да му се противопостави рационално, с разума си — кога то започна? Как започна? Защо започна? Не можеше да намери отговор. Имаше някакво изместване, някаква много деликатна промяна, той усещаше с всяка своя фибра. Мислеше си понякога, че бил могъл да постави точната дата: започна в деня, когато бе заминал за Париж, понякога се чувстваше доста сигурен в това. Но в други случаи дори и тази сигурност му се изплъзваше. Тогава ли беше започнало или тогава за първи път го беше осъзнал?

И какво, точно какво чувстваше? Поведението на Елен не се беше променило, те не се караха, нямаше физическо отчуждаване помежду им, нямаше нищо, което да не върви.

Той спореше със себе си, но онова, което усещаше у нея беше много леко, почти неуловимо и трудно за определяне. Някакво напрежение, може би, потайност, която винаги съществуваше, но сега беше малко по-забележима. Някакво оттегляне от него, деликатно, тъжно, неохотно като че ли, но все пак оттегляне, стъпка по стъпка.

Имаше едно особено нещо, което тя беше правила винаги, но сега той го забелязваше все по-често. Спокойно седейки, го слушаше,

дори му говореше, докато изведнъж израза на очите ѝ се променяше. Той добиваше впечатлението, че в такива моменти тя виждаше нещо или си спомняше за нещо съвсем реално за нея. Към това, каквото и да беше то, той беше напълно изключен.

Винаги беше намирал това нейно качество за мистериозно, и поради неговата мистериозност, за възбуждащо. Беше като някакво предизвикателство, бариера, която той беше решен да събори. Когато се любеха, по време на самия акт, той имаше илюзията, че бариерата е изчезнала, и че накрая я беше постигнал. После илюзията се стопяваше, сякаш той постоянно залиташе между усещането за съюз и усещането за загуба.

Беше свикнал, казваше цинично пред себе си, към жени, които лесно се даваха във всякакъв смисъл, тяхното нетърпение да го правят, го отегчаваше много бързо. Елен му се изплъзваше. Тя беше по-пряма, по-директна от почти всички други жени, които беше познавал. Тя го обичаше, говореше за любовта си, която осветяваше лицето и очите ѝ. Не поставяше условия, сякаш не си даваше сметка или ѝ беше все едно, че обичта, която така открито му даваше, я правеше уязвима пред него. Може би си мислеше, че той по някакъв начин щеше да я накара да страда — Едуард не беше сигурен. Може би прикриваше своята тревога от гордост, както правеше той. Отхвърляше тази мисъл. Струваше му се понякога, че качеството, което тя проявяваше имаше много просто обяснение: тя имаше смелост и той я обичаше заради нея.

Все пак, по някакъв начин, който не можеше да определи, той знаеше, че тя не беше открита към него. Тя се отдаваше абсолютно и се оттегляше абсолютно. Парадоксът го тревожеше, това сякаш беше някаква загадка, чието решение той трябваше да открие.

Понякога мислеше, че отговорът бе много прост: тя беше лъгала. Не за важни неща между тях, не за нейната любов, никога не бе почувствал това, а за други неща, да, той беше усетил, че тя невинаги му казваше истината. Тя не обичаше да бъде разпитвана за миналото — това той беше разбрал бързо. Сега от време на време забелязваше нелогичности и неясноти. Малки детайли — дати, места, които често не съвпадаха с нещата, които му беше говорила преди. Той чувстваше, че съзнателно крие нещо от него. Все пак, тя беше млада, какво би могла да иска да скрие? Какъв беше смисълът в това? Някакъв факт от

нейния произход? Обстоятелствата, които я бяха накарали да напусне Англия? Предишна любовна връзка? Подозренията му го правеха ревнив, а той презираше ревността. Когато неговата интуиция го караше да я подложи на кръстосан разпит, да я накара да му каже истината, каквато и да беше тя, той винаги се въздържаше. Тя накрая щеше да каже, мислеше той, а за него беше важно тя да го направи свободно, по свое собствено желание. Така, той чакаше, а тя доброволно не правеше нищо, не говореше за миналото, и нямаше да говори, той го осъзнаваше с нарастващо отчаяние, нямаше да говори и за бъдещето.

Това също беше необикновено за една жена — според неговия опит. Повечето от жените, които беше познавал, бяха прекалено нетърпеливи да подсигурят бъдещето, „Кога ще ми се обадиш, Едуард? Кога пак ще те видя?“ Той никога не беше обичал този вид настойчивост и ѝ се съпротивляваше. Сега позициите се бяха сменили. Сега той копнееше да гради планове и даваше обещания, Елен беше тази, която упорито отказваше всички опити да погледне по-далече от утрешния ден.

Този отказ или по-скоро това внимателно, но твърдо извъртане, го измъчваше най-много. Вечността, целия живот: той се чувстваше като играч, толкова убеден в успеха на залога, че бе готов да рискува всичко.

— Аз винаги ще те обичам — каза веднъж и после задържа дъха си.

— Аз винаги ще те обичам, Едуард — му отговори тя съвсем спокойно, срещайки и издържайки на неговия поглед. Той внезапно себе почувствал неизмерно щастлив и малко засрамен от простотата и увереността, с които говореше тя. Уверения? Той и тя не се нуждаеха от уверения — те бяха вулгарни и тривиални неща. На следващия ден той видя онзи отдалечен израз в очите ѝ и знаеше, че беше готов да даде душата си за едно уверение от нейна страна, колкото и тривиално да беше то.

Два дни след като се беше върнал от Париж, усещайки между тях бариерата, която не можеше да разбере, той взе решение. Като мислеше, че бариерата съществува само в неговото собствено въображение, той ѝ разказа всичко и за първи път, най-напред за Грегоар, после за своя брак, за смъртта на брат си, на Изобел и на

тяхното дете. Това бяха неща, за които не беше разговарял с никого, и му беше почти невъзможно да намира думите, за да се изрази. Ако тогава тя се беше опитала да го успокои, ако се беше опитала да изрече някои тромави утешения, каквито хората казват в подобни случаи, знаеше, че щеше да му бъде непоносимо. За това въпреки, че я обичаше, той би предпочел тя да запази мълчание. Но тя не направи нито едното от двете. Слушаше го спокойно, и когато той свърши, тя заплака толкова силно, като че ли неговата мъка беше нейна собствена.

Той я обичаше за тези сълзи, почувства се по-свързан с нея, отколкото всякога преди. Това не трая дълго. Още на следващия ден той отново се отчая. Беше ѝ показал доверието си, но тя все още се въздържаше: не можеше или не искаше да му се довери.

Измина една седмица. Приближаваше краят на септември и Едуард знаеше, че беше длъжен скоро да се върне в Париж. Елен трябваше да се върне с него, всяко друго решение би било невъзможно. Но в Париж през есента, те не биха могли да бъдат заедно сами, както бяха тук. Той щеше да започне отново своя светски и обществен живот и Елен, по необходимост, щеше да бъде част от него.

Едуард се питаше понякога дали тази перспектива не я плашеше или може би ѝ беше неприятна, дали не беше това чувството, което тя се опитваше да скрие от него. Би могло да е и толкова просто, най-накрая, помисли той, искайки да си вярва. Може би, довеждайки я тук, в Лоара, осигурявайки им тези седмици заедно, беше направил грешка. Може би трябваше от самото начало да я остави да разбере начина на живот, който той водеше. Ако можеше само да ѝ покаже, си мислеше, че той я искаше тук със себе си, че в неговия светски живот нямаше нищо, което да вселява страх, освен клюката...

Тогава у Едуард се появи идеята да даде официална вечеря в замъка преди завръщането в Париж. Елен не се противопостави на идеята, въпреки че се опита да го убеди да я отложи. И виждайки я, че приема с неохота, у Едуард се утвърди убеждението, че тя напразно се страхуваше от трансформирането на тяхната частна връзка в обществено достойние. Той внимателно я закачаше заради нейните възражения и продължаваше да осъществява замисленото.

Вечерята беше обявена за 24 септември. Това беше случай, който Едуард нямаше никога да забрави. По-късно, когато и да се обърнеше назад, опитвайки се да разбере миналото, той виждаше тази вечер толкова решаваща, че тя като че ли беше разделна точка в неговия живот.

Списъкът на гостите беше забележителен. Херцог и херцогиня дьо Варенж, и двамата по-възрастни те бяха близки приятели на бащата на Едуард. Жан-Жак Белмон-Лаон и неговата съпруга, Жислен, декоратор по вътрешно обзавеждане — Тяхната покана беше акт на чисто предизвикателство от страна на Едуард. „Хората ще говорят, беше казал той с усмивка. Нека. Ако поканим Жислен, ще дадем на всички зелена улица...“ Кристиан Глендининг, търговец с предмети на изкуството и един от най-старите Едуардови приятели. Клара Делюк, която работеше с Жислен като дизайнер по текстила, и която беше Едуардова любовница в продължение на много години. „Между нас всичко е свършило много отдавна, скъпа моя. У нея няма лошо чувство. Клара ще ти хареса. Тя и Изобел бяха приятелки. Искам да се запознаеш с някои хора, на които можеш да се довериш...“ Един квартет от американски съдружници в бизнеса, други хора, повечето французи. Жените бяха много елегантни, всички на масата бяха много по-възрастни от нея и очевидно притежаваха съвършена увереност. Хора, които представляваха част от рамката на Едуардовия живот, които го знаеха от години, някои от тях откакто се беше родил. Херцог дьо Варенж от дясната ѝ страна, Кристиан Глендининг от лявата. Херцогът, любезен мъж, който говореше превъзходен английски, разглеждаше темата за риболова. Това той правеше от известно време.

Главата на Елен беше обърната към него, тя го слушаше с видим интерес или поне се надяваше, че го прави, защото в действителност не чуваше нито една дума.

Двайсет души, Едуард и тя. Погледна и срещна очите на Едуард. Той мило ѝ се усмихваше от другия край на дългата маса, като че ли да я окуражи. Самият случай я плашеше, но чудовищното, което беше решила, че по-нататък ще трябва да направи, напълно смразяваше мозъка ѝ. Щеше да причини болка на Едуард и ако имаше възможност

за някакъв избор, тя чувстваше, че би била готова да умре, отколкото да го рани така.

Но избор нямаше, вече не. Увереността ѝ нарастваше през цялата седмица. Искаше ѝ се, страстно ѝ се искаше да беше убедила Едуард да не дава тази вечеря. Би искала никои от тези хора да не беше се срещал с нея. Тогава може би за Едуард би било по-лесно.

— Пъстървата, — херцог дьо Варенж поклати глава. — Аз специално обичам пъстърва. Лукаво същество. Нейното ловене е по-добър спорт, отколкото на съомгата, въпреки, че мнозина не биха се съгласили с мен. Предполагам, че вие не ходите на риболов? Доколкото имам впечатление, много малко жени го правят.

Той говореше със съжаление и тъга. Елен го гледеше с невидящи очи, за момент тя почти не забелязваше неговото съществуване.

— Страхувам се, че никога не съм ловила риба — бързо каза тя.

— Е, добре. Е, добре — Той любезно ѝ се усмихна. — Трябва да накарате Едуард да ви научи.

— Би ми било много приятно.

Произнесе думите, преди да може да ги спре. Това беше истина, но беше и лъжа, защото никога нямаше да се случи. Херцогът беше започнал да допуска едно бъдеще, което не съществуваше, така правеха повечето от хората на тази маса. Тя го разбираше от техните любопитни погледи. Така мислеше и Едуард. Знаеше това, беше позволила да се случи, а би трябвало да го спре.

„О, господи, си мислеше, о, господи. Какво направих? Какво направих?“

От привилегированото си място, начело на масата, Едуард наблюдаваше Елен. Тя беше с бялата рокля, която той ѝ беше купил от „Живанши“, и той мислеше, че в нея тя изглеждаше по-хубава от всякога. Живанши беше гений и тези негови рокли, прочути с чистите си линии, бяха създадени за Елен. Той знаеше това, самият Живанши веднага го беше разбрал. Чисто бяло копринен сатен, с тясно елече отгоре, дълга пола и елегантен колан.

Вратът и раменете ѝ оставаха доста открити: абсолютна строгост и абсолютна чувственост. Живанши веднага беше схванал парадоксът, който се съдържаше в самата същност на Еленината красота.

Бледозлатистата ѝ коса беше изтеглена назад и просто пристегната зад врата ѝ, подчертавайки овала на нейното лице, спокойното и зашеметяващо съвършенство на чертите ѝ. Тя беше бледа — страхуваше се от тази вечеря, той знаеше това — но сега с облекчение забелязваше, че лицето ѝ придобива лек цвят, по страните ѝ се появиха розови петна и очите ѝ започнаха да блестят. Херцогът ѝ говореше и тя му беше отговорила... Може би започваше да се отпуска, да разбира, че тук нямаше нищо за страх. Едуард усети прилив на оптимизъм. Интуитивното му решение да уреди тази вечеря трябва да беше правилно, помисли си той.

Погледна от лявата си страна. Жислен Белмон-Лаон гледаше студено към Елен. Тя беше приела поканата с прозрачно нетърпение, заради което Едуард изпита презрение към нея. Негова любовница. — Тя беше дошла с безочieto и дързостта да го намекне, но Жислен беше пълна глупачка, нетърпеливо помисли той. Ако само можеха да знаят, че именно гостите, не Елен бяха подложени на съд...

Той погледна към масата, покрита с муселинена бродирана покривка и по провинциален маниер, с друга отгоре в по-ярки цветове — мода, наложена от неговата баба и прилагана оттогава.

Свещниците омекотяваха със светлината си наситените в жълто, синьо и розово — цветове на Лиможския порцелан, нравеха още по-цветни пирамидите от плодове. Центърът беше украсен, както в неговото детство, с диви цветя и лозови листа. Харесваше му простотата и очарованието на това подреждане — единствена Луиз дьо Шавини, с нейния остро изтънчен вкус никога не можа да го разбере и никога небе го харесвала.

Той изпита момент на тъга и силна носталгия по миналото, по всички онези загубени между двете войни лета. Тенис игрите, на които тати винаги позволяваше на Луиз да печели, игрите на „Състезаващ се демон“ и „Безик“ с неговата баба през вечерите, авантюрите с Жан-Пол... Той беше вкусил своята първа чаша вино в тази стая, на тази маса. Баща му внимателно беше прибавил малко вода, в случай, че за тригодишното момче се окажеше твърде силно. Виното беше „Шинон“ и имаше вкус на малини.

Той погледна пак към Елен. Сега тя говореше с Кристиан. Помисли си: „Бихме могли да идваме тук с нашите деца всяко лято, в продължение на толкова много години...“

На масата Едуардовата разсеяност и нехарактерната за него липса на внимание не останаха незабелязани. Херцогиня дьо Варенж, както другите също я забеляза и си позволи да се усмихне. Тя беше привързана към Едуард и мислеше, че беше време да се ожени отново. Момичето — Тя разбира се, не знаеше нищо за него, но все пак — момичето изглеждаше очарователно. Тя беше много търпелива със скъпия беден Алфонс, който можеше да бъде скучен с темата за риболова. „Добър вкус“, реши херцогинята и се почувства доволна. На нея модерните нрави не ѝ бяха приятни. Бе удоволствие да срещне една толкова хубава млада жена и толкова скромна също, макар че за жалост, не беше францужойка. Защото в същото време тя хранеше надеждата, че Едуард бе могъл да стигне до идеята да оцени добродетелите на нейната племенница, на нейната любима племенница, която по много начини би могла да му бъде превъзходна съпруга. Но ето: нейната племенница беше обикновена, а тази млада жена беше изключителна. Едуард, както всички мъже, беше податлив на външния вид... Очите ѝ се спряха от лице на лице около масата, отправяйки на всекиго важен поглед. Тя погледна към Жислен Белмон-Лаон и нейния съпруг с откровена неприязън и към един от американците с възхищение. Мъжът беше облякъл жакет, който неговата съпруга бе нарекла „тукс“. Необикновен. Тя повдигна вежди. Възможно ли беше подобно нещо да е „на мода“ в Америка? Наистина, Едуард имаше възможно най-разнообразни приятели...

На отсрещната страна на дукесата, близо до Едуард, макар и не толкова близо, колкото би желала, седеше Жислен Белмон-Лаон, хвърляше погледи към Жаклин дьо Варенж и за нейно собствено удовлетворение забеляза, че тази ужасяваща жена повече отвсякога приличаше на плашило. Нейната диадема, за която Жислен с най-голямо удоволствие би разменила душата си, беше кацнала на върха на главата ѝ като похлупаче на варено яйце. А роклята! Откъде беше намерила този особен оттенък на жлъчно зелено?

Жислен погледна към собствената си рокля, която беше произведение на „Баленчага“ и към диамантите около китката си, които бяха взети назаем. Тя леко се усмихна от задоволство. С по-малко задоволство погледна отново и видя роклята „Живанши“, която тази нова жена на Едуард беше облякла. „Живанши“ не можеше да бъде имитиран, разбира се, и ѝ се налагаше да приеме, че неговите

скулптирани дрехи бяха много трудни за носене. За да изглежда добре в тях, жената трябваше да бъде висока и слаба, още по-добре, ако беше и хубава. На момичето ѝ стоеше много добре, трябваше да признае това. Твърде добре. Въпреки че тя вече не приличаше на дете... Отново хвърли поглед към Едуард. Колко беше жалко. Мъжете от типа на Едуард бяха винаги между първите, привлечени от видимата невинност и от липсата на измама, която съпровожда младостта. Това изключително я възмущаваше: мъжете можеха да бъдат толкова глупави. Подобни качества никога не траеха за дълго, и освен това, мъж като Едуард много скоро щеше да ги намери досадни. Едуард беше чувствен, въпреки привидния му аскетизъм, и освен всичко друго, той беше променчив. Едно момиче като това би било щастливо да го задържи за месец, два, или колкото и дълго да е. Тя не можеше да се надява да го задържи за дълго. Това, от което Едуард се нуждаеше, беше една жена с изтънченост и разбиране, една изобретателна жена, разбираща от необходимите игри и тактики, за да задържат интереса на един способен и опасен мъж. Една жена като нея самата...

Тази мисъл, която тя беше имала и преди по много поводи, накара тялото ѝ да се раздвижи. Тя погледна към Едуард и се опита да си представи какъв беше той в леглото.

На другата страна на масата срещу Жислен нейният съпруг Жан-Жак, който я беше наблюдавал с известно забавление, срещна погледа ѝ и веднага разбра за какво мислеше неговата съпруга. Добре, тя може да опита, помисли той, и без съмнение, това ѝ се полагаше. Той нямаше възражения, когато Жислен имаше нов любовник, тя по най-чудесен начин го оставяше свободен на неговите собствени наклонности. Но тя ще трябва да почака, докато това момиче изчезне от сцената, както можеше и да се очаква, че ще стане. На всички Едуардови жени това се случваше, рано или късно. Точно сега, Жислен си губеше времето. Лицето на Едуард имаше такъв израз, който всеки мъж би преценил точно: той изглеждаше като че ли е бил цял следобед с това момиче и едва изчакваше гостите да се разотидат, за да може да се върне отново там с нея.

Жан-Жак извъртя глава. Той разгледа Елен с очите на експерт. Той не упрекваше Едуард. Самият би искал да има такъв шанс. Само като я гледаше, само като си я представяше, и ставаше твърд. Беше ли тя добра? Той инстинктивно чувстваше, че би била, че имаше нещо

около устата, нещо в начина на движенията ѝ, а изглеждаше толкова чиста. Една от недосегаемите, от тези, които изглеждаха като лед — те без изключение бяха най-топлите, когато се стигаше до това. Той с негодувание се вгледа в роклята, която тя носеше. Вгледа се в нея остро и дълго. „Живанши“, и Едуард я беше избирал, би се басирал за това. Тя беше типична за Едуардовия вкус. Кой, освен Едуард би взел жена с тяло като това и би сложил отгоре му усмирителна риза, така че, дявол да го вземе, човек да не може нищо да види под нея?

До Елен, Кристиан Глендининг правеше опит да изглежда очарователен. Беше наясно, че усилията му не се увенчаваха с успех, което беше изненадващо. Кристиан не изпитваше угризение, че използва своя твърде известен чар: той беше повдигал планини в миналото, защо не сега? Беше малко подозрителен по отношение на тази млада жена, а тя беше проницателна. Може би усещаше неговата досада, а това подриваше усилията му.

Той въздъхна и продължи по-усърдно. Беше обещал на Едуард да се държи по възможния си най-добър начин — тази вечеря би била изпитание за всяка на нейно място, а и тя изглеждаше толкова млада. По-млада, отколкото твърдеше, би казал, макар че защо ѝ трябваше да лъже? Беше наистина много напрегната. Той се опита да говори с нея за Англия, мислейки, че това би я отпуснало, но изглежда, че още повече я напрегна, което беше странно...

Кристиан я погледна внимателно: чул беше слуховете за нея в Париж, беше копнял да я види, защото той обожаваше драмите във всичките им разновидности. А появяването на тази жена очевидно беше драма от най-великолепен вид. Преди всичко, съвсем ясно беше, че Едуард е лудо влюбен: „разтърсен“. Кристиан никога не го беше виждал толкова поразен и невероятно много се забавляваше от този спектакъл. Той самият се влюбваше и после разлюбваше с такава монотонна регулярност — и уви, винаги с толкова неподходящи млади мъже... Но Едуард... Ами, той беше започнал да мисли, че Едуард вече беше имунизиран от такива ситуации.

Разбира се, много лесно му беше да разбере как се беше случило: тя беше изумително красива. Харесваше му нейният глас, който се отличаваше със своята необикновеност, нисък, леко неуверен в своите ритми, така че понякога трябваше да се навежда близо към нея, за да схване какво казваше тя. А лицето ѝ? Кристиан, който не беше

привличан от женската красота, беше не по-малко заинтересован от него. Разглеждаше го с критично око, точно както би могъл да прави с лице в една картина. То бе толкова сериозно и толкова неподвижно: лице от друга епоха. В тази тясна, скулптирана рокля тя му напомняше на някой от испанските портрети, които той толкова обичаше. Една млада инфанта, да, това беше само предположение, защото сигурно в някои от тези портрети беше изобразено и красивото дете...

Той въздъхна. Ставаше непоследователен и може би си беше пийнал прекалено много от Едуардовите превъзходни вина. Донесено сега беше „Сотерн“ и „Шато д’Икем“. Той вдигна чашата си.

— Нектар и амброзия, — каза изключително афектирано, като изяждаше някои срички. — Наистина, да вечеряш с Едуард, прилича малко на това да вечеряш с боговете...

Елен се засмя. Това беше първият път, когато тя се засмя тази вечер. От другата страна на масата Клара Делюк, която я беше наблюдавала нежно и тъжно, изведнъж се стресна.

„Колко необикновено!“ — помисли тя. Тя не беше забелязвала приликата преди, но когато се усмихна, тази Елен толкова заприлича на Жан-Пол...

Гостите се разотиваха. Алфонс и Жаклин дьо Гиз си тръгнаха първи, после групата на американците, на които Елен си даде сметка, през цялата вечер едва ли бе проговорила и една дума, после няколко френски двойки, после Жан-Жак Белмон-Лаон и неговата съпруга, която каза: „Скъпа моя! В Париж ние трябва да се срещнем отново. Аз ще уредя един обед. Не, не ти, Жан-Жак, само Елен и аз. На четири очи. Ще очаквам това с нетърпение...“

Бърз поглед надолу, към диамантения пръстен, който носеше Елен, усмивка на хубавото ѝ, стегнато лице. Елен я наблюдаваше как се носи през салона, и мъжът подире ѝ. На вратата тя се спря, полата ѝ от „Баленчага“ буйно се завъртя. Тя се надигна и целуна Едуард по двете страни.

— Елен?

Тя усети докосване до ръката си, и обръщайки се видя Клара Делюк до себе си, тя се усмихваше.

— Трябва да си вървя, а ние едва имахме време да си поговорим, за което съжалявам. Надявам се, че ще се видим пак в Париж.

Този път чувството беше искрено. Елен погледна към Клара. Точно както беше казал Едуард, тя ѝ хареса. Имаше къса, неподредена коса и широко разположени тъмнокафяви очи. Те гледаха Елен мило, малко несигурно, като че ли имаше нещо, което искаше, но се колебаеше да каже.

— Почувствах, че ми се иска да се опознаем... — и тя импулсивно стисна Еленината ръка. — Толкова се радвам. За теб, а също и за Едуард. Ти си много млада и може би не си даваш сметка колко променен е той, колко по-щастлив изглежда. Благодарна съм ти за това — всичките му приятели ще бъдат. Исках просто да знаеш, че всички ние, които държим на него, ние желаем и на двама ви доброто...

Тя говореше бързо, със свиване на веждите, като че ли ѝ струваше усилие да го каже. Елен погледна в лицето ѝ, и съчувствието, което видя там, беше толкова неподправено, че за кратък миг закопня да вземе ръката на Клара и да ѝ се довери, да поиска съвета ѝ... Но мигът отмина и Клара си тръгна.

Елен с тъга гледаше как тя си отиваше. Нямахме да срещне Жислен на обяд, нямаше да се види с Клара. Нямахме да види никого от тези хора, никога вече, и никой от тях не знаеше това. Никой от тях не осъзнаваше, че нещо не беше в ред.

Може би в крайна сметка тя беше родена актриса, точно както веднъж ѝ беше казала Пришила-Ан, си помисли с внезапна ирония. Може би, без да го беше осъзнавала, всичките ѝ предишни детски лъжи и тайни имаха своя ефект, и тя бе дала едно представление, за което беше репетирала в продължение на години.

Но едно беше да се преструваш пред непознати, а съвсем друго бе да го направиш пред Едуард. Той стоеше и разговаряше с Кристиан, последен от гостите. Кристиан загледан в замъка, бърливо и със слонска дискретност настояваше, че той наистина с ужасно уморен, и ако те двамата го извиняха, би ги напуснал.

Тя гледаше Едуард, докато той разговаряше със своя стар приятел. Даде си сметка, че изборът ѝ е много прост. В двата случая щеше да причини болка, но в единия, болката щеше да бъде по-малка за Едуард, ако не и за нея самата.

Кристиан си отиде и когато Едуард се обърна към нея, тя помисли, че трябваше да започне да играе — само още малко.

Трябваше да играе много, много добре, за да не може Едуард да подозре, и тогава всичко щеше да бъде свършено.

Когато късно вечерта те отидоха в леглото, Едуард остави кепенците и завесите отворени. Искаше да гледа тялото ѝ на лунната светлина, на която неговите извивки и падини оставаха в сянка, а кожата ѝ се покриваше със сребро. Тази нощ луната изпълни със силно, непоколебимо сияние, и Едуард каза: „Луната е пълна. Погледни я, Елен. Толкова е блестяща, и няма звезди.“

Тя обърна лице към прозореца и после към него, теглейки го към себе си с някаква отчаяна неотложност.

По-късно, когато лежаха спокойно един до друг, тя внезапно се изви, издърпа го, така че и двамата застанаха, коленичили един пред друг. Тя вдигна ръце, притисна ги върху двете страни на лицето му. За свое смайване Едуард видя, че лицето ѝ беше много бледо, а в очите ѝ блестяха сълзи.

— Едуард, вярваш ли, че те обичам? Кажи ми, че вярваш. Обещай ми, че ще вярваш. Обещай ми.

Вместо отговор, той се наведе, за да я целуне, но тя спря устните му с ръка.

— Не, ти трябва да го кажеш. Искам да чуя, че го казваш. Само веднъж.

Тя трепереше и гласът ѝ беше леко повишен, като че ли за нея беше изключително важно той да изрече това, въпреки че за него то винаги беше съвсем очевидно.

— Вярвам. Знаеш, че го вярвам, скъпа моя. Какво не е в ред?

— Нищо, исках да съм сигурна. Не зная защо — каза тя. — После легна отново на възглавницата и затвори очи. Едуард легна до нея озадачен, но трогнат от тази странна молба. Това беше първият път, когато тя искаше нещо от него и тази мисъл внезапно го изпълни с щастие. Той целуна лицето ѝ и вкуси солените ѝ сълзи по страните ѝ. Внимателно ги изтри с ръка. Тя отвори очи, погледна го и му се усмихна.

Едуард я обгърна в ръцете си и те останаха неподвижни. Нищо повече не беше казано и след известно време дишането на Елен стана спокойно и равномерно и Едуард беше сигурен, че е заспала.

Той затвори очи и остави съзнанието си да се отпусне в мрака. В миналото сънят обикновено му убягваше. Тази нощ той спа кротко

като малко дете.

Когато сутринта се събуди, мястото до него беше празно. Елен, която беше взела решение, беше си отишла.

ВТОРА ЧАСТ

ИЗДИРВАНЕТО

1959

— Тя ще се върне — каза Кристиан.

Беше късна нощ, Елен Хартланд беше изчезнала от четирийсет и осем часа и Кристиан и Едуард бяха сами в неговия кабинет в замъка дьо Шавини. Едуард беше говорил известно време и Кристиан внимателно беше слушал неговата история. Той вмъкна репликата в дългата тишина, която бе последвала, опитвайки се да придаде убеденост на гласа си. Обикновено беше привикнал към обществената лъжа, удобната неистина. Сега, може би защото това имаше значение, а той имаше силното желание да помогне, разбра, че думите му прозвучаха кухо.

Едуард го погледна със зорките тъмни очи на бледото си лице. Погледите им се срещнаха.

— Така ли мислиш? — каза Едуард студено и опита да покаже усмивка — една от онези, които Кристиан познаваше от техните студентски години — английска усмивка, Оксфордска усмивка, усмивка, която казваше: „Всичко е поносимо, ако гледаш с ирония на него“. Опитът беше неуспешен, Кристиан отвърна очи и Едуард отново наведе глава над бюрото си. Там стоеше снимка на Елен, направена от едно от момчетата, които работеха в неговата конюшня и което му я беше изпратило тази сутрин по коняря с известно смущение, но с очевидното желание да помогне. Тя беше направена миналата седмица, когато той и Елен се връщаха от езда. Беше единствената нейна снимка, която притежаваше. Тя държеше поводите на коня си и се усмихваше — на него, мислеше Едуард, но той беше извън кадър.

Той сега намръщено се вираше в нея, като че ли образът отпред му пазеше някаква тайна, като че ли можеше някак си да отговори на всички въпроси, които се трупаха и измъчваха неговото съзнание. И всички те се събираха в един въпрос, в една болка: Защо? И също разбира се: Къде? Но умът му се вцепеняваше от шока и неразбирането. Въпросът къде би могла тя да изчезне, който той знаеше, беше съвсем практичен, караше сънят да му се изплъзва.

Когато се опитваше да хване собствените си мисли, те винаги променяха посоката и се връщаха към „защо?“ и към голямата празнота, отворена в сърцето му. Ако само би могъл да разбере „защо“, чувстваше той, тогава отговорът на всички други въпроси включително и „къде“ биха някак си се изяснили.

Още повече, въпросът „защо“, към който упоритият му ум неудържимо беше притеглян, го ужасяваше и затова, че той сигурно имаше прост и логичен отговор. Тя си беше отишла, защото не го беше обичала. Това е. Накрая си позволи да мисли за тези думи, против които се бе борил в продължение на два дни, за негова собствена изненада болката му внезапно намаля, защото разбра, че те не бяха верни. Бяха разумни, да. Бяха логични, да. Да напусне, когато тя го направи и както го направи, без нито една дума, оставяйки след себе си всичко, което той ѝ беше дал, чифтът сиви ръкавици от „Хермес“, квадратния диамантен пръстен, поставен внимателно върху тях на леглото ѝ, роклята от „Живанши“ заедно с всички други рокли и дрехите за езда, грижливо закачени в гардеробите в нейната стая — да направи всичко това и да си отиде така окончателно, като че ли изминалите седем седмици нямаха никакво значение — да, той виждаше, че това приличаше на отхвърляне, на отрицание на всичко, което се беше случило и на всичко, което беше казано.

И все пак, неговото съзнание отказа да приеме това обяснение. Той виждаше лицето ѝ, как тя гледаше към него онази последна нощ, чуваше гласът ѝ, който му казваше, че тя го обича и знаеше, че още вярваше в него, и че щеше да продължава да вярва. И че, ако те не бяха истина, нямаше изобщо истина, и щеше да се озове назад, в пустошта.

Той хвърли поглед към Кристиан, който седеше до камината и за момент изпита изкушението да му каже това, което чувстваше. Но Кристиан, човек, който не вярваше в нищо, освен може би в истинността на голямото изкуство, и който разбира се твърде малко се доверяваше на способността на любовта да трае дълго, не би разбрал. Освен това, тази нощ беше казал на Кристиан повече от достатъчно. Той въздъхна и се наведе към снимката.

От другия край на стаята Кристиан го наблюдаваше със съжаление, което внимателно криеше под обичайната си безпристрастност. Гледаше приятеля си и знаеше, че той вече съжالياва за това, което му беше казал. Бедният Едуард, помисли си, колко адски

тежко нещо е да си толкова горд. Защо беше толкова важно за него никога да не показва, че е наранен? Беше ли различен по отношение на жените? Бил ли е по-различен с Елен? Дали си беше позволил тогава да покаже своята уязвимост? Кристиан погледна към своя приведен напред приятел и се намръщи. Предположи, че го беше направил. Мисълта за това го огорчи. Този Едуард, когото той дълбоко обичаше, можеше да бъде по-близък с една жена, отколкото със своя най-стар приятел — това беше нещо, което Кристиан намираще за неразбираемо. То стоеше като бариера помежду им, една бариера на неразбирането между хетеросексуалния и хомосексуалния мъж и дори и най-голямото приятелство не би могло да я прекрачи. За секунда Кристиан изпита ревност, неприязън към Елен, подсилена от доживотното му недоверие към жените, после той я отстрани от себе си. Наведе се напред.

— Бих искал да бъда в помощ, Едуард — каза неловко той, очаквайки да бъде срян. За негова изненада, Едуард внезапно погледна и срещна очите му.

— Нуждая се от помощта ти — каза просто той.

Кристиан го изгледа. През всичките години на тяхното приятелство Едуард никога не беше правил подобно признание. Кристиан внезапно изпита най-непристойна и идиотска наслада. Лицето му светна.

— Какво искаш да направя? Ще направя всичко, Едуард, знаеш това, аз...

— Искам да ми помогнеш да я намеря. — Едуард замълча, погледна надолу. — Чувствам, че трябва да остана тук — просто в случай, че... — Той замълча и го погледна отново. — Би ли отишъл в Париж вместо мен, Кристиан? Аз предприех други проучвания в Англия, но мисля, че може би, ако някой отидеше в Париж... Тя би могла да се върне там. Кафенето, за което ти говорих, където тя преди работеше...

Кристиан започна да се усмихва на Едуардовия стегнат, почти официален начин на изразяване. Той развълнувано скочи на крака.

— Разбира се! Кафенето! И тя каза, че имала стая наблизо, нали? Можем да направим копие на снимката и аз мога да го взема. Ще разпитам в кафенето, ще питам във всички кафенета. Някой обезателно

ще си я спомни. Все някой ще знае къде е... Тя би могла да се върне там, дори след това да се премести другаде...

Той замлъкна. Едуард беше добил сухо изражение на лицето и Кристиан повдигна рамене полузасрамено. Той обичаше действието и освен всичко друго, беше и стремителен.

— Извинявай, избързвам. Но ще го направя, Едуард, разбира се, че ще го направя. Ще бъда фантастично усърден, аз... ами, всъщност винаги съм искал да играя ролята на частен детектив.

Думите бяха казани, преди да има време да се сдържи, и за кратък миг Кристиан помисли, че е отишъл твърде далеч. Знаеше, че думите му прозвучаха ексцентрично и лекомислено, това често му се случваше, когато, освен всичко, беше и сериозен.

Настъпи тишина. Погледите им се срещнаха.

— Какъв късмет имам, — каза Едуард със същия сух тон, който беше употребил и преди.

После отново се усмихна. Този път опитът беше по-сполучлив и Кристиан се изпълни с увереност. След като напусна стаята, малко покъсно, той спря зад затворената врата и дочу отвътре внезапното отприщване на потисканата болка и особено болезнения звук на мъжки плач. Едва тогава той с точност разбра какво желязно самообладание притежава неговият приятел и как добре можеше да играе, когато пожелаеше.

Вслуша се за момент, а после спокойно се обърна настрани. Решението му да помогне на Едуард се удвои. Да върви тя по дяволите, гневно помисли той. Беше младо, неопитно момиче и не бе достойна за сълзите на мъж като Едуард. Но щом Едуард искаше да си я върне — добре, поне ще бъде лесно да бъде намерена. В Париж, помисли не без известна арогантност той, тя по всяка вероятност се е върнала в Париж. Възможно бе да се е върнала точно на мястото, където знаеше, че ще бъде търсена. Той уверено се усмихна в себе си: типичен женски похват, предназначен да тревожи и провокира. Късче мелодрама, без значение.

До края на утрешния ден, мислеше заспивайки той, или тя ще се е върнала, или ние ще сме я намерили.

Кристиан откри кафенето доста лесно. Беше прекарал сутринта с Едуард, помагайки му за проучванията, с които бяха натоварени неговите помощници в Лондон. Напусна Лоара следобед и пътува до

Париж дълго и изтощително. Когато стигна до кафенето, вече беше тъмно.

Наричаше се кафене „Страсбург“ и беше близо до ъгъла, където булевард „Сен Мишел“ излизаше на площада със същото име. Едно необещаващо място, помисли. Кристиан, без веселостта на някои от своите съперници малко по-на юг по булеварда. Шест маси на открито пред заведението, шест сепарета вътре, отделени едно от друго с пейки от опушен дъб. Стени, боядисани с реклами на „Перно“, с дежурни сервитьор и сервитьорка, и двамата отегчени, и „патронът“ вътре, зад малкия бар — нисък тъмен мъж с мустаци на Адолф Хитлер, мрачно лъскащ чашите.

За да си помогне при тази обстановка, Кристиан се настани в едно от сепаретата и поставяйки лакътя си на няколко сантиметра от клюмналия фикус, си поръча омлет и чаша вино. Ще си направи пикник с „черен дроб на угоена гъска“, се утеши той, когато по-късно се върне в своя апартамент. Междувременно, докато предъвкваше твърдата храна, с интерес забеляза, че кафене „Страсбург“ назначаваше много обикновени служители. Келнерката беше францужойка, вероятно студентка, а келнерът, високо, красиво момче, имаше американски акцент. Настроението му се повиши. Поръча си вода към кафето, запали една от своите цигари „Блек рашън“ и замислено се облегна на стола си. След минутка щеше да предизвика притежателя на разговор. Започнал бе да се чувства убеден, че е на върна следа.

Няколко часа по-късно неговата увереност беше разбита. В началото собственикът не пожела да разговаря с него, едва хвърли поглед на снимката, която Кристиан му показа през тезгяха. На Кристиан, който говореше съвършено френски се наложи да бъде много настойчив, за да го накара да заговори. Мъжът малко се отпусна, като разбра, че Кристиан не беше от полицията. Отпусна се още повече, когато Кристиан му подаде банкнота от хиляда франка заедно със снимката. И той стана категорично общителен, когато схвана основните неща от набързо скроената от Кристиан история, според която той търсеше своята по-млада сестра, която беше избягала от къщи и с това беше разбила сърцето на техния баща.

При тези думи, тъмните очи на мъже се овлажниха. Той изглежда също имаше дъщеря и тя също му бе създавала само неприятности. Те

се преместиха в едно сепаре и Кристиан поръча на собственика питие. Притискайки се към чашата с ракия, дребният човек отдаде на снимката пълното си внимание и с очевидна честност разби една по една надеждите на Кристиан.

Не, той би се заклел пред всеки съд на този свят, че очите му никога не са попадали върху тази млада жена: кой би забравил такова лице? Да, той много често назначава чужденци, те нямаха официално разрешение за работа и следователно не изискваха високи заплати, за които настояваха френските сервитьори. Тук той намигна. Но това момиче, не. И тя беше казвала на своя приятелка, че работела тук? Наистина, момичетата вече нямаха срам — неговата собствена дъщеря, да, той трябваше да си признае, беше същата.

— Сигурен ли сте? Това трябва да е било преди около седем седмици. През първата седмица на август.

Собственикът въздъхна:

— Господине, казах ви.

Той се поколеба, и после очевидно в желанието си да помогне, направи жест към терасата, където сервитьорът обслужваше новодошли клиенти. Това момче може би ще бъде в състояние да помогне, предположи той. Той беше добро момче, блестящо, открояваше се над останалите, американец, много работлив, хубав и с набито око за момичетата. Той беше работил в „Страсбург“ близо три месеца на смени. Наел беше стая наблизко, познаваше махалата, би било полезно да бъде попитан, би могъл да познае момчето по снимката.

При споменаването на близка стая, Кристиан прояви малко интерес. Собственикът стана и даде знак през прозореца. След малко сервитьорът влезе вътре. Настъпи кратък разговор с неговия работодател. После момчето се обърна. Кристиан се почувства разучаван от чифт ясни и пронизателни светлокафяви очи. Момчето се поколеба, после повдигна рамене и седна срещу него. Кристиан го погледна и момчето му отпрати честна, открита усмивка.

— Левис Синклер, здрасти! — Той протегна ръка. — Господин Шрайбер ми каза, че търсиш някого. Как мога да ти помогна?

Кристиан, мълчаливо му подаде снимката през масата. Левис Синклер наведе глава, а Кристиан го гледаше преценяващо. „Айви Лийг“, студент от университет с високо академично равнище, си

помисли той: дори и с келнерската униформа, това личеше отдалече. Краката му, небрежно кръстосани под масата, бяха обути в ръчно изработени мокасини. Гъстата руса коса, просветляла от летата в Нова Англия, беше подстригана в обикновен стил, падаше леко напред, над чистото, хубаво лице. Висок, атлетически сложен, с рамене, достатъчно широки и мощни, за да бъде смятан за придобивка от всеки футболен отбор. Златно момче, помисли Кристиан, е тогава — не, не момче, а мъж двайсет и четири, дори двайсет и пет годишен, но с типична момчешка хубост от неговата класа и тип, който щеше да продължи да има момчешки вид и когато наближи четирийсетте. Силно ръкостискане, директен поглед, с арогантен намек в маниера и произношението, което беше двайсет и четири карата Харвардско.

Кристиан беше срещал мнозина млади мъже в Америка. Той беше малко по-внимателен към тях, също както беше внимателен към такива като тях в Англия. Самият той с необичайно поведение, му бяха необходими няколко години, докато се научи да не подценява външно обикновеното, за да осъзнае, че зад външната цивилизована маскировка, тя можеха да бъдат твърди. Той погледна сега на Левис Синклер с известна изненада. Часовника, който носеше беше „Тифани“ и на Кристиан беше трудно да си представи, че да води бедняшки живот на Левия бряг можеше да забавлява такова момче за известно време, но три месеца да работи на смени в „Страсбург“, му се стори прекалено. Той чакаше. Левис Синклер насочи към снимката цялото си внимание в продължение на трийсет секунди. После, погледна със същия искрен поглед, към който Кристиан почувства интуитивно недоверие, ѝ поклати глава:

— Съжалявам. Не мога да ви помогна. Тя е красиво момиче, и аз нямам нищо против да я познавам. Но никога не съм я виждал тук.

— Зная, че не е работила тук... — Кристиан замълча. — Но трябва да е посещавала кафенето, да се е въртяла из съседния квартал, може би?

— Ако е влизала вътре, аз не обслужвам тези маси, това е сигурно. Бих я запомнил.

— Тя вероятно би била облечена по-различно...

— Ами, да. Предполагам, че не са много жените, които сноват около булевард „Сен Мишел“ в бричове и жакет за езда.

Той му отпрати обезоръжаваща усмивка, за да смекчи духовития си отговор и когато не получи ответствена усмивка от страна на Кристиан, направи това, което неговата класа и тип винаги правеха, премина в атака.

— Тя е ваша... сестра, мисля, че господин Шрайбер каза?

Само един безочлив намек чрез паузата преди думата „сестра“ и един презрителен поглед към елегантните, но вулгарни дрехи на Кристиан.

— Моя сестра, да.

— И е избягала от къщи?

— Така е.

— Много лошо — Той въздъхна и погледна към своя часовник „Тифани“. — Ами, бих искал да помогна, но съжелявам, не мога. Бихте могли да разпитате из другите кафенета. Освен това те са много малко на брой и имат постоянна промяна на служителите. Това би могло да бъде гонене на вятъра...

— Давам си сметка.

Левис Синклер се усмихна леко, като че ли самата неосъществимост на задачата на Кристиан му създаваше някакво задоволство. Наблюдавайки го, Кристиан реагира с любопитство на този факт. Той забеляза още, че когато благодареше на господин Шрайбер за неговата помощ и отбеляза, че ще продължи своето издирване на следващия ден, и че има още една-две следи, по които ще продължи да върви, момчето реагира. Наистина, много леко, само с малко напрегане на тялото, с бърз презрителен поглед. Но имаше реакция.

Кристиан напусна кафенето и безцелно тръгна да се разхожда по улицата. Вместо да се измъчва, че е попаднал на камък, той започваше да се забавлява. Нощта беше топла и благоуханна и той все още нямаше намерение да се предава.

Купи си цигари от будката зад ъгъла — само „Голоаз“, но и те щяха да свършат работа — и тръгна да се разхожда в страничната уличка. После отново се върна обратно, така че да има поглед към кафенето, и зачака.

Не се наложи да чака дълго. Видя господин Шрайбер да излиза и да затваря кепенците. Левис Синклер обърна последните столове върху масите. После се върна вътре, излезе с тренчкот марка „Бърбъри“,

провесен на ръката му и пожела на господин Шрайбер лека нощ. Погледна нагоре и надолу по булеварда, после с дълга свободна крачка прекоси и зави в странична уличка. Кристиан изчака пет секунди и после чувствайки се все повече и повече като Хъмфри Богарт, пое след него.

Преследването беше лесно. Левис Синклер нито веднъж не погледна назад и освен това, въпреки този час на нощта, улицата бяха пълни с хора. Синклер зави надясно по улица „Сен Жак“, после отново наляво, в бъркотията на тесни улички и стари къщи, разположени на юг от Сорбоната и на север от Сена. Кристиан, който познаваше много добре този район, почувства бързо нарастващо възмущение: бяха на не повече от пет минути разстояние от мястото, където Едуард беше срещнал за първи път Елен.

По средата на зле осветена уличка, пред висока, с тясна фасада къща, Левис Синклер спря. В далечния край на уличката Кристиан също спря. Разбра, че трябва да излезе назад в някоя врата, но врата нямаше. Той се прилепи към стената, колкото му беше възможно, и задържа дъха си. Предпазната мярка се оказа излишна. Очевидно, Синклер имаше нещо наум, и то не беше възможността да бъде проследен.

Той бръкна в джобовете на панталоните си. Изруга. Повдигна „Бърбъри“-то и го разтърси. Отново бръкна в джобовете на панталоните си. Кристиан злобно се усмихна в себе си. О, скъпи, няма ти ключовете.

Той се поколеба за малко, гледайки нагоре към тъмната къща, после изглежда събра сили, пристъпи и почука на вратата. Причината за неговата неохота бързо се изясни. Трябваше да удари няколко пъти, преди да се случи нещо. После светна лампа на прозорец от приземния етаж, един от кепенците беше бутнат назад. Левис Синклер отстъпи и ясно в тихия въздух прозвуча познатият на всеки парижанин звук, кресливото оплакване, гневното възмущение на една възрастна портиерка, вдигната от уважаемия си сън от незначителен полуглупак измежду живущите.

Тази специално бе майсторка в това изкуство, помисли Кристиан с усмивка, тъй като вълната от нападите се чу по цялата улица. Тя продължи да прилага богатото си въображение в продължение на цели две минути. Накрая вратата се отвори и Синклер влезе.

Когато осветените решетки на прозореца от приземния етаж загаснаха и отново бе настъпила тишина, Кристиан погледна към къщата. Тя все още беше тъмна, така че Синклер трябваше да живее в стая от задната страна. Той почака малко, но повече не се появиха признаци на раздвижване, и неговият собствен парижки апартамент му се струваше все по-привлекателен.

Малко след полунощ, Кристиан напусна. Върна се в своя много красив апартамент, трансформиран от търговска къща от седемнайсети век на улица „Де гран Огюстен“. Направи си препечен сандвич, отвори кутия с гъши дроб и чудесна бутилка „Монтраше“ и изпита удоволствие от нощното си угощение. Телефонира на Едуард, знаеше, че няма да е заспал и се надяваше, че гласът му звучеше предпазливо оптимистично.

После си легна. Утре сутрин щеше да се върне към къщата, в която Синклер имаше наета стая, помисли, заспивайки. Това не беше много голяма следа, но беше по-добро от нищо.

В шест той внезапно се събуди, изплувайки от забъркани сънища, напълно бодър. Седна в леглото, взря се към снимката на Елен Хартланд, която беше облегал снощи на своята тоалетка. Внезапно нещо, което Едуард беше казал, съвсем малък детайл, се проясни в съзнанието му с неприятна нова светлина: „Аз я оставих при кафенето. Тя каза, че живее в една стая наблизо и по-късно ще отиде пеш дотам. Тя каза, че нейната портиерка е с много зъл темперамент...“

— О, ад и проклятие! — извика Кристиан и като свали бързо копринената си пижама, започна да си нахлузва дрехите.

Беше пред къщата в шест и четирийсет и пет, но вече беше късно.

Портиерката подхвана една превъзходна тирада, и Кристиан, който владееше саркастични обиди и неясни сквернословия на четири езика, ѝ отвърна толкова добре, колкото може. Но беше безнадеждно: Левис Синклер и неговият приятел са имали стая в къщата, да, но са напуснали, платили са и са изчезнали в пет сутринта.

— Приятел? Приятел? — до този момент Кристиан държеше старата жена облеганата на ъгъла и тя беше започнала да се нервира. — Този ли беше приятелят?

Той извади снимката и я развя под носа ѝ. Тя изкриви лице към него в злобен триумф.

— Тази приятелка? Не, не беше. Свиня, глупак. Всичко му беше сбъркано. Не, тя дори не знаеше неговото име, Синклер плащал наема за двамата. Приятелят му бил на неговата възраст: пълен, грозен, едва говорел френски, прокрадвал се постоянно навън и навътре и никога нищо повече не казвал, освен поздрав. С брада, тъмен — истинско животно... Портиерката енергично се изплю върху паважа.

Кристиан се отдръпна, объркан от нея. За момент беше толкова сигурен, толкова сигурен. Колебаеше се, после предложи отново портрета. Може би тази млада жена беше посещавала Синклер или неговия приятел? Би ли могла да бъде с тях, когато са напускали? Старата жена като че ли всеки момент щеше да се разплаче. Гласът ѝ се превърна в писклив хленч.

Тя не знаеше. Как би могла да знае? Стотици млади жени идвали в къщата — повечето от тях развратни, с толкова стегнати панталони, че им се виждали задниците. Но не и жена като тази. Тя леко бутна снимката. Дами не.

Кристиан промени курса. Той извади банкнота от сто франка, която изчезна бързо в приличната ѝ на клещи ръка. Банкнотата постигна търсения ефект. Тя спря да хленчи и го заведе в стаята, наемана от Синклер. Старата жена му даде ключа и Кристиан се понесе към четвъртия, най-горния етаж на къщата и влезе вътре.

Стаята беше дълга и тясна и както той беше предположил — в задната част на къщата. Тя имаше известен бохемски чар: овехтели килими, две тесни легла, стари мебели, които бяха доста привлекателни, гледка към покривите, бяло боядисани стени, украсени с постери, повечето от тях за филми от млади режисьори от „новата вълна“. Тя беше внимателно изчистена. Дори кошчето за боклук беше празно.

Кристиан надничаше из стаята. Беше започнал да се усеща изключително глупав. Беше странно защо Синклер и неговият приятел е трябвало да напуснат внезапно. Странно беше, че бяха напуснали в пет часа сутринта. Освен този факт, който можеше да има хиляди обяснения, тук нямаше абсолютно никаква връзка между тази стая или нейните досегашни обитатели и Елен — нищо друго, освен свръх възбудено въображение, помисли със съжаление Кристиан, прекалено

гледане на криминални филми. Точно се готвеше да си върви, когато чу момичешки глас на площадката отвън.

— Левис? Левис? Ти ли си? Мисля, че чух нещо...

Кристиан се вцепени, и после отдъхна, когато си даде сметка, че гласът беше на американка. След което вратата беше избутана и ниска, пълничка, с бухнали коси брюнетка влезе в стаята. Тя носеше плоски балетни пантофки, прилепнали панталони и размъкнат пуловер. Веднага щом тя дойде на себе си от изненадата да го види там, Кристиан успя да научи от нея, че се казва Шарон и е от Дулут.

Шарон беше тази, която промени хода на нещата.

Кристиан продължи по-нататък, като впрегна целия си чар. След пет минути Шарон вече пушеше една от своите цигари на прекалено тясната софа, бърбейки с него, като че ли се знаеха от рождение. Тя беше изненадана да научи, че Левис е напуснал и може би малко разочарована, но бързо ѝ мина.

— О, ами той току-що е тръгнал, предполагам. Чад също. Вие какво знаете?

— Чад?

Тя леко се изкикоти:

— Неговият приятел. Не зная другото му име. Аз го наричам Чад Чудака — Тя изпъна лице. — Като Гърбушко от времето на „Нотр дам“, нали знаеш? Дундест. Цар на тлъстините. Очила. Къдрава черна брада. Ако си приятел на Левис, трябва да сте виждали, че бяха неразделни, и знаеш ли, веднъж видян — никога незабравен, ух!

— Аз не съм приятел на Левис. Не съвсем. Търся някого, когото мисля, че Левис познава. Неговото момиче. Тя е моя сестра.

Той извади снимката, без особен оптимизъм. За негова безкрайна изненада, Шарон се наведе над нея и лицето ѝ светна.

— Ей! Това е Елен! Какво знаеш ти? Нали изглежда чудесно, но аз никога не съм я виждала такава...

— Ти познаваш ли я? — Кристиан се загледа в развълнуваното лице на Шарон. Внезапно усети, че му прималява.

— Да я познавам? Тя стоя тук цяла седмица — първата седмица на август. Спеше в моята стая. Аз през това време работех нощем в един бар в квартала около „Пигал“, така че спях денем, просто тогава не бях на смяна. Правех го като услуга на Левис. Тя нямаше пари, нито място, където да отиде, знаеш? Ой! И тя е твоя сестра? Как така?

Чудех се какво се случи с нея... Знаеш тя просто изчезна. Госпожа Мистерия. Дори и Левис нямаше никаква идея къде е изчезнала...

Кристиан се изправи, подаде ръка:

— Шарон, — каза галантно той. — Това изисква да се почерпим с едно питие. Ти трябва да ми кажеш повече...

— Питие? — Шарон се изчерви и се закиска. — Няма дори седем сутринта.

— В Париж човек може да получи питие във всеки час на деня и нощта. Това е един от най-цивилизованите аспекти на града.

— Със сигурност бие Дулут. — Тя отново се изкиска.

— Ще отидем в един бар, който аз зная, и ще прием шампанско. — Той взе Шарон за ръка и я поведе към вратата. — И тогава ти ще ми разкажеш всичко...

— Ще се опитам... Кажи ми, всички ли англичани говорят като теб?

— Сега малцина, за съжаление. — Кристиан ѝ подари най-зашеметяващата си усмивка. — Ти, Шарон, търсиш един изчезващ вид...

— Много лошо — каза Шарон и щастливо заситни след него.

— Окей, ето как беше. — Шарон си сръбна от чашата шампанско, постави лакти на масата и се наведе напред. — Аз съм в Париж от май. За първи път срещнах Левис през юли в кафене „Страсбург“. Той обслужваше някои от масите, и намери там работа за мене. Обаче аз не останах дълго. Това влечуго Шрайбер! — Тя изпъна лице.

— Плаща, колкото да не умреш от глад, знаеш!

— Мога да си представя. — Кристиан окуражително ѝ се усмихна. — Левис не се интересуваше от заплатите, вероятно?

— Левис? Шегуваш се! Левис е фрашкан. Тази служба е празна работа за него — начин да му минава времето. Чад го накара да я поеме. За да стои извън неприятностите, каза той. Това е всичко. Предполагам, че знаеш кой е Левис?

— Само за кратко съм го срещал... От „Айви Лийг“, мисля.

Шарон се изкиска:

— Правилно. С това си произношение той може стъкла да чупи, а? — Тя замълча. — Левис е „Господин Стари пари“. И то много. Баща му е Синклер в „Синклер Лоуел Уатсън“ — те са най-голямата инвестиционна банка на Източното крайбрежие. Левис е единствен син и наследник.

— О, разбирам.

Кристиан замислено се облегна назад, докато един тих и изпълнителен сервитьор им поднасяше храната: леко забъркани яйца, гарнирани с парчета от черен трюфел. Топли бриоши. Изглеждаше много вкусно и Шарон започна да яде с наслада, но Кристиан изведнъж откри, че вече няма апетит. Елен Хартланд имаше изглежда дарбата да привлича богати мъже, си помисли. Той не копнееше да съобщи този факт на Едуард.

— И така. — Шарон набоде от яйцата и се усмихна. — Така, Левис ми направи услуга, и аз направих на него. Аз му намерих тази стая, точно срещу моя хол. Той и Чад се преместиха тук някъде през юли.

— Този Чад изглежда странен приятел за мъж като Левис Синклер — се смръщи Кристиан. — И той ли работеше в кафене „Страсбург“?

— Чад? Няма начин. — Тя му хвърли укорителен поглед. — Казах ти, че Чад е чудак. Той никога не е ходил на работа. Всичко, което Чад правеше, беше да ходи на кино.

— На кино?

— Разбира се. Той е луд по киното. Прекарва целия си ден да гледа. Започва веднага след закуска и продължава от кинозала на кинозала, целия ден. Това може да се прави в Париж, знаеш. Представи си — да бъдеш в град като този и да прекарваш времето си ден след ден в някакви мизерни, мръсни помещения...

— И Чад ли също е американец?

— О, разбира се. От Лос Анджелис, мисля. Не зная. Така или иначе, не зная много за него. Само това, че той беше винаги наоколо. Когато и да влезех в тяхната стая — Той беше там. Стоеше в ъгъла, никога не казваше дума... — Тя леко потръпна. — Казвам ти, от него ме побиваха тръпки...

— Но, предполага се, че Левис го е харесвал?

— О, той и Левис бяха ей така... — Тя си хвана ръцете като кръстоса два пръста. Кристиан я погледна и повдигна една вежда. Шарон се закиска и изчерви.

— Окей, ще ти го кажа. Аз наистина харесвах Левис, знаеш ли, просто като го видях, и се запалих. Той наистина е много хубав, нали? Но той никога не ме покани някъде на среща, нищо. И скоро започнах да се питам относно него и Чад — дали те може би... Ами, педерастчета, знаеш...

„Не и Синклер“, помисли Кристиан, знаейки, че интуицията му в това отношение е почти безпогрешна. Синклер му беше направил силно впечатление като агресивен хетеросексуалист. Той любезно се усмихна, Шарон, чиято интуиция в това отношение беше по-слаборазвита от неговата, гледаше към него, леко флиртувайки.

— Но после реши, че си сбъркала? — подсказан той.

— Да, когато Елен, когато изникна твоята сестра. — Шарон замълча, а Кристиан остана съвсем неподвижен. Шарон въздъхна.

— Не мога да го упреквам — продължи тя. — Искам да кажа, тя е така невероятно красива. И Левис беше луд по нея. Това личеше от една миля. Чад също, може би. По отношение на него е трудно да се каже. Всичко, което зная, е, че когато една вечер влязох в тяхната стая, те не можеха да отместят очите си от нея. Тя едва казваше по някоя дума, а те и двамата продължаваха да се взират в нея. В началото ревнувах. Коя ли не би ревнувала?

— Знаеш ли как са се срещнали?

— Не съм сигурна. Така или иначе, това е било случайно запознанство, предполагам. Като че ли тя току-що била слязла от кораба от Англия и единият от тях се натъкнал на нея на улицата — Левис, мисля. А тя нито имаше пари, нито място, където да отседне, както ти казах, така че те я доведоха тук и помолиха да спи в моята стая. Седем дни, може би осем. После тя излезе една вечер и никога не се върна обратно. — Тя се намръщи и нейните големи сини очи изглеждаха развълнувани. — Така че, не зная къде е тя сега или къде е била оттогава. Само се надявам, че е добре. Харесвах я, знаеш.

— Говорехте ли много с нея? Би ли могла да си спомниш нещо, което ти е казала и което би могло да ми даде представа къде е тя сега?

— Не. Малко говорих с нея, един-два пъти. Но тя изглеждаше много затворена, знаеш. Тъжна, може би. Нещо като объркана?

Веднъж я хванах да плаче, просто седеше в моята стая, а аз се опитах да я ободря, но тя просто излезе. Доста време ходила навън, каза Левис. По цял ден. Сама...

— Не с Чад или Левис?

— Не. Тя ги държеше на разстояние, както и мен.

— Така... — Кристиан замълча. — Ти не би казала, че е имала връзка, с когото и да е от двамата? Някакви отношения, нещо от този род?

— Няма начин. — Шарон бутна настрана празната си чиния и се наведе напред върху лактите си. — Тя им беше благодарна, това мога да кажа. И трябва да е била самотна, но нищо повече. Искам да кажа, тя не би погледнала Чад, както гледа една жена. А ако Левис бе имал късмет, аз бих знаела — Той се хвали, знаеш, и освен това не умее много добре да крие чувствата си. Това е, което го подлудяваше, мисля. Искам да кажа, Левис е такъв тип момче, по което си падат повечето от момичетата, нали? А тя го гледаше, като че ли той не беше там. Той не е свикнал на такова нещо. Затова го влудяваше... Казвам ти, твоята сестра владее някаква техника. Аз наистина бих могла да се уча от нея...

— Мислиш, че това е било то — техника? — Кристиан беше започнал да се чувства значително по-добре. Дори успя да хапне малко.

— Всъщност не. Не. Просто за нея това изглеждаше естествено. Като истинска снежна кралица, знаеш. Ако се тревожиш в това отношение, не мисля, че имаш основание... — Тя замълча. — Левис беше истински сразен, когато тя напусна.

— Не мислиш ли, че тя би могла да се върне? През последните два дни?

— Би могла. — Шарон леко порозовя. — От доста време не съм се връщала в стаята си — около седмица и повече. Намерих едно страхотно момче, знаеш как е... — Тя се колебаеше, като че ли очакваше той да бъде много критичен, и когато Кристиан я потупа по ръката и я увери, че разбира се, той прекрасно знае, тя се усмихна.

— Така, тя би могла да бъде тук. Мисля, че Левис все още държеше ключа, който преди бях дала на Елен. А тази стара вещица, портиерката е полусляпа, тя никога не би разбрала. Не знае за половината от това, което става наоколо. Може би тя се върнала. Може

би затова те са напуснали. Искам да кажа, това ме изненадва. Левис не беше споменал нито дума. Но тогава, Левис трябва във всички случаи да е наоколо. Той има средства и обича да се събира в компания. Бях учудена, че той остана в Париж толкова дълго. Имах навика да го закачам. Казвах му, че ще отида да го посетя, когато и двамата се върнем в Щатите, ще се самопоканя в Бостън...

— И би ли го направила?

Шарон му отправи укорителен поглед:

— Остави тази работа. Да не мислиш, че съм глупава? Париж е едно нещо, но върнем ли се вкъщи, момче като Левис не би ми обърнал внимание. На твоята сестра, да. Но твоята сестра е от класа...

Тя въздъхна и Кристиан намери, че тя му харесва. Нейният начин на възприемане на социалното разделение между себе си и мъж като Синклер беше много реалистичен, ироничен, но не съдържаше огорчение. Той махна на келнера и отново се обърна към нея.

— Искам да ти благодаря — каза просто той. — Ти много ми помогна. Това е много важно за мен, моята сестра... Ами, би могло да се каже, че тя причинява много сърдечни болки...

— О, на бас се ловя. — Шарон го погледна замислено. — Тя ще причини още много — Тя замълча. — Не е твоя сестра, нали? Права ли съм?

Кристиан въздъхна:

— Така е. Не е.

— Така и предполагам. — Шарон го потупа по ръката, после бързо оттегли своята. — Добре. Желая ти успех. Беше мил. Бих искала да ти помогна повече.

Кристиан подписа чека и я погледна. Видя, че тя размисляше, колебаейки се.

— Има ли още нещо? — наведе се той напред. — Можеш да ми кажеш. Каквото и да е, трябва да го зная...

Шарон се намръщи и се облегна назад:

— Ами, предполагам, че не е нищо, само някакво впечатление. Може да греша, но ми се стори странно...

— Кажи ми.

— Ами, мислех си, когато ми зададе в началото онези въпроси за Левис и Чад. Виждаш ли, ако трябва да кажа дали Елен беше

заинтересована от единия или другия, отговорът ми би бил, да, така е. Но това трябва да беше Чад.

— Чад? — Кристиан я изгледа, и Шарон направи бърз жест с ръка.

— О, не сантиментално. Не искам да кажа, че беше привлечена от него или нещо подобно, не ме разбирай погрешно. Просто той я заинтригува. Той ставаше различен, когато тя беше наоколо. Обикновено, той беше мълчалив като гроб, нали? Никога не говореше. А когато тя беше тук, той говореше. Бърбореше равно и монотонно в продължение на часове. Това ужасно ме отегчаваше. Мисля, че действаше и на нервите на Левис. Но Елен, тя седеше просто тук, тиха като мишка, възприемайки всичко...

— Така ли? — Кристиан я гледаше с интерес. — Можеш ли да си спомниш за какво говореше той?

Шарон се усмихна:

— О, разбира се, казах ти. За филмите, за какво друго?

— Имам подробния анализ на „Синклер Лоуел Уатсън“. Пристигна по телекса преди час. Заедно с известна допълнителна информация за Левис Синклер. Ще пристигне още. Банката зная, във всички случаи. В миналото имахме малки сделки с тях...

Едуард подаде няколко листа от телекса през черната повърхност на бюрото в парижкия си кабинет. Говореше презрително — за Едуард „Синклер Лоуел Уатсън“ беше малка банка. Кристиан въздъхна и хвърли поглед над листовете в ръката си. Беше телефонира на Едуард тази сутрин, в момента, в който се раздели с Шарон. Едуард беше напуснал замъка дьо Шавини веднага с частния си самолет. Беше два часа на същия ден.

Кристиан въздъхна и погледна към своя приятел. От човека, който предния ден беше толкова близо до пълна морална разруха, сега нямаше следа. Все още имаше сенки под очите му, които издаваха неговата безсъница, но той беше елегантно и безупречно облечен в черен костюм, обръснат и подстриган. Излъчваше студена, целенасочена енергия. В този момент Кристиан почувства много силно, че не би желал да бъде на мястото на Левис Синклер.

— Ние не знаем съвсем сигурно дали тя се е върнала в къщата, Едуард — започна меко той. — Или дали е напуснала със Синклер и неговия приятел...

— Синклер е напуснал внезапно е пет сутринта, малко след като ти си отишъл в кафене „Страсбург“ и си задавал въпроси. Мисля, че заключението е очевидно. — Едуард студено го прекъсна. Той удари по бюрото с платинената си писалка.

— Те изглежда са били само приятели, Едуард. Дори по-малко — обикновени познати. Наистина, излиза, че са ѝ помогнал и да си намери стая...

— Ние не знаем задруги такива приятели. Мисля, че е вероятно Елен да се е върнала там, и че когато Синклер си е дал сметка, че някой я издирва, той и неговият приятел тайно са я отвлекли. В пет часа сутринта. Докато не се натъкна на по-подходящо предположение, имам намерение да се ръководя от това. Така е.

Кристиан повдигна рамене. Знаеше, че не бива да спори с Едуард, когато беше в такова настроение. Наведе глава към листовете от телекса и започна да чете. Докато четеше, възхищението му от Едуард и неговата нервност нараснаха. Документът даваше кратък и изключително задълбочен анализ на „Синклер Лоуел Уатсън“, на нейната история и сегашно положение — повечето от което, той подозираше, Едуард вече бе знаел. От него той също така научи кратката, но многозначителна биографична бележка за Левис Синклер.

На двайсет и пет години е, както той предполагаше. Единствен син с четири по-големи сестри. Получател от фонда за попечителство на своя дядо Синклер, който му носи доход от около сто хиляди долара годишно. Учил в Гротън и Харвард; не особено значително университетско образование от академична гледна точка. Предположения, че мястото е получено с известна трудност, вероятно благодарение на силата на многогодишните семейни връзки с университета, въпреки вероятно големите атлетически възможности на Левис. Левис Синклер е бил звезда на футболния отбор в Харвард. Кристиан се усмихна в себе си и се поздрави за своята интуиция. Златно момче. Футболист. Как беше американската дума? О, да — атлет. Той погледна напред.

— Едуард... — хвърли му закачливо укорителна усмивка. — Ти се измъкваш. Това е остаряло с три години. Левис Синклер е напуснал

Харвард в 1956-та. Какво е правил оттогава?

Едуард си позволи кратка, стегната усмивка:

— Ще ти кажа късно днес следобед.

— Има добър бостънски произход...

— Предсказуем бостънски произход — каза Едуард рязко. — Четири поколения на безупречна интелигентна търговска дейност от бащина страна. Майка, която е наследница със собствени права и може да проследи фамилното минало от първите датски заселници и още по-рано. Има добра гражданска и благотворителна дейност. И един не твърде интелигентен син — пето дете, забележи, след четири момичета, което израства или може би не доизраства, едновременно богат и разглезен...

— Ти не можеш да знаеш това, Едуард, поне не от тук...

— Говорих с близък приятел в Ню Йорк. Човек на „Уол Стрийт“, който добре познава Синклерови. Чух, че Левис Синклер е нещо като плейбой... — Едуардовите устни се изкривиха от отвращение и Кристиан потисна усмивката си. — Той има вкус към това, което моят приятел нарича „събирания“. Предполагам, че това е, което е правил през последните три години. Както ти казах, ще науча повече днес следобед.

Кристиан гледаше на Едуард с разбиране. В продължение на години той беше чувал много клюки за безжалостността на Едуард дьо Шавини в миналото. Докато никога не беше се сблъсквал с нея, беше омаловажавал приказките и ги беше приписвал на завистта.

Очевидно, Едуард не беше светец в своите бизнес афери — как иначе щеше да има такъв успех? Но по макиавелистки лукав, непочтен, с инстинкт на убиеца, който обезглавява своите опоненти и съперници? Кристиан винаги беше смятал тези обвинения за преувеличени. Внезапно той престана да бъде толкова сигурен и новите му съмнения го изпълниха със страх.

— Едуард, чувал съм за твоите отмъщения — започна меко той. — Надявам се, че няма да позволиш и това да стане едно от тях. Левис Синклер не е направил нищо лошо...

— Отмъщение? — Едуард го изглежда студено. — Със сигурност може да се каже, че отмъщението предполага страстно чувство. Аз не изпитвам нищо по отношение на Левис Синклер. Той е чисто и просто средство към една цел.

Кристиан го изгледа със съмнение. Усети, че Едуард мислеше, че говори истината, но се питаше дали точно такъв беше случаят. Ако Едуард ревнуваше — а Кристиан си представяше колко интензивно и страховито ревнува той — тогава неговото отношение към Левис Синклер едва ли би било толкова студено и логично, както твърдеше. Едуард, разбира се, никога не би признал пред себе си, че ревнува. Той презираше всички дребни емоции, а Кристиан беше сигурен, че ревността Едуард би класифицирал като дребна. Кристиан, който много добре знаеше какво значеше да бъдеш жив разкъсан от това чувство, ден след ден да усещаш неговия разрушителен ефект върху ума и душата си, не споделяше тази преценка.

— Възможно е, Едуард... — Той се приведе напред. — Възможно е Левис Синклер да се опитва да помогне на Елен. Не си ли заслужава да се помни това? Ако сега между тях съществува някаква връзка между тях, това може би е нейната благодарност към него...

Направи грешка, че каза това, осъзна го, когато думите вече бяха изречени. Изразът на Едуардовите очи стана още по-каменен. Той погледна към Едуард и после настрани.

— Да, добре. Както казваш, може такъв да е случаят. Ще го имам предвид. — Той замълча и Кристиан забеляза, че в него се извършваше някаква борба. Когато той обърна поглед, маската на студената деловитост съвсем малко се бе смъкнала и чувството под нея се бе подало.

— Аз трябва да направя това, Кристиан. Нямам нищо друго, което да правя. Докладите от Лондон са пълни, и...

— Няма Елен Хартланд? — каза внимателно Кристиан.

— Няма удостоверение за раждане на никого с това име, който да е на тази възраст. — Той замълча. — Няма и доклад за книги от авторка, наричана Вайълит Хартланд в Британската библиотека. Не е имало и пилот с име Хартланд, който да е летял с Кралските военновъздушни сили по време на войната.

Той подреди писалката на бюрото си при папката пред себе си и Кристиан погледна настрани. Едуард беше допускал преди, че Елен може би е лъгала, но не за всичко значително. Кристиан въздъхна. Може би името ѝ беше незначително или нейният произход?

Едуард прочисти гърлото си:

— Спомням си, тя беше казала, че е отгледана в Девон, в село наричано Хартланд, че продължавала да живее там, след като майка ѝ починала, при една леля...

— Спомням си, да. На мен също ми го спомена на вечерята.

— Съществува село, наричано Хартланд в Девон. Моите помощници... — Той замълча. — Сега в момента се правят проучвания. Очаквам, че те няма нищо да ми донесат, но ако аз реша да отида там, питам се, Кристиан, би ли дошъл с мен?

Молбата в очите му беше нескрита. Кристиан изпита прилив на обич към него.

— Разбира се, че ще дойда — отговори спокойно той. — Знаеш това. А междуременно?

— Междуременно ще вървя по следите на Левис Синклер. Ще науча къде е отишъл той.

Кристиан го погледна объркано. Едуард изглеждаше толкова уверен.

— Ще можеш ли да направиш това, Едуард? Аз мислех, че когато някой реши да изчезне за известно време, той може лесно да направи това. В крайна сметка, Синклер би могъл да замине навсякъде из Европа. Според това, което знаем, той би могъл да отиде на летището и да вземе самолет за Ню Йорк или Бостън, или...

— Той не е направил това. Моите помощници са проверили всички трансатлантически полети от Париж. В минутата, в която Левис Синклер получи печат на паспорта си или си направи самолетна резервация, аз ще знам за това.

— А ако не го направи? Ако вземе влак? Или кола? Ако пътува на автостоп? Ако се забие в някоя дупка в Париж? Едуард, невъзможно е. Как тогава ще го проследиш?

Едуард се изправи:

— Много е просто. — Той повдигна рамене. — В съвременния свят съществува един почти безпогрешен начин да проследиш някого...

— И той е?

— Мой скъпи Кристиан, парите.

Когато Кристиан го напусна, Едуард хвана своята частна телефонна линия и се свърза чрез оператора с определен номер в Ню Йорк. Неговият приятел от „Уол Стрийт“, мъж с власт и влияние, чиито банкови инвестиции бяха широко известни, му се обади лично. Едуард заговори веднага по темата.

— Беше ми казал за връзките си с Отдела за държавните приходи.

— Да, наистина. И той е готов. Ами, той ми дължи една услуга. Може да започне да контролира детайлите на всички сметки на „Левис Синклер“. Може би и от по-късно днес. Но ти трябва да си дадеш сметка, Едуард, че това е против всички държавни и федерални закони, действащи тук. Това е крайно незаконно. Аз трябваше силно да го притисна, а не ми се искаше да го правя...

— Оценявам това, благодаря ти. И двамата знаем, че това може да се прави и се прави, какъвто и да е законът...

— Да, но, Исусе, Едуард, надявам се, че има сериозна причина за това. Искам да кажа, Робер Синклер ми е стар приятел. Бяхме с него заедно в колежа. Господи, когато ходя в Бостън, аз престоявам у тях. Заедно играем голф. Емилия Синклер и моята съпруга са приятелки още от...

— Има сериозна причина. И не мога да ти кажа повече от това. Давам ти абсолютната си гаранция, че каквато и информация да получа, тя няма да попадне, където не трябва или да бъде използвана във вреда на Левис Синклер или на неговото семейство по какъвто и да било начин...

Банкерът въздъхна:

— Добре. Считай го направено. Сега, какво искаш да знаеш...

— Всичко. Интересувам се от неговите чекови сметки, разбираш. Искам да бъде регистрирано всяко изтегляне на пари от негова страна. Искам всички детайли по изтеглените пари: кога, колко и къде. Особено съм заинтересуван от всякакви пари, прехвърлени зад граница — в Европа, например — няма значение колко незначителна е сумата. Прехвърляния в чужди банки. Теглени чекове от магазини и хотели. Имаш ли детайлите на всички кредитни карти?

— Номерата им са пред мене.

— Чудесно. Тогавя бих искал тези сметки да бъдат също регистрирани, плюс всички адреси, с които компаниите, издали

картите или техните банки кореспондират. Ако Левис Синклер подпише в една аптека чек за шише аспирина, аз искам да зная за това. — Той замълча. — Това достатъчно ли е?

От другата страна на линията се чу леко хихикане — завистливото възхищение на един дълбоко безскрупулен мъж към друг.

— Мисля, не вече започваме. И от кога искаш тази информация?

Едуард се усмихна:

— Ние с теб се познаваме — каза той. — От вчера. — И постави слушалката.

В тишината, която последва Едуард се почувства, както винаги в момент на стрес — много спокоен. Той огледа кабинета си, студената, смалена стая, строгата ѝ мебелировка, картините. Погледна към бъркотията в рисунката на Полок, и внезапно, когато болката се върна отново, болката и объркването от нейното изчезване, той наведе глава и я зарови в ръцете си.

„Защо“, крещеше глас в съзнанието му, а образите проблясваха през тъмната ретина на затворените му очи: баща му, Грегоар, Жан-Пол, Изобел, тяхното бебе, Елен — хората, които той беше обичал, хората, които беше загубил един по един. Защо, защо, защо?

В 1959 година римският район Трастевере вече беше станал модерен. Тогава Трастевере приличаше много на това, което беше представлявал в продължение на векове — бедна част от града, с тесни улички и площадчета, със стари църкви и дворци, до които достигаха малцина туристи. Разположен на левия бряг на Тибър, твърде отдалечен от скъпите магазини, елегантните хотели и най-посещаваните туристически обекти, Трастевере беше безреден, пренаселен, евтин и много красив.

Тадеус Анджелини, чиито прадеди произхождаха от тази част на Рим, гледаше към тесните сенчести галерии, балконите с надвиснали с пойни птички кафези и подобните на знамена нанизани на просторите с прано бельо, и помисли, че това е съвършено място за снимане на филм. Левис Синклер погледна към оживените улични пазари, евтините кафета и ресторанти, които ден и нощ оживено бръмчаха и помисли, че това е съвършено място, където можеш да изчезнеш.

Мнението на Елен не беше взето. Нито на Чад, нито на Левис им дойде наум да се допитат до нея.

Бяха пристигнали тук миналата нощ след дълго и обиколно пътуване с влак. Сега беше средата на следобед, слънцето грееше и Левис Синклер бе тръгнал да търси, както обясни на другите, място, където да отседне. Луксозна квартира, както с усмивка беше добавил. Трастевере беше живописен, но той нямаше намерение да прекара следващите два месеца, спейки в мръсната дупка на някой „пенсионе“.

Елен седеше с Чад в кафенето на площад „Санта Мария“ срещу църквата, която се смяташе за най-старата в Рим. Пред нея стоеше недокосната малка чашка с еспресо. Чад произнасяше своя монолог, който продължаваше вече половин час и Елен едва слушайки го гледаше към старата мозайка, която украсяваше фасадата на „Санта Мария“ и която изобразяваше от едната страна на мадоната пет мъдри девици и пет глупави — от другата.

Чад обясняваше в детайли операторската количка, използвана от Хичкок във „Вертиго“. Елен имаше главоболие, тя още се чувстваше зле и процесията от девици върху църковната фасада ѝ се струваше, че се замъгляваше и после тревожно се изясняваше, отчасти защото ѝ беше трудно да премигне сълзите си.

Това, което беше направила, беше безвъзвратно: повтаряше си го отново и отново. Беше решила да го направи и го беше направила — връщане нямаше.

Беше ѝ трудно да напусне. Беше планирала много внимателно и прецизно, уверена, че това е най-добрият начин, защото всички други начини щяха да изискват обяснения. Тя беше приготвила куфара си, беше сгънала ръкавиците от „Хермес“ и беше поставила пръстена отгоре им, и после — когато беше време да напусне и да избяга — Тя се беше спряла. Сторило ѝ се бе ужасно да си отиде, без да каже нито една дума. Искаше да му остави бележка, писмо — каквото и да е. Но ако започнеше да пише, може би никога не би намерила сила да тръгне.

Така тя се измъкна от грамадната къща, чувствайки се като крадец, а след това беше просто: автостоп по целия път до Париж. В Париж тя се върна при Левис и Чад и спа в стаята на Шарон, защото веднъж пристигнала там не можеше да измисли къде другаде би могла да отиде или какво да прави по-нататък. Левис искаше да ѝ задава

въпроси, но Чад го накара да млъкне. Той избута Левис от стаята, гледа я дълго време, дъвчейки замислено своята брада. После каза:

— Знаех, че ще се върнеш. Трябваше да го направиш. Ние имаме парите. Ще направим филма. Ще можеш да участваш, ако искаш. Знаеш, по начина, който ти казах.

И беше вярно, той беше й говорил, че иска да прави филм, още преди, когато беше стояла при тях. Тогава Елен му беше повярвала. Когато говореше, Чад предразполагаше към това. По-късно, когато беше в Лоара, всичко, което Чад й беше говорил, й се струваше нереално — хвалба, може би. Неща като това не се случваха, поне не в действителния живот. Така или иначе, Чад не съществуваше повече в нейния живот, нито Левис. Съществуваше само Едуард.

Сега, когато той говореше за филма и обясняваше, че Левис ще подпомага снимането му, Елен слушаше и разбираше, че това много не я интересува. Обаче Чад и Левис много се вълнуваха от проекта и дълго разговаряха по него.

— Това е малка част — казваше Левис.

— Беше малка част — коригираше го Чад. — Вече нараства...

— И това е евтино, експериментално — добавяше Левис.

Чад си смучеше пръста и добавяше:

— О, Исусе, млъкни, моля те, Левис!

Елен седеше и ги слушаше. Усещаше главата си пристегната и гореща и единственото, за което можеше да мисли, беше дали Едуард бе тръгнал да я търси и дали би я потърсил.

Тя мислеше, че той трябваше да го направи. На втория ден тя се измъкна от къщата и седя близо до кафене „Страсбург“. Всеки път, когато минеше черна кола, сърцето й като че ли спираше да бие. Но никоя от тях не беше Едуардовата. В края на следобед тя осъзна, че той няма да дойде. Всъщност, това беше истинското й намерение, но неуспешната му реализация й причини дълбока болка.

Тогава тя се върна в къщата със стаи под наем и се опита да си състави планове. Те щяха да правят филм в Рим. Чад беше твърде неясно по това колко време щеше да трае всичко. Щяха да й платят, разбира се, някакви пари. Не твърде много, но колкото можеха и разноските по престоя й в Рим.

— Не се тревожи, — беше й казал Левис. — Ще бъдеш нас. Ние ще се грижим за теб.

Елен се питаше дали можеше да направи това, дали имаше време. Тялото ѝ сега още не беше променено, но какво щеше да стане, когато бебето внезапно започнеше да расте? Какво щеше да стане, когато тя започнеше да напъпва като пъпеш, когато те бъдеха на половината на работата? Какво щеше тогава да прави тя?

Но не, беше почти сигурна, че можеше да бъде скрито поне до четвъртия месец във всички случаи, а дотогава те би трябвало да са свършили. Накрая тя каза „да“ и Левис радостно се развълнува. Чад само повдигна рамене. Очевидно възможността, тя да каже не, никога не му беше хрумвала. Елен се затвори в стаята на Шарон и си каза, че това е най-доброто нещо, което можеше да се случи. Щеше да спечели малко пари, щеше да има къде да живее, би могла да започне и своята кариера. Тя заплака.

Това беше на третия ден. Късно същата вечер, или по-скоро много рано на следващата сутрин, Левис влезе в стаята и я събуди.

— Трябва да вървим — каза той уклончиво. — Тръгваме, знаеш.

Елен повдигна рамене в леглото и несигурно го загледа:

— Да вървим? Къде да вървим? Защо? Колко е часът?

— Наближава пет. — Левис се усмихна. — Отиваме в Рим. Чад реши да започне и ние във всички случаи ще трябва да вървим. Проблеми.

— Проблеми? От какъв род?

— Пари. Наем. Обикновените неща. По-добре е сега да вървим. Можеш ли бързо да се облечеш?

Тя не му повярва съвсем. Левис да има парични проблеми? Това изглеждаше безсмислено, но не можеше да остане тук без Левис и Чад, беше похарчила всичките си пари. Тя мъчително се надигна от леглото, изчака де се упокоят вълните на гаденето и после си събра куфара.

Дълго, обиколно и изтощително пътуване с влак и ето, те бяха тук. Беше много горещо, а Чад още продължаваше да говори, да говори. Два пъти ѝ беше прилошавало във влака и сега чувстваше, че може всяка минута да ѝ прилошее.

Тя затвори очи, затвори ги против топлината и тази влудяваща процесия и мозаични девици. Чувстваше майка си много близка, чувствала я беше все по-близка, откакто беше напуснала Лоара, и сега нейният глас се смесваше по съвсем лудешки начин с гласа на Чад. Чад ѝ говореше за камерния ъгъл, а майка ѝ говореше, че мъжете не лъжат

съзнателно, те може би вярват на лъжите си, когато ги изричат, поради това беше толкова лесно да им се повярва.

Едуард беше ли я излъгал? Не беше ли я обичал? Затова ли не се опита да я намери?

Дали я търсеше сега? Дали в същата минута не е пред кафене „Страсбург“, разпитвайки собственика, питайки келнерите дали знаеха нещо за жена, наричана Елен Хартланд?

Ами, ако го правеше, той щеше да разкрие, че тя го беше лъгала. И когато разкриеше това, той щеше да престане да я търси. Беше съвсем сигурна. Би се почувствал измамен и би се ядосал, и това щеше да е краят на всичко.

Тя отново отвори очи. В края на краищата, може би така беше по-добре. Загледа се в процесията на девиците по църковната фасада. Те напредваха и се отдръпваха: пет от тях глупави, пет от тях мъдри.

Какво точно ги правеше мъдри? Осъзна, че Чад беше спрял да говори и че мълчеше от известно време. Той се присегна и неловко я потупа по ръката, както се потупва кученце. Той винаги носеше тъмни очила, които пазеха да се видят очите му или да се разбере техния израз. Сега изглеждаше като че ли се взираше в нея с кучешка вярност и загриженост.

— Как си, Елен? Пак ли ти е зле?

— Не, добре съм — Тя преглътна. — Аз просто, не зная, мислех вероятно за миналото.

— Разкажи ми за миналото — каза Чад. Това беше нещо, което той й беше казвал и преди. Елен си помисли, че той изглеждаше много нетърпелив да чуе историята на нейния живот.

Тя се обърна и го изгледа. Чад беше много грозен. Тя предполагаше, без да е сигурна, че той беше и много способен. Чад малко я плашеше. Понякога й се струваше, като че ли той би могъл да надникне в ума й и да види всички картини там.

Тя беше твърдо решена да не му позволи това. Беше позволила на Едуард да се приближи до нея и повече нямаше намерение никога отново да го допусне. По-прости бяха нещата, когато хората стояха на разстояние. Когато отношенията й с тях бяха сдържани, се чувстваше по-сигурна.

Тя пое въздух и започна да разправя на Чад една лъжа. Това много й напомни за случая във влака с жената, която плетеше. В

началото очакваше той всеки момент да я прекъсне и да каже: стига, това не е истина. Но той не я прекъсна нито веднъж.

Елен измисляше. Тя си състави едно английско семейство, най-различни детайли и изопачения ѝ хрумваха, докато говореше. Фамилното ѝ име беше Крейг — Чад и Левис бяха видели нейния паспорт, затова така трябваше да бъде. Семейството обикновено я наричали Хелън, въпреки че била кръстена Елен. Имала втори баща, когото обрисува малко като Нед Калвърт и майка, сега починала, която приличаше на Вайълит. От това семейство и по-точно втория си баща, тя беше избягала. Той може би я търсеше, каза тя искрено, но не много сериозно.

А дори и да я намереше, тя никога нямаше да се върне.

Чад не произнесе нито дума. Той само слушаше, малките му тъмни очи не напускаха лицето ѝ.

Когато накрая свърши, Елен нетърпеливо го изгледа. Беше важно все пак Чад да ѝ повярва, историята беше нещо като прослушване, като тест.

Чад не направи никакъв коментар. Когато тя спря да говори, той остана мълчалив известно време и после поклати глава. Гледаше я тържествено.

— Ох — каза той. — Една история.

В този момент Елен почувства, че малко го презира. Той толкова лесно се хващаше.

Трябваше да мине дълго време преди да разбере, че грешеше.

В стаята на принцесата имаше само една картина и тя висеше точно над главата ѝ. Това беше Дали.

Коленичил върху черната копринена покривка, докато принцесата боравеше с репертоара, който я беше направил известна на два континента, Левис Синклер откри, че ако не затвореше очи, не можеше да не гледа в картината.

Защото му се струваше, че цяла вечност се е взирал в прочистващия пустинен пейзаж, в който спадащи отоци плът, подпиращи се на патерици, се появяваха в пясъка. Едно престъпно лице — часовник без ръце се присмиваше на минутите: нескончаемите извивки на обучения език на принцесата.

Той едва се беше изпразнил. Бидейки винаги прагматик и давайки си сметка колко важно беше да направи удоволствие на принцесата, Левис избра приема на страхливеца. Симулирайки удоволствие, което не изпитваше, той затвори очи. Когато принцесата спря със своите услуги, тя го направи толкова рязко, според Левис, съвсем нито в най-логичния, нито в най-тактичния момент. Очите му за кратко се отвориха, за да видят широките устни да се разтягат над перлените, гризачески зъби в сладка усмивка.

— Твой ред е, Левис, любов моя...

„Да те еба“, помисли Левис и грубо го направи.

Когато свърши, принцесата се прозина и опъна своите светлокафяви крайници. Тя потупа по ръцете си следите от драскотини, които той беше оставил и го облагодетелства с дълга, бавна усмивка на задоволство.

— Левис, Левис, колко лошо момче си ти. Явно, че не си научил много неща в Харвард.

— Балтимор.

Левис се присегна към цигарите, запали две и подаде едната на принцесата. Тя се надигна върху черните копринени възглавници и дръпна дълбоко.

— Балтимор, Балтимор? — Тя се намръщи. — Къде е този Балтимор?

— Това е пристанище, принцесо. — Левис ѝ отправи своята най-хубава, момчешка, леко изкривена усмивка.

— Близо до Бостън?

— Близо до Вашингтон, но заслужава да бъде заобиколен...

Принцесата се усмихна:

— Левис, Левис... Мислех, че си добро американче. Виждам, че съм те подценявала...

Очите ѝ замислено се помрачиха и Левис се премести в леглото. Изглеждаше, че ще се наложи по-нататъшна демонстрация на неговата виртуозност, за да може да бъде приключена сделката, която беше наумил, и точно тогава му липсваше енергия. За щастие, принцесата изглеждаше поне временно заситена. Тя уви великолепен крак около неговите бедра и се търкаше в него със змиевидно движение, но после замислено се оттегли. Лежеше там, пушейки цигарата си — несъмнено презареждайки се, помисли Левис. В този момент тя му напомни на

голям питон, предъкващ с удоволствие богатата си вечеря, почиващ за момент, с апетит, само във временно бездействие. Левис не беше сигурен, кога да започне преговорите — веднага или да почака.

— Така, ти се готвиш да правиш филм, ти и твоите приятели, Левис. Мммм, мое хитро кръщелниче... — Тя се засмя и леко перна с езика си върховете на неговите зърна. Левис се изви. — Трябваше още преди да ми кажеш. — Големите ѝ тъмни очи го гледаха укорително.

— Бих могла да те представя на толкова много полезни хора. Ето, Федерико — знаеш ли за Федерико? Той би ти се възхищавал, Левис...

— Така ли?

— Разбира се. Толкова рус, толкова златист, толкова... Ами, може би, не. Няма значение. — Тя замълча замислено, удряйки го по бедрото с дълъг, розов, опасно бляскащ нокът. — Какъв вид филм, Левис? Не си ми казал.

— От евтините — каза твърдо Левис. — Нямаме много пари.

— И твоят приятел, грозният, той ли ще го режисира? Ох, Левис, ще можели да го направи?

— Ще може. — Левис повдигна рамене. Той знаеше, че тя беше водеща в разговора. — Той е повече от добър, може би.

— И момичето ли, Левис, и тя ли ще участва?

— Би могла. Зависи наистина от Чад. Ако иска да я използва за нещо малко, знаеш. Слабо ме интересува. Щом това го прави щастлив...

— Той натиска ли я?

— Кой знае. — Левис погледна настрани.

— А ти натискаш ли я, Левис?

Левис знаеше, че отговорът трябваше да бъде бърз и убедителен. Ако принцесата подозреше интересът му към Елен, нейната суетност щеше да бъде уязвена. Тогава тя не би им помогнала.

— Аз, това хлапе? — Той се усмихна. — Ти се шегуваш.

Опасно бляскащият нокът се заби по-дълбоко в мускула на неговото бедро.

— Но би искал?

— Няма начин. — Левис приближи устни към извитото ѝ гърло. — Ни най-малко не е моят тип, принцесо.

Той не можа да излъже добре, но за щастие тази лъжа успя да я убеди — лъжата, и това, което той после направи, което почти сто

процента гарантираше, че ще успее да я разсее. Принцесата въздъхна.

След кратка пауза, в която апетитът на питона показваше признаци, че се пробужда с тревожна бързина, Левис повдигна глава и държейки я притисната под себе си, каза:

— И така, какво относно това? Ще може ли да останем тук? Ще можем ли тук да филмираме някои сцени? Да или не?

— Дяволче.

Тя се нацупи — израз, който направи по-забележими бръчките върху хубавото ѝ лице. Дори, помисли Левис, гледайки нейния израз на ленива сладост, който винаги се появяваше естествено, и който годините на практика бяха усъвършенствали, него дори и най-добрият пластичен хирург не би могъл да удържи завинаги на разстояние от разрушителната сила на времето.

— Предполагам, че би могъл... — Тя замълча закачливо. — Няма да ме има три месеца. През това време можете да останете тук. Може би... Ако обещаеш да се държиш добре. Без скандали, Левис. На Рафаел няма да му е приятно.

Левис се усмихна. Принц Рафаел, потомък на фамилията Сфорца и Медичи, беше прочут със своята любезност така, както съпругата му със своята еротична изобретателност. Докато той предпочиташе компанията на малки момчета, подобна любезност беше разбираема. Левис наведе глава и я зарови в зърната на принцесата, те бяха зачервени.

— Без скандали, принцесо, обещавам.

— Без събирания, Левис. Заклевах ли ми се?

Левис си помисли за голямото парти, което принцесата беше дала предишната вечер, и което той беше посетил за щастие сам. На него две джуджета бяха доказали, че всички възбуждащи слухове, относно размера на техните сексуални органи бяха съвсем основателни. Мъж, облечен в кардиналска роба, доказа по-късно, че е нещо друго — беше му се предложил скандално, сред великолепните и изискани тонове в потомствената библиотека на принц Рафаел.

Левис въздъхна и повдигна своите лешниковокафяви очи:

— Принцесо, как бих могъл?

— Би могъл, Левис, би могъл. Чух някои слухове...

— Всичките са лъжа. Ще бъда съвършен домашен гост. Ще следя с едно око слугите и пазачите...

— Ще го направиш ли?

— Ще се грижа за кучетата. Знаеш, аз обичам кучетата, принцесо...

Красивото лице се заоблачи:

— О, моите бедни бебчета. Толкова много ще ми липсват. Те ще тъгуват, Левис, винаги тъгуват...

Левис потисна едно стенание. Мразеше кучетата, а принцесата имаше двайсет и седем, без да се броят доберманите, които пазеха земите на имението.

— Първокласен стейк два пъти на ден. Подходящи упражнения. Ще живеят като царе.

— Кълнеш ли се, Левис?

— Кълна се, принцесо.

— Добре. Убеди ме, дяволско момче.

Голяма работа, помисли Левис. Принцесата имаше три къщи в Италия, една в Монте Карло, една в Танжер — макар че тя се ползваше от мъжа ѝ — една на брега на Ямайка и една точно на Пето авеню, в източната му част. Повечето от тях по едно или друго време бяха обитавани от поредица от хрантутници, които принцесата намираще забавни — това беше и основната причина той да се обърне към нея. Това и фактът, че „палацо“-то, разположено сред хълмовете, на около десет километра извън Рим, приличаше на крепост. Тук бяха и доберманите, бяха наети и пазачи на вратите, които стояха там двайсет и четири часа. Никой не можеше да влезе, по-точно до целта, и никой не можеше да излезе навън. Елен нямаше да може да прави повече непредвидени изчезвания. За това Левис беше решителен.

— Ти ме използваш, лошо момче. Недей да мислиш, че не разбирам... — принцесата болезнено го щипна по ръката.

— Аз също те обичам. Обърни се.

Левис ѝ зашлеви болезнена, доста силна плесница. Принцесата изстена. Тя услужливо се обърна по корем. Отмествайки отново поглед от картината на Дали, той се подготви да ѝ даде пълна компенсация за нейната щедрост.

Принцесата изви гръб, беше още неподготвена... Върху черния копринен чаршаф ръцете ѝ се сгъваха и прегъваха в сладостно участие към действията на Левис, който беше заел позиция. Удряйки я, се беше вкоравил.

— О, Левис... — Тя леко въздъхна. — Ти порасна толкова бързо. Като си помисля, държах те на ръце, когато беше малко бебе. Тогава самата аз бях много млада, разбира се...

Левис спря за момент над нея. Принцесата нямаше собствени деца, а беше на същата възраст, точно на същата възраст, както неговата майка. Да не би да мислеше, че той не знаеше това, суетната, глупава курва?

— О, така ли?

Той се задвижи бързо, изненадвайки я. Болезненият ѝ вик го окуражи.

Със стегнато лице, затворени очи, Левис се заби. Със сила, която му достави удоволствие, той ѝ показва няколко други неща, които беше научил в Балтимор.

Един час по-късно, Левис се върна в кафенето в Трасевере, където Елен и Чад го очакваха. Той ги видя, преди да го видят те. От разстояние, той погледна дали Елен говореше. После Чад хвърли късоглед поглед по площада и се обърна към нея. Когато се приближи, той хвана монотонното бърборене на Чад.

— Така, той го направи постепенно. Наложил му се. — Чад сложи пълните си лакти върху масата. — Това е единственият начин, чрез който той можеше да получи ефект. Най-напред трябваше да направи отделни операторски колички надолу по стълбите, после да снима актьора пред един прозрачен екран и...

Когато Левис стигна тяхната маса, той прекъсна по средата на фразата. Елен погледна, но не показа, че е забелязала присъствието на Левис. Красавицата и звярът, помисли Левис. Той се усмихна, когато Чад повдигна своето сипаничаво, питащо лице.

— Здравсти, Левис, уредено?

— Абсолютно.

— За колко време? — Чад не си направи труда да изрази поздравление или благодарност и Левис почувства за секунда преминаващо раздражение.

— Три месеца. Тя ще отсъства три месеца. Достатъчно ли е?

— Да, даже е повече.

— Колко ти трябва?

— Шест седмици. — Чад изглеждаше отегчен. — Шест седмици и два дни може би.

— Исусе, Чад, говориш големи глупости. — Левис с лекота се хлъзна в стола до тях. — Не можеш точно да знаеш...

— Да, мога. Имам постановъчен сценарий. Всичко...

— Това е новина за мен.

Левис махна на сервитъора да му донесе кафе. Не беше обичайно Чад да се хвали, помисли той. Това беше сигурно заради Елен. Обърна се и се наведе през масата.

— Ами, като го имаш, Чад, мога ли да го видя?

— Не.

— Защо не? Къде е той, за бога?

— Тук, вътре. — Чад почука челото си и се изкиска.

Левис повдигна рамене. Той се обърна към Елен, взе ръката ѝ и леко я притисна.

— Как се чувстваш сега, окей?

— Чудесно, аз съм чудесно. — Тя изтегли ръката си.

— Ще ти хареса домът на принцесата. — Той се опита да говори окуражително. — Огромен е. Съвършената база. А за филмирането... Ами там има стаи, които просто ще ти пръснат мозъка. Също... — Той се поколеба. Не беше казал на Елен за мъжа, който беше дошъл в „Страсбург“ да пита за нея, но тя би могла да предположи. — Също така е много уединено, тихо. Така че...

— Звучи чудесно. — Тя го прекъсна със студената си английска интонация и бърз поглед на онези свои резервирани сиво-сини очи. — Много ли беше трудно да убедиш принцесата?

Нещо в този студен, преценяваш поглед накара Левис да се изчерви. Надяваше се, че тя не бе забелязала.

— Лесно — Той отговори бързо. — Тя е много щедра и е стара приятелка на майка ми, знаеш...

Чад се изкиска. Левис му хвърли упрекващ поглед. Понякога нетактичността и общата недодяланост на Чад му играеха по нервите.

— Тя познава всички — продължи той порицаващо. — Артисти, актьори, писатели, режисьори. Би ни представила на Фелини, каза...

— Кажй ѝ да не се притеснява.

Чад си свали очилата, дъхна в тях и ги изтри с мръсния си ръкав. Левис го гледаше с отвращение.

— Не искаш да се запознаеш с Фелини? Защо не?

— Филмите на Фелини изсмукват — произнесе Чад и отново си сложи очилата.

Една английска градина.

Черният ролс-ройс фантом посрещна самолета на Едуард на Плимутското пристанище. Сега той се движеше по все по-стесняващите се пътища към Дивон, отправени на север. Беше студен сив ден в началото на ноември, беше ранен следобед, а вече беше започнало да се смрачава. Кристиан погледна към Едуард, който не беше проговорил, откакто бе влязъл в колата. Лицето на приятеля му беше обърнато настрана. Той гледаше към височините от двете страни на пътя с бледо, безизразно лице.

Слабата светлина, плавно носещите се ниски облаци, всичко създаваше у Кристиан чувство за клаустрофобия, като че ли се движеха в тунел. Когато случайно се появяваше прекъсване на страничните ровове, той хвърляше поглед към пейзажа с чувство на облекчение. Но дори и тогава, въпреки че бе просторна и красива, гледката беше безрадостна: няколко къщи, ширни, прясно изорани ниви, грижливо наредени бразди от червената пръст. Глогиновите храсти се превиваха под напора на идещия от брега вятър. Когато пътят се изкачи, Кристиан за първи път зърна морето. То изглеждаше плоско, металносиво и безкрайно. Зад купчините ниски облаци оставаше невидимо.

— Близко е до морето. Както тя каза.

Едуард проговори внезапно, стряскайки Кристиан, после отново обърна поглед към прозореца. Кристиан с въздишка погледна отново към книгата, която стоеше на коленете му.

И двамата родители на Кристиан, но особено неговата майка, която беше приятелка на Вита Саквил-Уест, бяха страстни градинари. Затова той беше запознат с публикацията пред себе си, „Устройство на националните градини“, пътеводител за отворените за публика с благотворителна цел градини. Разбира се, неговият родителски дом, „Куайрес Мейнър“, фигурираше в главата за Оксфордшир.

Това беше, мислеше Кристиан, типична английска публикация. Въпреки че бяха включени някои по-скромни и малки градини, това

като цяло беше едно свидетелство за натрапчивото влечение на богатите английски слоеве да се занимават с градинарство. Графство след графство, имение след имение, там старателно се изреждаха особеностите на споменаваните градини — цветна леха тук, блатна градина там, дървета и храсти, подрязани в различни причудливо декоративни форми, колекции от розови насаждения, колекции от рододендрони. И после, беше снабден с изключително детайлизирани инструкции за намирането на споменатите къщи и градини, заедно с имената и титлите на техните притежатели и с техните телефонни номера. Веднъж Кристиан досади твърде много на родителите си, наричайки този пътеводител „Библия на крадците“.

Това не беше публикация, с която Кристиан очакваше Едуард да е запознат, но все пак, Едуардовият обсег от интереси беше широк и той често изненадваше Кристиан с познанията си по най-езотерични теми. Едуард беше този, който беше предложил да консултират този пътеводител и който в сектора, посветен на Дивон имаше отбелязан на нов ред с малки черни букви:

„Пенсхейс хаус (Г-ца Елизабет Кълвертън), Комптън, близо до Сток-бай-Хартланд. Две мили южно от Милфорд, надясно по В2556, завива се по пътеуказателя «Ноум фарм». Три акра градини в долината с 600 ярда от морския бряг, създадени от починалия сър Хектор Кълвертън. Градина в някогашна градинска местност. Забележителна колекция розови храсти, рододендрони, азалии и лаврови дървета. Зеленчукова градина.“

Едуард се усмихна — входът беше изключително скромнен. Лелята на Елен отваряше своята градина всяка втора сряда на месеца, за три месеца в годината. Мястото беше отдалечено и Кристиан се съмняваше, че тя печели повече от десет лири на година за всичките си усилия. Все пак, както би казала майка му, не беше в това работата. Работата беше, доколкото Кристиан можеше да схване — а той беше дълбоко безразличен към градините — че те пречупват гръбнака ти, разбиват сърцето ти и се превръщат в пустош шест месеца след като умреш — бърза отплата, за цял живот усилия. Според мнението на

Кристиан, градините и жените имат едно общо нещо: мъжете се опитват да ги опитомят и обработят, и в края на краищата не успяват. Това не беше мнение, което той би изразил пред Едуард.

Изглежда, че поне за едно нещо Елен беше казала истината — частичната истина, във всеки случай. Градината, гледаща към морето, съществуваше, лелята съществуваше. Тя беше открита с помощта на тази публикация от една изключително дискретна фирма на частни детективи и беше задържана от една още по-дискретна фирма от адвокати от Сити, наети от Едуард.

Разследването отне няколко седмици, но се оказа по-плодотворно, отколкото издирването на Левис Синклер, което, Кристиан знаеше, беше задействано успоредно. Синклер, разбира се, постоянно се местеше, което затрудняваше нещата. Папката с материали, отнасящи се до него, постоянно се пълнеше. Действията на Синклер през трите години, откакто беше напуснал Харвард, бяха добре документирани с изрезки от клюкарските колони на вестниците. Един заможен гуляйджия: приеми в Ню Йорк, приеми в Лос Анджелис и Сан Франциско. С отдых в Лондон, който включва едно събиране, разгонено от полицията. Предишната зима в Гстаад. Кратко връщане в Бостън, после отново партита. Всичко, което Кристиан си спомняше от папката беше серията от снимки на Синклер в размъкнато вечерно облекло: на всяка снимка около него имаше различни жени. Така Синклер беше в движение, което правеше факта на неговото успешно изчезване още по-интересен. Очевидно, той беше много внимателен.

Но Елизабет Кълвертън — това беше друго нещо. В този вид селскостопански район, където фамилията живееше в продължение на поколения, където рядко имаше новозаселили се и всеки знаеше предшествениците на другите и тяхната история, беше лесно някой да бъде открит. Една градина и една сестра, наричана Вайълит — това се оказа достатъчно. Никой не идентифицира снимката на Елен Хартланд, тъй като Кристиан продължаваше да мисли за нея, но някои по-възрастни обитатели на селата в Хартланд и Сток-бай-Хартланд си спомниха за младата Вайълит Кълвертън, която е живяла в голямата къща и която избягала, за да отиде на сцената. Навремето това бил голям скандал. Фактът, че беше станало преди войната, преди около двайсет и пет години, нямаше значение: тук това беше вчера.

Кристиан затвори книгата и се загледа през прозореца. Според собствения му опит имаше два вида лъжци: такива, които измислят изцяло и такива, които подправят своите лъжи с елементи от истината. Елен Хартланд принадлежеше към втората категория, предполагаше той. Съществуването на Елизабет Кълвертън и на къщата го доказваха. И това беше благоприятно от гледна точка на Едуард — а дали беше?

Кристиан погледна към приятеля си и после настрани. Пълната замисленост на Едуард го тревожеше все повече. Разбира се, той не казваше нищо, но често му се искаше момичето да е пълна лъжкиня. Ако тя беше изчезнала, нямаше ли това да бъде по-добре за всички замесени? Той въздъхна и погледна към отминаваната пътна табела, после към часовника си.

Щяха да се появят петнайсет минути по-рано.

Едуард дръпна дръжката на старомодния месингов звънец и звукът му проехтя вътре в къщата. Една грозна къща: голяма купчина червени тухли от Викторианско време, до която се стигаше по дълъг път между високи и кичести рододендрони. Тя изглеждаше празна.

Едуард и Кристиан се спогледаха, отстъпиха назад и се загледаха в къщата. Редица от тъмни прозорци, без светлини, счупени улуци и оцветени от влагата стени. Дори в летен ден тя не би била привлекателна, а на студената ноемврийска светлина изглеждаше влажна и негостоприемна. Едуард дръпна отново звънеца, който печално проехтя. Куче започна да лае някъде отзад, из градините. Едуард и Кристиан се спряха, после едновременно тръгнаха по посока на кучешкия лай, надолу по калдъръмената пътека, която заобикаляше къщата, минаваше край клозета и полурухналия обор и водеше в градината в дъното. Кристиан видя широко пространство от терасирани ливади, покрито с мокри листа. В далечината, отвъд тъмната ограда от тисови храсти, той зърна морето.

Кучето отново излая, двамата с Едуард се обърнаха. От дясната им страна пътеката минаваше покрай стара лятна къщичка, чийто хлътнал покрив беше обвит с пълзящи растения и продължаваше към заграждение, което сега беше празно и тъжно, но ясно личеше, че е било розова градина.

Там две черни охранени лабрадорски кучета лудо залаяха, преследвайки се едно друго, а една висока жена с градинарски ножици в ръце се бореше с огромен розов храст. Те я видяха преди тя да ги

види: суха жена около шейсетте, с късо подстригана сива коса. Беше облечена в дебело кадифено яке, мъжки кавалерийски панталони и пазещи от калта уелингтонски ботуши. Едуард тръгна напред, кучетата спряха играта си, погледнаха и предупредително изръмжаха. Жената се освободи от дългия трънлив клон, заплетен в косата ѝ и застана неподвижна, наблюдавайки тяхното приближаване. Слънцето за кратко се подаде иззад един облак и просветна по острието на лозарските ѝ ножици. После с раздражен жест тя ги затвори и пристъпи напред. Обгоряло, обветрено лице, остри сини очи, ъгловати черти, едно по английски лукаво, но също и християнско лице. То имаше изключително негостоприемно изражение.

— О, вие се появихте — пристъпи тя напред. — Мислех, че няма да дойдете. Ами, след като сте тук, предполагам, че ще бъде по-добре да влезете. Надявам се, че няма да трае дълго. Дяволски ми е неудобно. Имам още седемдесет и пет да окастрия...

Тя се изравни с тях, отпрати и на двамата бърз, преценяващ поглед и с едри крачки мина напред. Кучетата тръгнаха след нея, после нерешително се спряха.

— Хайде, Ливингстън, Стенли... Тук...

Тя им свирна и кучетата подскочиха подир нея. Едуард и Кристиан размениха погледи. Когато се обърнаха, за да ги последват, Кристиан хвана Едуард за ръка.

— Едуард, знаеш силата на своя чар...

— Знам, че се говори...

— Ами, мисля, че сега е моментът да го приложиш, нали?

Те последваха Елизабет Кълвертън в студен и подобен на пещера хол. Там тя с рязко издърпване събу своите уелингтонки, хвърли си якето върху дрешната закачалка, направена от два еленови рога и застана, гледайки ги, с крака обути в дебели вълнени чорапи върху пода, мозаечно покрит с тинесто зелени и оранжеви керамични плочки.

— Можете тук да оставите палтата си.

Измежду грамадните ботуши за езда, туристическите обувки и други, предназначени за кал, тя успя да избере един чифт мъжки платнени пантофи, които кучето беше дъвкало и тъпкало в тъмния хол и в стаята зад него. Кристиан и Едуард бавно свалиха палтата си.

Кристиан се огледа. Имаше огромно разклонено стълбище от жълт дъб, старомодният тапет беше тъмнокафяв, с неясно очертаващи се цветя, на него висяха, наклонени в мрачината и подредени в боен ред, лошо нарисувани семейни портрети. Видя препарирана лисица в стъклена клетка, еленови глави и рога, стойка за рибарски въдици и стъклена витрина с пеперуди. Очите му срещнаха тези на Едуард.

— Върте е по-лошо, отколкото отвън — каза той с нисък глас. — Което наистина е едно постижение...

— Кристиан, моля те...

— Добре, добре, ще се държа прилично...

Той последва Едуард в коридора и в стаята. Тя миришеше на горящи дърва и когато те влязоха, тя хвърли една цепеница към загасващия огън и силно я ритна. Кристиан с любопитство разглеждаше наоколо.

Стаята, която очевидно някога е била джентълменската пушалня, изглежда не беше докосвана от около 1914 година. Тя съдържаше множество широки и обемисти кресла, някои тапицирани с изтъркана кожа, някои в избеляла басма. Таванът беше изкривен, боядисан с хоросан в никотиново кафяв цвят и с готически декоративни извивки. Стените бяха облицовани с тъмен дъб и накачени с фотографии. Групи от гребци, училищни крикетни отбори. Мъже в бели спортни костюми, със скръстени ръце и с мустачки на кайзер Бил, го гледаха в безбройни редици. Над вратата беше поставено едно гребло с надпис: „Тринити, Срещу течението на реката, 1906 г.“ Под него имаше друга снимка на шест млади мъже, с цялата арогантност на привилегированата младеж. Тя носеше надпис: „Бийфстейк клуб, Кеймбридж, 1910 г.“

Елизабет Кълвертън отиде до тежката махагонова странична маса, взе оттам една четвъртита гарафа и за облекчение на Кристиан, наля по два инча уиски във всяка от трите изискани, нацърбени чаши и с трясък остави гарафата.

— Не мога сега да правя чай. Пустата кухня е студена. И на мен ми е много студено. Ще вземете ли уиски, да? — Тя посочи другите две чаши, взе своята и се върна обратно до огъня. Зад гърба ѝ се намираше гравирана викторианска рамка на камина с изненадваща грозота. От дясната ѝ страна твърда сламена шапка от Ийтън беше окачена на гвоздей, а от ляво, съвсем странно, бяха окачени във форма на ветрило шибалки, употребявани от учениците, отговорници за

дисциплината на по-малките, те бяха вързани с избеляла розова панделка.

— Можете също така да седнете. След като сте тук — рече тя сърдито.

Кристиан, който се чувстваше зле, грабна уискито и потъна сред разтегнатите пружини и кучешката козина. Едуард остана прав. Елизабет Кълвертън погледна към Кристиан и после към Едуард, чиито гръб беше към прозореца и лицето му беше в сянка. Тя замълча и после се обърна към него.

— Добре, знам кой сте. След като сте си създали главоболието да ме намерите, предполагам, че е важно... — брадичката ѝ борбено се надигна. — Преди да минем нататък, вероятно ще желаете да обясните. Какъв точно е вашият интерес към племенницата ми?

Настъпи кратка тишина. Ръката на Кристиан в момента, както приближаваше чашата с уиски към устата му, замръзна. Той почувства нервно и почти непотуσιμο желание да се разсмее. Поне веднъж Едуард би могъл да си намери майстора.

Едуард направи стъпка напред. Лицето му излезе на светлината и той погледна директно в Елизабет Кълвертън.

— Разбира се — каза той студено. — Аз я обичам и искам да се оженя за нея. Надявам се, че това отговаря на вашия въпрос?

Елизабет Кълвертън очевидно беше слисана — състояние, което не ѝ беше много познато. Кристиан можеше да се басира за това. Тя се поколеба, примигна, погледна надолу към чашата си, после отново на горе. След това внезапно и силно се разсмя.

— Добре, вие сте директен, предполагам. Това е нещо — Тя замълча, — ако седнете, ще ви обясня защо това е една дяволски абсурдна идея... — Тя посочи към чашата с уиски на страничната маса и леко злобен пламък светна в острите ѝ сини очи. — И ако бях на ваше място, бих взела това, може да ви потрябва.

— Нейното име е Крейг. Елен Крейг — първото име се пише и произнася по френски маниер, което ви дава представа за вкуса на нейната майка. Тя беше една глупава и превзета жена. Елен! А момичето е на шестнайсет, седемнайсет ще направи догодина.

Тя каза всичко това без предисловие, седейки в едно от дълбоките кресла до камината, с чаша уиски в едната ръка и цигара „Синиър сървис“ без филтър в другата. Пое дълбоко, закашля се и

когато Едуард, сега също седнал не ѝ отговори, изглеждаше леко разочарована. Жена, която не обича мъжете, помисли Кристиан, жена, която обича да смуче кръв.

— Какво още... — Тя замълча, гледайки размишляващо Едуард. — Вие очевидно мислите, че аз мога да ви помогна, а аз не мога. Аз едва познавам момичето и нямам ни най-малката представа къде е сега. Тя може отново да ми се обади, но се съмнявам.

Едуард гледаше към ръцете си с овладяно лице и Кристиан, който знаеше какво той вероятно мисли, изпита прилив на съжаление. Брой лъжите, помисли: име, възраст, къде е израснала — три, досега. Кристиан се наведе напред.

— Но тя е била тук в началото на годината? Ние разбрахме това...

— Разбира се, че беше тук. — Елизабет Кълвертън изглеждаше раздразнена. — И това беше дяволски безсмислено и неудобно. Тя ми беше изпратила телеграма, която беше закъсняла. Накрая пристигна три часа преди да пристигне самата тя. Проклети глупости върши. Ако ми беше писала щях да ѝ кажа да не идва. Но като беше дошла, трябваше да остане, разбира се. Какво друго можех да направя?

Нотка на вълнение трепна в гласа ѝ. Едуард я погледна. Елизабет Кълвертън пресуши уискито в чашата си. Тя сковано се надигна от креслото и пак си наля. Без сода, без вода, ръката ѝ леко потрепери и чашата дрънна, докосвайки гарафата. Тя се върна в креслото си. Кристиан я наблюдаваше с интерес. Това, че тя чувстваше някакво вълнение, беше очевидно, това че се опитваше да го прикрие, също беше очевидно. Той хвърли поглед към Едуард, очаквайки да я подтикне, но Едуард не казваше нищо. Едно от неговите знаменити мълчания! Сега Кристиан можа да види колко ефикасни можеха да бъдат те. За негова огромна изненада Елизабет Кълвертън погледна към Едуард, погледна назад към огъня, дръпна от цигарата си и после, неподтиквана от никого, започна да говори с пресеклив, негодуващ глас.

— Това вероятно звучи жестоко. Трябва да обясня. Аз никога не съм се разбирала с нейната майка. Вайълит и аз бяхме като котка и куче. Между нас никога не е съществувала обич. Тя може да е твърдяла обратното, когато това е служело на нейните цели, но аз никога не съм я харесвала. Дори и като дете, и когато тя напусна от сърце се

зарадвах, че няма да я видя. Тя пишеше понякога, но аз не отговарях на писмата ѝ. Разбира се, знаех, че има дете. Тя се опита да получи покана и да се върне преди то да бъде родено — винаги го правеше, когато имаше проблем от какъвто и да е род... — Тя замълча, дръпна от цигарата си и хвърли фасата в затихващия огън. — Това беше много отдавна. Преди шестнайсет години. Аз всъщност оттогава не съм била в контакт с моята сестра. Моята полусестра. Не знаех, че е починала. Не знаех дори, че е била зле. Докато получих телеграмата и момичето внезапно изникна. После... Ами, ако съм искрена, трябва да кажа, че бях изненадана. Вайълит като че ли я беше отгледала доста добре. Тя се оказа приятно момиче. С добри маниери, добре говорещо. Доста чаровно, помислих в началото. Не изглеждаше много добре, беше твърде уморена, бледа, очевидно разстроена от смъртта на Вайълит. Нямахме къде да отиде. За, това, естествено, аз трябваше да я покана да остане тук — Тя замълча и две червени петна се забелязаха върху страните ѝ. — Надявах се това да бъде временно уреждане на въпроса. И после... Ами, аз доста харесах момичето, и започнах да се замислям дали да не я оставя да живее тук... Сама съм, виждате и имам този проклет артрит. Нямам помощник в къщата, нито в градината. Имахме шестнайсет години по татково време. Сега трябва да се боря съвсем сама... — Тя гневно повдигна рамо. — Никога не ѝ споменах тази идея. Нямах възможност. Тя остана точно три дни и после си тръгна. Представям си, мислила е, че имам пари и когато е открила, че нямам, тя напусна. Измих си ръцете от нея. Кое то трябваше да направя още в самото начало.

— Разбирам. — Едуард гледаше към ръцете си, после стана. Отиде до прозореца и погледна към градината. Бързо се стъмваше. — Чудесна градина — каза той замислено. — През лятото трябва да е много красива.

Кристиан ги погледна с изненада. Едуард изглеждаше съвършено искрен и той не можеше да разбере защо си губеше времето. Имаше хиляди въпроси, които напиреха в неговия собствен мозък и той едва изчакваше да започне да ги задава. Кристиан замълча и Елизабет Кълвертън, както Едуард очакваше, започна да говори отново. Гласът ѝ в началото предизвикателен и отбранителен, постепенно омекваше.

— Беше чудесно, наистина чудесно, когато бях дете, преди войната, когато тук имаше персонал, когато имаше пари. — Тя отново

се разсмя. — Сърцето на баща ми би се сразило, ако виждаше всичко сега. Той го създаде, виждате. О, неговият баща го е започнал, но това беше градината на моя баща. Той беше голям растениевъд. Един фантаст. Всичко, което зная съм го научила от него. Ние бяхме много близки. Особено след смъртта на майка ми. Аз му бях като син...

„Не сте ли сега?“, помисли Кристиан, поглеждайки я. Едуард се обърна, лицето му беше внимателно и съчувствено, очите му гледаха право в тези на жената край огъня.

— Започвам да разбирам — каза той. — Аз също бях много близък с моя баща. — Едуард седна отново и погледна към огъня. Изглежда се колебаеше. — Той вероятно се е оженил отново? — гласът му беше спокоен и замислен.

— Да, когато бях на седемнайсет. Много несполучлив брак, за който той съжаляваше. Тя се казваше Берил. Берил Дженкинс. Една отвратителна, вулгарна жена. Аз я ненавиждах. Тя може би се харесваше на определен тип мъже, предполагам. Типът, който харесва барманките, оперетните балерини. Тя имаше малко пари, беше вдовица на някакъв пивовар или нещо подобно, не се интересувах. Мисля, че парите я доведоха до това. Баща ми имаше дългове. Той едва ли й се беше възхищавал. Тя бе съвсем непредставителна. Никой от нашите приятели не я приемаше. Тя изолира баща ми, манипулира го...

— И Вайълит беше нейна дъщеря?

— Да. Вайълит се роди година след като те се ожениха. — Тя отсече отговора, синият ѝ, остър поглед говореше за незабравен гняв. — Нейната майка напусна баща ми скоро след това. Тя умря година или две по-късно. Вайълит остана тук — Тя гневно посочи към мрачната стая. — Израсна тук. Моят баща, горкичкият, безумно я обичаше...

— Това трябва да е било много мъчително за вас — промърмори Едуард и нейните сини очи пламнаха.

— Не съвсем. Моят баща ме обожаваше. Знаех това. Ние бяхме близки. Но Вайълит беше непочтена. Тя си играеше с него. Беше красива по един блудкав начин. Фъфлеше като дете, вечно се притискаше към баща ми, катереше се по коленете му, обвиваше врата му с ръцете си — такива неща. Аз самата се отвращавам от подобно поведение. Така баща ми се чувстваше защитник, предполагам. Тя беше много срамежливо дете или се преструваше. Не можеше мравка

да настъпи. Нямах мозък, разбира се. Не можех да я понасям. — Тя замълча. — Тя винаги искаше да стане актриса, дори още като беше малка. Опитваше да се упражнява пред моя баща. Това е всичко. Гласеше се с часове пред огледалото, рецитираше му в хола след вечеря — противни, превзети глупости, Тенисън, главно. Нямах какъвто и да било талант, но баща ми беше много любезен човек. Той я насърчаваше, а после тя го въртеше около малкия си пръст. Убеди го да я води по екскурзии — неща, които ние тогава трудно можехме да си позволим. Спомням си, че веднъж той я взе със себе си до Париж. Париж! Аз казах това на Елен. Исках тя да разбере защо мразех майка ѝ толкова много. Беше толкова нечестно. Аз го обичах. Грижех се за него. Той не значеше нищо за Вайълит — два месеца след като я заведе в Париж тя избяга. Присъединила се към някаква третостепенна пътуваща трупа. Сменила си името. Някакъв мъж е бил замесен, предполагам. Някого, когото е срещнала. Вайълит не би имала смелостта сама да го направи. — Тя замълча и презрително погледна настрана. — Това уби баща ми. Тя никога не се върна и разби сърцето му. Проклетият глупав доктор каза, че е от пневмония, но аз знаех, че не е. Беше от мъка. Смятах Вайълит отговорна за неговата смърт и сега я смятам. Тогава ѝ писах и ѝ казах. Не исках никога повече да я видя.

Кристиан забеляза, че Едуард се беше намръщил. Той поклати глава, като чели искаше да си спомни за нещо, но не успяваше. В тишината, която последва Елизабет Кълвертън запали нова цигара. Тя като че ли съжеляваше за своите изблици, защото когато започна да говори отново, гласът ѝ беше по-премерен.

— Не я видях — продължи тя. — Тя пишеше от време на време. Направи глупав брак — това можеше да се предположи. Някакъв американски войник. Дъщерята се роди тук, после двете го последваха в Америка. Не е продължило дълго, предполагам. Не си спомням подробностите, а изгорих писмата. — Тя замълча. — Имам адреса, където живееха, пазех това. Някъде на юг. Мога да ви го дам, ако искате, но това едва ли ще ви помогне. Момичето не би отишло отново там.

— Мислите ли, че не?

Елизабет Кълвертън се бе подразнила от Едуардовия спокоен въпрос. Тя го изгледа през рамо.

— Сигурна съм в това. Тя мразеше мястото. Така ми каза. Вярва го, може би.

— Мислите ли, че е казала и други неща?

— За миналото — не. — Тя отвори капака на едно писалище и затършува вътре между хартиите. — А, тук е адресът. Това е телеграмата, която прати момичето. Можете също да я вземете. Аз не я искам. — Тя замълча, гледайки към Едуард, с двете парчета хартия в ръка. После му ги подаде. — Казах ви, момичето беше силно разстроено — добави тя рязко. — В началото беше много спокойна, но имаше и пристъпи на плач. Дълго мълчание. После различни, изопачени истории за майка ѝ и за себе си. После напусна. Реших, че всичко беше твърде цветисто. За да бъда милостива, ще кажа, че тя очевидно беше още много силно потресена от смъртта на майка си. А това място явно е било едно разочарование за нея... — Тя замълча, сините ѝ очи станаха по-твърди. — А ако не съм милостива, ще кажа, че тя беше фантазьорка. Точно каквато винаги беше нейната майка. Честно казано, радвам се, че си отиде.

Докато говореше, тя се насочи към вратата, като че ли да покаже, че разговорът е свършил. Мъжете се изправиха, но на вратата тя внезапно се обърна, взряна в Едуард с острите си сини очи.

— Аз, разбира се, чух за вас. — Гласът ѝ звучеше отстъпчиво. — Вие имате коне, нали? Джак Дуайър е ваш треньор.

— Да. — Едуард изглеждаше леко озадачен.

Елизабет Кълвертън му отправи непроницаема, злобна усмивка.

— Тогавя може би ще разберете, когато ползвайки се от своя опит, аз казвам, че независимо дали това се отнася за коне, кучета. — Тя посочи към лабрадорите — или хора, наследствените черти рано или късно се проявяват. Не зная нищо за родословието на нейния баща, разбира се, но бих казала, че Елен твърде много прилича на своята майка. Може би ще бъде добре също така и вие да запомните това. Мъжете са изключително глупави по отношение на жените, така че не вярвам да се вслушате в думите ми. Обаче, след като сте били толкова дълъг път, за да дойдете, бихте могли да се възползвате както от моя съвет, така и от информацията, която ви дадох.

Тя се обърна и влезе в хола. Кристиан, объркан от нейната грубост, усети, че започва да се изчервява. Едуард изглеждаше невъзмутим. В хола той любезно се ръкува и благодари на Елизабет

Кълвертън за нейната помощ. Неуспехът ѝ да го разстрои я дразнеше, помисли Кристиан.

В ролс-ройса той се облегна върху седалката и въздъхна.

— Мили Боже, каква отвратителна жена. „Нейното бащино родословие“. Жени като нея ме карат да се срамувам, че съм англичанин.

Едуард повдигна рамене:

— Тяхното разпространение не се ограничава само в Англия, знаеш. Възможно е да се натъкнеш на тях и другаде.

— Не, ако ги избегна. — Кристиан го изгледа отстрани. — Ти приемаш всичко много спокойно. Бях малко разочарован. Умирах от желание да бъдеш заплашително груб.

— Нямахте защо. Освен това, тя ми беше в помощ, мисля.

Едуард обърна лицето си към прозореца и погледна в тъмното. Кристиан го наблюдаваше с любопитство.

— Беше ли? Мисля, че от нея не получи никаква помощ.

— Не непосредствена помощ, може би. Но, след време... — Едуард замълча, после импулсивно се обърна към Кристиан. — Чувствам, че имам нужда да я познавам, Кристиан, че трябва да я познавам, за да я намеря. Да зная коя е тя. Да зная какво желае.

Кристиан го изгледа спокойно.

Пламенността на Едуардовото лице, изразът на очите му, напомни на Кристиан много по-младия Едуард, онзи, когото той познаваше като момче. Беше трогнат, но и разтревожен за него.

— Ти предполагаш, че това, което тя иска, си самият ти, — каза той внимателно, поставяйки ръка на Едуардовото рамо. — Да предположим, че не бъде такъв случаят, когато я срещнеш.

Едуард се колебаеше:

— Дори да е така — отговори кратко той и отново обърна глава настрани.

На летището в Плимут един от помощниците очакваше Едуард. Ролс-ройсът продължи до края на бетонната писта. От другата страна самолетът на Едуард го очакваше. Двигателите бяха запалени, един стюард се навърташе на осветената му врата. Кристиан остана в колата, която трябваше да го върне обратно в Лондон. Едуард излезе, застана на края на пистата, говорейки със своя помощник.

Валеше и духаше силен вятър. Едуард стоеше там и говореше с човека, очевидно не обръщайки внимание на вятъра и дъжда. Кристиан видя лицето му, то беше тревожно и бледо на блясъка на самолетните светлини. Вятърът засили порива си. Едуард попита нещо и човекът кимна. Само за момент Едуард повдигна глава и погледна небето, после потупа човека по рамото и се върна към колата.

Кристиан отвори прозореца. Дори преди да беше видял израза в лицето на Едуард, той знаеше какво вероятно се бе случило.

— Намерили са следите на Синлкер ли?

— Да. Днес следобед.

— В Париж ли се връщаш?

— Не. Не Париж. В Рим.

— Добре, добре, добре.

Очите им се срещнаха за миг, после Едуард се върна обратно.

— Успех — извика Кристиан, когато колата потегли, но не беше сигурен, че Едуард го е чул. Той хвърли поглед към овладяното му бледо лице. Дъждът шибаше голата му глава.

Колата тръгна. Когато Кристиан погледна назад, Едуард вече беше в самолета и вратите се бяха затворили.

Филмът се наричаше „Нощна игра“, а действието се развиваше изцяло през часовете на деня. „Доста типичен пример за извратеността на Чад“, мислеше Левис. Той не харесваше заглавието, което му подсказваше порнографски лудории, но Чад беше непреклонен. Когато Левис спореше, Чад просто се кискаше и казваше, че на френски звучало по-добре.

През последните две седмици Левис с раздражение си даваше сметка, че той, който беше дал петдесет процента от необходимата за снимане сума, който беше уредил безплатно настаняване за целия екип, имаше много слаба представа за какво щеше да се разказва във филма. Дори в последния ден от снимането беше в същата неизвестност, както и в първия. Стоеше на върха на стълбището в „палацото“ на принцесата по пижама, стиснал здраво чаша с „алка селцер“. Беше шест сутринта и той имаше тежък махмурлук. Долу, в широкото мраморно фоайе чакаше директорът на продукцията, който беше французин, и наблюдаваше прехвърлянето на последната част от

съоръженията. Разпиляна група от екипа му помагаха и възпрепятстваха: единият беше французин, друг американец, а останалите италианци. Техният многоезичен разговор го ободряваше.

Левис ги наблюдаваше навъсено. Чад и Елен вече бяха напуснали. Последните сцени бяха снимани в Трастевере. Левис не беше необходим. От него не бяха имали нужда през последните дни. Той пресуши чашата с „алка селцер“. Откъм кухнята, малко настрана, дочу приглушен кучешки вой. Добре, винаги би могъл да разходи някое от проклетите кучета, това беше полезно, предполагаше той.

Неприятното беше, че Чад беше по природа много потаен, реши Левис, когато се връщаше в стаята си и си поръча силно черно кафе. Левис беше открил, че когато работеше, той ставаше патологично потаен. Още нищо не му беше показал черно на бяло. Разбира се, нямаше нищо подобно на снимачния сценарий, за който той често говореше. Всяка сутрин Чад се завръщаше при снимките с наръч намачкани листове, покрити с паешки знаци. Тогава той навлизаше сред бъркотията от актьори със своя оператор Виктор или с някой от неговия екип. Боядисваше парчета хартия, скубеше си брадата, търкаше си очилата и мърмореше. Съвсем не харесваше да вижда Левис наоколо си и много се отегчаваше, ако Левис научаваше тайните на техните шушукания, както в началото се беше опитал.

Левис нямаше опит в правенето на филми, но му се струваше, че Чад работеше в създадена хаотична атмосфера. Той постоянно си променяше намеренията. На един актьор казваше едно по повод на определена сцена, а на друг абсолютно различно. Той променяше сюжетните линии. Задоволяваше се с първото снимане, когато сцената се струваше на Левис съмнителна бъркотия и повтаряше снимането, когато очевидно първата беше най-добра. Никога не стоеше спокойно. Според идеята на Левис режисьорът седеше в плетен стол и режисираше. Чад изобщо нямаше стол, винаги беше на крак, промъквайки тлъстото си тяло между апаратурата, препъвайки се в кабелите, взирайки се, мушкайки, подреждайки, суетейки се. Можеше да прекара по цял час подготвяйки един кадър, а друг път можеше да разкарва някой от изпълнителите на двете мъжки роли наоколо като играчка с часовников механизъм. Неговите крака трябваше да бъдат тук, главата му трябваше да бъде там — точно с линията на ръба на прозореца. След изпълнението на Еленината роля, той трябваше да

преброи до пет, после да обърне глава към камерата. „Така. Не, не от този ъгъл, от онзи ъгъл, да...“

Въпросният актьор, Лойд Бейкър беше млад американец. Чад го беше хванал някъде в Париж. Беше му дал тази роля заради неговите вежди, или поне така беше казал. Левис се съгласи, защото му излизаше евтино. Той не беше много блестящ, но беше прекарал шест месеца в Студиото за актьорско майсторство.

— Каква е моята мотивация да стоя тук? — отчаяно се вайкаше той, докато Чад преместваше с един инч лактите му. — Искам да кажа, като какво искаш да виждаш в мое лице? За какво тук мисля, Чад?

— За ебане? Ами, мисли за нещо определено. Мисли за майка си, мисли за Бин Кросби. Дръж проклетото си лице на една линия с ръба на прозореца...

— Не мога да го направя — красивото актьорско лице се приготви да се намуси. — Ако нямам своята мотивация, няма да се получи.

— Слушай. — Чад го хвана за лакътя. — Чувал ли си за Грета Гарбо?

— Разбира се, че съм чувал за Грета Гарбо. Не съм тъп.

— Знаеш ли един от най-великите кадри на Гарбо? Един от най-големите кадри от всичките нейни филми? Краят на „Кралица Кристина“, нали, това е последният кадър от филма. Ние взимаме този голям едър план на лицето й... То е като някакво мистерия, знаеш ли, неразгадаема мистерия. Знаеш ли как Мамулиан е постигнал този кадър? Знаеш ли какво е казал той на Грета? Казал: „Не мисли за нищо, Грета, за нищо“, и тя така направила...

Настъпи дълга тишина. Лойд Бейкър въздъхна:

— Окей, разбрах. Обръщам се към камерата. Не мисля за нищо. Но каква е моята мотивация?

— Исусе Христе! Забрави, каквото казах. Забрави за филмите. Забрави за прозореца. Просто го направи.

Те го направиха. Изглеждаше съвсем неорганизирано на Левис, но Чад просто каза: „Копие“ и след това изглеждаше творчески доволен от себе си.

След този случай Левис отиде да се разтуши в близкия бар със силно питие. Той реши, че тук съществуваха две възможности: или Чад беше гениален, както той твърдеше, или беше завършен клоун. Ако

Левис би трябвало да се обзаложи по този въпрос, би казал, че нямаше разлика.

Няколко години по-късно, разбира се, когато Чад току-що беше станал собственост номер едно на Холивуд, детето чудо на американското кино, Левис никога не признаваше тези свои начални съмнения. „Аз винаги съм знаел, никога не съм оспорвал неговия гений“, казваше той с надута баналност — И кой би го оспорил? По-късно Левис беше много доволен, че когато се беше усъмнил, си беше държал устата затворена.

Той мълчеше, докато отпиваше от черното кафе и отлагаше малко момента, когато би трябвало да приеме, че денят е започнал, той беше мълчал поради две основни причини. Първо, защото малко се страхуваше от Чад, въпреки че никога не го признаваше. Второ, виждаше, че неговите съмнения не се споделяха от никого. Независимо че Чад се отнасяше много грубо с тях, Елен и другите актьори благоговейно го слушаха.

Екипът го обожаваше. Повечето бяха французи и някои от тях Чад беше срещнал миналата година, когато във Франция беше работил като асистент на младия режисьор Франсоа Трюфо за филма „Четиристотинте удара“, станал сега европейска сензация. Единствено неговият оператор, Виктор, беше учил заедно с Чад и беше работил с него в Америка върху различни, евтино струващи късометражни филми. Той очевидно уважаваше Чад. В очите на снимачния екип Чад можеше да привлича изгодата и висшето влияние и тъй като всички те бяха професионалисти с растящ престиж в европейските филмови кръгове, Левис до известна степен приемаше тяхната преценка.

Всички изглеждаха на Левис много напрегнати и високо интелектуални, неподходящи за толкова много насмешки. Говореха за черни филми, за постановки, надълго обсъждаха авторската концепция, а в почивките четяха „Кинематографически бележки“. Имаха чудат вкус по отношение на филмите. В един момент славословеха режисьори като Вайда, Франжу и Реноар, за кои го той никога не беше чувал, и новоизявилите се като Годар, Шаброл и Трюфо. На следващия ден венцехвалеха американските филми, които Левис беше гледал като момче — уестърните, детективските филми и комедиите. И независимо от факта, че Левис не беше се замислил за тях повече от това, да каже, че му харесваха, хората от екипа не на

шега ги обсъждаха кадър по кадър, роля по роля, като че ли представляваха голямо изкуство. Това водеше Левис до отчаяние и ако продължаваше твърде дълго, щеше съвсем да го обърка.

В същото време, Левис, който не беше интелектуалец и който „от само себе си“ не се доверяваше на интелектуалците, се учудваше как се бе въвлякъл в тези луди кръгове. Той се чудеше сега, когато пресушаваше чашката си кафе и тръгна да си вземе душ. Разбира се, знаеше отговора. Беше се забъркал заради Чад, а остана обвързан заради Елен.

Мислеше за нея, когато застана под душа, за особената деликатност и красота на нейното лице. Мислеше за хладния ѝ леко дрезгав глас. Мислеше за непоклатимата ѝ сдържаност, за нейното спокойствие, за физическата ѝ скромност, която беше толкова възбудителна. Представяше си тялото ѝ, което никога не беше виждал съблечено. Ефектът, както можеше да се предскаже, беше, че той се възбуди. По-малко предсказуемия ефект беше, че това го смути. То извикваше в него всички видове смътни емоции, при чието обяснение Левис се чувстваше напълно объркан.

Най-близката за обяснение от тези емоции, беше тази, че Елен го караше да се чувства защитник. Това го безпокоеше. Защитник? Тук имаше нещо ужасно погрешно.

На няколко пъти през последните седмици Левис страдаше от необяснимо безсъние. С леки, тихи стъпки, той преминаваше коридорите на „палацото“ до вратата на стаята, където спеше Елен. В пижама и халат, чувствайки се смешен, той стоеше там, неспособен да почука, неспособен да влезе и също така неспособен да се върне обратно в леглото. Един-два пъти като че ли беше дочул отвътре плач. Един-два пъти беше натискал дръжката на бравата, но я беше намирал заключена. Тогава се беше измъквал обратно. Това лишено от действителност поведение не беше характерно за него и Левис не можеше да си го обясни. Понякога се опитваше да си представи какво би правил, ако отвореше вратата и влезеше вътре. Той очакваше възбудителни образи да разцъфнат в съзнанието му. Левис мислеше за себе си като за расов кон, но за негова изненада, се виждаше на леглото до Елен. Елен се нуждаеше от него и той много внимателно я държеше в ръцете си.

Левис се отмести от душа и започна да се бърше с хавлиената кърпа. Имаше много неща, за които би трябвало да помисли. За тазвечерното парти по случай края на снимките — трябваше да се погрижи за завършването на подготовката му, да вземе парите, чието прехвърляне беше уредил, искаше да купи подарък за Елен, имаше намерение да намине и до наетата квартира в Трастевере. Но за негово недоумение вместо с тези неща, умът му беше изпълнен само с образа на Елен. И по-точно един от образите, от преди няколко седмици, около десетия ден, откакто бяха започнали снимането на филма.

От серията снимки в „палацото“, имаше една сцена, в която Елен стоеше до прозореца и трябваше да се обърне и да погледне единия от любовниците си във филма, а Левис не можеше да си спомни кой точно. Сцената беше проста, без думи. Чад я беше накарал да я повтори двайсет и четири пъти. Застани, обърни се, погледни. Двайсет и четири пъти.

След това Чад беше отишъл при Елен и ѝ беше измърморил нещо. После тя го беше направила отново. Нито веднъж не се беше оплакала, не показваше признаци на раздразнение, на нетърпение, на умора, въпреки че сцената трябваше да се направи след цял ден снимки. Тя не спореше, както винаги правеше Лойд Бейкър, а просто спокойно изслушваше Чад, рядко казваше по нещо, което Левис не можеше да чуе, и след това го повтаряше. До този момент Левис мислеше, че отношението му към Елен беше просто: той я желаше и точка. Но този следобед нещо се случи с него. Стоеше в края на стаята, обграден от екипа и апаратурата и въпреки това беше сигурен, че не го интересуваше колко пъти ще бъде повторена сцената или че беше толкова натясно. Той би стоял там винаги, само за да наблюдава лицето ѝ, за да наблюдава нейните движения.

Застани, обърни се, погледни. Застани, обърни се, погледни. Образът ѝ се задвижи в неговото съзнание, както през всичките предишни седмици. Не можеше да се освободи от него, нито можеше да си обясни неговото очарование. По-късно моли Чад да му обясни сцената, а Чад се бе усмихнал знаещо и потайно. Чрез тази усмивка той се почувства изключен, тя подсказваше мистерии, до които той нямаше достъп.

— Обясни ми образа, който Елен изпълнява, Чад. — Той беше попитал напористо. — Някак си ми изглежда безсмислен. Искам да

кажа, защo тя постъпва по този начин? Коя, по дяволите e тя?

Чад се беше усмихнал внимателно:

— Тя e липсващата жена — каза той.

Бележката още повече раздразни Левис, но я запомни. Сега, когато образът на Елен отново и отново се въртеше в ума му, той започваше да разбира какво тогава Чад беше искал да каже.

— „Липсващата жена“? — веждите на Лойд Бейкър се събраха. — Защо липсваща? Имам предвид, аз зная къде живее тя, за Бога, аз я натискам, Чад. Аз я натискам и другият приятел я натиска също, и когато аз научавам, това ме подлудява. Така че, как така e липсваща? — Той поклати глава, като че ли за да размести нещо, което упорито се беше загнездило в мозъка му. После лицето му бавно се проясни. — О, разбирам. Започнах да схващам. Искаш да кажеш, че тя e като загубена и само, когато среща мен, тогава тя...

— Не, Лойд. — Чад изглеждаше много търпелив. — Не това искам да кажа.

Лойд навъсено наведе глава:

— Ами, мисля, че ние във всички случаи губим дирята. Имам предвид, че това e една от моите главни сцени. Цяла нощ съм седял да работя върху нея. Ако можем, нека за секунда да се концентрираме върху моята роля. Струва ми се, че моята мотивация тук e малко неясна.

— На всички мотивацията e неясна, Лойд. Такъв e животът.

— Така ли?

— Да. — Чад се прозина. — Нека да го направим, окей? Искам да мина по-нататък.

Елен беше слушала този разговор, седнала в другия край на стаята. Това беше малка стая с едно легло и натъпкана с апаратура. Тя се изправи.

Тази сцена, която се явяваше в началото на филма, беше предпоследната, която щяха да снимат. След нея оставаха последните няколко кадъра. Тя мина напред, мислейки: „Почти e свършено. Колко бързо стана всичко.“

През първата седмица, когато беше започнала да работи, тя беше толкова изплашена. Всичко беше толкова странно, толкова сложно и

толкова изнервящо. Всеки ден, когато влизаше, ръцете ѝ бяха потни и трепереха от страх. Нищо отпращаното нямаше смисъл. То я объркваше, това снимане без последователност, отиването напред в историята и после връщането. Тя не знаеше какво нрави половината от екипа, не разбираше нищо от терминологията. Не можеше да схване точката, за която да се залови и постоянно я изпускаше. Ръцете и краката ѝ като че ли бяха вдървени и неестествени. Гласът ѝ сякаш принадлежеше на друг и тя очакваше всяка секунда Чад да изкрещи и да ѝ каже, че е безнадеждна и че не е оправдала надеждите му.

Но Чад никога не ѝ крещеше, въпреки, че се караше на повечето от останалите. Никога не ѝ се присмиваше, нито ставаше нетърпелив, както с Лойд. Той просто отиваше при нея, говореше ѝ спокойно с неговия смешно равен глас и след като го направеше, някак си всичко добиваше смисъл.

— Вярвай в себе си — каза Чад.

Да вярва в себе си? Тя едва ли не се изсмя. Как би могла да вярва в себе си? През тези първи дни като че ли не знаеше коя е. Накрая, срамежливо очаквайки някаква язвителна забележка, тя каза това на Чад. Той внимателно ѝ се усмихна, показвайки жълтите си зъби. Изглежда, че му беше приятно.

— Това няма значение — каза той. — Всъщност, това е хубаво. Ти не си Елен, ти си Ан.

Ан беше името на нейната героиня и някак си, след като Чад каза това, тя започна да обича Ан. Ан я освободи. Ан я направи способна да забрави за своите ръце и крака и да попадне в нейните черти. Ан имаше собствен живот и независимост с изминаването на дните, тя ѝ ставаше все по-близка. Сега, когато Елен заставаше пред камерата, тя не чувстваше страх, само едно чудесно освобождаване и избавление. Това беше Ан, която говореше, Ан, която се движеше, а Елен само я въплъщаваше.

Ан растеше и на Елен ѝ се струваше, че самата тя се свива. Тя с радост приемаше това. Вече чакаше с нетърпение момента, когато започваха снимането на една сцена и се извършваше промяната. През часовете, когато работеше, останалата част от живота ѝ изчезваше. Тогава тя никога не мислеше за Оринджбърг или за Едуард, не мислеше за бебето, не изпитваше вълнение и болка. Ан живееше, а тя умираше. Тя започна да жадува за момента, когато това се, случваше и

след първия месец осъзна нещо, което беше очевидно, но което никога не беше й се случвало дотогава. Създаваше нещо, което беше само нейно, защото въпреки цялото умение на снимачния екип, въпреки, че Чад беше опитен, тя беше тази, която вдъхна живот на Ан. Правеше го тя и знаеше, просто знаеше, че го прави добре.

Досега никога не беше чувствала такова нещо в живата си. Никога. То упражни изключително дълбок ефект върху нея. Накара я да се усеща силна.

Невинаги, наистина. Понякога новата й самоувереност се разколебаваше, понякога тя се чувстваше като предишната Елен, неуверена, несигурна. Но тези моменти на несигурност идваха само, когато беше далече от снимачната площадка и далече от Чад. Когато беше тук, работейки с него, увереността й се възвръщаше отново.

Тя я изпитваше и сега, когато започваше сцената с Лойд Бейкър. Ан я очакваше и тя я поздравяваше като приятелка. Две снимания, три, четири.

В другата част на стаята Чад делово се надигна. Той каза „копие“ и гледайки към Елен с леко намигване през тези негови очила, й се усмихна.

— Окей, сега ще направим финалните кадри. Виктор и аз ще ги направим сами с Елен. Освободете снимачната площадка.

Изглеждаше странно развълнуван, размахваше във въздуха розовите си ръце. Трябва да е, защото почти сме свършили, помисли Елен и внезапно изпита съжаление.

Левис беше наредил на „Чеиз Манхатън Банк“ да направи трансфер на десет хиляди долара в клона на „Банка национале“ на „Виа Венето“. Когато стигна до банката, разбра, че е тръгнал твърде рано, банката беше затворена.

Трябваше да убие половин час. Добре, за това „Виа Венето“ беше толкова приятно място. Той повървя малко по улицата и седна в близкото, разположено на тротоара, кафене, точно срещу хотел „Екселсиор“. Поръча си едно еспресо, запали първата за деня цигара. Слънцето беше силно. Трудно бе да повярваш, че бе ноември, денят приличаше на летен. Левис се настани удобно в стола и се подготви да чака. Хвърли ленив поглед към другите клиенти, седящи отвън.

Повечето бяха италиански бизнесмени, мъже в тъмни костюми и с тъмни очила, спрели в кафенето на път за работа, четящи утринния вестник. Отстрани поглед от тях, вдигна лице към слънцето и започна да прави планове. Един от мъжете в тъмни костюми гледаше Левис напрегнато, но Левис не го забеляза. Той отново мислеше за Елен.

Ако Чад свършеше по разписание днес, както сега със сигурност изглеждаше, щеше да бъде вързан с монтирането на филма през следващите шест или осем седмици, предполагаше да го завърши около Коледа. Смяташе да прави това в Рим при едни приятели и вече беше предложил, докато бъде зает, Левис да си вземе отпуска. Той предлагаше по-нататък с любезна усмивка Левис да вземе и Елен със себе си.

— Ние не искаме да я загубим отново — каза Чад.

Елен, която знаеше за неговия план, не го коментира. Тя отклоняваше всички опити на Левис да изтръгне от нея категорично обещание. Междувременно, Левис беше пълен с идеи.

Той имаше няколко адресни книги, всички те бяха пълни с имената на заможни и щедри приятели на своите родители и на своите собствени познати. На всички тях можеше да се разчита, че биха приели Левис и Елен като свои гости за известно време. Това, мислеше Левис, би й се сторило не толкова компромисно, отколкото да отидат на хотел. Беше сигурен, че това би я стреснало. Но приятели, и то приятели, които живеят на такива очарователни места: Тоскана например, или Венеция, Ница, Кан. Швейцарските Алпи, Гстаад — не, той би причинил объркване в Гстаад. Това можеше да не излезе добра идея. Лондон, може би. Лондон беше забавен в дните преди Коледа, и може би всички бяха забравили вече онова парти, на което нахълта полицията.

Биха могли да отидат още по-далеч. Мексико — Акапулко например, Бахамите, Западна Индия. Той мечтателно обмисляше възможностите. Мисълта да предложи на Елен да си избере място по света му доставяше удоволствие.

Примерно, биха могли да отидат в Бостън. Би могъл да заведе Елен у дома в Бийкън Хил. В дома на майка си и баща си, които винаги, когато говореше с тях, а това не се случваше често, настояваха да се върне вкъщи. Елен дори би могла да хареса там, си помисли. Тази незначителна къща, изпълнена със стари английски вещи,

организирана от разумни, изпълнителни слуги, които са със семейството около двацет години. Той видя образа на Елен стояща до камината на чашка чай с майка му.

Но не, бързо отхвърли тази идея. Как би могъл да помисли да я заведе там? Той мразеше Бостън и никога не искаше да се върне. Знаеше какво е Бостън. И той в края на краищата отдавна го беше напуснал. Откакто се помнеше, Левис Синклер се бе опитвал да избяга. Откакто се помнеше, неговото семейство имаше изработен свой план за него и бяха презрителни, когато Левис се опитваше да им предложи алтернативни възможности.

Левис разбираше защо всичко се беше случило, но това не го правеше по-лесно поносимо. Неговите родители, Роберт и Емили, бе трябвало да чакат двацет години, докато им се роди син. Четирите дъщери, които предшестваха Левис, бяха много обичани, но от известна гледна точка от дъщерите нямаше полза. Дъщерята нямаше да носи името и традициите на Синклерови. Дъщерята не би могла да ръководи една инвестиционна банка. „Аз бях толкова щастлива, когато ти се роди, че плаках, Левис“, казваше Емили. Това тя често повтаряше. Когато той беше малък, това го изпълваше с гордост, когато порасна, го караше да се чувства впримчен.

От самото начало на него му беше давано само най-хубавото. От самото начало неговите привилегии бяха придружавани от високо благородни лекции. Според собствените му родители очебиещото консумиране на богатството беше анатема. Привилегиите и парите бяха приемливи само, ако бяха балансирани с чувството за социален дълг. Той беше отгледан едновременно в разглезеност и строгост. Правени му бяха щедри подаръци: хубави книги, сериозни играчки, конструкторски игри, чертожни дъски, бои за рисуване. Левис още помнеше мъченията по коледите и рождените дни: колко беше копнял за пушки, за кърпки, за комикси, за топки. Как трябваше да се преструва, че не е разочарован, когато те с усмивка и нежност му ги отказваха.

Водеха го на уроци по танц, на концертите на Бостънския симфоничен оркестър. Беше внимателно въведен в изкуството — първо в музеите и галериите, после в частните колекции на своите безбройни чичовци, братовчеди и лели.

Когато поотрасна, го запознаха с тениса, плуването и скуоша. Левис имаше атлетически дарби и обичаше спорта. Но той проклинаше тези частни подготвителни сесии така, както проклинаше и културата, с която беше тъпкан насила. В тях нямаше забавление, както всичко друго, те бяха „уроци“. Животът му представляваше един дълъг урок и когато порасна, Левис разбра нещо ужасно: това беше един урок, в който той никога не получаваше високи бележки.

Тогава беше започнал да се напъва много. Умът му се пръсваше от информация, която упорито отказваше да смели. И въпреки това, той никога не успя да задоволи изискванията на своите родители. Трябва да работи още по-усилено, му обясняваха те — баща му директно, майка му по-деликатно. Той беше Синклер, за него не беше достатъчно да минава как да е, а трябваше да превъзхожда другите.

Той нежно обичаше майка си и благоговееше пред баща си. Неговата смущаваща негодност да им достави удоволствие, дълбоко нараняваше Левис. „Обичам те, мамо“, казваше той когато беше малък, тичаше към Емили, опитваше се да се изкачи в скута ѝ и да я прегърне. Но Роберт Синклер беше изразил мнението, че Левис е прекалено разглезен и Емили трябваше с виновен поглед да го отблъсква, когато той правеше така. „Не се прави на бебе, Левис“, казваше тя. „Трябва да работиш повече, това е всичко“. И го целуваше също с чувството за вина.

Левис остави чашата си с еспресо, тя тракна в чинийката. Раздразнено погледна към часовника си. Трябваше да чака още петнайсет минути. Защо беше започнал да мисли за Бостън, защо? Вече беше на двайсет и пет години, пораснал мъж, и все пак, когато мислите му тръгнаха точно в тази посока, като че ли годините изчезнаха. Тогава се чувстваше така объркан и безпомощен, както когато беше дете. Спомените прелитаха назад, кипяха в ума му — унижение след унижение. Те го караха да се чувства безсилен и го изпълваха със сляп, болезнен гняв. Дори и сега, седейки тук той усещаше голямото страдание на своето детство, бликащо отново в сърцето му: „Не е честно, не е честно“.

Съвсем съзнателно — това беше един трик за измъкване, който употребяваше, той се опита да се съсредоточи върху успехите на своя живот, а те не бяха толкова много — когато беше знаел какво прави и беше сигурен, че го е направил добре.

Беше имал постижения на футболното игрище, първо в Гротън, после в Харвард. Те винаги го бяха изпълвали с трепет, докато родителите му ги бяха приемали с пренебрежение. Украсен с каска и подпльнки, Левис се мислеше за бог. Той беше имал жени, винаги беше имал успех при тях, още от самото начало. И накрая, той имаше приятелството с Чад.

Левис се усмихна в себе си, размествайки се леко на стола. Родителите му не бяха одобрявали повечето от жените, минали през неговия живот — шокирани, беше по-точната дума. Те и Чад не бяха одобрили също. Този факт правеше голямо удоволствие на Левис. Да поеме обратна посока, да пренебрегне родителските желания — това го изпълваше с триумфално отмъщение. Животът му повече не представляваше придвижване към следващия урок, нямаше повече неуспехи, беше отхвърлил всичко, беше изоставил Бийкън Хил и всичките мухлясали стойности, с които той беше натъпкан.

Беше вече самостоятелен мъж, водещ свой собствен живот, който не представляваше провал — никога в действителност не беше, такава бе само интерпретацията от страна на неговите родители, а той я беше отхвърлил, заедно с всичко друго.

Запали нова цигара. Мина една проститутка и той ѝ намигна. Чувстваше прикритието на своята идентичност, която пак бе надянал на раменете си. Той беше бунтар, определи сам себе си. Винаги е бил бунтар, наистина, можеше да разбере това сега. Не неудачник, а бунтар. Беше се убедил напълно в този факт, откакто беше срещнал Чад.

Банката отвори. Левис стана и се напрегна. Хвърли няколко лири на масата, взе куфарчето си за документи, прекоси банковото фоайе, и застана на опашка пред едно от гишетата. Един от мъжете в тъмни костюми последва Левис в банката и застана недалеч от него на опашката. Но Левис не го забеляза, не разбра и че когато напусна след петнайсетина минути този човек излезе също, без да доизчака реда си.

Левис махна на едно такси и тръгна на обиколка из своя познат ловен район — красивите и скъпи магазини, които се редяха по „Пиаца ди Спаня“ и „Виа Кондоти“. Поръча шампанско за партито тази вечер и после прекара неспокоен, но приятен половин час в разглеждане витрините на магазините и в избиране на подарък за Елен.

Купуването на подарък за жена не му беше познато занимание, освен за жените на неговото собствено семейство и то малко го обърка. Неговото предпочитание беше към нещо красиво, лекомислено и луксозно — копринено бельо, някакви дрехи, може би украшение. Той се позавъртя отвън пред „Дьо Шавини“. На витрината имаше изложена красива сапфирена брошка и цветът на камъните му напомни Еленините очи. Но някакъв остатък от Бостън, който той не беше успял да изчисти напълно от себе си, го накара да се поколебае. Неговата майка би определила подобен подарък като неподходящ. Той с неохота се отдалечи. Почувства се объркан, започна да изпитва смут. Толкова много искаше да ѝ купи нещо вълнуващо, но където и да погледнеше, чуваше зад рамото си своята майка, казвайки, че не, това не е подходящо при сегашните обстоятелства. Освен за своите собствени дрехи, Левис никога не беше уверен в своя вкус — в миналото твърде често се беше оказвал смешен. Със срам си спомни за подаръците, които като малко момче беше купувал на майка си, неща, за които тайно беше спестявал в продължение на седмици. Едно голямо куче, направено в Париж и ярко боядисано, дрънчаща позлатена гривна. „Колко миличко, Левис, благодаря ти“, беше казала неговата майка. Китайското куче изчезна в шкафа, а гривната никога не беше сложена.

Стойки на „Виа Кондоти“, Левис се изчерви за лошата си преценка отпреди шестнайсет години. Обхвана го още по-голяма паника. Една книга? Не, книгите бяха прекалено безлични. Цветя? Искеше му се да ѝ даде нещо повече. Парфюм? Помисли си, че Елен никога нямаше да го употреби, може би нямаше да го хареса. Накрая, правейки компромис и напомняйки си, че ако Елен се съгласеше да замине с него, подаръкът би могъл да бъде поне полезен, той влезе в магазина на фирмата „Гучи“. Там след по-нататъшни притеснения, избра един пътнически сак. Беше изключително скъп, в стил „Гладстон“ и направен от кафява крокодилска кожа. Беше крециящ, Левис беше сигурен, че неговата майка не би го харесала. Но той не го купуваше за майка си, купуваше го за Елен.

С нарастващо вълнение попита дали биха могли да му поставят монограм. Казаха, че могат, но би отнело няколко часа. Левис още веднъж се поколеба и накрая реши да се съгласи. Инициалите са „Е.

С.“, каза той и нареди сака да бъде доставен в края на деня в жилището на принцесата.

При споменаването на това име и на адреса, скованият продавач значително се отпусна, обносните му станаха почти чаровни. Левис напусна магазина, чувствайки се изключително щастлив. На излизане почти се сблъска с влизащ вътре мъж. Левис с досада го изгледа: висок, тъмен човек, облечен в черен костюм. Вероятно някой важен, защото двамата продавачи вече се кланяха и раболепничеха до вратата. Той отмина Левис с кратко извинение на италиански. Левис му хвърли поглед, после излезе на улицата и веднага забрави за него.

Той взе друго такси, прекоси реката до Трастевере и беше заприщан като че ли за часове сред свиркация, крещящ хаос на римското улично движение. Докато стигна до къщата, където Чад работеше върху филма, беше станало около дванайсет и Левис, знаейки, че Чад обикновено даваше почивка по това време. Очакваше с нетърпение да види Чад и Елен, за да обядват заедно.

Каза на таксиджията да отиде до „Пиаца ди Санта Мария“ и подсвирквайки си се поразходи по тесните странични улички. Когато стигна до входа на къщата и влезе в хола, видя пътя си препречен. Помощник-режисьорът, Фабиан, мудар французин, се беше разположил на върха на стълбите.

Левис го погледна и прекрачи извиващите се като змии кабели на път към вратата.

— Здравсти. — Фабиан му отправи мързелива усмивка и не се помръдна.

— Извинявай... — Левис нарочно направи крачка напред.

— Съжалявам, затворено е. Чад не иска никого тук, горе.

— Това не се отнася за мен.

Фабиан приятелски му се захла:

— Отнася се за всички. Съжалявам, Левис.

Левис се поколеба. Той погледна часовника си, после отново Фабиан. Внезапно изпита нервност и тревога. Чад и преди го беше обезкуражавал да присъства на снимането, но никога него беше спирал.

— Няма ли да свършват? Какво по дяволите прави той там?

Фабиан повдигна рамене:

— Той работи върху последните кадри. Чад е там, Виктор и Елен. Това е всичко. Няма да продължи още много. После, това е тайна.

Левис се намръщи. Знаеше как беше започнат този филм — с едър план на Елениното лице. Знаеше как свършваше — по същия начин. За парчетата помежду, имаше откъслечна представа. Мислеше, че знае достатъчно, за да си припомни, че последната сцена се състоеше след убийството и показваше Елен сама в леглото.

Той внимателно се заслуша. През ламперията на вратата горе можа да чуе монотонния провлечен глас на Чад. Той бутна Фабиан настрана и изтича по стълбите. Вратата беше заключена. Чад спря да говори за момент, когато чу стъпките на Левис.

Левис гневно затропа с дръжката на вратата. Отвътре се чу познатият стържещ кикот, после чу шума от стъпките на Чад.

— Левис? — каза той през вратата. — Разкарай се.

Левис побесня. За секунда преценяваше дали да я разцепи на клечки, налитайки ѝ с раменете си на футболист или просто да ритне ламперията с крак. Премисляйки той реши, че и двете действия са лишени от достойнство. Той се върна надолу по стълбите, без да каже дума.

Фабиан му хвърли важен поглед и чисто по галски сви рамене.

— Би ли искал да предам на Чад някакво послание, когато излезе?

— Разбира се. Кажи му, че излизам, за да се напия.

— Разбира се — прозина се Фабиан.

— И му кажи, че ще се върна след час.

На това Фабиан погледна със съмнение:

— След час? Мисля, че няма да ти стигне.

— Защо не, за бога? — Левис войнствено му се облеци. — Както той ми го обясни, ще бъде една малка сценка. Почти една снимка. Колко време може да отнеме подобно нещо?

— Кой знае? — Със смирение се усмихна Фабиан.

— Тя там гола ли е, това ли е работата? Той съблякъл ли я е?

Фабиан бавно наведе единия си клепах:

— Левис, приятелю, кълна ти се, нямам представа. Но ако го е направил, той е щастлив човек, нали?

Левис се обърна, без да каже нищо. Трепереше от чувство, което не можеше да определи. Отиде по улицата до площада и влезе в първия бар, който му попадна.

Първата „стрега“ му помогна да се почувства по-добре, втората още по-добре. Третата беше грешка, а четвъртата — бедствие.

Барът беше малък, под патронажа на местни работници. Левис седеше взрян в голата дървена маса и слушаше шума на машината, където играеха пинбол. Някъде отзад работеше телевизор и той смътно чуваше виковете на италианския футболен коментатор. В някакъв друг свят, на друга планета, някой, някъде играеше в „Реал Мадрид“.

Главата му провисна. Той проследи влажната следа, която чашата беше оставила върху масата. Неясно си задаваше въпрос с мозък, който отказваше да работи, дали чувствата, които изпитваше бяха резултат на неосъществено силно желание, на ревност, на предателство или на любов. И кой точно ги беше предизвикал?

Би могла да бъде Елен. Би трябвало да бъде Елен. Той почти беше сигурен, че е тя.

От друга страна, би могъл да бъде и Чад. Той беше срещнал Чад случайно, събитие, което беше променило живота му. Понякога Левис чувстваше, като че ли през целия си живот беше търсил Чад.

По онова време той беше тръгнал по лош път. Периодът непосредствено преди Чад, беше част от живота на Левис, за който той искаше да забрави. Беше зарязал Харвард и беше избягал от Бостън, започнал бе да се забавлява и същото време бе започнал да се тревожи. Не можеше да си спомни точно защо. Може би защото лицата по партитата, които посещаваше ставаха все по-млади, а той самият по-стар. Не беше сигурен.

Единственото, което знаеше бе, че изведнъж стана неотложно да престане да върви по течението и да си създаде успех в живота. В своите най-лоши моменти Левис се съмняваше в способностите си да стори това, но в други изпитваше еуфорична сигурност, че някак си, някъде ще успее. Виждаше себе си като блудния син, завръщащ се един ден в Бостън, с успех, но какъв по-точно?

Неговата майка винаги беше предпочитала политиката. Тя с надежда беше намеквала за това. Тя отбелязваше метеоритното възкачване на Джон Ф. Кенеди и намеците й ставаха още по-открити. За Емили Синклер Кенедиевци бяха ирландски католически

парвенюта. Ако Джон Кенеди можеше да постигне толкова много, колко повече би могъл да постигне този висок и красив потомък на Синклеровци? Бащата на Левис беше по-директен. Левис трябваше да отиде във фамилната банка и отказът му да направи това веднага след напускането на Харвард беше своенравен и необясним.

Левис нямаше никакво намерение да се обвързва с политиката или с банката. Но когато се опитваше да реши коя професия би го завела до желания успех, оставаше нерешителен. Трябваше да бъде някоя от новия вид кариери, чувстваше инстинктивно той, някоя от тези, за които четеше по вестниците, нещо, което един Синклер никога не беше правил. Рекламна дейност, музикална индустрия, журналистика, шоубизнес. Някоя от новите „бързо правени“ професии, където това, което имаше значение беше гъвкавият ти ум и твоята изобретателна енергия, а не фактът, че имената на твоите родители красят обществения регистър и че имаш баща, който да тегли конците.

Левис повърхностно се замисляше върху тези идеи, без да преследва с особен ентузиазъм нито една от тях. И тогава по покана на една актриса, която беше срещнал в Ню Йорк, замина за Западния бряг. Там изведнъж почувства, че е намерил своята професия. Не да играе, той не можеше, не да режисира, Левис бе наясно с границите на възможностите си, а да ръководи производството на филми — това го привличаше сега. Привличаше го фактът, че беше неустановено и непредсказуемо, беше леко съмнително, да живееш малко нечестно, а това сега му беше интересно. Да променяш тактиката си, да се пазариш, да стимулираш и да пробиваш — Той харесваше това. Харесваше също партитата и момичетата.

Когато беше там, той срещна мнозина млади продуценти и очарован ги наблюдаваше. Трябваше да измине доста време, докато се разбра очевидното: те всички бяха различни от него, те всички бяха евреи. Той довери своята амбиция на актрисата в една нощ, когато беше безпаметно пиян. Смеейки се тя едва не падна от леглото.

Макар и с неохота той се съгласи, че тя беше права. Започна да се изморява от актрисата, да се изморява от Холивуд и от лекомислието. Купи си билет за връщане към Източния бряг. Фактически беше възприел джинсите като свой калифорнийски камуфлаж, когато в един късен следобед актрисата обяви, че са канени на парти. В неговата последна нощ в Калифорния. Левис повдигна рамене и се съгласи.

Партито се състоя на една крайбрежна къща във Венеция. Именно там той разбра, че животът му започва, защото на това парти Левис среща Чад.

Актрисата го беше представила, с едно махване на ръката:

— Ласкателят — и бързо се беше придвижила към някакъв приятел, за когото се носеха слухове, че има връзки по линия на разпределянето на ролите в „Метро Голдуин Майер“.

Левис, притиснат и неспособен да се измъкне, научи, че името на „ласкателя“ беше Тадеус Анджелини. Той беше второ поколение италианоамериканец, роден и отгледан в Лос Анджелис. Ласкателят даде някаква минимална информация и потъна в мълчание. Левис изпита крайно неудобство. Той все още имаше някакъв остатък от бостънски маниери. Все още не беше усъвършенствал холивудското изкуство да изолираш напълно някого, който няма нито престиж, нито влияние, нито пари, нито надежда. Така че, когато неговият резерв да поддържа разговора прекъсна, а дебелият, потящ се мъж все още мълчеше, Левис с нарастващо отчаяние го попита с какво се занимава.

— Правя филми.

Дебелият мъж му намигна зад тъмните си очила.

Левис, който беше наивен, го изгледа с малко по-голям интерес. В Холивуд беше срещнал твърде много хора с планове, но никой от тях със съществен резултат.

— Аз дали съм ги виждал?

— Едва ли. Нито един от тях още не е направен.

Дебелият мъж се изкиска — това беше най-близката дума, която Левис можеше да намери, за да определи този нервен, цвърчащ и стържещ звук, който той издаваше. Левис се олюля на краката си. Помисли си: „Исусе, такъв ми е късметът. Луд човек.“

— Те са в главата ми, засега. И в този момент.

Той се изкиска отново и Левис реши, че този беше или луд, или пиян или високостоящ, или вероятно и трите заедно. После забеляза, че човекът пие чай и като че ли не пушеше. По-отблизо се взря в него, при което дебелият мъж му отправи специална мила усмивка, обезобразена само от неравните му, жълтеникави зъби.

— Разкарай се, ако искаш — каза той с любезен тон. — Нямам нищо против. Повечето хора го правят.

Това не беше отправено като предизвикателство, но Левис го изтълкува като такова. Винаги беше неподатлив на внушения, и се перчеше с това. Сега също така беше и под въздействието на евтиното калифорнийско вино, затова изостави гръмогласно смеещата се група участници в този Венециански панаир и седна до дебелия мъж върху възглавница на пода. Дебелият мъж го гледаше безразлично.

— Така, оставаш — каза той. — Каж ми какво търсиш в живота.

За негова вечно нестихваща изненада, Левис му каза.

Те разговаряха един час. Левис говореше с вмъкнати забележки от време на време. После, те отидоха в центъра на града, в жилището на дебелия човек, в сграда без асансьор, на четвъртия етаж и там говориха още. На зазоряване, Левис легна на пода и когато на другия ден махмурлукът му беше минал, те започнаха да разговарят отново. Тази вечер отидоха на филма на Бергман „Седмият печат“. Левис беше гледал част от него в Харвард. Дебелият мъж го беше гледал трийсет и пет пъти. Те се върнаха в неговия апартамент и този път говореше Чад. Той говори четири часа, без да си поеме дъх. Говори за този и за другите филми на Бергман.

Левис разбра около петдесет процента от това, което той каза, и тези петдесет процента му прозвучаха като напълно гениални. Това го накара да съзре смисъл зад смисъла, за начина, по който филмите се свързват с живота. Той му показва как технически беше възможно да се изобрази смисълът, да бъде разкрит и той под формата на един разказ. Левис слушаше, изкуството доби смисъл, животът също.

На следващия ден не можеше да си спомни така ясно подробностите, както миналата нощ, но все още беше силно впечатлен, беше увлечен. Той и Чад станаха приятели. Предполагаше, че това беше думата, въпреки че никога дотогава не бе имал подобно приятелство.

За период от два месеца те рядко се разделяха, ядяха каквото им попаднеше, Левис продължаваше да спи на пода при Чад. По-голямата част от дните си прекарваха в гледане на филми и почти всяка нощ говореха за тях. Щедрата привързаност на Чад накара Левис да си откъдне. За първи път в своя живот той се чувстваше ненасилван. Чад

нищо не очакваше от него: ако искаше да отиде на кино, той биваше добре дошъл, ако не искаше, Чад свиваше рамене и отиваше сам. Той не се интересуваше от произхода на Левис и никога не го разпитваше за него, но когато Левис изпитваше нужда да говори, Чад слушаше, подобно на дебел изповедник. Никога не подхвърли осъдителна оценка, никога не раздаде упреци. Той изглеждаше на Левис като че ли странно издигнат над всички морални въпроси. За Чад концепциите за дълг, чест и истина — кодексът на бостънските високо интелектуални кръгове — не съществуваше, освен във филмите.

С кръстосани крака Левис седеше на пода, набощдаше полуготова китайска храна, пред него имаше бутилка вино. Той внезапно си даде сметка, че се усеща свободен и защото е така, се чувстваше чудесно. Междувременно, докато свърши бутилката, неговата представа за свобода се разшири още повече. Проблемът с неговите родители, той разбра сега, се състоеше в това, че те бяха стари. По-голямата част от неговите връстници в Харвард, също бяха стари — бяха родени такива. Както неговото семейство, така и те принадлежах на миналото, което Левис си обясняваше със сивия следвоенен Айзенхауеров свят. Той и Чад бяха различни. Те не даваха и пукната пара за условностите и кодексите. Те не се нуждаеха от предмети, както семейството на Левис — къщи, коли и колежански дипломи, и Левис диво се съпротивляваше — и пари.

Той почти припадна от изтощение в края на своята емоционална реч, а Чад седеше спокойно и кимаше. Накрая, той проговори.

— Да. Ние може би ще се нуждаем от пари си мисля, Левис. Може би ще имаме нужда от тях.

— Пари? Пари? Кой има нужда от тях? — Забравяйки за своя запасен капитал под въздействието на емоционалния момент, захвърли кутията с китайски полуфабрикат във въздуха.

— Ние се нуждаем от тях, Левис. За да правим филми.

Левис моментално изтрезня. Вгледа се в Чад.

— Нуждаем ли се?

— Разбира се. Ти и аз. Когато ще правим филми заедно. — Чад се прозина и се изправи. — Нека да спим сега, а?

— Окей, Чад — каза Левис покорно като дете.

Както обикновено, той легна на пода и в продължение на часове стоя буден, взрян в тавана. Чувстваше се преобразен, подновен. Чад

искаше да прави филми с него. Той го беше съобщил като че ли беше нещо, което се подразбираше, нещо, което и двамата знаеха. Левис се чувстваше високо почетен, осъзнаваше, че има цел. Когато се събуди на сутринта, той имаше махмурлук, но пак се чувстваше по същия начин.

С пет думи и една прозявка Чад му беше дал професия. Никой друг, освен неговия футболен треньор, не бе показвал такава проста увереност в него. Левис се усети като на футболния терен, когато хващаше съвършен пас, правеше финт, и после тичаше, печелещ пред отбраната, знаейки, просто знаейки, че беше способен да си пробие път към голлинията.

Мисълта на Левис се размъти, гласът на телевизионния футболен коментатор стана пищящо креслив. Главата на Левис клюмна между раменете и той заспа.

Все още спеше, когато половин час по-късно, Виктор, кинооператорът на Чад, когото Чад току-що беше освободил, премина свиркайки си покрай малкия бар и мислейки с известно удоволствие за предстоящото парти тази вечер.

В стаята в Трастевере Чад спря да товари своята камера и със странно изражение на лицето се обърна от Елен, отиде до вратата и я заключи.

— Ти разбираш ли? — обърна се Чад усмихнат към нея. — Виктор беше на път да си тръгне. Сега ще върви още по-добре. Схвана ли?

Елен несигурно го погледна. В продължение на часове бяха работили върху тези последни сцени и тя знаеше, че не ги прави както трябва. Той изискваше нещо — някакъв поглед, беше казал — и тя не го отправяше по подходящия начин.

Цял следобед беше неспособна да разбере защо. В този момент, когато Чад заключи вратата и усмихнат се обърна към нея, тя веднага разбра защо. Не се чувстваше вече в безопасност, страхуваше се.

— Какво правиш? — попита тя, чувайки как собственият ѝ глас се повишава. Това беше глупав въпрос и Чад не си направи труда да му

отговори. Все пак, тя много добре виждаше какво прави той.

Той държеше нежно камерата и изтриваше мазнината около обектива.

Когато Левис се събуди, беше следобед. Той залитна на излизане. Веднага, щом се изправи на чист въздух, се почувства много зле. Успя да се добере до една алея, повърна върху пръстена саксия с мушката и се почувства малко по-добре. Клатушкайки се стигна на няколко ярда по-нататък до къщата под наем. Разбра, че Фабиан беше напуснал и рухна от слабост върху стълбите. Над него вратата все още беше затворена. Чу равния протяжен глас на Чад и после тишината.

Веднъж в миналото, може би в Лос Анджелис, Чад му се яви като видение, обяснявайки, че той и Левис бяха отбор, това беше решаващото, но като отбор им трябваше попълнение. Имаха нужда от друг елемент, от трети фактор. Липсвала им, казваше Чад, една жена, една актриса, само че нейните артистични способности не били от първостепенна важност. Това, от което те се нуждаели, била подходящата жена с подходящото лице.

През последните три месеца в Париж, когато Левис работеше в кафене „Страсбург“, Чад прекара доста време в търсене на това лице. Той беше разговарял и изслушал около шейсет жени, доколкото Левис успя да разбере, също така и зад закрити врати. Никоя от тях не се оказа подходяща. Една вечер Чад се беше върнал в „Страсбург“, потен, задъхан, просветнал от вълнение: беше я намерил, срещнал я по улицата пред Синематеката. Била съвършена. Сега ги чакала в тяхната стая. Чад бил казал, че ще ѝ намери място за престой.

Напуснаха кафенето и си отидоха вкъщи. А там, очаквайки ги, на софата в мансардната стая, седеше Елен. Нейното лице изплува сега пред очите на Левис. Той изстена и се свлече по стълбите, съзнанието му внезапно потъна в мъглива безсъзнателност. Елен и Чад. Чад и Елен. Елен и Чад, и Левис...

Той не беше сигурен дали е спал, но като че ли сънуваше. Когато съзнанието му изплува отново, видя, че Чад се беше надвесил над него. За миг Левис не можа да разбере къде се намира и не можеше да си спомни какво се беше случило. Единственото, което осъзнаваше бе, че главата му болезнено пулсира и че гърлото му беше пресъхнало.

После нещо в маниера на Чад, нещо странно върна веднага паметта му назад. Главата му се проясни. Той погледна към Чад,

отново напрегнат.

Чад пристъпваше от крак на крак, което винаги при него беше признак на нервност. Изразът на лицето му издаваше противна смесица от потиснато вълнение и тревога. Той се потеше, въпреки че вечерта беше хладна. Ръцете му стояха в джобовете на омазаните му с петна джинси и той подрънкваше стотинките и ключовете, които винаги надуваха неговите джобове.

— Левис, нещо става с Елен. Тя като че ли е разстроена. Можеш ли да се качиш горе?

Левис стана и отправи към Чад дълъг поглед, после заизкачва стълбите. На вратата внезапно се спря.

В началото помисли, че стаята е празна. Виктор си беше отишъл. Всички светлини бяха загасени, светеше само една малка настолна лампа. Кабели се виеха из цялата стая. Апаратурата беше скупчена в ъгъла. До вратата имаше внимателно подредени кутии за филмови ленти.

Леглото, което заемаше по-голямата част от стаята, беше неоправено и след миг Левис осъзна, че този, който издаваше ужасния шум, трябва да беше Елен. Той с два разкрача прекоси стаята и издърпа чаршафа. Сърцето му бързо биеше и ужасяващо остра болка се надигаше към стомаха му.

Не знаеше какво очакваше да види — може би кръв, защото тя като че ли изпитваше болка. Нямаше кръв. Елен, свита в ембрионална поза по средата на леглото, издаваща сух, пъшкащ звук, като на прободена в стомаха.

Левис се наведе и обгърна раменете ѝ с ръце, съзнавайки, че той самият трепери не по-малко от нея. Внимателно повдигна ръце от лицето ѝ. Нямаше натъртване, порязване или подуване, нямаше видими наранявания, само мокри страни. Тя не отвори очи, не го погледна. Продължи все така да издава този ужасяващ сух звук. Левис беше толкова изплашен, че му трябваше време, преди да си даде сметка, че тя беше облечена само в много тънък копринен халат, и че под него беше гола.

Той внимателно я постави върху възглавницата и издърпа чаршафа до раменете ѝ. После се обърна към Чад, който пристъпваше до вратата.

— Копеле, мръсен перверзник. Къде е Виктор? Какво си й правил?

Той едва говореше поради гневния шок, който преживяваше. Погледът на Чад се сведе надолу. Той извади ръце от джобовете си и неопределено ги размаха във въздуха.

— Нищо, нищо, не съм я докосвал.

— Лъжец, проклет лъжец. — Левис залитна през стаята, сграбчи Чад за ризата и го запрати към стената.

— Удари ли я? Кажи!

— Да я ударя? Разбира се, че не съм я удрял, дявол да го вземе. — Чад безполезно извиваше дебелилото си тяло. — Ти мислиш, че бих бил или ритал жена? Не съм я докоснал. Не съм направил нищо, Левис, остави ме, дявол да го вземе, нали?

Левис бавно отпусна хватката си, отстранявайки малко Чад от стената. Чад започна нервно да ломоти.

— Пуснах Виктор да си иде. Преди малко. Един час. Може би два. Губя представа, когато работя. Съвсем последната част исках да снимам сам. Имах нужда да направя това, Левис. Когато Виктор беше тук, нещо не вървеше, разбирах, че иска да си тръгне. Всички вибрации бяха лоши. В ръката си държеше последното късче, а аз исках да го направя сам. Това е всичко. Това е всичко, което сме правили, Левис.

— Дебел хуй. Тогава как я докарахте до това състояние? Погледни я, хайде, добре я погледни...

Той извъртя главата на Чад към леглото. Чад се сгърчи като червей.

— Не зная, кълна ти се, Левис, не зная. Казал съм някои работи, може би, не мога да си спомня. Не вървеше както трябва. Тя не правеше погледа, не този, който аз исках, а аз трябваше да го постигна, Левис. Днес е последният ден. Аз казах шест седмици и два дни, и това е. Левис, остави ме, по дяволите. Ти какво, пиан ли си или нещо друго? Заболя ме, Левис, остави ме...

— Само да си я докоснал, катър такъв, само да си я натиснал, ще те заболи още повече, ще...

— Всичко е наред, Левис.

Гласът й го накара да подскочи. Обърна се и видя, че тя беше седнала в леглото с рамене, завити с чаршафа. Беше спряла да плаче.

Късно — много години по-късно — Левис си даваше сметка, че това беше първият и последен път, когато я беше видял да плаче.

— Всичко е наред, Левис, наистина. — Тя преглътна. Под грима лицето ѝ беше бяло като тебешир, на фона на тази бледност, очите ѝ изглеждаха огромни и тъмни. Левис пусна Чад и бавно тръгна към леглото.

Той застана на ръба му, разколебан и объркан, съзнавайки, че нещо става с него, нещо в него се променяше. После просто и несръчно подаде ръка и Елен я пое.

— Това е моя грешка. — Гласът ѝ беше успокоен. — Чад просто си вършеше работата. Трябваше му този кадър, а аз не можех да го направя както трябва. Той каза някои неща, това е всичко. И това ме ядоса.

Докато говореше това, тя погледна към Чад. Левис видя за миг как погледите им се пресрещнаха студено, с някакво съвършено разбирателство. После тя погледна настрана. Левис не се усъмни, че тя лъже.

В съзнанието му се появиха спомени — красиви и животински. Отхвърли ги, знаейки, че се страхува от тях, а дълбоко в душата си разбираше, че въпреки това те го вълнуваха. В този момент, както Чад мълчаливо стоеше там, Левис за първи път усети неговата способност да влияе. Той получи усещане за някакво неясно дърпане, за нещо, което се увиваше около него и около Елен. Усети, че трябва да се съпротиви по някакъв начин и че нищо в неговата собствена природа, нито в живота му, го беше подготвило да го направи. Усещаше го като че ли слепешката, прибързано и добродушно се блъскаше в нещо, което не разбираше, но не можеше да хване, а беше отчайващо важно да се измъкне отново здрав и читав. Тогава неговото желание да удари Чад, да му наложи своята превъзхождаща го физическа сила и просто да го смачка на пода, беше много силно. Той пристъпи напред, но после спря. Приглади назад русите си коси и се поколеба. Погледна от Елен към Чад и от Чад към Елен и после неопределено каза:

— О, по дяволите, хайде да се махаме оттук.

Изведнъж, без колебание, Елен се свлече от леглото, придърпвайки халата около себе си. Тя взе ръката на Левис.

— Левис, искам да дойда с теб.

Внезапно Левис изпита неясно чувство за триумф, неочаквано крилато въодушевление, като че ли бе водил битка и бе спечелил. Той погледна към Чад, но Чад изглеждаше безразличен. Той повдигна рамене.

— Партието сега започва, предполагам.

— Аз не искам да ходя на партието — обърна се Елен към Левис. — Не искам да се връщам повече в тази къща. Искам да напусна, да отида някъде другаде, сега!

Тя изрази молбата си с детска заповедност, обръщайки се към Левис, като че ли Чад не беше в стаята. Левис намери този зов за странно ласкателен, сякаш тя вярваше, че Левис можеше да се справя с всичко, което се отнасяше до нея.

— Ние нямаме нужда да идваме тук. Можем да отидем където поискаш.

— Благодаря ти, Левис. — Тя стисна ръката му. — Ще отида да се преоблека.

Тя се обърна и влезе в една от задните стаи, които използваша за гримьорна, и затвори вратата. Веднага след затварянето ѝ, Чад освободи дъха си с леко подсвирване. Той се облегна на стената, усмихвайки се и поклащайки глава.

— О, Левис, Левис...

Тонът му издаваше, че всичко това го забавлява, но същевременно звучеше твърде покровителствено. Левис го изгледа.

— Мога ли и аз да се посмея?

— Съмнявам се, Левис, дълбоко се съмнявам.

За момент Левис го погледна несигурно, после, тъй като въодушевлението му се беше изпарило заедно със странното, мистично усещане за властта на Чад, което беше изпитал преди няколко мига, той се свлече върху леглото.

Махмурлукът му довършваше своята работа, объркването също. Още трябва да беше пиян, помисли си. Той не разбираше какво по дяволите става, само ревнуваше и беше ядосан, че беше забъркан и изключен, властен и безсилен — наведнъж. Точно това, което ставаше, чувстваше като игра на власт, тест за сила, провеждана очевидно между него и Чад, а фактически между Чад и Елен. Изглеждаше, че тя се нуждаеше от него, тя се беше обърнала към него, не към Чад, и все

пак, някак си, неясно, той имаше усещането, че е използван. Той зарови глава в ръцете си.

Точно в този момент Чад беше станал много внимателен. Обясни, че Елен е извънредно напрегната, че да прави филм за нея означаваше твърде много, че поради напрежението накрая тя беше превъртяла по този начин. Жените, които изглеждат много спокойни, вътрешно са най-истеричните. Това, от което имаше нужда сега, предположи той, беше да отиде някъде и да си почине, точно както самата беше говорила от седмици. Очевидно Левис беше човекът, който трябваше да отиде с нея. Тя се доверяваше на Левис, беше го показала. Някой трябваше да я наглежда, те се съгласиха с това, иначе тя можеше отново да избяга, както беше направила в Париж, а нито той, нито Левис желяха това. Искаха отново да работят с нея — когато Левис видеше първите пробни снимки, щеше да разбере това. Тя има невероятната способност да прави филми, беше просто смайващо. Макар че би било по-добре тя засега да не знае това, не искаха да стане прекалено самоуверена, да стане независима. Тя все още беше твърде млада, още беше полужена-полудете, и ако тя приеме тази мисъл в главата си, би било по-добре да се държат с нея като с дете, да се шегуват с тази идея. Ако не иска да отиде на партито, да се върне в „палацото“, тогава това не би било много мило...

Той продължи известно време да говори по този начин, докато се върна Елен. Когато я видя, на Левис се стори, че това, което Чад беше казал, е вярно. Тя изглеждаше съвършено възстановена, все още малко бледа, но спокойна. Нервната криза, ако случилото се можеше така да се нарече, беше отминала.

Решиха Левис да я изведе някъде на вечеря и след вечерята ще измислят какво да правят по-нататък, дали да си отдъхнат и къде и кога да го направят. Чад участва в обсъждането. Изглеждаше като че ли бе загубил всякакъв интерес. Той просто кръстосваше из стаята, занимавайки се с апаратурата, преглеждайки кутиите с филмовите ленти. Когато накрая Левис и Елен излязоха, той едва погледна нататък.

— Какво? А, да, разбира се... Каквото и да решите, е добре за мен. Аз ще съм зает с монтажа. Обадете се. Когато и да е. Или аз ще дойда. Отлично...

Левис я заведе на вечеря в „При Алфредо“ на „Пиаца Агосто Императоре“, който беше прочут със своите „фетучини“. След великолепната храна и бутилката „Кианти“ Левис почувства, че настроението му се повиши. В отсъствието на Чад доскорошната сцена се отдалечаваше и започваше да изглежда недействителна. А объркването и тревогата, които Левис беше изпитал, сега намери за абсурдни. Това беше за първи път, когато той извеждаше някъде Елен, за първи път оставаше насаме с нея за по-дълго време и забеляза, че това го правеше малко непохватен.

Тайно поглеждаше към Елен. Ако тя поне малко флиртуваше, както обикновено правеха жените, би било по-лесно. Но тя никога не флиртуваше, той беше наблюдавал това през последните шест седмици. Също така беше наблюдавал, когато някой мъж се беше опитвал да флиртува с нея. Опитали бяха някои от екипа. Опитал беше и Лойд Бейкър. Левис беше видял как брадичката на Елен се надигаше, сините ѝ очи святкаха и после ставаха студени. Левис не искаше да рискува и да предизвика подобна реакция. Той откри, че във всеки случай, не му се ще да флиртува, че не му се ще да си подготви пътя за по-нататъшна стъпка. Обичайният му механизъм на действие към жените като че ли беше извън строя. Сега той му изглеждаше просташки претенциозен и съвсем неподходящ.

Това го постави в неизгодно положение. Левис не беше свикнал да разговаря с жените. Да закача, да намеква, да ласкае — в това беше изкусен, във всички тези неща. Но просто да разговаря като човек от същия пол — не, това му беше трудно. Избра неутрална почва и попита Елен за филма.

— Приятен ли ти беше? Хубаво ли ти беше да участваш в него?

— Чад няма да ми даде да видя пробните снимки, така че не знам. Но да, радвам се, че участвах. Чувствах... — Тя се поколеба — чувствах се способна да го правя. Това никога не беше ми се случвало преди.

— О, не се тревожи за пробните снимки. На никого не е разрешено да ги погледне. Чад предпочита така. Обича да е тайнствен. — Левис замълча и я погледна отблизо. — Вярно ли е това, което токущо каза? Все пак, една жена като теб... — Той леко се запъна. — Искам да кажа, представих си, че си доста уверена в някои неща.

— Така ли? Грещиш. — Тя се усмихна и го погледна право в очите. Левис започна да се чувства изненадващо щастлив.

— Аз обаче знам какво искаш да кажеш. — Той припряно продължи. — Искаш да кажеш, че си започнала да вярваш в себе си. Това е Чад. Той упражнява този ефект върху хората — не зная защо. Може би защото неговата собствена самоувереност е твърда като скала, не съм сигурен. Той може да ме накара да вярвам, да усещам, че умея да правя нещата. Нали знаеш — имаш всякакъв род мечти и си мислиш, че всички те са само мечти, и тогава някой като Чад пристига и те престават да бъдат вече мечти. Превръщат се в реалност.

— Ти това ли чувстваше? — погледна го изненадано тя.

— Да. Аз дължа много на Чад. — Той я погледна и после неловко извърна очи. — Днес следобед... аз искам само да бъда сигурен. Той, Чад не ти е причинил никаква болка, нали? Сигурна ли си?

— Не, не ми е причинил никаква болка. — Погледът ѝ стана затворен. — Той просто поиска нещо от мен, а аз не можех да му го дам, това е.

Левис я загледа внимателно. Тя подбираше думите си и те малко го притесниха. Той въздъхна.

— Ами, Чад не е нормален. Той и не претендира да е. Понякога си мисля, че е луд. Луд като лисица, може би. — Той замълча, после изрече въпроса, чийто отговор от седмици копнееше да научи.

— Харесваш ли го? Харесва ли ти Чад?

Тя се забави с отговора си, накрая леко повдигна рамене:

— Не зная, не съм сигурна. Просто ми е приятно да работя с него, струва ми се. Той ме кара да виждам нещата.

Поради неизвестна причина, Левис реши, че този отговор му е приятен. С леко чувство за вина той осъзна, че ако тя беше казала да, тя много харесва Чад, той не би го посрещнал с радост. Започна да се усмихва.

— Знаеш ли кое е любимото ястие на Чад? Той си го поръчва поне два пъти в седмицата. Пържено пиле по кентъкски, китайски ориз полуфабрикат и чай „Ърл грей“. И дребни сладки, ако може да ги намери, той ги обича...

— Така ли?

— Напълно, кълна ти се. Той спи с чорапите си и никога повече от четири часа на нощ...

Те и двамата започнаха да се смеят, образът на Чад се отдалечаваше и губеше своята заплашителност, ставаше леко абсурден. Това вдъхна увереност на Левис. Някак си му беше по-лесно да бъде с Елен, реши той, когато Чад отсъства.

— Кажи ми, — попита тогава той рязко — какво по-нататък искаш да правиш?

Той се наведе към нея, докато говореше и за първи път тази вечер леко я докосна с ръка.

Елен погледна надолу. Левис имаше хубави ръце. Тя почувства леко натискане върху ръката си, после бързо я издърпа. Тя стоеше, загледана в покривката на масата. Филмът беше свършил, тя би трябвало да реши, трябваше да планира — беше станало все по-неотложно да си направи план. Погледна към Левис.

— Не зная — каза простичко тя. — Всичко, за което мислех беше да свърши филмът. Не мислех за по-нататък.

— Ние ще направим и други филми — каза Левис с небрежна увереност. — Чад иска отново да работим заедно. Той сигурно трябва да ти го е казал?

— Спомена, да. Не бях сигурна, че наистина го мислеше. Надявах се.

— Разбира се, че наистина го мисли. — Левис беше съвсем категоричен. — Ние сме един екип сега: ти, аз и Чад. Един триумвират, триъгълник. Чад обича триъгълниците. Той мисли, че те имат магическа сила.

Тя му се усмихна сдържано. Левис се наклони напред.

— Виж, — каза той — спомняш ли си всички онези работи, които ми разказа за твоето семейство в Англия? Ами, очевидно, не би желал да се върнеш при тях. И няма нужда. Защо ли, забрави ги. Ти си с нас. Ние сега сме твоето семейство.

Елен погледна настрани.

Преди няколко седмици тя беше разказала на Левис някаква история, чиито подробности вече не си спомняше. Дали това не беше същата история, която беше разказала на Чад — не беше сигурна. Лъжите бяха толкова обърквачи и понякога я караха да се чувства ужасно уморена.

— Защо да не заминем във ваканция? Спомняш ли си, че веднъж говорихме за това? Само няколко седмици, само докато Чад си

пригответи филма. Можем чудесно да си прекараме времето. Има толкова много места, където бихме могли да отидем, мои приятели, при които бихме могли да останем... — Левис почувства, че започва да се изчервява. — Без ангажименти — добави той неловко — искам да го знаеш. Без ангажименти! — Той със смайване се чу да употребява това ужасно клише. Още по-смаян беше от това, че наистина го мислеше.

Елен го погледна спокойно. Ако той тогава не беше се изчервил и внезапно не беше започнал да изглежда много по-млад и по-неуверен, тя щеше да му отговори по друг начин. Но тя беше започнала да си дава сметка, че Левис Синклер не беше тази личност, за каквата го беше взела първоначално, и това я развълнува. Ако имаше нужда от помощ, помисли внезапно тя, а би ѝ се наложило да има такава нужда, тогава не би трябвало да се страхува да се обърне към Левис.

С копнеж помисли да отиде на някое спокойно място, някъде където би могла да мисли и да се опита да съгласува в себе си всичко, което се бе случило, откакто бе напуснала Оринджбърг и всички неща, които предстоеше да се случат.

— Би ми било приятно — каза тя накрая. — Бих искала да отида на някое спокойно, отпочиващо място. Толкова напрегнато работихме.

— Няма проблем. Шумно или тихо? Можем да отидем навсякъде, където пожелаеш. — Нейното примирително съгласие повиши настроението му. — Париж, можем да се върнем в Париж...

— Не, не там. — Тя обърна лице настрана.

— Зная! — Левис скочи на крака. — Хайде да вземем такси, да отидем на летището и да разгледаме разписанията за всички посоки. После ще решим, нали? Винаги съм искал да направя това.

Елен се обърна към него. Лицето му беше зачервено, очите му блестяха. Тя бавно започна да се усмихва.

— Просто така? Наистина ли го искаш?

— Искам го — каза Левис.

На летището тя стоеше в множеството, държаща като малко момиче Левис за ръка и гледаше към таблото с разписанието на полетите. Милано, Атина, Тенериф, Ню Йорк, Кайро, Алжир, Мадрид, Йоханесбург, Торонто, Сидни...

Левис силно се засмя.

— Не е ли чудесно? Защо никога досега не съм го правил? Това ме кара да се чувствам с петнайсет години по-млад...

— Навсякъде ли, Левис?

— Абсолютно навсякъде.

— Добре. Аз ще затворя очи, а ти изреждай номерата на полетите, ще избира един...

Въодушевлението на Левис беше заразило и нея. Тя затвори очи и за една кратка, бляскава секунда си спомни за Едуард. Трябваше да бъде направено по този начин, помисли предизвикателно. Трябваше да бъде толкова окончателно. Липсата на Едуард правеше целият свят да ѝ се струва еднакъв.

Левис започна да чете номерата, тя избра един. Беше полет към Лондон. Левис отиде при бюрото на „Ал Италия“ и купи два билета за първа класа. Плати ги чрез „Американ Експрес“.

Обратно в Рим, в къщата в Трастевере, Чад не бързаше да тръгне. Не му се искаше да се върне на партито, не обичаше тези събирания. За известно време постоя в стаята, заслушан в тишината. След това стана и започна да опакова камерата, своята собствена 16-милиметрова камера, на която той много държеше. Никому не бе разрешено да я употребява. Изчисти мазнината от обектива и после внимателно я излъска. Разглоби я парче по парче, внимателно и с любов постави съставните ѝ части в специално за тях предназначенията ниши в металната чанта. Затвори и я заключи.

Погали чантата така, както друг мъж би погалил кожата на жена или на любимото животно, после я остави до вратата. Провери няколко пъти последните кутии с филмовите ленти от днешното снимане, после и тях опакова в техните чанти и ги затвори с циповете. Придирчиво притегна няколко метра кабел, провери осветителните прибори. Техническият екип утре щеше да разглоби останалата апаратура. Не оставаше нищо друго да прави, но не му се тръгваше. През последните шест седмици той беше започнал да обича тази стая. Обиколи я, дръпна завесите, после отново ги отвори, после затвори кепенците. Още веднъж обиколи в кръг, накрая спря пред леглото, дълго и мълчаливо гледа към него.

По възглавницата имаше гънки, по нея все още личеше отпечатъкът от Еленината глава. Чаршафите бяха смачкани. Горният, който я беше покривал, беше отхвърлен.

След малко той пристъпи и влезе в леглото. Коленичи за момент, гледайки към възглавницата, разкراчил дебелиите си бедра с все позачестяващ дъх.

Наведе се напред, където беше лежала нейната глава. Остана така, присвит напред, облегнат с цялата си тежест върху лактите и коленете. После наведе лице към белия лен на възглавницата и започна да го търка напред-назад.

Започна кратко и конвулсивно да се задъхва. За миг помисли да извади камерата си отново, и само да я държи, макар и незаредена, но тя не беше вътре, така че се отказа. С кратко, конвулсивно движение зарови лицето си, скри го в мекотата на възглавницата, в тъмнината и почувства, че светът започна бързо да се върти. Потръпна, после изстена. Няколко минути по-късно, той коленичи назад и повдигна тежкото си тяло. Беше оставил следи: слюнка върху възглавницата и кал от обувките си върху белия чаршаф.

Неуспешно се опита да изчисти калта, припряно оправи възглавницата, дръпна чаршафа върху леглото, за да скрие следите от обувките.

После грабна чантата с камерата, чантата с кутиите с филмовите ленти и излезе от стаята. Пристигна на партито по същото време, когато Левис и Елен пристигнаха на летището. И щом стигна до вратите, по дочутия шум можа да определи, че веселието беше в разгара си.

Пазачите на портала разполагаха с цяла каса вино и бяха пияни. Единият от тях като че ли се опита да му каже нещо, но Чад не си направи труда да го чуе. Той плати на таксито и тръгна по пътя към къщата, клатушкайки тежките чанти в ръце.

Беше студено, но като че ли това нямаше значение за двойката, покрай която мина и която лежеше наполовина извън градинските храсти. Чад можа да види изкривеното като от болка лице на жената, приближаваща кулминационния момент. Отмина, без да се загледа. Главният вход на „палацото“ беше отворен, по терасата се разливаше светлина, а над музиката и шумът от гласовете, той дочу воят на едно куче.

Чад изкачи тежко стълбището към терасата и се спря пред прага. Там имаше много хора, хора, които никога преди не бяха срещали очите му, хора, които вероятно сами се бяха поканили. Мястото се беше превърнало вече в адска бъркотия. По постлания с мрамор приеман салон на принцесата се въргаляха празни бутилки от шампанско. Храна, настъпвана и размазвана се усещаше навсякъде под краката. И угарки. Незагасен фас гореше почти до позлатената, гравирана повърхност на една масичка. Чад подуши тежкия, сладък аромат на марихуана. Погледна към горящата цигара, внимателно я взе и я смачка с тока си. Тя вече беше оставила голяма изгорена следа върху масата.

Огледа се наоколо, примигвайки, леко замаян от светлината. Един от неговия екип беше излязъл да се разхлади накрая на стълбището, един от допълнително наетите се тъпчеше с хайвер с лъжичка. Докато Чад се колебаеше, вирайки се в множеството, към него приближи около метър и осемдесет високо видение, облечено в къса роба и с руса перука, която изобилно се спускаше върху раменете му, и носеше диаманти. То започна като натрапчива котка да се трие в Чад и изрече много неща на бърз, развален италиански. Когато Чад не отговори, то грабна ръката му и започна да я трие в леката подутина на алабастровите си гърди, а после я завря между бедрата си. Видението беше получило втвърдяване.

— Не точно сега — каза приятелски Чад и видението тръсна глава.

— Добре, заеби се — каза то на чист бруклински акцент и гневно изхвърча нанякъде.

Чад внимателно пристъпи между търкалящите се бутилки от шампанско и напредна по пътя си към залата. На входа на оживения приеман салон го поздрави Фабиан.

— Чад, закъсня. Левис току-що телефонира от летището... — Фабиан затършува из джобовете си, леко клатушкайки се и накрая извади парче хартия, на която беше надраскан един адрес. Той и Елен се цепят. Тръгнаха си за Лондон. Той ми каза да ти дам това, щял да ти се обади утре...

— О, чудесно... — Чад разсеяно поклати глава, Фабиан му махна и изчезна. Чад сложи парчето хартия в джоба си. Огледа се и въздъхна. Тъй като това беше оргия, тя беше отегчителна. Той реши да си

направи един чай в кухнята и после да отиде да спи, когато гледайки в огромното пространство на залата, през тълпата, съзря някого, когото позна. Спря и после проправяйки с рамо път на своите чанти, тръгна бързо напред.

Мъжът стоеше до вратата на библиотеката на принц Рафаел. Носеше черен, от три части костюм с погребална елегантност, точно по начина, по който беше облечен на другите два приема, когато Чад му беше хвърлил око. Лицето му, гледащо към залата, беше изпълнено с хладно отвращение. Библиотеката зад гърба му беше празна — положение, което според преценяващия погледна Чад, не беше случайно.

Чад изпъшка пред него при пристигането си и мъжът, който беше много висок, погледна надолу към Чад — само един и петдесет и два — така, както орел може да гледа към плужек. Чад зачака търпеливо. Постепенно, както очакваше, в тъмносините очи се появи знак, че го разпознаха. Разбира се, мъжът никога преди не беше виждал Чад, но Чад имаше основание да бъде убеден, че щом нещата бяха стигнали толкова далеч, мъжът сигурно се беше снабдил с описание на вида му, който беше лесен за разпознаване.

Мъжът пристъпи в библиотеката, без да каже дума. Чад мълчаливо го последва, затвори вратата и по своя преценка я заключи.

По тавана на библиотеката имаше фрески от Бенацо Гоцоли, а на интервали между шкафове с книги беше разположена серия от бронзови фигури от Бенвенуто Челини, които бяха притежание на фамилията на принц Рафаел от шестнайсет поколения. Красивите книги, много от тях твърде стари, облечени в телешка кожа, гравирани със златни семейни гербове, бяха главно порнографски, на които, както баща си и дядо си, принц Рафаел беше световно прочут колекционер. Очите на Чад примигнаха към фреските, преминаха по бронзовете на Челини, през подредените в рафтове книги и се спряха на мъжа, който сега стоеше пред гравирания мраморна облицовка. Чад не знаеше неговото име. До него, на пода, Чад забеляза нещо, което мъжът беше донесъл със себе си: голяма, в стил „Гладстон“ чанта, изработена от кафява крокодилска кожа. Леко озадачен, Чад погледна от чантата към мъжа, после обратно. Единият толкова строг, другото толкова крещящо. Той не би очаквал този мъж да носи тази чанта.

Чад, чието обоняние за сила беше много остро, гледаше мъжа и чакаше. Предполагайки, че мъжът очакваше да говори, той мълчеше. Имаше твърде добра представа, защо мъжът беше тук и изпитваше доста голям интерес да види как той щеше да се държи. Той нямаше да крещи, да вилнее, да прави сцени — Чад беше сигурен в това и беше прав. След като почака известно време, без признаци на безпокойство, мъжът заговори с ясен, равен глас на английски, с много слаби следи от френски акцент.

— Къде е тя?

Чад остави долу чантите си:

— Елен Крейг? — гласът му леко изскърца, както често ставаше, когато беше развълнуван. Той се питаше дали мъжът я знаеше по име и дали Елен му бе наговорила същите лъжи, които беше казала на Чад или по-различни... Но той нямаше начин да определи това от неговата реакция. Нито мускул не беше потрепнал по неговото лице. Чад, който два пъти преди беше наблюдавал това лице — без да спомене факта на Левис и Елен — с интерес го наблюдаваше сега. Тогава то не изглеждаше толкова неизразително. Сега мъжът кимна бързо, кратко.

— Тя току-що замина — каза Чад с лек кикот. Забави се малко, за да удължи напрежението. — С Левис.

Мъжът му хвърли продължителен, студен поглед. Чад беше поразен. Под силата на такова взирание, мъж по-слаб от него би потреперил и разбира се, би започнал да говори. Чад не направи такова нещо. Той почака и след миг мъжът се обърна с бърз, презрителен жест и тръгна към вратата.

Чад прекоси стаята и седна, настанявайки тежините си върху възглавниците от копринено моаре на претенциозно гравирани, позлатена кушетка. Той изчака, докато мъжът стигна до вратата и каза:

— Мога да ви кажа къде са.

Той не се огледа, но знаеше, че мъжът се бе разколебал, че би искал да излезе и да тръшне завинаги вратата. Чад философски чакаше: ако той излезеше — край. Имаше вид на човек, който би го направил, но от друга страна, щом я беше проследил чак дотук, вероятно не би имал проблем да я проследи и по-нататък. Левис беше глупак, помисли Чад, пощипвайки носа си. След като този англичанин се беше върнал в кафене „Страсбург“ и беше задавал въпроси, Левис се беше изнервил. Но рано или късно Левис щеше да се умори да бъде

внимателен. Така че, този приятел можеше да си отиде, без притеснение, само че Чад се надяваше, че няма да го направи. Той скришом премести субстанцията, която беше извадил от носа си, под вътрешната страна на копринената възглавница. Мъжът се обърна и приближи до него. Те се изгледаха още веднъж и този път, помисли Чад, мъжът по-точно премери височината му.

Чад се усмихна:

— Вие не сте неин баща, нали? Онзи приятел от „Страсбург“ не беше неин брат?

— Не.

Чад повдигна рамене:

— О, добре. Тя ми разказа известна история, която изглеждаше, че съвпада. Но аз истински не ѝ повярвах, защото беше гадна. — Той замълча. — Искате ли да ми разкажете всичко за това?

— Не мисля, че желая или че се нуждая да ви разказвам каквото и да било.

— Това е окей. — Чад отново добросърдечно се усмихна. — Все ми е тая. Във всички случаи ще ви кажа къде са. Но преди това, нека ви разкажа за филма. Относно Елен и филма.

Мъжът стоеше неподвижен и Чад облегат назад върху възглавниците, започна да говори. Той говори бързо, около пет минути, през които мъжът не го прекъсна нито веднъж. Това, което той имаше да каже, изглеждаше просто, защото планът на „Нощна игра“ беше прост: двама мъже, една жена, вечният триъгълник. Мъжете започват като приятели и свършват като съперници. Жената оцелява. Дватама мъже имат по-малко късмет — единият завършва убит от другия. В началото на филма жената изглежда като съкровището, а мъжете като ловците. Накрая ролите може би се сменят.

— Това е комедия — каза услужливо Чад.

— Звучи доста забавно.

— Нарича се „Нощна игра“. Всички сцени се развиват на дневна светлина — хората са тези, които са в мрак. — Чад замълча. — Ами, така са повечето хора, не мислите ли? Аз намирам това смешно.

Той беше успял да привлече вниманието на мъжа, който го гледаше замислено.

— Не, трагично?

Чад се захили:

— О, разбира се. Трагично и смешно. И двете едновременно. Както в живота.

Устните на мъжа се стегнаха.

— Губите ми времето... — Той се приготви да тръгне.

— О, не мисля така. — Гласът на Чад звучеше смирено. — Виждате ли, идеята за филма ми дойде, след като видях вас.

Мъжът се спря, после, както Чад знаеше, че ще направи, бавно се обърна обратно. Той гледаше на Чад с презрение.

— Ние никога досега не сме се срещали.

— О, да сме се срещали? — Не. Но аз съм ви виждал два пъти, само че вие не ме видяхте. — Чад се изкиска. — Видях ви с Елен в Париж. Вие я върнахте в кафенето „Страсбург“ веднъж и я взехте оттам на следващата вечер. Тя за първи път не спомена нищо за това и така, разбрах, че беше важно за нея. Елен никога не говори за нещата, които имат значение за нея — поне не на мен и на Левис. Аз харесвам, че е потайна. Това е хубаво. Левис, разбира се, не осъзнава това, дори няма представа за него. Но Левис е наивен, знаете. Дъра-дъра-дъра. Левис всичко изкарва навън...

— Говорете по същество.

— Добре. Въпросът е, че когато Елен изчезна за тези няколко седмици, аз предположих, че тя е с вас. Беше, нали? И това беше смешно, защото Левис беше истински покрусен, истински разтревожен. Той мислеше, че тя няма да се върне пак. Аз не казвах нищо. Но знаех, че тя ще се върне. Така че, аз знаете ли, чаках. — Чад замълча. — Аз никога нямам нищо против да чакам. Това е една моя дарба да бъда търпелив.

— Моето собствено търпение няма чак такива размери. То вече е на изчерпване. Говорете по същество.

— Въпросът е... — Чад несмутимо се усмихна. — Вие сте търсили Елен, прав съм, нали? Сега мислите, че сте я намерили. Добре, ама не сте. Аз я намерих. Защото я разбирам. Познавам я. — Той скромно погледна. — Ако вие все още искате да намерите точно къде е, аз мога да ви дам адреса ѝ в Лондон и вие можете да отидете там. Но няма да имате никаква полза от това. Ако искате истински да я намерите, ще я намерите в този филм. В този и в другите, които тя ще направи. С мен.

Настъпи дълга тишина. Чад, който се оживяваше от напрежението, поглеждаше към Едуард с респект. Приятно му беше да играе с друг добър играч. Той се питаше дали мъжът ще направи грешката — лесната грешка — да стане пренебрежителен.

Едуард, гледайки към дебелията и малко смешна фигура на Чад, се изкушаваше — не да се ядоса, не беше толкова глупав, но да отхвърли от него и това, което той казваше, изкушаваше се от това. Един нисък, дебел, грозен и самомнителен човек, позьор, глупак. Той се изкушаваше да мисли всичко това и да го каже. Но той също така усещаше силната воля на Чад, и тази сила в никакъв случай не подценяваше. Спокойно погледна към Чад, оставяйки си време да обмисли предварително, както при шахматна игра, търсейки слабостта на своя опонент. Самомнителността, реши накрая той. Дебеланкото беше станал неспособен да устои на изкушението да направи силен, драматичен ход, един агресивен ход, един топ, движещ се напред по диагонала на шахматната дъска, или царицата, може би, вкарана нетърпеливо в играта. Едуард реши да се спретна класическия отбранителен отговор: малкото на пръв поглед неуместно придвижване на една пионка. Един квадрат.

— Не разбирам. — Той позволи на чувството да се прояви в гласа му. — Не е възможно. Мислех, че я познавам.

— Може да сте я познавали, предполагам. Мислите, че я обичате, нали? — дебеланкото изглеждаше едновременно съчувствен и безразличен. „Добре“, помисли си Едуард. Той се прокллинаше, че го направи, но кимна в съгласие.

Дебелият мъж остана доволен. Той се изправи и запристъпя от крак на крак.

— Виждате ли, не сте я познавали цялата. Само част от нея. — Той задрънка стотинките в джоба си, после, като започваше да се вълнува все повече, повиши глас, извади ръцете си и ги размаха — две дундести розови лапи във въздуха. — Тя прави това, наблюдавал съм я. На хората дава части от себе си. Все още не знае коя е и е изплашена, затова ни дава само по малко от себе си тук, малко от себе си там — опитвайки, знаете ли, очаквайки реакцията, и тогава, когато реши, че се е раздала твърде много, се изплашва. Тогава започва да лъже. Всичко това е самозащита. Усъвършенства се в това и го знае. На мен тя ми каза наистина големи лъжи. Други каза на Левис. Очаквам, че е

лъгала и вас. Няма защо да се притеснявате. Няма значение. Тя го прави единствено от страх. Като че ли усеща, че упражнява този невероятен ефект върху хората и по-специално върху мъжете, но не го разбира. Мисли си, че ако те я познаваха, ако познаваха момичето зад лицето, може би не биха я харесвали, може би не биха я искали. Биха могли да я отхвърлят. Тя е наистина несигурна, знаете ли? Нещо в нейното детство се е случило, предполагам...

Едуард внимателно изслуша този изблик. Под баналността на думите, той усети интуицията и разбра, че беше остра. Още един малък ход, помисли си той. Дебеланкото би се нуждал сега от малък подтик. Едуард въздъхна и наведе глава. Това беше достатъчно.

— И преди съм срещал жени като тази... — Чад размаха ръце. — Не толкова красиви, може би, но със същия синдром. Затова в момента, в който я видях, аз знаех, че тя беше подходящата. Знаех, че много добре ще пасне за филма. Има го в очите ѝ, може би — Тя сякаш едва се движи, а очите ѝ говорят на камерата. На моята камера. Защото аз знам къде да я търся и как да я извадя. На моята камера тя казва истината. Всичко. Без лъжи. Преставя да се страхува, и ѝ се отдава истински. Както при секса. Наистина го мисля. Тя би била добра във филмите на всекиго, но моите филми ще я направят звезда. Повече от звезда. Една легенда.

Едуард го погледна. Ръцете на Чад бяха стиснати една в друга, пълното му лице триумфираше. В този момент Едуард го ненавиждаше, намираше го неуравновесен, малко луд, но и не по-малко застрашителен. Тогавя той се изплаши за Елен.

— Мислите ли, че това е, което тя желае?

Той постави въпроса студено, но Тадеус Анджелини вече бе отвъд всяка предпазливост.

— Тя все още не знае какво иска. Ще разбере, когато види този филм. Или може би следващият. Ще осъзнае, че тя се намира там — върху целулоида на лентата. — Чад замълча и състрадателно погледна към Едуард. — Вие не трябва да обръщате внимание на това, че тя ви е напуснала, знаете ли. Предполагам, че това е нормално за нея. Беше само в неподходящо време. Тя винаги е искала да играе, още от времето, когато е била малко момиченце. Тя ми го каза и аз ѝ вярвам. Това е точно онова, което тя знаеше, че трябва да прави. Това е

наистина много тежко за нея — като, знаете ли, нейна съдба. Ако я бяхте срещнали по-късно, всичко би могло да бъде различно.

— Защо?

Чад погледна нетърпеливо:

— Ами, тя е жена. Рано или късно, ще започне да мисли за любов, брак и деца. Но дотогава ще е направила вече кариера, ще бъде звезда и тогава ще реши, че не е истински осъществена. Че се нуждае от нещо повече. Това са глупости, разбира се, но жените са така устроени. Тя ще убеди себе си и ще го повярва. Ако тогава се появяхте, кой знае? Бихте могли да имате късмет — Той сви рамене. — И бихте все пак се почувствали наранен накрая. Тя не се нуждае истински от такова нещо, виждате ли, и в крайна сметка ще го осъзнае. Това, от което се нуждае, истински се нуждае, само аз мога да ѝ дам...

— И какво е то?

Чад се изкиска:

— Безсмъртие.

„Мат“ — помисли Едуард. — „Мисли, че ми обявява мат“. Той погледна към Чад, към малките му, блещукащи зад тъмните очила, очи. Усмихна се.

— Не ви вярвам — каза той твърдо.

Чад го погледна, смутен от простотата на изявлението, но бързо се окопити.

— Мислите, че бъркам по отношение на подходящото време?

— Мисля, че може би сте прав по отношение на времето. Мисля, че грешите в крайния резултат. Мисля, че подценявате жените, че подценявате Елен. — Едуард замълча. — И хората, вероятно. Нещата, които така лесно отхвърляте — любов, удовлетворение, брак, деца — нима повечето от хората, мъжете и жените ги отхвърлят, нима те не се нуждаят от тях?

Чад се поколеба. Той си сложи ръцете обратно в джобовете и започна да дрънка с ключовете. Погледна към краката си и после с лукавство към Едуард.

— Аз не се нуждая от тях.

— Искате да кажете, че сте по-малко човек?

— Или повече човек. — Чад се засмя.

Едуард студено го изгледа. Той помисли, че може би дебеланкото вярваше в това, което казваше и ако беше така, в крайна сметка неговата непълноценност щеше да се прояви и във филмите му. Той се обърна към вратата и след моментна пауза Чад забърза след него.

— Искате ли адреса или не?

Той размаха парчето хартия. Едуард погледна към него и после отвърна поглед.

— Благодаря, не се нуждая от него.

Той стигна до вратата, отключи я. Чад сложи парчето хартия обратно в джоба си.

— Позволете ми да предположа — отивате в Лондон, нали?

Едуард се обърна и видя, че дебелият мъж все още приятелски се усмихваше.

— Лондон? След всичко, което ми казахте? Всичко, което обяснихте? Не, ще се върна в Париж.

Чад изгледа Едуард подозрително:

— Искате да кажете, че въобще нямате намерение да влизате в контакт с Хелън?

— Няма да ѝ се обаждам, не.

— Искате ли да ѝ предам някакво послание или каквото и да било?

— Елен и аз не се нуждаем от посредници.

Беше казано с пресметнато високомерие и дебелият мъж се намръщи.

— Защо продължавате да я наричате Елен?

— Защото това е истинското ѝ име — каза Едуард. После той излезе и тихо затвори вратата след себе си.

Чад остана раздразнено да гледа към вратата. Той мразеше, когато другите излизаха. Наслади се от мисълта, че можеше да настигне мъжа и негова да бъде последната дума, но после отхвърли идеята. Кръстоса обратно стаята и видя кафявата крокодилска чанта, носеща инициалите „Е. С.“. Отпрати я в ъгъла с див ритник и след малко отново седна на кушетката.

Мъжът по всяка вероятност го подвеждаше, помисли утешавайки се. Той беше добър актьор, имаше твърде силно самообладание, това

беше всичко. А и този костюм помагаше. Чад беше наблюдавал с интерес костюма. Реши, че той самият би могъл да научи нещо от този костюм. Не от човека, защото той грешеше, заблуден в тъмнината, както всички мъже, когато са замесени жени.

Той свали очилата си, дъхна в тях и ги изтри в ръкава. Без очилата си, Чад беше силно късоглед: голямата стая, фреските, книгите, бронзовите фигури внезапно се размазаха.

Той се облегна назад върху възглавниците, осъзнавайки, че е малко изнервен, объркан, нещо, което беше изпитвал рядко. А в този ден го изпитваше за втори път. Най-напред заради Елен, сега заради този мъж. За кратко си позволи да мисли за сцената, която се беше развила в къщата в Трестевере: споменът го изпълни с топло и гневно сподавяне на плътското желание. То не си беше отишло, както се бе надявал. Разговорът с мъжа също не беше изцяло приключил, както би желал. И двамата, и мъжът, и Елен, му се бяха изплъзнали. Той беше усетил как ласото на волята му беше започнало да се затяга около тях, а после, после те бяха успели да се измъкнат и да се освободят. Сякаш разбираха нещо, знаеха нещо, което самият Чад не знаеше или не разбираше. И това знание им придаваше голяма борбена сила, която именно го беше разстроила. Нямаше винаги да бъде така, реши Чад.

Очите му пробляснаха при вида на елегантно подвързаните томове с порнография, на които преди няколко седмици беше хвърлил несистемен поглед. Порнографията го отегчаваше. Нейните все помръсни методи се струваха на Чад отчайващи, патетични и обречени на постоянен неуспех. Метафори за притежание, това беше всичко. Лицето му доби присмехулен израз. Сексуалното притежание се струваше на Чад нещо дълбоко тривиално. Не притежанието беше това, за което той мечтаеше, неговите пози не усиливаха пулса му.

Изкуството, изкуството беше друго нещо. То беше върховно притежание. В мисълта си той с наслада се обърна към филма, който току-що беше направил. Остави го да препуска през съзнанието, сцена след сцена, кадър след кадър: точен, красив, с вътрешна сила, неговият филм, неговото създаване, неговото безсмъртно дете. Той се успокои незабавно, както винаги беше ставало в подобни моменти. Това беше олимпийско спокойствие, спокойствие на силата и абсолютния контрол. То накара тялото му да се стегне и втвърди.

Той постави ръце между слабините си, като изразено внимание към този факт, и затвори очи. Фигурата на Едуард се отдалечи, приближи се фигурата на Елен. Той остана доволен, че тази промяна му даде съвършената възможност да изследва нейните черти, необходими за неговата цел. Направен му бе най-безценния подарък, съвършеният инструмент, инструмент от плът и кръв. Съзнанието на Чад се понесе, привлечено от бъдещата хармония, която този инструмент трябваше да осъществи. Съчетавайки ги, Чад затвори очи и остави ума си да се пресели в сладкия негативен мрак. Неговата чернота и само неговата чернота го освежаваше. Скоро, както винаги, той сякаш зазвъня, изпълнен с образи. Чад ги наблюдаваше и обединяваше, заслушан в песента им.

В Париж, в кабинета си в Сен-Клод, Едуард се пресегна през бюрото и притегли телефона към себе си.

Мислеше за разговора си с Тадеус Анджелини, мислеше за Елен, за подаръците.

На бюрото до телефона стояха три неща: снимката на Елен, чифтът сиви ръкавици „Хермес“ и пръстенът с квадратно изрязания диамант. Замислено ги разглеждаше, опитвайки се да остане спокоен. Болката, която изпита, когато намери тези ръкавици и пръстена в нейната стая, беше неимоверно силна. Как да остави тези, заедно с всички други неща, когато беше вярвал, че те бяха като връзка между тях, като талисман на тяхната любов.

Сега можеше да ги гледа по-спокойно, по-малка беше и болката. Причиняваше му страдание да го мисли, но разбираше, че може би Анджелини беше прав: диамантът и своята любов той ѝ беше подарил в неподходящо време.

Сега помисли за другите, по-малко осезаеми подаръци, които Елен дори не знаеше, че бе получила от него: подарил ѝ беше време, подарил ѝ беше възможността за избор, подарил ѝ беше дори своето отсъствие.

Той не можеше да размисля без болка за нито едно от тях. През цялото си връщане от Италия беше мислил и планирал, все пак сега се разбунтува. Докосна телефона и знаеше, че би могъл да отиде в

Лондон и да я види. Знаеше, че беше повече от възможно тогава да я доведе със себе си.

Изкушението беше толкова силно, той държеше съвсем неподвижна ръката си върху телефонната слушалка. Да стигнат толкова далеч, да станат толкова близки и след това да не я последва в Лондон. За момент това му се стори непоносимо: трябваше да отиде, трябваше. После помисли отново за всички неща, които му беше казал Анджелини и отново чу камбаната на истината в тях.

Елен сега беше на възрастта, на която беше той в Лондон по време на войната, беше обичал Селестин, беше боготворил Жан-Пол, научил бе за смъртта на своя баща. Време, когато светът се променяше от секунда на секунда, време, когато беше сграбчвал с увереност и беше изпълван с амбиции, както Елен бе сега. Не, той нямаше да отиде в Лондон.

Вместо това, както беше планирал, набра номера на Симон Шер, който преди две години се беше преместил в дирекцията на „Партекс“ в Тексас. Сега Шер беше дясната ръка на Дру Джонсън. Когато той се обади, гласът на Едуард беше напълно безчувствен.

— Симон? Отскоро ние имаме известен брой придобивки като част от нашата политика на диверсификация. Поправи ме, ако греша...

В Далас Симон Шер се усмихна на шегата. Кога Едуард бе грешил в бизнеса?

— ... но една от тях беше компания за разпространение, мисля. Една компания за разпространение на филми.

— Така е. Наричаше се „Сфера“. Това от наша страна беше упражнение по губене на авоари. Като компания те бяха съвсем катастрофирали, но ние ги купихме на добра цена и те имаха някакво ценно имение.

— Какво направихме с него?

— Все още нищо. Стана само преди два месеца. Все още проучваме потенциалното развитие на дяловете на собствеността. — Шер замълча. — Искате да направя проверка ли?

— Не. — Настъпи кратка пауза. — Какво ще струва ако подновим дейността на компанията?

— Какво? Като действаща в разпространението? — изненадата на Шер се долови в гласа му. — Не много, предполагам. Би зависило от равнището на обвързването, което искаме. Два милиона. Бихме

могли да подновим дейността и за по-малко, но ако възнамеряваш разширение... — Той замълча. — Мога да ти дам някои цифри, но ние имаме правото на избор. В момента киноиндустрията е много непостоянна и несигурна, а без здрава продукция, една компания за разпространение, остава слаба. „Сфера“ беше в конкуренция с главните клонове на студията за разпространение и загуби. Беше също така слаба на административно равнище, разбира се, но във всички случаи, това не беше единственият им проблем. Ние решихме, че „Партекс“ би...

— Искам да подновя дейността на компанията.

— Какво?

Челюстта на Шер увисна. Той също така си представи Едуардовото обвързване с филмите, както можеше да предвиди и неговия опит с машините за изстискване на сокове във Вегас.

— Аз искам да бъде подновена дейността ѝ като разпространителска компания с перспектива в скоро време да може да инвестира в производството на филми.

— Производство? — Шер усещаше, че полудява. Сигурно не беше чул добре. — Искаш да кажеш, че ще правим филми?

— Не да ги правите, а да ги поддържате. Говоря много сериозно по този въпрос, Симон. Очевидно, ще трябва да се занимаем с това, но имах предвид първоначална финансова подкрепа за около шест милиона. Вероятно един тригодишен период на загуба, с цел възвръщане и печалба след около четири години...

— Едуард, помисли за минута. Ние говорим за филми...

— Аз лично ще финансирам операцията и ще поръчителствам, но не искам моето име по никакъв начин да бъде свързано с нея. Искам „Сфера“ като челна операция. — Той замълча. От тона на гласа му, Шер можеше да каже, че той беше започнал да си води бележки. — Ще имате нужда от човек, който да набере персонал, да бъде много опитен, някой който познава студията отвътре. Имам нужда от търговските данни на „Сфера“ за периода от последните десет години и търговските данни на нейните извънстудийни конкуренти. Имам нужда...

— Имаш нужда аз да се кача на самолета — завърши Шер вместо него. Той започна да се усмихва. Това беше една луда идея, а всички Едуардови луди идеи имаха страхотен резултат. — Мога да го

направя утре — каза сухо той. — Но не мога да го направя тази нощ. Искаш ли Дру да бъде замесен?

— Разбира се, той е председателят.

Шер захихика. И двамата знаеха, че доколкото се отнасяше до Едуард, това нямаше никакво значение.

— Много добре тогава, той е мой приятел. — Едуард се поправи. — Кажи му, че се нуждая от неговата помощ.

— Ако му кажа това, той ще долети също.

— Тогава непременно му кажи.

Настъпи кратка пауза, през която Шер говореше със секретарката си за разписанието на полетите и внезапно си даде сметка, че за първи път в десетгодишното им сътрудничество Едуард беше изразил нужда от помощ.

Този факт леко го обезпокои. Когато отново пое телефона, гласът му беше предпазлив.

— Ти добре знаеш какъв вид загуба можем да претърпим от това, Едуард? — започна той, чувствайки се глупак. — Сигурен съм, че знаеш, разбира се, но това ще бъде за всички ни нов курс на действие... Това е лудница, Едуард, тя е прословута със своята непредсказуемост. Ние...

— Ние водим политика на диверсификация, нали? — Едуард като че ли се забавляваше.

— О, разбира се, но с перспективи за печалба. Тук ние ще имаме — ти ще имаш — много тежка загуба и...

— О, аз мога да изчисля загубата — каза Едуард.

Докато говореше, той гледаше снимката на Елен и истинската природа на загубата стоеше ослепително пред него. Той я видя за миг — една бъдеща пустош, едно бъдеще без Елен, едно бъдеще, което бе ужасно продължение на чернотата на неговото минало.

Той се поколеба, после обърна снимката.

— Аз мога да изчисля загубата — повтори с повече твърдост той.

ТРЕТА ЧАСТ

ЛЕВИС И ЕЛЕН

*Лондон — Париж
1959-1960*

— Ще обядвам в онзи нов италиански ресторант, за който ти говорих, с великолепни хора. Защо не се присъединиш към нас?

— Не, благодаря ти, Левис.

— Имам билети за „Ковънт гардън“ за утре вечер. Участниците са като златен прах. Пее Калас. Моля те, ела.

— Не, благодаря ти, Левис.

— Олбани дава парти тази вечер, и двамата сме поканени. Това е едно от най-изумителните места в Лондон. Трябва да го видиш.

— Левис, не, наистина.

Ловен бал в Оксфордшир, откриване на нов нощен клуб в Мейфеър, джаз в „Честър Скуеър“ на новозабогателия и модерен драматург на „Роял корт тийтър“, закуска-парти в „Брингтън“, танци в „Дорчестър“... След месеци в Париж и Лондон, месеци на необичаен обществен покой, Левис се беше съвзел отново. Той беше неуморим.

— Жислен Белмон-Лаон — каза Елен, изненадвайки го. Тя леко се намръщи и смени темата.

На следващия ден тя беше много спокойна, а на Левис му се стори, че е бледа. Това го разтревожи и отказът ѝ да излезе където и да е от малката къща го обезпокои. Все повече му изглеждаше неестествено, като че ли тя се страхуваше от нещо.

На Левис му мина през ум, че тя по някакъв начин може би не се чувстваше добре — наистина понякога изглеждаше като че ли беше под напрежение. Но Елен пропъждаше подобни тревоги, когато той ги изразяваше и след няколко дни започна да изглежда не толкова бледа и отпаднала. След два дни на въздържание Левис отново започна да приема покани. Правеше го с известна вещина. Честолюбието му се засягаше, защото Елен изглеждаше безразлична към това дали той отиваше или оставаше.

В края на ноември, след като бяха стояли в Лондон три седмици, схемата се установи от само себе си. Левис се запътваше, и все още,

спорадически опитваше да придума Елен да го придружи. Той приемаше нейните продължаващи откази с примирена любезност и объркан вид.

Една сутрин, Левис тръгваше за някакъв организационен обед, и беше закъснял. Елен седеше на кушетката срещу прозореца, четейки „Таймс“. Левис, обличайки своето кожено палто от викуна, шала я ръкавиците си — навън беше много студено, се засегна, когато разбра, че неговото излизане не бе отбелязано дори и с поглед. Тя разсеяно му каза довиждане, но когато той излезе, тя погледна, и го видя как бързаше по улицата.

Той беше с гръб към нея. Тя го наблюдаваше, как се обърна с лице по посока на „Куин роуд“, където щеше да вземе такси. Вятърът развяваше русата му коса, той сложи ръце в джобовете. Изглеждаше елегантен, по англичанин от англичанин.

Тя го наблюдаваше, докато той се изгуби от погледа ѝ, после се върна отново към вестника. Той съдържаше репортаж от Ню Йорк за приема, даден за представяне колекцията на Виспиянски. Имаше ерудиран и ентузиазизиран преглед на работите на Виспиянски и снимка на барон дьо Шавини на приема. До него, носеща дебело, колкото кучешки оглавник колие от диаманти, стоеше Жислен Белмон-Лаон, чиято компания, беше отбелязано, току-що беше завършила новия вътрешен дизайн на представителните зали на „Дьо Шавини“ на Пето авеню.

Тя остави вестника. Да знае, че Едуард беше в Лондон я изпълваше с ужасно, болезнено, нервно вълнение. Сега той повече не беше там, почувства се доволна. С притъпено чувство гледаше снимката. Това разбира се, можеше да се очаква. Два месеца, или повече, бяха изминали. Ако не беше Жислен Белмон-Лаон, рано или късно щеше да бъде някоя друга.

След малко тя отново взе „Таймс“ и обърна на финансовата страница. Това беше нещо, което беше започнала да прави всеки ден, само че не, когато Левис беше там, защото той би ѝ се присмял. Търпеливо беше започнала да чете: попечителство, ценни книжа, полици, търговски артикули. Всичко това намираще трудно за разбиране, и все пак странно успокоително, и имаше оптимистичната вяра, че ако истински се заеме, би могла да ги усвои. Зад сухите формулировки на бюлетините и на цифрите, които все още я

объркваха, тя предусещаше драми, животи, кариери, богатства, които хора натрупват и губят много бързо — и това я интересуваше. Един ден, четейки тези бюлетини ѝ беше хрумнало, че парите могат да представляват и средство за отмъщение, по начин, за който тя никога не беше мислила преди. Спомни си за Нед Калвърт, когато ѝ беше дошла тази идея. Сега, ако имаше сведение относно памучната индустрия, тя го прочиташе най-напред. Разбира се, за да натрупаш пари като това средство, трябва първо да имаш някаква сума. Тя все още нямаше, трябваше да спечели. Необходимостта от това ставаше все по-неотложна.

Остави вестника и се загледа из стаята. Паниката ѝ започваше да се възвръща, и тя се бореше с нея. На един от столовете Левис беше захвърлил тъмнозелен пуловер, който беше носил предишния ден. Беше скъп пуловер и тя замислено се загледа в него. Даваше си сметка, че би било много лесно да отиде на обяда с Левис. Би било също така еднакво лесно да го убеди да остане тук. Една дума, един жест. Би могла да направи този малък ход по всяко време, откакто бяха напуснали Рим.

Но беше започнала да харесва Левис, и така — съвестно и внимателно — не беше направила жеста, нито бе казала думата. Не искаше да причини болка на Левис. И още нещо също я задържаше — упорството, непреклонността да се придържа към спомена за Едуард, неохотата да убие в себе си онова силно и блестящо нещо, което все още я оживяваше.

Но се чувстваше сама. И също така се страхуваше. Гледаше сега към улицата, която беше влажна и празна. Мислеше за Левис. Изпита облекчение, че се беше държала по този начин, а след това, съвсем внезапно — и неизбежно съжаление.

Още в следобедите бързо притъмняваше. В четири и половина Елен дърпаше алените вълнени завеси върху малките прозорци, палеше лампата и седнаше срещу камината, в която въглищата изгаряха зад черната викторианска решетка. Понякога си правеше чай. Започваше да харесва тези прости ритуали. Дори, когато се връщаше в годините назад, в Алабама никога не беше така влажно и студено, както беше сега тук. Но на нея ѝ харесваше това влажно време.

Доставяше ѝ наслада червеникавокафявият цвят на лондонските платани, купищата влажни листа по паважа, сланата, от която сутрин тревата и клоните на дърветата побеляваха и мирисът на Лондонския въздух, който беше някак земен и остър, и леко опушен. От всичко най-много обичаше светлината на този град заради нейната мекота и сивота и заради леката мъгла, която понякога надвисваше над Темза.

Доставяше ѝ удоволствие да наблюдава как времето отминава, толкова осезателно, да наблюдава как следобедът потъмнява, приближавайки се към вечерта, да гледа светлината на уличните лампи и хората, с приведени от студа глави, бързащи да се приберат след работа от метрото вкъщи. Тези обикновени неща я утешаваха. Започна да се надява, че скоро ще завали. Никога не беше виждала сняг, освен на снимка.

Къщата им беше дадена под наем съвсем неочаквано. В началото, когато пристигнаха в Лондон, се настаниха при приятелката на майката на Левис, в просторен, модерен апартамент на „Ийтън Скуеър“. Тяхната икономка, една американка, се намираше в спазъма на сезона на предколедните приеми. Тя беше шик жена, но твърде небрежна по отношение на гостоприемството. Елен се беше затворила по отношение на нея, затворила се беше и за вихрушката от дейности, в които Левис се готвеше да се хвърли с огромен ентузиазъм. След като работата по снимането на филма беше завършила, тя се чувстваше неспокойна и изразходвана. Всички събития от миналото лято, които с такава бързина се бяха следвали едно друго упражняваха натиск върху съзнанието ѝ. Те бяха започнали да нахлуват нощем в сънищата ѝ, хаотично, злостно объркване. Това, което бе желала — сега си даваше сметка, че го беше получила — беше едно тихо място, където би могла да пълзи и се превива като ранено животно и да остави времето да тече.

Те не можеха да останат безкрайно в къщата на „Ийтън Скуеър“, и Левис беше започнал да се тормози от това, когато съвсем неочаквано му се обади художничката на портрети, лейди Ан Нийл. Той я познаваше слабо, чрез приятел на негов приятел тя беше чула, че търсел място, където да живее и му бе предложила своята малка къща.

— Тя е там, а аз използвам студиото над нея — каза със своя рязък глас. — Но сега живея с приятелка, така че, ако искате може да живеете в къщата.

На следващия ден те наминаха да я видят. Разглеждането не продължи дълго, тъй като беше малка къща с тераса, с две спални на горния етаж, с хол и кухня на долния. Спалните бяха с пиринчени табли на леглата, покривките бяха от снадени парчета, имаше окъсани черги и газени лампи. В кухнята имаше широка черна печка, на която можеше да се готви, дрешникът беше затлачен от безразборно наблъскана стари сини и бели съдове от прочутата английска порцеланова фирма „Спод“, а подът беше от йоркски камък, който беше изключително студен. Малката всекидневна беше неподредена и хубава, подът ѝ беше покрит със стара турска килимена черга, стените и бяха покрити с картини и импровизирани лавици с книги. Две тежки червени кресла бяха разположени до камината, а върху нея стояха две стафордширски кучета, ваза от синьо стъкло, пълна с кафяви птичи пера, едно щраусово яйце и редица загладени, сиви морски камъчета. Тя не беше нито много подредена, нито може би много чиста. Лицето на Левис изрази разочарование, а Елен възкликна от удоволствие.

— О, Левис, толкова ми харесва.

— Прилича на куклена къща. Исусе, тук е студено. Защо англичаните не разбират от централно отопление?

— Моля те, Левис.

— Е, добре, щом ти харесва.

Тогава тя откри това, което преди беше подозирала: на Левис беше трудно да ѝ отказва, каквото и да е.

На следващия ден те пренесоха нещата си и от тогава живееха тук. Левис използваше мястото като база за своите набези по елегантните приеми; Елен стоеше сама. С изключение на Ан Нийл, която Елен за първи път срещна за кратко, когато дойдоха да видят къщата и която на следващата седмица след нанасянето я беше попитала дали може да я рисува, тя не беше срещала никого. Тогава осъзна колко дълго, в продължение на месеци бе копняла за самота. Може би беше привикнала към нея още като дете, може би защото самотата беше необходима за заздравяване на раните ѝ.

Понякога отиваше да се разхожда сама покрай реката. Веднъж взе автобус и отиде до „Риджънт’с парк“, за да види езерото, патиците и платформата за оркестъра, откъдето през летните месеци се разнасяше музика.

Тя стоеше там, загледана в блестящо чистата дървена конструкция и чуваше майка си, да ѝ говори за Лондон, да ѝ разказва за парковете, за оркестрите, за маршовете и валсовете, които те свирят. Накрая се обърна настрана, чувствайки майка си много близо до себе си.

Когато се връщаше в малката къщичка, и ако Левис не беше там — а това рядко се случваше. — Тя понякога позираше на Ан Нийл или четеше, или просто си почиваше срещу камината, наблюдавайки фигурите, образувани от пламъците или хранеше котката на Ан Нийл — грамадно, величествено животно с цвят на мармалад, което периодически я посещаваше, лочеше мляко, седеше в скута ѝ и я наблюдаваше със своите големи кехлибарени очи.

Ако трябваше да обясни защо искаше да прекарва така времето си — а Левис с мило и меко добродушно раздражение я насилваше да го прави — би казала, че се чувства по-защитена.

Тук тя можеше да остави миналото, да си почине. Тук тя би могла да планира бъдещето, което ставаше все по-неотложно с всеки изминат ден и с всяка изминала седмица. Трябваше да планира не само за себе си, но и за бебето, за бебето на Били, си казваше, преплитайки ръце над много нежната извивка на стомаха си. То все още не беше започнало да се движи, но усещането ѝ за неговото присъствие беше силно. Тя чувстваше, че то успокояваше съзнанието ѝ, така като бе започнало да променя и нейното тяло.

Понякога, седейки пред камината, тя му говореше. В Рим, в началото, когато беше започнала работа, неразположението ѝ беше много тежко. Сутрин и вечер, преди и след работа — то я отслабваше и изтощаваше. Това беше най-тежкото време. И тогава, в тези вечери, тя се заключваше в своята стая в „палацото“ и пишеше писма до Едуард.

Пишеше под непреодолим импулс, нощ след нощ, казвайки му чрез хартията всичко, което никога не беше му казала очи в очи. Не изпрати нито едно от писмата и никога не ги препрочете, след като ги завършваше. Заклучи ги в едно чекмедже.

После, по време на работата настъпи промяна. „Вярвай в себе си“, беше ѝ казал Чад, и тези думи като че ли ѝ бяха дали сили не само по време на правенето на филма, но също и след това, когато се беше върнала обратно в „палацото“ и когато беше сама.

Една нощ, след като цял месец вече бяха правили снимки, тя се изкачи в своята стая в „палацото“, извади връзката с неизпратените писма, постави ги в празната камина и ги запали. На следващия ден, като чели то беше усетило, че нещо се е променило в нея и че тя беше успокоила съзнанието си, неразположението ѝ спря. Никога не се появи отново и колкото повече се затвърдяваше нейната увереност в работата ѝ, толкова тя придобиваше усещането за някаква изключително добра физическа форма и нов изблик на енергия.

Но смутите от миналото и безпокойството за бъдещето я очакваха. Те започнаха да предявяват правата си, когато свърши филмът и тя напусна Рим. Тогава кошмарите, които един-два пъти беше имала във Франция се върнаха и все още продължаваха. Нощ след нощ имаше ужасни сънища.

Държеше Били на ръце, после Едуард. И Едуард беше, който умираше и кървеше. Майка ѝ танцуваше в нейните сънища, танцуваше ѝ на съпровод от песни за люляците, виолетовите ѝ очи бяха големи и невиждащи. Нед Калвърт се връщаше в неговия бял костюм, гледаше я от стаята на своята съпруга и ѝ казваше, че сега тя е негова жена, че е впримчена, и че ще бъде негова завинаги и завинаги. Елен гледаше него и лъскавите стъклени бурканчета на тоалетната масичка, искаше да вдигне едно и да го убие. Когато взимаше стъклената бутилка, тя се превръщаше в диамант. Диамантът беше много студен и я изгаряше.

Тези сънища я плашеха, тя би искала да разкаже на някого за тях, но нямаше на кого, освен на Ан или на Левис, а не можеше да се реши да го направи.

През деня те се оттегляха, но все още не можеше да се отърси нощем от тях. Това също я плашеше, защото трябваше да се чувства добре и да бъде здрава заради детето.

Струваше ѝ се, че познава това бебе: то вече ѝ бе станало приятел и довереник. Знаеше какво е то, знаеше всичко за него, дори точния ден, когато беше заченато: 16 юли, разбира се, 16 юли, защото това беше също така и денят, в който Били умря. Чрез бебето Били продължаваше да живее — те не бяха успели да го убият.

— Аз трябва да бъда добре. Трябва да бъда силна — казваше на висок глас понякога сама на себе си, обикаляйки напред-назад, с ръце здраво сплетени около корема. — Силна заради детето и силна заради Били.

Беше важно да мисли за Били, колкото можеше — повече, защото бебето никога нямаше да го познава. Затова с много усилия се опитваше да не мисли за Едуард, а когато въпреки всичко той пропълзяваше отново съзнанието ѝ, винаги изпитваше вина.

А ненавиждаше това почти толкова, колкото и ужасните си сънища. Сега нямаше време за подобни чувства, вината пораждаше толкова много въпроси. Тя насочваше мисълта ѝ да препуска в най-различни посоки, намекваше за възможностите и за избора, който беше могла да направи, и пред който тя беше отказала да се изправи.

Детето на Били, детето на Били — повтаряше си отново и отново като молитва тя. Дръпваше завесите, затваряше се за света, и се оттегляше край огъня. Молитвата успокояваше ума ѝ, помагаше ѝ да крои планове за бъдещето.

Тези планове, които започваше да осъществява, трябваше да бъдат особени. Те трябваше да бъдат практични.

Тя си мислеше така в този следобед, когато Левис си позволи да напусне един много дълго проточил се обед. Беше вечер, когато той се върна в къщичката. Валеше. Той влезе в малката червена стая с нейната кехлибарена светлина, оставяйки мокри следи, издърпвайки кашмирения си шал и красивите си ръкавици, изтърсвайки дъждовните капки от раменете на скъпото си палто, шегувайки се и полуоплаквайки се от ужасите на английското време. Съвсем неочаквано, без видима причина, той спря по средата на фразата.

Погледна към Елен, която седеше на чергата през камината. Често, когато тя го гледаше, той мислеше, че не го вижда, като че ли гледаше през него. Сега, може би защото неговото пристигане я беше стреснало, тя го гледаше директно и напрегнато със замислени, големи сиви очи. Левис се поколеба, после свали палтото си, издърпа мокрите си обувки и седна.

Тази вечер той щеше да ходи на театър и на вечеря, те и двамата знаеха това. За миг се загледаха един в друг, после тя погледна надолу, а тъмните ѝ клепачи като че ли засенчиха страните ѝ. Тя леко се изчерви. Левис се размърда в стола си, огънят приятно го затопляше.

— Трябва ли да тръгваш, Левис? — попита със спокоен глас тя.

Внезапно Левис изпита най-необикновено щастие, почувства като че ли досега беше тичал, изкачвайки се по безкрайна поредица от ескалатори, и съвсем неочаквано можеше да слезе от там.

— Не се налага — бързо отговори той. — Вечерта е отвратителна. Всъщност... Не мисля, че ще отида.

Тя го погледна. Неговата капитулация като че ли я стресна, после срамежливо му се усмихна.

Със студено безпристрастие и практичност, тя мислеше, че беше много млада, че всъщност нямаше пари и че бебето на Били се нуждаеше от баща. Гледаше на факта хладнокръвно, премервайки нуждите на бебето и нуждите на Левис Синклер, който, както тя беше започнала да забелязва, бе много по-уязвим и несигурен, отколкото първоначално изглеждаше — Левис Синклер, който беше раним.

Лицето ѝ не издаваше нейните пресмятания. Левис я гледаше и мислеше, че неговото решение ѝ беше доставило удоволствие, но че тя беше твърде скромна за да го изрази. Той се чувстваше смайващо разтърсен от чисто щастие.

Нищо друго не беше казано, но в този кратък миг бъдещата посока на техните два живота започна да добива своите очертания.

Три седмици по-късно, с приближаването на Коледа започна тежък снеговалеж. Елен се събуди и намери стаята си необикновено светла. Тя се измъкна от високото месингово легло и дръпна завесите.

Беше все още ранна утрин и снегът отвън беше недокоснат. Тя погледна в чудесната утрин, в която чистото и лъчезарно слънце огряваше един светъл, нов свят. Точно тогава, и за първи път, тя усети движението на своето дете.

Стоеше съвършено спокойна, с ръце притиснати към корема си, изпънат под нощницата. Това беше странно усещане, съвсем различно от всички описания, които беше чела. И за момент си помисли, че може би си е въобразила. После го усети отново: едно бавно пърхане, като птиче, хванато в човешка длан, част от нея, и все пак отделено. Това раздвижване я изпълни с внезапно, интензивно и пламенно желание да го защити. Сълзи напиреха в очите ѝ. Тази сутрин, докато позираше в студиото тя попита Ан Нийл дали би могла да ѝ препоръча лекар в Лондон. Тя замълча. Гинеколог.

Настъпи тишина. Ан я погледна, четката ѝ спря. Нейното изразително, с остър поглед, ъгловато лице се спря за миг на Елен.

— Да, мога да направя това. Той е лицемерен кучи син, известен обаче.

Тя замълча и започна отново да работи върху платното. Нищо повече не беше казано — това беше един изключително английски момент, помисли Елен. Следващия следобед тя отиде и се срещна с изтъкнатия мъж, господин Фоксуърт в неговите стаи на „Харли стрийт“. На Левис тя не каза къде отива.

Господин Фоксуърт беше висок и изглеждаше изискан. Носеше перленосив костюм с жилетка, перленосива връзка и игла на връзката, завършваща с перла. На ревера му имаше бледожълта пъпка от роза, а той седеше зад много обширно и елегантно полирано бюро и пишеше. Върху стената зад гърба му имаше точно подредени картини с английски пейзажи, всички внимателно осветени, малки и внимателно хармонизирани със скучния, но направен с вкус тапет. Елен задържа очите си в картините. Господин Фоксуърт фиксираше своето бюро. Питаше за нейните менструални периоди и Елен разбра, че той намираще отговорите ѝ за незадоволителни. Тя никога досега не беше обсъждала тези неща пред мъж и беше почервенияла и объркана.

Накрая той въздъхна по начин, който съумя да подсказва, че не само Елен, но и всички от нейния пол оставаха за него мистерия, леко уморителна мистерия. Предложи ѝ да отиде в съседната стая, където чакала една сестра. Тогава би я прегледал. Изглеждаше като че ли той намира тази необходимост твърде неприятна.

Сестрата беше пъргава.

— Свалете цялото си бельо — каза тя — включително и гащите. Ще намерите един халат на закачалката.

Елен направи както тя ѝ каза. Когато излезе в зелен ленен халат, сестрата ѝ помогна да легне на тясната кушетка. Тя имаше метални възгетата с халки при краката и беше покрита с бяла хартия. Елен започна да усеща нечистоплътност. Сестрата натисна тайно копче и след добре премерено време господин Фоксуърт влезе при тях.

Взирайки се някъде в пространството над главата ѝ, той извади метален предмет, приличен на ножици. Заклатушка ги в едната си

ръка, а с другата направи няколко бързи предварителни проби.

— Това първоначално ще го почувствате студено. Отпуснете мускулите си, моля — каза той. Това беше единствената забележка, която направи по време на целия преглед, а Елен инстинктивно се напрегна. Господин Фоксуърт се раздразни. Той вложи вътре металния предмет, нагласи го и завъртя някакъв ключ. Погледна, попипа и погледна към сестрата. Сложи коленете ѝ в железните халки и ѝ повдигна краката. Елен затвори очи.

Когато отново ги отвори, господин Фоксуърт си сваляше гумените ръкавици. Той ги събра на топка и ги хвърли в кофа за отпадъци. После натисна корема ѝ, отстрани тънкия халат и все още вирайки се някъде в пространството над главата ѝ, опипа гърдите ѝ. Изобщо докосването му до нея сякаш беше за него отвратително занимание и Елен се питаше дали беше така, защото не беше омъжена, и дали той гледаше по същия начин, когато преглеждаше уважавани матрони. Докато тя се обличаше и сестрата я нарече „госпожа Крейг“, тя се увери в това. Подобно сдържано, неизразено презрение я ужаси. Съжаляваше, че не беше сложила пръстен и не беше се престорила на омъжена, всичко би било по-добро от това лице и от тази стена от неодобрение.

Тя се върна в стаята на господин Фоксуърт, с усещането, че е дамгосана. Той пишеше, отбеляза, че би могла да седне, и продължи да пише. Когато накрая я погледна, беше намръщен. Започна да говори, внимателно мерейки думите си, като зает човек, който се обръща към малко и изоставащо дете.

— Госпожице Крейг, продължителността на нормалната бременност е четирийсет седмици. Сега сме 22 декември, изминали са най-много деветнайсет седмици от бременността ви. Трудно е да бъдем по-точни, като се има предвид вашата несигурност по отношение на датите на менструалните ви периоди — той замълча. — Затова трябва да ви кажа, че ако имате намерение да поставите въпроса за прекратяване на бременността, аз ще трябва да ви откажа. Изискванията на закона са строги. Когато бременността е напреднала повече от дванайсет седмици, какъвто е сегашният случай, тогава възможността от прекъсване е незаконна... Госпожице Крейг, разбирате ли какво ви казвам?

Очите на Елен се обърнаха към неговото лице. Думите му ѝ изглеждаха напълно безсмислени и като че ли стигаха до нея през някаква висока преграда.

— Прекъсване? — каза тя накрая. — Искате да кажете аборт? Но аз не искам аборт. Искам да запазя това дете.

Господин Фоксуърт стисна устни. Очевидно, терминът „аборт“ нараняваше неговата чувствителност. Той премести с два инча календара върху бюрото си.

— Разбира се, разбира се — заговори той вежливо, успокояващо и напълно не вярвайки. — Естествено, аз разбирам. Бих искал да го направите по-рано... Но, вие сте в отлично здраве. С много голяма степен на точност бихме могли да измислим, че ще достигнете термина си на около 4 май следващата година — едно пролетно бебе. Винаги е толкова приятно за майките, мисля — лицето му автоматично просия, после доби трезв вид, като че ли подобна шега беше правил много пъти преди, и едва сега осъзнаваше нейната неуместност. — Има, разбира се, още значително много време, което ви дава възможност да гледате напред, госпожице Крейг и да направите планове за вас и за вашето дете. Аз се питам... — лицето му стана сериозно. — Преценявали ли сте, госпожице Крейг възможностите за осиновяване!

Постави въпроса съвършено хладно, като че ли той беше толкова очевиден, че не заслужаваше да се споменава. Елен преглътна. Той оглеждаше нея и дрехите ѝ с невъзмутимо презрителен поглед. Тя носеше обикновено, евтино палто, което си беше купила преди няколко седмици. Даде си сметка, че на него то изглеждаше такова, каквото си беше — евтино. И с гняв се убеди, че начинът, по който той разговаряше с нея беше някак си свързан с това палто. С палтото и с факта, че тя не беше омъжена. Тя го гледаше с лудешка омраза и мислеше за майка си. Дали по същия начин онзи дребен, нелегален тип, който правеше аборти в Монгомъри по същия начин беше гледал и на нея?

В един миг тя си даде обещание, каквото всъщност си беше давала и преди, но сега то доби по-голяма сила, че това нямаше никога вече да ѝ се случи, че нямаше никога повече да бъде гледана отвисоко. И че каквото и да трябваше да направи, нейното дете нямаше да израсне така, както беше израснала тя самата — изпълнена с тази

болезнена, ужасна гордост, която е страничен продукт на бедността. Тя се изправи.

— Казах ви. Аз ще запазя това дете. Не се интересувам от въпроса за осиновяването.

Повдигна брадичка. Господин Фоксуърт втренчено я изгледа и се наведе отново над своите бележки.

Елен се взря в приведената му глава и в перленосивия му костюм, в двата кокетни кичура сиви коси на слепите му очи и си помисли: „Той съжاليا, че изобщо се е съгласил да ме приеме. Ако не бях използвала името на Ан Нийл и титлата ѝ, когато телефонирах, той изобщо нямаше да ме приеме...“

В това тя напълно грешеше. Господин Фоксуърт мислеше за датите. При сега действащите в Англия закони за абортите, той познаваше изключително много жени, които идваха при него и лъжеха, очарователно и непоклатимо относно датата на техния последен цикъл. Богати жени, светски жени, по-възрастни или по-млади: понякога те слънчево се усмихваха, понякога плачеха. Тяхната цел, разбира се, беше да го убедят, че не бяха толкова напреднали в бременността, колкото действителност бяха, и затова прекъсването беше възможно. Тези жени, повечето от които бяха свикнали да постигат целта си, ставаха гневни и започваха да се обиждат, когато господин Фоксуърт спокойно ги информираше, че — както той се изразяваше — те може би грешаха.

Но това се случваше за първи път в неговата професионална практика, когато една жена беше дошла при него и се опитваше да претендира, че нейната бременност е по-напреднала, отколкото всъщност беше. Тази госпожица Крейг се опитваше да го убеди, че беше бременна в петия месец, което означаваше, че зачеването беше станало в средата на юли. Това не беше възможно и му се стори доста странно. Той намери също така за странно и това, че когато се беше опитал да ѝ предаде фактите, тя изобщо не пожела да го слуша. Тя като че ли съвсем съзнателно заличаваше от съзнанието си думите му, още докато ги произнасяше.

Господин Фоксуърт сви устни. Неговият професионален живот беше посветен на грижа за жените, и все пак не адмирираше особено женския пол. Жените, мислеше той, имаха способността да изместват фактите, които не са им удобни и по-специално в онази точка, където

се пресреща техният емоционален и сексуален живот. Тази млада жена, допусна, желае по някакви нейни причини да се самоубеди, че един мъж беше баща на нейното дете, а не друг.

Добре, това беше явление, с което той се беше сблъсквал и преди. Всички мъже, включително и женените, бяха в очите на господин Фоксуърт предполагаеми бащи и голям брой мъже сред неговите познати бяха горди да представят синовете и дъщерите си на света, които, господин Фоксуърт знаеше със сигурност, не бяха техни. Най-странното беше, че замесените в това жени изглеждаха били в състояние да заличат напълно тази упорита истина от тяхното съзнание. След определен момент, те не само твърдяха, че съпрузите им са бащи на децата на техните любовници, но всъщност и самите те започваха да вярват в това.

Той се отдели от размислите си, за да погледне тази си пациентка. Тя отговори на погледа му. Лицето ѝ беше пламнало, очите ѝ блестяха и изразът ѝ беше предизвикателен. Господин Фоксуърт не я харесваше, тя беше изключително млада, беше неомъжена и той прецени, че едно изражение на униженост или отчаяние би ѝ подходило повече.

Като укорителен жест той разхлаби снежнобелия си маншет и погледна към своя часовник. Младата жена прехапа устни. Тя разплете ръце и му благодари, че я е приел. Направи го достатъчно любезно, но с известна ирония в гласа, която оскърби господин Фоксуърт.

Той натъртено я запита дали е разбрала това, което ѝ беше казал, на което тя се засмя и го попита колко му дължи. Той беше сигурен, че въпросът беше поставен нарочно, а не просто от непознаване на етикета. Леко се изчерви, изправи се и ѝ предложи да остави адреса си на неговия администратор. Известието за неговата такса — той произнасяше думата с известно затруднение, тъй като неговите хонорари бяха високи и той смяташе за недостойно да напомня за тяхното съществуване — трябваше да бъде изпратено по съответния ред.

Елен напусна. Надолу по широкото и елегантно стълбище, през тежката входна врата, по няколкото стъпала, на паважа на „Харли стрийт“. Навън непосредствено пред нея спря едно такси. От него излезе висок мъж на средна възраст, който отвори вратата и помогна на една жена да излезе от таксито — хубава жена, облечена в кожи. Тя се

наклони към ръката му и смеейки се го погледна. Беше закръглена, великолепна, очевидно бременна.

Елен постоя за момент, загръщайки се в своето платнено палто, повдигайки яка, за да защити лицето си от студения вятър. Тя погледна този мъж и жената, несъзнаващи нейното съществуване и как те преминаха по стъпалата на къщата. Бързо пристъпи напред и се качи в таксито.

На 4 май — нейното бебе. Тя не можеше да мисли за нищо друго, обладана беше от усещането за неотложност. Навеждайки се към шофьора, тя му даде своя адрес в „Челси“. Обърна се и погледна още веднъж мъжа и жената, и после, навеждайки се отново напред, помоли да бързат.

Когато чу входната врата на къщата да се отваря и затваря Левис беше на горния етаж, полуоблечен и полусъблечен, подготвяйки се за излизане. Той не беше в добро настроение. Отегчен беше от стаята, която беше студена, от покрива, който се накланяше и не беше лесно да се разположи удобно един мъж като него, висок един и осемдесет и три. Отегчен беше от Чад, който постоянно телефонираше и не го оставяше на мира, викаше го да се върне в Париж. Беше отегчен и от Елен, която беше нетърпелива по отношение на „Нощна игра“ и която говореше много дълго с Чад по телефона. Отегчен беше и от момичето, на което беше обещал да съпровожда тази вечер на бал-вечерята в „Бъркли Скуеър“. На всичкото отгоре мразеше и самия себе си. С него ставаше нещо, което не можеше да разбере, и което като че ли нямаше сила да контролира.

Чувайки стъпки, той за момент се поколеба. После раздражено дръпна колосаната си официална риза, грабна официалната си черна връзка. Не трябваше да отива на танци. Можеше да телефонира на момичето, макар и толкова късно и просто да отмени. Би могъл да си остане вкъщи. Тази алтернатива му се струваше странна и неизмеримо съблазнителна. През тези последни седмици беше усещал, че нейната привлекателност ставаше все по-силна. И този бързо развиващ се вкус към домашната атмосфера го тревожеше. Беше сигурен, че никога не го беше изпитвал досега. Само че Елен му беше предложила да остане

вкъщи само онзи път, предложението не беше повторено. Левис се намръщи и реши да отиде. Започна да връзва връзката си.

Беше започнал да намира за все по-трудно и по-трудно да седи в една и съща стая с Елен, чувство, което нещастно съжителстваше с неговото много силно желание да бъде с нея. А когато беше с нея, искаше да я докосне, да вземе ръката ѝ, да я обгърне в прегръдка... Нуждата да направи тези неща, беше започнала да го подлудява. Най-накрая, ако искаше да вземе ръката ѝ, защо по дявола, не го направеше? Левис вече от месеци си задаваше такива въпроси, факт, който той осъзнаваше с горчивина.

Нямаше отговор. Всичко, което знаеше бе, че когато гледаше Елен, неговото обичайно сексуално настъпление му изглеждаше просташко. Нужно бе някакво ново отношение. Левис нямаше представа какво трябваше да бъде то.

Той хлъзна ръце в ръкавите на своето черно вечерно сако и го облече. Един непознат го погледна обратно от огледалото. Почувства, че не знаеше вече кой беше самият той. Цялата му идентичност като че ли се намираще в постоянна промяна и като че ли тя беше изковавана минута по минута и зависеше по някакъв мистериозен начин от Елен. Левис смяташе, че тя би трябвало да прояви някаква признателност за това. Като че ли самата Елен притежаваше силата да го освободи, за да бъде самия себе си.

Левис не обичаше самонаблюдението, но тази мисъл пропълзяваше по задното стълбище от онзи тавански етаж на неговото съзнание, където беше оставил на съхранение старите си идеали. Той я натъпкваше обратно там, където принадлежеше: в стаята за стари вещи. Отвърна се от огледалото и потегли за стълбите. Нуждаеше се от лечение, лечение, което беше правил и преди и което този път той беше решил, че не трябва да се провали.

Елен не направи опит да го убеди да остане вкъщи, но направи нещо, което не беше правила никога преди.

Щом Левис отвори вратата, тя тържествено взе неговия шал и лично го постави около врата му. Ръката ѝ леко го докосна. Той долови чистия мирис на кожата и косата ѝ. После тя се надигна и постави кратка, девствена целувка на неговата буза.

Левис изхвъркна замаян на улицата. Той почти забрави за лечението, което прилагаше от време на време, почти изостави както

момичето, така и бала. После видя такси в края на улицата и преди да е променил решението си, се затича към него.

Насочи го към Мейфеър и се облегна на задната седалка, чувствайки се по-спокоен. Щом таксито набра скорост при „Слоан стрийт“, той започна да се отпуска и да става по-самоуверен. „То ще подейства“, си каза твърдо. Този път дяволски добре ще потръгне. Сега беше почти седем. Питиета, вечеря, танци. В единайсет часа най-късно, колкото може по-рано, Левис Синклер щеше вече да се е настанил.

В десет имаше пауза на танците, а вечерята беше сервирана. Трапезарията беше претъпкана с крещящи млади англичани във фракове и украсена по края с дебютантки, току-що навлезли в обществото млади момичета, и с постдебютантки, зачервени от усилията си върху танцовата площадка. Левис се промъкна през множеството към дългата маса, където красиво подредена, се предлагаше разточително много храна. Омари, пълпъдъчи яйца, желирано телешко филе, в далечния край — винени, високи като крепости желирани ястия, пирамиди от плодове, сладоледи и сорбета в сребърни подноси. Мъжът до него изпусна едно пълпъдъче яйце и внезапно го настъпи. Купа с хайвер беше веднага изпразнена, омарите, толкова хубаво наредени и украсени миг преди това, бяха вече в безпорядък.

Левис се беше сторецил, потеше се и беше в много лошо настроение. Той заби лакътя си в ребрата на един англичанин и си проправи път напред. Държеше нависоко две чинии, едната за себе си и другата за ексдебютантката, която си беше избрал за тази вечер. Измъчен келнер сложи по едни първокласни омарови щипки във всяка от чиниите и по един черпак жълта като горчица майонеза. Беше добавена по малко пушена съомга и парченца увехнала краставичка. Това ще свърши дяволски добра работа, реши Левис.

Той извоюва пътя си обратно до ексдебютантката, която неподозираща за съдбата, която ѝ готвеше Левис, говореше с една приятелка. Тя беше облечена в рокля от розов шифон с много бухнала пола. Имаше изпъкнала ивица плат, където нейните дълги превзети ръкавици свършваха и показваха пълнотата на горната част на ръцете

й. Когато видя, че Левис приближава, тя разкопча ръкавиците си и ги нави обратно към китките.

— О, съомга — каза тя и направи физиономия. — Аз исках всъщност говеждо.

— Всичкото се свърши — излъга Левис.

— О, каква досада. А хайверът?

Левис изскърца със зъби.

— Задръж за секунда — каза той. — Ще отида само да взема за нас малко шампанско.

— За какво да се задържа? — отговори тя, смятайки че е казала голяма духовитост, защото заедно с нейната приятелка избухнаха в смях.

Левис сдържа гримасата си и се приготви да си извоюва пътя до масата с напитките. Тя беше препречена, от съответната плътна редица от англичани.

Левис стоеше и чакаше. Той нямаше желание да се блъска, нямаше желание дори да продължава да стои там, и само инатът, който надделя в този момент го задържа. Не, помисли си той, беше си дал това обещание, и дявол да го вземе, щеше да го осъществи.

Вече беше тайно разузнал почвата, беше изключил възможността да използва спалня, и се беше спрял на банята на горния етаж. Банята не беше толкова удобна, но поне имаше брава, която се заключваше. Всички ключове на спалните, беше забелязал Левис, отсъстваха. Англичаните бяха подозрителна тайфа.

Той с примирение се облегна на една колона, в очакване на своя ред. Преди време правенето на секс изглеждаше очарователно лесно нещо. Той прехвърли в ума си някои от жените в своето минало. Споменът за техните лица и тела вече се беше замъглил в паметта му. Той не можеше да се сети за повечето от имената им, но това не беше изненадващо, защото връзката с никоя от тях не беше продължила дълго.

Харесваше по-възрастните жени — или поне така беше преди. Неговата най-продължителна връзка, шест седмици през едно лято в Кейп Код беше с една жена, която беше връстница на неговата майка. Тя преподаваше литература в колеж за момичета. Беше казала на Левис смисъла на думата „ерогенен“, покрай многото други неща. „Ти така

искаш да се втурнеш, Левис, по-полека. Правиш го като че ли го мразиш...”

Левис се намръщи. Забележката го беше засегнала, може би, защото имаше истина в нея. Във всички случаи, той я беше оставил малко след това.

Беше решил, че не харесва интелектуалните жени. Стигаше до там, че не харесваше особено жени от средите, от които произлизаше. Намираще ги всички мъртви от врата надолу. Не, той много повече предпочиташе проститутките, които хващаше на „Гаймс Скуеър“ или балтиморските стриптийзьорки, които се увиваха около тялото му, присмиваха се на акцента му и го оскубваха поне с двайсет долара повече, отколкото искаха от техните моряци. Така че, какво? Така поне беше честно, и тези момичета с техния остър уличен език поне го караха да се смее. Той сега видя съвсем живо до себе си две от тях, едната черна, другата бяла от двете му страни в леглото, и тримата натъпкали се с наркотични цигари.

— Аде бе, захарче — беше казало черното момиче. — Майка ти казвала ли ти е някога за сандвич с шоколад?

— Не от този вид — беше отговорил Левис, грабвайки и двете. Думите го бяха стимулирали. Двете момичета се бяха заизвивали, смучеха и ближеха, и през цялото това време, някъде дълбоко в ума си, Левис беше виждал възмутеното лице на майка си. Сторило му се беше, че това трае хиляда години — да напомпва и напомпва. А след това черната стриптийзьорка беше казала: „Ей, големия, ти не си какво да е, знаеш ли? Ела пак при мене, и аз ти се кълна, бебче, че ще ти го направя без пари...”

Той никога не я видя повече. Сега дори не можеше да си спомни лицето ѝ. Само сладкото чувство, ебането, което беше като реванш и това, което беше казала, разбира се.

Левис разтърси глава. Най-накрая, той беше стигнал до масата с шампанското. Две чаши твърде топло шампанско.

Колко странно, помисли си той, да забрави лицата им, а да помни техните думи.

Беше десет и четирийсет и пет и той беше стигнал до светилището — банята на горния етаж. Левис се беше любил в бани и преди, ексдебютантката изглежда не беше. Но тя беше поела достатъчно шампанско, за да бъде лесно убедена да се качи на горе. В

момента, когато вратата беше заключена, тя започна да променя мнението си. Левис я хвана. Той отегчено помисли: „Ще свърши за петнайсет минути“. Всичко беше наред, докато я целуваше. Той го прави известно време, крадешком проучвайки географията на нейната бална рокля, която изглеждаше непроницаема.

Тя имаше дълбоко изрязано деколте с много пристегната долна фуста. Левис експериментално я прегърна и усети многото банели. Бухналата ѝ пола беше дълга до земята. Левис успя да я повдигне до коленете и незабелязано да промъкне ръката си отдолу. Усети извивката на бедрото и найлонов чорап. Още по-добре усети металните закопчалки на жартиерите. Целуна момичето с още малко по-голяма разпаленост и премести ръката си инч по-нагоре. Подозираше, че тя беше сложила от онези най-нови страстоубийци — ластичен колан с жартиери. Левис имаше опит в свалянето на подобен женски колан, и той съвсем не беше окуражаващ. Изостави полата ѝ. Съсредоточи едновременно и двете си ръце в областта на гърдите: банели и внушително набъбнала плът — сякаш опипваше гълъб с голяма гуша.

Левис съзнаваше, че съвсем не се е надигнал. Някъде дълбоко в съзнанието му съществуваше неясното усещане, че не би искал да бъде тук и че не би искал да прави това, но беше започнал и все още упорстваше. Единайсет часа. След минута тя ще започне да проявява интерес, помисли си той. Целуна момичето отново и забеляза, че беше се зачервила, и че дишането ѝ беше зачестило. Той се реши на по-смел ход, със загребващо движение бръкна между гърдите ѝ.

Ексдебютантката реагира веднага. Тя гневно изцвили и силно плесна Левис по ръката.

— Скотски американец. Какво си въобразяваш, че ще направиш?

Тя отстъпи назад и високомерно навире към него дългия си, английски нос. Левис сви рамене и сложи ръце в джобовете. Усмихна ѝ се с мързелива, обидна усмивка.

— Ти дойде горе с мен. Видя, че заключвам вратата. Какво мислеше, че ще правя?

Беше изпил значително количество шампанско, достатъчно, за да го накара да разбира, че това е неотменимата логика. Ексдебютантката очевидно не се съгласи. Тя му отправи унищожаваш поглед.

— Да не би да си въобразяваш — каза тя само леко олюлявайки се на краката си — че имам намерение да загубя своята девственост с един американец в една баня?

— Кое е по-лошо, моята националност или изборът на мястото?

Тя му отправи още един високомерен поглед, после, за да компенсира малко, започна да се киска.

— Честно казано, Левис, ти имаш най-колосалните нерви...

Левис се колебаеше. Прецени, че ако опита сега, и си направеше труда да бъде настойчив, би могъл вероятно да постигне прогрес от рода на отблъскване, дори грубо отблъскване — това беше част от играта. Би могъл да я придумва, да я целува. При мисълта и за двете, си даде сметка, че го отегчаваше до полуда.

Той погледна към ексдебютантката и тя го погледна. Тя беше хубавичка, и Левис, който я познаваше от две седмици, я харесваше. Той въздъхна. Шампанското и някакъв вид ярост го направиха по-смел.

— Защо не? — попита той накрая. — Искам да кажа, в края на краищата, защо не? Какво е това, най-накрая? Защо това трябва да представлява някаква проклета сделка?

За негово облекчение, а също така и за негова изненада, въпросът като че ли не я обиди. Левис имаше ясното впечатление, че и на нея й беше хрумнало същото. Тя се намръщи и изглеждаше замислена.

— Не зная — тя замълча. — Мисля, предполагам, че ти трябва да ме обичаш.

— О, велико, знаменито! — Левис внезапно се почувства доволен. Той се облегна назад върху стената.

— Не трябва ли тогава да сме женени? Или поне сгодени?

Момичето се изкиска:

— Не, Левис, успокой се. Това е за мамино поколение.

— Ами, предполагам, че това е прогрес. В известен смисъл.

— Така. Ако аз те обичах, това вероятно би било добре — тя великодушно продължи. — Също така, ако бях сигурна, че няма да забременея и така нататък... — Тя започна леко да порозовява. — Но, аз не те обичам, това е, и ти не ме обичаш, така че — не мога.

— Така е ясно. — Левис въздъхна. — Изглежда разумно. Точно по въпроса. — Той отново се блъсна от стената. — Така че, ние не можем да го направим, по дяволите, заради самото него, просто за забавление.

— Не, Левис, не може — тя отново се изкиска.

— Трябва да има любов, а?

— Това е разликата, Левин — тя го гледаше сериозно. — Това променя природата на нещата.

— Променя природата на нещата? Така ли? — Левис тържествено поклати глава. Даваше си сметка, че все още беше леко пиян, но че някъде дълбоко в съзнанието му някакво пространство започваше да се разчиства. Съвсем ненадейно, всичко, което тя каза, започваше да добива смисъл. — Тогава ще стане по-различно, така ли? — бавно каза той. — Знаеш ли, ако ние... когато аз... когато някой...

— Аз мисля същото — момичето изглеждаше несигурно. — Какво мислиш?

— Не зная — Левис въздъхна. — Никога не съм бил влюбен.

Момичето строго го изгледа:

— Каза, че си на двайсет и пет?

— Дори и така да е.

— Левис, ти си безсърдечен съблазнител — каза тя и рязко и се отправи към вратата.

— Аз не съм безсърдечен. — Левис слабо протестира. Пространството в съзнанието му се разтваряше все повече и повече, и той започваше да се чувства чудесно.

— Да, такъв си. Изборът на една баня беше решително безсърдечен.

Левис внезапно беше поразен. Той бързо се обърна, когато тя завъртя ключа:

— Ти си напълно права! Абсолютно си права! Извинявам ти се!

— Левис, ти си пиян — каза тя твърдо. После се усмихна. — Но, аз ти прощавам.

Тя излезе, шифонът ѝ прошумоли, а Левис остана загледан в пространството. Откъм стълбището достигнаха звуците на виенски валс. Сладостта на музиката и новооткритото в ума му пространство се съединиха в едно.

Погледна часовника си. Беше единайсет. И изведнъж, съвсем ясно, без повече извъртане, разбра: обичаше Елен! Това беше — и то беше толкова просто. Нямахте нищо сбъркано в него, в края на краищата объркването, което беше усещал през последните седмици имаше една и само една причина. Чувствал се беше объркан, защото

беше отказал да си признае този централен, великолепен и по-важен от всичко друго факт.

Той я обичаше! Така че, нямаше нищо неправилно. Напротив — всичко беше както трябва.

На половината на стълбището, Левис спря. От тук той можеше да гледа към балната зала, където под звуците на валса мъже и жени замаяно се въртяха на танцовата площадка. Левис постоя и ги погледа — роклите, блестящи както бижутата и деликатни като цветя. Мъжете, които изглеждаше, че се движат така сигурно, размахваха опашките на своите черни сака, така както се въртяха и бухналите поли на женските рокли. Сребро и злато, нарцисово жълто, алено и черно, синьо бледо, като лунна светлина, розов ализарин. Краката на танцуващите двойки като че ли не докосваха пода, Левис си помисли, че те кръжаха като планети, изглеждаха толкова хубави и внушителни, като звезди.

Получавайки обратно палтото си, той прекрачи границата от топлината и светлините на къщата в студеното мъждукане на запустелия „Бъркли Скуеър“. Почувства, че беше имал някакво видение. Помисли, че би могъл да извърви много лесно няколкото мили до къщи. И така направи: покрай „Пикадили“, през сенките на „Грийн парк“, през „Найтсбридж“, после на юг към реката. Беше му студено на краката в неговите вечерни, от патентована кожа обувки, но Левис не осъзнаваше това. Той едва осъзнаваше, че изобщо върви. При нормални обстоятелства, това би значило, че е пиан.

Левис знаеше, че не беше. Той беше опиянен, да, но със средствата на нещо далече по-могъщо, много по-неудържимо, отколкото най-хубавото „Болинджър“, което беше пил тази вечер. Чувстваше, като че ли калейдоскопът на неговия живот се беше завъртял, и всичките парчета, всичките объркващи фрагменти чудотворно се бяха наместили в една точка — съвършения, траен модел. Той влезе спокойно в малката къща в „Челси“. Минаваше полунощ и стаите бяха тъмни. Левис свали палтото и шала си, изрита мокрите си обувки. Тихо, по чорапи припълзя по тесните стълби. Ликуващ и същевременно ужасен, натисна бравата на стаята на Елен и я намери отключена.

Той я отвори и се вмъкна вътре.

Тя спеше на отворени завеси. Светлината на луната и отразената от снега светлина правеха стаята бляскава и сенчеста, така сребриста,

като негативен филм.

Тихомълком Левис стигна до високото и широко пиринчено легло и я погледна. Дългите кичури на косата ѝ се бяха пръснали по възглавницата, клепките ѝ пускаха сенки над страните. Дишането ѝ беше меко и равномерно. Едната ѝ ръка лежеше отпусната върху завивката. Левис гледаше млечнобялата кожа, меко синьото на вените, които минаваха през нейната китка. Ръката и рамото ѝ, които той едва можа да види, бяха голи. Тя не беше сложила нощница.

Левис я гледаше и се чудеше на упоритостта, страха и на глупостта си от недозрялост, заради които толкова дълго е бил сляп. Колко своенравен е бил, и колко глупав! Сега, с треперещи ръце, той докосна чаршафа, крадешком, много внимателно дръпна нагоре завивката.

Чаршафите бяха от светлорозов памук. На тази светлина те бяха станали като перлени. Тялото на Елен, извивките му, издатините и впадините му, бяха избелени до пясъчен цвят. Сенките под нейните гърди и между бедрата ѝ бяха бледоморави като мимолетни струйки дим. Тя леко се раздвижи, като че ли студеният въздух, докоснал кожата ѝ щеше да я събуди, после остана, отново неподвижна.

Левис потръпна не толкова от студа, колкото от някакъв духовен екстаз. Чувствайки се като богомолец, малко като неканен гост, той свали остатъка от дрехите си.

Когато остана гол, се изкачи в леглото до нея. Легна много внимателно, с тревогата да не докосне със студената си кожа нейната, усещайки същевременно, че не беше студен, че тялото му пламтеше, и че гореше самият му мозък. Той Дълго я гледа, после много деликатно я докосна с ръце. Те проследиха очертанието на лицето ѝ, клепачите ѝ, избърсаха леко запотените ѝ, разтворени устни.

Той раздвижи ръцете си надолу, хлъзгайки пръстите си около извивката на врата ѝ. После те тайно се прокраднаха към изпъкналостта на нейните гърди. Тялото ѝ беше спокойно, неговата пасивност, мълчание, чувството за тайнственост възпламеняваха Левис все повече и повече. Той наведе глава и притисна устните си в нейните, усети меката топлота на дъха ѝ върху своите страни. Поколеба се, после, хлъзгайки се по-надолу под завивката, обхвана с ръцете си нейните гърди, взе розовите зърна между устните си, и ги засмука

внимателно, първо едната, после другата. Те постепенно се втвърдиха и Левис меко изстена. Елен не се раздвижи, не помръдна.

Левис легна до нея, позволявайки си със своето бедро да притисне по дължина нейното. Имаше твърда ерекция. Все още чувстваше като че ли изгаряше, но същевременно и като че ли сънуваше. Започна много леко, като сляп да я докосва с върха на пръстите си. След нежната извивка на нейните хълбоци, той бръкна с пръсти в засенчения космен триъгълник, в цепнатината между бедрата ѝ. После пхна ръка между бедрата ѝ, където кожата беше гладка като коприна.

Тя се размърда, въздишайки с лек стон. Раздвижи се леко, като дълбоко заспала и се обърна малко към него, така че гърдите ѝ леко докоснаха неговите, а твърдият му penis се притисна към слабините ѝ.

Мислите на Левис се въртяха. Почувства се като поставен някъде на много голяма височина, готов да се гмурне в дълбоки, черни води. Той още веднъж я докосна с трепереща ръка и усети като че ли попадна в окото на буря, в неподвижния център на циклона на собствените си сетива. Усети бедрата ѝ и ги разтвори.

Беше лесно да се хлъзне в нея, постигна го с малко движение, едно настаняване на бедрата, фактически не стана с напън. Той беше там, остана съвършено неподвижен, докато умът му се носеше във вихрушка и се блъскаше. Почувства го като съюз и малко като насилие. И тогава — усещането за чисто и нечисто страшно го развълнува. Любов и лъст, могъществото на това единение беше нещо, което той никога не беше изпитвал дотогава. Ослепително бяла светлина и черна топлина, изграждане: усети тялото си да пулсира, знаеше, че едва ли се нуждаеше от много движения. Натисна много леко веднъж и остана неподвижен.

Още един лек натиск, крила затрептяха в ума му, и той се изпразни. Това беше като нож, преминаващ през артерия, като че ли кръвта му бликна и пресъхна. Една малка смърт.

Почувства се разтърсван от спазми и треперещ, беше мокър от пот. Зарови лицето си между гърдите на Елен. Чу гласа ѝ, който усети като своя собствен.

Гласът каза:

— Исусе, Исусе, Исусе.

После пулсирането спря, той се изтегли от нея и легна неподвижен. Умът му като че ли потъна в някаква безпаметност.

Елен изчака, докато се увери, че е заспал, после отвори очи и спокойно го обгърна с ръце. Това трябваше да се случи, каза си тя, и беше доволна, че го беше направила да стане по този начин.

Докосна косата на Левис. „Не като предателство, помисли тя, по-скоро като сън.“

На сутринта Левис се събуди пръв. Той се измъкна от леглото, изпълзя от стаята надолу по стълбите. В малката, леденостудена баня той пишкаше и се чувстваше като бог.

Беше развълнуван, ужасен и ликуващ едновременно. Върна се на площадката на стълбището и пристъпваше гол нагоре-надолу, не усещащ студ. Струваше му се, че е преобразен, отново роден. Мъжът, който беше до сега, беше умрял от бърза, кратка смърт и на негово място се беше родил нов мъж, който знаеше, че може да извърши всичко, каквото и да е то. Той беше безкрайно потентен, изпитваше милосърдие, държеше света в шепата на своята ръка.

За този нов Левис всичко беше лесно — притежаваше силата на супермен. Той с усмивка си спомни за героите от комиксите в детството, героите, които беше обичал, които повдигаха планини, преодоляваха слабостта и се противопоставяха на силата на тежестта. Днес той се чувстваше като тях и като тях летеше.

Върна се в малката спалня и отново се изкачи в леглото. Когато дръпна завивката към себе си, Елен отвори очи. Те се погледнаха.

„Без въпроси“, помисли Левис. Това, което се беше случило беше толкова странно и толкова магическо, че според него въпросите щяха само да го развалят и да го пропъдят. Но — „Беше ли спала тя?“ Въпросителната прелетя през съзнанието му, и сякаш че беше произнесъл думите, тя разбра мисълта му.

Устните ѝ се извика в лека усмивка.

— Миналата нощ аз сънувах... — започна тя.

— Това не беше сън. — Левис нетърпеливо я прекъсна. — Знаеш, че не беше...

— Не, предполагам, че не — каза тя и въпреки, че го обгърна с ръце, Левис усети в гласа ѝ нотка на съжаление.

Всичко беше като в сън. Следващите пет дни и нощи бяха като сън, мислеше си Левис. Сторило му се беше, че изминаха с голяма бързина и после се бяха забавили с прозрачна яснота. Той знаеше, че тези пет дни ще го преследват и ще останат в него до края на живота му. И беше прав. Винаги след това, въпреки всичко, той щеше да се връща назад, към това време и щеше да знае, че животът тогава беше справедлив.

За тези пет дни, със самата Коледа, падаща се на третия ден, в центъра на една арка от щастие, те бяха напълно сами. Левис откачи телефонната слушалка, защото не искаше гласът на Чад да прекъсне тяхната идилия. Заклучиха вратата. Никой не почука, но и да го беше направил, бяха решили да не отговарят. Разпределяха дните така, както желаеха. Ядяха в странни часове, защото внезапно огладняваха, спяха сутрин или следобед и стояха будни през нощта. Левис чувстваше, че до тях не достигаха външните ритми, а само ритъма на обичта и нравенето на любов.

В навечерието на Коледа, в средата на следобед, съзнавайки внезапно, че е Бъдни вечер, те се напъхаха в катове дрехи и изтичаха навън заедно, хванати за ръка, смеейки се. Докато всичко беше възможно, те влизаха и излизаха от магазините и намериха всичко, което им трябваше, въпреки че магазините бяха пред затваряне, и че Елен беше предсказала, че ще намерят само празни рафтове.

Купиха малка елхичка, цветни дрънкулки и лъскави гирлянди. Купиха си смокини, ябълки, грозде, кестени и сливи, запазени в най-красиви кутии. Една пуйка, която би нахранила двайсетина, и която беше наблъскана във фурната, оказала се твърде малка за нея. Хартия за обвиване, свещи, една Витлеемска звезда, кутия хайвер, надписани червени и златисти солени бисквитки. И подаръци. Какви подаръци! Левис ангажира такси, отидоха в „Харолд“ и го намериха на изпразване. Вървяха през грамадните зали, блестящи с украшения, и Левис искаше да купи на Елен, всичко, което виждаше... Той я накара да остане до ескалаторите и да гледа в стената, докато той хукна от щанд на щанд. Цяла гарафа с парфюм в бутилка от млечен на цвят прозрачен кварц, наръч бодлива зеленика и имел, букет от пролетни цветя. Още по-голям наръч бельо, кутии с коприна, сатен и ръчно

плетени дантели. Дълга огърлица от перли с диамантена закопчалка. Кутия с изключителен френски сапун във формата на мидени черупки. Левис жонглираше с пакетите, хвърляше ги, смееше се, взимаше ги и пак ги хвърляше. Той не чувстваше несигурност сега, нито една от забраните, на които беше подложен в Рим: вкусът му беше сигурен, безпогрешен и цената не беше материалната. Когато купи нощница, той нямаше представа от размера, затова описа Елен на височина доста и красноречиво, като размахваше ръце и се смееше като налудничав. Жената, която го обслужваше се усмихна, и Левис, изчервен, разрошен, изглеждаше особено красив, тя разпозна в него вихъра на своята влюбеност, и беше търпелива. Бяло или черно — невинност или откровено еротично? На Левис му беше все едно, веднъж сигурен за размера, той ги взе и двете.

Когато се върна на мястото около ескалаторите, едва виждащ над купчината от пакети в ръцете си, Елен я нямаше. Той спря поразен, сърцето му като че ли затихна от ужас.

После, на следващата секунда я видя отново, идваща насреща му със зачервено лице, нейните ръце също бяха отрупани с пакети. Успокоението му беше толкова голямо, че той изтича към нея, и просто застана там, по средата на „Харолд“, докато един дискретен, обслужващ ескалатора мъж обърна поглед и каза: „О, скъпи мои, скъпи мои...“

Тази нощ те украсиха елхичката. Навързаха я с панделки, покриха я с гирлянди, провесиха красивите топки от нейните клони. Спуснаха завесите и запалиха камината, светнаха само една лампа. На меката, топла светлина малката стаичка изглеждаше очарователна с нейните от червено кадифе кресла и меките ѝ овехтели черги. За Левис тя вече не беше неугледна — вече това за него нямаше значение. Тя не беше повече стаята на Ан Нийл, беше негова и на Елен.

Те бяха забравили да купят каквато и да е друга храна, освен пуйката, затова празничната им вечеря се състоеше само от печена пуйка и хайвер срещу горящата камина. Гледаха към елхата, държаха се за ръце и си говореха.

Левис знаеше, че думите са неточни, но той чистосърдечно се опитваше да обясни на Елен какво изпитва: как през целия си живот се беше страхувал от поражение и се беше опитвал да намира алтернативни пътища. Как се беше опитвал да бъде това, което

изискваха неговите родители, после какво той самият беше искал, после какво неговите приятели бяха искали, и накрая какво Чад беше изисквал. Защото едва сега той можеше да бъде самия себе си.

— Обичам те — каза Левис. Той зарови глава в скута ѝ. — Обичам те, обичам те, обичам те.

Тя наведе глава и целуна косата му. Леко го погали, както майка успокоява детето си. А Левис се чувстваше виновен. Смяташе, че трябва да се изповяда пред нея. Той изля навън всичко: каква ужасна личност е бил. Виното, жените, приемите, бъркотията. Колко беше мразил всичко това, а се беше преструвал, че го харесва и как сега искаше всичко това да не беше се случвало, защото той не беше достатъчно добър за нея, а би искал да бъде.

— Това не е истина, Левис — каза тя. — Моля ти се, не вярвай в това. Моля те, не мисли за него. Левис, ела в леглото.

На следващия ден те прекараха твърде много часове, опитвайки се да опекаш тази чудовищна по големината си пуйка. Тъй като бяха забравили да си купят картофи или каквито и да било зеленчуци, я ядоха със сладки индийски корени, една кутия с които откриха в шкафа. Беше вкусно. Изпиха бутилка и половина чудесно бургундско вино — това Левис не беше забравил. После, чувствайки се пийнали, излязоха да се разходят по опустелите улици и покрай гладко течащата река. „Сладка Темза“, мърмореше Левис, като фрагмент от скъпото образование, което беше останало в него. Той взе ръката ѝ и я залюля.

Елен спря и погледна към водата. Тя се питаше дали това, което правеше беше погрешно, но мисълта ѝ се струваше нереална. Нещата се случваха, тя само ги контролираше, доколкото може. Виното, което беше изпила, като че ли беше излетяло в мозъка ѝ, успокоявайки го, хипнотично беше и самото движение на реката. Тя фиксира поглед върху една клонка, наблюдавайки я, как отива надолу, по реката. Течението беше бързо и на нея това ѝ се стори успокоително.

— Веднъж живях близо до река. — Тя стисна ръката на Левис. — Студено е, хайде да си вървим.

Те се прибраха, запалиха огъня, дръпнаха завесите, заключиха вратата. Един измислен свят, каза си Левис и се усмихна, защото идеята му харесваше. Те си го бяха направили и вярваха в него. Нищо друго нямаше значение.

Отвориха подаръците си пред камината. Елен му беше купила връзка, шал, черен кожен портфейл, кутия с ленени носни кърпички, една копринена риза и бутилка арманяк. Тя натрупа подаръците върху коленете на Левис нервно, с разширени очи, като че ли се ужасяваше да не би той да ги откаже с презрение или да ги намери неподходящи.

Левис, който знаеше, че тя в Париж бе нямала пари и че сумата, която ѝ беше платена досега за филма беше много малка, дълбоко се трогна. Той разопакова всяко едно по отделно и внимателно, а тя го наблюдаваше като нетърпеливо дете, ръцете ѝ се втурваха понякога да подадат кутия, да изтеглят упоритата обвивна хартия. Когато всички подаръци бяха отворени, те коленичиха, гледайки се един друг. Коленете им и чергата бяха осеяни с дантела и коприна, с разкъсана хартия и лъскави панделки.

— Харесваш ли ги? Добри ли са? О, Левис, много е трудно да се купува подарък на мъж. — Тя го погледна срамежливо, докосвайки нещата, които стояха в нейния скют. — Тези са толкова красиви, а това, което аз съм избрала е... Бих искала...

Тя се прекъсна, а Левис се присегна и взе ръката ѝ. Искаше да каже, че само един подарък имаше значение за него — дали тя също го обичаше. Тогава той щеше да има всичко, което желаше от живота. Но му се стори неправилно и неучтиво, във всички случаи почти ненужно. Гледайки в големите ѝ очи, той помисли, че тя го разбира.

— Скъпа моя. — Той се наведе и целуна меката длан на ръката ѝ. — Скъпа моя.

По-късно я убеди да облече някои от нещата, които беше избрал за нея. Те пиха от арманяка и всичко им се стори чудесно, а за Левис — възбудителна игра. Бледорозова коприна, блещукаща върху нейната кожа. Дантела, която разкриваше меките извивки на нейните гърди. Перлите, навити около врата ѝ. Бяла копринена нощница, през която той можеше да види тъмните точки на зърната ѝ и сенчестия окосмен триъгълник. Тялото на Левис се втвърди и раздвижи, той легна наблюдавайки я. Тя смъкна бялата нощница и облече черната.

Това я преобрази, но той видя, че тя имаше силата и сама да се променя. Трансформираше се заедно със сменените дрехи. Като че би плоскостите на лицето ѝ за Левис ставаха различни, от младо момиче преди миг, тя сега заприлича на жена. Хипнотизиран се взираше в нея: устните ѝ му изглеждаха по-пълни, очите ѝ по-тъмни и по-големи,

почти черни. Стоеше като че ли напълно неподвижна и все пак сякаш с постоянно променяща се поза. Гърдите ѝ добиха нова, еротична изпъкналост. Тя го погледна. Левис знаеше, че набъбналата му ерекция беше видима, тя се засмя. Коленичи и започна да му шепне с променен вече глас. Левис омаяно я слушаше. Очите ѝ издаваха забавлението ѝ и той разбираше, че тя само го закачаше, и че някъде вътре в себе си тя беше същата жена, същата Елен. Но, точно за момента не можеше да го повярва, защото тя се променяше пред очите му, и за него това беше непоносимо еротично, като че ли беше съблазняван не от една, а от много жени. Това го възбуждаше, но и малко го плашеше. Той докосна лицето ѝ, взе го между ръцете си и го притегли, така че да може да гледа в очите ѝ.

— Елен, как правиш това? Не знаех, че можеш...

Тя се усмихна:

— Това е един мой трик. Аз имам много гласове, имам добро ухо, това е всичко — тя замълча. — Мога да имам английско произношение — няколко английски произношения. Едно френско, едно италианско, едно американско. — Тя погледна надолу, клепките достигаха страните ѝ. — Мога да говоря по южняшки. Мисля, че мога като говоря и като тебе.

Левис се засмя:

— Като мене? Не го вярвам.

— Слушай. — Тя се намръщи, съсредоточавайки се. После каза няколко изречения, и Левис слушаше смаян. Тя изяждаше бостънските гласни с леко арогантна носова плоскост. Левис я хвана за ръцете и ги разтърси.

— Спри. Убеди ме. Ти ме съблазняваш с моя собствен говор, това не ми харесва. Смущаващо е.

Тя спря веднага. Изчерви се и го погледна. Когато заговори, това беше нейният собствен глас.

— Това ли е, което правя, Левис? Съблазнявам те?

— Не, разбира се, не. Не исках да кажа това. Това беше само закачка.

Той я прегърна, но нещо сериозно и напрегнато в гласа ѝ го спря. Тя повдигна ръка и притисна пръсти към устните му.

— Не искам да се преструвам, Левис. Не искам. Искам да ме познаваш такава каквато съм. Искам да бъда правдива, Левис, и...

Тя замълча, очите ѝ бяха разширени, устните ѝ бяха разширени, устните ѝ леко трепереха, така че Левис внезапно усети непреодолимо желание да я защити със силна и нежна любов. Притегли я към себе си и я притисна силно. Целуна косата ѝ, лицето ѝ и нейните затворени очи. Неговата Елен. Той се чувстваше съвсем сигурен, че я познава, толкова беше сигурен, колкото и в собствената към нея любов. Той измъкна черната коприна откъм главата ѝ и я хвърли на една страна. После я дръпна долу на пода пред огъня на камината между опаковките от подаръците и прави с нея любов. Този път, за първи път, тя плътно се притисна към него, докато той се изпразваше и покри лицето му с целувки.

Вдигайки я лесно на ръце, той я занесе на горния етаж, хлъзна я в леглото, там под завивката, където беше топло. После легна в леглото и легна до нея, желаейки я отново и любейки я пак. Дотогава той беше усещал някаква съпротива от нейна страна, като фина и здрава паяжинна нишка, която не се поддаваше. Този път, за учудване и гордост на Левис, като че ли нещо беше прищракало. Тя извика веднъж, макар и не неговото име.

На четвъртата сутрин тя се събуди първа. Левис отвори очи и видя, че тя гледаше внимателно към лицето му. Той сънено се присегна към нея и изтегли топлото ѝ тяло в ръцете си, държейки я нежно и с чувството на щастливо притежание. Тя изчака, докато се убеди, че се е събудил напълно, после притисна дългите си пръсти около лицето му и го обърна така, че да гледа към нея.

После внимателно, сериозно, съвсем малко запъвайки се, но очевидно страхувайки се, тя му каза цялата истина. Тя беше бременна.

Бебето трябваше да се появи през май. Тя беше ходила на лекар и това е, което ѝ беше казал той. Тя никога не би пожелала и не би могла да види отново, каза тя, бащата на бебето. Това беше свършено, и тя не искаше никога да разговаря за това. Левис се вираше в нея в пълно изумление. Гледаше лицето ѝ, гледаше нежната извивка на корема ѝ. Не беше ли кръстът ѝ по-малко тесен? Гърдите ѝ по-пълни? Не можеше да каже. Той излезе от спалнята, оставяйки я там, слезе долу, погледна към малката коледна елха, помръкнала на сутрешната светлина, и заплака.

Чувстваше се предаден. Изпитваше също унижаваща и остро болезнена ревност. Усещаше я физически, като ножове, забити в плътта си, като че ли нещо чудовищно го разкъсваше на части. Кой? Какъв мъж? Как беше името му и как е изглеждал той? Левис разбираше, че иска да срещне този мъж, да го познава, да му се противопостави лице в лице и после да се пребори с него. Обичала ли го беше тя? Какво беше правил с нея той — как, колко често, къде?

Сексуалната ревност никога не е много достойно чувство. Тя е грозна и нейната баналност е неизбежна, Левис знаеше, че подобни мисли са примитивни и този акт само засилваше болката му. И двете, и това, което знаеше, и това, което не знаеше го измъчваше еднакво, той огледа малката стаичка и му се поиска да изкрещи, да чупи предметите, да вие и сляпо да троши.

Изправи се на крака и изтича по стълбите. Блъсна назад вратата, взе Елен на ръце и я разтърси.

— Кажу ми, че ме обичаш. Само това ми кажи. Кажу ми това, и аз ти се кълна, кълна ти се, че нищо друго няма значение...

Трудно му беше да повярва, че това беше неговият собствен глас, неговият глас, който като чели начупваше на парчета чувството, което изпитваше.

— Аз държа на теб, Левис. — Тя като че ли беше изплашена. — Държа много на теб.

Тогаваше той пожела да я удари. „Държа“ беше толкова слаба дума. Една малка, неточна, патетична дума. Ненавиждаше я затова, че я беше употребила. Той вдигна ръка, после я остави да падне, блъсна отново вратата на стаята, тръшна я на долния етаж, чувствайки се като глупак и като животно.

Крчеше нагоре-надолу, напред-назад из стаята. Опита се да мисли, да събере ума си, който продължаваше да вие от болка. Реши да се напие, наля си водна чаша арманяк. Пое една глътка, после отиде в кухнята и изля останалото в мивката. Потърси цигари, намери три празни кутии и една пълна. Издиша никотина и почувства, че той го успокоява много малко. После седна, загледа се в коледното дърво и се опита да мисли.

Всеки, запознат с готовността за саможертва и мазохизма на наситеното любовно чувство, а Левис беше както интензивно влюбен, така и по природа благ, би бил разбира се, способен да предскаже хода

на неговите мисли. Те бяха предсказуеми дори за самия Левис. Първо — прошката. После, след период на по-нататъшен гняв — извинението. Тук неговият ум стана изключително изобретателен. Изведнъж, той може да измисли хиляди, милион причини поради които би могло да се случи и защо Елен действаше по този начин. Мъжът я беше измамил и използвал. Може би тя го беше обичала, но той я беше отхвърлил, защото в противен случай, тя сега не би била с него. Може би не беше го обичала в крайна сметка — това за секунда разтуптяваше сърцето му. При тази идея, той скочи, намери календар и като луд започна да брои седмиците. Времето, когато тя го беше напуснала в Париж — през тези седмици, реши той. После се беше върнала при тях по своя собствена воля. Почувства, че надеждата му се увеличава. Прощка, превръщаща се в състрадание. Спомни си колко зле беше изглеждала тя понякога в Рим. Спомни си как беше стоял отвън, пред вратата на нейната стая в „палацото“ и беше слушал нейния плач. Тя трябва да е била много изплашена и много сама. И внезапно му се стори смела за това, че беше пазила в себе си своите страхове. Той изпита възхищение от подобна сила и бяс към себе си, затова че беше толкова избухлив и нечувствителен. За секунда състраданието прелетя към любовта, любовта към покровителство. Тя се беше обърнала към него. Тя беше казала на него. Той огледа малката стая и я видя с вчерашните си очи.

Левис стоя там около два часа. Накрая изтощен, замръзнал, неспособен да накара мозъка си да мисли повече, той знаеше със сигурност само едно нещо. Обичаше я. В това се състоеше всичко.

Левис се изкачи обратно по стълбите. Елен не беше мръднала. Лицето ѝ беше бледо и подуто, и той си помисли, че тя беше плакала. Тромаво и внимателно Левис седна на леглото и взе ръката ѝ.

После, защото не знаеше какво друго да направи, той я попита дали иска да се омъжи за него.

Тя стоеше много спокойна. Левис повдигна лице към нейното и я плесна по ръката.

— Моля ти се — каза той. — аз те обичам. Искам във всички случаи да се ожения за теб. Отдавна мисля за това — той се прекъсна. — Детето не променя нещата. И защо би трябвало? аз ще се грижа за теб, ще се грижа и за детето. Желая го, Елен. Моля те, кажи, че ще се омъжиш за мен. Не мога да понеса това, ще полудея.

Елен ужасно се изплаши. Тя видя Левис да плаче, изразът на лицето му го правеше да изглежда много млад, почти като момче и за миг тя видя тях двамата, себе си и Левис, като че ли отдалече: две изплашени деца, разчитайки един на друг за подкрепа.

Тогава, тя беше абсолютно сигурна, само за секунда, че трябваше да откаже. После помисли за детето и какво би било, ако се опиташе да работи, ако се опиташе отгледа сама това дете. Можеше да си представи какво би било. Картината в ума ѝ беше противно ясна. „Няма да позволя детето ми да живее така“, си помисли тя, и като взе ръката на Левис, каза „да“.

На шестия ден, без предупреждение Чад пристигна от Париж.

Блъскаше по вратата и влезе с голямо оживление. Влезе Чад и светът влезе с него.

Все още в леглото, изтощен от правене на любов, Левис чу, че Елен му отвори вратата, чу гласа му и изстена.

— Не ми казвай — рече той, когато Елен се върна в стаята. — Той не може да проникне чрез телефона, затова дойде лично.

— Така е — каза тя, обличайки се, без да погледне наоколо.

— Ще му кажа. — Левис отхвърли завивките и скочи от леглото с внезапно поставена си цел. Грабна Елен и я прегърна откъм гърба.

— Сега?

— Защо не? Той рано или късно ще трябва да научи. Това се отнася за всички. И аз искам те да знаят. Искам светът да знае. Бих искал да го изкреця от покрива.

— И аз мисля така. Правилно е. Малко се страхувам от Чад.

Нещо в нейното лице накара Левис да замълчи. Той си спомни сцената в квартирата онзи последен ден в Трестевере. Тя никога не беше получила своето обяснение — никога не беше дори споменато за нея отново. Само че, сега не беше моментът да се задават въпроси, това вероятно не беше от съществена важност, и Елен ще му го обясни друг път.

В това си предположение той грешеше, но тази сутрин нищо не можеше да разклати неговата увереност, не дори и Чад. Той целуна Елен, съзнавайки, че съучастничеството между тях, което изключваше Чад, му достави удоволствие. Започна да мисли с нетърпение и

облекчение за момента, когато щеше да изстреля новината, когато щеше да види изненадата, изразена върху лицето на Чад.

Той беше неудовлетворен в амбицията си. Съобщи новината на Чад с леко удоволствие и с ръка около кръста на Елен. Чад примигна веднъж, два, три пъти — това беше всичко. Той продължи да седи спокойно, оставяйки струйка чай върху пълните си устни. Без да се забави, каза приятелски:

— Хей, това е знаменито. Кога?

Левис беше този, който за негова собствена досада се изчерви. Той изведнъж осъзна, че начинът както го беше казал: „Елен ще има бебе, ние ще се оженим“, излизаше, че бащата беше той. Неговата собствена прибързаност, своенравното му желание да унижи приятеля си ги беше вкарало сега в наистина много неловко положение. Чад го гледаше невъзмутимо. Левис му отправи усмивка.

— Кое? Сватбата или бебето?

— И двете, предполагам. — Чад отпи от чая.

— Сватбата — колкото се може по-скоро. А бебето...

— Напролет — довърши спокойно Елен и Левис усети спокойния блясък на триумфа. Тя беше поела своята реплика от неговата. Чувството му за приятното съучастничество се засили.

— Знаменито. Наистина знаменито. — Чад остави чая и се изправи. — Аз наистина съм радостен за вас двамата. Сега — относно филма. Или би трябвало да кажа филмите. — Той леко се усмихна и в гласа му се долови победна нотка. — Има развитие, знаете ли. Опитвах се в продължение на дни да се свържа с вас.

Левис и Елен размениха погледи. Левис видя, че сега телефонната слушалка беше отново поставена на мястото ѝ, с надеждата, че Елен незабележимо беше успяла да направи това. Чад не беше пропуснал много.

Той и Елен седнаха, а Чад започна да пристъпва напред-назад, размахвайки ръце. Той поде един от своите монолози. Монтирането на „Нощна игра“ било почти завършено. Той бил направил по-грубото сглобяване. Трюфо го бил видял. Различни негови приятели в Париж също го били видели. Всички били поразени...

Чад никога не беше скромнен, той не виждаше необходимост да бъде такъв. Според начина както той говореше „Нощна игра“ щял да стане като „Гражданинът Кейн“: щял да промени изведнъж хорската

представа за киното. Той с взрив щял да наложи своята известност, и не както филма на Уелис, щял веднага да има касов успех...

Левис слушаше с нарастващ интерес. Той и друг път беше чувал Чад да разказва относно своята работа и да бъде очарован от нея. Но това беше в Лос Анджелис, когато се бяха срещнали за първи път. В Рим той беше започнал да се съмнява, когато приближаваше Чад по време на снимките. Сега това се беше върнало у него. Наистина, Чад преувеличаваше, даваше ли си той сметка колко абсурдно звучеше? Левис реши да си запази резервите, докато не видеше филма и какво беше станало от него. Междувременно Чад продължаваше да се хвали, и както винаги неговата самовлюбеност го правеше нетактичен. Досега той не беше споменал изпълнението на Елен, и това пренебрежение засегна Левис. Той погледна към Елен, и очите им се срещнаха. С чувство за удовлетвореност Левис реши, че тя е на същото като неговото мнение.

— Сега... — Чад се върна към темата за Анри Лебек. Анри Лебек беше богат хомосексуалист, бездееен млад французин, наследник на значително богатство, натрупано от неговия баща чрез бутилиране на минерална вода. Самият Лебек беше нещо като покровител на изкуствата и се мотаеше насам-натам с много от хората на киното. Чад беше го срещнал чрез Трюфо, и Лебек, заедно с Левис били тези, които финансирали „Нощна игра“. Всеки с по петдесет хиляди долара. Левис въздъхна. Ако „Нощна игра“ пропаднеше, той щеше да загуби тези пари, но тогава би понесъл загубата, също както и Лебек. От самото начало той бил подготвен да загуби.

Левис, който винаги беше имал повече пари, отколкото му бяха нужни, никога не беше мислил много за тях. Той се беше подготвил да заложи на Чад и да му помогне, но ако Чад сега водеше към внушението за по-нататъшни вложения в някакъв нов проект, Левис знаеше, че щеше да откаже. Една загуба, да, но той не беше разточителен, и също така не беше и глупак. И отсега нататък неговото финансово положение щеше да бъде съвсем различно. Щеше да има Елен и бебето, и трябваше да се грижи за тях.

Но все по-ясно започваше да става, че не натам се насочваше Чад. Той сега говореше за много, за доста „големи“ пари, но те не бяха нито на Левис, нито на Лебек...

— Така, че нещата... — говореше той. — Думата е казана. Разпределението на помощта за „Нощна игра“ идва точно на място. Като че ли изведнъж всички го искат. Ние сме късметлии. Трюфо мисли, че с него аз трябва да кандидатствам за Кан. Бихме могли дори да получим разрешение да бъде прожектиран в Америка, макар и ограничено, знаете. В кинотеатрите около учебните заведения, няколко фирми, занимаващи се с изкуство в Ню Йорк, неща от този род. Но това е началото. Искам да кажа, че бихме могли да получим проклетата „Златна палма“ на Кан, и това не би значило, по дяволите, кой знае какво да се върнем в Лос Анджелис, но ако получим разрешение да прожектираме в Америка с някои добри печалби, това все пак ще значи нещо. Тогава ние ще направим още един филм в Европа — мисля за Лондон — и тогава, с третия, ще се върнем в Америка. И тогава, разбира се, ще останем там. Но, ако получим тази материална поддръжка, целия процес ще се ускори, там е въпросът. Филм номер три може да стане голямо нещо. А филм номер четири, би...

— Поддръжка? Каква поддръжка? — Левис сопнато го прекъсна, Чад се обърна и го изгледа, засегнат.

— Ти не си слушал, Левис, току-що ти казах...

— Пак ми кажи. Не можах съвсем да схвана от първия път.

— Окей. — Чад въздъхна, заговори търпеливо. — Съществува една компания за разпространение на филми, която се нарича „Сфера“. Това е американска разпространителна компания, ясно ли е? Схвана ли, Левис? Тя беше закъсала, но беше купена от „Партекс петрокемикълс“.

Той произнесе това име, с което Левис, син на banker, беше запознат, с маниера на фокусник, който изважда заек от шапка.

— И?

— И „Партекс“ има големи планове за „Сфера“. Те изсипват пари върху нея, Левис, петролни пари. Разширяват разпространителската страна на дейността си от сега и се готвят да открият клон за финансиране на филмово производство. Искат да подкрепят независими филми. Моите филми. — Чад изпусна лека, самодоволна усмивка. — Те са ловки. Те наблюдават цифрите, които показват намаление на посещението в кинозалите в Америка. Те всички знаят ефекта от телевизията — кой не го знае? Но не губят самообладание. Защото мислят, че аз зная, че там съществува цяла нова публика, която

само чака да бъде спечелена. Младата публика, Левис. Онези, които са отегчени до смърт да гледат всяка вечер преповтарянията на „Гънсмоук“, онези, които ще започнат да се стичат отново в кинотеатрите, стига веднъж някой достатъчно способен да им предложи подходящия „продукт“. Филми, които да им говорят, филми за тях. Не Джейн Ръсел и танцуващи момичета и всички тези студийни отпадъци. А истински филми, американски филми. От рода на тези, които правя аз.

— Досега си направил само един.

— Левис, Левис, моля те. Сега съм сериозен...

— Окей, окей. — Левис повдигна рамене. — И ти казваш, че тази компания „Сфера“, че те искат да те финансират?

— Те искат да вземат участие в разпространението на „Нощна игра“ и говорят за пари за филм номер две, веднага. Не шестцифрени суми, Левис, а седемцифрени. Ние сега не говорим за маловажни работи.

— У-ух! — Левис се облегна назад. Щастливата увереност на Чад го раздраваше все повече и повече. Той внезапно закопня да го бодне. Добре, досега Чад винаги беше твърдял, че нищо не разбира от финансовите сложности. — Той бил само режисьор, както обичаше да казва тогава в Лос Анджелис. След това беше, когато Левис влезе в играта. Той се нуждаел от Левис, защото Левис разбирал от цифри.

Е, Левис разбираше, точно каквото трябваше. Повече или по-малко, до осемнайсетгодишната си възраст той беше живял сред хора, занимаващи се с висшите финанси. Той със сигурност можеше да разчита балансовите схеми. Редовно четеше „Уол стрийт джърнъл“ и беше издържал на всички разпитвания от страна на баща си по застъпените там проблеми. Беше посещавал курс по икономика в Харвард, въпреки че той беше повече теоретичен. Ако беше отишъл в „Синклер Лоуел Уатсън“ и беше старателно обучен от своя баща, Левис със самочувствие предполагаше, че би бил способен да се справя повече от добре. Но финансирането на филми? Това беше опасна зона. Той внимателно се беше вслуша в разговора. В Париж беше решено за „Нощна игра“ да бъде изразходвана малка сума и да бъде финансиран чрез Лебек и самия него. Той за кратко време с помощта на Лебек и познати на Чад се беше опитал да увеличи финансирането отвън, да събере повече пари за филма.

Това приличаше на жонглиране с мехури. Предполагаше много въртене и много вземане-даване. Машинации за избягване на данъците, изпълнение на договорните задължения, обезпечаване на режимните разноски. Точно когато Левис почувства, че започваше да държи здраво нещата, той откри, че хората, с които беше уговарял нямаха намерение да изпълнят уговорките. Един по един мехурите бяха започнали да се пукат.

Възхищавайки се от своя доказал основанието си цинизъм, той сега отбеляза, че дали онези от „Сфера“ обещават пари, все още не означава абсолютно нищо. Когато те сключеха договор, още по-добре — когато подпишеха чек — тогава, каза той и хвърли поглед към Елен, ще бъде впечатлен.

Чад изглеждаше засегнат:

— Мисля, че си прав, Левис — каза тихо и скромно той, така че Левис се почувства грубиян. — Аз не разбирам тези неща твърде добре. Никога не съм ги разбирал. Искам да кажа, че приятелят, когото срещнах от „Сфера“ — още като ме е погледнал е разбрал, че в тия работи съм сукалче, нали?

— Ами, не точно, Чад. — Левис неловко се размърда в стола. — Ти може да си прав. Може и да са сериозни. Щом са направили първата крачка — той се поколеба. — Преди всичко, как са чули за нас?

Чад доби безразличен вид:

— Предполагам, че са си сложили ухото на земята. Има доста интересни филми току-що направени в Европа, а аз при това съм американец. Може би случайно са дочули за „Нощна игра“. Не зная. Но, когато онзи приятел от „Сфера“ видя грубото сглобяване на „Нощна игра“, той каза, че много го харесва. Предполагам, че просто е бил любезен. Не е искал да нарани чувствата ми...

— Е, хайде, Чад. — Левис се наведе напред. — Опитваш се сега да ме разплачеш, какво ли? Щом е казал, че го харесва, значи вероятно го е харесал. Цялата работа е, че не е същото като да ти подпише чек за следващия филм, да ти даде картбланш, това е всичко...

— Зная това, Левис. Мисля сега за него. И мисля, че това никога няма да бъде картбланш в пълния смисъл на думата. — Той стрелна бърз поглед към Елен, погледна към Левис и разпери ръце.

— Може би ти сега разбираш, Левис, защо трябваше да намина. Имам нужда да се върнеш в Париж. Нуждая се от помощта ти. Не мога да се оправя с всичко това без тебе, Левис — той развълнувано въздъхна. — Макар че предполагам, ще трябва да опитам за известно време. — Той отпрати жест към Елен. — Всичко това, което сега се случва, нали?

Левис поклати глава. Той знаеше какво значеше това, и смиреността в тона на Чад ни най-малко не можеше да го заблуди. Това значеше, че Чад нямаше да се успокои, докато не качеше Левис на самолета в първия възможен момент. Докато не направеше това, той просто щеше да стои тук и нямаше никъде да мръдне. Левис погледна към Елен, Елен погледна към него. Той знаеше, че тя мисли същото. За негово облекчение, тя проговори първа.

— Кога го искаш, Чад? — попита тя.

Чад погледна към ноктите на пръстите си, и тихо каза:

— Какво ще кажете за утре?

Когато Чад си отиде — имал нужда да си купи някои дрехи, беше казал, което изненада и двамата — Елен и Левис обсъдиха новото развитие на нещата. В известен смисъл, както каза Елен, това всъщност изобщо не беше ново развитие, тъй като и двамата знаеха, че щом веднъж Чад свършеше монтирането на филма, Левис трябваше да трябва да отиде при него и изцяло да поеме ролята, която Чад му беше отредил. Този момент беше дошъл само че малко по-рано от очакваното, това беше всичко.

— Би могла да дойдеш с мен — каза Левис, прегръщайки я. — Ако за теб не е безопасно да летиш, бихме могли да пътуваме с кораб. Нека да го направим. Чад няма да може да се противопостави, а ако се опита, ще му кажа да върви по дяволите. Аз те искам със себе си. Не бих понесъл да не съм с тебе, не сега...

Той скри лице в шията ѝ и я целуна. Елен изтъкна — проблемите в неговия план, което го разубеди. Те отидоха във всекидневната, седнаха в грамадните червени кресла и обсъдиха нещата от всички страни.

Разумността на техния разговор правеше удоволствие на Левис. Той имаше усещането, че и двамата са много зрели. Да, той виждаше това — щеше да бъде обвързан с безкрайна редица от срещи, и Елен във всички случаи нямаше да може много да го вижда. Париж се

намира само на един час полет от Лондон. Винаги, когато се появеше свободен момент в разписанието му, Левис би могъл да долети обратно. Поради много причини, би било по-добре Елен да остане тук. Защото беше тихо и спокойно, и на нея ѝ харесваше. Тук би могла да си почива и да се грижи за бебето... Усетил отново сладкото и вдъхващо увереност чувство на взаимност, Левис замълча. Той и Елен се гледаха един друг. Тя взе ръката му.

— Той мисли, че това е твоето дете, Левис — каза тя накрая.

— Зная, че го мисли. — Левис повдигна рамене. — Е, какво? Това във всички случаи не е негово, а наша частна работа. Зависи от мен и теб какво ще решим, това има значение.

— Цялата работа е, че всичко това се случи много бързо. Аз не знаех какво да кажа. И ние не бяхме решили какво да казваме на хората.

Левис виждаше несигурността и уязвимостта върху лицето ѝ. И както винаги, това засили неговата самоувереност, чувството му на покровител. Колкото по-уязвима изглеждаше Елен, толкова по-силен се усещаше Левис — това му се струваше съвсем естествено.

— Скъпа моя. — Той се наведе и я целуна. — Аз те обичам. Ние ще се оженим. Аз ще се грижа за теб и детето. Така че, в известен смисъл, то ще бъде и мое. То е мое дете. Ще се опитам да бъда добър баща. Обичам децата — той се усмихна. — Вече повече от шест пъти съм вуйчо. — Той се опитваше да придаде ведрост на гласа си, да ободри Елен, но въпреки опитите, лицето му ставаше все по-сериозно.

— Искам да кажа — продължи неловко той. — Не е твърде лесно да се каже. Другите няма да разберат. Чад също. Така че, в известен смисъл, по-добре е да не знаят. Това е нещо, което само ние ще знаем. Нашата тайна. Не искам другите хора да се пъхат в нашия живот, да цапат нещата. Ако ние с тебе разбираме какво правим и ако имаме доверие един на друг... ако се обичаме.

Ето! Той беше рискувал. Левис нетърпеливо погледна към Елен. Нейното лице омекна, очите ѝ като че ли бяха променили цвета си от син на сив, както винаги когато тя беше трогната или развълнувана. Тя вдигна ръка и я притисна към лицето на Левис.

— Не съм сигурна, че трябва да започнем с лъжа — каза меко тя. — Това е всичко.

— Това не е лъжа! — Левис хвана ръката ѝ. Той се чувстваше осенен от най-пламенна убеденост. — Това е нашата истина. Това е различно.

Тя го погледна, усети напрежение в гласа му, видя напрегнатостта в очите му. В тях имаше искреност — прекалено много искреност понякога, защото беше лесно да се разбере какво Левис чувстваше, и това го правеше уязвим. Понякога Левис ѝ напомняше някаква средновековна фигура, на яздец рицар, затичан в битка, блажено неосъзнаващ, че докато той беше въоръжен с шпага, неговите противници бяха екипирани с оръдия. Тя долавяше, че това беше опасно, но за кратко. Ако Левис се препасваше за битка, той го правеше заради нея, и тя намираше това ласкателно. Също така, той искаше да се съгласи с него, желаше го пламенно, а тя вече беше свикнала да крие своите съмнения и определения за мъжете. Инстинктивно разбираше, че повечето от мъжете бяха като Нед Калвърт: те не искаха да ги чуят.

Тя наведе глава и се съгласи.

Левис се изправи на крака, изпълнен внезапно с планове. Той ще телефонира от Париж всяка нощ. Ще прелита до вкъщи при всяка възможност. Ще се оправя с Чад. Всичко ще бъде наред — сега и завинаги. Междувременно, те ще имат тази вечер, тази специална нощ. Ще бъдат сами. Ще отидат да вечерят в „Каприз“, неговия любим ресторант... Той грабна телефона и резервира маса за двама за осем часа.

В седем и половина тази вечер, когато и на двамата започна да става ясно, че Чад не само се връщаше, но и нямаше начин той да си замине, Левис се обади отново и промени резервацията. Пак за осем часа, да, но за трима души.

— Той няма да остане за през нощта, дявол да го вземе, няма да остане.

Елен и Левис се бяха оттеглили в кухнята. Чад седеше като залепнал за софата в малката всекидневна. Беше полунощ. Той не беше казал нито дума по време на вечерята и по такъв противен начин се беше натъпкал с охлюви, така беше окапан навсякъде с чесън и масло, че Левис беше станал алено червен от неудобство. Когато таксито пристигна пред „Каприз“, Чад пръв се беше вмъкнал вътре, преди дума да бъде казана. През последния изминал час, той седеше до камината,

пиейки чай. Беше облякъл новите дрехи, които си беше купил. От кухнята Елен и Левис можеха да го виждат разположен точно по средата на стаята, тихо тананикайки си и загледан нанякъде. Той изглеждаше напълно абсурден.

Първо, беше се подстригал, брадата му беше подредена. Второ, очилата му не бяха замъглени, както винаги, а полирани, бляскави и примигващи на светлината. Трето, мазните джинси, напоената с пот риза, протритите обувки, найлоновите чорапи, от които винаги се долавяше съмнителна миризма — всички бяха изчезнали. Чад изглеждаше къпан и носеше костюм.

Това не беше костюм, какъвто Левис обличаше. Каквото Чад беше сложил на гърба си по нищо не приличаше на онези шедьоври на сдържаността, които притежаваше Левис, един от тях той носеше и сега. Но това все пак определено беше костюм, черен с жилетка. Панталоните точно побираха дебелиите хълбоци на Чад, а опънатите копчета на жилетката една успяваха да обхванат разширения му корем. Крачолите му бяха твърде къси, тъй като свършваха при глезените, от там се подаваха черни, къси, вълнени чорапи. Беше обул черни, с връзки обувки, излъскани до блясък. Гледайки го през вратата, Левис високо изстена.

— Шшт! — засмя се Елен. — Ще те чуе.

— Пет пари не давам. Той си отива. Още една чаша чай, и това е. Досега вече три е изпил.

— Аз ли ще му кажа или ти?

— Аз ще му кажа — отвърна твърдо Левис. — И ще го направя веднага. Гледай.

Той пристъпи към всекидневната, Елен след него. Той бутна чашата с чай в дундестите ръце на Чад — неговите нокти бяха съвсем чисти, забеляза Левис — и го погледна строго.

— Можеш да изпиеш това, Чад, после трябва да си вървиш.

— Да си вървя? — Чад примигна. Той погледна към софата. — О, мислех, може би...

— Погрешно си мислил. Чаят и после вън. Елен и аз искаме да бъдем сами. Това е нашата последна вечер, когато сме заедно.

Левис се чувстваше горд от себе си. Чад го погледна, а очилата му намигваха и премигваха.

— О, разбира се. Добре! Окей. Няма проблем. Ама, че съм тъп. Трябваше да се сетя — той замълча. — Аз просто се питах, може би на кушетката, знаете...

— Не, Чад, не на кушетката. Никъде. Окей?

— Окей.

Чад любезно капитулира. Левис седна точно срещу него. Запали една „Марлборо“, издиша и с недоверие погледна към Чад. Защо костюм? Черен костюм, и всички тези неща?

— Аз бях мислил... — започна Чад и Левис се намръщи. Това никога не беше добро начало, обикновено предвещаваше монолог. Левис усети, че ако трябваше точно сега да изслуша още един, ще полудее.

— Чудесно, Чад, но, давай по-кратко, нали?

— Несъмнено, несъмнено. — Чад размаха дундеста ръка. — Но, това е важно. Това засяга теб, Левис и Елен. Защото Елен е тази, за която аз трябва да мисля. Работата е, че ние трябва да помислим за това, и трябва да започнем сега. Ние трябва да решим... как да я представим, особено, когато се върнем в Америка. Това е ключово. Нуждаем се от стратегия. Казвал ли съм ви някога за Грейс Кели — когато е отишла в Холивуд?

— Не, доколкото се спомням.

— Ами, знаете ли какво правела тя? При всеки режисьор, който е отишла да посети, при всеки продуцент, тя се е явила с бели ръкавици. Бели ръкавици, по дяволите! Искане да каже „Не ме докосвай!“, нали? Като „Аз съм от класа“, разбирате ли? И те подлудявали. Просто ставали луди по нея, Левис. Тези бели ръкавици — на всички приеми — никой не можел да говори за друго, освен за това невероятно красиво момиче с белите ръкавици. Така че, това, което ние трябва да решим е — като какво ще представляват белите ръкавици на Елен. Какъв ще бъде нейният еквивалент, нали? Защото, разбира се, нещо подобно на бели ръкавици не можете да ползвате втори път.

— Бих могла да нося черни ръкавици.

Гласът на Елен имаше следи от сарказъм. Това беше добре преценено, Левис се засмя, а на Чад му трябваша четирийсет секунди, за да разбере, че така тя го сразяваше. Той овчедушно се захили, но дори не успя да си поеме дъх.

— Работата е там, че повечето от нещата са както трябва. Бракът е добре. Харесвам брака. Искам да кажа, ти Левис — това са „Големите пари“, Гротън, Харвард — за бога! Всичко това тук кара да наострят ушите всички онези типове със сърбящите пръсти — ами, те ще трябва да помислят два пъти, веднъж тя е омъжена за тебе. Това е знаменито, великолепно. Защото ние искаме те да внимават: тази жена има класа, тази жена е красива и тази жена сто процента не е на разположение. Това е решаващо. Искам да кажа, наистина решаващото.

— Ами тя не е на разположение. Ще се омъжи за мене. Това е добре, нали?

— Левис, Левис, моля те. — Чад се изправи и размаха ръце. — Ние не говорим за фактите сега, а за нейния имидж. Ако Елен ще бъде в нашите филми, тя трябва да има подходящ имидж...

— Ако? — Левис бързо го изгледа. Зад себе си беше почувствал напрежението на Елен. — Защо е това „ако“ изведнъж? Ти ми каза, че ние сме един отбор. Ти, аз и Елен. Ние сме съвършена комбинация, нали така каза? Ако си спомняш, ти ми произнесе дълга лекция по темата за триъгълниците.

— Така ли? — Чад погледна лукаво. — Може да съм казал нещо такова. Казах, че най-хубавите филми винаги са имали триъгълна структура. Това е истина. Това е нещо, което съм наблюдавал.

— Така че, го каза. Даде ми дълъг списък, той започваше назад от праисторията, минаваше през „Третият“ и „Отнесени от вихъра“, и...

— Не „Отнесени от вихъра“. Никога не съм казал това. „Отнесени от вихъра“ е некадърна работа...

— И по-нататък ти продължи да разправяш няколко часа след това, като най-напред обясни, че системата на студията вече е свършила, че умира, и че независимият режисьор, т.е. ти, ще бъде спасителят на американското кино. И ти продължи, като каза, че той се нуждае от отбор. Той се нуждае от независим продуцент и от една звезда. Една жена, каза ти. Каза, че това била съвършената основна структура. Ако имаме това както трябва, каза ти, тогава няма да има нищо, което да не можем да направим — нищо. Доколкото си спомням.

Чад разярено примигваше. Той запристъпя от единия на другия си крак и гледаше кръвнишки Левис. Левис се усмихна. Той знаеше причината за този гневен поглед. Чад не искаше Елен все още да знае

размера на неговите амбиции по отношение на нея. Те щяха да позволят постепенно да ги осъзнава. Този беше начинът, с който те щяха да я контролират.

Сега Елен се наведе напред и погледна намръщено Чад.

— Звезда? Това ли си казал? За това ли си мислил?

— Може би, може би, кой знае? Много хора стават звезди. — Чад погледна презрително към Елен.

— Легенда, каза — подхвърли Левис, студено подсилвайки собственото си предателство.

— Ами, легендите не просто се случват. Легендите се създават — възрази Чад. — Коего просто се случи не е точно за това, което аз говорех или се опитвах да говоря. Въпросът е, че Елен не е готова все още. Има много да работи.

Той замълча, после запъхтя обратно към креслото, седна и отпи малка глътка от преливащата чаша чай. Левис беше готов да прекъсне отново. После осъзна, че сега Чад беше привлякъл вниманието на Елен. Очите ѝ стояха фиксирани върху неговото лице, и тя го гледаше, като че ли Чад беше Мойсей, току-що слязъл от планината, готов да започне да чете Десетте божи заповеди.

— Има още много работа да се свърши. — Усещайки нейния интерес, Чад леко се изкиска. — Лице, коса, грим, дрехи. Всичко трябва да изберем така, че да бъде най-подходящо. Всичко да бъде от класа. Висша мода — знаете. Аз искам ти да изглеждаш като жена, а не като някаква тийнейджърка. Искам като те гледам да си мисля: пари. Искам на всеки мъж, който дойде на твоите филми да му се втвърди, когато те гледа на екрана. Искам да мислят: „Господи, бих дал всичко, за да имам тази жена, но никога няма да мога да се доближа до нея, защото тя е прекалено студена, притежава прекалено много класа и е прекалено скъпа...“

— Сега, почакай за момент... — Левис ядосано се наведе напред. Чад продължи, като че ли той изобщо не беше проговарял.

— Аз искам секс, нали? Такъв вид секс, който подлудява мъжете. Така че, когато са в леглото със своите съпруги или любовници или каквато и да е, те да си представят, че са с тебе. Но, същевременно през цялото време ще знаят, че това е само въображение, защото няма покана от твоя страна. И защо? Защото ти изглеждаш чиста. Ти изглеждаш толкова дяволски чиста, че това ще ги побърква. Това е

класиката. Върховният женски парадокс, нали? Артемида и Афродита, девственицата и курвата...

— Това е. — Левис се изправи. Гласът му трепереше от гняв. — Можеш да се махаш отгук, Чад, и да се махаш веднага. Нямам намерение да слушам за подобен вид филми и Елен също.

Чад примигна и не мръдна. Той изглеждаше наивно учуден. Както обикновено при такива случаи, Левис се почувства виновен. Преди той беше слушал много подобни неща, и никога не беше протестираше.

— Извинявай, Левис. Ей, Елен, ти нали не се обиждаш? Аз сега само подхвърлям идеи, обяснявам основното направление. Не говоря в буквалния смисъл на думата. Не искам да кажа, че ти наистина си курва, а зная, че не си и девствена...

— Чад... Още една дума, само една дума, и се кълна...

— Левис, Левис, успокой се, нали? — Чад отпи нова глътка чай. — Сега ще стигна до въпроса. Хелън, искаш ли да обясня? Няма да трае дълго. Важно е...

— Добре, Левис. — Елен продължително изглежда Чад. — Защо не си по-точен?

— Окей. — Той повдигна пълната си ръка и Левис седна. Чад започна да изброява на пръсти:

— Първо: гласът. Той е хубав, но не достатъчно. Но е прекалено отъждествяем. Твърде е свеж. Звучи твърде английски. Аз не искам това. Искам нещо по-мистериозно... Спомни си Гарбо. Спомни си Дитрих. Звучат великолепно — и защо? Защото не можеш да ги определиш. Те говорят английски, но не са англичанки...

— Добре, очевидно, те по дяволите не са англичанки. — Левис избухна. — Едната е шведка, другата е германка. Какво има, по дяволите, толкова мистериозно в това?

— Левис, Левис, доверяваш ми се, нали? Ти знаеш, че са шведки, знаеш, че са германки. Но, всички тези хора отвън, на тях не им е ясно — те и не искат да го знаят, а дори в да знаят, те не мислят за него. Единственото за което мислят, е, че е различна — те и не искат да го знаят, а дори и да знаят, те не мислят за него. Единственото за което мислят, е, че е различна — тази жена. Тя е чужденка, екзотична, мистериозна...

— Ако произнесеш тази дума още веднъж, аз те зарязвам. За бога, Чад...

— Аз зная какво има той предвид — проговори спокойно Елен. — Той говори за силата. За силата, която притежаваш, когато си различен. Когато хората не могат точно да те определят, да те обозрат...

— Това е сила? — Левис несигурно я изглежда.

— Понякога. Така мисля. Да.

Чад с интерес наблюдаваше тази размяна на мнения. После се приведе напред:

— Така че, всичко, което искам да кажа се състои в това. Искам Хелън да работи върху гласа си. От сега до следващия филм. Искам го по-тъмен, по-въздействен, по-малко невинен. Запази чистотата, но се опитай да замъглиш малко очертанията на изговора си. Объркай малко френско или италианско произношение, като намек за Европа, малко американско...

— Това звучи като лош коктейл. — Левис се обърна към Елен. Трудно му беше да повярва, но тя приемаше това сериозно. — Защо не покажеш на Чад някои от твоите произношения, скъпа? Демонстрирай му акцентите си. Той няма представа за твоя репертоар...

За секунда думите му увиснаха и Левис съжали за тях. Елен се изчерви до алено. Чад измърмори нещо, погледна в тавана, после в пода.

— Той знае вече — каза Елен с тих, равен глас.

— О, така ли? Откога?

— В Рим, по някое време. Тогава обсъждахме накратко произношенията — прекъсна го Чад. Изглеждаше отегчен. — Слушай, искам да продължа. Хелън знае какво искам да кажа, и знае, че съм прав. Има по-важни неща за обсъждане. Особено едно.

— О? Само едно? — сега Левис беше бесен от гняв. Отново, както в Рим, той се чувстваше изключен. Сега и ревнуваше. Той се изправи. — Искам да кажа — защо не спреш само на един? Сигурен съм, че има един милион дребни, полезни намеци, с които Чад може да излезе. Ако ще променяме гласа на Елен, който аз случайно мисля, че е хубав такъв, какъвто е, защо да не променим също така и някои други неща? Какво ще кажете да й отрежем косата или да я боядисаме? Защо да не й се направи пластична операция? Какво ще кажете...

— Името — каза Чад с внезапна твърдост. — Трябва да направим нещо с името. Не ми харесва.

— Кое име? — Левис войнствено изстреля. — Хелън Крейг или Хелън Синклер? Което е, бих могъл само да ти напомня, Чад, името, с което тя скоро ще се нарича.

— И двете. — Чад отговори раздраващо. — И двете звучат съвсем като английски, обикновено, досадно. Аз не харесвам „Хелън“, не харесвам „Крейг“, а „Синклер“ е негодно.

— Благодаря.

— Не се обиждай. То е великолепно за banker. Наистина, Левис, просто е знаменито, но за филмова звезда е провал. Сега? — Той задвижи пръсти по дебелиите си бедра. — Хайде да обсъдим това. Помислете. Нещо като Грета Гарбо — с две Г-та, нали? Мерилин Монро — две М-та. Онова ново френско бебче, Бриджит Бардо — две Б-та, а на френски то звучи като „бебе“ — хитро, а?

— Мисля за тях. — Левис се върна към креслото си и седна. — Но мисля също и за Карол Ломбард, за Джина Лолобриджида, Марлен Дитрих, майната ти. Те всичките са се оправили добре, без еднакви инициали...

— Приемам това. Не създавам от това закон. Само правя внушения, знаеш.

Двамата мъже се изгледаха. Елен се изправи. Страните ѝ се бяха зачервили. Тя стоеше спокойно там, и двамата мъже виновно осъзнаха, че се препираха по неин адрес, като че ли тя отсъстваше, и замълчаха.

— Аз съм кръстена Елен. Това име е записано в паспорта ми, ако си спомням — тя се поколеба. — Моята майка винаги ме наричаше така. Тя казваше... тя казваше, че то звучи като въздишка.

В стаята настъпи тишина. Левис видя, че ръцете на Елен леко трепереха, и че на нея струваше значително усилие да каже това. Чад я гледаше напрегнато, с непроницаем израз на лицето.

— Елен — каза накрая той. — Това е интересно. — Малките му тъмни очички примигнаха към лицето ѝ, после се завъртяха настрана. — И майка ти е била тази, която те е наричала така?

— Винаги.

— У-у. — Той леко, тайнствено се усмихна. Елен го изгледа като че ли имаше нещо странно в неговия тон, но Чад не каза нищо повече. Той започна беззвучно да си тананика, както често правеше, когато

разсъждаваше. След няколко такта Левис осъзна, че това беше „Марсилезата“.

— Също така — продължи сподадено Елен — аз израснах в едно село, наречено Хартланд. Винаги съм харесвала това име. Не зная, ако...

Левис я гледаше учудено. Той не разбираше защо тя продължаваше с всичко това, защо не протестираше. Тя като че ли дори харесваше идеята за ново име, за нова идентичност. Той се готвеше да започне отново да протестира, когато Чад го изгледа. Светлина блесна в излъсканите му очила.

— Харт — каза той. — Хартланд е твърде дълго, Харт. Елен Харт. Това е. Чудесно. Знаменито. Какво мислиш, Левис?

Левис се колебаеше, гледайки към Елен. Той видя колко напрегната бе станала тя, колко притеснена. Страните ѝ бяха поруменели, очите ѝ блестяха. Испита моментен гняв, някакъв усет му подсказваше, че Чад си играеше с нея по начин, който той не разбираше, отнасяйки се по безцеремонен начин с нещо, което очевидно имаше много голямо значение за нея. Погледна в големите ѝ, тъмни очи, в деликатното ѝ лице и тя му заприлича на изплашено животно: Харт...

Чад погледна настрана, но тогава срещайки очите на Левис, Елен наклони глава. Леко кимане, таен намек, от който Чад беше изключен. Изведнъж настроението на Левис се повиши.

— Мисля, че това би свършило работа — каза бавно той. — Да.

— Нека да помислим до утре. — Чад се изправи. — Ще се срещнем утре сутрин на летището, Левис.

При тази бележка, за тяхно най-голямо удивление, той напусна, без повече отлагане, без апели за софата — без нищо. Просто излезе. В една минута беше тук, в следващата беше излязъл. Облекчението беше толкова пълно и толкова неочаквано, че Елен и Левис останаха невярващо да се гледат.

— Елен — каза ѝ Левис по-късно, когато правеха любов. Елен му звучеше като въздишка. Отиваше ѝ. Мекотата и нежността на звуците му нравеха удоволствие. — Елен, каза той още веднъж, когато след много целувки и дълги сбогувания, той накрая тръгна за летището.

„Елен Харт“, си каза Елен, когато Левис беше излязъл, и се огледа в огледалото. Тя повдигна коси и обърна лицето си от едната и

другата страна, изучавайки собствените си черти. Елен Харт, която ще бъде богата и известна. Елен Харт, която ще стане звезда, повече от звезда — легенда. Елен Харт, която ще се превърне в жената, която тя винаги се беше представяла, която би се върнала обратно в Оринджбърг, Алабама в кадилак. Елен Харт, която би показала на Оринджбърг и на Нед Калвърт, че тя все още помни. Това беше възможно, всичко беше възможно, ако го искаш достатъчно, ако го желаеш достатъчно.

Тя остави косата си отново да падне около лицето, и за миг Хелън Крейг я погледна пак — момичето, което бе била и повече нямаше да бъде. Тя се обърна от огледалото, мислейки с усмивка, че ще роди два пъти — както своето бебе, така и самата себе си.

Тя все още не виждаше съвсем ясно новата си самоличност. Междувременно, си я представяше, без слабост, изключително силна, отдалечена като звезда, но също така един ангел на отмъщението, който идва с крила и меч.

Тази нощ тя сънува Едуард.

Следващият месец премина много бързо. Левис имаше чувството, че животът му е измерван с два часовника със съвсем различно време. Единият отмерваше неговия напредък или понякога отсъствието му край Чад. Другият триумфално отбелязваше развитието на неговата любов.

В Париж Левис енергично се хвърли в тичане и сделки. Разбира се, би предпочел да бъде обратно при Елен, но междувременно знаеше, че всичко, което прави беше заради нея. Той искаше да ѝ се докаже, искаше да се върне в Лондон триумфално, със сделки, които да може да положи пред краката ѝ като военни триумфи. Той сработеше усилено, опитваше се да усвоява бързо и се изненадваше от собствената си издържливост и от настойчивостта си, които винаги се беше надявал, че притежава, но никога не беше изцяло проявявал.

Нае стая, която гледаше към двора на „Плаза Атене“, любимия на майка му хотел. Неговото първо действие при пристигането беше да си купи дебела писалка „Монблан“ и шише с черно мастило. Второто беше да даде на главния портиер огромен бакшиш, за да бъде сигурен,

че телефонистът щеше да му прехвърля разговорите с Лондон без никакви пречки.

После навлезе във въртележката на срещите и съвещанията с пламенност и живост, които изненадаха дори и Чад. Въпреки твърденията на Чад „Сфера“ се оказа уклончива, така че Левис се втурна да търси и други контакти. Водеше безкрайни телефонни разговори. Притискаше разни хора и не им позволяваше да го отбягват или да го изиграват с уклончиви обещания. Пазареше се, подмамваше, ласкаеше, спекулираше, съветваше се. Приложи изцяло патрицианските си маниери, обществените си контакти и значителния си чар. Пътуваше из Европа със самолетите като с обикновени таксита. Имаше съвещания пред закуска и съвещания в полунощ. И постепенно, старателно, той започна да има успех: научи се да отделя зърното от плявата — а когато се касаеше да се събират пари за филми, имаше твърде много плява.

Там беше и Анри Лебек, приказлив, пламенен, който го заведе на вечеря в „Тур д'Аржан“, и по най-скандален начин му стисна гениталиите под масата, точно в момента, когато техният келнер подпалваше поръчаната от тях „креп сюзет“. Лебек трябваше да бъде уволнен: Левис сега откри какъв аматьор беше той. Това му напомни какъв аматьор беше и той самият, затова реши да работи още по-добре. Престана да отговаря на Левисовите обаждания и след известно време французинът се насочи към някакви други проекти. Той се показа много по-разочарован от това, че Левис не беше хомосексуалист, отколкото от всичко друго.

Имаше един немски стоманен магнат, интересуващ се как да скрие данъци. Имаше и една компания за производство на филми в Рим, субсидирана от един „барон на спагетите“, който се интересуваше от следващия филм на Чад. Ако беше обезпечен от него, филмът трябваше да бъде сниман в „Чинечита“, а звезда в него трябваше да бъде приятелката на барона. Имаше една югославска група, която изглежда беше под впечатлението, че Чад се готвеше да прави панорамен филм. Те твърдяха, че могат да предизвикат правителствена поддръжка и да осигурят много евтино цяла армия от югославяни — като разбира се филмът трябваше да бъде сниман в Югославия. Имаше сондажи от страна на един американски агент, който казал нещо на един режисьор, който от своя страна говорил на един адвокат, а той

подпали линиите между Холивуд и Париж с трийсет и седем телефонни обаждания за три дена. После изведнъж спря да се обажда. Когато Левис телефонира в отговор, научи, че онзи бил уволнен.

На Левис всичко това беше приятно. Той беше нов в тази игра и не допускаше да бъде обезкуражен. Чад, който понякога изпадаше в мрачни настроения и обичаше да проявява драматизъм, казваше: „Това тук е джунгла, Левис, дяволска джунгла.“

Левис приемаше, че е така, но то също му приличаше и на панаир — панаир с много амбулантни търговци.

Ще ги надприказва и надхитри всички, реши Левис. И постигайки това, щеше да развие своя собствен инстинкт да притиска, той можеше и да не му е потребен сега, но някой ден, беше сигурен, щеше да му бъде полезен.

Междувременно, независимо от малкия си напредък, вечерите той можеше винаги да се върне в „Плаза Атене“ , после да се обади по телефона на Елен — неговата лична връзка с реалността. Когато поставяше обратно слушалката, Левис, който никога не беше писал писма, ако можеше да го избегне, взимаше своята писалка „Монблан“ и покриваше листовите с инициалите на хотела със своя едър и закръглен ученически почерк. Писма до Елен, любовни писма започващи със „Скъпа моя, сладка моя, мой живот, моя любов“. Елен пазеше всички тези писма и им отговаряше. Нейните бяха кратки. Той ги държеше в джоба си, взимаше ги за самолетните си пътувания, в такситата, в леглото, в ресторантите. Те се изтъкваха и омазваха от държене и за Левис бяха любовен талисман.

Те се ожениха в „Челси Таун хол“ през януари. Елен носеше бяла вълнена рокля и бяло вълнено палто. Отново валеше. Чиновникът, който ги ожени беше много тържествен. Левис едва чу дума, от това, което той каза. Стаята, където се състоя кратката церемония беше красена с пластмасови хризантеми. Левис не дръзна да погледне към Елен, докато поставяше пръстена върху леденостудения ѝ пръст, и забеляза, че ръката ѝ също трепереше.

Навън те забавиха стъпки по заснежената улица. Елен погледна към малкия букет цветя, който държеше. Малки бели рози, бели

виолетки, бели фрезии. Тя деликатно докосна листенцата им. Цветята бяха поддържани от тънки жички, които минаваха през чашките.

Чад започна отново да телефонира и жаловита да се оплаква. Тогава Левис се върна в Париж и започна нова серия от срещи и нова серия от писма. „Моя скъпа, моя сладка съпруго“. Тази дума особено възпламеняваше гордостта му и той я използваше винаги, когато имаше възможност.

Той се срещна за първи път със Симон Шер, представител на „Сфера“ седмица след сватбата. Преди това Шер по най-странен начин не можеше да бъде намерен, и Левис вече беше започнал да мисли, че целият оптимизъм на Чад беше наистина неуместен.

Първото нещо, което Шер направи, след като се ръкува с него беше да го поздрави със скорошната му женитба, за която Левис предположи, че той бе научил от Чад. Второто нещо, което отбеляза бе, че и той, както Левис е бил в Харвард — само че в „Бизнес скул“. Третото беше, че отвори чантата си, извади няколко добре подредени купчинки от документи и ги постави върху масата пред тях. Левис погледна към Шер — нисък, спретнат, консервативно облечен, този човек не приличаше на дребен шмекер.

През февруари те продължиха да се срещат на интервали. Левис продължаваше да търси други източници за финансиране, нямаше намерение да направи грешката да постави всичките си яйца в кошницата на Шер.

„Сфера“ откупи правата за разпространение на „Нощна игра“ и започна да проучва дали филмът би печелил в бъдеще поне на европейския пазар. Настояваше се Чад да представи сценарий за нов филм и неговата постановъчна разработка, въпреки че в частен разговор той беше казал, че няма намерение да я прибавя. Те имаха детайлизиран бюджет. Имаха и детайлизирано разписание. Избрано беше място, снабдени бяха с разрешително. Направено беше и разпределението на някои роли — всички те условни, с изключение на Елен и Лойд Бейкър, който беше нетърпелив да започне отново да работи с Чад. Имаха силен технически и производствен екип. Левис обединяваше целия материал и информацията, разпространяваше ги нашироко и се чувстваше доволен от себе си.

Шер взе тежкото му досие със себе си в началото на февруари — каза, че имал нужда да се консултира. Левис успя да се отскубне за два дни и се върна в Лондон, където Елен с нетърпение го очакваше да се срещне с нейния гинеколог.

Господин Фоксуърт любезно поздрави Левис с предстоящото рождение на детето. Елен фиксирано гледаше към стената зад неговата глава. Забелязвайки палтото на Левис от „Савил Роу“, неговия „Тифани“ часовник, ръчно правените му обувки, беше изключително вежлив. Той забеляза акцента на Левис и неговата несъзнателна, вродена арогантност, и стана още по-вежлив. Бил сигурен, каза много любезно, че господин Синклер би предпочел неговата съпруга да роди в частна клиника, отколкото в „Нешънъл хелп хоспитъл“, колкото и добри да бяха тези болници. Неговата собствена клиника в „Сен Джон'с Ууд“... Той остави гласа му постепенно да замре.

Левис, свикнал с такива лекари още от детски години, се чувстваше уверено. В „Сен Джон'с Ууд“, каза той, разбира се. Елен хвърли на господин Фоксуърт триумфиращ поглед, който Левис не забеляза.

Те отидоха на покупки. Влязоха в „Уайт хауз“ на „Бонд стрийт“ и купиха изключително хубави дрешки за бебе, украсени с брюкселска дантела и избродирани от монахини. Взеха също и тънко като паяжина детско одеялце, ръчно плетено от опитни шотландски майсторки. Обсъдиха наемането на жена, която да гледа детето. Специална детегледачка беше от основно значение във всички случаи, защото щеше да бъде необходимо да се остави детето през юни за няколко седмици, когато Елен и Левис щяха да предприемат кратко пътуване за популяризиране на „Нощна игра“ в Европа. За щастие, сестрата на Ан Нийл можа да направи много подходяща препоръка. Левис разговаря с тази, посочена от нея млада жена, която дойде с отлични референции. Той започваше ден след ден да се чувства все повече отговорен и попораснал, въпреки че неговият собствен термин беше „зрял“.

Един ден, връщайки се неочаквано къщи, той намери Елен да чете, между другите неща и „Файненшъл таймс“. За Левис това беше изключително забавно, и когато тя срамежливо си призна, че фактически доста се интересува от подобни неща, но ги намира трудни за разбиране, Левис беше трогнат. Тук той почувства, че можеше да

блесне, не беше ли той в края на краищата един Синклер, син на баща си?

Изкушението да демонстрира пред Елен някои от своите собствени умения — за нещастие тя никога не би могла да види как той играеше футбол — беше много силно. Левис започна да обяснява няколко термина, да хвърля светлина върху други прости факти, а Елен слушаше внимателно и спокойно, задавайки понякога доста интелигентни въпроси. Накрая те прекараха целия следобед, обсъждайки борсовия пазар, и Левис много се забавляваше. Той, който беше винаги инструктиран, на когото винаги бяха изнасяни лекции, внезапно се оказа учител. Това беше нова роля, а ученичка беше неговата съпруга. Левис намери преживяването почти еротично.

— Много ли е трудно човек да си открие сметка със собствени ценни книжа? — го попита Елен на следващия ден.

Левис се разсмя:

— Разбира се, че не! Искаш ли да опиташ? Защо не? Аз ще ти помогна, но по-късно. Когато започнат снимките за новия филм, когато се роди бебето. Сега имаш да мислиш за други неща.

— Зная, Левис — каза тя и послушно му се усмихна.

Когато се върна в Париж, разбра, че от „Сфера“ протакаха. По внушение на Симон Шер бюджетът за новия филм беше преразгледан и в разработката на сценария бяха направени някои промени. Чад набързо ги прибави.

— Само ми кажи това, което искат, Левис, и за ще се придържам към него. Това са само думи, Левис, каквото и да поискат, аз мога да го преработя. Само вземи парите.

Отношението на Чад леко разтревожи Левис, но той го прикри. Тогава видя окончателната версия на „Нощна игра“. Чад своенравно беше отказвал да му покаже грубата редакция, която на Левис се струваше, че вече беше видяна от половин Париж.

В момента, когато видя филма завършен, тревогата на Левис заглъхна. Както и да го въртяха, за него той си оставаше великолепен и му вдъхваше увереност. „Нощна игра“ беше един чудесен филм, разтърсващ, ярък и въздействащ. Беше едновременно много тъжен и в някои моменти изключително забавен. Чад знаеше какво прави. Забравяйки съмненията си в Рим, забравяйки своите сегашни тревоги Левис се чувстваше горд. Той винаги беше имал вяра в Чад. Никога не

се беше разколебавал, и сега тази вяра беше оправдана, и то триумфално.

А Елен във филма, дори за Левис представляваше откритие. Беше чел, че има някои лица, които камерата обича, сега разбра смисъла на тази фраза. Гледайки я върху екрана, Левис забрави, че я познава. Като че ли я срещаше за първи път, и съвсем отново се влюби в нея. По-късно, след като беше изпил няколко чаши, за да се успокои той обясни това на помощник-режисьора, на приветливия Фабиан.

Фабиан се усмихна и намигна:

— Но, очевидно — каза той с повдигане на раменете — самият филм е като любовно писмо до нея, нали!

Това досади на Левис. Той веднага се опита да забрави тази забележка. Шер също беше видял филма в неговата окончателна версия и беше силно впечатлен. Отиде да го види отново с различни съветници и помощници в началото на април. В средата на април още нямаше окончателно споразумение върху следващия филм, и Левис започна да губи търпение. В края на месеца Шер внезапно съобщи, че има нужда да го види отново, този път с председателя на неговата бащинска фирма „Партекс“, един тексасец, наречен Дру Джонсън.

Левис се почувства засегнат. Той презираше тексасците. Предвиждаше, че цялата тази сага ще продължи още месеци и че после ще се разпадне, както всички други. Пукваше се още един мехур.

Все още нямаше официално потвърждение от „Сфера“ след четири месеца напрегната работа, така че нямаше алтернатива и трябваше да се съгласи.

Дру Джонсън доказа, че е олицетворение на всички бостънски предубеждения на Левис. Той присъства на частната прожекция заедно с жена си Били. Тя беше облечена от модната къща „Живанши“, съпругът ѝ — с връзка тънка като за обувки, каубойски ботуши и широкопола шапка. Левис седна до тях в прожекционната дала, настръхнал от презрение към тази безвкусица.

Отидоха да вечерят в „Гран Вефур“. Филмът не беше споменат нито веднъж. След това отидоха в кабарето на „Кройзи хорс“, известно в цяла Европа със своята елегантност и остроумие. Там Дру Джонсън започна да действа, той викаше, аплодираше, поръча шампанско в бутилки от по два литра. Левис седеше мълчаливо и гледаше на

красивите стриптийзъорки с нова, пуританска антипатия. Те не му направиха ни най-малко впечатление. Най-големите гърди, най-стройните бедра, най-похотливите жестове не възбудиха тялото му нито веднъж.

Един черен ролс-ройс фантом прибра тексасеца и неговата жена от клуба. Те бяха настанени извън Париж, у приятели. Дру Джонсън смаза ръката на Левис в могъщата си лапа и го покани край „Орли“ в своя самолет на следващата сутрин.

Левис се върна обратно в своя хотел, писа на Елен и тогава паднал духом веднъж, реши, че ще бъде разорен. Представи си как на следващата сутрин съответният президент на „Партекс“ заявява, че не харесва „Нощна игра“ и сделката е развалена, той самият се влачи и виси край летището.

Самолетът беше „Боинг 707“. Отвътре беше облицован със старо нагънато ленено платно. Върху него висяха картини на Реноар и една на Гоген — „Игра с ябълки“, които можеха да бъдат гордост за притежателя си. Левис се огледа кисело, седна на диван от осемнайсети век, към който бяха приспособени предпазни колани и поиска чаша доматиен сок.

— Доматен сок? — Подобните на хрусталаци бели вежди на Дру Джонсън се повдигнаха. — Какво става тук? Били, сладка, удари звънеца. Нашият приятел Левис ще получи истинско питие.

— Не, благодаря. — Левис даде воля на своето скърцащо като строшено стъкло произношение. — Сега е осем сутринта и освен това няма какво да чества. — Той замълча, веднъж изразил напрежението си, още повече се напрегна. — Вижте, защо не говорите направо и да престанете да ми губите времето. Мразите филма, нали?

— Да го мразя? — тексасецът се усмихна. — Как си го представяш това? Бих направил погрешна стъпка, тогава.

— Мразите го, противен ви е, може би не сте го разбрали. Във всички случаи, аз не зная защо съм тук и мога да си отида.

Той остави чашата си, изправи се и тръгна към изхода. Като че ли както в ленената облицовка, така и във всичко друго се съдържаше обида. Той се извърна назад.

— Това е хубав филм — каза той. — Може би голям. Аз мога да разбера това, дори ако ви е не можете. Ще направя всичко, по

дяволите, за да осигуря на Чад възможността да направи и друг филм, със или без вашата помощ.

Настъпи тишина. Дру Джонсън погледна към жена си и започна да се усмихва. Внезапно, той тръсна назад глава и се отдаде на буен смях.

— Знаеш ли, бях започнал да мисля, че ти си евнух? Ама, какво знаеш ти? Те и в Бостън имали топки, най-накрая...

Един и осемдесет и пет високият як тексасец прекоси кабината и хвана ръцете му. Един и осемдесет и три високият елегантен бостънец го изгледа с презрително съмнение.

Лицето на Дру Джонсън стана сериозно. Неговите остри сини очи срещнаха тези на Левис:

— Добре, ела сега момче. Мисля, че дори и в Бостън вие се ръкувате, когато правите сделка — той замълча. — Аз упълномощих снощи финансирането. Вашите адвокати не намират нищо лошо в това и ти ще откриеш, че току-що сте се снабдили с един поддръжник.

Левис го изгледа. Той се присегна и сграбчи ръката на Джонсън, усмихна се.

— Знаеш ли — каза той — бих могъл да променя веднъж навика, който винаги спазвам. Точно сега, едно питие ще дойде точно на място.

— Отвори бърбъна, Били — изрева Джонсън.

Сделката беше сключена на първи май. Левис гледаше нейните петдесет ситно изписани машинописни страници и изпитваше нарастваща гордост. Заради тази сделка те с Чад бяха създали своята собствена компания за производство на филми. Наречекоха я „Мираж“, защото Чад харесваше това име, и като съдиректори, се подписаха и двамата: Чад с тънки с паяжинни драсканици, Левис със своята писалка „Монблан“ — със смела ръка.

В деня, в който подписа, той първо се обади на Елен и после на баща си. Моментът, който той от месеци беше очаквал, чу беше много приятен. Точка по точка Левис прехвърляше информация по телефонната линия. Това приличаше на серия от добре прецедени гранати. Седемцифрен бюджет. Възможност за дългосрочно сътрудничество. „Сфиър дистрибушън“, „Партекс петрокемикълс“, Дру Джонсън.

Нетърпението на баща му от другата страна на линията се превърна в мълчание. След мълчанието дойдоха въпросите — изпитът.

Левис беше словоохотлив, цифрите летяха по трансатлантическия кабел, и накрая той чу нотката, която толкова отдавна бе желал да чуе да изскърца в устата на баща му, изразена, макар и неохотно: уважение.

Левис се усмихна:

— О, между другото, аз се ожених — добави той и постави слушалката.

Левис се надяваше, че подписването на сделката и раждането на Елен щяха да станат в една и съща седмица. Но не беше съдено. Бебето закъсняваше: „Няма причина за тревога“, каза господин Фоксуърт, „Много обикновено е за жените, които за пръв път стават майки“. Левис се терзаеше. Накрая, късно вечерта на 16 май родилните болки започнаха. Левис се втурна с нея в таксито към клиниката „Сен Джон, с Ууд“. Господин Фоксуърт пристигна, спокоен, в своя перленосив костюм.

Левис крачеше из чакалнята на клиниката и изпуши две кутии цигари. В четири часа сутринта на 17 май господин Фоксуърт се появи на вратата, развързвайки връзките на зелената си хирургическа престилка. Левис го погледна: беше също както във филмите, само че по-добре и по-зле. Той с ужас се взря в лекаря — секунда, дълга цяла вечност. През облаците от цигарен дим, лекарят снизходително се усмихна. Той поздрави господин Синклер. Господин Синклер имаше една хубава дъщеря.

Левис се втурна в стаята на Елен. Той трепереше. Лекарят и сестрата внимателно се отстраниха. В ръцете си Елен държеше нещо, което му се стори малко вързопче, малко, мъничко, увито в бял вълнен шал.

Тя го погледна и Левис приближи към леглото. Той се взря надолу, към одеялцето, към малкото, съвършено личице. Видя бледа гладка кожа, здраво затворени очи и леко смръщени вежди, като че ли бебето силно се съсредоточаваше в съня си. Когато Левис се наведе напред, бебето изви лице в лека, ожесточена гримаса. Устничките му се разтвориха и то направи леко търкащо, търсещо движение, притискайки бузка към одеялцето. Изглеждаше недоволен. Леко се сгърчи, освобождавайки едната си ръчичка. Тя беше закръглена, с

трапчинки по ставите, имаше дълбока гънка там, където ръката срещаше китката, и Левис видя как малките пръстчета се свиха и отпуснаха, а нокътчетата им имаха цвета на мидени черупчици. Бяха за рязане.

Левис започна да плаче.

Той внимателно се присегна и докосна кожата на новороденото. Бебето отново се размърда, изсумтя и вълнената пелена се отмести. Това като чели за момент я разтревожи: тя отвори очи. Левис се вгледа. Малка мъхната шапчица от тъмночерни коси. Очи с толкова силно тъмносиньо, той никога не беше виждал.

— Не е ли хубава? — попита Елен меко, развълнувано.

— Много е хубава.

Левис посегна да докосне меката черна косица и после се отдръпна. Бебето погледна към него с големи, нефокусирани очи. Тогава Левис пожела, страстно и тъжно пожела косата на бебето да беше руса, както на Елен и неговата. Той се упрекна за това свое моментно желание. Не искаше да се провали при първото препятствие, след като беше толкова уверен в способността си да поддържа определения курс на поведение. Неловко се обърна към Елен, опитвайки се да прикрие това, което чувстваше. Присегна се към ръката ѝ.

— Очите ѝ са красиви. И тя е толкова... Аз... — усети, че се проваля, че се обърква.

Елен като че ли му вярваше. Тя повдигна лицето си към неговото, нежно и ведро усмихната.

— Сини са като на рибарче — каза тя. — Такъв е цветът на крилата на тази птица.

Левис неуверено погледна към бебето. Не така би описал той този цвят. Елен внезапно силно му стисна ръката.

— Питам се — каза Левис с равен глас — дали ще запазят този си цвят.

Решиха да нарекат бебето Кетрин, заради нейното деликатно мъничко триъгълно личице и големите, раздалечени сини очи, които напомняха на Левис за сиамското котенце, което майка му беше имала. То веднага беше съкратено на Кет.

Както своята адашка, Кет беше едновременно надменна и изключително взискателна. Когато Левис или Елен я държаха и ѝ

гукаха, и я галеха, Кет оставаше безразлична. Тя завърташе очи и гледаше настрана. Но в секундата, в която я поставяха в нейното детско креватче, изкъпана, нахранена, със сменени пелени, приготвена за сън. — Тя започваше да пищи.

Плачеше все по-силно, жаловито и пронизително, докато не беше взимана отново. Тогава тя спираше, докато я сложеха пак в леглото. В началото Левис намери това очарователно, после, когато започна да страда от липса на сън — дразнещо. Елен никога не се оплакваше. Тя слизаше от леглото и отиваше при нея във всички часове на нощта. На Левис дните изглеждаха една безкрайна верига от операции: стерилизиране на бутилки, пълнене на бутилки, смяна на пелени, накисване на пелени. Понякога Левис ѝ приготвяше храната, и понякога държеше бебето, докато беше хранено — докато за кратко то ставаше кротко. Но пелените не бяха мъжка работа.

След две седмици той предложи вместо да чакат да дойде времето да заминават за Париж, както бяха планирали, детегледачката да започне да им помага отсега. Елен отказа. Те за първи път се скара и Левис ѝ каза, че тя държи на бебето повече, отколкото на него. Накрая той изпи половин литър уиски, което му позволило, каза после раздразнително да поспи няколко часа.

На следващия ден, цупейки се, докато не се почувства по-добре, Левис се разкая. Ако тогава би могъл да се люби с нея, дистанцията между тях щеше да изчезне, си помисли. Но лекарят беше забранил сношение в продължение на един месец, а Елен като че ли не споделяше ентузиазма на Левис по отношение на другите, алтернативни начини за освобождаване. Тя се изкачваше всяка нощ в леглото и моментално заспиваше. Левис лежеше до нея. Всеки негов мускул беше вкочанен от сексуална неудовлетвореност и от възмущение, нервите му бяха опънати като жици на пиано. Той беше в очакване на първия бебешки вой. Рано или късно, обикновено по-рано, той винаги идваше.

През третата седмица, когато телефонните обаждания от страна на Чад зачестиха и започна подготовката за заминаване, Левис погледна надолу към малкото триъгълно личице на Кет с обиден укор. Струваше му се толкова несправедливо. Това дете не беше негово, и все пак той беше приветствал появянето му на света, беше започнал да го обича, беше си обещал да се грижи за него — и как то му се

отплащаше за това? Даваше ли признак, че усеща неговата грижа, неговото великодушие? Не.

Той реши да не казва нищо, ще поддържа мира. В днешния ден пристигаше детегледачката, след три дни той и Елен щяха да бъдат в Париж. Сами.

Когато накрая дойде денят на тяхното заминаване, Левис чувстваше известен триумф. И това не беше само защото очакваше с нетърпение да остане насаме с Елен или дори за да може нощем да има непрекъсван сън, но също и поради факта, че неговото желание се беше наложило. Елен не беше искала да оставят детето. До последната минута тя се беше опитвала да промени решението на Левис.

Но Левис беше неотстъпчив и можа да подкрепи становището си с такива мили и разумни аргументи, че накрая, Елен трябваше да се предаде. Това в края на краищата беше рекламно пътуване, нямаше място за новородено бебе. Елен имаше много строго разписание за интервюта, срещи с фотографи и появи в обществото. Тя беше тази, която лансираха, спореше Левис, не само филма. Този беше аргументът на Чад и той го използваше без угризение. Многократно повтаряше факта, че те щяха да отсъстват само три седмици, че Елен щеше да може да телефонира всяка сутрин и всяка вечер, че сестрата, която щеше да гледа детето беше квалифицирана — много по-опитна от самата Елен, добавяше той, и че тя щеше да има поддръжката на Ан Нийл. В себе си Левис смяташе, че Ан Нийл е една намесваща се във всичко гъска, а в своите по-параноични моменти чувстваше, че нейната любезност към Елен прикриваше сексуално привличане. Но сега тя му беше полезна като аргумент, така че Левис потисна тези си чувства.

— Мадлен и Ан Нийл могат да си съдействат — заяви твърдо. — Сега, когато си майка, скъпа — каза той упорито поддържайки своя аргумент. — Ти не бива да забравяш, че също така си и моя съпруга. И актриса — добави, но това беше само допълнение. Левис всъщност не мислеше за премиерата на „Нощна игра“ или за интереса на пресата към Елен, който рекламният агент, нает от Чад описваше като феноменален. Мислеше за апартамента в „Плаза Атене“, за неговото балконче, където той и Елен щяха заедно да закусват на пролетното слънце. Мислеше за много широкото легло, където необезпокояван от

дяволитите крясъци на Кет, Левис имаше намерение отново и отново да се люби с Елен.

Възвръщащи се радости: Левис съпроводи Елен навън, към наетата лимузина, която щеше да ги закара до аерогарата. Той беше изпълнен с оптимизъм. Елен се бавеше. Мадлен стоеше на вратата с бебето на ръце. Ан Нийл стоеше до нея, гледайки към небето. Като не ли на Елен ѝ беше невъзможно да се откъсне. Тя се наведе над детето, целуна го. Започна дълга серия от наставления към Мадлен, които беше повторила вече повече от хиляда пъти. Левис седеше в колата, почукваше с пръсти по коленете си и поглеждаше часовника. Беше девет. Той се наведе навън.

— Елен, трябва да бързаме, ще изпуснем полета.

Елен най-сетне се откъсна. Тя влезе в черната кола, устните ѝ бяха порозовели. Не каза нищо.

Щом колата потегли, Левис взе ръката ѝ и я притисна в своята. Когато бяха по средата на пътя към „Хийтроу“, той се почувства доста предразположен към Кет. Зад гърба им тя му се стори много сладка. Притисна ръката на Елен, притегли я надолу, към бедрото си и после към слабините си.

— Това ще бъде като меден месец — каза Левис.

Когато колата с Елен и Левис зави зад ъгъла и изчезна от погледа, връщайки се към къщата, Ан Нийл и сестрата Мадлен се спогледаха. Ан Нийл погледна часовника си, после към бебето, което спеше. Те спряха за момент, после се обърнаха и влязоха вътре. Мадлен нахрани бебето и внимателно го постави в легълцето. После на пръсти слезе надолу по стълбите.

Ан седеше пред камината, гледайки замислено в пламъците. Пушеше цигара. Двете гледаха една в друга и чакаха. Изминаха пет минути. Десет. Петнайсет. Все още беше тихо.

Мадлен, родена във френската област Ландес, бе обучена в специализирания „Норланд колидж“ в Англия и в допълнително квалифициращи курсове за детски сестри през последните четири години. През три от тях беше учила при сестрата на Ан Нийл, която ѝ беше дала отлични препоръки. Мадлен въздъхна и седна. Тя погледна към Ан и леко сви рамене.

— Невероятно, като че ли тя знаеше.

Ан загаси цигарата си и не каза нищо. След малко тя стана, отиде в своето студио и донесе портрета на Елен, който беше завършила преди няколко седмици. Погледна го критично, давайки си сметка, че беше точно това, което би искала да стане. Имаше черти, които беше забелязала в това хубаво лице и които искаше да хване, но някои от тях ѝ убягваха. Раздразнено погледна към картината, после внимателно и методично започна да я опакова. Това ѝ създаваше някакво занимание, пропъждаше от съзнанието ѝ една мисъл. Тя харесваше Елен и не беше много доволна от това подреждане на нещата.

В десет часа Мадлен, която също не се чувстваше съвсем добре отиде в малката кухничка, за да направи кафе. В десет и половина точно, според уговорката, телефонът иззвъня. Двете подскочиха и се спогледаха. Ан завърза бавно последния възел на пакета, който правеше и тогава се обърна, за да вдигне слушалката.

Гласът на нейния стар приятел, Кристиан Глендининг, когото тя познаваше от детството я информира, че Левис Синклер и Елен са се приземили със своя самолет преди десет минути и той току-що излетял за Париж.

— Престани да се паникьосваш — ѝ каза спокойно Кристиан, когато Ан започна да го прекъсва. — Обаждам ти се сега от „Ийтън Скуеър“. Той ще бъде при теб след петнайсет минути. Може би и по-малко.

Десет минути по-късно един черен ролс-ройс спря пред външната врата. Ан отиде да отвори. Мадлен погледна през прозореца. Тя видя познатата фигура в тъмния костюм да излиза и да пресича паважа. Чу поздравите на Ан, после вратата откъм хола се отвори.

Мадлен силно поруменя. За този мъж, който беше толкова добър към нея, толкова добър към сестра ѝ и толкова добър към нейния малък племенник Грегора, Мадлен беше готова да влезе в огъня. Като го видя, тя му отправи неловък полупоклон.

— Мадлен.

— Господин барон...

Той нямаше нужда да задава въпроса, двете жени можеха да го прочетат в очите му и в неговите напрегнати черти. Ан задържа вратата отворена:

— Тя е горе. Стаята вдясно. Спи.

Едуард докосна ръката ѝ, когато мина край нея.

— Добре, Ан. Няма да се задържа дълго, обещавам ти.

Те чуха стъпките му по стълбите и неговото колебание, когато стигна площадката. Вратата се отвори, настъпи кратка пауза, после се затвори.

Мадлен, която зад тъмното си, ъгловато и строго дребно лице криеше романтична натура, въздъхна и седна. Ан Нийл, която не беше романтична, но беше разтърсена от израза на Едуардовото лице, седна също, напрегнато изправена, броейки минутите. Това бе времето, в което тя жертваше своята лоялност към новите си познати заради далечни, стари връзки. Спомни си кога за първи път беше срещнала Едуард. Той беше шестнайсетгодишно момче — неговия шестнайсети рожден ден и онова отвратително пътуване, което Жан-Пол беше организиран до театъра. Сега правеше това заради Изобел, си каза, оправдавайки се, заради Изобел, която тя беше обичала и заради Едуард, когото винаги беше харесвала, давайки си сметка, че не го разбира. Мъжете са такива мазохисти, мислеше тя. Защо търсят болката. Тя вдигна рамене и нервно запали друга цигара.

На горния етаж Едуард стоеше неподвижен, загледан в детското легло. Бебето беше будно, лежеше спокойно, размахвайки юмруци през очите си, гледайки към него. Едуард се взираше към умаленото подобие на собственото си лице. То притежаваше деликатността на неговите черти, златистата бледост на неговата кожа, приличаше и на Елен, но косата беше тъмна като неговата, тъмна като на баща му. А очите с тази забележителна и необикновена отсенка на тъмносиньо, оградени от черни мигли, бяха очите на дъо Шавини. Бебето примигна, като че ли да подчертае темата на мислите му, и Едуард се наведе напред. Той имаше толкова малко време.

Рядко беше му се случвало да държи бебе и се притесни докато го вдигна от креватчето. Ръцете му трепереха. Когато размотаваше малкото телце от пелените, той хлъзна ръката си под главата и врата, за да го поддържа. Помисли, че детето ще изплаче, но то беше спокойно и го гледаше със своя все още късоглед и леко разцентриран поглед на новородено. Едуард го повдигна и това че то беше толкова мъничко леко го съкруши. Той прогледна в бебешкото лице, повдигна по-високо малкото му телце и го залюля на гърдите си. Шапката от мъхеста косица докосна с копиринена нежност страната му. Той усети сладкия,

топъл мирис на кожата му. Бебешката глава се наклони и то леко се оригна. Сякаш това му достави удоволствие. Едуард го потупа по гърба, бебето размаха малкото си юмруче, докосвайки устните му.

Устата на бебето започна да прави жадни, търсещи движения, после се отвори в широка, розова прозявка. Едно малко, розово като на котенце езиче. Едуард повдигна ръка, изви пръст и остави бебето да се хване за него, то го засука с изненадваща сила, после, съвсем неочаквано, се разрида в хълцащо, мистериозно опечаление: малкото личице се изкриви и почервения. Ръководен от инстинкт, който не знаеше, че притежава, Едуард го притисна леко към гърдите си. Риданието спря.

Когато беше съвсем сигурен, че то напълно се е успокоило, Едуард го наведе, поддържа го пред себе си. Двете му ръце обхващаха с лекота неговото телце. Той го погледна и то тържествено отвърна на погледа му.

— Един ден... — каза Едуард на бебето, на своето бебе. — Един ден аз ще дойда отново за теб. Обещавам.

Той се наведе и го постави в легълцето, после с нежност издърпа нагоре одеялцето му.

Остана, за да я погледа още малко, после, знаейки, че ако се забави, ще му бъде невъзможно да си тръгне, той рязко се обърна и слезе по стълбите. Вратата на другата спалня беше отворена, виждаше се месинговата табла на широкото легло. От него Едуард отвърна очи.

Бързо се сбогува с двете жени. Ан Нийл му връчи портрета, който Едуард беше поискал тя да нарисува.

Той отвори опаковката на портрета едва в края на деня, когато беше сигурен, че ще бъде сам. Гледа го дълго и мълчаливо.

По-късно същия ден, той вечеря с Кристиан, който се опита да се въздържи по време на вечерята да задава въпроси, но накрая това му се оказа невъзможно.

— Така, какво ще правиш? — каза все пак той, подсилен с голяма чаша уиски, преди да рискува да си зададе въпроса.

Едуард, чието поведение по време на вечерята беше съвсем нормално, погледна на въпроса с наивна изненада.

— Да правя? Ще чакам, разбира се.

— Ще чакаш, но колко дълго? — избухна Кристиан, той ненавиждаше чакането.

— Толкова дълго, колкото трябва — отговори Едуард.

Кристиан въздъхна. Той искаше да крои заговори, планове, да застави Едуард да извърши някакви внезапни и драматични действия. Но знаеше, че е безполезно. Едуард беше добре обучен в чакането, и неговото търпение винаги даваше резултати. В продължение само на няколко секунди в плодотворния ум на Кристиан възникваха хиляди чудесни драматични планове. Но, преди да заговори, Едуард както той предвиждаше, деликатно, но твърдо промени темата.

ЕДУАРД

Париж — Сен-Тропе

1962

— Рак — каза Филип дьо Белфор. Той замълча, прие чашата уиски, която му подаде Едуард и придавайки си тържествен вид, поклати глава.

— Ужасно нещо. Преди шест месеца беше в най-чудесно здраве. Очакваше да се оттегли от активна работа — беше направил някои доста сръчни капиталовложения, поне така бях чул. Ние обядвахме заедно, той си взе стриди, помня добре. Не би могъл да изглежда в подобра форма. Чудесно изглеждаше, казах му: „Бришо, ти си щастливец. Извън състезанието си на плъховете. Какво ще правиш с цялото това свободно време?“ И знаеш ли какво ми каза той? Той каза: „Филип, ще харча пари. През всичките тези години аз ги трупам, а сега ще ги изхарча. Ще живея като чели няма да има утрешен ден.“

Лек злобен блясък се появи в израза на плоското лице на Белфор.

— И разбира се, той нямаше утрешен ден. Ами, поне не такъв, който да се говори. След шест месеца — заминал. Ужасно. Съвсем ужасно. Бедния Бришо. Не защото бях много близък с него, знаеш, но все пак, това кара човек да се размисли, нали? В какъв непредсказуем свят живеем. О, да. „Сунт лакримае рерум“ — помислих за това, когато чух новината. „Сълзите на живота“ — о, да. Не че бедният Бришо се интересуваше специално от поезия.

„Сълзите на нещата“ — промърмори Едуард.

Дьо Белфор го погледна:

— Какво?

— „Рерум“ — „неща“ по-скоро, отколкото „живот“, Virgiliy може би нарочно използва неопределения термин.

Израз на раздразнение премина по лицето на Белфор. Той го потисна.

— Разбира се, забравих. Класиците никога не са били моята сила.

Настъпи кратко мълчание. Дьо Белфор въздъхна тежко:

— За неговата жена съжалявам. Ще трябва да я кара сама. Те бяха много близки, вярвам. Все още, все още... Ти си бил на погребението, разбира се?

— Да, бях.

— Аз бих отишъл, разбира се. — Дъо Белфор леко се размърда на мястото си. — За нещастие, обстоятелствата ми попречиха, както знаеш, бях вързан. Преговорите в Лондон бяха в много деликатна фаза. Много деликатна. Аз не исках да ги излагам на опасност...

— Но, разбира се — каза Едуард любезно.

Той чакаше. Беше късен следобед, приближаваше шест. Те бяха седнали в отдалечения край на Едуардовия кабинет, където той имаше информационни срещи и където група от строги, черни, кожени столове бяха събрани около също така строга маса от стъкло и хром. Между тях висеше картина на Джаксън Полок. Дъо Белфор поглеждаше понякога към нея и свеждаше поглед. Изглеждаше като че ли изчислява колко може да струва на квадратен инч.

Едуард, който имаше пред себе си още два часа работа, вечеря с Кристиан и след това отиде на прием в къщата на своята майка в чест на рождения ѝ ден, беше нетърпелив. Дъо Белфор беше помолил за тази среща и не беше дошъл тук да оплаква загубата на Бришо, Едуард беше сигурен в това. Трябваше да има друга причина, но дъо Белфор не беше никога директен. Той винаги като морски рак обикаляше около главната си тема.

Сега той стоеше облегнат над масичката и обръщаше чашата си със замислен вид. Вероятно той мислеше за своя някогашен приятел Бришо, може би изучаваше собствените си добре подготвени размисли. Едуард не беше сигурен, единственото, което знаеше бе, че дъо Белфор скалъпваше тези неофициални срещи при всеки възможен повод. Претекстът им беше винаги служебен, макар че дъо Белфор очевидно се надяваше да установи някакъв род отношение, да обезоръжава. Понякога Едуард подозираше, че дъо Белфор ги търсеше поради друга причина. Не просто защото желаше повишение — това беше твърде очевидно — а защото по някакъв странен начин дъо Белфор се нуждаеше от тях. Имаше нужда да бъде близко до тези, които мразеше...

— Нашата предложна цена за „Ролфсън хотелс груп“ — каза най-накрая дъо Белфор, след като бе замълчал по-дълго, отколкото

обикновено си позволяваше. — Само една или две точки бих желал да изясня, ако би ми отделил малко време...

— Разбира се.

Всичко беше доста благовидно: дребни запитвания и предложения, засягащи предстоящото и отдавна планирано от страна на „Дьо Шавини“ поемане управлението на едно от най-големите и престижни британски хотелиерски сдружения. Дьо Белфор сега беше начело на хотелиерския отдел на „Дьо Шавини“. Това беше висок пост, в който той се беше показал ефективен и способен, пост, към който Едуард внимателно го беше насочвал и имаше намерение да го остави там, специалист само в тази област. Дьо Белфор имаше други идеи.

Но сега той беше дискретен по отношение на своите амбиции. Дълго време беше изминало от деня, когато той беше толкова непредпазлив да се съюзи с такъв болнавец като Бришо. Сега беше много внимателен, когато засягаше тънката черта между съответната изпълнителска независимост и откритата опозиция. Повече не се запъваше по магарешки за незначителни въпроси. Дьо Белфор чакаше, Едуард знаеше това, очакваше деня, в който щеше да се появи някаква генерална конфронтация, някакво епично изпитание на силите. Би било проява на предпазливост, си мислеше Едуард понякога, да махне изобщо дьо Белфор от компанията, просто да се освободи от него. И все пак, никога не го направи. Сега, слушайки внимателно, докато дьо Белфор фабрикуваше различни работи, върху които очевидно съветът на Едуард беше необходим, той се питаше, „защо не?“.

Защото дьо Белфор го забавляваше, реши накрая, докато мъжът насреща му пресушаваше поредната от чашите си. Той беше Касий на компанията, сериозната заплаха измежду редиците. Толкова съм отегчен, помисли внезапно Едуард, толкова съм отегчен от всичко, че се нуждая от съперничеството на мъж като дьо Белфор, за да придаде рамки на моята работа.

— Така че, според теб ние би трябвало да продължим с „Монтегю Смит“ — каза Едуард, надигайки се и дьо Белфор, схващайки условния знак също се изправи.

— Добре, аз зная, че в миналото ние винаги много успешно сме правили сделки чрез тях. Като се има предвид особената деликатност на предложената цена и страха от контра предложение и така нататък, точно това беше поводът да помислим, дали да не се обърнем към една

от по-младите търговски банки. Един по-агресивен подход, така да се каже. Но не, сигурен съм, че ти си прав. Дръж се за „Монтегю Смит“... Напълно, да.

Той тръгна към вратата, беше почти стигнал до нея и в последната минута се обърна. Изглеждаше напълно естествено, но не беше добре преценено във времето. Едуард забеляза, че преди да проговори, дьо Белфор сам усети това.

— О, впрочем, аз почти забравих, бедния Бришо. Мястото му в управителния съвет. Ще го заместиш, предполагам?

Беше прекалено открито, прекалено прозрачно. Дьо Белфор правеше усилие да изглежда безразличен, но напрежението на тялото му беше очевидно. Плоското му лице беше твърде стегнато от желанието да поддържа обикновена усмивка. Очите му блестяха, изпълнени с паника и потисната амбиция.

За момент Едуард почти го съжали: бедният дьо Белфор, толкова желаше едно нещо, че допускаше подобна грешка. Да вложи толкова много енергия, за да куцука стъпало по стъпало нагоре по стълбата, и всичкото това, без ясна идея какво би правил, когато се издигнеш на върха.

Очите им се срещнаха: дьо Белфор не можеше да скрие предизвикателството. То беше изписано върху лицето му — цялата му неприязън, цялата му омраза, цялата му решимост да се докаже един ден като по-способният. Той не беше глупав и ясно съзнаваше своята грешка. Вече се канеше с объркано отричане да се извърне настрана, когато Едуард проговори.

— Филип.

— Да.

— Успей да получиш тази предложена цена по прехвърлянето и мястото в съвета е твое.

Настъпи тишина. Дьо Белфор силно се изчерви. Едуард видя учудването и подозрението в неговите очи, а там, зад тях — проявяващия се лек, презрителен триумф. Той бързо се съвзе. Малката благодарствена реч, позовавайки се на това колко е задължен — всичко беше направено добре, цивилизовано. Беше достатъчно умен, за да бъде кратък.

Когато вратата зад него се затвори, Едуард се извърна. Той беше проявил непредпазливост, и знаеше това. Постоя премисляйки после

нетърпеливо се освободи от съмненията си. Дъо Белфор заслужаваше да бъде в борда на директорите. Ако той отидеше твърде далече, щеше да бъде още по-лесно да го обуздае... И все пак, беше леко объркан от собственото си действие. Това остана в него, смущавайки го през нощта.

— И така, аз му предложих онова, което той желаше — място в борда — каза Едуард на обед в „Бефур“.

— И?

— И нищо. Само се питах след това защо го направих, това е. Още се чудя. Защо да му давам това, което иска?

— Защо да наостряш ножа и после да му предлагаш гърба си ли, искаш да кажеш?

— Ами, не точно. Ножът едва ли се нуждае от наостряне, а аз нямам намерение да му давам гърба си.

— О, господи, не зная. — Кристиан сви рамене. — Защото си проклето опърничав, може би. Обичаш да живееш опасно. Погледни как караш.

— Карам много добре — каза Едуард, засегнат.

— Караш прекалено бързо — му отговори веднага Кристиан, после се поколеба. Предпазливо го изгледа за секунда. — Също така — продължи той по-спокойно — имаш прекалено много енергия, затова нарочно си отглеждаш един враг, предполагам. Ако нещата стояха по-различно, това не би се случило.

— Ако нещата стояха по-различно?

Кристиан дочу студенината в гласа му. Той гледаше сърдито.

— О, по дяволите, Едуард, знаеш какво искам да кажа.

Настъпи кратка тишина. Кристиан си прочисти гърлото. След малко той каза:

— Извинявай.

— Няма нужда. Разбира се, че си прав.

Едуард погледна към Кристиан, който знаеше точно какво той мислеше, въздъхна. Кристиан запали цигара и дълбоко издиша дима. Бедния Едуард, помисли. Две я половина години. Поколеба се още веднъж, и после решавайки да рискува, каза:

— Между другото, видях последния й филм, казах ли ти? Още не е даван тук, нали? Гледах го в Лондон. Мислех...

Едуард го погледна, и изразът на неговите очи накара Кристиан да махне с ръка.

— Мисля, че беше много добра — завърши неуверено той.

— Радвам се, че го харесваш — отговори Едуард и направи жест към сервитьора да им донесе сметката.

Кристиан замлъкна. Той познаваше този тон на гласа и това изражение на лицето.

— Окей, Едуард — каза тихо той. — Темата е приключена.

Той самият би желал да бъде приключена, мислеше Едуард, малко след това, когато се раздели с Кристиан и влезе в черния астън мартин. Засили колата по посока на майчиния си дом.

Желаеше да бъде приключена, свършена, затворена веднъж завинаги — понякога страстно желаше. Тогава си казваше, че единственото, което беше необходимо, беше известно действие от негова страна, едно действие, което щеше да прекъсне връзката.

Друга жена, може би. Това беше твърде очевидно разрешение: такова, каквото би препоръчал Жан-Пол. „Любовта, братче? Никога не ѝ вярвай. При първите ѝ синдроми, се мести по-нататък — друга жена бързо ще те излекува от тази лудост...“ Да, той всъщност размисляше върху това решение, особено през последната година. Когато тръгваше за парти, вечеря или прием, като този, който майка му даваше тази вечер, той си казваше: „Тази вечер. Която и да е от жените, която се случи на разположение, няма значение коя, всяка от тях ще свърши работа.“

Намерението съществуваше, то все още беше в съзнанието му, когато той влезе в салона. Буквално разучаваше лицата едно по едно. Червенокосата, русата, брюнетката. Дотук се простираше за него тяхната идентичност. Понякога той дори успяваше да избере някоя, обикновено най-близката, и после, независимо дали те бяха заинтересовани или не, склонни или не, винаги се случваше същото нещо. Намесваше се баналността, отблъскващата и безсмислена предсказуемост. Той пристигаше с твърдо намерение, а си тръгваше сам.

Майка му, усещайки неговото отвращение и знаейки, че това го ядосваше, сега си направи труда да го представи на жени, приемливи със своите качества. Когато забеляза отегчението му, тя удвои усилията си. Сега Луиз изпитваше своенравното и злостно удоволствие да играе

ролята на Пандар. На малки обеда, вечери, приеми, както тазвечерния — „Моник, Силви, Гуен, Хариет — не се познавате, нали? Мога ли да ви представя моя скъп син, Едуард?“

Сега Едуард я наблюдаваше как се промъкваше сред множеството от гости към тази част от салона, където беше застанал той. Една дума тук, една целувка там, розово-червена рокля от плуващ шифон, възета от перли около врата ѝ, с напълно запазен цвят на лицето, с все още тънка фигура. Днес беше нейният шейсет и седми рожден ден и гледайки я, Едуард си спомни за времето, когато беше отворил вратата на учебната си стая и я беше видял в ръцете на Хюго Глендининг. Тогава тя също носеше розово, сега от разстояние, не се забелязваше, че беше остаряла. Двайсет години бяха изминали, а в паметта му всичко беше така ярко, като че ли беше вчера.

— Скъпи Едуард, закъсня. — Тя присегна да целуне въздуха край страните му. — Вечерта почти свършва.

— Не ми се струва да е така — усмихна се Едуард. В залата имаше поне петдесет човека, без признак, че някой се готвеше да напуска. Слава богу, че не беше дошъл по-рано.

Той положи малко пакетче в ръцете ѝ. То съдържаше брошка от диаманти и перли, поръчана на Влачек от неговия баща през двайсетте години. Беше доста трудно да се сдобие отново с нея, и той глупаво се беше надявал, че асоциацията с Ксавие би ѝ доставила удоволствие.

— Едуард, колко сладко от твоя страна, благодаря ти.

Тя остави пакетчето неотворено на страничната масичка, по момичешки хлъзна своята ръка в неговата.

— Сега, Едуард, ти трябва да дойдеш с мен и не трябва да бъдеш неговорчив...

— Не мога да остана дълго, майко. Сутринта заминавам за Ню Йорк... — започна той, но Луиз не го чуваше. Тя му проправяше път през залата, и всичко се започваше отново: завъртането на главите, въздишките, внезапната тревога във въздуха, прегрупирането.

Натали, Женевиер, Сара, Моник, Консуела, която беше тънка, тъмна и екзотична като орхидея. Шарлот — друга от вездесъщата фамилия Кавендиш, която беше висока, руса и величествена, една английска Атина.

Едуард възприе обичайната си роля, която играеше с лекота, благодарение на дългата си практика. Любезен, внимателен, външно

заинтересован, всъщност сдържан. Половин час, си помисли той, докато Шарлот Кавендиш възкликаваше колко много им е липсвал в Гстаад тази зима. Половин час, и тогава, дори с риска да обиди Луиз, той напуска.

Но, Луиз беше маневрирала внимателно с него до най-отдалечения край на обширната зала, до най-отдалечения от вратата ъгъл.

— Кажи ми, Едуард, вярно ли е, че „Дерби“ ви е победил тази година?

— О, Едуард, не сме се виждали от толкова отдавна. И заминаваш за Ню Йорк? Кога? Ами, трябва да дойдеш на вечеря...

— Едуард, много съм ти ядосана. Снощи бяхме на „Фигаро“, да, така, с Жаклин дьо Варенж, и аз бях толкова сигурна, че ще те срещна. Исках да те попитам, този път да ми обещаеш сериозно, за това лято...

— Този уикенд...

— Следващия месец...

Дълъг беше пътят до тези врати, и напредъкът към него беше бавен.

Когато имаше моментен отдих, и Едуард мислеше, че се е спасил, Луиз се оказваше до лакътя му, просто материализирайки се по някакъв начин с вече друга красива, богата и с добре гледана млада жена до себе си. Едуард гледаше към майка си, гледаше към лица, които нищо не му говореха, и отново миналото се завръщаше. Той беше на шестнайсет години, застанал във вестибюла на къщата на Полин Симонеску, пийнал наблюдаваше как подът се полюляваше на вълни, а Полин Симонеску се усмихваше и изреждаше списък на момичета.

Той се вгледа в жената, наречена Консуела, която за трети път се връщаше, пробивайки инч по инч пътя си към него, и сега му казваше точно колко време ще стои в Париж и в кой хотел. Едуард се почувства задушен от парфюма, който тя употребяваше, тя като че и съвсем не се интересуваше, че дейният съпруг стоеше само на няколко крачки настрана.

— Надявам се, че вие и двамата ще се забавлявате при това свое посещение. А сега, съжалявам, ако ме извините...

Той почти се беше измъкнал, почти беше до вратите. Луиз временно се забавляваше, заобиколена от млади мъже. Едуард се

обърна с чувство на облекчение. Но се намери лице в лице с Жислен Белмон-Лаон.

— Едуард — тя се усмихваше. — Ти си противно прозрачен, знаеш ли. Никога не съм виждала един мъж така очевидно да иска да се махне... Не се тревожи, нямам намерение да те задържам. Измъкни се, когато можеш — тя направи кисела физиономия. — Би ли могъл, обаче, да ми запалиш цигарата, преди да забегнеш? Не зная къде съм си сложила запалката...

— Разбира се... — Едуард й запали цигарата. Той не харесваше особено Жислен, но поне я познаваше. Бяха работили заедно, към Жислен изпитваше само свободна неутралност.

— Как е Жан-Жак?

Жислен се беше навела, за да запали цигарата си, сега тя се изправи и вдъхна дълбоко. Хвърли поглед, който говореше, че този въпрос по-добре да не беше задаван, но тъй като те бяха стари приятели, биха могли и двамата да се позабавляват с това.

— Едуард, ако искаш да получиш отговор на този въпрос, недей пита мен. Той е наоколо, както винаги.

— О, разбирам, извинявай. А ти как си.

Жислен се засмя:

— Не може да се каже, че си изключително тактичен, Едуард. Аз виждам твоите предпочитания. Но, добре съм. Много работя, знаеш. Луиз иска да й стегна онази къща в Сен-Тропе — споменава ли ти е?

— Сен-Тропе? Не. Мислех, че я е продала. Тя никога не ходи там.

— Е, ами, в такъв случай, мога да очаквам, че е сменила обекта на сърдечната си привързаност. — Жислен му хвърли дълъг, страничен поглед, като че ли знаеше нещо, което не му беше известно, после сви рамене. — Знаеш каква е Луиз. Тя вероятно ще го отложи. — Тя му се усмихна с искрена, приятна усмивка на стар приятел, непринудената усмивка на една независима жена с професия, която беше познавала Едуард твърде дълго и беше работила с него твърде близко, за да гледа на него по друг начин, освен като на колега. Тя беше, както винаги елегантна, помисли си Едуард. Беше с тясна черна рокля, вероятно на „Диор“, но която изглеждаше като от „Менбоше“. Жислен беше намерила за себе си стила, който най-добре й отиваше в края на трийсетте й години, имала беше също вкуса и увереността, за да се

придържа към нето. Закачена на рамото ѝ, се намираше една изключителна брошка: готова да скочи пантера, изработена от злато и оникс.

— Да, зная, че я познаваш, Едуард. — Тя беше проследила погледа му. — Едно от последните парчета на Влачек, на „Дьо Шавини“, разбира се. И не е моя, бързам да добавя. Бих искала да бъде, но е само заета.

Тя потупа ръката му, погледна през рамото му и обратно към него с многозначителна усмивка, която Едуард не знаеше как да изтълкува.

— Ако искаш леко да се измъкнеш — каза тихо тя. — Сега е моментът, мисля. Луиз дори няма да забележи.

Едуард ѝ пожела лека нощ и се обърна. Едва тогава той схвана какво искаше да му каже тя.

В другия край на залата Луиз гледаше с внезапно просветлено лице. Едуард забеляза, че погледът ѝ беше отправен към вратите. А там стоеше Филип дьо Белфор.

Дьо Белфор оглаждаше ръкава на безупречния си вечерен жакет. „Невъзможно“, помисли Едуард. После той видя изражението в лицето на дьо Белфор, и разбра, че не беше възможно. Дьо Белфор беше с трийсет години по-млад от Луиз, но кога това беше имало значение за неговата майка?

Той напусна залата, като мина покрай дьо Белфор. Двамата мъже размениха възможния най-кратък поздрав.

Когато напусна къщата на майка си, той имаше намерение да отиде направо в Сен-Клод, но в момента, в който влезе в колата, разбра, че не би могъл. Вместо това, тръгна в обратна посока. Подкара, както беше правил много пъти, по кея към мястото, където беше срещнал Елен.

Караше бързо по почти празните улици. Сена проблясваше от лявата му страна. Близо до ъгъла с улица „Сен Жулиен“ той спря колата. Минаваше полунощ. Остатъка от пътя извървя пеш.

Застана пред малката църква, където беше я видял за първи път, гледаше ту към църквата, ту към малкия парк, където тогава играеха деца, ту отново към кея.

Улицата беше тиха и пуста, чуваше се само шума на случайно преминаваща в далечината кола. Той знаеше, че беше безсмислен този

импулс, който го беше довел отново тук, но въпреки това, го намираще успокояващ. Това място винаги носеше покой за ума му. И сега шумът, фалшът и ужасът на последния час го напуснаха. Почувства се почти спокоен. Колкото и нелогично да изглеждаше, винаги когато идваше тук, той усещаше, че Елен беше наблизко. Никога не можеше да се освободи от вярата, че ако идваше тук, ако стоеше тук, някой ден щеше да чуе стъпки, и като погледнеше, щеше да я види.

Постоя там пет, може би десет минути. Въздухът беше хладен и миришеше на пролет. Не минаваха коли и за миг Париж беше тих.

Когато десетте минути изтекоха, той с неохота се обърна и се върна до своя астън мартин. Като запали двигателя, се обърна и засили...

Беше точно един през нощта. На сутринта заминаваше за Ню Йорк.

— Ти си луда, знаеш ли? Вече е почти един през нощта. Не можеш да се разхождаш по улиците на Париж в такъв час.

Левис вдигна чашата и я изпразни. Те се намираха в апартамента си в „Риц“. Тази нощ Левис пиеше бренди.

— Зная колко е часът, но няма значение. Няма да се бавя, Левис. Имам просто нужда да се поразходя, това е. Не мога да заспя. Имам нужда от чист въздух...

Тя вече почти беше стигнала до вратата. Левис би могъл да предложи да дойде с нея, би могъл да настои. Но тя си помисли, че не би го направил. Две чаши уиски, една бутилка кларет, три чаши бренди: не, той дори нямаше и да го предложи, въпреки че би се намръщил, ако си спомнеше за това на сутринта.

Погледна към Левис и си помисли: „Аз трябва да спра да му броя чашите. Трябва да спра, това е като шпиониране.“ Левис вече се присягаше към бутилката с коняк. Той повдигна красивото си лице, после повдигна чашата за ироничен, леко забавен поздрав.

— Прави както искаш. Но, да не кажеш, че не съм те предупредил.

Елен вече отваряше вратата.

Там наоколо все още имаше хора, а тя не искаше да бъде разпозната, затова повдигна яката на палтото си и се измъкна през

страничния вход.

Веднъж намерила се на улицата, тя започна да бърза. Имаше доста път, но нямаше точна представа за разстоянието — Едуард я беше возил до там. За двацет минути стигна до моста „Нотр дам“. Едва си поемаше дъх от тичане. Спря на моста и погледна надолу към водата. От другата страна на Сена чу, че някакъв автомобилен двигател запали и шумът му, подсилен от пространството на реката прозвуча силно, като рев.

Тя изтича по моста, прекоси кея и зави по улица „Сен-Жулиен“. Там рязко спря.

Беше сигурна, че ще го види. Представяше си, че това можеше да стане само, когато улиците са пусти. Малко налудничаво, но убеждението ѝ. Там рязко спря.

Беше сигурна, че ще го види. Представяше си, че това можеше да стане само, когато улиците са пусти. Малко налудничаво, но убеждението ѝ съществувахе и когато откри, че е грешила, почувства липсата му с такава интензивна сила, че ѝ се поиска да се свлече на паважа и да заплаче.

Никога не беше идвала тук преди. През цялото време, когато беше в Париж, никога не беше идвала насам, където най-много копнееше да бъде. Може би затова беше така лудо убедена. Помисли си: това място беше така здраво вкоренено в сърцето ѝ, така изцяло заето от Едуард, че не можеше да повярва, че когато тя дойдеше, той нямаше също да е тук и да я чака.

Тя започна да върви по улицата, към църквата, към местата, където беше стояла. Когато стигна до там, застана както беше направила през август, гледайки към фасадата на църквата, въпреки че едва ли я виждаше.

Нямаше представа какво би се случило, ако той беше там. Никога не беше помислила до този момент, нито какво би казала, нито какво би направила — нищо. Всичко, което беше виждала в съзнанието си беше онази секунда, когато би погледнала и би го видяла, и нищо друго не би имало значение, защото той би направил нощта и деня и живота ѝ да заблестят отново.

Постоя пред църквата пет минути, може би десет. Сляпото предчувствие, че внезапно ще чуе стъпките му не я напускаше. Когато десетте минути минаха, тя с неохота се обърна и на кея взе едно такси.

„Свършено е. Аз наистина знаех, че е така“, си каза. Погледна часовника си. Беше един и половина. Тя представяше своя нов филм, беше дала три интервюта и беше имала среща с фотографи тази сутрин.

В седем часа вечерта Жан-Жак Белмон-Лаон напусна частната си прожекционна зала, където беше гледал новия филм на Тадеус Анджелини. Казваше се „Пряк път“ и главната роля в него се изпълняваше от тази нова звезда, Елен Харт, за която съвсем изведнъж като че ли бяха заговорили всички.

Ами, той би могъл да разбере това, си помисли — и не само защото вече се предполагаше, че филмът ще спечели „Златната палма“ в Кан, и Елен Харт наградата за най-добра актриса. О, не съвсем точно затова, си помисли той, сядайки на задната седалка в таксито, което трябваше да го закара до вкъщи. Филмът беше хубав, той виждаше това, макар и да не го харесваше особено много. И тя беше добра: издателят на неговото с най-голям тираж списание от месеци искаше да я публикува на видно място, и сега Жан-Жак щеше да му даде зелена улица... Но не беше точно това. Онези бяха чисто професионални съображения, и твърде дребни всъщност. Много от актрисите ставаха на мода само за един ден, неговите списания съответно ги публикуваха на видно място.

Но тази жена беше особена. Много особена. Тя бе създала у Жан-Жак усещания, които той бе неспособен да обясни, въпреки че физическата част от тях беше твърде очевидно. — Той все още беше в ерекция. Същото усети в задимената, изпълнена с други мъже прожекционна зала. Това никога не беше му се случвало досега. Дори Монро, дори Бардо — на филм те го оставяха студен. Жан-Жак бързо реагираше на жените от плът — нямаше съмнение по отношение на това, си напомни той с усмивка, но от разстояние, на филм? Не, това беше за първи път и беше невероятно силно. Чувстваше се почти болен от сладост, изпитваше болезнена нужда от жена.

Той плъзна ръка надолу към бедрата си и усети петела си как пулсира. Сцената, където тя се разсъблече — не че повече можеше да види кой знае какво. Анджелини трябва да е учил от Вадим. Тогава той наистина го почувства и не можеше да каже нищо. Не беше сигурен

дали тя беше тази, която го предизвикваше, или Анджелини с начина, по който я беше снимал, но имаше нещо в лицето, очите, устата... — Тя имаше най-невероятните устни. Една минута след като беше започнал да гледа вече друг филм, образите от предишния рикошираха в ума му като куршуми...

Майко божия. Бяха заклещени сред уличното движение. Жан-Жак започна да мисли, че ще полудее. За нещастие, той се беше разделил взривно с последното си момиче, иначе би тръгнал право към нейния апартамент. Намираше се в преходния момент между две любовници, макар, че това нямаше да трае дълго. Така че просто Жислен би трябвало да го свърши. Ако разбира се си беше вкъщи, което не й се случваше често.

„Бъди си вкъщи, мислеше Жан-Жак, просто си бъди вкъщи.“

Жислен беше там и Жан-Жак не си загуби времето в предварителни приготовления. Тя беше негова съпруга, нали? И във всеки случай, Жислен го разбираше. Тя от друга страна също си имаше своите деликатни особености и една от тях, която нейните свръхчувствителни любовници не разбираха, а Жан-Жак разбираше, бе, че тя обичаше сексът да бъде лишен от нежност.

Тя разбра, още щом видя лицето му. И той разбра, веднага щом видя внезапната ѝ неподвижност, отзивчивата ѝ хладност. Когато Жан-Жак влезе, тя беше в кухнята. Той отиде право при нея и застана отзад, притискайки се в задника ѝ, за да не се усъмни тя в намеренията му.

Наистина, тя похаби малко време — започна да го целува, това беше едното и това, че се опита да го избуца по посока на спалнята, а той ни най-малко не желаше това. Искаше да го направи точно тук, в кухнята, на полузатворена врата, при възможността прислужничката всеки момент да влезе... И той също така не искаше да ебе тук. Не беше това образът, който прогаряше дупка в главата му. Не, той я искаше долу, на колене, както си беше облечена. Искаше тя да го смуче.

Той бутна Жислен така, че тя почти падна. После се присегна към ципа си, опипвайки непохватно в бързината и го издърпа. Така тя можеше добре да види точно колко голям беше той.

Смукането не беше една от най-големите способности на Жислен. Беше достатъчно добра в него, но той беше виждал и подобри. Днес обаче не го интересуваше, само влажността на отворената ѝ уста беше достатъчна за него. Грабна я за косата и килна главата ѝ назад, после започна да го вкарва и напъва напред-назад, напред-назад. Той затвори очи и видя лицето на Елен Харт, устата на Елен Харт. Образът беше изгарящ, петелът му изгаряше. Усецаше се препълнен със сперма, която напираше да излезе навън в нейната уста, в курвенското гърло...

Думата „курва“ или може би думата „врат“ го направиха. Жан-Жак се наведе и потръпна.

Беше славно, само за секунда, само за минута, само докато пулсирането и изливането спря.

После той отвори очи и изпита дълбоко отвращение. Блестеше редица от медни тигани, газта на печката още гореше. И образът си беше отишъл: в крайния, последен момент се беше изплъзнал.

Той се отдръпна назад и замаяно погледна Жислен. Неподходяща женска курва, неподходящо място, неподходяща уста: всичко някак си беше сбъркано.

Жислен все още стоеше на колене. Тя го гледаше с побеляло под грима лице и с убийствен поглед.

— Коя беше? — каза тя. — Защо не ми кажеш? Аз само искам да знам коя беше тази, за която ти мислеше. — Тя замълча. И след като размисли, добави — копеле.

Жан-Жак се взря в нея. Почувства се смутен. Образът беше стоял в съзнанието му, той беше сигурен, че ще го притежава, а сега знаеше, че го беше загубил.

— Исусе, Жислен... — започна да говори той и се наведе, за да ѝ помогне да се изправи.

Може би нещо в лицето на неговата съпруга беше дръпнало спусъка на спомена, той не беше сигурен, но точно в този момент паметта му се върна назад и той разбра къде беше виждал Елен Харт преди.

И точно в същия момент Жислен си даде сметка веднъж завинаги точно колко много го мразеше.

Два дни по-късно, имаше обед с Луиз дьо Шавини в любимия ресторант на Луиз, на който да обсъдят новата декорация и обзавеждането на нейната къща в Сен-Тропе.

Тя не би искала да се види с Луиз, която не харесваше, а настроението ѝ беше толкова лошо и опитваше възможността да отложи срещата, въпреки факта, че Луиз беше добра плячка, една влиятелна клиентка. Накрая отиде и през първите пет минути едва чу дума от това, което Луиз каза, и то не защото Луиз не казваше нищо, заслужаващо да бъде чуто. Съзнанието на Жислен не можеше да се освободи от спомена за онази ужасна и унижителна сцена в кухнята с Жан-Жак: тя на колене, Жан-Жак дърпащ я за косата, устата му полуотворена, лицето му ярко зачервено. Това я изпълваше с най-интензивен гняв и омраза, защото беше невъзможно да говори за случилото се пред никого. Тя като че ли все още усещаше вкуса му в устата си, този противен, отблъскващ вкус, като миризмата на риба. Когато Луиз поръча морски език на скара, ѝ стана зле.

Тя преглътна малко вино и опита да се съсредоточи, погледна Луиз, която носеше нова огърлица с опали и шапка с воал. Воал, макар и много малък, на нейните години, мислеше Жислен презрително. Къщата в Сен-Тропе беше толкова очарователна, с толкова чудесно, романтично разположение. Но сега я намираше изоставена и демоден... Цялата работа беше в това, че искаше Жислен да я оправи, но би ли могло това да стане достатъчно бързо?

Тя повдигна своето все още красиво лице към Жислен и я изгледа с тази сладка, смътна колебливост, с която обикновено прикриваше желязната си воля.

— Трябва да съм готова за май — каза тя. Преди беше казала за края на лятото. — Към средата на май Едуард смята, че може да дойде там. — Тя замълча и хвърли лека усмивка. Жислен знаеше, че тя не мислеше за Едуард, когато се усмихваше по този начин. — И още един-двама други малко по-късно, през лятото. Един прием в къщата. Едно оттегляне от Париж, наистина, Жислен, намирам Париж твърде изтощителен в тези дни...

„Филип дьо Белфор“, помисли Жислен. Тя за миг разбра това, а Луиз, която знаеше, че тя знае, и вероятно желаше да бъде така, погледна настрана с неясна усмивка.

Жислен почувства, че презрението ѝ расте. Наистина, Луиз беше невероятна. Такава суетност. Все още да си има любовници, на нейната възраст, и то мъж фактически на възрастта на сина ѝ. Тя съвсем не можеше да си представи, че дьо Белфор би могъл да държи на нея. Дьо Белфор се интересуваше само от едно нещо: собствения си напредък. За момент погледна към Луиз с ужасно любопитство. Дали тя все още влиза в леглото с тях? Възможно беше, тя изглеждаше в началото на петдесетте си години, не повече, а с Луиз всичко беше възможно. Но, все пак, Жислен си помисли, че може би не го правеше. Подозираше, че това, което Луиз желаше, това, което винаги бе желала, беше не сексът, а обожанието.

Тогава тя се върна в спомените си за миналото, към Ксавие дьо Шавини, когото беше срещнала веднъж или два пъти, когато беше все още младо момиче. Този чудесен мъж. Тя винаги му се беше възхищавала. Тогава тя все още беше изпълнена с романтични мечти, преди да порасне и открие какво представляваха повечето от мъжете. Когато беше млада, ох, колко беше мечтала да срещне мъж като барон дьо Шавини. А Луиз, която е била негова съпруга, която той е обичал лудо, всеки казва това — сега тя беше деградирала до тук: да бъде горда с намека си, че няма нищо против да има Филип дьо Белфор за свой обожател.

Точно тогава, съвсем внезапно, когато Луиз си играеше с храната в чинията и описваше своята къща, която била очарователна, но все пак, не била това, което тя желала, страхът обхвана Жислен. Тя погледна към Луиз и видя себе си след двацет години. Може би не толкова глупава като Луиз, не толкова самозалъгваща се, но точно толкова разочарована.

Тя имаше своята работа, разбира се, което представляваше значителна разлика между тях. Луиз никога не беше си мръднала пръста за нищо в живота. И все пак, колкото и усърдно да се опитваше да я избегне, Жислен виждаше известна ужасяваща прилика. Луиз се беше омъжвала само веднъж — Жислен три пъти, и всичките нещастни. През последните десет години тя беше впримчена с този селянин Жан-Жак, мразейки го, опитвайки да не се интересува, когато нейните приятели самодоволно се подхилкваха, защото знаеха, цял Париж знаеше за последния модел, за последната машинописка, за последното сезонно момиче. Жан-Жак, който най-много обичаше да я

ебе, когато знаеше, че тя току-що се беше върнала от някой от своите любовници. А самите ѝ любовници — тази неизброима процесия от млади мъже, които неизбежно се проваляха в опитите си да ѝ създадат минимално удовлетворение — имаше ли поне един сред тях, който я беше обичал, един от тях, който я беше помолил да напусне Жан-Жак и да се омъжи за него? Не, нямаше такъв. На тях им харесваше фактът, че тя беше омъжена: така се чувстваха в по-голяма безопасност.

— Салонът има изложение към морето. — Луиз говореше с леко недоволна намусеност. — В началото харесвах това, но светлината, знаеш ли, тя се отразява и прави стаята прекалено ярка.

Жислен едва ли чуваше дума, от това, което тя каза. Мислеше: аз съм на четирийсет и седем, Луиз е на шейсет и седем. Мислеше си: бих могла да се откажа от тях — от Жан-Жак, от всички проклети мъже. Бих могла да се съсредоточа върху работата си. Бих могла да я върша, както аз желая. Кой се нуждае от тях — кой се нуждае от всички тях?

Само за момент, тя усети кураж, усети увереност, можа да си представи, че го прави. После куражът ѝ се спуска като продупчен балон. Тя знаеше, че това не беше истина, знаеше, че не го искаше. Една жена без мъж беше нищо, смешна фигура — като Луиз.

Не, тя се нуждаеше от мъж — и в същата секунда, в която осъзна този факт, с внезапна остра интуиция разбра, кой беше този мъж. Тя го видя съвсем отчетливо — мъжът, който толкова приличаше на своя баща, мъжът, който беше олицетворение на всичките ѝ предишни идеали. Как бе могла да бъде толкова глупава? Как бе могла да бъде толкова мързелива? Как бе могла винаги да знае, че той я привлича, и все пак да не направи никакъв ход, да не направи абсолютно нищо? Тя постави вилицата си внезапно, с леко тракане. Изчерви се така, както не ѝ се беше случвало от момичешки години. Бавно и мъчително топлината обхвана шията ѝ и се разпространи по нейното лице.

Луиз я изгледа със злост, която се опита да прикрие.

Бедната Жислен, помисли си с язвително удоволствие. Тя е стигнала до климактерия, а винаги лъжеше по повод възрастта си, човек никога не може да бъде сигурен... Но би могла да бъде любезна, реши Луиз, и да пренебрегне очевидното унижение на Жислен.

— Така, кажи ми, скъпа Жислен, все още ли искаш да го направиш за мен? И би ли могло да бъде готово навреме?

Дори тогава, когато беше под въздействието на този изблик на вълнение, Жислен успя да запази своята съобразителност. Тя измисли едно неосъществимо разписание на работите, молеше за увеличаване на пълномощията, докато Луиз, чиито изисквания винаги се увеличаваха, когато чувстваше, че не може да постигне нещо, беше принудена да стане още по-нападателна. Тогава, и само тогава, Жислен капитулира.

— Заради тебе, скъпа моя — каза тя, усмихната. — Много добре.

Луиз беше невъзможен клиент. Тя променяше намеренията милион пъти в минута, пазареше се за цените, както арабски уличен търговец. На Жислен ѝ беше все едно. Беше получила чудесния достъп, свършената възможност. Би могла лесно да уреди нещата така, че да остане във вилата, докато пристигнеше Едуард. Провери датите, за да бъде сигурна. Междувременно, се нахвърли на работата си с нова енергия. Трябваше да бъде красиво, импозантно, най-хубавото, което някога беше правила. Чувстваше, че го прави за Едуард, не заради тази глупачка, майка му. А когато той го видеше и се възхитеше от него — ах, тогава какво? Тя не беше сигурна, но би могло да бъде едно начало.

Тя работи уверено една седмица. През това време отслабна, купи си нови дрехи, подряза си косата, промени парфюма, който употребяваше досега. Започна да се усеща нова жена.

Получаваше леки подтици и им се поддаваше. Веднъж телефонира на Едуард в Сен-Клод с надеждата да чуе неговия глас, но отговори прислужникът му. Друг път мина с колата покрай неговия офис. Започна да обядва в ресторантите, където той посещаваше и веднъж го мярна отдалече. Откри, че ѝ доставяше голямо удоволствие да говори с приятелите си за него. Само да произнесеше името му ѝ доставяше наслада. И разбира се имаше и допълнителна полза: всичките ѝ приятели потвърждаваха това, която тя самата подозираше — Едуард беше необвързан, Едуард — винаги толкова търсен, и винаги толкова самотен.

Седемте дни ѝ се сториха като година. В съзнанието ѝ бяха настъпили толкова промени за това време, че ѝ беше трудно да повярва, че всъщност нищо не се беше случило. Жислен чувстваше, че

така, както тя се беше променила, би могъл да се промени и Едуард, ако започнеше да я възприема по различен начин. Те бяха стари приятели — това беше нещо, върху което можеше да се гради. Той уважаваше нейната работа, уважаваше нейния вкус. Сега, когато се връщаше мислите си върху това, тя чувстваше, като че ли винаги бе имало нещо по-специално в поведението му към нея, нещо неопределимо... Ах, Едуард!

А после, точно когато се беше почувствала с двайсет години по-млада, на гребена на една чудесна вълна, то се случи. Една хубава вечер тя вървеше след работа пеш към къщи и внезапно се вкамени по средата на паважа. От другата страна на улицата имаше киносалон и пред него беше налепена редица от постери по два метра високи. Представляваха снимки на едно момиче, на много красиво момиче в бяла рокля.

Равни вежди, къси тъмни коси, широка уста, модерна предизвикателна поза. Цветът на косите и това, че бяха скъсени само за миг объркаха Жислен.

След това, тя я позна. Момичето от Лоара, момичето, облечено в „Живанши“, момичето, носещо диамантения пръстен на Едуард. Момичето, което тя за първи път беше видяла, когато излизаше от един с лоша слава хотел, ръка в ръка с Едуард в девет часа сутринта.

Жислен остана неподвижна. После се обърна и тръгна отново, продължи с по-бавна крачка разходката си до дома. Съвсем изведнъж вечерта, изминалата седмица, всичко беше развалено.

Към средата на булевард „Сен Жермен“ имаше редица от постери, цяла фаланга, всеки по два метра висок. От тези постери Едуард отклоняваше очи. „Пряк път“, филм на Тадеус Анджелини, прочете той с огромни черни букви над входа и около киното. Отвън имаше опашка от хора, очакващи първата вечерна прожекция. Тя се проточваше покрай киното и продължаваше по-нататък, по улицата. Едуард се наведе напред, отвори вътрешната преграда и нареди на шофьора да побърза. Облегна се върху кожената седалка и затвори очи.

Току-що идваше от Ню Йорк. Градът беше покрит с постери с нейния образ. Сега той беше из целия Париж, навсякъде, където погледнеше. А щеше да става и по-лошо. Когато тя пристигнеше в Кан за филмовия фестивал, „покриването“ щеше да бъде повсеместно: във всеки вестник, и във всяко списание, по телевизията, по улиците...

Този странен момент се получаваше, когато едно име нашумяваше почти внезапно и по някаква странна алхимия влизаше в устата на всеки. Когато това се случваше, то ставаше с изумителна бързина. До един момент някой е известен само на неколцина, предсказван му е успех и слава, но нищо повече. В следващия момент той се превръща в нарицателно, става познат на всички, от президентите до продавачите на риба и е вече обществена собственост, част от течението на общата мисъл.

Едуард не се съмняваше, че Елен ще спечели наградата на Кан. Мислеше, че не след дълго време щеше да спечели и академична награда. Той, разбира се, беше видял „Пряк път“ много преди Кристиан, дълго преди да бъде пуснат по екраните. Неговата почти обидна увереност го изпълни с гневно възхищение. Колкото и да беше досадно, Анджелини всъщност наистина притежаваше гениалността, за която претендираше. Елен, точно, както Анджелини беше предсказал, въздействаше във филма с изключителна и невинна чувственост. Образите от този филм, смесени с образите от неговото минало го преследваха.

Сега имаше един нов проект за „Елис“, за който Анджелини търсеше от „Сфера“ главната финансова подкрепа. Той планираше да направи филма през следващата година и копие от сценария лежеше на бюрото в кабинета на Едуард в Сен-Клод. Тази вечер Едуард трябваше да реши дали да одобри финансирането на филма или не. Той вече беше прочел сценария, тази вечер щеше да го прочете отново.

Черният ролс-ройс спря пред представителния салон на „Дьо Шавини“ на улица „Фобур Сен-Оноре“. Униформеният пазач пристъпи и се поклони, Едуард влезе през своя частен вход, и както беше уредено, отиде право в трезора.

Там, на специална маса в стаята, отделена от помещението за съхраняване на ценности, образците, които беше поръчал, бяха готови за инспекция. Една дузина кожени кутии с изключителна изработка, с дизайн и украса, напомнящи различните периоди, в които са произведени: някои бяха на „Дьо Шавини“, други на „Картие“, една на „Бертски“ от Лондон, друга от „Булгари“, една от „Ван Клиф“ и „Ариелс“.

Едуард пожела да остане сам и тогава започна да отваря кутиите една по една. Той избираше подарък за рождения ден на дъщеря си,

който, веднъж избран, щеше да бъде сложен обратно в специален сейф в трезора на „Дьо Шавини“, докато тя порасне.

В сейфа вече лежаха два подаръка. Единият — огърлица от перли и изключителни, розови и в триъгълни плоскости изрязани диаманти, която бе наградена от първата колекция на Виспиянски. Тя бе положена там, за да отбележи рождението на Кетрин. Вторият, по случай втория ѝ рожден ден, представляваше диадема с дизайн правен за фирма на „Картие“ в 1914 година — едно изключително кръгче от черен оникс и обло изрязани диаманти, увенчани с пръстен от перли. За разлика от повечето диадеми, тази беше светла. Той си мислеше, че на Кетрин ще ѝ достави удоволствие да я носи.

Той бавно се движеше до поредицата от кутии, отваряйки ги една по една. Отново от „Картие“: диамантена китка пера възложена им за изработка от принц Горчаков в 1912 година — деликатно украшение, върху което беше поставен диамант, тежащ около двацет карата. От „Дьо Шавини“: една огърлица от сапфирени и изумрудени мъниста с диамантени кръгчета, дизайн на Влачек за неговия баща от 1920 година. „Изумруди — не“, помисли Едуард и се обърна към следващата кутия.

Един сериозен пръстен, много сериозен пръстен: квадратно изрязан от ярко жълт диамант от приблизително трийсет карата, който Едуард не харесваше, въпреки че стойността на камъка бе твърде висока. Една малка кутия за тоалетни принадлежности, покрита с емайл и инкрустирана с лапис лазули — цветът на очите на неговата дъщеря. Уникален часовник, колекционерски екземпляр, с машина направена от прочутия Жан Вержели, монтиран върху копринен шнур, по дизайн от 1925 година в стил „деко“, злато и отново лапис с две малки рубинени главички, отбелязващи часовете. Гравирана коралова огърлица, изработена в Китай през осемнайсети век с гравирани цветя, пръснати на групички от оникс, диаманти и черни перли. Брошка за корсаж от рубини и диаманти, изработена за семейството на Романовите, диамантена мрежеста огърлица, изработена от „Дьо Шавини“ в 1930 година, копие от огърлица, носена от Мария-Антоанета и купена от куртизанката Ла бел Отеро...

Едуард погледна еднократно всеки от екземплярите. Някои имаха тъжна история и тях той отстрани. Колебаеше се. Имаше един чифт съответстващи си гривни, увенчани с изгладени рубини, която беше

принадлежала на махараджата на Майсур — Изобел би обожавала тези, помисли тъжно той — те наистина бяха съвсем езически. Накрая избра екземпляр, чиято стойност се намираще в изработката му, не в камъните: китайската огърлица. Тя беше поставена в сейфа. Едуард напусна и потегли за Сен-Клод.

Той гледаше през прозореца на колата с празни очи, не виждайки нищо наоколо. Две и половина години. Понякога, в своите най-черни моменти той чувстваше, че увереността и надеждата, които понякога изпитваше не бяха нищо повече от измислица, една извратена, разрушителна фикс идея, към която прибягваше сред чернотата и безсмислието на живота си. В други моменти изпитваше обратното. Тогава преставаше да спори със себе си. Двете противоположни възможности съжителстваха през цялото време като еднакви полюси — северния и южния — в неговото съзнание. Той сега вече приемаше постоянното клатушкане на настроенята си между тях. Ако би описал състоянието на духа си, с кисела гримаса би казал, че се беше примирил.

В Сен-Клод направи самотна, официално сервирана вечеря. После се върна в кабинета си, който беше непроменен. Акварелите на Търнър все още висяха по стените, същите килими стояха по пода, и той за миг си спомни за Изобел, седяща тук, обръщайки към него лицето си с този самоироничен изумруден поглед, разказвайки му за своя брак, за живота си с един мъж, който желае да умре.

Едуард седна на бюрото си. В едно от чекмеджетата, което отключи, се намираще плик с печат на американските въздушни линии. Той беше пристигнал предния ден, който беше рождения ден на неговата дъщеря.

Отвори отново и извади снимката и малък лист хартия, прикачен към нея, на който имаше няколко изречения, написани с почерка на Мадлен.

На снимката се виждаше малко момиченце в ръчно набрана синя рокличка, носеше сандалки на бос крак. Черната ѝ коса беше късо и равно подрязана до раменете. Тя гледаше право в камерата с тъмносините си очи и не се усмихваше.

Стоеше в една градина, а зад нея, едва личаха стени и прозорци на някаква къща. Близо до детето, гледайки гордо в него стояха две

жени. Едната беше Мадлен в бледокафявата униформа на „Норланд колидж“, другата беше по-възрастна, пълна жена със сиви коси.

Мадлен пишеше на френски:

„Малката Кет е на две. Каси и аз днес я премерихме. Висока е осемдесет сантиметра и тежи точно седемнайсет килограма. Може би е малко слабичка, но расте много бързо. Престанах да броя думите, които знае, защото се увеличават всеки ден. Преди месец Каси и аз мисля, че ги преброихме на сто деветдесет и седем, но сега са много повече. Знае няколко френски думи: добър ден, лека нощ и много благодаря. За рождения ѝ ден ѝ плета блузка в синьо, който е нейният любим цвят. Почти я завърших, останаха ми ръкавите. Каси ѝ уши поличка с много красив сив бордюр. Тя сега спи по-добре и има много добър апетит. През февруари имаше кашлица, но бързо ѝ мина...“

Три думи бяха задраскани и не се четяха. Под тях Мадлен завършваше:

„На снимката сме Каси и аз. Сега тя е икономка и нещо като готвачка. Кетрин харесва нейните кейкове. Тя дойде тук миналия юни, когато се преместихме в тази къща. Мисля, че сме добри приятелки. Уверявам ви, господин барон, в трайната си готовност да ви служи и в моето уважение.“

Писмото или бележката беше подписана, а допълнително Мадлен беше написала: „Всичко е добре“.

Едуард препрочете думите няколко пъти и дълго гледа снимката. После я пусна обратно в плика и сложи плика в чекмеджето. Под него имаше друго, изпратено от Мадлен на същата дата миналата година. Той ѝ беше дал точни инструкции, че това е границата на тяхната кореспонденция и Мадлен разбира се му се подчиняваше.

В този дом Мадлен не играеше ролята на информатор. Подобна възможност, която се струваше на Едуард дълбоко нечестна беше изключена. Той се почувства много объркан, докато каже на Мадлен, но трябваше да го направи. В писмата не трябваше да бъде споменаван друг член на домакинството, дейността, която там се развиваше, нито да се разказва за събитията и за разговорите. Мадлен стоеше там поради една и само поради една причина: да осигурява безопасността на неговата дъщеря и за да бъдеше той сигурен, че тя е в добри ръце и в добро здраве. „Веднъж в годината, на нейния рожден ден, ако можеш изпращай ми малка снимчица“, беше казал той, като с усилие беше изрекъл своята молба. Тогава Мадлен беше навела глава. Малките бележки, които му казваха всичко и нищо, той предполагаше, бяха нейна идея, след като не беше молил за тях. Сега сърцето не му даваше да ѝ каже да не ги пише.

Инструкцията си беше дал накратко, както правеше винаги, когато искаше да скрие силно чувство. Умът му изгаряше от всички неща, които би искал да знае. Беше ли Кетрин щастлива? Беше ли майка ѝ щастлива? Какво правеше тя? Как прекарваше часовете на деня си? Какво мислеше? Какво казваше? Дали обичаше своя съпруг? Дали Кетрин го обичаше? Дали наричаше Левис Синклер „татко“?

Той все още искаше да знае отговорите на тези въпроси и на милион други, гордо се презираше за тази своя необходимост, и не говореше на никого за нея. Той беше избрал този начин на поведение и доколкото беше способен, щеше да го спазва, без да се отклонява от железните релси на своя личен кодекс.

„Всичко е добре“. Той знаеше защо Мадлен беше прибавила този постскриптим. Ами ако беше написала обратното — нищо не е в ред, всичко е зле, болезнено, Кетрин страда... Какво би направил той тогава? Уморено обгърна главата си с ръце. Освен всичко друго, той беше задълбочен и методичен. Беше се консултирал с адвокат и бе обсъдил с него, макар и абстрактно, някои моменти. Човекът го беше изгледал внимателно, може би съжалявайки го, после беше сплел ръце.

— При обстоятелствата, които описвате, господин барон, законът е съвсем ясен — той замълча. — Прилаганият термин е „предполагаем баща“. В случая, който вие описахте, предполагаемият баща няма законни права. Или претенции — добави внимателно той.

— Никакви?

— Никакви, господин барон.

Едуард се изправи. Заклучи чекмеджето на бюрото си и сложи ключа в джоба. Напусна стаята и къщата, взе една от колите си — черния астън мартин — от гаража, и кара бързо из Париж в продължение на един час. Беше тъмно, и той караше бързо. Когато караше, слушаше някоя от бетовеновите пиеси за пиано, оригинално записани от Шнабел в 1938 година. Това беше запис, който той особено харесваше и често го свиреше у дома. Музиката беше понякога меланхолична, рязко нежна, окончателна, настояща и дива. И весела също, предполагаше той.

Когато се върна в къщата, позвъни на прислужника Жорж и поиска арманяк. Беше му донесен, Жорж излезе, и хващайки сценария на филма „Елис“, Едуард започна да го чете отново.

Към сценария бяха прибавени различни бележки и мнения на консултантите и помощник-режисьорите, всички сега служители на „Сфера“. Някои бяха за проекта, други против. Едуард ги остави на страна и зачете само думите на самия сценарий. Беше дълъг, така филмът щеше да има по-голяма от обикновената продължителност. Трябваше му два часа, за да го прочете, тъй като той четеше внимателно и понякога нанасяше бележки.

Започваше на остров „Елис“ в 1912 г., после проследяваше и преплиташе историята на три семейства — едното на унгарски евреи, другото ирландско и третото американско, но немско по произход. Раждането на нацията: би могло да се направи паралел с Д. В. Грифит, помисли Едуард и това несъмнено би забавлявало Тадеус Анджелини.

Филмът се съсредоточаваше повече върху по-младото поколение на семействата и по-специално на Лайм, малко немско сираче, което в началото на филма е на четиринадесет години. Тази част трябваше да бъде играна от Елен — беше написана за нея, в това Едуард не се съмняваше. Именно, заради изпълнението си на тази час — той беше сигурен — тя би спечелила академичната награда.

Когато свърши да чете, той затвори кориците на сценария и остана неподвижен с преплетени пръсти. Познаваше способностите на Анджелини като режисьор. Сценарият го развълнува, той не се съмняваше във високата му стойност.

Ако не дадеше съгласието си за финансирането на филма от „Сфера“, имаше други компании, които бяха твърде нетърпеливи да й

заемат мястото, знаеше това. Престижът на Анджелини бързо нарастваше. Участието на Елен Харт обещаваще търговски успех. Дали в едно или друго студио, филмът щеше да бъде направен, само че може би с по-голямо вмешателство, отколкото ако бъде финансиран от „Сфера“.

Той се колебаеше. Даваше си сметка, че ако подпише одобрението, той с това вероятно подписва пълното отдалечаване на Елен. Успехът, който това би й осигурило, би бил абсолютен. Не беше нейното творческо постижение, което той предвиждаше като причина за загубата ѝ, а този документ, един вид потвърдена смърт на надеждите му.

Той се спря, после хвана платинената писалка и написа името си.

— Моя скъпа, Луиз, разбирам какво искаш да кажеш! Невъзможно, съвсем невъзможно...

Те бяха завършили своята обиколка на къщата, и сега се бяха върнали в салона, гледащ към морето. Луиз седеше внезапно станала твърде спокойна. Жислен стоеше права в центъра на стаята. Говорейки, тя придружаваше думите си със съответните екстравагантни жестове.

— Всички тези твои малки, поправки, Луиз, са много очарователни. Но останалото! Би било толкова тежко, аз мисля, ние ще трябва да започнем отначало. Всичко трябва да се махне, скъпа, абсолютно всичко.

— Така ли мислиш, Жислен? Добре, аз ще се ръководя по теб разбира се...

Луиз като че ли не бе особено заинтересована. Жислен ѝ хвърляше остри погледи. Губеше ли тя интерес? Беше ли на път да си промени намерението? Да изостави целия проект? Възможно беше, помисли Жислен. Луиз беше способна да променя становищата си всяка минута.

Тя се колебаеше, оглеждайки се. Разбира се, вилата беше изключителна, величествено разположена, построена високо, върху хълм, на някакви си двайсет километра от самия Сен-Тропе. Стаите ѝ бяха широки и светли, имаше великолепна тераса, четирийсет хектара земя, които осигуряваха пълно уединение... А интериорът — ами, ако

къщата беше нейна, Жислен знаеше, че тя щеше да се изкуши да остави всичко това така, както си беше. Англичанинът дизайнер, който отговаряше за това беше превзет хомосексуалист, изключително неприятен на Жислен. Но той имаше много точен поглед.

Така или иначе, това беше къща на Луиз, не нейна, и Жислен естествено нямаше намерение да изрази пред Луиз своите истински мисли. Но безразличието на Луиз я тревожеше. Тя беше очаквала съпротива, извъртания. Досега такива нямаше. Жислен започна да мисли, че тук трябва да има нещо, което сериозно не беше наред.

Обядваха на терасата. По време на обедата Жислен поднови атаката си. Луиз седеше и отпиваше от чашата вино с очи отпращани към морето. Чувствайки, че тя не я чуваше, Жислен започна да се отчайва.

— Семпла — каза тя. — Аз я виждам, скъпа моя ужасно, ужасно семпла. Безочливо семпла. В простотата е елегантността — но ти знаеш, ти си самото й олицетворение...

Тя замълча с надежда. Луиз отбеляза ласкателството с мечтателна усмивка.

— Хладни, хладни цветове. — Жислен продължаваше, загарявайки по темата си. — Тези чудесни кремави и нечисто бели цветове, скъпата Сири, старото чудовище обичаше да употребява толкова добре. Малко синьо, за да ни напомня за морето. Това изящно сиво-зелено — цветът на розмарина.

— Зелено? Аз винаги по-скоро съм мразела зеленото, какъвто и да е оттенък на зеленото — каза Луиз замислено.

Жислен, която носеше зелена рокля, пое дълбоко въздух:

— Добре, може би не зелено — каза бързо тя. — Да дръзнем ли да употребим малко розово, какво мислиш? Толкова бих харесала. Това много бледо розово, розово на раковина — ако го използваме ужасно внимателно. Нищо твърде очевидно женствено. Без отвратителни къдри и волани. Всичко по-скоро спокойно и незабележимо. А за мебелировката — нищо прекалено импозантно. Няма ли това да бъде забавно, Луиз?

— Семпли неща? — Луиз неясно се усмихна. — О, да, те биха изглеждали съвсем очарователно.

— Някои интересни рисунки — Жислен неотклонно продължаваше, — всички тези ужасни тапети трябва да се махнат, те

са съвсем неподходящи в подобна къща. А прозорците? Ние трябва да подчертаем тези великолепни прозорци. Питам се, може би трябва да доведем Клара Делюк. Нека тя да работи върху текстилната схема на цялата къща. Тя наистина е толкова чудесна и оригинална. Скъпата Клара! Възхищавам ѝ се...

Луиз леко въздъхна. Тя бутна настрана чашата си с вино с лек намек за раздражение.

— Разбира се, разбира се. Аз вече ти казах, Жислен, твоите идеи изглеждат възхитителни. Доволна съм, че оставих всички детайли на теб. Аз наистина нямам време, а когато ти се вълнуваш Жислен като че ли бомбардираш човека, знаеш ли...

Жислен ѝ хвърли поглед на чиста неприязън, който за щастие Луиз не видя. Имаше намерение, си помисли, да поиска на Луиз огромен хонорар...

— Много добре — каза тя твърдо. — Но, всичко ще трябва да стане с голямо бързане, знаеш. Предварителната работа е извършена разбира се и всички са в очакване. Ще се преборя с всички препятствия, скъпа моя, щом е за теб...

Луиз не си направи труда да ѝ благодари. Лицето ѝ отново бе станало замечтано.

— В момента това е толкова женствена къща, не мислиш ли, Жислен? Това е, което не е в ред, може би. Този ужасен педераст, който я прави преди, не мога да се начудя, защо го повиках. Бях разсеяна, Жислен, той се заяждаше. Но ти имаш такова великолепно, мъжествено въображение, винаги съм си мислила. Така че, знам, че ще го направиш да е красиво. Бих искала... — тя замълча. — Бих искала да бъде такъв вид къща, в която един мъж да се чувства удобно — да, това е, което искам. Сега разбирам.

Жислен я гледаше изпитателно. Разбира се, помисли си, беше съвършено просто. Луиз никога не успяваше да мисли за две неща едновременно. Причината не беше, че ѝ липсваше интерес, тя просто беше твърде заета да мисли за Филип дьо Белфор.

Когато се качиха на самолета на Едуард, който трябваше да ги откара обратно в Париж, настроението на Луиз се подобри. Тя се държеше като че ли беше отсъствала няколко месеца, а не няколко

часа. Щяла да бъде посрещната, довери тя на Жислен с бърз кокетен поглед. Жислен простодушно се засмя.

— От Едуард ли? Той още не се е върнал от Ню Йорк, нали?

— Едуард? Господи, не, Жислен. От Филип дьо Белфор...

Луиз се намираше точно на средата на самолетната стълба. На най-горното стъпало тя се обърна, въздъхна, пое дълбоко газовете от самолета, повдигна лице и лъчезарно се усмихна.

— Не е ли това най-хубавият ден? Знаеш ли, Жислен, аз съвсем определено се чувствам млада...

Още щом бяха отлетели, Луиз си поиска шампанско. Тя и Жислен, и двете пушиха и пиха, и настроението помежду им стана съвсем доверително. Жислен едва ли не се забавляваше и знаеше, че и на Луиз ѝ беше приятно. Те си говориха за рокли, шапки, за качествата на една продавачка, за разликата и качествата на друга. Обсъдиха вкуса на много общи познати и приятели и се съгласиха, че е отвратителен. Въпреки, че нито едната, нито другата се харесваха особено, съществуваха връзки между тях и в такъв случай, сгрети от шампанското, беше почти възможно да усетят ако не приятелство, то поне близък съюз.

— Аз обожавам „Баленчага“ — въздъхна Луиз. — Такъв гений. Но не мога да обличам неговите дрехи. Просто не мога. Не съм достатъчно висока. На теб, Жислен те стоят съвършено. Абсолютно съвършено.

— А, да, но ти можеш да носиш „Шанел“, скъпа моя, който на мен не ми седи никак. Знаеш ли, в най-хубавите дни, аз те помня в „Шанел“? Все още те виждам съвсем ясно. Беше в розово — ти беше с Ксавие, и си спомням, ме си мислех колко изключително изглеждаш. Господи, колко беше отдавна. Трябва да беше през 1930 година или нещо подобно...

Жислен току-що щеше да добави, че тогава тя е била на петнайсет, но някак си успя да се спре навреме.

— А, да, спомням си го, Жислен! Съвсем отчетливо — тя въздъхна. — Колко бяхме млади.

В друг случай подобно поставяне под общ знаменател, като че ли те бяха на същата възраст, би било толкова досадно за Жислен, че тя би се почувствала задължена да направи остър упрек. Но не сега. Шампанското я правеше благосклонна и не искаше да си разваля

настроението. Те продължиха да разговарят, жена на жена, и тонът им стана още по-доверителен. Жислен успя да промъкне и няколко въпроса за Едуард, но Луиз не беше особено информативна.

— В известен смисъл, той е разочарование за мен, Жислен. Не би трябвало да го казвам, но е истина. Разбира се, ние никога не сме били близки, а сега — ами, аз никога не съм го намирала съчувствен. Той може да бъде толкова превзето скромнен. А с жените е съвсем безпомощен, въпреки всичките му тези любовни афери. Той нас не ни разбира, Жислен и започвам да се страхувам, че никога не ще успее да ни разбере...

Жислен поклати глава:

— Кой мъж разбира жените, Луиз? Когато става въпрос за това?

Малцина са, съгласи се Луиз, въпреки, че е имало известни изключения... Двете жени се спогледаха. В този момент между тях настъпи неизречено, но пълно разбиране. Това беше времето за най-интимните разкрития, но подобни разкрития имаха своя кодекс: трябваше да бъдат взаимни. Този добър баланс създаваше еквивалент на доверието.

Жислен знаеше това и затова започна:

— Скъпа моя, знаеш ли, аз никога не говоря за това, но понякога...

Луиз жадно се наклони напред. Жислен ѝ каза някои неща за Жан-Жак, неща, които тя беше сигурна, че Луиз вече знаеше. За нейна изненада тя откри, че да говори за тях беше почти облекчение. Когато свърши Луиз поиска още шампанско и започна на свой ред.

— Но! Луиз! Не Ксавие — не мога да повярвам! Не може да е истина!

Луиз тържествено поклати глава. Сега те и двете се забавляваха много добре. Моментът беше дошъл да преминат от съпрузите към любовниците и Жислен се хвърли напред. Луиз я последва. Бяха споменати някои имена и те откриха, че преди много години е имало един млад мъж, който за известен период ги беше забавлявал и двете едновременно. Това ги разсмя.

— Луиз, представи си, сега ти трябва да ми кажеш, аз никога не го намирах твърде...

Луиз избърса от очите си сълзите, предизвикани от смеха.

— Нито аз, нито аз! Жислен, защо изобщо сме си правели труда? Колко сме били абсурдни — тя замълча, колебаейки се. — Кажи ми сега истината. Като омъжена жена, това карало ли те е да се чувстваш виновна?

Жислен ѝ хвърли сух поглед:

— Всъщност не. Да кажа истината — дори обратното.

— О, Жислен! Толкова ти се възхищавам. Ти си толкова безбожно искрена...

Втората бутилка шампанско беше пресушена. Печатът върху тяхната нова топла връзка беше поставен. Самолетът се приземи и зави, Жислен си даваше сметка, че беше повече от леко пияна. Точно в този момент, когато си беше свалила гарда, тогава Луиз, до известна степен непредпазлива, направи своята най-голяма, непоправима грешка.

Тя възникна от интимност и добронамереност, от деликатна отсенка на покровителство и може би също така от неустоимата необходимост да спомене името на Филип дьо Белфор. Тя се наведе и притисна ръката на Жислен.

— Скъпа моя, ти говореше за Жан-Жак, колко е долен...

— Долен е! Той не би се разделил с нито едно су, ако зависеше от него, аз щях да се обличам от „Прентан“. Аз си плащам за всичко, сметките на шивачката, аз самата...

Очите на Луиз се разшириха от потресение и съчувствие.

— Виж това — Жислен протегна ръка и показа пръстена си.

— Той е хубав, скъпа. Още преди му се възхищавах...

— Взет е назаем — каза горчиво Жислен. — Както повечето от бижутата ми...

— Скъпа, това е толкова нечестно! Сега, слушай ме. На теб изглежда са ти давани лоши съвети. Парите, които печелиш, Жислен, биха могли да се увеличават два-три пъти на пазара. И всичко това, без да си мръднеш пръста. Филип каза...

Тя замлъкна и отправи на Жислен хитър и почти флиртуващ поглед:

— Той е ужасно способен, знаеш ли. Откакто започнах да следвам неговите съвети — казвам ти, Жислен, стана много забавно. И ти би могла да правиш същото...

Жислен я изглежда:

— Филип те е съветвал? Филип дьо Белфор? Но, аз мислех, че е Едуард...

— Ох, Едуард! — Луиз направи лека гримаса. — Едуард е толкова тесногръд, консервативен. Способен е, разбира се, но му липсва дръзновение. Сега, Филип...

Съзнанието на Жислен ставаше все по-трезво. Луиз се приведе по-близо, така че устата ѝ беше до ухото на Жислен, и като понижи гласа си, каза:

— Представи си. Сто хиляди, Жислен.

Тя се оттегли назад с искрящи очи. Жислен се почувства объркана.

— Франка?

— Скъпа Жислен, не бъди глупава. Стерлинги. Всичките извън борда на директорите, уредени чрез моята швейцарска банка. За два месеца.

Жислен преглътна:

— Два месеца?

— Това е, което исках да ти изясня, за два месеца. — Тя отправи на Жислен лека, конспиративна усмивка. — Аз умирах да продавам и да взимам проценти, но Филип каза не, трябва да бъда внимателна. Той мисли, че може да стигне двацет процента, може би повече. Не е ли приятно това? Това е нещо като малък резултат, който създава цялата значителна разлика, Жислен. Сега, разбираш ли какво искам да кажа?

Жислен разбра. Сто хиляди лири стерлинги за два месеца. Тя можеше да си представи как ги харчи. Истински бижута, сериозни бижута, и всичките нейни собствени. Възмущение се надигна в стомаха ѝ. Тя внезапно разбра, че никога не бе мразила Луиз толкова много, както я мразеше в този момент, когато Луиз мислеше, че е била мила. Сто хиляди! Незначителна сума за Луиз, и все пак тя изглеждаше развълнувана като малко момиченце, току-що спечелило на томбола.

— Да, всичко това е много добре — успя накрая да каже Жислен. — Ти имаш капитал, за да направиш това, Луиз. Моето положение, за съжаление...

— Ти трябва да спекулираш, за да натрупаш, Жислен. Никога не го забравяй. После, това е въпрос да бъдеш вътре, да получаваш точни малки намеци. Сега, слушай Жислен. Имаш ли малко пари в момента, нещо, което не е обвързано?

— Числя, че да. Току-що Ротшилдови ми платиха за дизайнните. И къщата на Хариет Смитсън завърших преди месец, така че...

— Скъпа, ще ти кажа една думичка. Ами, три думички, фактически. Но, ти ще трябва да действаш бързо. И тогава ще трябва да забравиш, че съм ти ги споменала аз, обещавах ли?

— Обещавам.

— Нито дума на никого. И преди всичко, нито дума на Едуард — мога ли да разчитам на теб, Жислен? Ако Едуард научи, че не съм се консултирала с него, той ще се ядоса, а това ще провали всичко...

— Нито дума, скъпа моя, кълна се.

Двете жени се спогледаха и тогава Луиз се усмихна. Много внимателно и отчетливо тя каза:

— „Ролфсън хотелс груп“.

И в главата на Жислен като че ли започнаха да звънят хиляди алармени звънци, и настъпи най-чудното усещане за спокойствие. Тя отведнъж разбра всички предимства, които издаването на тази тайна можеше да ѝ донесе.

На следващия ден Едуард седеше спокоен на бюрото си в своя парижки кабинет. Пред него се намираха страници с цифри. Отсреща му седеше Филип дьо Белфор. Това беше първата им среща, откак Едуард се беше върнал от Ню Йорк предишната сутрин. Тя се състоеше по инициатива на Едуард и бе свикана набързо. Дьо Белфор, обаче, изглеждаше твърде спокоен.

Едуард уморено гледаше цифрите пред себе си. Той се упрекуваше за това, че беше загубил един ден. Вчера трябваше да присъства на сто места. Беше изразходвал време да избира подарък за Кетрин, беше прекарал часове да чете в Сен-Клод сценария на Анджелини, а през цялото време беше тиктакала тази бомба със закъснител. Наистина, той трябваше да упълномощи, наистина, този път, строго казано това беше в отговорностите на дьо Белфор и в областта на дьо Белфор — и все пак в основата си това беше негова собствена отговорност. Едуард нервно проследяваше цифрите отново и отново, упреквайки се. Когато пак погледна, гласът му беше много студен.

— Докато аз бях в Ню Йорк, ние бяхме в постоянен контакт. Би ли ми казал, защо тогава не повдигна въпроса?

Дьо Белфор разпери ръце:

— Аз знаех, че ти следиш пазара. Предположих, че знаеш. Ти повдигна въпроса по един повод, ако добре си спомням.

Тонът му беше небрежен, почти обиден. Устните на Едуард се стегнаха.

— Аз повдигнах въпроса и ти ме увери, че досега си го наблюдавал и че ще продължиш да го правиш. Аз тогава бях много зает с преговорите с „Партекс“, както знаеш. Ти беше в Лондон, и боравеше с това. То е твоя отговорност. Вчера — би могъл да ми го кажеш вчера, веднага, щом пристигнах...

— Аз не се свързах с теб вчера или преди това, и то поради една проста причина. Разгледах положението и прецених, че няма причина за тревога. Това продължава да бъде моето мнение.

— Разбирам.

Тонът на дьо Белфор беше станал леко агресивен, какъвто ставаше винаги когато и да се засегнеше преценка. Едуард отново наведе глава към цифрите пред себе си. След малко вдигна глава и погледна дьо Белфор право в очите.

— Значението на цифрите е свършено ясно. Нещо не е в ред.

— Не успявам да видя какво е.

— Тогава, предлагам да ги прегледаш отново. Сега е май. Цената на акциите на „Ролфсън хотелс груп“ постоянно нараства от февруари.

— Не така драматично — дьо Белфор сви рамене. — Случва се. Нашата безопасност е безупречна, но известни слухове могат винаги да се въртят наоколо. Пазарът става нестабилен...

— Нестабилен. Точно. Това точно бях очаквал. Един пример на покачването и спадането на акциите на „Ролфсън“, това е класически пример на положението преди поемане на управлението от други. И това е примерът, който имаме тук. Виж, постоянно нарастване от февруари насам. Фактически, никакво оттегляне.

— Необикновено е, приемам. — Тонът на дьо Белфор беше презрителен. — Но тези неща невинаги се подчиняват на примерите. Има изключение от всяко правило. Това беше така и при наддаването за „Макинон“ в 1959 година. Ако продължи, приемам, че ние бихме били принудени да ревизираме нашето предложение, като малко го

повишим... И дори тогава ще бъде в рамките на допустимите за нас граници. Във всеки случай, аз не мисля, че това ще бъде необходимо. Няма все да продължи да се качва, ще падне. Ние все още имаме повече от седмица, за да продължим.

Едуард се намръщи. Нямахме никакъв смисъл в това, което казваше дъо Белфор, но той все пак знаеше, че онзи бе малко притеснен. След известно време човек добива интуиция за пазара. Едуард беше роден с тази интуиция, а употребата ѝ я беше изострила. Той погледна към цифрите още веднъж и те пак му казаха: „Не е в ред“. Той погледна отново.

— Сигурен ли си, че безопасността е била спазвана абсолютно?

— Напълно. Ние използвахме кодове от самото начало. Не повече от четири или най-много пет души знаят името на компанията или времето на наддаването. Започваме да отпечатваме писмата до акционерите на „Ролфсън“ утре, и тогава ще стане по-трудно, разбира се. Лично аз мисля, че доста от изтичането на информацията вършат печатарите и бих искал да избегна това. Но, ние бяхме много внимателни. Това беше извършено от малка фирма близо до Бирмингам. Ние сме ги използвали, „Монтегю Смит“ са ги използвали, досега никога не е имало неприятност...

— И само тази ли история се е появила в пресата? Нищо друго?

Едуард плъзна изрезката през бюрото. Дъо Белфор едва ѝ хвърли поглед.

— Този боклук? Никой не му обръща внимание. Никой друг не прави заключение от него. Този човек служи за подигравка на лондонската преса. Чиста спекулация от негова страна...

— Разбирам, че той намеква за контра наддаване.

Дъо Белфор въздъхна:

— Ние дискутирахме това. Очевидно това е възможност, която не може никога да бъде абсолютно контролирана. Но по мое мнение, като се има предвид размерът на нашето предложение и времето, определено за предлагане на цената — веднага, след като се появят цифрите за дейността на „Ролфсън“ и ние разберем точно как техните акционери ще им реагират — ние няма от какво да се страхуваме. Аз трябва да приема. — Той се разположи по-удобно на стола си. — Аз не виждам всъщност необходимостта от тревога от наша страна...

— Някой изкупува — прекъсна го Едуард с леден глас. — Ти не си глупак, можеш добре да разбереш това от цифрите, не по-зле от мен. Някой е купувал, за да бъдем по-точни, в продължение на два месеца от февруари, и то на равни интервали, в твърде значителни количества... Може да има само една причина за това. Имало е изтичане на информация по отношение на нашето търговско предложение.

— Не приемам това... — дьо Белфор повиши глас.

Едуард продължи, като че ли онзи не бе изобщо проговорил:

— Някой е изкупувал и някой продължава да изкупува. Има покачване със седем точки само за последните три дни. Кое то ми подсказва, че някой не само знае за нашето предложение, но те имат и много точни индикации, че ще има и контраферта. — Едуард се намръщи и гласът му стана много спокоен. — Някой вече е получил големи печалби, ако има контраферта, тогава те ще държат да спечелят още повече.

— Предстои ни още цяла седмица. — Дьо Белфор се изправи. Лицето му се беше зачервило от раздразнение.

— Тези цифри заблуждават. Аз съм убеден, че ще има спадане в следващите няколко дни. Ние просто трябва да изчакаме до края...

— Аз нямам намерение да направя това.

— Не ми се струва, че имаме голям избор в случая.

— О, във всеки случай съществува избор. — Едуард се изправи. Той изгледа дьо Белфор с дълъг, твърд поглед. После, с все още спокоен глас, каза:

— Аз отлагам нашето предложение.

— Ние не можем да направим това, ние не можем да направим това.

Бледата, с едри черти физиономия на дьо Белфор се обля в силна червенина, която после внезапно изчезна. Той погледна Едуард със своите бледи, почти безцветни очи, с онова студено, като на умряла риба негово втрещване, което Едуард мразеше. Нужна му беше секунда, не повече, за да възстанови контрола си. После той каза тежко:

— Ако направим това, изпускаме инициативата. Правилното темпо ще бъде нарушено. Бих си помислил, че се паникьосваш.

Смешно е да се прави. Разваляме всичко, върху което сме работили в продължение на месеци...

Едуард не му отговори. Той се обърна и леко натисна копчето на вътрешния телефон. Каза:

— Свържи ме с „Монтегю Смит“. Самият Ричард Смит.

Настъпи мълчание. Дьо Белфор не каза нищо. Той се обърна настрана и започна с внимание да изучава картините на Ротко. Зад него с много спокоен опасно спокоен глас Едуард каза:

— Тогава, изхвърли го от заседанието. Веднага, бъди така добър...

От прозореца на своя апартамент в „Хотел дю Кеп д’Антиб“ Левис Синклер гледаше отвъд красивите градини, към Средиземно море. Елен беше излязла. Отново я интервюираха, а Чад се беше настанил в едно кресло зад него и четеше вестник. От време на време прошумяваше страница. Раздразнен, Левис желяеше Чад веднага да се махне. Престоят в „Хотел дю Кеп“ по време на филмовия фестивал в Кан беше свързан с известна престижност. По-низшите смъртни можеха да се боричкат за по-добри апартаменти в „Карлтън“ или „Мажестик“ в самия Кан. „Големите пари“, както се изразяваше Чад отсядаха тук — на около петдесет минути път с кола, в това много красиво и много скъпо място.

— „Сфера“ си покачват цената — каза Чад. — Трябваше да бъдем в „Кеп“. На мене ми е все едно, но е важно за Елен. Тя трябва да бъде виждана на подходящо място.

Бяха тук от четири дни, пристигнаха преди да започне фестивала, така че Чад можеше да се наблъска в колкото се може повече срещи, така че, Берни Алберг, неуморимият представител на Елен в пресата, да дадеше един милион интервюта. И така, Левис, какво точно можеше да прави Левис? Да плува в басейна, да пие и отново да плува в басейна.

Чад прошумя с една страница и Левис го погледна през рамо. Може би Чад забеляза погледа или го почувства, защото за изненада на Левис, малко след това, той се изправи.

— Е, добре. Един бърз душ, после преобличане. Искаме да сме навреме.

Левис не си направи труда да му отговори. Дразнеше го манията на Чад за точност. Какво, ако закъснееха? Какво от това? Беше само още една вечеря, давана просто от следващия от неизброимите посредници, които процъфтяваха в рамките на самия фестивал. В случая беше някакъв предприемач на недвижима собственост, който обединяваше в едно цялата Ривиера, доколкото знаеше Левис. Той се беше специализирал в продажбата на големи вили на американци и по време на фестивала имаше добра плячка. Той напомняше на Левис тлъста, добре гледана акула.

— Там ще бъде Сюзън Джеръм.

Чад изглеждаше самодоволен. Сюзън Джеръм беше най-влиятелната американска филмова критичка.

— Е, и? — Левис вдигна рамене.

— И шефът на „Артистс Интернешънъл“. Струва си да се срещнат тези хора, Левис, знаеш.

— Струва си за теб, но не си струва за мен. Сюзън Джеръм се старае напразно.

— Тя харесва нашите филми, Левис...

— Тя харесва твоите филми. Четох последния и панагерикик и не си спомням да ме споменава в него.

Чад опечалено промърмори нещо. Левис се обърна и се взря отново в него, и след един-два мига Чад се обади:

— Трябваше да ми кажеш за това, Левис — каза той. — Наистина трябваше. Въпреки всичко, аз съм в съседната врата, а стените са тънки. Не мога да не чувам... Аз съм твой приятел, знаеш, Левис. С кого можеш да разговаряш, ако не можеш да разговаряш с мен?

Нямаше отговор на този въпрос. Левис въздъхна:

— Виж какво, Чад — каза той. — Би ли имал нещо против? Просто се разкарай от тук, окей?

Чад така и направи и Левис си остана там, където беше — до прозореца. Измина доста време. Той можеше да отиде до басейна, можеше да отиде да се разхожда в градината, можеше да слезе в бара, можеше да чете вестник или да спи. Всички тези възможности преминаваха отново и отново през главата на Левис, тъй като нито една от тях не го съблазняваше твърде много, той намираще

невъзможно да избере която и да е от тях. Инерцията беше за предпочитане.

След малко той си наля джин, към който прибави доста тоник и доста лед. Върна се в своята позиция до прозореца. Долу в градината една импозантна фигура се олюляваше сред тревната площ на високи като гвоздеи токове. Фигурата беше облечена в полупрозрачна бяла рокля, която като че ли беше ушита, за да подчертава нейните пищни форми. Тя беше увенчана от ярко руси коси и се беше наклонила към ръката на сбръчкано малко човече, което беше главният измежду холивудските деятели. Стефани Сандрели, новата, приличаща на Монро. Левис беше представен и на нея и на деятели — в определен момент, на определено място. Той не си спомняше къде и разбира се, не го интересуваше. Една дълга мъглявина от лица и имена. Наля си друга чаша. Елен закъсняваше.

Когато накрая си дойде, тя се спря на вратата, хвърли един поглед и каза с глас, който той беше започнал да мрази:

— О, Левис.

Упрекът в него беше мек, но Левис все пак го усети и веднага както винаги силно се ядоса.

Той се обърна и тръгна към нея. Елен затвори вратата, после каза:

— Левис, закъснявам, трябва да се преоблека. Няма време Левис, моля ти се, недей. Не сега...

Левис не я чуваше. Той беше внезапно и напълно сигурен, че този път щеше да стане както трябва. Ако той бъдеше бърз, и тя щеше да е бърза. Ако тя, по дяволите, спореше...

Тя се предаде и не спори много. Левис се опитваше да не гледа в лицето ѝ. Държеше главата си, заровена във врата ѝ, и вървеше добре, щеше да свърши работа, този път...

И тогава, точно тогава, той забрави да гледа настрана. Погледна към Елен, и то беше там както винаги — съжалението в израза на лицето ѝ. След това беше безнадеждно: той знаеше и тя знаеше. Тя се опита да го обгърне с ръце и това влоши нещата. Той се изправи и внезапно започна да крещи:

— Това е твоя проклета грешка. Чуваш ли ме? Твоя грешка. Ти можеш да го направиш на сцената, но не можеш, по дяволите, да го направиш в леглото.

Чад беше в съседство и чуваше. Левис беше абсолютно сигурен, че чува. И искаше той да чува, затова викаше.

Най-накрая, той трябваше да каже на някого, и Чад беше неговият най-добър приятел.

На кого би могъл да каже, ако не на Чад?

— Сюзън Джеръм, Грегори Гертц — един нов режисьор, американец. Бързо успяващ. Джо Стейн, шеф на „Артистс Интернешънъл“. Госпожа Джо Стейн — особено интересуваша се от „Мезон Жасмин“. Аз им казах, че тя принадлежеше на Колет, ами тя е прекарала там един уикенд, предполагам...

Очите на Густав Нервал, забележителен търговец на недвижима собственост, примигваха от наслада. Седяха на балкона в неговия апартамент в „Хотел де Кей“ и Нервал, забавлявайки се, изреждаше имената на своите гости тази вечер, давана в чест на очарователната госпожа Белмон-Лаон, и като добър разказвач на приказки, какъвто той самият беше, остави най-хубавото за най-накрая.

— Тадеус Анджелини, вие видяхте „Пряк път“, нали? Той ще спечели „Златната палма“, това е сигурно. И Елен Харт, твърде красивата, твърде грациозна, и аз мисля твърде способната Харт. И нейния съпруг, разбира се.

— Ммм. Много добре. — Жислен любопитно го изгледа. Нисък и набит тъмен мъж, надарен със значителен чар, а когато се касаеше за печелене на пари — с плодотворна енергия. Тя беше чувала за него, разбира се — името му беше станало известно от години в тази частна Ривиерата. И той беше чувал за нея.

Тя подозираше, без да бъде сигурна, че той беше уредил тяхната среща преди няколко дни в дома на общи приятели. Подозираше, макар и да не беше сигурна, че той беше хвърлил око на вилата, която принадлежеше на барон дьо Шавини. Подозираше, без да бъде сигурна, че тя и Нервал биха могли заедно да въртят бизнес и че той знаеше това така добре, както и самата тя. Най-накрая, каква по-добра комбинация от мъж като Нервал, толкова добре специализиран в продажбата на красиви, обширни и често пъти тъжно изоставени вили и Жислен Белмон-Лаон, която можеше така изключително добре да ги разкрасява?

— Вие мислите, че Джо Стейн ще купи? Винаги ли така добре смазвате сделките си?

Нервал се засмя:

— Но, разбира се. Ако един ключ не се превърта, трябва да го смажеш, преди да приложиш сила...

— А другите?

— Украса, ласкаеща украса. Голямата риба обича да среща други големи риби. Никой не е от интерес за нас. С изключение на Елен Харт. Тя този път няма да купи, но следващата година, след две години — тогава, мисля, че може да се заинтересува. Ето, позволете да освежа напитката ви...

Той харесваше американизмите в изразите си, може би защото намираше, че те караха американците да се чувстват по-свободно. Жислен го наблюдаваше как прекосяваше балкона на апартамента си, за да донесе лед. Те и двамата пиеха „Перие“, Жислен се усмихна, изпъна се и подложи лице на слънцето.

Как добре се завърташе всичко, толкова добре, че тя трудно можеше да повярва. Беше настанена в крилото за гости във вилата на Луиз на около шейсет километра отук. Това не ѝ струваше нищо, живееше и беше обслужвана в лукс. Имаше неизброими приятели в Южна Франция и предоволно свободно време, за да ги среща, докато нейните хора се занимаваха с работата. Тя срещна Нервал, който би могъл да я лансира в съвършено нова фаза от нейната кариера. Беше вложила еквивалента на петнайсет хиляди стерлинги — печалбата си от Ротшилдовата поръчка като акции в „Ролфсън хотел груп“ и наблюдаваше как акциите се покачваха като метеор. Притежаваше информация, заради която, беше сигурна, Едуард би ѝ бил вечно благодарен, тъй като мразеше дьо Белфор и би бил бесен да чуе, че той е съветвал майка му по финансовите дела. И сега, тази нощ тя щеше да се срещне с Елен Харт, по отношение на която беше дълбоко и ревниво любопитна.

Как всичко непредвидено се извъртя! Повечето беше непланирано, и все пак, доста съвършено. Тя щеше да види Едуард следващия път, когато пътува за Париж, щеше да го попита за съвет по отношение на своите вложения в „Ролфсън“, да му изповяда известна тревога по отношение на Луиз... И после ще намери точното време да каже, че работата в Сен-Тропе малко се забавя и че тя ще бъде там, на

мястото, в края на месеца, когато Луиз и Едуард трябва да пристигнат...

Съвършено, наистина! Тя рядко се беше чувствала по-щастлива.

— Разкажете ми — каза тя, когато Нервал се върна на своето място. — Той беше толкова полезна личност, си даваше тя сметка, защото знаеше всичко за всеки. — Разкажете ми за Елен Харт. Коя е тя? Защо всички са така внезапно занесени по нея?

— Попитайте Джо Стейн каква печалба докара нейният последен филм. Той сега се опитва да я спечели за „Артистс Интернешънъл“. Той ще ви каже.

— Колко филми е направила? До тази година никога не бях чувала за нея.

— Три, четири може би. Не съм сигурен. Да, четири мисля. Два малки и два големи — той се усмихна. — Вие не сте я виждали в „Лято“? Този беше вторият, мисля. После беше „Неин собствен живот“. — Той нямаше голям успех в Европа, но много нашумя в Америка. Сега е „Пряк път“ и ако тя събере проценти за него ами...

— Мислите ли, че ще събере проценти? — Жислен остро го изгледа.

— Мисля, че тя няма да пропусне нито един трик, така да се каже — Нервал се усмихна. — Жена, която обича да дава най-добрите възнаграждения на най-добрите адвокати — да.

Поради някаква причина това раздразни Жислен. Тя не искаше да мисли за Елен Харт като за проникателна. Предпочиташе да я мисли за наемница.

— И интересното е... — Нервал продължаваше да говори замислено. — И интересното е — няма скандал. Нито следа от такова нещо. Без голи фотографии от дните, когато тя все още е драскала. Без бивши любовници, нетърпеливи да разкажат всичко. Без настоящи любовници, прибавени към тях. Само съпругът — той отново се усмихна. — Може би всички само чакат да излязат от кутийката, кой знае? Говорителят ѝ създава около нея мистерия — досега тя си упражняваше въздействието. Знаеш пресата. Те обичат работи от този род.

Той замлъкна. Жислен се смееше в себе си. Беше приятно, си мислеше, да знаеш един мъничък скандал, който никой не би отпечатал — не дори и Жан-Жак, ако се предположеше, че има

достатъчно остър ум да разпознае тази Елен Харт. Не, дори и той би взел всички мерки неговите списания да не изпуснат нито ред — в края на краищата, Едуард беше главният акционер. Нервал се изправи. Той се върна, както винаги, към конкретните неща.

— Във всички случаи — каза той — не трябва да се тревожиш за нея — още не. Елен Харт е само глазурата на тортата...

— А тортата е Джо Стейн? — попита невинно Жислен.

Нервал се приведе и леко постави ръката си върху нейната и цъкна укорително с език.

— Хайде, Жислен, не бъди бавно загреваща. Госпожа Джо Стейн? — той се усмихна. — Съпрузите печелят парите, а съпругите ги харчат.

Възхитително, непредвидено, съвършено, мислеше Жислен.

Двайсет и четири души на партито на Нервал. Двайсет и четири души, разделени на четири кръгли маси, по шест на маса в „Павилион Еден рок“, ресторанта на „Хотел дю Кеп“ с гледка към прочутия басейн и морето отвъд скалите.

На масата на Нервал бяха разбира се Джо Стейн и неговата съпруга. Реда на Жислен да бъде с тях щеше да дойде в края на яденето. До Джо Стейн седеше Елен Харт. Тя беше дошла по-късно и сега седеше с гръб към Жислен. В шума и залисията Жислен успя да избегне представянето. Тя беше доста сигурна, че актрисата не беше я забелязала, и това служеше на нейните цели. Тя имаше намерение да говори с нея преди края на вечерта. Междувременно беше доволна да изчака подходящия случай.

На нейната маса беше преуспяващият режисьор Грегори Гертц, една водеща италианска звезда, Сюзън Джеръм — американска критичка, Чад Анджелини, нисък и дебел гнусен мъж, който изяждаше вече третата си кифла, и най-хубавото от всичко — Левис Синклер. Съпругът. Седящ точно от дясната ѝ страна. Жислен вече беше успяла да забележи нещо стъклено в неговия поглед, известна предпазливост в походката. И заключи, че той вече беше пиян и правеше усилия да го прикрие.

Тя беше позволила на очите си несигурно да се повъртят около гърба и врата на Елен Харт. Проучила я беше вече доста подробно, от

своето безопасно разстояние, още когато тя влизаше.

Беше я разпознала незабавно, разбира се. За нещастие, има лица, които човек никога не забравя. Очевидно, късата черна коса от „Пряк път“ беше перука. Сега тя носеше косата си сресана почти така, като в онази вечер, в Лоара, дръпната назад от челото, вързана на хлабав кок в задната част на врата, привързан с широка, черна копринена панделка. Беше облечена в дълга, тясна, черна рокля, която оставяше разголени врата и раменете ѝ, и напълно скриваше нейните гърди. Около врата ѝ имаше огърлица от най-изисканите перли, които Жислен някога беше виждала. Тя изглеждаше смайващо хубава и все още притежаваше това странно качество на неподвижност, което Жислен си спомняше още от Лоара.

Въпреки това, тя се беше променила. Беше сдържана, самоуверена, очевидно добре осигурена. Гласът ѝ беше променен и Жислен си помисли, че и произношението ѝ беше по-различно. Сега беше трудно да се определи нейната националност: английска? Американска? Не, европейска — на една европейка, която отдавна живее извън Европа. Самообладанието ѝ беше завидно, но имаше едно нещо, което Жислен беше забелязала, и то я заинтересува. Елен Харт не снемаше очи от съпруга си през цялото време, докато те си взимаха аперитива. Имаше един миг, много кратък, на колебание, когато тя си даде сметка, че те трябваше да седнат на различни маси. Бързо прикрита секунда на объркване за Левис Синклер. Осъзнавайки същото нещо в същото време, той изглеждаше доволен.

Веднага щом седнаха и преди да пристигне виното, той дискретно повика сервитьора и си поръча сухо мартини.

— Много сухо.

Той изяждаше някои звуци, скъпо добито бостънско произношение. Питието изчезна много бързо.

Вече беше поздравил формално Жислен. Хвърли само много бърз поглед към картите с означените имена по местата.

— Моля, вие трябва да ме наричате Жислен — усмихна се тя. — Трябва да съм ви пропуснала, когато сте пристигнали.

— Да, ние малко закъсняхме. Елен, съпругата ми имаше редица срещи.

Той каза това с равен тон на гласа, въртейки столчето на чашата с мартинито в пръстите си. Жислен предпазливо го оглеждаше.

Красив, изключително красив млад мъж, приближаващ трийсетте си години, предположи тя. Добре образован, с добри маниери, добре облечен. Богат и привикнал да бъде такъв. Тя направи своята обичайна кратка преценка, подушвайки го с цялата си експертност. Гледаше го по-отблизо. Той имаше добре подстригана руса коса, носеше я малко по-дълга, според сегашната английска мода. Очите му, които имаха странен, нефокусиран поглед, държащ се на пияното му състояние, бяха светлокафяви. Техният обичаен израз беше на лека тревога, придружена с предизвикателство. Един или два пъти той погледна дебелия фигура на Чад Анджелини, който седеше срещу него, говореше оживено и после се обърна настрани. Приличаше на дете, помисли Жислен, което проверява родителското одобрение или неодобрение. По същия начин той беше гледал и към своята съпруга.

Жислен изчакаше удобния случай. Синклер сега говореше с италианската актриса от дясната си страна на доста добър френски, защото тя не говореше английски. Жислен приятелски бърбореше с Грегори Гертц откъм лявата си страна, въпреки, че можеше да види, че той; едва ли чуваше и дума от това, което казваше тя, копнеейки да ангажира вниманието на Анджелини. Междувременно, Анджелини говорещ с критичката, която настойчиво му задаваше въпроси. Отговорите на Анджелини, които Жислен можеше да дочуе, съвсем не бяха скромни. Той се готвеше да направи още два филма през тази година, много бързо, по пет седмици всеки, плътно един след друг, работейки колкото може по-просто, с възможно минималния екип, който синдикалните правила разрешаваха. Първият ще се казва „Пъргава стъпка“, заглавието на втория още не беше, решено — тук той погледна през маса към Левис със странна усмивчица. Сюзън Джеръм вмъкна въпрос и Анджелини нетърпеливо кимна. Да, да, разбира се, Елен Харт ще участва и в двата. А после, следващата година той щеше да се прехвърли на съвсем различен проект...

Жислен го гледаше с отвращение. Мономаниак, досадник, реши тя. Той излъчваше специфична, черна, негативна енергия, и тя го усещаше как я насочваше наоколо по масата, всмуквайки ги всички тях, всмуквайки ги в пастта на своята воля.

Жислен нямаше намерение да позволи да бъде манипулирана по този начин. Тя се обърна към Левис Синклер. Беше постъпила предвидливо, като беше гледала „Пряк път“ преди да напусне Париж, и

той много силно я беше отвратил. Струваше й се ловко направен и студен. Не можеше да разбере как можеше да бъде толкова на мода. Разбира се, тя пазеше тези свои мнения само за себе си. Сега се обърна към Левис и започна енергично да възхвалява филма, вмъквайки между думите си някои фрази от „Монд“.

Левис Синклер, който беше продуцентът на въпросния филм замълча вместо отговор. Той продължи да гледа през прозореца към скалите и морето, което все повече притъмняваше.

Те ядоха хайвер, после пъдпъдъци. Сега ядяха тънки, крехки парчета говеждо, в което умело бяха втъкани ивици от черен гъши дроб. Бургундското вино беше изключително хубаво и Левис Синклер, премествайки се от шампанско, беше вече на четвъртата си чаша.

— Не е ли твърде необикновено — попита Жислен, несигурна дали е така или не — трима души да са в толкова близко сътрудничество в повече — както е сега — от три филма?

— Четири — поправи я Синклер. — Ние започнахме в 1959 година с евтин филм, „Нощна игра“...

— О, но разбира се — каза Жислен, която никога не беше чувала за него.

— Така че, ние отдавна вървим заедно. Този начин на работа е по-разпространен в Европа, и предполагам, е необикновен за Холивуд...

— Холивуд се променя, американската филмова индустрия се променя. Аз я промених.

Анджелини го прекъсна, правейки това изявление между два големи залъка говеждо. Грегори Гертц му хвърли лека, иронична усмивка. Анджелини се върна към разговора си с американската критичка, като че ли не бе имало никакво прекъсване.

Неговата намеса и фактът, че той беше слушал техния разговор, изглежда беше ядосал Синклер. Той пресуши бургундското в своята чаша.

— Фактически — продължи той по-тихо, — аз реших да прекъсна за известно време. Чад е много обвързан точно сега, а аз имам нов проект, който развивам. Да ви кажа истината, не намирам работата на продуцента достатъчно удовлетворяваща. Чувствам, че бих могъл да допринеса много повече за един проект. Съвсем наскоро започнах много да се интересувам от писането. Имам една идея —

дойде ми просто светкавично — и сега искам да поработя върху нея. Да я разработя по-нататък — той замълча, леко колебаейки се. — Една промяна в посоката от време на време. Мисля, че това е основно, а вие?

— Абсолютно основно. Подкрепващо — каза Жислен. Тя хвърли поглед и видя, че Анджелини отново ги наблюдаваше, и сведе очи. Един триумвират, помисли си тя, а Левис Синклер е бил освободен от него, интересно.

Сервитьор им взе чиниите и Жислен реши да научи малко повече. Тя продължи да говори, докато сервитьорите се въртяха около тях, осигурявайки си възможността Синклер най-напред да научи коя е тя и какво прави. Той слушаше внимателно, любезно, без голямо оживление.

— Забавно е — каза тя, след като беше пуснала имената на някои от своите основни клиенти, включително името на Луиз дьо Шавини, на което той не реагира. — Забавно, но не истински творческо, разбира се. Не е като работата на вашата съпруга или вашата. Да се правят филми сега, това трябва да е...

— Не се понижавайте толкова. — Той внезапно я прекъсна с остър поглед. — Аз зная вашата работа. Възхищавам ѝ се. Бил съм в дома на Кавендиш в Англия. Вие сте направили това, нали?

Жислен бързо ревизира мнението си за него. Не беше толкова наивен, колкото беше помислила. Не толкова пиан, и с добри връзки. Продължи нататък по-внимателно, загребвайки захаросана праскова, поставена в малко море от топъл малинов сироп.

Зададе толкова въпросчета, колкото дръзна. Къде живееха — в къща над хълмовете на Лос Анджелис, построена за Ингрид Нилсън, голямата звезда на немите филми и пренесена в Холивуд от Англия тухла по тухла.

— Тя е доста нелепа, предполагам, но Елен я харесва.

Не, те не били наели архитект по вътрешно устройство, неговата съпруга сама е свършила тази работа и то много успешно. Жислен слушаше внимателно. Тази информация я раздражни — тя мразеше талантливите аматьори над всичко друго в света.

За Левис Синклер, забеляза тя, беше трудно да започне едно изречение, без да използва името на своята съпруга.

— А интересувате ли се от някаква собственост тук? — попита Жислен и се усмихна. — Сигурна съм, че Густав ще се опита да ви съблазни.

— Трябва да питате моята съпруга. Тя е тази, която се интересува от инвестиране в собственост. Тя има високо развито чувство за бизнес.

Това беше казано съвсем внезапно, с доловима злоба. Когато той осъзна това, веднага се разкая.

— Тя е много способна в тази област.

Той бързо се поправи, казвайки го с по-мил тон, въпреки че възмуцението му все още пулсираше.

— Колко находчиво, колко забележително, а тя изглежда толкова млада...

— Не е толкова забележително. Тя работи над него — той се усмихна с кратка, горчива усмивка. — Аз ѝ помагам, разбира се, или ѝ помагам.

— А кажете ми, имате ли семейство, деца? — Жислен му отправи топла усмивка.

— Ние имаме една дъщеря. Да. Тя е точно на две.

— Колко очарователно! Момиченце. А прилича ли тя на майка си?

— Моля? — Той я гледаше с празен поглед, като че ли не беше чул какво бе попитала тя. Жислен за момент се смути.

— Искам да кажа...

— О, разбирам. Не, не съвсем. Не. Тя не прилича ни най-малко на Елен. Съжалявам. Тук е много шумно...

Той отново се оглеждаше за сервитър, хванал в една ръка дръжката на празната си винена чаша. Необходимостта от още пиене стана изведнъж толкова очевидна и прозрачна, че Жислен почти изпита съжаление към него.

За да облекчи момента, както и всичко друго, Жислен се приведе, и леко притисна ръката му.

— Вие сте щастлив човек. Да имате съпруга, която е красива и толкова изявена. Аз не мога да си представя как...

Тя замлъкна. Левис Синклер ѝ беше обърнал гърба си, изглеждаше разстроен, дали поради нуждата си от пиене или заради комплиментите, отправени към съпругата му, Жислен не можеше да

каже. От другата страна на масата Чад Анджелини беше вдигнал тежката си глава, той отново гледаше директно към тях. Светлината мигаше в неговите очила. Левис го погледна, погледна обратно към Жислен.

— О, Елен може да прави всичко — каза той с пренебрежителен тон. Захвърли салфетката върху масата, бутна настрана чашата за кафе и запали цигара.

— Почти всичко — добави той, след като бе размислил.
През масата Чад Анджелини се усмихна.

Жислен изчака почти до момента, когато трябваше да си тръгнат. Бяха се върнали в апартамента на Нервал за коняка. Както беше обещала, тя води дълъг разговор с Ребека Стейн, увери я, че добре говори френски и я завладя със собствения си шик. Тя ще отиде да разгледа „Мезон Жасмин“ със Стейнови и Нервал на следващия ден — би могла дори да ги заведе да погледнат работата, която беше свършена във вилата на Луиз, това би им направило силно впечатление — и после, щеше да отлети за Париж за срещата, за голямата среща с Едуард.

Дали да му каже, че беше срещнала Елен Харт? Не, мислеше тя, не, по-добре да не му напомня. Дали дори да говори с нея, както беше планирала или просто да забрави цялата работа и да си тръгне? Най-накрая, какво представляваше тя? Просто една от бившите Едуардови метреси, а такива имаше много.

Почти беше решила да си тръгне, почти беше променила решението си, когато Ребека Стейн направи своята забележка.

— Не е ли красива? — каза шепнейки тя и погледна нататък, където стоеше Елен Харт и нейният съпруг, който изглеждаше отегчен и навъсен от едната ѝ страна, а Чад Анджелини от другата — цял в усмивки.

— Толкова е хубавичка. — Ребека Стейн поклати глава. — Не би ли дала всичко, за да приличаш на нея? Аз бих.

За момент Жислен едва успя да повярва на ушите си. Тя хвърли на Ребека Стейн злъчен поглед, но групичката като че ли съвсем не осъзна липсата си на такт.

— Разбира се, тя е млада. — Ребека Стейн се усмихна. — Предполагам, че това има значение. В крайна сметка, и двете сме минали четирийсетте, нали?

Четирийсет? Ребека Стейн изглеждаше на петдесет и пет на дневна светлина, и фактът, че тя с такава елементарна сигурност изчисляваше възрастта на Жислен, я изпълни с безсилен гняв. Тя сухо пожела „лека нощ“ и прекоси залата.

Приближи от страна, така че Елен Харт не я видя, докато те не се оказаха една до друга. Жислен се ръкува с Левис Синклер, избърбори няколко шеговити забележки и после се обърна към Елен Харт с това, което според нея беше съвършено пресметнат тон на невинна изненада. Тя говореше обърната наполовина към Синклер, наполовина към неговата съпруга.

— Каква глупост. Извинете. Вие сигурно ме мислите за много голяма грубиянка, но аз едва в този момент си дадох сметка. Вашата съпруга и аз сме се срещали преди...

Елен Харт обърна глава, техните погледи се срещнаха. Жислен топло ѝ се усмихна.

— Вие не си спомняте, добре, и защо ли би трябвало? Това беше преди няколко години, в 1960? Не, в 1959, мисля. На една вечеря в Лоара. Бяхте отседнали при Едуард дьо Шавини — сега спомняте ли си?

Настъпи кратка тишина. Елен Харт се намръщи, после се усмихна и поклати глава.

— Съжалявам. Мисля, че грешите. Никога не сме се срещали, иначе бих си спомнила, сигурна съм.

— О, но вие трябва да си спомните! Не беше толкова отдавна — сега всичко ми се връща в паметта. Вие носехте най-красивата бяла дреха — от „Живанши“, мисля. Алфонс дьо Варенж седеше до вас, а Едуард ви учеше да яздите, така ли беше? Сигурна съм, че беше така, защото си спомням, че Едуард каза...

— Аз трябва да имам близначка или двойница. — Елен Харт се разсмя. — Звучи красиво, но се страхувам, че грешите. Никога не съм престоявала в Лоара.

Беше направено съвършено. Гласът ѝ звучеше толкова естествено, с такъв тон на леко забавление, че за миг Жислен едва ли

не ѝ повярва. Тя отвори уста да каже още нещо, но преди да заговори, режисьорът Анджелини направи крачка напред.

— Елен, съжалявам, мисля, че Джо Стейн иска да ти каже няколко думи.

С това той я изключи. Изглеждаше, че почти нарочно го направи. Той поведе актрисата настрани, тя погледна назад с бърза, извинителна усмивка и с повдигане на ръка. Възможността за Жислен беше отминала.

Тя и Левис останаха сами. Спогледаха се. Вярваше ли той на своята съпруга? Жислен не беше сигурна, но мислеше, че ѝ вярва. Той хвърли поглед встрани от нея и лицето му изглеждаше смачкано, измъчено, като на дете, готово да заплаче. Жислен почти съжали за това, което беше направила.

— Колко глупаво от моя страна — бързо каза тя. — Как можах да направя такава грешка?

— Ние всички правим грешки. — Безизразно отвърна той, обърна се към нея и като дете, което внезапно си спомня за добрите маниери, ѝ предложи ръката си.

— Отивате ли си сега? — каза любезно той. — Моля ви, позволете ми да ви съпроводя до вашата кола.

— Ти имаш ли близначка?

— Левис...

— Или двойница?

— Това е глупаво, Левис...

— Разбира се, че нямаш. Ти си уникална. Ние всички знаем това. Елен Харт — най-красивата жена на света. Така те наричат сега, знаеш ли това? Четох го вчера в изрезките от пресата. „Това ли е най-красивата жена на света?“ пишеше там и отдолу беше поместена твоята снимка. Канеха читателите да им пишат и така да гласуват. Сигурен съм, че всички ще гласуват за теб. И аз бих гласувал. Бих изпратил изрязания купон на мястото, само че това беше италианско списание и аз нямах подходящия щемпел.

— Левис, късно е и ти си изморен. — Елен повдигна ръка към него. — Ела в леглото.

— Не мисля, че ще го направя, благодаря. Не точно сега. И е доста странно да мислиш, че съм уморен, защото аз не се чувствам уморен ни най-малко. Чувствам се отлично. Безкрайно се забавлявах. Рокля „Живанши“. Никога не съм знаел, че си имала рокля „Живанши“, преди да ме срещнеш.

— Левис, продължавам да ти повтарям, че тя сгреши...

— Ти постоянно носеше джинси и имаше една синя памучна блузка, която много харесвах. И палтото, което си купи в Лондон тогава. Но не и „Живанши“. Предполагам, че съм забравил за него. Той даваше ли ти също така и бижута? В края на краищата, той с това е известен, нали? С бижутата, които подарява на жени. Спомням си тези истории. Спомням си, че една от моите сестри ми ги четеше на глас. Как той подбирал скъпоценностите според жените. Това ѝ харесваше — на сестра ми, искам да кажа. Тя мислеше, че това е най-романтичното нещо, което някога е чувала. Аз не мисля така. Защо да правиш подобни подаръци, когато можеш да го получиш безплатно?

— Повече няма да слушам това, Левис. Отивам да спя. Трябва да ставам в шест...

— Ти лъжеш много добре, знаеш ли, ужасно добре. Почти успя да измамиш тази жена, Жислен Еди-коя си. И Чад. Мога да се обзаложа, че Чад ти вярва на всяка дума. И аз почти ти повярвах, но не съвсем. Има едно нещичко, което ти правиш — трябва добре да внимаваш, сигурен съм, че би могла да поработиш върху него — то е много тънко, просто нещо в очите. Аз го виждам, защото зная къде да гледам. Имам толкова много практика, предполагам, ноц след ноц, ден след ден. То е там, когато аз те целувам, знаеш ли? Това нещичко в очите, само за секунда преди да се усмихнеш, те като че ли за малко умират. Това е едно от нещата, което ме обърква. Има и други, като например фактът, че не можеш да понасяш, когато те докосвам. Като факта, че си толкова заета, та не можеш да си загубиш по пет минути на ден за мен. Само няколко неща. Нищо особено сериозно. Нищо, което ние да изясняваме. Нищо, за което да се плаче...

Той започна да плаче. Елен усети сълзите в гласа му. Той ги изтри с опакото на ръката си, и после каза с обикновен глас:

— 1959. Това беше хубава година, 1959. Аз наистина я харесвах. Ние направихме филма и срещнахме теб. Беше чудесна Коледа. Помниш ли елхата? Купихме я в навечерието на Коледа и после я

украсихме, и после... Той е бащата на Кет, нали? Предполагам, че това е разбираемо. Той те е учил да яздиш и ти си се срещала с всичките му приятели. Той ти е подарил „Живанши“ и ти е подарил Кет. Трябваше да ми кажеш. Не разбирам. Аз не разбирам доста неща, и особено това.

Настъпи дълга тишина. Левис седеше на края на леглото. Той се взираше в празната си чаша и не поглеждаше към нея.

Елен се чувстваше много зле. Тя усещаше като че ли забиваха нещо остро в гърдите ѝ, така че почти не можеше да диша. Сърцето ѝ биеше със страшна бързина, а умът ѝ се стрелкаше едновременно на хиляди посоки. Тя погледна към Левис. Съжалението и чувството ѝ за вина бяха толкова интензивни, че я заболя цялото тяло. „Аз му го направих всичко това. Аз го направих. Това е моя вина.“ — мисълта се въртеше в главата ѝ. Откога всичко тръгна на зле? Защо, независимо какво правеше тя, не можеше да предотврати влошаването му?

След дълга пауза Левис вдигна глава и я погледна. Никога пиянството не повреждаше неговата външност. Понякога само правеше очите му леко безжизнени, като че ли не я виждаше много добре, това беше всичко. Но сега той я гледаше жестоко със своите светлокафяви очи. Изглеждаше леко объркан. Елен се раздвижи. Тя коленичи до него. Погледна го, той също я погледна. И след продължилото мълчание, тя каза:

— Много добре. Истина е. Бях там. Но, това беше отдавна, Левис. Никога не съм го виждала оттогава. Не и откогато ние... Левис, моля те, аз съм омъжена за теб...

— Той е бащата на Кет, нали?

— Левис, не. Не е той, не е той...

Тя повиши глас, Левис хвана ръката ѝ, погледна лицето ѝ, после я остави и каза с равен глас:

— Не ти вярвам. Защо трябва да ти вярвам? Ти лъжеш отново. Ти постоянно лъжеш. Полулъжа, измъкване. Ти дори не разбираш, когато го правиш, мисля...

— Левис, не те лъжа. Вярно е. Не бих лъгала за това. Не бих могла. Левис, моля те...

Тя беше хванала ръката му и я притискаше към гърдите си. Изведнъж ѝ се стори ужасно важно да убеди Левис и за един миг ѝ се стори, че беше успяла да го стори. Лицето му омекна, и тя незабавно

усети необикновено облекчение. Тогава лицето му доби отново твърд израз.

— Окей, тогава, кой е?

Елен започна да плаче. Сълзите неочаквано заизвираха от очите ѝ и не спираха. Левис не обърна внимание на сълзите, той като чели не ги забелязваше.

— Кой е? — хвана я за ръката и я разтърси. — Мисля, че би трябвало да зная. Мисля, че имам право да зная. Никога не си помислила какво е да живееш с нея в същата къща, да я виждаш ден след ден, да не знаеш и да се питаш... Това ме съсипва. Разнищва ме на парчета. Всичко беше наред, докато тя се роди. Чувствах — беше много глупаво, но чувствах, като че ли тя беше моя. Не зная защо. Може би, защото толкова много те обичах. Мислех, че по някакъв начин тя беше моя. Знаех, че не беше, но я усещах моя. Докато се роди, докато я погледнах. И тогава разбрах. Тя не беше моя, и ти също не беше моя. Ти мислиш за него, който и да е той. И когато правиш това, аз...

Гласът му прекъсна.

Елен спокойно каза:

— Това не е вярно, Левис. Аз не мисля. Опитвам се — тя спря, после пак започна. — Неговото име е Били. Той беше американец. Познавах го от доста време. Той е мъртъв. Умря преди дори да те срещна.

Твърде много ѝ костваше, за да каже това. Тя се принуди да произнесе думите една след друга и те падаха в тишината помежду им като малки, хвърлени във водата камъни. Когато свърши пое дъх и с тих равен глас си каза, че сега беше добре. Беше казала на Левис истината, Левис щеше да ѝ повярва. Тя беше направила всичко, което можеше и сега вече всичко щеше да бъде както трябва.

Но не беше. Левис стисна ръката ѝ, лицето му потъмня от гняв, и той започна да я разтърсва.

— Ти, курво. Ти, ебана курво. Ти беше на шестнайсет години, когато те срещнах. Колко са те минали, за бога, колко са на брой? Колко са?

Тогава той я удари. Един болезнен удар с плоската страна на ръката му, точно през лицето. И преди беше плакал, и преди много

пъти се беше ядосвал, но това беше първият път, когато я удари. Това разтърси и двамата.

Жислен Белмон-Лаон беше поискала да го види, било спешно. Самата Жислен бе предложила мястото на срещата — „Вътрешната градина“ на „Парк Риц“. Тя не би могла да знае какви асоциации събуждаше у Едуард това място, но тази вечер както седеше на малката масичка, те нахлуха в него — образите, толкова парливо живи, че понякога той едва чуваше какво говори Жислен.

Той видя себе си, приближаващ масата, където Изобел седеше в рокля в „пармско виолетово“. Видя я как повдига лице към неговото и шокът, който произвеждаха нейните изумрудени очи, изразът им. Видя я как повдига лице към неговото и шокът, който произвеждаха нейните изумрудени очи, изразът им — първо весел, а после тревожен. Вече пет години, откак Изобел беше мъртва. Сега за миг и съвсем отчетливо той чу нейния глас. Леко наведе напред глава и притисна веждите си с ръка. Опитваше да се съсредоточи върху това, което казваше Жислен, давайки си неясно сметка, че се чувства много уморен — едно пресушаващо изчерпване и униние, което в момента беше съвсем непоклатимо. То го придружаваше откакто се беше върнал от Ню Йорк и ефектът от него беше откъсването му от всичко заобикалящо, така че всяко действие изглеждаше безсмислено. Безсмислено беше дори да говори.

Той направи усилие. Вдигна поглед и абстрактно се усмихна на Жислен. Нейната чаша вече беше празна и той поръча нова.

Жислен изглеждаше много напрегната. Тя беше способна, дейна жена, която никога, доколкото той можеше да си спомни, не беше измисляла ненужни драми. Но можеше да си обясни, защо беше толкова настойчива в желанието си да го срещне тази вечер. Беше се облякла особено грижливо. Едуард, който винаги забелязваше какво обличаха жените, отбеляза това: черен костюм „Сен Лоран“, строг, както всички дрехи на Жислен, подчертаващ нейната безкомпромисност, леко мъжки щик. Той направи комплимент за нейната външност докато сервитьорът ѝ донесе питието, защото тя изглеждаше много добре. Едно сухо „Мартини“, както Изобел. Макар и нелогично, той би желал тя да си беше поръчала нещо друго.

Едуард трябваше да се върне в своя офис. Трябваше да се срещне с дъо Белфор и да разговаря с Ричард Смит и той все още се тревожеше по наддаването за прехвърлянето. Въпреки, че любезно се опитваше да скрие факта, че си поглежда часовника, Жислен, която беше съобразителна, усети неговата нетърпеливост. Тя запали цигара, издиша дълбоко и после, като че ли решавайки бързо да премине към въпроса, започна да говори.

— Зная, че си зает, Едуард. Зная, че ти отнемам от времето, но чувствах, че трябва да разговарям с теб. Доста ми е трудно, но аз ужасно се тревожа, това се отнася до теб. И преди бих говорила, но е свързано с доверяване на тайна, свързано е с лоялност. Не бях сигурна, че е правилно да го сторя — тя замълча. — Свързано е с финансовата сфера, отчасти е финансов въпрос. Виждаш ли, беше ми даден полезен съвет, за пазара на ценни книжа, и...

— Жислен, съжалявам, но никога не съветвам моите приятели по отношение на пазара. Обвързан съм прекалено отблизо. Това е правило, което никога не нарушавам...

Жислен го погледна. Едуард точно беше започнал да става нетърпелив, когато тя каза:

— „Ролфсън хотелс груп“.

— Какво каза?

— „Ролфсън хотелс груп“. — Тя се наведе през масата. — Едуард, моля те, бъди търпелив. Толкова ужасно се тревожа. Виждаш ли, това е малко лично, но Жан-Жак и аз ръководим съвсем по отделно нашите финансови въпроси, а аз нямам толкова много мои собствени пари, за да правя вложения. Когато ми беше даден този съвет, това ми се стори една възможност. Така че аз купих известно количество акции. И те драстично повишиха стойността си. Беше толкова вълнуващо, и после, в последните два дни — ами, ти ще научиш може би, започнаха да спадат. И аз съм толкова изплашена. Не зная какво да правя, да продължавам ли да се държа, да продам на загуба или какво...

— Жислен, много съжалявам — лицето на Едуард беше станало затворено и студено. — Не мога да те посъветвам. Би трябвало да говориш с твоя брокер...

— Опитвах, той е безполезен. Посъветва преди всичко да не купувам. Бих го послушала, както съм правила винаги досега.

Обикновено, Едуард, аз съм изключително предпазлива. Но, виждаш ли, това е още по-комплицирано. Веднага щом купих акциите, си дадох сметка, че не трябваше да го правя. Разбирах, че има нещо нередно. Би трябвало да дойда направо при теб, веднага щом тя ми каза...

Тя замълча. Очите ѝ блестяха. Едуард виждаше, че тя беше наистина ядосана, дотолкова, доколкото би могла, си помисли безжалостно той. „Ролфсън хотелс груп“, по негова преценка, нямаше скоро да фалират.

— Жислен — каза той по-внимателно — за какво говориш? Кой ти даде този съвет?

— Това е ужасната страна на въпроса. Наистина отвратителната част. Тя ми го каза доверително, Едуард, и аз уважавам това. После започнах да разбирам, че има нещо нередно, че тя може би се беше заблудила в доверието си. Виждаш ли, освен че беше разпродала, тя ще загуби също така — и много повече от мене. Тя е вложила много — не толкова, че да ѝ бъдат нанесени сериозни щети, но доста все пак. А аз съм толкова привързана към нея, толкова съм предана на Луиз. Не искам да ѝ бъде сторено нещо лошо.

Настъпи дълга тишина. Лицето на Едуард стана твърдо. Тя никога не го беше виждала толкова ядосан и въпреки съвършено искрената си тревога относно своите собствени инвестиции, тя изпита лека тръпка на вълнение, един малък триумф.

— Моята майка те е посъветвала да купиш тези акции? — За миг той изглеждаше напълно объркан. — Кога беше това?

— Не отдавна. Само преди седмица, може би. Но Луиз е купувала от февруари. Минала по сметка сто хиляди в стерлинги... Едуард, упреквам се. Трябваше незабавно да говоря с теб, но Луиз ме накара да ѝ обещавам, че няма да го правя. После започнах да забелязвам колко уязвима е тя. Тя вече не е млада. Винаги е била толкова прибързана, а когато е намесен и мъж...

Щом тя каза това, той вече знаеше. Всички нишки на структурата, която го беше озадачавала в продължение на цяла седмица се събраха на своето естествено, очевидно и неизбежно място.

— Кой е той? — попита той, въпреки че вече знаеше отговора. И Жислен, докато умът ѝ пееше от радост и триумф, му каза.

Когато тя свърши, той постоя спокойно за момент. После, за нейна наслада, се присегна, и задържа ръката си върху нейната.

— Жислен, ужасно съжалявам, че това е трябвало да се случи. Много е сериозно — много по-сериозно, отколкото можеш да си представиш. Много съм ти благодарен, че направи това. Разбирам твоето затруднение, и искам да знаеш — аз съм ти длъжник — той се поколеба. — Не би трябвало да го казвам, дори сега, но ще го кажа. Ти трябва незабавно да се обадиш на своя брокер да продаде акциите. И тогава, моля ти се — тонът му стана официален и неловък, — ти ще ме известиш за всичките си загуби и аз, разбира се, ще ти ги възстановя.

Той отдръпна ръката си и се изправи.

— Съжалявам. Ако ми простиш, ще трябва да те напусна.

Жислен не си тръгна с него. Тя постоя на масата прекалено опиянена от докосването на ръката му, от загрижеността в гласа му, за да се помръдне. Струваше ѝ се, че би могла да стои там цяла нощ. Беше толкова щастлива, толкова облекчена. Парите, които би загубила... Едуард щеше да компенсира загубата ѝ, но не беше загубата, което я интересуваше. Това бяха всички други загуби, всички унижения и недоволства в нейния живот. Тя усещаше убеденост, абсолютна убеденост, че ако бъдеше много, много внимателна, Едуард щеше да ѝ възстанови и тях!

Нямаше причина да го отрича и Едуард забеляза, че дъо Белфор не направи подобен опит. Той седеше в офиса на Едуард и слушаше, докато Едуард говореше точка по точка.

Нито веднъж не показва никакво чувство — като че ли говореха за хипотетичен случай, за събития от отдалеченото минало. Просто стоеше там, с неподвижни, бледи и тежки черти на лицето. С бледите си очи оставаше твърдо взрян някъде наляво от главата на Едуард. Когато Едуард замълча, лека усмивка прекоси лицето на дъо Белфор и за момент Едуард изпита усещането, че поради някаква тъмна и извратена причина дъо Белфор беше почти радостен, че е разкрит. Разбира се, последствията от неговите действия изглежда не го тревожеха или плашеха. В неговата мрачна непроницаемост, изглеждаше, че само едно нещо можеше да го накара да реагира, и това беше студения гняв на Едуард. Той изглежда, особено много го радваше.

— Може ти самият да си купувал акции. — Едуард се приведе напред, пребледнял от гняв, опитвайки да се контролира. — Можел си да използваш посредник. Една швейцарска банка, дори един брокер, макар че, разбирам, това би било по-рисковано. Защо използва майка ми?

— О, мисля, че това е очевидно — отново се появи смътната, студена усмивка. — Аз нямам този вид капитал, а твоята майка го има...

„И защото тя е моя майка“, инстинктивно помисли Едуард.

— Ние очевидно сме стигнали до някакво споразумение — дьо Белфор изглеждаше почти отегчен. — Шейсет на четирийсет — споразумение за делба на печалбата. Шейсет за мен, четирийсет за Луиз. Тя не беше склонна да се пазари.

Тогава Едуард можеше да го удари. Желанието му да пристъпи, да грабне дьо Белфор за яката и да го блъсне в стената беше почти непреодолимо. Той можеше и да го направи, ако не подозираше, че това би доставило голямо удоволствие на дьо Белфор. Едуард стоеше прав, сега той се върна към бюрото си. Погледна към документите, после към него.

— И ти знаеше, че съществува сериозна възможност от контрапредложение, предполагам, така че акциите биха могли да се покачат още повече.

— О, да. Аз знаех това. Имам приятел в Матесън. Те всички бяха готови да поемат. Когато ние отменихме, тях ги е обляла студена пот. Слухът може да се е разнесъл. Ето защо дяловете започнаха да спадат.

— Разбирам. — Устните на Едуард се стегнаха. Той се взря в дьо Белфор. Дори сега намираше неразбираемо, невероятно, защото, който и да е друг на негово място не би се държал така, както се държеше Белфор. Спокойствието на този човек му се струваше непоносимо. Той дори изглеждаше самодоволен.

— Ти разбираш ли какво си направил? — попита той накрая. — Ти компрометира моята компания, компрометира моята майка и мен. Безвъзвратно компрометира и себе си. Даваш ли си сметка, че вече никой няма да те назначи на работа? Не тук — никъде?

— Аз съвсем не го виждам по този начин. — Дьо Белфор го гледаше с невъзмутима упоритост. — Не всички споделят твоите абсолютни критерии. Не и другите в тази компания. Аз имам своите

поддръжници, ти знаеш. Освен това, аз не съм единствената личност, която го е направила. В Англия облагодетелстваната търговия дори не е незаконна...

— За бога — вбесен, Едуард бутна книгата настрана. — Целият въпрос се състои в това, че не съществува закон против този вид експлоатация. Финансовият свят действа на доверие. Сигурно няма нужда да обяснявам това на теб. Ако ти се възползваш от това доверие, ти го мамиш. Ти подкопаваш всичко.

Той спря. Дьо Белфор започна да се усмихва.

— А, да. Думите на джентълмена са неговите окови — нещо от този род искаш да кажеш? А, ами те говорят много за това в Лондонското Сити, също така, както говорят и за доверие. Лично аз не вярвам на никого от тях. И не вярвам в доверието. Никога не съм го имал предвид в моите контракти...

— Аз ти се доверих. — Едуард го погледна прямо. — Аз никога не съм те харесвал и ти може би го знаеше, но дяволски добре преодолях това у себе си, за да ти помогна, защото виждах, че си способен, защото преценявах, че си обещаващ. Ти беше повишен. Ти беше добре платен. Ти беше поставен на положение със значителна отговорност и влияние. Минало ли ти е някога през ум, че и ти дължиш нещо на тази компания, на хората, с които си работил, на мен? Това надминава моето въображение, че някой в твоето положение би могъл да направи това.

— Може би е така — отново познатата усмивчица блесна върху лицето на дьо Белфор. — Едно благородно въображение е сериозен недъг. Вашата специфична Ахилесова пета, бих казал.

Той направи бележката спокойно. Тя дълбоко засегна Едуард. Едно въображение, ограничено във възможността си да разбере нечестния — да, той виждаше истина в тази особена бележка. Неговата майка би казала по всяка вероятност съвсем същото.

Той се взираше в колонките от цифри върху хартията пред себе си, цифри, които прибавяха към измамата. И с чувство на отчаяние помисли не за дьо Белфор, а за Елен. Той й беше дал доверието си, беше се доверил на любовта си към нея, сега видя това действие за момент, от циничната гледна точка на дьо Белфор. Едно нелогично, невероятно и упорито доверие. Той го видя, едва тогава, в светлината

на обикновения всекидневен смисъл — нещо илюзорно, в което беше вярвал неотклонно.

Знаеше, че дьо Белфор го наблюдава, нетърпелив да види дали думите му са попаднали на място. Нямаше намерение да му направи това удовлетворение. Премести книгата пред бюрото си, събра ги в края, и стана.

— Аз естествено, анулирах нашето наддаване за „Ролфсън хотелс груп“. След това ние не можем да продължаваме. Предполагам, че няма нужда да ти казвам, че си уволнен.

— Ти не можеш да ме съдиш — дьо Белфор повдигна тежките клепачи на очите си към Едуардовото лице.

— Не, за нещастие, не мога да те съдя.

Дьо Белфор въздъхна:

— Питам се какво вашата майка ще има да каже върху това.

— Какво моята майка казва или не, теб не те интересува. Ти повече няма да видиш моята майка.

— Струва ми се, че решението за това принадлежи на нея, не на теб. — За първи път проблесна гняв в лицето на дьо Белфор. Той сви рамене. — На теб може да ти е приятно да заповядваш на хората около себе си, но не можеш да заповядваш на Луиз. Не можеш да заповядваш и на мен. Аз повече не работя за теб, помни.

— Много добре. — Едуард седна още веднъж. Той гледаше студено към дьо Белфор. — Ще ти го кажа по-ясно. Ти няма никога да работиш на каквато и да е ръководна или поверителна длъжност в никоя авторитетна компания — аз лично ще осигуря това. Но ако направиш опит да срещнеш моята майка от тази вечер нататък, също така се опитай да общуваш по някакъв начин с нея — ще отида подалеч — той се наведе напред. — Аз ще те отстраня — разбираш ли това? Твоите финансови дела, твоите вложения, доходите, които си декларирал пред данъчните власти, и доходите, които без съмнение си прикрил, разходите, за които си претендирал, твоите прехвърляния в наличие, отвъдокеанските ти търговски връзки — ще ги проуча стъпка по стъпка, едно по едно. Ще те обърна наопаки, за да разбере как да те унищожа. Колко и дълго време да трае това, аз ще го направя — той замълча. — Мисля, че ме познаваш достатъчно, за да вярваш, че ще го направя. Заради самия теб се надявам, че ще ми повярваш. Защото,

мога да те уверя, ще го направя без никакво колебание. И ти ще отидеш, където принадлежиш. За много дълго време.

Настъпи тишина. Дъо Белфор изпусна дълга, бавна въздишка:

— О, сигурен съм, че ще го направиш. Не се съмнявам. Виждал съм те да правиш и преди подобни неща. Без съмнение, това ти доставя удоволствие, а в моя случай — особено голямо.

— Така ли мислиш? — Едуард надменно го изглежда. — Колкото и да е странно, грещиш. Може и аз веднъж да съм сгрещил, но не и сега. И ти не си специален случай, твърде много се възвеличаваш.

Устните на дъо Белфор се свиха, това го беше раздразнило. Той се изправи.

— Много добре. В такъв случай, аз ще напусна страната. Както ти казваш, нямам илюзии по отношение на моите шансове тук.

Той се обърна настрани и с ленива стъпка тръгна към вратата. Там се обърна, огледа се е бледия си поглед под тежките клепки. Огледа мебелите, скулптурите, картините. Погледна към Едуард, без израз на омраза, без израз на протест, без израз на каквото и да е чувство.

— Всичко това. — Той повдигна тежката си ръка и посочи към стаята — всички тези неща, къщи, кабинети, компании, филиали, акции, цялата тази работа... Ти нямаш деца — той замълча. — Нищо от това няма да те надживее — предполагам, че осъзнаваш това? Дали някога си мислил, Едуард, как ще се забавляват хората, когато умреш — разграбвайки остатъците? Не, може би не си мислил — той започна да се смее. — Може би това също надминава твоето въображение. Колко жалко. Бих желал ти да мислиш за това поне понякога. — Той отвори вратата. — Предай моите поздравии на майка си — ще го направиш ли?

— Тази прокълнатата от бога, нацапотена курва е подире ти, Едуард — отбеляза Кристиан с разговорен тон. Той запали цигара, повдигна крака и се облегна назад в стола си. Те седяха на терасата във вилата на Луиз в първия ден на това, което се предполагаше, че ще бъде празник. Кристиан беше поканен от Едуард е последния момент и все още не можеше да реши дали се радваше, че е дошъл.

До лакътя на Кристиан имаше бутилка великолепно „Монтраше“, слънцето грееше, той беше готов да се забавлява. Когато Едуард не отговори на неговото нападение, Кристиан въздъхна. Той знаеше защо беше поканен, знаеше защо беше дошъл. Той беше тук, защото Едуард се намираше в състояние на най-черна депресия и на него му се отреждаше ролята на придворен шут. Понякога тази роля го забавляваше, понякога го изпълваше с протест. Днес той не беше сигурен кое от двете изпитва...

Хвърли поглед към приятеля си. Едуард не даде знак, че изобщо го беше чул. Откъм една от стаите отвъд терасата до тях достигаше гласът на Жислен. Тя ръководеше преместването на различни тежки мебели, единия тук, другия там. От време на време нейните командни нотки бяха прекъсвани от по-мекия глас на Клара Делюк, която надзираваше закачването на шейсет чифта завеси.

— Дори Жислен няма дълго да си губи времето. — Кристиан продължи, решен да не се предава. — Тя би могла да напусне още преди няколко дена. Нарочно отлага. Кризисният момент приближава, Едуард, имай предвид.

— Кристиан, остави ме, моля ти се. Не ме интересува — каза Едуард. Той също се беше обтегнал в креслото си, с поглед отправен към морето.

— Ами, очевидно, че не се интересуваш. — Кристиан язвително настояваше, правейки се нарочно, че не разбира. — Това, обаче, не би спряло. Тя е толкова суетна, че не забелязва, а ти си толкова заслепен от собствените ти увлечения, че не обръщаш внимание. Честно казано, Едуард, тя се намира в състояние на бясно сексуално вълнение. Всеки друг, освен теб веднага би го забелязал. Това е ужасяващо. Мислиш ли, че нейната възраст е причината? Тя положително тръпне за това, Едуард, една ужасна, черна сладост. Виждам я да гори в очите ѝ всеки път, когато те погледне. Като че ли би искала да те разкъса или самата тя да бъде спасена чрез теб. Не съм съвсем сигурен кое от двете.

— Преувеличаваш, както обикновено. И това, което казваш не е много любезно от твоя страна.

— О, за бога. Защо трябва да съм любезен? Аз не мога да я понасям, никога не съм могъл... — Кристиан неспокойно се изправи. — Виж, защо да не се измъкнем за малко? Бихме могли да покараме до

Сен Тропе, да отидем до Сенеклерови и да имаме един шумен обед — той замълча. — Забрави жените, всички жени — поне веднъж.

— Кристиан, съжалявам, не мога. Майка ми пристига всеки момент. Аз трябва бъда тук, когато тя пристигне. — Той леко се поколеба, после вдигна рамене. — Също така, имам да свърша една работа...

— Предполага се, че това е празник. — Кристиан го изгледа неотстъпчиво. — Зная, че ти не признаваш празниците, но трябва да се научиш. Празен мечтател. Постепенно става навик, знаеш...

Той замълча, но Едуард само поклати глава. Кристиан вдигна рамене. Атмосферата в къщата започваше да му действа на нервите, и тя щеше да се влоши с пристигането на Луиз, която Кристиан никога не беше харесвал. Твърде много проклети жени, помисли той. Клара щеше да си замине късно тази сутрин. Луиз вероятно щеше да се отнесе грубо с Жислен, после нещата може би щяха някак си да се оправят. С изключение на това, че Елен Харт сега не само беше в страната, но беше и наблизо — на по-малко от сто километра покрай брега. Дали не беше това причината за невъзможното настроение на Едуард?

Беше имал достатъчно настроение, реши той и вдигна ръка за лек поздрав.

— В такъв случай, ще те видя по-късно. Отивам да играя боулинг в „Плас де Лис“ и ще прескоча до музея, може би. Бих искал да хвърля отново поглед на техния Вюйяр, те имат съвсем съвършен Съора. Ще се върна следобед. — Той се поколеба и лукаво се усмихна. — И ако Жислен направи ход, искам да чуя всичко за това. Всеки противен детайл, закълни ми се.

— Кристиан, стига, моля ти се. Ако ще вървиш, върви...

— О, добре. — Кристиан въздъхна още веднъж. — Понякога, Едуард — добави той, отдалечавайки се, — понякога твоята неподкупност ме изтощава...

Едуард го наблюдаваше как излиза: висока, тънка фигура в измачкан, но елегантен ленен костюм, сламена шапка, която някога е била нова, закриваща лицето му от слънцето. Панталоните Му бяха пристегнати с неговия стар, ученически колан, а в горния му джоб имаше оцветена с фигурка носна кърпичка. Той се скри от погледа му. Едуард остана още малко на терасата, загледан към морето. Една яхта

с бели платна стоеше на успокоения хоризонт. Въздухът миришеше на чистота и на сол.

След малко той внезапно се изправи и пое надолу по пътеката към плажа. Двете ѝ страни бяха обрасли с мащерка, розмарин и лаванда. Както вървеше, той долови техния засилен от слънцето аромат, приятна и остра — миризмата на Прованс.

По пустия бряг Едуард вървя известно време, подритвайки пясъка с крака. Последните думи на Филип дьо Белфор мяха в съзнанието му през цялата седмица. Те и сега се върнаха при него. „Ти нямаш деца“. Това беше толкова приятно, колкото беше и невярно. Той имаше дъщеря, която не можеше да признае, една дъщеря, която никога не го беше виждала. Той обичаше една жена, която сега водеше самостоятелен живот и никога нямаше да се върне при него. А той имаше една празна фикс идея, която вече три години доминираше мислите му. Той гневно се обърна настрана и седна върху една скара, загледан към морето.

Може би трябваше да се ожени отново. Най-накрая имаше и други мотиви за един брак, освен любовта. Той мислеше за това, когато чу стъпки да скърцат в пясъка, и поглеждайки, видя Клара.

Наблюдаваше я как приближава, вървейки малко трмаво по пясъка, вдигнала ръка, за да защити очи от слънцето. Когато приближи, тя се усмихна, и Едуард стана.

— Дойдох да ти кажа довиждане — извика тя, преди да е стигнала до него. Когато приближи и спря, беше малко задъхана. — Най-накрая е готово. Поне моята част. Просто исках да те видя, преди да тръгна. След минута идва кола да ме вземе.

— Трябваше да ме оставиш аз да те закарам...

— Не, защо ти? Луиз пристига всеки момент. Всичко е уредено. И освен това, така е по-лесно — тя внезапно замълча. — Едуард има ли нещо, което не е в ред?

— Не. Нищо. Ела и седни тук за малко. Имал съм нереалистични мисли, това е. Сега всичко си отиде... — говореше леко, усмихвайки ѝ се, държейки настрана ръката си. Клара я взе и той я притегли до себе си. Поседяха мълчаливо за известно време. Клара се облегна назад върху ръцете си, така че да може да го гледа. Той сега отново стоеше,

загледан към морето по същия начин, както тя го беше видяла от терасата. Имаше лек бриз, който повдигаше тъмните коси от челото му. Той изглежда уморен, помисли тя в пристъп на привързаност към него, уморен и мрачен. И за момент си спомни за младия Едуард, току-що върнал се от Оксфорд, изпълнен с такава енергия и с такъв оптимизъм, той беше завладял сърцето ѝ, просто ей така! Но дори и тогава, през цялото време беше имал способността да се затваря в себе си — внимателно, скрупулъзно и с уважение, което ѝ причиняваше болка, разрешавайки ѝ да се приближи към него точно толкова, и не повече. Никога не я беше лъгал. Никога не ѝ беше давал обещания, които не би могъл да изпълни, и никога не беше ѝ казал, че я обича.

Клара погледна настрана. Тя го беше обичала твърде много, за да спори, твърде много, за да се кара, и твърде много, за да го напусне. Не беше особено горда, помисли си, заради начина, по който беше приела наложените ѝ от него правила, и не беше горда от това, което беше станало по-късно, когато накрая всичко беше свършено.

Тя беше оцеляла, както всички. Но цели пет години преживя в ад, който не искаше повече да се повтори в живота ѝ. Период, в който се презираше и се чувстваше без идентичност или цел. Нейната работа и това че имаше успех в нея я беше повдигнала и извадила от тази особена яма и тя беше решена никога да не се върне пак там. Не искаше никога повече да се влюби — поне не както беше обичала Едуард. Сега, когато свършваше някоя кратка връзка, тя си мислеше: „Аз съм свободна жена“. Животът на жените е по-щастлив без мъжете, беше решила, дори когато мъжете са като Едуард.

Той взе в шепата си малки камъчета и започна лениво да ги хвърля във водата. Внезапно каза:

— Щастлива ли си, Клара?

Въпросът я изненада и тя се поколеба:

— Предполагам, че да — каза накрая. — Да, мисля, че съм.

— Радвам се. — Той се обърна, за да я погледне, замълча, и после с нещо, като че ли останало от старото приятелство, каза: — Аз те направих нещастна. Зная го. Бих искал да не беше така.

— О, Едуард, това беше също така и мой избор, знаеш. — Тя се наведе напред и внимателно притисна ръката му. — Не съжалявам, освен в моменти на слабост. А аз вече нямам такива.

Едуард се усмихна горчиво. Той кимна и пак се обърна настрана. Клара видя израза на очите му, той не го криеше от нея. Тя изпита отново този прилив на безпомощно съчувствие и обич, и импулсивно се приведе към него.

— О, Едуард, какво става с тебе? Какво е това, което търсиш?

— Вече не зная.

Той внезапно и гневно се изправи и захвърли камъка, който държеше. Той полетя във висока. И двамата го наблюдаваха как се издига и после пада.

— Не зная вече — каза той отново. — Някога знаех, поне така ми се струва.

Той тръгна да се връща от плажа и Клара го последва. Тя го хвана за ръката и Едуард се спря. Клара погледна в лицето му, и това, което видя в него я изплаши.

— Светът ми се струва едно ужасно, безформено място. — Той изрече думите, после спря и възстанови контрола си. — Така се чувствах след смъртта на Изобел... Съжалявам. Няма причина да те натоварвам с това. Нека да те изпратя до колата.

Той тръгна отново, а Клара за миг остана, загледана след него. Искаше ѝ се да го хване отново. Искаше ѝ се да го обгърне с ръце и да го разтърси. Искаше ѝ се да му изкрещи: „Животът не е такъв, животът не е такъв“. Не направи нищо. Тя вярваше в тези думи, но знаеше, че биха прозвучали смешно. Един глупав, непокорен вик: Едуард не би се вслушал в него. Тя също не би се вслушала преди няколко години, когато беше изпаднала в своята пустота.

Бавно тръгна след него. Горے, на терасата, Жислен, която ги беше наблюдавала се обърна настрана.

Тази вечер Луиз и Жислен, Едуард и Кристиан вечеряха заедно. Тъй като присъстваше Луиз беше изискана, официална вечеря, за която от всеки беше поискано да се облече подходящо. Атмосферата около масата беше напрегната. Неспособен да разбере нейното подмолно течение, Кристиан обвиняваше за това Луиз, която беше в лошо настроение, и така беше още от момента на своето пристигане.

Тя дойде в своя тъмносин бентли. Зад него вървяха още две коли. В едната от тях пътуваше личната ѝ прислужничка с нейните кутии с

бижута, другата беше натоварена с петнайсет куфари „Витон“, чанти и кутии за шапки. От всичко това Луиз се нуждаеше за престоя си от близо седем дни. Жислен се беше присъединила към Едуард, за да я поздрави при пристигането. Но Кристиан реши, че това беше грешка, защото от този момент нататък, след като веднъж Луиз им беше хвърлила дълъг, студен и твърд поглед, беше дала да се разбере, че присъствието на Жислен в нейната къща я дразни. На това обидно налагане Жислен отговори, като се придържаше към полученото преди разрешение да остане още една нощ. Тя си заминаваше на сутринта и този факт също ни най-малко не подобряваше нейното собствено настроение.

Луиз беше поведена на обиколка в завършената къща. Тя безмилостно се оплакваше.

— Сигурна ли си, че аз одобрих този плат, Жислен? Спомням си го доста различен. Много по-мек, в по-деликатни цветове изобщо. Може би причината е начинът на закачването му. Изглежда съвсем отблъскващ. — Тя беше настроена да се кара, почти се беше разплакала, когато видя своята спалня. Другите изобщо не погледна. Билиардната зала беше противна, оранжерията беше развалена, трапезарията — неприятна, когато отново се върна в салона, тя даде воля на своята раздраженост...

— Ами, наистина, Жислен, предполагам, че ти трябва да си ми обяснила, че ще бъде така, но сега, когато го виждам, аз съвсем не съм сигурна. Тук като че ли има толкова малко мебели, и това е твърде очебийно. Това ме кара да постъпвам от отвращение и изключително ме притеснява. И това розово! Обсъждахме ли изобщо розовото? Ами, то е нещо от рода на бежовото. То изглежда толкова отвратително сиво, Жислен, и някак си е отпуснато. Какво е то по-точно?

— Това е сурова коприна, Луиз. — Жислен едва се владееше — ръчно тъкана и ръчно боядисвана. Този специален вид коприна, Луиз, се получава само от известни копринени буби и е много рядка. Аз я взех от един специален доставчик от Тайланд, това е най-последната мода. Всички се опитват да се доберат до това нещо...

— Аз не мога да си представя защо — каза язвително Луиз. — Така или иначе, никога не съм харесвала Тайланд. Значително повече предпочитам Бирма.

Тя беше потънала в едно кресло, сега се изправи отново и нададе кратък, страдалчески вид. Кристиан и Едуард, които се бяха присъединили към големия тур на разглеждането, размениха иронични погледи.

— Стените, Жислен! Какво си направила на стените? Това има възможния най-ужасен ефект върху картините от Сезан. И дори върху картината от Матис, която Ксавие толкова много обичаше. Те изглеждат твърде тъжни, твърде омаловажени. Едуард, Кристиан, не сте ли съгласни?

Кристиан мислеше, че и в мръсния таван да бъде овесен от това Сезан не би се получил атом разлика. Той вдигна рамене.

— Ще бъде малко трудно да бъдат омаловажени, майко — каза Едуард, като ехо от мислите на Кристиан, но по-тактично. На тази забележка Жислен се усмихна. Луиз му хвърли бесен поглед заради предателството.

— Може би, ако малко си беше починала, майко... Трябва да си уморена след пътуването.

— Не съм ни най-малко уморена. Моля те, не се отнасяй към мен като към инвалид. Наистина, Едуард, ти можеш да бъдеш най-учудващо глупав понякога...

Тук тя замълча. Погледна към Едуард, обърна се и погледна Жислен. Погледът ѝ бавно пътуваше от върха на внимателно подредената тъмна коса на Жислен надолу до токетата на нейните меки и елегантни обувки и отново към лицето ѝ.

— Виждам грешката си — каза хапещо тя. — Аз би трябвало сама да зная, а не да се доверявам на преценката на приятел.

С това тя излезе от стаята, викайки своята прислужничка. Жислен и Едуард, за най-голяма изненада на Кристиан размениха погледи, които може би изглеждаха като виновни и със сигурност бяха конспиративни. Той не можеше да повярва на собствените си очи.

А сега те бяха на вечеря. Една стая из пълнена с огромни вази с цветя: мимози, жасмин, рози, портокалови клонки — миризмата им беше задушващо сладка. Четири сребърни свещника разположени на разстояние по протежение на масата за ядене. Вечерният сервиз „Лимож“. Четирима души със стиснати устни. Луиз в кадифе и розови перли. Жислен предизвикателна в червено. Едуард мълчалив и замислен. Кристиан в смокингов жакет от зелено кадифе, комбиниран

с копринена папийонка в папагалско жълто. Преминаваше един труден час.

Кристиан намираше всичко това абсурдно, едва потискаше смеха си, и затова почти се напи. Тогава той погледна към масата, видя лицето на Едуард и се изпълни с угризение. Веднага спря да пие, но нямаше никаква разлика: пиян или трезв — атмосферата беше ледена, изпълнена с подозрение и враждебност.

На Кристиан се струваше, че Луиз се опитваше да играе нова роля — на властна, непоносимо строга стара жена. Единственият атрибут, който ѝ липсваше, беше бастун със сребърна топка на върха, и Кристиан си представи ужасяващото ѝ видение само след няколко години, чукаща с бастуна по пода, забавляваща се да превръща живота на всички в нещастие. Сега тя беше на шейсет и седем. Нейните любовни афери ставаха все по-спорадични през последните десет години, доколкото Кристиан беше чувал. Вероятно тя знаеше, че нейните чарове изчезваха невъзвратно и тази ѝ със сребърна топка на върха, и Кристиан си представи ужасяващото ѝ видение само след няколко години, чукаща с бастуна по пода, забавляваща се да превръща живота на всички в нещастие. И тази ѝ нова роля трябваше да дойде като заместител на стария ѝ образ на омайваща съблазнителка. Кристиан я гледаше и си даваше сметка, че за първи път, откакто я беше срещнал, тя започваше да изглежда на истинската си възраст. Тя е стара, мислеше мрачно той, всички ние остаряваме. След две години аз ще бъда на четирийсет — това значи, че половината от живота ми е отминала, а може би и повече.

Той погледна Едуард — с каменно лице, не казващ почти нищо, и си помисли: дори Едуард остарява пред очите ми. Изглежда уморен, нещастен и неприветлив, а аз толкова добре си го спомням в Оксфорд, когато бяхме по на двайсет, когато мислехме, че всичко е възможно, преди нашите възможности за избор да започнат да намаляват...

Кристиан наведе глава. Даде воля на собствената си меланхолия, започна да мисли за гробове, за червеи и епитафии.

Гледайки към него, Едуард мислеше: Кристиан пи прекалено много, става сълзливосантиментален. Жислен и майка му спореха кресливо.

— Скъпа моя, това беше Хариет Кавендиш, и това беше в 1952. Тя беше омъжена за Бинки по това време. В 1948-ма, със сигурност си

спомням, тогава тя не беше омъжена за Бинки, а беше омъжена за...

— Бихте ли ме извинили?

Едуард се изправи. Той погледна към масата, където настъпи внезапна тишина, към лицето на майка си, повдигнато към неговото, към пламъците на свещите, които просвятваха и капеха на вадички. Струваше му се, че стаята се разпада на парчета, че се разлага на луди сенки, на произволни късове. Те се изкривиха пред погледа му, после се уталожиха. Едуард гледаше към масата и мислеше — така прекарваме нашия живот. Тази злоба, тази дребнавост, тази безсмисленост. Как го водим и как го завършваме — в губене на време.

Той любезно отстъпи от масата.

— Ами ако ми простите, майко, Жислен, Кристиан. Страхувам се, че ще трябва да ви напусна. Имам спешна работа, която трябва да свърша.

Кристиан си помисли, че щеше направо да излезе, той не го направи, а поспря край стола на майка си с омекнал израз на лицето. Те се погледнаха за момент, после Луиз повдигна ръката си към него. Едуард я взе и официално се наведе към нея. После рязко и без видима причина Луиз издърпа ръката си.

— Ти си толкова ужасяващо егоистичен, Едуард — каза сприхаво тя. — Аз съм тук само от няколко часа, а ти вече не можеш да изчакаш, за да се върнеш към твоята вечно продължаваща работа. Добре, върви, върви. Остави ме сама, както винаги си го правил.

— Ти едва ли си сама, майко — започна Едуард, но Луиз остро го прекъсна:

— Да, сама съм! Сама и старея. Без никого, който да се грижи за мене...

— Майко, моля те. Знаеш, че не е истина, знаеш, че аз...

— Ти? Каква ми е ползата от теб? Кога изобщо си ми бил от полза? Никога. Ах — тя страдалчески изстена. — Точно в такива моменти, като този ми липсва най-много любимият ми Жан-Пол...

Казвайки това, тя се присегна към поръбената с дантела носна кърпичка и я приближи към очите си. Кристиан с ужасено неверие се взря в нея, опитвайки да си обясни, каква бе причината за тази сцена и видя, че тя плачеше.

Едуард не каза нищо. Той леко пребледня, но не издаде никаква емоция. Стоеше сдържано до стола на майка си, гледайки към

приведената ѝ глава. После със съвършено равен тон ѝ пожела лека нощ. Направи ѝ, както винаги го беше правил, един усвоен още в детството покорен полупоклон, обърна се и спокойно напусна стаята.

Това стана в десет. Около два часа по-късно Жислен беше извън своята стая, на терасата, гледаше към тъмнината, която сега представляваше морето.

С напускането на Едуард, вечерята беше приключила. Малко след това Луиз набързо се беше отправила към леглото, а Жислен и Кристиан останаха сами. Кафето им беше поднесено в салона и Жислен с надежда поглеждаше към Кристиан. Тя не го харесваше, но знаеше, че той беше по-близък с Едуард, отколкото почти всеки друг и ѝ хрумна, че би било полезно да му задава въпроси. Той беше пил доста, което може би го направило по-малко предпазлив от друг път.

Но Кристиан не ѝ даде никаква възможност. Със съзнателна грубост той се изтегна върху една от софите, подпря една от новите и изискани възглавници под краката си, обути, забеляза Жислен, в опърпани и старомодни вечерни пантофи от черно кадифе.

— Ах, време е за четене, колко е чудесно! — отбеляза Кристиан. Той смигна на Жислен, грабна една замърсена от прелистване книга и я разтвори. Това беше Пруст, и то на френски. Жислен, която никога не беше чела Пруст, се почувства още по-раздразнена.

— Такова отношение. — Кристиан я погледна над книгата. — Препрочитах я всяко лято. Ами по толкова от нея, по колкото можех за през лятото. Когато бях по-млад, беше „Червено и черно“, понякога „Възпитание на чувствата“, и разбира се, все още много ги харесвам. Но, сега вече съм станал мъж — той въздъхна. — И за такъв мъж на средна възраст намирам, че трябва да бъде Пруст.

— Чел ли си някога английски романи? — попита Жислен с известна хапливост.

— Точно казано, никога — отговори Кристиан. — Какво мога да направя.

Той отегчено прехвърляше страниците, като че не можеше да намери мястото, докдето беше стигнал. Жислен беше забелязала, че той имаше възмутителния навик да им прегъва ъглите и че специално в

този том много от страниците бяха осквернени. Тя сви устни: беше прочела малко книги, но смътно чувстваше, че към тях трябва да се отнасят с повече респект.

— Свърших с „Пътят на Суан“ — Кристиан още веднъж се взря над книгата в нея. — И сега съм на Балбек и Албертин.

— Наистина ли?

— Пруст е великолепен на темата за любовта, не мислиш ли? — Кристиан отново я погледна по начин, който Жислен не харесваше особено, и който я караше да се чувства неудобно. — Къде бях, а тук. О, това е великолепен пасаж — сигурен съм, че си го спомняш. Слушай.

Той прочисти гърло и започна да чете на онзи висок, дрезгав глас, който беше толкова неприятен за Жислен: „Предположил бях много отдавна, на «Шан’з Елизе» — тук ще прескоча малко — че когато сме влюбени в една жена, ние просто ѝ приписваме състоянието на собствената си душа, така че важното в случая е не стойността на жената, а дълбочината на състоянието...“

Той замълча, погледна я и ѝ се усмихна.

— Продължава, разбира се, много повече нататък, но тук е същината, съгласна ли си? Аз често мисля за Едуард, когато чета тази страница, въпреки, че никога не бих му го казал.

Жислен му хвърли студен поглед. Тя имаше отчетливото усещане, че Кристиан се опитваше да ѝ каже нещо и то не беше такова, каквото би искала да чуе.

— Не е много ласкаво за жените — каза накрая тя. — Предполагам, обаче, Кристиан, че същото би могло да бъде истина и обратно. Жените приписват на мъжете всички видове идеи и фантазии... — и тя с известно презрение си помисли за Луиз.

— Така ли? — каза Кристиан с лека усмивчица. — Така ли правят, Жислен? Добре, ти знаеш, разбира се. Аз никога не съм претендирал, че съм експерт по отношение на жените.

И казвайки това, той вдигна книгата пред лицето си, въздъхна щастливо и замълча. Жислен седеше там, пушеше и все още не знаеше защо имаше усещането, че ѝ бе направен намек, който не бе могла да разбере... Тя шумно прехвърляше страниците на едно списание. Изпуши цигара, после друга и накрая, когато не можеше да издържа повече излезе, без да пожелае лека нощ на Кристиан.

Върна се в стаята си, но знаеше, че няма да може да заспи — не след ден като този! Всички събития от последните часове се стрелкаха в съзнанието ѝ. Виждаше Едуард на плажа с Клара и внезапно връхлетялата я, докато ги беше наблюдавала, ужасна ревност. Бързото ѝ уволнение от страна на Луиз, нейните унизителни забележки — о, как Жислен копнееше да ѝ отговори и как би го направила, ако Едуард не беше там.

Крачейки напред-назад, тя внезапно усети, че ако преди да се върне в Париж не видеше Едуард, щеше да полудее. Само да бъде в същата стая с него, само да го слуша като говори, това щеше да бъде достатъчно, въпреки, че нейното въображение внезапно и живо я отнесе много по-далеч. Той беше разстроен, крайно напрегнат, както беше самата тя. Чувстваше, че той се намира в някаква криза, че изживява някаква борба, която се усещаше във въздуха като електричество преди гръмотевица и тя не можеше да повярва, че причина за това изцяло беше Луиз и всичко случило се с Филип дьо Белфор...

Тя се спря. Това беше само едно съвършено извинение. Сигурна бе, че при дадените обстоятелства не би било изненадващо, ако би го попитала.

„Не мога да чакам, помисли си, не мога. В Париж ще минат седмици, преди да се появи възможност като тази. Трябва да го срещна, трябва да говоря с него.“

Тя започна бавно да се движи по терасата по посока на Едуардовата стая. Докато правеше това, странен образ се яви в съзнанието ѝ. Отново беше петнайсетгодишна: по-висока за възрастта си, с широки рамене и малко несръчна. Беше на градинско увеселение в Сен-Клод. Беше в 1930 година. Там видя Ксавие дьо Шавини с хваната за ръката му неговата знаменита съпруга в розова рокля „Шанел“: дребна, деликатна, пленително красива — всичко, което Жислен не беше, а би искала да бъде. Тя ги беше наблюдавала от другата страна на една зелена поляна: Луиз каза нещо, което Жислен не можа да чуе и наклони лице към съпруга си. Той тогава се усмихна — те не подозираха, че някой ги наблюдава — и плъзна ръката си около кръста ѝ, после бавно я придвижи надолу, между нейните слабини. Задържа я за секунда, после те се отдръпнаха и продължиха да вървят.

Лекотата, интимността на жеста бе подействала на петнайсетгодишната Жислен с острата си сексуалност. Тя не знаеше нищо тогава разбира се, не познаваше житейските факти. Но разбра смисъла на този жест, нейното собствено тяло внезапно и агонизирайки ѝ го подсказа. Тя желаше Ксавие дьо Шавини с цялото си сърце, с целия си ум и въображение и тайно беше продължила да живее с това заслепление до първия си брак, когато то си отиде от само себе си.

Изминали бяха трийсет и три години. Защо тя имаше това странно усещане, че спокойно разхождайки се по терасата в червената си рокля, отиваше на среща, назначена ѝ още тогава?

Стаята на Едуард беше в другия край на къщата. Както нейната спалня, тя имаше широки френски прозорци, гледащи към морето. Външните кепенци бяха отворени, вътрешните — затворени, но не зарезани, вероятно за да възпират комарите и другите насекоми, защото завесите бяха дръпнати и все още имаше светлина.

Жислен застана на известно разстояние. Все още нямаше достатъчно кураж, за да направи нещо повече. Разбира се, нямаше намерение да пристъпва дебнешком по коридорите на къщата и да чука по неговата врата.

Стоя там може би десет-петнайсет минути. Едуард не се появи. Роклята ѝ беше от тънка коприна и започна да ѝ става хладно. Видя, че една сянка се приближава към жалузите на кепенците, и точно реши, да рискува и да извика неговото име, когато чу Едуард да казва нещо неразбираемо, на което Кристиан отговори. Тогава тя повече не се колеба. Внимателно и тихо отиде до притворения прозорец и когато беше достатъчно близко, започна да слуша.

Вътре, в стаята Кристиан беше застанал до вратата с Пруст под мишница. Едуард седеше на масата, отрупана с книжа, добре подредените им купчини бяха недокоснати.

Кристиан гледаше към книжата на своя приятел и клатеше глава:

— Знаех, че няма да заспиш и мога да се хвана на бас, че няма да свършиш никаква работа. Мили боже! Каква вечер! Помислих, че се нуждаеш от малко ободряване.

— С други думи, искаш едно бренди. Добре, седни, ще ти дам.

Кристиан седна, той протегна дългите си крака, кръстоса ги и силете ръце под главата си.

— Господи. Във всички случаи ще бъде по-добре, когато старата вещица си отиде. Може би ще успеем тогава да си починем. Тази вечер за малко имах чувството, че вечерям с Борджиите, не мислиш ли? Какво ѝ става на Луиз?

— Много неща. — Едуард вдигна рамене. — Нито едното от тях не е ново. Трябва само да си търпелив и любезен, ако успееш.

— О, господи. Добре, ще направя усилие. — Кристиан пое чашата, връчена му от Едуард. Той изгледа приятеля си и изкриви лице. — Сигурно знаеш какво не е в ред, предполагам. С теб, искам да кажа. Дойде ми на ум тази сутрин. Ти знаеш, че Елен е във Франция, това е, нали? И не само във Франция, но много близо — един час с кола по крайбрежието — още по-малко, ако ти караш. Ти си тук, а тя е в Кан, и това влошава нещата. Не е хубаво да ме гледаш така и да се мръщиш, защото нямам намерение да ти обръщам внимание. Аз съм укрепен с червено бордо и Пруст, и не мога да бъда залъган.

— Не е точно това. — Едуард седна срещу Кристиан. — Има и други неща. Може би времето минава. Хората говорят безброй неща. Съжалявам, Кристиан. Зная, че не съм много добра компания.

— Не, не си — бодро се съгласи Кристиан. — И знаеш ли защо? Защото не можеш да понасяш инерцията — никога не си могъл. Тя е неестествена за теб. Ти сам се насилваш с нея, но причини, които нямам претенцията, че разбирам, и сега ти е дошло до гуша. Ти губиш вяра — Пруст е много добър по отношение на вярата. Между другото, трябва да го прочетеш отново. Във всички случаи — той седна и се наведе напред, — мисля, че трябва да забравиш всичко това. Или просто да решиш и да приемеш, че всичко е свършено, или да извършиш нещо позитивно. Грабни се с тази твоя ужасна кола, карай я право в Кан или където и да е тя, влез и кажи: „Елен, аз съм тук. Идваш ли с мен или оставаш?“ — Кристиан се засмя. — Не намираш ли, че това е добър сценарий?

Въпреки желанието си, Едуард също се усмихна:

— Има своите привлекателни страни, приемам. В него има известно безразсъдство и превзетост, които ми харесват...

— Разбира се, че ти харесват, защото ти си безразсъден и превзет. Ами, поне безразсъден. Когато искаш да бъдеш, а ти искаш

сега да бъдеш, така че, защо не?

— Защото реших да не го правя. Това е. Трябва да бъде неин избор. И във всеки случай, ти забравяш някой и друг детайл.

— Съпругът, искаш да кажеш. — Кристиан направи презрителен жест. — Така, какво за съпруга?

— Кристиан, стига. Зная, че искаш да ми помогнеш, но бих предпочел да не го правиш. Просто остави. Не желая да говоря за това.

— Което е половината от нещастieto.

Кристиан пое глътка от своето бренди. Запали една от своите цигари „Блек рашън“, и те останаха известно време в мълчание. Накрая Кристиан погледна и с по-различен, с по-малко насмешлив тон каза:

— Вярa ли губиш, Едуард, или надежда, или каквото и да е, което те крепеше през цялото това време? Кажи ми.

Едуард рязко се изправи и се обърна, той отиде към прозореца и после се обърна отново.

— Понякога — каза той. — Да, понякога я губя. Не е лесно да продължаваш да вярваш в нещо, когато нямаш нищо, което да те стимулира. Освен спомените. И упорството, разбира се. — Той тъжно се усмихна на Кристиан, после се върна към своето кресло.

— Но ти не се предаваш — каза веднага Кристиан.

Едуард поклати глава:

— Не, не се предавам. Може би не мога. Това би било като... Ами, би приличало като да предам себе си, това е. Не мога по-добре да го обясня.

Те се погледнаха и след малко Кристиан въздъхна:

— О, добре — каза той. — Разбирам. С изключение на това, че аз никога не съм бил силен в постоянството, както знаеш. Такава пеперуда...

— Ти си постоянен по свой начин — отговори Едуард.

Енергично, малко прекалено бързо и защото беше твърде много англичанин, а и започваше да се обърква, Кристиан каза:

— О, по дяволите, може би си прав.

Той загаси цигарата, изпи брендито и стана.

— Така или иначе, стига с това, достатъчно съм стоял буден, отивам да спя — той погледна часовника си. — Минава полунощ. Надявам се, че сега си спасен от Жислен, нали? Тя гледаше доста лудо

след вечерята, знаеш, самото олицетворение на климактериална сласт. Беше твърде заплашително. Но не мисля, че нощните посещения са в нейния стил, макар че човек никога не може да бъде сигурен, не е ли така?

— Кристиан...

— О, между другото — какво става между теб и нея? Видях погледа, който разменихте този следобед, когато Луиз се измете. Ти и Жислен. Беше доста конспиративно. Ако не бях напълно сигурен, че дори и със старомодния си вкус на католик, ти не би се разпрострял до прекалено гримирани хищници на определена възраст, щях да бъда доста подозрителен...

— Кристиан, гледай си своята работа, нали? Познавам Жислен отдавна, работили сме заедно, и така се случи, че тя наскоро ми беше много полезна в нещо, свързано с майка ми, а не с теб.

— О, разбирам. Това е мистерията. Но точно колкото си наясно, че тя има известни намерения по отношение на теб.

— Кристиан, не бъди смешен.

— Ти може да го намираш смешно — отговори бързо Кристиан.
— Тя — не.

— Сигурен съм, че грешиш. Ти подценяваш Жислен. Тя може да е всякаква, но не е глупава. Ти знаеш много добре, че аз никога не съм й давал и най-малкото основание да си въобразява...

— Кой се нуждае от причина, за да си въобразява? А ти, мой скъпи Едуард, след като не си глупав, можеш да бъдеш съвсем необикновено тъп.

Настъпи тишина. Двамата се погледнаха, после Кристиан започна да се смее. Устните на Едуард леко се извиха.

— Ами, аз искрено се надявам, че грешиш, това е.

— Не греша, никога. Имам непогрешима интуиция за тези неща.
— Кристиан приближи вратата, там се спря и лукаво погледна Едуард.
— И трябва да приемаш, че каквито и да бяха нейните мотиви по отношение на къщата, Луиз беше права, не мислиш ли? Ужасно добър вкус, и не се преструвай, виждам, че се сепваш...

— Добре, ужасен е — каза Едуард. — А сега, за бога, върви да спиш...

Тръшна се врата. Едуард седна, загледа се в книгата пред себе си, после приведе глава и я обхвана с ръце.

Отвън на терасата Жислен се измъкна на пръсти. Повръщаше ѝ се. Не вдигна никакъв шум.

Тя внимателно се облече за закуска. Сложи ленен костюм в черно и бяло, по-малко грим от обикновено. Погледна се в огледалото и чу гласа на Кристиан: „Прекалено нацапана, климактериална.“ Ужасен, извратен, малък ексцентрик! Колко го мразеше. И колко тя мразеше Едуард дьо Шавини, винаги любезният, винаги галантният Едуард, който не каза нито една дума в нейна защита. Това я нарани повече от коментарите на Кристиан. Едуард, който ѝ се присмиваше.

Закуската беше сервирана на терасата. Жислен първа беше там, чакаше. Луиз беше в леглото. Тя никога не ставаше преди дванайсет на обед. Нищо не би могло да помръдне Жислен, докато не видеше Едуард, докато не му кажеше изречението, което беше упражнявала половината нощ. Тя почопли един кроасан, изпи две чашки кафе и накрая, за своя наслада видя двамата, Едуард и Кристиан да идват с бавна стъпка по терасата. В присъствието на неговия приятел, си помисли тя, дори е по-добре.

Те седнаха на масата. Едуард беше в кремав ленен костюм. Беше добил тен, изглеждаше красив, много по-малко уморен от предишната вечер.

— Добро утро, Жислен...

— Такъв ден... — Кристиан седна и повдигна лице към слънцето.

Жислен чакаше, усмихвайки им се, с надигаща се болка и злоба.

Тя взе нов кроасан, отчупи малко парче и докато Едуард говореше, започна да го маже с мед.

— Можем да отидем да наблюдаваме играта с топки, да обядваме да караме сред хълмовете...

— Каквото и да е, стига само да не доближаваме плаж. Имам антипатия към плажовете...

— Кога трябва да си тръгнеш, Жислен? Колата ти тук ли е?

Едуард, бидейки отново любезен, се преструваше на загрижен. Жислен го изгледа с омраза.

— Колата ми е тук и трябва да тръгна след минута. Ще отида да се срещна с един приятел, той е търговец на недвижима собственост,

продава и купува вили по крайбрежието. Казва се Густав Нервал. Срещал си го, може би?

Разбира се, помисли тя, идеята да се срещне с Нервал не беше наистина ѝ хрумвала преди, но можеше да го направи. Да. Нервал, той поне не е лицемер.

— Името е известно... — Едуард поклати глава. — Не, не мисля, че съм го срещал.

— Той е очарователен човек. Би го харесал. О, и аз почти забравих, знаеш ли... Нещо съвсем необикновено — тя замълча. — Той даде малка вечеря наскоро в „Кеп“ за хората на киното. Аз отидох и знаеш ли, там срещнах една твоя приятелка.

— Моя приятелка? — Едуард стана много сдържан.

— Помниш ли, Елен? Жан-Жак и аз я срещнахме веднъж у вас, на Лоара преди много време в 1959, не беше ли?

Сега и двамата мъже гледаха към нея. Жислен почувства своя триумф. Продължи да говори със съвсем обикновен тон.

— Елен Харт се казва сега. Тя прави филми, знаеш ли. Едно съвсем ново лице, така чух, но нали тя е толкова красива. Дори сега е по-красива, отколкото си я спомням, и толкова мила. Много е пораснала. Аз я харесвам изключително... На вечерята седях до нейния съпруг. Един много хубав млад мъж. Много очарователен. Беше дори трогателно, наистина — те са лудо влюбени. До степен, че не могат да отделят очи един от друг. И имат дете — хубаво малко момиченце. Как времето минава!

Тя спря и леко се намръщи:

— Аз ѝ напомних, че сме се срещали, разбира се и — знаеш ли, Едуард, тя въобще не можа да си спомни? Не можа да си спомни за мен, не можа да си спомни за вечерята — дори, когато аз споменах твоето име, за момент изглеждаше съвсем равнодушна. После дойде някой друг, така че няха възможност да говоря повече с нея. Очаквам, че по-късно си е спомнила — би трябвало. Беше толкова хубава вечер тогава в Лоара и аз винаги мислех... Но, съвсем младите са такива, нали? Намирам, че е застрашителен начинът, по който те заличават миналото, когато за нас то изглежда толкова близко... Ето, ти си тук, и аз мислех, че би искал да знаеш, че съм я видяла.

Тя бутна настрана своята чиния и стана.

— Сега трябва да бързам. Вършейки всичко това за Луиз, бях принудена да изоставя много други неща. Кристиан, недей да четеш толкова много! Едуард, беше толкова приятно да те видя и аз съм сигурна, че Луиз... Добре! Няма да говорим за това сега.

Тя вдигна ръка:

— Довиждане и приятен празник.

После тя се обърна и ги остави, изпълнена с гордост. Добре направено, свършено направено. Тя се надяваше, че думите ѝ го бяха сразили.

Густав Нервал, мислеше тя, като запали мотора на малката си елегантна кола, е едно подобрение на Жан-Жак във всички случаи. Не е съвсем „красивият идеал“, но все пак... Нервал, защо не?

Кристиан и Едуард слушаха шума на нейната кола, докато изчезна в далечината.

Кристиан каза:

— Тя лъже. Едуард, тя е глупава, отровна курва, и тя лъже.

— Защо ще трябва да лъже? Тя всъщност не знае нищо за това. Срещна Елен веднъж, аз никога не съм споменавал пред нея за Елен, никога.

— Дори и така да е, тя лъже. Тя се забавляваше прекалено много, докато говореше...

Настъпи тишина.

— Така ли? — каза Едуард накрая. — Би могла. От друга страна, би могло да бъде истина. Знаех това, струва ми се, че винаги съм го знаел.

Той се беше изправил, когато Жислен напусна, сега отново седна. Кристиан отвори уста да протестира, а Едуард с неочаквана свирепост, която стресна Кристиан, извика:

— Не, Кристиан...

Кристиан замълча. Едуард наля кафе. След няколко минути, неспособен да се сдържа повече, Кристиан избухна:

— О, за бога, Едуард. Защо трябва да си такъв? Защо не можеш, ох, не зная, да се ядосваш, да говориш, да ми кажеш какво чувстваш, какво мислиш, да излезеш и се напиеш? Кое по дяволите би било по-добре от това, от тази ужасна тишина, от това затваряне в себе си...

— Добре.

За изненада на Кристиан, Едуард бутна стола и се изправи.

— Добре, много добре. Хайде да отидем и се напием. Защо не? Много отдавна не съм го нравил. Ако не съм способен да говоря, предполагам, че съм способен да се напия. Нека да направим точно това, Кристиан.

На връщане от Ница щяха да вземат самолет. Филмовият фестивал беше свършил. Лимузината беше широка, но нямаше климатична инсталация, беше много топло. Отзад седеше Чад, който си тананикаше. Левис мълчеше, а Елен се взираше през прозореца.

Когато приближиха летището, те спряха на светофарите и една кола приближи отзад. Елен първа чу нейния мотор — отчетлив, пълногърлен рев. После от страна премина дълга черна спортна кола — един астън мартин.

Като че сърцето ѝ спря да бие. Тя се наведе, проточвайки врат, но това не беше колата на Едуард. Тапицерията ѝ беше различна и я караше някакъв непознат. Светлините се смениха, астън мартинът без усилие ги надмина, тя видя, че имаше швейцарска, не френска регистрация.

Опря глава на стъклото и затвори очи. Стресът, който преживя като видя колата, разруши обичайната ѝ отбранителна система и за момент цялото ѝ съзнание беше запълнено само с Едуард. Тя чу гласа му, усети докосването му, миризмата на тялото и на косата му. Той беше по-близо до нея, отколкото когато и да било от момента, в който го беше напуснала, по-близо дори от колкото в онази нощ, когато се беше измъкнала от хотела и стоя на улица „Сен-Жулиен“ в Париж. Любовта, която изпитваше и копнежът бяха остри, болезнено остри и те я оставиха толкова откъсната и замаяна, че за миг забрави къде беше, коя беше и какво точно се беше случило.

На летището ги забавиха фотографии. „Пряк път“ току-що беше награден със „Златната палма“. Елен беше получила наградата за най-добра женска роля. Фотографите се блъскаха, за да снимат Чад Анджелини. Те забравиха да се приближат до Елен. Левис остана отзад, един непознат.

Фотографите закрепяха на Елен на френски, английски и италиански: светкавици светлина и светкавици от звуци. Те ставаха все по-развълнувани. — Тя сякаш не ги чуваше.

Накрая, Чад я хвана за ръката.

— Те искат да им се усмихнеш — каза той. — Слушай, не чуваш ли. Те искат да ти кажат нещо.

— Какво? — тя го гледаше празно. — Какво? Какво казват?

— Същото, което винаги съм казвал — отговори Чад. — Ти си звезда.

И той леко притисна с един от ноктите си меката кожа на ръката ѝ.

— Ти се държа отвратително, безсмислено, егоистично. Целия ден и половината нощ не се прибра. Чух ви, когато се върнахте. Сигурно са те чули в Сен-Тропе. Бяхте пияни и двамата. Кристиан пееше.

Луиз се беше изкривила от гняв. Едуард беше повикан в нейната стая, в която имаше признаци на опаковане.

— Аз си отивам. Днес се връщам в Париж. Ти можеш да останеш или да си отидеш, както искаш. Но преди да излезеш, любезно ще ми обясниш какво точно се е случило и няма да ме залъгваш с усуквания и извинения. Аз искам... Аз искам да зная точно какво се е случило с Филип. Къде е той? Защо си го уволнил? Защо не мога да го видя? Опитвах се да телефонирам у дома му, а там никой не отговаря. Няма никой, няма дори и прислуга... Аз настоявам да зная, Едуард. Настоявам. — Тя почти плачеше.

— Майко...

— Аз искам да зная, Едуард! Не желая да се отнасят така с мен, като че ли съм дете. Как се осмели да направиш това! Как дръзна...!

— Много добре. — Едуард я погледна и видя, че тя трепереше... Заболя го главата, заболя го цялото тяло, светлината заслепяваше очите му. Той беше небръснат и напиването предишния ден беше безсмислено. След него той се чувстваше по-опустошен от преди, по-отдалечен от самия себе си, отдалечен от живота и на всичкото отгоре, в този момент, отдалечен от своята майка. Гледаше я и дори не изпитваше гняв, само студено отвращение и може би поради това ѝ

каза какво се беше случило, какво беше направил и защо. Каза ѝ го просто и директно, отколкото би го направил при друг случай.

Когато започна да говори, Луиз седна. Поне веднъж тя не го прекъсваше, а слушаше.

Когато свърши, тя скочи на крака и за миг на Едуард се стори, че щеше да го удари.

— О, глупако! Как можа да направиш това, как можа? Как дръзваш да се месиш? Как дръзваш да взимаш такива решения, без дори да говориш с мен, без дори да ме попиташ! Знаеш ли какво направи? Разбираш ли? Не, разбира се, че не. Защото си прекалено сляп, прекалено арогантен и прекалено глупав...

— Слушай, майко. Това, което направих, беше за добро. То може да е неприятно, но ти ме попита да ти го кажа и аз ти го казвам. Дъо Белфор е използвал моята компания и също така е използвал и теб...

— Мислиш ли, че аз не зная това? — отвърна тя с треперещ от възмущение глас. — Мислиш ли, че съм толкова глупава? Предполагам, че така мислиш. Но не съм. Не съм, чуваш ли? Аз знаех точно какво представлява Филип дъо Белфор и го знаех от първия път, когато го срещнах. Но не ме интересуваше. За мен нямаше значение какви бяха неговите мотиви. Ако той искаше парите ми, ако искаше моето влияние, какво от това? Той не беше първият, който иска тези неща. Това, което имаше значение, беше, че той е там. Той ми купуваше малки подаръци. Изпращаше ми цветя. Обаждаше ми се по телефона. Изпращаше колата си да ме посрещне. Когато бях с него, аз отново се чувствах млада и се радвах. Бях щастлива...

— Мога да си представя, майко, че ако това е всичко, което ти трябва, за да бъдеш щастлива, ти ще бъдеш отново щастлива много скоро...

Тогавя тя го удари. Един остър кратък удар през лицето. Трябваше ѝ да се надигне, за да го направи, после отстъпи от него, с падащи от очите сълзи. От главата до петите тя трепереше от ярост.

— Ти не можеш да разбереш. Ти не можеш да разбереш. Ти не разбираш любовта и никога няма да я разбереш. Ти нямаш сърце и въображение, Едуард. Жан-Пол струваше колкото хиляда като теб, въпреки всичките си недостатъци, затова го обичах, затова всички жени го обичаха. Защото беше открит и мил, и щедър, и забавен — не като теб. Каква жена би те пожелала, освен заради името и

положението ти? Нито една. Би било все едно да е омъжена за машина, за автомат...

Едуард отстъпи крачка назад.

— Това не е вярно. Ти не трябва... Това не е истина. Изобел...

— О, Изобел! — Луиз тръсна глава. — Дори с Изобел ти не беше много добър...

Едуард се спря. За миг той отново се почувства дете. Луиз винаги беше имала голямата способност да го засегне там, където бе най-болезнено за него и да го доведе до състояние, когато болката и гневът така се смесваха, и така го разтърсваха, че беше неспособен, да говори. Луиз видя, че го е засегнала. Триумф и злоба се появиха по лицето ѝ. В този момент той съвсем ясно го разбра, после устата на Луиз се издаде в едно малко, болезнено „О“.

— Той беше последния ми шанс — каза тя. — Аз вече не съм млада. Филип беше „Моят последен шанс“, и ти го развали така, както развали моя живот, така както разваляш всичко... Мразя теза това, Едуард! Мразя те. И никога няма да ти простя...

Само за миг в очите ѝ блеснаха в сълзи, страните ѝ порозовяха и тя сякаш подмладя. Погледът на Едуард се замъгли, той отново я видя да влиза в детската стая, миришеща на рози, чу крехкия ѝ смях. Прокара ръка пред очите си и видението изчезна.

— Твоят шанс беше моят баща — каза той със студен глас. — И този шанс ти захвърли.

Обърна се и напусна стаята. Луиз започна да се смее.

Излезе от къщата, през терасата и надолу към плажа, и там, съвсем внезапно, като че ли изникнала отникъде ме се яви Елен. Той цялостно я почувства и знаеше, че тя е наблизо. Чу гласа ѝ, усети докосването ѝ, изпита миризмата на кожата и косите ѝ. Това стана безволево усилие от негова страна и той се съпротиви. Преди една минута беше изпълнен със заслепяващ гняв и болка, а следващата тя беше тук. Тя избърса Луизините думи и той отново доби старата абсолютна увереност и старото абсолютно спокойствие.

Страхуваше се да разучава тази увереност, страхуваше се да я анализира по някакъв начин. И гледайки над водата, бързо си каза: „Да бъде“.

Почти очакваше, че това възстановено спокойствие нямаше да трае дълго. Ще бъде в него само за кратко и после, точно както преди, ще изчезне. Но не беше така. Като че ли беше стигнал някаква най-ниска точка, откъдето сякаш нямаше къде по-ниско да пада, и тогава, точно когато беше в отчаяние, се случи нещо чудотворно, като че ли беше издигнат нагоре. Кристиан беше казал, че цярът е голямото нощно пиене. Сега Едуард мислеше, че може би отчасти беше така и отчасти сцената с Луиз. Нейните обвинения бяха толкова злостни, че по някакъв начин го накараха да се усети освободен.

— Аз видях другото лице на любовта. Може би това беше — каза той на Кристиан и той се намуси, като отбеляза, че това беше страна, която за нещастие, той виждаше.

Кристиан беше объркан от промяната в Едуард. Първоначално я посрещна с одобрение, после, когато напусна Сен-Тропе, и изминаха месеци, вече не беше на същото мнение.

Кристиан беше изцяло за промяна, постоянството го правеше неспокоен. Той искаше кризата да бъде преодоляна, но желаше друга криза да заеме нейното място.

Той срещна Едуард това лято в Париж и Лондон. Срещнаха се веднъж и когато техните посещения на Ню Йорк съвпаднаха. Видя, че неговият приятел възвръща своята енергия и целенасоченост, забеляза странното му спокойствие. Радваше се, че Едуард изглеждаше пощастлив, но все още нищо не беше променено, нищо не бе разрешено и външната увереност на Едуард нямаше своето вътрешно основание. Беше започнал да губи търпение по отношение на всичко това. Едуард ставаше все по-незаинтересован, беше му го казал, а когато Едуард се беше усмихнал и беше отговорил „не“, означаваше да вярва в предопределеността на съдбата.

— Началото на края — произнесе той. — Едуард, ти трябва рязко да се отърсиш.

Тогава Кристиан току-що се съвземаше от една от своите кратки и размирни любовни връзки. Едуард, който знаеше това, прояви търпение и замълча.

ЕЛЕН И ЛЕВИС

Лос Анджелис

1964

— И така, той ме накара да легна. Точно там. Беше мръсно. Навсякъде имаше хлебарки и мръсни чинии — никой никога не миеше чиниите. Той ме накара да легна на земята и си сложи ръката на устата ми, за да не мога да викам. И после ми направи това. Моят собствен втори баща. Майка ми беше също там, в съседната стая, но беше безпаметно пияна. Не зная. Никога не съм я питала дали е чула, защото се страхувах. Никога не ѝ казах каквото и да е. Бях само на дванайсет години.

Стефани Сандрели пое дълбоко дъх. Беше заковала очите си в Елен. Поглади полата си, после сложи ръце върху внимателно сгънатите си като на благовъзпитано дете колене.

— Не дълго след това аз избягах от Чикаго. Беше ми дошло до гуша. Не можех да понасям.

Елен се намръщи и внимателно напомни:

— Мисля, че каза, че си живяла в Детройт, Стефани.

— Първо беше Детройт, после Чикаго. Ние се местехме. Ние винаги се местехме — тя замълча. — Да отида ли да видя дали са готови вече за теб? Няма да се бавя. Ти чакаш от часове...

— Стефани, всичко е наред. Когато са готови, те ще...

— Окей, нямам нищо против, няма проблем...

Стефани излезе от каравана преди да може да я спре, и Елен въздъхна. Когато тя отвори и затвори вратата, влезе вълна от топъл въздух. Туксън, Аризона. Навън температурата беше четирийсет и два градуса и щеше да се повиши през деня. Вътре климатичната инсталация се задъхваше. Друг щат, друг филм, друг фургон, друга роля. Смяна на мястото и на щата. През миналата година прави снимки в Лос Анджелис, в Ню Йорк, в Масачузетс и в Дакотите. А сега е в пустинята на Аризона за нови четири седмици.

Днес беше в очакване да умре под дъжд от куршуми до остатъците на една кола и в прегръдките на своя любовник. Беше три

следобед, имаха някакъв технически проблем и тя чакаше да умре, откакто влезе, за да бъде гримирана в шест часа сутринта. „Бягствата“, под режисурата на Грегори Гертц, когото хората определят като втори след Чад Анджелини, с оригинален сценарий, написан от един приятел на Левис, след като беше преработен пет пъти от пет различни автори. Стана добър сценарий и с хубава роля. В едно отношение Грег Гертц не приличаше на Чад. Бяха вече изостанали поне с два дни. Тя мислеше, че могат да прехвърлят и седмица.

На тоалетната масичка пред нея беше снимка на Кет, която ѝ изпрати Мадлен. Беше направена по случай четвъртия рожден ден на детето. Кет беше в градината на тяхната къща в Лос Анджелис, гордо седнала върху съвсем новото колело, което Елен беше уредила да ѝ бъде изпратено и се усмихваше. Елен погледна снимката и почувства, че ѝ се плаче. Кет изглеждаше толкова горда, толкова доволна, а тя самата не беше там. Трябваше да води битка, за да има време да се прибере у дома, и когато и да загубеше битката, а това често се случваше в бъркотията на снимачните разписания, обсъжданията на сценариите и рекламните кампании, тя се усещаше виновна, точно както сега. Велосипедът беше чудесен, но Елен не беше там, за да ѝ го даде.

Нова вълна от топъл въздух, врата се отвори, и лицето на Стефани Сандрели се появи там.

— Петнайсет минути — каза тя. — Джак мисли петнайсет минути, не повече. Поисках от Кетрин да ти изпрати малко чай. Сега трябва да вървя за една проба...

— Стефани, не искам никакъв чай, аз...

Вратата отново се затвори. Елен изпита раздразнение. Тя се наведе през прозореца на фургона и започнала наблюдава как Стефани се олюлява по пътя край другите фургоци, покрай генераторите, проправяйки си път между съоръженията и кабелите. Група излегнали се, допълнително наети мъже се обърнаха и я изгледаха, докато преминаваше. Един от тях сви устни и подсвири. Бедрата на Стефани се полюляваха в тясната ѝ пола, гърдите ѝ подскачаха, а тя като че ли съвсем не съзнаваше ефекта, който произвежда. Сега, когато ѝ стана ясно, като че ли не ѝ беше приятно. Погледна през рамо към мъжете и забърза. Бляскавият платиниум на нейната коса се скри от поглед. Чикаго, Детройт, помисли Елен, имаше ли някаква истина във всичко

това? Стефани имаше малка роля в този филм — четири реда, не повече, но и няколко шумни появявания. Тя още от самото начало се беше привързала към Елен, и Елен, в началото беше засегната, после се забавляваше и беше заинтригувана, сега нямаше сърце да се отърве от нея. Когато стояха в студиото, Стефани се въртеше около ресторанта, очаквайки Елен да влезе там. Започна с изпълнението на малки поръчки за шивача на Елен, за перуките, за грима ѝ. Носеше и донасяше, поемаше послания, отговаряше на телефонните обаждания: „Няма проблем“, беше нейният постоянен рефрен. „Нямам нищо против, това е удоволствие“...

Когато нейните услуги не бяха оползотворявани по този начин, тя се настаняваше на някое място, откъдето можеше да наблюдава Елен и просто стоеше, взряна в нея с широко отворени очи, без да пропуска нищо, подобно на дете при първото му посещение в театъра на чудесата. Екипът и някои от другите актьори ѝ се присмиваха. Стефани беше мишена за всичките им шеги. Тя беше толкова мила, толкова изпълнена с добри намерения, толкова привързана към звездата и в същото време толкова ограничена. Елен я съжеляваше — така стана, когато за първи път заговориха, а после, когато слушаше Стефани, тя все повече се очароваше. Изричаните със затруднение изповеди, задъханият, приличащ на детски глас, в противоречие с добре оформеното, закръглено тяло. Нейният начин на говорене със сведена глава, срамежливо поглеждайки от време на време и фиксирайки Елен със своите големи, стреснато сини очи. Тя предизвикваше любопитството на Елен, която я наблюдаваше, питайки се дали би могла да усвои този начин на говорене, тези характерни жестове, питаше се дали би могла да я играе.

По-късно, когато пристигнаха на местоработата, започнаха да ѝ липсват някои дребни, незначителни неща: веднъж калъп сапун, който тя употребяваше, друг път, носна кърпичка, превръзка, с която си прибираше назад косата, когато си мажеше грима. На следващия ден — червило. От начало не обърна внимание, дори не свърза изчезването на предметите с постоянното присъствие на Стефани, докато един ден вместо с обичайното си бледорозово червило, Стефани беше изрисувала устните си в съвършено различен цвят. Елен го позна и каза „О, Стефани, моето червило“, преди да успее да се въздържи. А Стефани стоеше насреща ѝ със смешно гордо изражение на лицето.

— Вярно е — каза тя. — Аз взех всички онези неща. Не мога да се спра. Не исках да направя нищо лошо. Просто исках да бъда ти.

Елен я изглежда ужасена. После, след кратко мълчание, тя внимателно каза:

— Стефани, нямам нищо против, няма значение. Но е глупаво, знаеш ли? Защо ще искаш да си аз? Не можеш ли да бъдеш самата себе си?

— Да бъда себе си? Кой би ме желал, ако съм аз? Аз съм никоя. Аз съм игра. Ти си Елен Харт...

И точно така наистина се започна. Разговорите във фургона ден след ден, безкрайното отегчение на чакането. Еднообразието на снимането, неизбежното безкрайно чакане Стефани прекарваше в разказване на своите истории, а Елен слушаше. Вторият баща, майката, приятелят, фотографът, който пръв забелязал възможностите на Стефани. Позирането гола, от което Стефани сега се срамуваше, решението ѝ да отиде в Холивуд. Съдбовната среща в нощта на едно парти с възрастен посредник.

— Той веднъж ме заведе до Кан, за филмовия фестивал. Това беше в годината, когато ти получи наградата. Никога няма да я забравя. Това беше най-хубавата година в моя живот. Той сега е мъртъв.

Елен слушаше очарована. Отначало мислеше, че пълната предсказуемост на историите толкова я поглъщаше и начинът, по който те неизбежно следваха развитието на всички други подобни истории, известни и от милион списания и от вестникарските притурки. Беше същото, ако прибавиш или отнемеш по нещо, както историята на Мерилин Монро, предполагаше тя, по която Стефани очевидно се беше оформяла, и на която тя страстно държеше.

— Аз съм гледала всичките ѝ филми, всеки един от тях и когато тя плачеше, и аз плачех. Плаках всеки ден в продължение на една седмица.

Елен сравни това с противоположната реакция на Чад по повод смъртта на актрисата. Когато чу новината, той каза: „Тя във всички случаи щеше да умре. Това е хубаво за теб. От сега ти ще престанеш да бъдеш звезда и ще се превърнеш в легенда. — Той се изкиска — Знаеш, че те са ненаситни, нуждаят се от заместник“.

Но тъгата на Стефани изглеждаше искрена. С времето Елен започна да забелязва, че имаше нещо, което не беше в ред с нейните

истории — малки несъобразности, както днешната, и това я тревожеше. Стефани започна да подозира и да се поправя. Може би нещо от това трагично минало да беше вярно, но известна част от него, Елен започваше все повече да се убеждава, беше измислено.

Тя никога не го каза директно на Стефани, защото знаеше, че това ще я засегне. Стефани вярваше на своите собствени приказки и тогава Елен разбра какво я влечеше към момичето, разбра причината за своето предразположение.

Не беше ли правила и тя съвсем същото? Елен Харт, с нейното смътно, неясно и обаятелно европейско минало — тази Елен Харт толкова измислена, колкото и Стефани Сандрели.

Когато това за първи път ѝ хрумна, то разтревожи Елен и тя се освободи от мисълта за него. След това обаче, каквито и истории да се появяваха във вестниците, написани от журналистите за нея, тя не им вярваше. Тя знаеше коя е... И тогава започна да се учудва. Дали наистина беше така? Беше ли тя винаги напълно сигурна в себе си, къде истината преминаваше в измислица?

Понякога се чувстваше съвсем сигурна. Когато се намираще вкъщи, в Лос Анджелис при Каси, която вече от три години беше при нея, тогава бе сигурна в собствената си идентичност. Нейното първо действие, когато получи целия си хонорар за първия си филм, беше да върне на Каси парите, които ѝ дължеше. След това те останаха във връзка и когато Каси ѝ писа, че фризьорският салон вече ѝ идва много и има намерение да го продаде, Елен веднага я помоли да дойде и работи за нея в Лос Анджелис. Това беше решение, за което тя никога не съжаляваше и привързаността ѝ към Каси стана още по-голяма. Може би до известна степен Каси беше заела мястото на майка ѝ. С нея тя се чувстваше така свободно, както с никого друг. С нея тя можеше да разговаря за миналото. Каси ѝ четеше на глас писмата, които получаваше от приятели от Оринджбърг, и чувството на Елен коя е тя самата, се утвърждаваше. Югът, фургонът, нейната майка, усещането да си беден — всичко това се връщаше в нея толкова остро и толкова живо.

В други моменти нейното детство ѝ се струваше много отдалечено — една измислена страна. Левис не знаеше детайлите от нейните предишни отношения с Каси. Каси не знаеше истината за

нейните отношения с Левис. Съществуваха все още части от нейното минало, за които Елен не беше говорила на никого.

Истината не беше лесно нещо. Имаше пластове върху пластове от истини толкова смесени с лъжи, че понякога Елен се страхуваше и не си спомняше вече добре, както Стефани, коя истина на кого беше казала и коя лъжа. Понякога, когато беше с Каси, си мислеше: „Аз съм Елен Крейг“ и виждаше дългата верига от връзки между момичето, което е била и жената, която е станала. Но, друг път ѝ беше трудно да намира тези връзки. Губеше усещането каква е била и не можеше да свърже онази личност с личността, която е сега. Защото сега имаше обществена идентичност: тя беше Елен Харт, която представляваше бариера между самата нея и другите хора. Когато я гледаха, те сега не виждаха в нея Елен Крейг, която беше израснала в бедняшкия квартал. Те виждаха знаменита и преуспяла жена, очевидно осигурена, очевидно независима, родена за живот не по-различен от този, който водеше. Беше станала знаменита не само заради своите изпълнения, но и поради други тривиални неща. Заради вкуса си, заради дрехите, които носеше, за известната сдържаност в маниерите си, която се тълкуваше като студенина, дори заради факта, че необичайно за Холивуд тя никога не бе видяна с друг мъж, освен с нейния съпруг. Дори и най-енергичните клюки не можеха да разпространят отсенка от скандал.

Сега беше невъзможно да влезе някъде, без всички там да не знаеха коя е тя. Хората разбираха, че я познават преди да са я виждали. Тяхното мнение за нея, за или против, вече беше оформено на основата на видените филми или прочетените истории. Съществуваше репутацията ѝ, която стоеше като стена между нея и останалия свят — и там беше онази Елен, жената, която тя чувстваше, че наистина беше затворена от другата ѝ страна. Когато Чад се опита да изясни това пред самия себе си, каза: „И така, какво? Ти си знаменита. Какво мислиш, че се е случило?“

„Не това“, беше желала да отговори Елен. Но тя се срамуваше да признае, че е била твърде наивна. Никога не беше ѝ идвало на ум, че стане ли веднъж знаменита, ще престане да бъде свободна.

Някой почука на вратата на фургона. Беше уредникът, били вече готови за епизода. Елен се обърна към огледалото и се взря в собственото си лице. Коя беше тя?

Добре, днес тя беше Мария, едно малко градско момиче, бунтовничка, която бяга със своя любовник тийнейджър, при това бягството стига до ужасен край. Мария напуска живота, точно когато е започнала да пораста и умира внезапно и безсмислено в резултат на глупав спор — една караница между двама любовници, която става смъртоносна.

Тя познаваше Мария, беше я разпознала. Знаеше точно как Мария се движи, мисли и копнееше. Чуваше нейния глас и можеше да говори с нейния акцент. Знаеше всичко, от начина по който Мария се обличаше и си носеше косата до малките ѝ характерни жестове. Един от тях тя щеше да използва сега за изреченията, които Мария произнася преди да умре. О, да, тя познаваше Мария и я разбираше, дори ако самата не се разбираше и не можеше да се познае.

Тази мисъл както винаги я успокои. Тя почувства отново онази удовлетвореност и увереност, която най-напред откри в Рим, работейки в „Нощна игра“. Тя се изправи, отвори вратата и тръгна по стъпалата на фургона. Стефани се беше върнала на обичайното си място и наблюдаваше. Когато Елен мина покрай нея, тя се усмихна и ѝ показа, че стиска палци.

Елен стоеше на сянка, а хората се суетяха около нея. Някога подреждаше косите ѝ, някой докосваше грима ѝ. Отговорникът за специалните ефекти нагласяваше колана, скрит под роклята. Той съдържаше тънки пластмасови торбички с изкуствена кръв, уред, който щеше да ги накара да бликнат в точно определената секунда.

Елен не забелязваше тези, които се суетяха и я нагласяваха; тя се намираше на онова тясно място, в това преддверие на ада, между себе си и Мария, очаквайки момента, когато снимачният екип щеше да я остави сама и Мария щеше да дойде при нея.

Накрая те приключиха. Тя нетърпеливо тръгна към нейната черта и докато го правеше, забеляза Стефани само с крайчеца на окото си. Помисли си: „Разбира се, аз зная защо харесвам Стефани и защо я съжалявам. Тя е огледалният ми образ. Един изкривен образ, може би, но отражение все пак. Истина е: никоя от нас двете не знае коя е. Затова ли и двете искаме да играем?“

Тя стигна до своята черта. Вдигна глава и погледна наоколо. Разбитата кола, партньорът ѝ, държащ две пушки, пустинята,

простираща се в далечината, апаратурата, камерите, хората, но къде беше Мария?

Тя вдигна ръка към очите си, нажеженият въздух трептеше.

Грегори Гертц извика:

— Добре ли си, Елен?

— Какво? О, да, добре съм.

— Започваме снимането...

Чу се шум, камерата се върти, действие. Тя имаше да каже само два реда, после трябваше да се спусне напред. Бяха го упражнявали преди и тя сега го направи. Пушките бяха вдигнати, устройството в колана проработи навреме, ярката химическа кръв се разля и тя умря красиво.

— Чудесно — каза по-късно Грег.

Той прекоси и отиде при нея с озадачен израз на лицето. Погледна я, хвана ръката ѝ и после се обърна.

— Добре, хайде, оправи се Елен, и да го направим отново.

Тя умря красиво пет пъти. Но това беше Елен, която умираше, не Мария. Мария си беше отишла, тя нямаше да се върне при нея.

След петия път, Грег каза:

— Достатъчно. За днес прекъсваме. Във всички случаи, светлината не е както трябва. — После той отиде при Елен, вгледа се в нея с все същата озадачена бръчка между веждите. Сложи ръка около кръста ѝ и каза: — Толкова е горещо. Не се тревожи. Слушай, хайде да вечеряме заедно тази вечер.

Наближаваше шест, когато тя се върна във фургона. Нейният шивач си беше отишъл и хората от снимачния екип проверяваха детайлите за снимането за следващия ден. Най-накрая и те напуснаха и тя остана сама.

Чувстваше се уморена и потисната от неуспеха на сцената, раздразнена от своята неспособност да си го обясни. Очевидно, в миналото бе имала моменти, когато нещата не вървяха съвсем добре, когато не беше доволна от това, което беше свършила, но никога преди не беше изпитвала тази празнота, усещането, че се намира извън себе си, че наблюдава собствения си неуспех.

Ядосана, тя започна да изтрива грима си, и точно тогава, присягайки се да вземе топче памук забеляза, че снимката на Кет беше изчезнала. Тя объркана огледа тоалетната масичка. Снимката не беше там, тя я беше видяла само преди няколко часа... Размести шишенцата и бурканите, нямаше я. Наведе се, огледа пода, за да види, да не би да беше паднала, но не, нямаше я и там. Изправяйки се, тя помисли: „Стефани“.

Самата Стефани се върна пет минути по-късно, като внимателно подаде платинената си глава от вратата. Елен се обърна и студено я изгледа.

— Тук стоеше снимката на дъщеря ми, Стефани. На тоалетната ми масичка. Виждаше ли си я?

Стефани леко се изчерви под тежкия си грим. Наведе поглед, поколеба се, после влезе във фургона и затвори вратата. Отвори дамската си чанта, извади снимката и без да каже нещо я подаде на Елен.

— За бога, Стефани... — Елен се ядоса. — Спри да правиш тези неща, чу ли? Добре, ако искаш да вземеш назаем едно червило или нещо друго. Но не и снимката на Кет. Тя е моя. Това е лично. Моля те, повече не прави такива неща.

Стефани бавно повдигна глава. Тя срамежливо погледна към Елен:

— Съжалявам — каза тя накрая с шепнещ глас. — Знаех, че не трябва да го правя, знаех, че е лошо. Просто ей така. Тя е толкова хубава, нали? Нямаше да я задържа исках само да я погледам...

— Стефани, не ти ли идва на ум, че аз бих могла също да пожелая да я видя? Кет е моя дъщеря и ми липсва много, и аз искам тази снимка да стои тук, където мога да я гледам.

— Няма вече да го правя. — Стефани облиза устни. Те лъснаха с червилото на Елен. Елен въздъхна отчаяно и изтри остатъка от своя грим. Стефани остана неподвижна. Тя наблюдаваше Елен в огледалото. След малко, точно когато Елен се канеше да ѝ каже да си върви, тя тихо произнесе:

— Ти си толкова хубава. Ей така! Без всякакъв грим. Бих искала да изглеждам като теб, бих искала... Ти винаги изглеждах толкова студена, толкова елегантна. Бих искала да бъда такава. Бих искала да изглеждам красива и богата.

Елен се взря в своето отражение в огледалото. Тя не можа да измисли отговор. Стефани се засмя странно и кратко.

— Така или иначе — каза тя, — няма нужда да се тревожиш. Няма повече да те безпокоя. Имам само още една сцена — утре. После си отивам.

— Само една сцена? — Елен се обърна. — Но аз мислех...

— Да, и аз мислех така. — Стефани повдигна рамене. — Отрязали са всички тези сцени. Грег Гретц предполагам не ме харесва. Във всеки случай е окей. Имам известна работа. Току-що говорих с моя посредник. Той мисли, че може да ме вкара в някакъв вампирски филм. Вече го снимат в студиото, но едно от момичетата се е разболяло — тя замълча. — Той ми каза, че е за шест реда роля и сцената е с Питър Къшин. Предполагам, че това трябва да е окей.

— Стефани... — Елен изведнъж се разкая. — Аз ще дойда и ще те видя, преди да си тръгнеш, наистина.

Тя вече беше стигнала вратата на фургона, точно щеше да излезе, когато се спря и леко сви вежди.

— Е — каза тя. — Странно е, знаеш ли? Никога не съм мислила преди, но това е като че ли нещо фатално.

— Кое, Стефани?

— Ами, ти винаги държиш снимката на Кет точно тук, на тоалетната си масичка. Но никога не слагаш снимка на съпруга си. Не тук, всеки случай...

— Стефани, това не е фотографска изложба, това е гримьорна, място, където се работи... Защо трябва да имам снимка на Левис?

— О, не зная — усмихна се Стефани. — Аз бих я сложила, но предполагам, че ние с теб сме различни...

Тя леко махна с ръка и изтича по стъпалата.

— Искаш ли стейк? — Грег Гертц ѝ се усмихна над папката с менюто.

— О, стейк, каква чудесна идея — отговори му тя с усмивка.

Той се обърна към сервитьорката да поръча и Елен се облегна върху пластмасовата седалка. Животът на филмовата звезда! От писмата, които получаваше от своите почитатели, тя знаеше как повечето от тях си представяха този живот. Една безкрайна поредица от красиви ресторанти, шампанско, приеми, красиво обкръжение и изискани дрехи. Понякога и това беше част от него. Но това също беше

негова част — малко градче, на осемдесет мили от Туксън, затънтено в средата на пустинята. Бензиностанции, купчина къщи, железница и аутострада. Един град в средата на нищото, град, където хората се отбиват за кратко и който случайно има по-голям мотел.

Мотелът беше техният щаб, бяха го наели за времето на снимането. Той беше техният дом, техният клуб, техният ресторант по една проста причина — нямаха друг избор.

Тя се огледа: стените бяха покрити с безлични тапети, редица еленови рога, боядисана ламперия, бар, червени пейки. Би могло да бъде навсякъде из Америка. Беше по-малко, но не много по-различно от „Хауард Джонсън“, където Били я беше завел по случай нейния петнайсети рожден ден.

Обърна лице към прозореца. Тънко черно стъкло, зад него пустинята, но невидима. Тази нощ Оринджбърг беше по-близо и тя знаеше защо беше така. Приближаваше моментът, когато щеше да се върне. Почти беше подготвена, почти готова, трябваше да направи само няколко последни движения... За миг видя лицето на Били, после Нед Калвърт, и си даде сметка кое беше предизвикало спомена. Хотелският ресторант имаше „Мусак“. Той свиреше подбор от мелодии, последната беше „Синя луна“.

Грег Гертц каза нещо. Тя подскочи.

— Моля?

— Ти си на мили от тук знаеш ли? Казах: Как е Кет? — Той се поколеба. — И как е Левис?

— Кет е добре. Много добре. Изпуснах рождения ѝ ден...

— Зная това. — Грег Гертц я гледаше, без да сваля очи.

— А Левис, Левис е чудесно. Работи върху новия си ръкопис. Пише, знаеш. Върви му много добре, мисля — тя се поколеба. — Не желая да питам прекалено много, поне не докато той е по средата. Знаеш какви са пищеците...

— О, разбира се, нали всички ги знаем?

Грег Гертц леко се усмихна, но проникателните му очи не се отместваха от лицето ѝ. Елен се почувства неловко. Тя не обичаше да я разпитват за Левис, не обичаше да я карат да говори за него. Това беше третият сценарий на Левис. Първият беше прочетен от всички продуценти и режисьори в града и сега дремеше в папката на неговия посредник. Вторият беше подпомогнат от „Сфера“, но времето изтече,

а не се появи никакво предложение за продукция. Третият, върху който Левис работеше сега представляваше любовна история, наречена „Безкрайни мигове“. Левис беше обявил намеренията си сам да му стане продуцент.

Като писател Левис се беше провалил напълно. Тя знаеше това, Левис го знаеше, и тя подозираше Грег Гертц заедно с останалата част от Лос Анджелис също го знаеше. Общото им мнение, остана да виси неизказано между тях. Елен бързо погледна настрана.

Тя никога не би приела този провал, нито пред приятелите на Левис, нито пред Чад, който най-много я разпитваше по този въпрос, нито пред Грег Гертц. Правеше усилия да не го признава и пред себе си, а особено се стараяше да не показва, че го знае пред самия Левис. Но невинаги успяваше. Левис можеше да прочете в очите ѝ ужасната, болезнена надежда, че този път това, което прави, щеше да има успех. И също така ужасният и болезнен страх, че това нямаше да стане. Нейните съмнения причиняваха болка у Левис, те го правеха също така невъздържано гневен, особено когато беше пил или когато беше взел някое от новите си хапчета. Хапчетата го правеха диво еуфоричен, а когато действието им отминаваше, го оставяха в отчаяние; Левис не се отказваше от тях, не се отказваше и от алкохола. Казваше, че се нуждае от тях заради своето писане, че те карат думите му по-леко да вървят.

— Престани да ми се месиш, престани да ми се месиш! — крещеше Левис. Това беше постоянният му рефрен. Тя го чуваше всеки ден. Не, разбира се, тя не искаше да разговаря за Левис.

Подозираше, че Грег Гертц знаеше това. Той беше у мен, с остра интуиция, спокоен мъж, който казваше малко и знаеше много. Беше започнала да го харесва през седмиците, когато работеха заедно. Беше започнала да му се доверява, така, като никога не беше се доверявала на друг. Не го чувстваше далечен. Той беше предпазлив като нея и държеше кората настрана. Беше също така и разведен — това беше един грозен, развод, с проточена битка за попечителство. Накрая и трите му деца бяха дадени на неговата съпруга, което той никога не обсъждаше. Тя го харесваше също и заради това.

Той и сега продължаваше да я гледа леко смръщен, като че ли се опитваше да се освободи от някакво недоразумение. Елен знаеше, че той иска да я попита какво не беше в ред този следобед и също така знаеше, че той щеше да почака.

— Не си представях, че Левис все още пише. Мислех, че би могъл да реши да се върне за известно време към продуцентството. Преди беше много добър в тази работа. — Той замълча, давайки си сметка, че е нетактичен. — Не зная, да работи с Чад, може би?

— Не мисля. Чад беше един друг период. — Тя се насилваше да изглежда ведра. — Левис не беше продуцент на трите последни филма на Чад, знаеш това. Повечето от нещата Чад сега държи сам в свои ръце. Каза ми, че в момента предпочита да прави копродукции. Смятам, че това е относително разбираемо, поради обвързаността му със „Сфера“...

— Но те все още са приятели, вероятно? — Той постави въпроса внезапно и понеже не знаеше, че във всички случаи отговора ще е известен, Елен изведнъж изпита досада. Защо да лъже?

— Не — каза тя, гледайки го прямо. — Не съвсем. Те въобще не се срещат. Не са се карали. Нямаше борба между тях — ни най-малко. Те просто тръгнаха в различни посоки. Освен това, Чад е саможивец. Той с никого не е близък. Знаеш го какъв е.

— Не, не съм сигурен, че го познава. — Той се обърна настрана, после я последна отново. — Аз обаче винаги съм мислил, че ти си много близка с него. Искаш да кажеш, че не е така ли?

Елен сви вежди. Някак си, за нейна собствена изненада, тя осъзна, че не беше сигурна в отговора.

— Не мисля, че съм близка с него — каза тя накрая. — Никой не е. Работила съм с него, разбира се. И понякога ходя в дома му, което никой друг не прави, изглежда. Той ме кани там, прием чай, говорим час и нещо обикновено за работата, и после си отивам. Това е всичко — тя замълча. — Наистина, сега мисля, че не познавам Чад повече, отколкото, когато започнахме да работим заедно. Той все още е толкова потаен, дори повече, може би. И точно толкова луд...

Тогава тя се усмихна, но Грег не отговори на усмивката ѝ. Гледаше я сериозно. Настъпи мълчание, докато сервитьорката поднасяше стековете, пържените картофи и салатата, което беше основното меню на всички, откакто бяха пристигнали. Грег хвана своите нож и вилица и после ги остави обратно.

— Така че, ти не се чувстваш притисната от Чад? Не усещаш, че той ти загражда кръга?

— Чад? Да ми загражда кръга? Защо да изпитвам подобно нещо?

— Мисля, че знаеш защо. Мисля, че това чувстваш. — Той замълча. — Окей, кога свърши „Елис“, преди една година. От тогава си направила три филма. Единият с Пекинпа, другият с Хъстън и този с мен. Това ти е най-дългото прекъсване с Чад, което си правила, откакто сте започнали да работите заедно.

— Да, но Чад беше обвързан. Той трябваше да продължи да изработва „Елис“, да довърши монтирането, а тези филми възникнаха допълнително и ролите бяха добри...

Тя заговори твърде бързо и сама чу отбранителния си тон. Грег усети също и се усмихна.

— Кога „Елис“ трябва да се появи по екраните?

— Септември. Октомври, може би. Навреме, за да бъде приет за „Оскар“, разбира се. Чад иска да организираме голяма премиера. Ще правим и голямо парти, трябва да дойдеш...

— Би ми било приятно. — Той нямаше да позволи да бъде отклонен от темата и Елен разбираше това. Той замълча, и бавно започна да разрязва своя стейк.

— И после?

— Какво после?

— Ние ще свършим „Бягства“ в средата на юли. „Елис“ няма да излезе преди есента. Какво смяташ да правиш след това?

— Ще си взема почивка. Ще прекарам известно време с моето семейство. С Кет и с Левис. От дълго време съм им обещала. Бях обещала и на себе си...

— А после, след това? Когато свърши домашният антракт? Тогава какво?

— Ами, тогава ще направя друг филм, предполагам. Ако се появи хубав сценарий, подходяща роля.

— Разбирам. — Той остави вилицата и ножа си и я погледна право в очите. — С Чад ли?

Настъпи кратка тишина, Елен погледна в чинията си.

— Не — каза накрая тя. — Не с Чад.

— Благодаря ти — отговори той. — Ти накрая ми отговори това, което исках да знам.

— Коняк, доста добър коняк, пий, искам да говориш. — Те седяха в стаята на Грег Гертц в същия коридор, където се намираше и

нейната стая. Грег Гертц сложи чашата в ръката ѝ, запали цигара и седна срещу нея.

Елен го погледна: висок, с тънка конструкция мъж, не съвсем красив, с умно тясно лице, кафяви очи, кафява коса. Той обикновено носеше и кафяви дрехи. Стари дрехи, които бяха толкова неопределени, че приличаха на камуфлаж.

— Затова ли съм тук, да говоря? — Тя се засмя.

— Точно така.

— За какво?

— За себе си.

— Аз никога не говоря за себе си.

— Зная това. Забелязал съм го. Това е едно от най-интересните неща около теб.

Елен предположи, че това беше дискретен комплимент, той хареса. Грег се облегна назад.

— Но най-напред, ако това ще те улесни, има две неща, които искам да кажа. За теб. Те са свързани с днешния следобед.

— О, днешния следобед, слушай, Грег, аз...

— Не, ти слушай — той се наведе напред. — Знаеш ли кога за първи път те видях във филм? Есента на 1960. Бях отишъл да посетя сестра си в университета и тя ме заведе да видя „Нощна игра“ — имаше ограничен брой прожекции в близкото кино. Аз не исках. Бях гледал филма и дотук... — и той показа средата на гърлото си. — В продължение на дванайсет години се бях борил, за да успея в работата си. Опитвах се да обединявам сценарии, опитвах се да намеря кой да ме финансира. Чувствах, че бях започнал да ненавиждам работата си, защото все пак трябваше да имам и някакво признание. Бракът ми не вървеше и бях решил да се отърва от всичко — той замълча. — Сега ми става смешно. Следващият след Чад Анджелини — знаеш ли, че ме наричат така? Аз съм на трийсет и седем години. Чад на колко е? На двайсет и девет? На трийсет, може би, не зная. Единственото, което зная, е, че още когато Чад Анджелини беше в училището по кинематография, аз от години вече го бях завършил, и се борех да направя пробив — той се облегна в креслото си. — Както и да е, това беше през 1960-та и аз бях до смърт отегчен от Холивуд, до смърт отегчен от филми и се оставих да бъда заведен на „Нощна игра“, който не исках да гледам, но седнах там и беше като откровение. Излязох от

киното толкова развълнуван, като че ли бях пиан. Помислих си: това е. Възможно ли е да се направи и когато се направи — това е най-хубавото нещо на света, това е всичко. По-хубаво от всяка пиеса, по-хубаво от всяка симфония, по-хубаво от всяка картина — великото кино — той замълча, внимателно гледайки я. — Импулсът ми се възвърна, аз отново поисках да работя и започнах да пробивам. Двама души направиха това за мен и аз няма никога да го забравя. Единият беше ти, другият Чад.

Когато той свърши, настъпи мълчание. Елен го погледна, лицето на Грег Гертц, което беше до преди миг оживено, стана спокойно. Той се наведе към нея.

— Знаеше ли, че си добра в изпълнението?

— Да — тя кимна, — знаех.

— Не може да не си знаела — той вдигна рамене. — И така, аз искам да те попитам, какво след това не беше в ред?

— Няма такова нещо. — Елен отговори бързо. — Ние направихме „Лято“, „Неин собствен живот“, направихме „Пряк път“. И другите имаха успех, но „Пряк път“ стана огромен хит. Спечелихме „Златната палма“. Чад получи финансова подкрепа, за да направи „Елис“...

— О, разбира се, след „Пряк път“ Чад си създаде свое име, а ти? Видях те във всичките филми. Видях и тези, които Чад направи един след друг. Как се казваха? Да, „Бърза стъпка“ и „Извънредно време“. Видях те във филма на Пекинпа, също и грубата редакция на филма ти с Хъстън...

— И?

— Е, няма нужда да се държиш отбранително — той се засмя. — Ти беше добра във всички. Много добра. Какво мислиш, че исках да кажа, че беше слаба ли? Не, ти беше великолепа. Малко по-зле в „Бърза стъпка“, може би. Мисля, че той беше най-слабият...

— Да. И аз така мисля.

Елен погледна настрана. Бяха започнали да снимат „Бърза стъпка“ скоро след посещението в Кан в 1962. Това беше времето, когато тя най-много мислеше за Едуард, преди да усвои трика да го премахва от съзнанието си, времето, когато Левис беше най-ревнив, когато той... Но, не, тя не искаше да си спомня това.

Грег Гертц я наблюдаваше. Тя се обърна и наклони брадичката си.

— Ти се приближаваш до едно „но“, чувам го. Какво е то?

— Ще ти кажа, но ще се пазарим. Аз ще ти кажа какво видях, ако ти ми кажеш какво си чувствала. Съгласна?

Елен кимна и той отново се приведе напред.

— Ти беше добра, но ти се ограничаваше. Това е, което мислех. В края на краищата, Чад не само режисира и си прави копродукции, но той и пише своите собствени филми. Това е тяхната сила и тяхната слабост. Те са негови от край до край — нито за миг не биха могли да бъдат други. Разбира се, ти значиш много за Чад, той никога не е работил с друга актриса, не в главна роля. Много от европейските режисьори правят това, но много малко американски. Няма нищо лошо по принцип — с изключение на това, че те ограничава теб, може би. Чад пише твоите роли, той те вижда по специфичен начин — и наистина, когато се загледаш по-отблизо в неговите филми, този начин е винаги еднакъв. Ти играеш различни роли, развитието на действието е различно. Чад е толкова технически ловък и толкова дръзновен, че повечето от хората не го забелязват. Но аз го забелязах. Различни филми, същата жена — винаги леко мистериозна, мотивите за нейното поведение никога не са напълно обяснени. Винаги неясна, малко опасна, може би. Разбира се, витаеща някъде. Мисля, че разбираш какво искам да кажа, нали?

— Пасивна.

— Точно това — той се поколеба. — Не го разбрах в началото, но забелязал го веднъж в един от филмите, не можех да пропусна да не го забележа във всички останали. Той така добре обвива всичко — светлината, композицията, диалога, всичко е толкова блестящо, че би могъл да пропуснеш нещо съвсем очевидно. Всички жени, които си изиграла, не реагират, те почти никога не започват сами някакво действия. — Той замълча. — Лиз, ролята, която изпълняваш в „Елис“, не е ли същата?

— Да, така е. О, това е толкова трудно да се обясни. — Елен се изправи, обърна се, малко се отдалечи, после пак се обърна.

— Аз мислех, че това съм точно аз. Опитах се да питам Чад дали е така, но той ми каза, че си въобразявам и се създавам проблеми там, където ги няма. „Случва се — каза той. — Стават най-различни неща“.

Не разбираше за какво говорех. Вярно е — винаги се случват много неща. — Тя направи горчива физиономия. — Любовни истории, интриги, тежки загуби — ти не можеш да си представиш всичките неща, които се случват на Лиз. Но те се случват именно на нея. Тя се променя, разбира се — ти виждаш промяната в нея, това винаги се вижда във филмите на Чад. Но тя никога не прави нещата, тя просто е безкрайно, мистериозно женствена. Както всички други.

Настъпи кратко мълчание. Елен се беше зачервила. Внезапно съжали, че беше казала всичко това. Беше нелоялно по отношение на Чад, може би. Тя се върна към стола си и седна.

— Разбираш ли? — Тя посегна към чашата си. — Това е от брандита, както ти каза, съжалявам...

— Защо изпитваш нужда да се извиняваш, когато казваш това, което мислиш? Ти го правиш достатъчно рядко. — Той замълча, наблюдавайки я отблизо, после каза:

— Съзнателно ли беше твоето решение да се откъснеш, когато отиде да работиш с Пекинпа?

— Не, тогава не беше осъзнато. Съзнателно е сега. Аз съм доволна от работата си в „Елис“, много съм горда от нея. Но не желая повече да работя с Чад, поне не засега — тя се колебаеше. — Не съм сигурна колко повече бих желала въобще да играя. Човек понякога се чувства много празен и малко фалшив. Аз прекарах толкова много време, играейки други хора, че никога нямам време да бъда себе си.

— За това се изисква не само време — каза сериозно Грег и напрегнато я загледа:

— Това ли е причината, за да не ти върви този следобед?

— Да, това беше причината. И зная, че си прав за това, зная, че не е само въпрос на време.

Тя наведе глава и погледна ръцете си. Ясно в съзнанието си тя чу своя собствен глас: „Когато съм с теб, Едуард, аз нямам нужда да бъда каквото и да било. Аз съм.“

Тя се изправи и ведро се усмихна на Грег.

— Така или иначе, вече е късно и трябва да вървя да поспя. Утре ще бъда по-добра. Зная, че този следобед беше бъркотия...

Тя се изправи и Грег също се изправи. Той като че ли се поколеба за миг, после се обърна към един шкаф, отвори едно чекмедже, извади от там един плик и й го подаде.

— Какво е това?

— Сценарий. Най-добрият, който някога ми е бил предлаган. Искам да направя от него филм, и мисля, че мога да намеря финансова подкрепа. Искам да го направя в началото на следващата година. През пролетта. И искам да го направя с теб. Ако го харесаш — той замълча. — Прочети го и ми кажи какво мислиш. — Интелигентните му кафяви очи срещнаха нейните. Тя видя обичайната предпазливост да се връща върху лицето му, и съзнавайки, че са застанали твърде близко, той се отдръпна назад.

— Разказва се за един развод. Ти можеш да намериш... Ами, виж какво ще кажеш, във всички случаи.

— Добре, Грег. Благодаря ти, Грег.

Тя знаеше, че това беше моментът, когато трябва да си тръгне и все пак поради известна причина се колебаеше. Сега между тях съществуваше особено напрежение, предпазливост, каквато нямаше преди, когато обсъждаха филмите, и която несъзнателно се беше промъкнала в нея, може би поради близкото разстояние помежду им.

Грег я погледна и тя отговори на погледа му. Той се усмихна с тъжна, изкривена усмивка, повдигна ръка и докосна лицето ѝ.

— Не би било добра идея, нали?

— Не, вероятно не.

— Ние и двамата сме прекалено нещастни, а това никога не е добро нещо.

— Нещастни ли? Аз нещастна ли съм? — Тя вдигна към него очи.

Той отново се усмихна и ръката му падна надолу.

— О, да, ти знаеш. Това беше второто, което не беше наред днес следобед.

Той беше прав, разбира се.

— Много ли ми личи? — попита с горчивина Елен.

— Понякога — отговори той. — Да, личи. Може би, би ти било по-лесно, ако го приемеш, както направих аз. Виждали утре ще ти помогне. Довиждане, Елен.

В своята стая тя затвори и се облегна на вратата.

Тогава знаеше какво желае и се срамуваше, че Грегори Гертц го беше разбрал. Не непременно да прави любов, но да докосва, да държи и да бъде държана, тя знаеше, че иска това.

Беше изминало доста време и тялото ѝ беше започнало да гладува за обич толкова много, колкото и мисълта ѝ. Тя неспокойно се движеше из стаята: осемнайсет месеца — не, повече. Левис не беше я докоснал, нито беше държал ръката ѝ през това време, нито беше имала друг мъж. Левис внезапно се беше затворил в себе си, за да избегне, може би евентуални сексуални провали. Той спеше в своята стая, поглеждаше понякога към нея със смесица от копнеж и отвращение, като че ли да я желае представляваше риск, който той вече не беше подготвен да предприеме. Повече от осемнайсет месеца.

За момент помисли, че грешеше, не ѝ се искаше да прави изчисления. Но, сега като се насили да пресметне, разбра, че беше права. Две години, да, от тогава започна отчуждаването помежду им — в 1962, не дълго след като напуснаха Кан.

Осъзнаването на този факт малко я изплаши. Тя винаги си беше обещавала, че тази ужасна студенина между тях ще бъде временна. Живееше постоянно с надеждата, че когато са заедно ще има затопляне, защото за отчуждаването помежду тя чувстваше вина. Левис толкова много пъти ѝ беше казал, че не го е направил той, а нейна грешка.

— Не съм аз, който търсиш — беше казвал много пъти той и тъй като в сърцето си тя знаеше, че това е истина, никога не му беше отговорила.

Тя знаеше, кого желае, тогава, застанала в средата на своята стая. Не Левис, разбира се, не Грегори Гертц, който просто беше там и беше мил. Тя все още стоеше и остави мислите за Едуард да нахлуят в съзнанието ѝ. Това не я направи ни най-малко по-щастлива, но я успокои.

С копнеж поглеждаше към телефона. Имаше известен ритуал, който беше започнала да изпълнява, когато самотата и мъката ѝ ставаха много силни, както беше тази нощ. Това също не решаваше нищо, но понякога ѝ помагаше. Вече беше звънила на неговия номер от този телефон. Беше твърде скоро и твърде глупаво.

Без чувство, че е постигнала победа, отблъсна изкушението, „Не, помисли тя, не тази нощ“.

— Отивам си, едно от момчетата ще ме закара до летището.

Стефани пристигна, подскачайки по стъпалата на фургона, отваряйки вратата, с нея нахлу вълна топъл въздух. Тя носеше къса, стегната по тялото пола, обувки с десет сантиметрови, подобни на шило токове и къса блузка. Като че ли не носеше чорапи, гащета или сутиен. Защо тя предизвикваше това, от което бягаше, се почуди Елен.

Тя с примирение погледна към Стефани. Това взимане на довиждане не беше дошло навреме. На Елен предстоеше отново да прави снимки на сцената със смъртта, а неуспехът от вчерашния ден беше твърде пресен.

— Искам да кажа... Колко съм благодарна. Ти беше мила с мен. Наистина мила. Не както някои други, аз няма никога да забравя това. — Стефани наведе глава, погледна срамежливо. — Купих ти подарък, за спомен...

Тя нетърпеливо ѝ подаде бяло книжно пликче. Елен го взе и го отвори. Вътре имаше шишенце с парфюм „Джой“.

— О! — Тя се загледа в него за миг, и после, идвайки на себе си, страхувайки се да не засегне Стефани, я погледна с усмивка.

— Стефани, колко мило. Колко любезно от твоя страна. Аз го обичам. Той ми напомня за моята майка. Това беше парфюмът, който тя винаги употребяваше.

— Купувам си го от самолета понякога. — Стефани говореше малко забързано, с известна нотка в гласа, която Елен се беше научила да разпознава. От самолета или от мъж? Тя изведнъж се упрекна, че беше толкова неумолима.

— Ти никога не употребяваш парфюм. Забелязах това... — Стефани сякаш я упрекуваше.

Елен се изправи.

— Сега този ще го употребявам. Благодаря ти, Стефани. — Тя хвана ръката ѝ. — И късмет с вампирските филми...

Стефани стисна ръката ѝ много силно, после бързо се наведе напред и постави лепкава целувка върху бузата на Елен.

— Питам се... — Тя все още държеше ръката на Елен.

— Исках да те питам това, но никога не дръзнах. Искам да кажа — защо трябваше да го правиш? Но... — Тя повдигна сините си очи

към Елен. — Но ще ми разрешиш ли да имам твоя телефонен номер в Лос Анджелис? Няма да те безпокоя. Няма да го дам на никой друг — но бих искала да зная, че мога да ти се обаждам понякога, когато се върнеш. Така ще можем да бъдем заедно и да си поговорим...

Елен беше обърквана. Както Стефани добре знаеше, че нейният телефонен номер не стоеше в указателя и беше даден само на няколко души. За момент тя помисли да даде на Стефани номера на своя посредник, но това би било твърде нелюбезно, твърде грубо.

— Добре тогава. Ще ти го дам.

Тя намери парче хартия, написа номера и го подаде. Стефани я наблюдаваше как прави това. Взе парчето хартия, внимателно го сгъна на четири и го сложи в чантата си. За свое смайване Елен видя, че големите сини очи преливаха от сълзи.

— Хайде, благодаря, Елен. Няма никога да те забравя, знаеш ли?

Стефани изпъшка, притисна ръката на Елен:

— Довиждане — викаше тя от последното стъпало и започна да се отдалечава.

Елен въздъхна. Тя се върна към епизода, който ѝ предстоеше и се опита да се съсредоточи, да накара Мария да се върне при нея.

Тя отново умря красиво. Кръвта отново бликна красиво. Но този път се получи. Мария дойде при нея точно навреме. Те направиха сцената само веднъж и след това Грег Гертц дойде. Той леко, само веднъж стисна ръката ѝ.

— Видя ли? — каза той и се отдалечи.

Бяха се събрали на чашка в „Поло лаундж“. Левис беше по средата на третата версия на сценария си „Безкрайни моменти“ и не му вървеше. Един негов приятел — опитен и успешен писател, който беше дошъл да го подпомага със съвети, беше търпелив. Левис обясни своя замисъл веднъж. Не звучеше много ясно и той го обясни втори път. Струваше му се, че неговият приятел не разбира проблемите, които той третира, беше останал безучастен и незаинтересован.

— Виж, Левис — каза той накрая, след второто мартини, — някой много известен го е казал веднъж завинаги: има два вида интересни интриги — за любов и за пари.

Левис неспокойно го слушаше. Човекът запали „Корона“ и издиша пушека на кръгчета. Намръщи се.

— Кой е казал това? Мисля, че беше Балзак. От друга страна, би могъл да бъде и Греъм Грийн.

Настъпи мълчание.

— Само две? — повтори накрая Левис. — При всички обстоятелства? Само те?

— Само те.

— Исусе!

— Така че, просто си почини, Левис. Върви по течението. Така, както аз го виждам, повечето от филмите са просто една любовна история в журналистическа обстановка. Ти измисли нова обстановка — железопътна гара, следвоенна Виена. Дълбокия юг по време на Гражданската война, няма значение какво по дяволите може да бъде, само го направи оригинално. После вземи две звезди, на които може да се разчита, за да играят главните роли — и си готов. Никога не се тормози, Левис, вярвай ми. Не си струва. Цялата моя изобретателност отива в това, как да си платя данъците.

Левис мислеше върху този съвет целия път към дома. Караше бързо своето ново червено порше, а Боб Дилън пееше силно по радиото. Любов и пари. Не би могло да бъде толкова просто. Започна да се дразни. Започна да мисли, че приятелят му го заблуждава.

Той не особено харесваше къщата на хълмовете, в която живееше с Елен и никога не я приближаваше с радост. Ингрид Нилсън, за която е била построена е живяла в нея преди тях и е била обладана от манията за сигурност. Поради някаква причина Левис намери това заразително. Когато купи къщата, в нея вече имаше повече ключалки, отколкото в банков трезор, а градината беше заградена с високи стени, завършващи с бодлива тел. Левис добави към тези многобройни и скъпи съоръжения. Вратите се отваряха и затваряха с електронна инсталация. Цялата градина беше обвита в жици. — Тя се беше превърнала в място на електронни очи и уши. Системата беше една безсмислица, чието действие постоянно беше възпрепятствано от птици и малки животни, и сега, когато Левис приближаваше тези твърде непристъпни врати, той се питаше, дали иска да спре нещо да не излиза навън или нещо да не влиза вътре.

Това беше глупава идея. Беше му хрумнала точно както беше намалил ход и бе видял мъжа за първи път. Той стоеше извън стените на Левис и гледаше към тях. Висок едро сложен мъж с пясъчноруси коси, с килната назад шапка и протрити обувки. В ръцете си държеше карта, от онези, продавани на туристите, върху които къщите на звездите бяха отбелязани заедно с имената им.

Левис, засилил газта на своето порше, чакайки вратите с дистанционно управление да се отворят, хвърли студен и твърд поглед към мъжа. Видя шийка на една бутилка да се подава от джоба на панталоните му, и си помисли: „Пияница, безделник“. Левис изгледа мъжа, засили и го отмина в облак от прах. Забави, за да се увери, че вратите добре са се затворили след него и после зафуча нагоре към къщата.

Раздразнението му нарастваше и беше доста доволен, че сега имаше пълно основание да се кара.

— Има един мъж, който виси пред входната врата — каза той на Каси, веднага щом успя да я намери.

Каси му отпрати един от нейните любезни, успокоителни погледи. Тя не харесваше Левис и Левис не я харесваше. Те се стремяха внимателно да прикриват този факт.

— Висок? Червенокос? С шапка?

— Този е.

— О, виждали сме го два пъти. Не се безпокой, нищо му няма. Съвсем е закъсал, това е.

— Ако отново го видиш, Каси, ще бъдеш ли добра да съобщиш на полицията? Той трябва насила да бъде махнат от там. Ние затова сме тук. В края на краищата, ти, Мадлен и Кет, понякога оставате сами в къщата.

Той веднага съжали, че го каза.

— Дженър е винаги тук, господин Синклер. И господин Хикс е в къщичката на пазача.

Дженър беше икономът, Хикс — техният шофьор и беше вярно, че единият или другият беше винаги в къщата. Този, който не беше често в къщата, беше самият Левис. Каси, разбира се не спомена за това, но фактът остана неизречен да виси между тях.

Левис се обърна настрани:

— Елен обаждала ли се е? — попита той, като че ли допълнително се беше сетил.

— Да, господин Синклер. В седем, както винаги.

— А Кет в леглото ли е?

Каси погледна часовника си и се поколеба:

— Току-що е легнала, предполагам, но тя не заспива веднага.

— Да, добре, малко е късно да се качвам горе сега. Не искам да я разсънвам. Ще я видя сутринта. А, Каси, няма да вечерям вкъщи, излизам.

Той не знаеше това до момента, в който го каза. Каси едва кимна и излезе.

Левис мина през просторния хол и отиде във всекидневната. Стаята на Елен. Къщата на Елен. Той я купи, а тя я създаде, внимателно, със старание. Левис виждаше, че е красива и някак си винаги това го ядосваше.

Той кръстоса стаята, неспособен да се задържи, неспособен да реши какво да прави. Погледна към параваните „Коромандел“, към китайските вази, които бяха закъснял сватбен подарък от неговите родители — неговите родители, които бяха толкова ужасени от неговата женитба, но които както всички други бяха превзети от Елен. За момент с тъга си спомни за малката червена стая в Лондон, нейната камина и овехтелите мебели. Той беше щастлив тогава, да, беше сигурен в това. Едва по-късно нещата бяха тръгнали зле.

Наля си уиски, добави малко лед, и застана до прозореца, загледан към градината. Би могъл да работи, помисли. Би могъл да телефонира на Елен. Тя във всички случаи скоро щеше да се прибере вкъщи. Филмът беше почти свършен, още една седмица. Той би могъл да излезе, имаше твърде много приятели, на които би било приятно да го видят, макар че, беше забелязал: поканите намаляваха, когато Елен не си беше вкъщи. Имаше и едно друго нещо, което също би могъл да направи и той осъзнаваше съблазънта там, в скрития ъгъл на съзнанието си. Отблъсна го за известно време, не позволявайки му да се приближава. Наля си друго уиски и съблазънта се приближи. „Само един поглед, каза си, само един малък поглед. Аз само ще вляза в стаята. Няма да нравя нищо повече.“ Второто уиски като че ли беше изчезнало, което го изненада, така че той си наля друго и премина през библиотеката в стаята, която Елен използваше като кабинет.

Тя не приличаше на никоя от другите стаи в къщата, тъй като беше обзаведена обикновено и практично. Имаше бюро, няколко шкафа с книги и шкафове с папки. Левис се наведе над тях, почувства, че се задъхва и изпотява. Погледна към бюрото. То имаше осем чекмеджета и той по разни поводи беше разгледал всичките. Те съдържаха канцеларски принадлежности, тетрадки, изпълнени с колонки от цифри, които изглежда имаха връзка с капиталовложения, снимки, домашни сметки и неща от този род. Нямаше следа от това, което той търсеше.

Погледна в шкафове с папки. Те бяха заключени и в джоба на неговото сако се намираще ключът. Един дубликат — беше лесно да се снабди с него.

Той се взря в ключалките и потърси в джоба си за ключа. „Коя жена държи любовните си писма в шкафа за папки?“ Такава като Елен отговори си сам. Трябва тук да ги е сложила. Те не бяха никъде другаде — беше проверявал.

Кога беше завладян от мисълта за тези писма, Левис не би могъл да каже. Но фиксидеята обладаваше мисълта му и се разрастваше с всеки изминат ден. Той можеше да си представи от кого можеха да бъдат, представяше си какво можеше да пише в тях. Понякога си мислеше, че бяха стари любовни писма, а понякога, че са току-що получени. Левис чувстваше, че трябва да ги намери, че трябва да погледне в тях. Нямаше значение колко щеше да го заболи — знаеше, че ще го заболи, но нямаше значение. Той искаше да разбере.

Пое още една глътка уиски, постави чашата върху бюрото и извади ключа от джоба си. Ръката му трепереше. Чувстваше странна, неудържима смесица от самопрезрение и гордост. Отвори най-горното чекмедже на шкафа и го прегледа бързо и методично. Отвори второто и третото... Премести се на следващия шкаф. Същото нещо: горното чекмедже, средното, най-долното.

Стори чу се, че е минало време и накрая почти му се плачеше. Той отчаяно претърсваше в дъното и отзад на чекмеджетата, но там нямаше нищо скрито. Нямаше любовни писма. Въобще нямаше лични писма. Папките съдържаха точно това, което изглеждаше, че съдържат: всичките детайли на личния живот на Елен. Нейните контракти, писма от нейните двама пълномощници, единия за Източния бряг, другия за Западния. Кореспонденция с различни киностудия, застраховки.

Документ, деклариращ, че нейното завещание е депозирано при нейните адвокати, това беше копие на завещанието ѝ.

Левис се взря в него. Той дори не беше знаел, че Елен си е направила завещание. Беше изпълнен с ужасно отвращение от себе си, с горчива самоомраза. Започна диво да блъска папките обратно в чекмеджето, без да се интересува дали ги връща на предишното им място. И тогава изведнъж осъзна нещо. Досега купчината от папки се отнасяха за вложенията на Елен. Преди той само ги беше видял, сега се загледа по-внимателно в тях. Спря се отново и погледна.

Знаеше, че Елен е богата. Очевидно тя сега печелеше големи пари. Но, толкова богата! Той нямаше представа за това. Вглеждаше в списъка на акциите и във внимателно регистрираните в документите трансакции.

Той беше представил Елен на своя борсов посредник в 1960, когато се завърнаха от Англия в Америка. Джеймс Гулд беше приятел на баща му, когото Левис познаваше от детство.

Спомни си колко беше трогнат тогава: тя имаше всичко трийсет хиляди долара за влагане — спечелени от „Нощна игра“, и самата беше развълнувана. „Аз искам да си открия тази моя сметка за ценни книжа, Левис. Ти си спомняш — онази, за която бяхме говорили“.

— Скъпа — беше казал той — отиди и си купи някои красиви неща. Остави сметката за по-нататък...

Но тя беше непреклонна и Левис нямаше сърце да ѝ каже, че нейните трийсет хиляди долара за „Уолстрийт“ бяха незначителна сума. Той уреди среща с Джеймс Гулд Трети. И преди да задвижи въпроса, я предупреди:

— Скъпа, той е много зает човек. Нямаш нищо против, ако свършиш всичко и успееш да излезеш за десет минути, нали?

— Добре, Левис — каза тя със своя обичаен закачливо тържествен тон. Левис стоеше в стаята при Пиер и чакаше. Чукаше. Тя излезе след два часа. Час и половина от тях беше прекарала с Джеймс Гулд.

Левис беше ядосан и ревнив, но му мина. Постепенно беше почти забравил за Джеймс Гулд. Даваше си неясна сметка, че той и различни други хора даваха на Елен съвети, каквито той някога ѝ беше давал и това му беше неприятно, но имаше още толкова много други неща, които му бяха неприятни.

Сега той стоеше, загледан с изумление в книгата, стоящи на бюрото. Неговите съветници бяха направили Елен по-богата, отколкото той някога си беше представял, по-богата отколкото тя му беше намеквала. Той ги погледна: сделки на пазара със стоки за широко потребление, финансови спекулации, покупко-продажби на недвижими имуществва. Когато видя всичко това, изпита гняв и възмущение. Чувството му, че по отношение на него беше извършена измяна се засили.

Нямаше свидетелство за наличие на любовник, но това беше като любовник. Това беше цяла област от нейния живот, която тя беше затворила за него, държала я беше в тайна. Защо беше купувала собственост в Южна Франция, въпреки онази ужасна акула Нервал, когото бяха срещнали в Кан? А сега тя пишеше на Гулд, информирайки го, че желае да я продаде. Имаше друга земя, която искаше да купи в Алабама.

Левис с трясък затвори последната от папките и блъсна чекмеджето обратно. Заклучи шкафовете с папките, сложи ключа обратно в джоба си и пресуши чашата на една глътка. В този момент той мразеше Елен. Мислеше за времето, когато бяха в Лондон и как той смеейки се ѝ обясняваше някои от най-очевидните аспекти на капиталовложенията. Колко благороден се беше чувствал и колко сладко и спокойно го беше слушала тя.

А сега, след години, всичко това беше продължавало, а тя всъщност никога не беше го споменавала пред него. Щом тя имаше подобни тайни, мислеше Левис във внезапното си, измъчващо го отчаяние, какви ли бяха другите, и къде бе скрила другите? Елен, Елен, Елен. Името ѝ туптеше далече в съзнанието му и той диво се загледа из стаята, като че ли някъде по рафтовете на стените би могъл да открие нещо, някакъв ключ, който би ми помогнал да си върне съпругата, който би му помогнал да я разбере.

Точно в този момент телефонът извънтя. Левис подскочи. За миг остана загледан с празен поглед — телефон на бюрото на Елен, това беше нейната частна линия. Той се присегна и вдигна слушалката. Знаеше какво очакваше да чуе: мъжки глас, гласът на нейния любовник, гласът, който би изяснил всичко.

Левис гледаше към слушалката с омраза, после каза с твърд глас: „Тук е Левис Синклер“.

От другата страна настъпи тишина. Левис се напрегна. Ако мъжът сега затвори, си помисли, ако копелето просто затвори... Той чу женски глас: мек, шепнещ, приличен по-скоро на детски.

— О, господин Синклер — каза гласът. — Вие не бихте могли да си спомните за мен, въпреки че сме се срещнали веднъж в Кан. Аз съм Стефани Сандрели. Току-що снимах с вашата съпруга и тя ме помоли да ви си обадя, когато се върна в Лос Анджелис. Мислеше, че вие бихте желали да знаете как вървят нещата, как е тя... — гласът леко се закиска. — Тя ми каза да ви проверя, да ви кажа истината. Да се уверя, че сте окей. Да се уверя, че тя ви липсва, предполагам.

Левис се намръщи. Дори и в неговото сегашно състояние това не му се стори много убедително. Това не беше присъщо на Елен.

— Извинете, как казахте, е вашето име?

— Стефани. Стефани Сандрели...

И тогава той я видя: вървеше през градината на „Хотел дю Кей“, едно сияние с платиненоруса коса, фигура, напрацяла в бялата рокля. Той се поколеба само за момент. Помисли си: „Две години“, и отговори свободно, с неговия стар маниер, възвърнал се без усилие:

— Ами, добре. Мисля, че можем да се видим, нали? Не предполагам, че сте свободна да вечеряме заедно тази вечер?

— Всъщност съм свободна — каза тя с леко шептящ глас.

И така се започна.

„Бягствата“ беше завършен. Елен излетя за Ню Йорк и си ангажира място в „Плаза“.

Както винаги, даден ѝ беше апартамент, гледащ към „Сентръл парк“. Вътре климатичната инсталация правеше въздуха студен, навън градът се потеше. Листата на дърветата в парка бяха с избелял зелен цвят. От другата страна на улицата конете на туристическите фойтони пристъпяха влажни от горещината. Беше късен юли. Днес Ню Йорк беше така топъл, както Алабама. Елен се облегна на прозореца. Над града виеха сирени.

Тя беше привикнала към хотелските стаи толкова, че не ги забелязваше. Понякога имаше усещането, че няма дом и че дори къщата ѝ в Лос Анджелис беше една постоянна база. Живот, съставен от престои. Тя беше постоянно на път, вече пет години.

Сега без всякакъв интерес разгледа подробностите на този апартамент. Твърдите и тежки от копринен бродат завеси на прозорците висяха на гайки, внимателно драпирани. На леглото, колосани бели чаршафи, които драскаха. Наелектризиран въздух, в който всеки докоснат метален предмет, образуваше искра. Серия от картини по стените, поставени на внимателно изчислени интервали — безвкусни картини, с гаранция, че няма да обидят ничий вкус.

Методично си разопакова багажа, с обичайна грижливост закачи скъпите си дрехи в гардеробите. Една рокля „Валентино“, обувки от „Розети“, костюмът „Сек Лоран“, който трябваше да облече на другата сутрин за срещата в кабинета на Джеймс Гулд. „Продала си мястото в Грас? Разбирам. Тогава, трябва да се срещнем, за да обсъдим това ново предложение.“ Гулд като че ли беше раздразнен, нямаше да бъде лека среща.

Тя си спомни своята първа среща с Гулд в есента на 1960 и споменът я накара да се усмихне.

Тя и Левис бяха в офиса на Пиер, беше топло, ден много подобен на този и Левис каза: „Скъпа, той е много зает човек. Не трябва да се обиждаш, ако се наложи престоят ти вътре да трае десет минути...“ Тя беше се засмяла и не бе казала нищо. Знаеше точно какво да направи. Беше имала месеци да мисли за тази среща, беше планирала, съчинила сценария и го беше репетирала на ум. Беше много важно за нея: това беше първата стъпка по пътя ѝ на връщане към Алабама и Нед Калвърт. Тя нямаше намерение да влезе и излезе след десет минути и в продължение на месеци се беше опитвала да измисли какво трябва да прави и какво да каже. Как да накара някой като Джеймс Гулд Трети да седи и да си взема бележки, когато тя има само трийсет хиляди долара и той я приема като услуга, правена на нейния съпруг?

Когато за първи път пристъпи в облицованата с дъбова ламперия стая и седна срещу Гулд, тя почти загуби самообладание. Той беше висок, красив патрицианец в началото на своите петдесет години, предположи тя и имаше вродена арогантност, която ѝ напомни за Левис, въпреки, че Гулд беше по-нетърпелив и студен. Той леко ѝ заприлича на един по-млад господин, на Фоксуърт. Притежаваше същата студена любезност, същото нетърпение по отношение на жените. Тя го погледна и допусна, че може би притежаваше чувство за хумор, въпреки че не виждаше подобни признаци.

Той много бързо завърши необходимото предисловие с въпрос за Левис. После също така, с леко нетърпение погледна към книгата пред себе си, като че ли вече съжаляваше за готовността да послужи на една стара приятелска фамилия.

— Я да видим. А да, имате трийсет хиляди. Ами, може би би било по-добре, госпожо Синклер, ако бихте ми казали къде бихте искали да си вложите парите. Предполагам, че сте мислили за нещо подобно на златарството? Нямаме за съжаление средства за много широко разпростиране, така че ви съветвам...

— Господин Гулд.

Тя го прекъсна, което може би беше грешка. Погледна към ръцете си и после отново към неговото лице. Тогава, тъй като нямаше нищо да загуби, а можеше да спечели всичко, тя произнесе изречението, което си беше намислила с гласа, който си беше избрала, и като го направи усети същото спокойствие, както пред кинокамерите.

— Аз искам да направя от себе си богата жена и бих желала вие да ми помогнете да го направя бързо. Това е всичко. — Той точно се ровеше в книгата. Спря и я изгледа.

— Госпожо Синклер, това е „Уолстрийт“, не е Лас Вегас...

— Зная. Ако мислех, че имам шанс да го направя в Лас Вегас, бих го направила. Но мисля, че по-големите шансове са тук.

Настъпи тишина и после внезапно Гулд започна да се усмихва. Той я погледна истински за първи път, откакто беше влязла в стаята. Взе листа хартия пред себе си, върху който беше надраскал някои бележки, скъса го внимателно, и го изхвърли в кошчето за боклук.

— Разбирам — бавно каза той. — Тогава по-добре да започнем отначало.

Гледайки към него, Елен си мислеше: „Той има чувство за хумор, получи се!“ И беше права. Тяхното приятелство и твърде успешният им съюз започна тогава, в тази десетминутна среща, която продължи час и половина.

— Вие разбирате какво ще правим, нали? — й беше казал преди тя да си тръгне. — Трябва да съм сигурен в това — той се поколеба. — Колкото по-големи са печалбите, толкова по-голям е рискът. Ако следваме този курс, бихте могли да имате съществени печалби и те разбира се ще се увеличават, когато реинвестираме. Но това много се доближава до хазарта и шансовете са толкова лоши, колкото да кажем

при рулетката. Може да спечелите, вероятността е, че ще загубите. Подготвена ли сте за това?

— Да, подготвена съм.

— Защо го правите? — Той я погледна отблизо.

— Нужно ли ви е да знаете? — Тя посрещна със същата издръжливост погледа му и той пръв отмести очи.

— Не — каза той с леко озадачено смръщване на веждите — Мисля, че не.

Тя не беше загубила, беше спечелила. И нейните печалби растяха бързо, така че тя влагаше, влагаше и влагаше отново. Един милион, два милиона. Едва тогава беше започнала да се усеща сигурна и се питаше дали просто си осигуряваше възможността да има достатъчно, за да се разправи с Нед Калвърт или беше нещо друго? Не се ли освобождаваше стъпка по стъпка от призрака на бедността, докато беше достигната онази точка, когато без сянка от съмнение беше сигурна, че той нямаше да я издебне отново? Че нямаше пак да застане на пътя ѝ, на нейния и на Кет?

Тя нагласи костюма си „Сен Лорен“ на покритата с коприна закачалка. Затвори вратата на гардероба и на спомените, които внезапно я бяха върнали назад — трогателната грижа на майка ѝ към дрехите, поправяни, разпаряни, шити отново, внимателно изгладени, и всички те захвърляни от Госпожа Калвърт.

Тя се обърна настрана. Сега, когато беше богата, тя понякога се чувстваше бедна, с горчиво усещане, че за това нейно осиромашаване и причината беше самата тя. Имаше повече, но усещаше по-малко. Тогава се видя в малката стая в парижкия пансион трескаво опаковаща няколкото си вещи в картонения куфар и тичаща надолу по стълбите, тичаща по улиците, до Сена. Тогава, когато не беше имала нищо, се беше държала като че ли имаше всичко, сякаш държеше света в шепата си.

„Ах, но аз бях щастлива тогава“, и се обърна разгневена на самата себе си.

Разопакова останалата част от багажа си, не съзнавайки какво прави. Копринени чорапи, копринено бельо, украсено с брюкселска дантела. До леглото си постави малкия часовник „Картие“, изискан предмет, със сини емайлирани означения за часовете и с циферблат от розов кварц. Тя го погледна и си спомни за стария часовник върху

хладилника във фургона, стария часовник с неговите червени лепенки. Минутите тиктакаха, времето минаваше.

Тя отиде в банята, разопакова тоалетните си принадлежности. Все още държеше неотворена кутийката с парфюма, която Стефани ѝ беше дарила и после внезапно и гневно я хвърли настрана. Паста за зъби, шампоан, френски сапун „Герлен“. Малкия бледолилав пакет с контрацептивни хапчета, същата марка, от която ден след ден беше взимала в продължение на години. Предписани ѝ бяха в началото от господин Фоксуърт, когато бяха все още нов метод за предпазване. Тя ги погледна с внезапна омраза, импулсивно отвори пакета и избута малките бели хапчета от пластмасовите им торбички. Едно след друго: понеделник, вторник, сряда, четвъртък... Цели ценни месеци, целите празни. Те се изсипаха в мивката, тя пусна силно крана и те изчезнаха. Каква ѝ беше ползата от тях сега?

Върна се отново във всекидневната на апартамента и взе сценария, който Грегори Гертц ѝ беше дал в Аризона. Беше го прочела веднъж. Сега, когато „Бягства“ беше завършен, тя си беше обещала да го прочете отново. Реши, че би могла да го прочете през нощта. Той беше в Ню Йорк, биха могли да се срещнат за кратко утре и да го обсъдят след нейната среща с Гулд. И тогава, тя можеше да вземе самолета и да отлети вкъщи, при Кет.

Тази мисъл винаги я успокояваше и я изпълваше с вълнение и очакване. Но сега, поради някаква причина, не беше така. Тя отвори сценария и започна да го чете, но думите ѝ се струваха съвсем безсмислени, изреченията също. Тя затвори папката и погледна в деликатния циферблат на часовника „Картие“. Беше почти седем, време за нейното всекидневно обаждане на Кет.

Тя се присегна към телефона, поколеба се, и после поддавайки се този път на изкушението, поиска да бъде свързана с телефонистката от международните линии.

Сърцето ѝ биеше много бързо, както бързо биеше всеки път, когато правеше това. Колко пъти го беше правила от хотелските стаи из Европа, от хотелските стаи из Америка? Не повече от петнайсет, може би, което съвсем не беше много за пет години. За нея обаче бяха сто, хиляда. За първи път, когато направи това, се намираще в Лондон, в малката червена стая в къщата на Ан Нийл. Седеше близо до

камината в очакване на Левис, който беше отишъл на танци в „Бъркли Скуеър“.

Дланта ѝ беше влажна, устата ѝ суха, леко трепереше. Каза на телефонистката да направи това, като винаги им казваше да остави телефона да позвъни три пъти, преди да прекъсне линията. Даде номера. Телефонистката го повтори, беше отегчена. Те винаги бяха отегчени, може би бяха свикнали с подобно, изглеждащо безсмислено позвъняване.

— Свързвам ви сега...

— Почакайте. — Елен преглътна. — Оставете го да звъни, нали? Аз ще задържа...

Телефонистката леко въздъхна:

— Разбира се — каза тя.

Елен стоеше неподвижно, притискайки силно слушалката към ухото си. Той сигурно не беше там. Няма да има отговор. Ще отговори Жорж или някой от другата прислуга... Всъщност, колко часа беше сега в Париж? Тя не можеше да мисли, умът ѝ не можеше да изчисли разликата във времето. Напред, назад, сутрин, следобед. Пет години, пет часа.

Тя слушаше прищракванията, позвъняванията, разстоянието. Един път, два пъти, три пъти. Този път, когато щеше да затвори, ръката ѝ не помръдна.

На петото позвъняване Едуард отговори лично: — Да?

Това беше шок. Електричество право в сърцето. Настъпи тишина, която като че ли продължи вечно. Когато отново проговори, гласът му беше остър, изпълнен с въпрос.

Той каза:

— Елен?

Тогава тя бързо прекъсна линията.

Гулд председателстваше заседанието, което приключваше задоволително. Той погледна към книгата пред себе си. Погледна по протежение на заседателната зала: той в началото на масата, до него подредени други четирима мъже и една жена — една жена, която беше на път да направи своята първа грешка в четиригодишните си интелигентни, дръзки и изключително успешни делови отношения.

Този факт ѝ беше вече изяснен от самия Гулд и от всеки от другите мъже: един адвокат, двама инвеститорски посредници и един инвеститорски менажер — всички делови мъже, чийто съвет беше много ценен. Елен Харт ги беше изслушала и все още ги слушаше или възможно беше и да не ги слушаше въобще — трудно можеше да се каже. И в двата случая, тя имаше вид на незаинтересована.

Гулд се загледа по-внимателно в нея. Адвокатът, когото той беше поканил и който срещаше Елен Харт за първи път сега повтаряше аргументите отново с уморения вид на учител, преповтарящ азбуката с малко дете. Елен стоеше с любезно обърнато към него лице. Мъжът вече беше открил, че когато тя беше така спокойна и любезна, беше непреклонна. Гулд, който вече беше разбрал това, се намръщи.

На дясната ръка, вместо на лявата, тя носеше диамантен пръстен. Това беше знаменитият пръстен, който Левис ѝ беше купил скоро след сватбата и който преди няколко години беше централна тема в Бостън и Ню Йорк. Адвокатът изглеждаше като прикован към този пръстен. Както продължаваше да говори за памучната индустрия и ръчно тъканите нишки, той изглежда като че ли изчисляваше възможния брой на неговите карати.

В основата си, това, което Елен предлагаше да направи, беше много просто. Тя ликвидираше някои от своите печеливши авоари, включително и недвижимата си собственост в Южна Франция, купена през 1963-та. Тези средства предлагаше да реинвестира в земя. Само по себе си, това беше напълно приемливо. Самият Гулд беше направил опит през последните няколко месеца да я заинтересова за многобройни капиталовложения в земя.

В Англия, например, където все още можеха да бъдат купувани селскостопански собствениности с нисък лихвен процент и където всички показатели говореха за бързо повдигане на цената. В самия Ню Йорк, в един район на „Уест сайт“, имаше два блока, за които от „Сити хол“ се говореше, че плановете за предназначаването им като нова зона на развитие бяха висящи. Техниката на изкупуване на части в такава градска зона, използвайки известен брой излизаци на преден план, покриващи компании и продавайки после с висок процент на печалбата, когато районът ставаше изцяло неин, вече беше обсъждана с нея преди няколко месеца. Сега беше отново обсъждана още по-нашироко. Тя идва кимаше и се върна на въпроса за Алабама.

Подобна компания, наречена „Хартланд дивелопмънт инкорпорейтид“ Елен предложи да направи покупката на около шестстотин акра памучни плантации, близко стоящи до един малък град, наречен Оринджбърг и понастоящем притежание на някой си майор Едуард Калвърт. Този план не беше приемлив. Просто казано той беше налудничав.

Когато Гулд си даде сметка, че Елен имаше съвсем сериозното намерение да го предприеме, той направи бързи и пространни проучвания от нейно име. Резултатите от тези проучвания лежаха сега на масата пред него и те не бяха приятни.

През последните дванайсет години Калвърт беше направил тежки инвестиции в засаждане и машини. По-голямата част от годишната му реколта повече не беше събирана на ръка и числото от наемните му работници паднаше значително. Той беше покрил разноските по засаждането с банкови заеми, използвайки своето имение като допълнителна гаранция. Неговите собствениности са били добре поддържани, за тях има търсене и при постоянно поддържаната цена на памука, Калвърт би могъл да просперира. Всъщност, неговата собственост затъваше.

Двете банки, към които имението и къщата бяха ипотекирани, бяха видели предупредителни светлини още преди две години. От 1962 г. Калвърт започна да се намира под повишаващ се натиск. Лихвите на неговите заеми нарастват месечно, цената на имотите му се понижава от година на година. В 1962 г. го сполетява незадоволителна реколта от лошо време и болести по растенията. Сега беше под заплаха ипотеката му да бъде обявена за пресрочена и се хващаше за възможността да продаде част от земята си като удавник за сламка. Както всички присъстващи около масата мъже направиха усилие да обяснят, тогава той ще оперира с по-малък, изтощен имот и неговите шансове за обрат в положението фактически бяха равни на нула. Калвърт се опитваше да пести време. Това, което той правеше, беше временно печелене на битката, което ще осигури загубването на войната.

Джеймс Гулд получи главоболие. Адвокатът все още продължаваше да говори. Гулд безрезултатно разтриваше слепоочията си. Цялата работа беше в това: Калвърт пропадеше и покупката на Елен Харт беше напълно безсмислена. Земята представляваше лоша инвестиция. Цената, която тя като че ли беше готова да плати беше

нелепа. Ако това беше която и да е друга жена или мъж, Гулд би помислил, че те просто са се разделили с разума си. Той само можеше да предположи, че това беше луда прищявка. Жените имат прищевки. Неговият развод с втората му жена току-що бе завършил и в този ден Гулд не беше добре разположен към женския пол. Само едно нещо въздържаше неговото нетърпение: убедеността му, че Елен Харт нямаше прищевки. Тя беше ловка, методична, в известни случаи непредсказуема, което правеше намерението ѝ още по-неразбираемо.

За негово облекчение, точно когато той се готвеше да прекъсне адвоката, го прекъсна тя. Тя оправи диамантения си пръстен, облегна се напред и започна да говори с нисък, странен дрезгав глас, който беше едновременно хипнотичен и ясен. Понякога, помисли си Гулд, би му било приятно да слуша този глас, когато би обсъждал други, не финансови въпроси.

— Може би аз трябва да изясня един въпрос. Споменах го и преди, но може би ще трябва да го повторя.

Спокойният ѝ глас преряза бунтуващия се адвокат. Той повдигна нагоре ръце и раздразнен се облегна назад в стола си.

— Моята покупка на тази земя е при известно условие — тя замълча. — Аз ще я купя на исканата цена при условие, че моята компания е в състояние да изкупи и наличните банкови заеми, заедно с останалата част от имението и къщата, като допълнителна гаранция, както досега.

Адвокатът подигравателно изсумтя:

— Банките ще ви благославят, това е сигурно. Те няма да повярват на късмета си. Тази допълнителна гаранция е очевидно без стойност и те знаят това. Защо мислите, че те го заплашват с изтичането на срока за ипотеката? Защото знаят, че ще си изгорят пръстите, но са се примирили с това. Сега те предприемат една дивашка операция. Опитват се да спасят останалата част от ръцете си, може би чак до раменете.

— Чудесно — усмихна се Елен. — Тогава ще бъде просто да се уреди сделката. Както вие казвате, въпросните банки ще приемат.

Гулд се наведе напред. Дошла му беше една идея.

— През следващата година — започна бавно той, без да отмества очи от лицето на Елен, — може би по-рано, да кажем шест месеца,

този майор Калвърт ще пресрочи плащанията си. Какво смяташ да направиш тогава?

— Ще обявя възбрана.

— Той ще поиска удължаване на срока.

— Ще откажа.

— Разбирам.

Около масата настъпи тишина. Инвестиционният управител въздъхна и погледна към тавана. Един от адвокатите се прокашля.

— Какво време точно имате намерение да му дадете? — Гулд се облегна назад и почука по масата с молива си.

Елен сви вежди. Тя си помисли? „Нека се поти и нека аз да го наблюдавам.“ Спомни си една дата: 15 юли. „Щастлива годишнина, Нед.“

Но до тази дата имаше почти цяла година. Сега, съвсем внезапно ѝ се стори непоносимо да чака толкова дълго време. Искаше ѝ се да беше вече свършено. Тя погледна и срещна очите на Гулд.

— Предложете му шест месеца. До края на идващия януари най-много. Създайте впечатление, че ще му дадем отсрочка, но без гаранции. Дали ще приеме това?

— Мисля, че ще приеме всичко. При сегашните обстоятелства. Отчаяните хора нямат време за подробности... — Гулд говореше сухо. Той си помисли, че започваше да разбира.

— И после?

— Поставяне под възбрана в края на шестия месец. Или веднага след неговата неустойка. Предполагам, че той едва ли има други източници на финансиране?

— Абсолютно никакви. — Адвокатът, който срещаше Елен за първи път агресивно се наведе напред. — Никой друг, който се ползва с уважение не би бил луд да го извади от пропастта. Последниците от това са достатъчно затруднителни. След шест, седем, най-много осем месеца вие ще бъдете в притежание на всичко, което той има. Едно западнало имение, една западнала къща. Вие не можете да ги продадете. Какъв е смисълът от това?

Лицето на Елен се обтегна. Със строг глас тя каза:

— За мен има смисъл.

Тя леко наведе глава. Не беше вече сигурна дали наистина имаше смисъл. Би трябвало да изпитва триумф, но изпитваше само усещане

за проточила се умора. Тя се изправи, станала внезапно нетърпелива да закрие съвещанието. Сложи ръкавиците си и погледна към Джеймс Гулд.

— Работите по продажбата, прехвърлянето на дълговете — колко време ще отнеме снабдяването с документите?

— Не много. Готови са и чакат да бъдат изпратени. Предварителните работи вече са направени.

— О, добре — тя го изглежда. — Бих искала да ги имам подписани и подпечатани, колкото е възможно по-бързо. Благодаря на всички ви за посветеното ми време.

Тогава им подари изключителната си усмивка, която имаше способността да озарява цялата стая. Някои от мъжете се спогледаха. Те всички станаха, а тя се обърна към вратата. Гулд я последва. Той я съпроводи чак до асансьора, без да каже нищо. Натисна копчето и тогава, когато тя се обърна да го погледне и започна да говори, той почувства, че повече не можеше да мълчи.

— Ти го познаваш, Елен, нали? — попита той спокойно. — Ти познаваш този Калвърт и това е причината за всичко.

Тя се поколеба, но само отчасти. Той видя, че в очите ѝ се появи нещо ново, което никога не беше виждал в тях преди и това го разтревожи. След това тя отговори също така спокойно:

— Ти, разбира се, си прав. Да, аз го познавам.

— Но, Елен, защо? Защо правиш това?

— Защо? — Тя обмисли въпроса за миг, после примирително се усмихна. — Той ме направи жената, която съм — каза тя. — Това е причината — тя замълча. — Ти и преди веднъж ми зададе този въпрос. Спомняш ли си, в първия ден, когато те посетих? Помниш ли какво ти казах тогава?

— Да, помня. — Гулд продължително я изглежда. — Попита ме дали ми е нужно да зная и аз казах не.

— Кажете отново не. Бих ти била много признателна.

Тя се приведе, когато каза това и постави ръката си върху неговата. Гулд искаше да спори, искаше да протестира, но докосването на нейната ръка и изразът на очите ѝ го накараха да се предаде. Той сви рамене.

— Много добре. Не.

— Благодаря ти — каза тя.

Вратите се разтвориха, тя се обърна и стъпи в асансьора.

Гулд замислено се върна в заседателната зала. Там адвокатът, който за първи път се беше сблъскал с Елен Харт, беше в стихията си.

Джеймс Гулд не го чуваше. Той приближи до прозореца. Далече долу от другата страна на улицата чакаше черна лимузина. Той наблюдаваше как фигурата на Елен Харт прекоси улицата и влезе в черната кола. Гледайки я, той се намръщи.

И преди беше виждал хора, които използват парите като оръжие, и това винаги бе предизвиквало неговия интерес. Беше легално и ефикасно — съвършено оръжие за убийство, както шегувайки се, беше отбелязал веднъж. Днес беше видял в Елен Харт нещо, което го разтърси. Той беше видял омраза.

Адвокатът, увлечен от своето собствено красноречие сега обсъждаше не просто мнението си за Елен Харт, но и нейния здрав разум.

— Луда — каза мрачно той. — Просто луда.

Гулд го прекъсна, обръщайки се нетърпеливо да прекрати тази среща:

— Елен Харт е една от най-разумните жени, които познавам. Нека да оставим нещата до тук, нали?

После размисли върху това си изказване и мълчаливо го коригира.

Беше ли някога омразата изцяло разумна — повече ли, отколкото любовта? Той самият беше студен мъж, с умерени страсти, и се съмняваше в това.

В Малибу имаше парти, градинско увеселение с печено на открита скара и шампанско, организирано в частния плаж на съпругата на Лойд Бейкър, която, според подозренията на Левис, скоро щеше да стане негова бивша съпруга.

Бяха стояли повече, отколкото Левис имаше намерение и сега се намираха на автострадата „Санта Моника“ на път за центъра на града, за да може Левис да остави Стефани до малкия апартамент, в който тя живееше. Беше шест и половина вечерта, а на автострадата и в двете посоки нищо не се движеше. Всяко от платната беше солидно задръстено. Левис се облегна на клаксона. Потеше се.

— Дявол да го вземе, Стефани. Казах ти, че това е глупава идея. Стефани нервно облиза устни. Тя му отправи кратък, срамежлив страничен поглед.

— По кое време Елен се връща, Левис?

— Казах ти, около осем. А преди това трябва да те закарам до къщи, да се върна у дома и да взема душ. Исусе! — Той удари отново по клаксона. — Тук ще стоим цяла нощ.

— Това е моя грешка, Левис — каза тихичко тя. — Зная, че ти не искаше да ме вземеш. Зная, че не искаш да те виждате мен...

— Не е в това работата, Стефани. Знаеш, че не е в това. — Левис се чувстваше виновен, а също и обиден, тъй като това, което тя каза, беше напълно вярно. — Сега трябва да мисля за Елен, това е. Аз трябва... ние бихме... ами, добра идея е да бъдем малко дискретни, това е.

— Кети Бейкър няма да каже нищо. Познавам я много добре, защото по едно време живяхме в една стая. Преди да срещне Лойд. Ако аз започна да разказвам на хората някои от нещата, които зная за нея...

— Не е там въпросът, Стефани. Ние не трябваше да ходим. Не зная за какъв дявол отидохме. Имам купища от работа да върша... Проклето задръстване...

Левис отново натисна клаксона. Шофьорът пред него в кървавочервен кадилак подаде ръка от прозореца и му отправи недвусмислен отговор — средния си пръст.

Левис с отчаяние натисна отново. Напреднаха с десетина метра и пак спряха. Сега бяха притиснати от всички страни.

— Ами, това е. Тук ще стоим още час.

— Левис? — Стефани му хвърли друг от онези странични погледи. — Не се вбесявай. Мразя да си бесен. Съжалявам, Левис. Наистина.

Тя се поколеба. Левис почувства, че гневът му намаля. Той повдигна рамене.

— Дай ми целувчица, Левис. Само една мъничка. Моля те...

Тя се наведе преди той да може да каже нещо и обърна лицето му към своето. Погледна го с онези големи бебешко синьо очи, после бавно и внимателно притисна устните си към неговите и пъкна езика си. Левис се съпротивляваше, но след малко изстена.

Когато се съвзе, забеляза, че кървавочервеният кадилак се беше преместил с три метра напред и той го последва с поршетото. Стефани ровеше нещо на тясната задна седалка.

— Къде е сакото ти, Левис?

— Моето сако? Отзад е. За какво ти е? Струва ми се, че температурата е петдесет градуса...

Стефани беше намерила сакото и го издърпа между седалките. Тя се сви на мястото си и каза:

— На мен това ми харесва, харесва ми да е толкова топло. Искам всичко да се пръсне. И слънцето, и всичко... Това ме кара да се чувствам...

Тя му хвърли подказващ поглед. Сред горещината, изтощителните газове от колите, остатъка от стимулиращите средства и шампанското, които бяха причина за главоболието му Левис усети слабо желание, някакво раздвижване в тялото си. Той забрави за кадилака отпред.

— Дръж се сега спокойно, Левис. Наистина си напрегнат, знаеш. Само се облегни. Ще те накарам да се отпуснеш, Левис. Ще те направя съвсем добре.

Докато говореше, тя пъкна сакото над коленете му и промуши ръката си под него. Смъкна ципа на панталоните му. Левис каза:

— Исусе! Стефани, намираме се на автострадата, за бога...

— Всичко е наред, Левис. Аз ще те взема, за да те повозя.

— О, господи...

Той усети как ръката ѝ разхлабваше гащетата му, беше топла и леко влажна. Левис веднага стана твърд. Стефани грабна стеблото на пениса му и започна да манипулира с него. След малко, обръщайки големите си очи, тя попита:

— Имаш ли книжна салфетка, Левис, сладък? Нещо такова?

Левис извади от джоба на панталона си безупречно изпрана бяла ленена носна кърпичка. Стефани я взе с лека усмивчица и внимателно я вмъкна под сакото. Левис затвори очи.

Стефани стискаше и галеше, движенията на ръката ѝ бяха бързи, после забавени. Левис отново отвори очи и бързо погледна наляво и надясно. Обитателите на колите от двете им страни като че ли въобще не обръщаха внимание. Той изстена, после прехапа устни. Осъзна, че ще се изпразни и то скоро, и че щеше да бъде по-добре, ако го

направеше мълчаливо. Стефани изви пръсти и го стисна още, тя преминаваше от едно темпо към друго. Той протегна ръка и усети тежината на гърдата ѝ. През твърдия бял плат усети в дланта си твърдината на нейните зърна. После вече не можеше да се сдържа, сдържането и потайността имаха за резултат един продължителен оргазъм, който изглеждаше безкраен и го доведе до пълен екстаз.

Когато свърши, Стефани вдигна ципа и изтегли ръката изпод сакото му. Влажната и смачкана носна кърпичка лежеше в дланта ѝ.

Левис я погледна, тя повдигна кърпичката към лицето си, притисна устни към нея и леко я помириша. После се усмихна, затъкна я между гърдите си и прекара своето малко розово езиче по устните си.

— Левис — каза тя с момичешкия си глас, — няма нужда да ми казваш. Сега Елен си е вкъщи и ти няма да искаш пак да ме виждаш. Аз просто искам да знаеш, че разбирам. И когато съм сама и съм самотна, знаеш ли какво ще направя? Ще извадя тази кърпичка, Левис и силно ще започна да мисля за теб. И тогава, знаеш ли какво ще направя по-нататък?

Стефани се наведе към него и започна да шушне в ухото му. За минути Левис стана отново твърд на камък. Точно в този момент Стефани се изправи.

— Хей, какво става? — попита тя. — Те се движат.

Така беше с тях, така беше и с другите. Кървавочервеният кадилак пред тях набираше скорост. Левис също забърза.

Когато стигнаха до улицата, където живееше Стефани, той паркира колата на забранено място с две от колелата върху асфалта. В нетърпението си почти я изостави. Изтласка Стефани по тротоара и нагоре по стълбите. Със затварянето на вратата, те паднаха в леглото.

Стояха там два часа и въпреки че през последните седмици бяха прекарвали доста време в неговата стая и в неговото легло, там, каза си Левис, никога не му беше толкова хубаво. Един глас в съзнанието му говореше: „Виждаш ли? Виждаш ли? Няма нищо в теб, което да не е наред. Цялата вина е в Елен.“

Левис харесваше този глас, приятно беше, което му казваше той. Погледна към Стефани и усети странна смесица от съжаление и сладост. Когато напуснаха партито на Бейкърови, Левис беше взел своето решение. Имаше намерение да каже на Стефани, че сега Елен се е

върнала въщи и че всичко между тях е свършено, че той повече не може да се среща с нея и че трябва да приключи с всичко това.

Сега, когато тя лежеше до него, това не само не изглеждаше толкова необходимо, но като че ли беше жестоко. Стефани беше много уязвима. Той докосна гърдата ѝ и тя изстена. Преди да разбере точно какво става, Левис се обърна и зарови лице в гърдите ѝ: Чу се да казва:

— Стефани, аз трябва да продължа да се срещам с теб. Трябва, просто трябва.

Стефани леко въздъхна. Тя повдигна главата му, залюля в шепите си лицето му и го погледна в очите. Много сериозно отвърна:

— Левис, аз зная, че ти я обичаш. Това е много добре. Аз също я обичам, наистина. Ние не трябва да ѝ причиняваме болка, Левис. Тя не трябва да знае.

После направи нещо, което много го обърка.

Повдигна ръка към челото си и дръпна назад вълните на платиненорусата си коса. Задържа я така, погледна към него и сините ѝ очи станаха още по-големи.

— Аз мисля, че приличам на нея — каза тя с леко задъхан шепот. — Не мислиш ли същото, Левис? Поне малко?

Левис не намираше прилика, но сметна, че не можеше да го каже. Скоро след това, той я напусна. Когато стигна до дома, беше закъснял с два часа. Наближаваше десет и Елен се беше върнала отдавна. Фактът, че трябваше да изрече една лъжа, силно го поразил. Обхвана го нерешителност в момента, докато чакаше вратите да се отворят.

Точно тогава долови някакво движение, към него се обърна едно бледо, ококорено лице, приковано от излъчването на предните му фарове, като животно парализирано от светлината. Мъжът отново беше там.

Левис се ядоса, внезапно се вбеси. Той се и страхуваше — не точно от човека, а от себе си, от лъжата, която сега трябваше да изрече, от всичко. Той подкара поршето, засили край човека като че ли не беше го видял.

В момента, в който влезе в къщата, той позвъни на полицията в Бевърли Пиле. Мълчалива, непосредствена, Елен го наблюдаваше от другия край на стаята.

Полицейската кола пристигна веднага, но междувременно мъжът беше изчезнал.

— Ще бъде ли това голямо парти, мамо?

Кет беше кацнала на едно столче до бюрото на Елен. Беше хубав, ясен ден и стаята беше изпълнена със слънце. Кет клатеше крака, чакаше с нетърпение да излезе навън.

Елен погледна към списъка, който беше съставила с помощта на своята секретарка. В него вече имаше сто и петдесет имена. Тя се усмихна на Кет.

— Да, скъпа. Голямо парти. Ще има вечеря и танци, ще отворим балната зала. Ще има музика и ако си послушна, ще можеш да постоиш за малко с Каси и Мадлен и да погледаш как хората пристигат...

— Би ми било приятно. — Кет замълча. Краката ѝ престанаха да се клатят. — Левис ще бъде ли там?

— Разбира се, че ще бъде, Кет. Това е и негово парти.

Кет се намръщи:

— Това не е негов филм, обаче, нали мамо?

— Ами не е, не точно, Кет. Левис не работи върху „Елис“, но това няма значение, въпреки това, партито е и негово. Това е къщата на Левис, и...

Тя щеше да добави, че Левис беше неин съпруг, но думите не прозвучаха от устата ѝ. Кет напрегнато я наблюдаваше.

Настъпи пауза. Кет каза:

— Левис не е много често тук. Просто се питах.

— Ами, той е много зает, разбираш ли, Кет. Левис се опитва да пише, работи върху един сценарий, и трябва да среща и много хора, да разговаря за своята работа. Това е.

Докато говореше, тя гледаше настрана с внезапното чувство на безнадеждност. Кет винаги се обръщаше към Левис на име. Никога, още когато беше съвсем малко дете, тя не се обърна към него с „татко“. Елен знаеше, че би трябвало да е свикнала с това досега. Беше ѝ невъзможно да каже как точно беше възникнал този навик, както и много от нещата в нейния брак. Това беше резултат от студено и мълчаливо напрежение. Левис никога категорично не бе казал, че

предпочита Кет да го нарича по име. Елен никога не беше признала от друга страна, че когато говореше на Кет, на нея ѝ беше невъзможно да говори за Левис като за нейния „татко“, думата се затъкваше в гърлото ѝ. Въпросът оставаше между тях и по някакъв мълчалив договор не беше споменаван от нито една отстраните. Те не споменаваха, вече за това, както и за отделните спални или за факта, че Левис беше ровил в кабинета на Елен, и знаеше, че тя знае това.

Те се бяха обградили със студена и все по-израждаща се любезност, която всеки момент заплашваше да избухне в открито противопоставяне, особено когато Левис беше пил. Все пак, тези конфликти ѝ се струваха нечестни: Левис рядко я атакуваше по основния проблем на тяхното нещастие. Той само веднъж беше направил това. Сега все повече предпочиташе да се нахвърля заради по-дребни, тривиални причини: времето, когато беше сервирана вечерята, изборът ѝ на рокля, някаква измислена дреболия, някоя безсмислена забележка, направена мимоходом, в която Левис четеше нюансите от недоволство, което не съществуваше.

Тя с тъга погледна към Кет. Един ден, когато Кет пораснеше, въпросът за имената щеше да бъде решен. Самата Кет щеше да запита за ролята на Левис в нейния живот. Този въпрос и всички други стояха за решение през тях, разбираше Елен. Понякога, виждаше как тя и Левис внимателно издигаха крехка стена, докато през цялото време тежестта на водата зад нея опасно се покачваше.

Междувременно, всичките усилия, които правеше за да запази тази стена, ѝ изглеждаха все повече и повече безполезни. Тя внимателно подреждаше така времето си, че да си стои вкъщи и си беше обещала да промени своето държание. Когато беше летяла насам от Ню Йорк, имаше най-различни розови видения. Тя, Левис и Кет заедно, като семейство. Нямахте да допуска прекъсвания, щеше да се посвети изцяло на тях. Щяха да правят съвместни пътувания, може би щяха да заминат някъде във ваканция. Тя и Левис щяха да имат време да останат сами — щяха да разговарят и отново да се сближат.

Това, разбира се, не стана, както не беше станало и в други случаи, когато тя също така беше пълна с решения и надежди. През трите седмици, които прекара вкъщи, тя въобще не видя Левис. Той или се затваряше в своя кабинет и блъскаше силно буквите на пишещата машина или напускаше къщата за безкрайна серия от

срещи. Нищо от това, което тя направи можа да разбие бариерите от недоволство и гняв, които Левис беше издигнал около себе си. Разбира се, нейните усилия го правеха още по-враждебен.

— Моля те, Левис — беше казала тя две седмици след връщането си у дома. — Не можем ли да отидем някъде заедно, само ти, аз и Кет? За кратко?

Левис я беше изгледал студено:

— О, разбирам — каза той. — Предполага се, че аз ще изоставя всичко, само защото се е случило, че ти имаш малко свободно време? Предполагам, че това, което аз върша, не е важно? Ами, може да не е важно за теб, но е важно за мен. Ангажиран съм, имам да върша своя работа.

Сега Елен въздъхна. Кет я наблюдаваше отблизо с люлеещи се напред-назад крака. След известно мълчание, тя се свлече от стола си и обви ръце около врата на Елен.

— Изглеждаш уморена, мамо. Вчера Каси каза, че изглеждаш уморена. Недей да си уморена. Ела да играем в градината.

Тя се поколеба, после се присегна и топло целуна майка си по бузата. Елен плътно я притисна в прегръдките си. Тя беше видяла малкото ѝ колебание, бързият ѝ поглед и това винаги ѝ беше причинявало болка. Знаеше, защо Кет правеше това — заради Левис.

Кет беше открито и експанзивно дете. Тя винаги бързо се засмиваше, бързо заплакваше и бързо показваше своята обич. Но тя се беше научила да бъде сдържана. Ако Левис я видеше да прегръща майка си, да се катери по коленете ѝ или да я целува, това винаги го дразнеше.

— Разглезваш я, Елен — казваше той. — Тя вече е твърде голяма за подобни неща — или добавяше: — Кет, бягай, майка ти е заета, недей да я безпокоиш.

Това беше много неприятно на Елен. Все пак Кет беше само на четири. Беше ужасно, че тя чувстваше нещо лошо в привързаността си и че беше рисковано да я проявява. Почувства се нещастна. Силно притисна Кет, твърде силно може би, така, както нейната майка понякога беше правила. И Кет, както тя самата някога беше правила усети напрежението на прегръдката и се изплъзна настрана.

— Хайде, ела да плуваме. Искам да ти покажа. Вече мога да плувам много мили...

— Добре, да отидем, днес е такъв хубав ден.

В басейна Кет стана сериозна. Тя килна назад глава, устреми очи към другия край на басейна и се хвърли в нето, гребейки с ръце и ритайки с крака. Единият ѝ крак от време на време докосваше дъното на басейна, за допълнителен, подскачащ тласък. Елен не спомена за подскоците.

— Беше добре, скъпа. Много добре. Опитай пак.

Тя се отдръпна назад под сянката на малката къщичка към басейна и Кет, която беше много амбицирана, плуваше напред-назад, напред-назад. И както я наблюдаваше, очите ѝ внезапно се изпълниха със сълзи.

Басейнът беше с бистра вода и умерена температура, заобиколен от каменна тераса и защитен от високо подстригани насаждения от тисови дървета. Къщичката към басейна беше построена от Ингрид Нилсън и имаше формата на малък, класически храм, а групи от докарани от Италия статуи бяха разположени на равни разстояния между цветята.

Един холивудски басейн. Той по нищо не приличаше на малкото кално вирче, заобиколено от канадски тополи. И все пак, Елен не можеше да го погледне, без да си спомни за Били, и да гледа Кет — това по някаква причина винаги я насълзляваше. Тя избърса очите си.

Кет не забеляза нищо. Сега тя беше изморена от своите усилия. Излезе от басейна и седна на края му така, че спуснатите ѝ крака леко докосваха водата. Разтърси назад мократа си коса и диаманти от пръски блеснаха на слънцето. После, след кратко мълчание, започна да пее на френски с ясен глас:

*„Върху моста в Авиньон
Там танцуват, там танцуват,
Върху моста в Авиньон
Там танцуват всички в кръг.“*

Френският ѝ акцент беше точен, тя силно подчертаваше римите и ритъма с малката си ръчичка. Елен се взря в нея. Кетиното триъгълно лице се повдигна, усмихвайки се. Елен погледна черната ѝ коса, станала още по-тъмна от водата, погледна към тъмносините ѝ очи и

черните ресни на клепачите ѝ. Никога не беше чувала Кет да пее на френски преди.

Умът ѝ се смрази, почувства как тялото ѝ изстина и се стегна. Кет все още гледаше към нея, усмивката ѝ стана по-несигурна, като че ли усети, че нещо не беше в ред.

— Не я ли харесваш? Погрешно ли я изпях?

— Не скъпа, ти я изпя много хубаво. Сега, изпей ми една американска песен...

Кет се намръщи:

— Не зная нито една. Мадлен ме научи само тази.

— О, добре, няма значение. Ела и плувай, Кет — каза бързо Елен.

Тя се потопи в басейна и заплува напред-назад, точно както обичаше да плува с Били, докато се почувства изтощена и страхът изчезна. Когато двете излязоха накрая от водата, тя загърна Кет в хавлиена кърпа, притисна я много силно. И мълчаливо си повтаряше отново и отново: „Детето на Били, детето на Били“, а Кет каза с лек кикот:

— Не така, не така, не мога да дишам!

Когато най-накрая се върнаха в къщата, Левис ги чакаше. Кет погледна към стегнатото му, сдържано лице и после към майка си и без да каже дума, се промъкна покрай Левис и изтича навътре. Той я наблюдаваше как върви.

— Току-що се обади Чад — каза той студено. — Искан да отидеш в сряда следобед да видиш „Елис“. Завършил го е окончателно. Каза, че ще отнеме поне три часа.

— О, разбирам — Елен се колебаеше. — Ами, мога и да не отида, мога да променя времето, ако ти имаш някакви планове...

— Планове?

— Планове за нас, искам да кажа — тя замълча. — Аз вече от три седмици съм си вкъщи Левис и просто не те виждам...

— Ами, няма да ме видиш в сряда. Зает съм целия ден. Така че, ако желаеш да прекараш следобед с Чад, във всички случаи можеш да го направиш.

Той започна да се отдалечава и Елен, внезапно неспособна да се възпре, се обърна подире му:

— Левис, къде отиваш?

Левис се обърна и ѝ отправи студен поглед:

— Навън — каза той. — Не е ли очевидно?

Откакто Елен се беше върнала вкъщи, Левис разви нов навик, нова техника. Щом разбра колко му беше неприятно да лъже, и колко се чувстваше неудобно да се клатушка между убеждението, че трябва да остави Стефани и еднакво силната увереност, че това е невъзможно, той си намери лекарство. Държеше в малко шишенце в жабката на поршето — съвсем ново стимулиращо средство на малки, червени хапчета. Отначало взимаше само по една. Сега беше започнал да взима повече. Първата партида взе, когато напускаше дома си и беше на път за Стефани. Втората — когато си тръгваше и се връщаше при Елен.

За разлика от алкохола, който често го караше да се чувства потиснат и съзливосантиментален, а понякога и агресивен, тези хапчета имаха успокояващ ефект. Докато действието им беше в сила, те му даваха опияняващата вяра. С поетите хапчета Левис знаеше, че независимо какво прави, нищо не можеше да върви на зло.

Когато се събуждаше сутрин, когато беше в най-нисък отлив, както сам го наричаше, той изпитваше старите съмнения. Тогава понякога копнееше да отиде по коридора до стаята на Елен, да влезе и да ѝ каже защо се беше държал по този начин. Тогава, понякога това му се струваше съвсем възможно, би ѝ казал за Стефани, би я накарал да разбере, че той се нуждае от Стефани, защото тя, Елен, го беше направила нещастен, и че ако тя само можеше да не го прави нещастен, той не би се нуждаел повече от Стефани.

Тогава изпиваше по една чашка, само една, за кураж. Но, в минутата, в която го направеше, всичко отново се променяше. Тогава ставаше доволен, че не беше отишъл при Елен. И всичките му недоволства и тревоги пак го заливаха. В такова състояние той слизаше по стълбите и като видеше Елен, ѝ говореше по новия начин, начинът, който беше открил, откакто беше започнала връзката му със Стефани. Ставаше студен и недостъпен. Усещаше в себе си непреклонна злоба — това нараняваше Елен, когато се държеше така. Той виждаше колко много усилия влага тя и колкото повече се опитваше да подобри отношенията, толкова по-студен и зает ставаше той. Виждаше болката, която причинява и една част от неговото съзнание се радваше, а другата наблюдаваше нещо като безпомощен смут.

Тогава, преди смутът да станеше твърде силен, той напускате, качваше се в поршето и глътваше от малките червени хапчета. Започнал веднъж техният ефект, той знаеше, че е спасен в света на непоклатимата сигурност, която щеше да трае през по-голямата част от деня.

В срядата, когато Елен трябваше да се срещне с Чад и за първи път да види завършената версия на „Елис“, Левис стана много рано. Той взе душ и се облече, слезе долу, направи си огромно количество черно кафе, затвори се в своя кабинет и заключи вратата. Извади написания на машина текст на „Безкрайни мигове“ в четвъртата версия и се вгледа в нето. Представляваше една бъркотия. Той го беше пренаписал толкова много пъти, че вече не можеше да си спомни дали една отделна сцена беше в действието или беше махната. Беше чел този вариант и предния ден и вече не можеше да си го спомни. Сцената между съпруга и любовника веднъж я беше сложил, но после беше ли я оставил? И коя версия беше по-добра — първата или втората, или третата?

Левис объркано се вглеждаше в страниците. Наля си още кафе, помисли да си налее алкохол, но се съпротиви. Защо не беше повече като Чад, помисли си с внезапно огорчение. Чад, който никога нямаше съмнения и не изпитваше несигурност или размисли, а виждаше всичко ясно? Чад, разбира се водеше живот, който беше изцяло освободен от емоции. Той живееше за своята работа и в своята работа: той не изпитваше любов или ревност, страх или неадекватност. Левис си даде сметка, че дори не го беше виждал разгневен и тази мисъл го накара да се почувства малко по-добре. Той взе нова глътка кафе, доброто му настроение започна да се възвръща. Най-накрая, Чад кинорежисьорът може да имаше успех, но Чад мъжът беше съвсем мизерен.

Преди две седмици, без да знае Елен, Левис беше посетил Чад. Споменът за тази среща още му причиняваше болка. Той отиде при Чад, за да се унизи и да го попита дали не би го взел обратно като продуцент.

— Виждаш ли, Чад — каза неловко той. — Писането не върви много добре, както се надявах. Не се предавам, не искам да помислиш подобно нещо. Но нямам нужда да го правя през цялото време. Бих могъл да се върна към продуцентството и да продължа да пиша. Не

зная какви са твоите планове след „Елис“, но ние винаги сме работили добре заедно и аз помислих...

Чад си тананикаше и предъвкваше брадата си. Когато гласът на Левис заглъхна, той каза:

— Не, Левис. Не те искам да се върнеш като продуцент. Това изключва Елен. Повече няма да стане.

Левис се вгледа в него:

— Елен ли каза това?

Чад издаде пухтящи звуци:

— Не с толкова много думи. Но това е, което тя чувства. Ти я притесняваш, Левис. Елен има нужда да е свободна. — Той замълча. — Ако зависеше от мен... Но не зависи. Аз трябва да мисля за нея.

В този момент Левис го мразеше, мразеше и Елен, даже повече. Мразеше и двамата. С гневен жест той се изправи, бутна страниците в едната страна на бюрото и си наля чашата. Елен го блокираше: той винаги беше подозирал това, а сега вече го знаеше. И Чад, който се предполагаше, че е негов приятел, ѝ позволяваше да го прави.

И все пак — така ли беше? Чад можеше да лъже. Левис остана неподвижен. Уискито го беше ударило в стомаха и той чувстваше неговата разливаща се топлина. Той погледна навън към градината, в която птици пееха и слънцето светеше. Помисли за Елен и за миг усети съзнанието си пречистено. Той я обичаше. Той ѝ вярваше. Тя беше постоянният смисъл на неговия живот. Само за момент изпита отново усещането, което за първи път бе имал в Лондон, това скъпоценно чувство засили увереността, че би могъл да го превърне в постоянна линия на поведение.

Той ще отиде и ще говори с нея. Ще отиде и ще говори с нея сега. Стигна до вратата и веднага съмненията започнаха. Чу стъпки отвън, чу, че Кет тича, а после я чу да вика.

Ако не беше заради Кет, помисли си, ако не трябваше да живее ден след ден с физическото напомняне за миналото на Елен, тогава може би бил добре. Той се обърна и погледна Кет. Тя тичаше през ливадата покрай дърветата. Кой я беше създал? Къде? Кога? Как? Беше ли повярвал той в откъслечните обяснения, които му даде Елен или не? Това беше сърцевината на нещата, това беше сърцевината, помисли. Ако само би знаел това, той би разбрал всичко. Отиде до бюрото,

грабна ръкописа и го разхвърли из стаята. Тичайки излезе от хола и застана на стълбището.

— Къде си, Елен? Къде си?

Чу се да вика. Стори му се, че вика много високо. Думите ехтяха в главата му, ехтяха из къщата. После, в следващия миг осъзна, че въобще не ги е произнасял. Викът беше изключително силен и все пак — мълчалив. Един вик на сърцето, вик на съзнанието, вик на който нямаше отговор.

Той излезе и тресна вратата на къщата, изтича където беше паркирано поршето и скочи в него. Запали мотора и чу рева му, пусна радиото така че ударите на барабаните и скимтенето на електрическите китари да разкъсат тишината и празнотата. Опипа жабката, отвори я и изтърси малките червени хапчета върху дланта си. Те бяха трудни за преглъщане, затъкваша се на гърлото му. Левис ги погълна с усилие, освободи спирачката и даде газ.

Вратите зад него се затвориха, пътят беше празен. Човекът не беше там и Левис изпита прилив на облекчение. Човекът го плашеше. Той вече не беше сигурен дали наистина го вижда или си го въобразява. Но, той не беше там — беше добър знак.

Направо нагоре по автострадата, засили поршето до края на възможностите му. Беше подранил. Стефани не би го очаквала толкова рано, но нямаше значение, тя все пак щеше да бъде там, и когато я видеше, щеше да се почувства добре...

Той закара поршето на тротоара пред къщата ѝ, блъсна вратата, за миг изкачи стълбите. Сега имаше ключ, влезе и извика името ѝ. Холът беше празен, можа да надникне в спалнята, тя също беше празна, въпреки че чаршафите бяха отхвърлени настрани и леглото беше разбъркано... Тя не беше излязла, не можеше да е излязла. Ако сега я нямаше, Левис помисли, че ще полудее.

Погледна часовника си. Беше 10 сутринта, и тя трябваше да бъде тук. Трябваше... Той силно извика името ѝ.

Вратата на банята се отвори. Появи се Стефани. Тя излезе срамежливо, бавно с очи развълнувано фиксирани в лицето му. Левис я изгледа. Настъпи мълчание и на него му се стори, че то трае една вечност.

Стефани беше облечена и гримирана. Сложила беше обикновена, добре ушита черна ленена рокля, която не беше вталена. Имаше фини

бледи чорапи на краката си и бе обута с ниски, скъпи черни детски обувки с големи панделки отпред. Имаше перли около врата ѝ — Стефани никога не слагаше перли. Гримът ѝ беше дискретен, дори минимален. Без изкуствени мигли, без розов блясък на устните. И беше направила нещо с косата си. Какво беше направила с косата си? Левис я загледа. Тя не представляваше повече бъркотия от платиненоруси вълни, беше тъмна, по-укротена, бледозлатиста. Сресана беше назад от лицето ѝ и беше вързана на врата с широка черна панделка, панделка от същия вид, от точно същия вид, каквито понякога слагаше Елен.

Левис не можеше да проговори, само стоеше и се взираше. Това е от хапчетата, помисли объркан той, трябва да е от хапчетата — сигурно беше взел твърде много от тях.

Стефани го гледаше полуразтревожена, полугорда. Левис видя, че ръцете ѝ леко трепереха. Тя внезапно се изсмя нервно.

— Ти ме хвана, Левис. Не те очаквах. Аз... — Тя се поколеба. — Виждаш ли сега? Виждаш ли? — Гласът ѝ потрепери, стана молец. — Кажи ми, че приличам на нея, Левис, кажи ми...

— Исусе Христе! О, Исусе Христе...

Той все още се взираше в нея, не можеше да помръдне. Това и беше Елен, и не беше. Чувстваше, че химията на неговия мозък се променя. Образи и спомени се сплитаха и разплитаха. Той налиташе бързо на тях и бързо се оттегляше. Разтри очите си. Погледна отново и тя все още стоеше там — Елен и не Елен, неговата съпруга и не тя. Неговата съпруга, неговата Елен имаше по-пълни гърди и по-закръглени устни. Неговата съпруга, неговата Елен гледаше към него с нов поглед, поглед, който караше в отговор тялото му да се надига и изпъва. Тя го гледаше като че ли го желае, не някаква сянка от миналото — а него, сега, нейния съпруг. Той можеше да има тази жена, неговата съпруга, тази Елен: да я има, да я държи в ръцете си.

Отстъпи крачка назад и беше доволен, че тя не проговори повече, защото гласът ѝ нямаше да е същия. Тя не проговори, защото знаеше, че няма нужда. Вместо това, тази жена, тази съпруга само вдигна ръце към него.

Сякаш мозъкът му се разчупи. Помисли: „Тя чу моя вик и се отзова, тя е тук“. Падна на колене пред нея и зарови лице в слабините ѝ. С обонянието си усети, че тя го желаше. Сложи ръце между краката

й. Тя нямаше дантелено бельо, което не беше добре, но нямаше значение, защото беше влажна и лепкава, така както той винаги я беше желал да бъде, а тя никога не бе била. Повдигна лице и погледна в очите й, очакваше да види лъжа и съжаление. Но там нямаше нито съжаление, нито лъжа. Очите бяха неподходящо сини и не в подходящата форма, но и това нямаше значение, приликата беше достатъчна, това стигаше.

— Елен... — каза той. Тя нададе лек вик.

Той я притегли към себе си, ръцете й се протягаха към него, той чувстваше колко тя бърза, усещаше и себе си. Такова докосване!

— Бързо — каза Елен с нов, шептящ глас, глас, който той никога досега не беше чувал да употребява, глас, който го възбуждаше, защото усещаше в него желанието. — Бързо, о Левис, бързо...

На последния кадър беше нейното лице. После камерата започна много бавно да се оттегля. Фигурата на едно момиче — нейната фигура, къщата зад нея, улицата, на която тя стоеше... Назад и нагоре в едно великолепно и продължително движение: други улици, пресичащи се с първата, мрежата на големия град, гледана от небето, неговите дълги, блестящи авенюта, неговите кули. После бавно, все още много бавно очертаванията на един остров, върху който градът е бил изграден, водите на залива, кораби, една статуя с вдигната ръка. Камерата се движеше настрани, вече бързо, градът и заливът ставаха все по-малки и по-малки. В далечината вече едва видими стояха оголените скали на група острови. Един от тях беше остров „Елис“. Музиката засвири и започнаха да се въртят имената на участващите.

Елен седеше мълчаливо. Чад също мълчеше. След това като че ли твърде дълго екранът остана тъмен. Появиха се светлините от прожекционната стая.

Чад погледна към нея. Елен обърна глава. Беше толкова хубаво и все пак тя се чувстваше неловко и резервирана.

Чад леко се размърда. Той кръстосваше и сваляше крака. Накрая каза:

— Ела с мен да изпием по един чай.

— Това е най-хубавото нещо, което някога си правила. Най-хубавото нещо, което аз съм правил. Знаех, че така ще бъде, сега нищо

не би могло да ни спре.

Думите на Чад звучаха съвсем делово. Той не беше попитал за мнение и Елен се съмняваше, че ще го направи. Нейното мнение не го интересуваеше. За Чад имаше само един арбитър и това беше самият той. Сега стоеше в отдалечения край на своята студийна зала, пълнеше електрическия си чайник, въртеше в ръце канчета и торбички с чай — удълженият ритуал, с който Чад приготвяше чай.

Елен погледна към него и после към стаята, където се намираше. Тя беше на първия етаж на тази огромна сграда, в която Чад живееше през последните четири години. Изглеждаше, както винаги беше изглеждала — като че ли той се беше преместил вчера. Нямаше мебели, нито килими и дългият ред прозорци, които гледаха към балкона нямаха завеси. Край едната стена бяха струпани сандъци, някои от тях още неразпечатани. Върху тях имаше куп от различни остатъци: стари списания, пожълтели вестници, вързопи с ръкописи, някои книги и малка планина от мръсни алуминиеви чинии за еднократна употреба: сега беше станал по-висок от преди. Всеки път, когато идваше, на Елен ѝ се струваше, че той нараства.

На противоположната стена имаше дълга лавица, от която се подаваха навързани жици и кабели. Тя се беше наклонила под тежестта на скъпа и сложна „хай-фай“ система — усилватели, механизми за настройване, високи стерео говорител, грамада от блещукащ „материал“. На това стерео Чад претендираше, че слуша Вагнер. Казваше, че е пристрастен към него. Не се виждаха обаче никъде плочи. Елен никога не беше виждала стереото да работи.

Зад нея се намираше пещероподобна камина, в която никога не беше пален огън. А пред камината стояха два стола без облегалки, покрити с мръсен сивкав плат, единствената им алтернатива беше подът. Тя сгъна ръце на скута си и зачака. Чад помирисваше картонените кутии с мляко, на чайника му трябваша векове, за да заври.

В стаята имаше само два други предмета от значение и те бяха два телевизора. Както винаги и двата бяха пуснати и нагласени на различни програми, като звука им почти не се чуваше. Елен гледаше в тях — първо в единия, после в другия.

На първия, предаване на една викторина отиваше към връхната си точка. Много дебела жена, облечена като кокошка току-що спечели кола. Колата беше шевролет, той стоеше върху платформа и беше

привързан като подарък с огромна панделка. Тя се въртеше и въртеше, когато жената я видя, полудя от радост.

Вторият телевизор беше настроен на Ен Би Си. Предаваха вечерните новини. Президентът Джонсън произнасяше реч. Кожата му беше странно оранжева, защото настройването беше лошо. След малко Джонсън изчезна и започна прожекция от Виетнам. Гърмяха оръдия. От другата страна на Тихия океан едно оранжево село гореше.

Елен погледа известно време телевизорите, после стана, затвори ги и седна отново.

Тя беше много добра в „Елис“. Гледайки филма с безпристрастност, която никога не беше имала до тогава, тя бе способна да разбере точно как го беше направила. Тази техника, онази техника, всяка най-малка съставна част. Тя можеше да ги идентифицира поотделно, можеше да прецени точно доколко те се свързваха помежду си. Можеше да разбере защо ги беше избрала и как ги беше разгърнала. За нея те имаха абсолютен смисъл и никакъв смисъл въобще. Беше лесно да си Лиз, толкова лесно, ѝ се струваше сега като гледаше, без да се съсредоточава особено. Лиз беше измислица, тя живееше върху целулоидната филмова лента. Тя завинаги щеше да остане там, живеейки своя вечен, независим живот, и това плашеше Елен. Когато седеше там, в залата за прожекции, си беше внезапно помислила: „А какво става с моя собствен живот?“

Тя имаше само един — и за разлика от този на Лиз — нейният имаше граница. И той намаляваше с всяка измината секунда.

Чад приближи и извинително каза:

— Страхувам се, че няма мляко.

После седна насреща ѝ, на другия от столовете без облегалка и щастливо ѝ се усмихна през парата на топлата течност. Елен го погледна, не беше виждала Чад от месеци. Нито го беше виждала, нито беше говорила с него. Тя се беше променила в това време, и бе абсолютно сигурна, че Чад трябва да е забелязал това, на Елен ѝ се струваше, че нейното постоянно колебание между противоречиви чувства и неудовлетвореността ѝ личат като разголени върху лицето ѝ. Но Чад като че ли не виждаше това, а ако го виждаше, го оставяше без да го забележи. Той се държеше точно както винаги, пренебрегваше изминалото време, продължаваше от там, където бяха спрели, като че се бяха видели за последен път не преди месеци, а преди минути.

Наистина, той премина през известен брой ритуални въпроси — винаги правеше така, това го забавляваше. Разпитваше я за това, което наричаше нейн „антураж“: нейният представител за печата, нейната бизнес мениджър, нейните трима счетоводителя, нейните две секретарки, нейните четирима адвокати, които се оплакваше той, го заплашвали, въпреки, че неговите адвокати бяха не по-малко прозорливи. Разпитваше я също така за благополучието на нейните двама пълномощници — главно, мислеше Елен, защото техните имена представляваха един безкраен източник на забавление за него: Хомер на Източния бряг и Милтън на Западния: „Хомер и Милтън, казваше Чад, ами това е наистина поетично...“

Нейните отговори бяха по-обикновени и по-малко оживени от обичайното. Чад като че ли не забелязваше. Той премина на нейния масажист, на Каси, която възбуждаше любопитството му и накрая след всички — на Левис. Кет той никога, никога не споменаваше.

Докато я разпитваше, като че ли самите отговора не представляваха голям интерес за него, малките му очи бляскаха и примигваха зад очилата. Със своето ново безпристрастие Елен го наблюдаваше, и се учудваше. Тя усещаше някаква цел зад тези въпроси, като че ли те бяха подготовка за нещо друго. За миг тя помисли, целта би могла да бъде Левис, тъй като след като беше дала рутинен отговор на неговия рутинен въпрос, Чад сякаш не реагира. Той стана, направи един малък кръг, и отново седна.

— О, Левис — каза той. — Радвам се, че е окей. Тревожа се за Левис, знаеш. Повиках го да се върне и отново да работи с мен като продуцент, не ти ли е казал?

Елен поклати глава.

— По-добре недей да споменаваш. Това е болна тема. Той няма да се съгласи. Левис може да бъде и упорит, не намираш ли? Но така или иначе, аз не трябваше да го питам, наистина. От „Сфера“ не го искат... Този човек, Шер — до тук му е от Левис. Заради пиенето, мисля. Не зная. Той все още ли пие?

Елен погледна към пода:

— Не изключително много — каза тя с равен, предпазлив глас.

Това беше лъжа, но Чад я остави да отmine. Тогава заговори за „Елис“. Заговори за работата, която беше свършил в периода след снимането. Говори за музиката и за монтирането, говори за първата

реакция на „Сфера“, за премиерата, която трябваше да се състои през септември — датата беше уточнена. За неговото избавление и за неговата популярност. Той начерта своята стратегия: този път, каза с лека злобна усмивка, той иска слава и добър касов сбор. Исква рекордно възвръщане на средствата, и също така, иска „Оскар“.

Той говореше и говореше, и колкото повече говореше, толкова по-отдалечена се чувстваше Елен. Сега ѝ беше трудно да повярва, че някога е била така силно под влиянието на Чад. Поне по време на снимането, никога не беше се съмнявала в него. Извън снимките, понякога му се беше смяла и дори присмивала, но дори и тогава беше чувствала уважение.

Сега, тя се питаше: уважение ли беше това, което бе изпитвала или зависимост? Не беше сигурна. Знаеше само, че това я беше напуснало и на негово място имаше студенина. Тя все още се възхищаваше от него, но вече не го харесваше много. Усещаше силата на неговата егоцентричност, натиска на волята му, но сега нещо в нея му се съпротивляваше и се възмущаваше.

„Чад не ме познава, той въобще не ме разбира“ — мисълта ѝ дойде съвсем изненадващо, а с мисълта дойде и допълнението. Чад не само, че не я познаваше и не я разбираше, но и не желаше това. Коя и какво беше тя бяха неща неважни за него. За Чад тя беше средство или инструмент и това беше всичко.

Тя се наведе напред и го прекъсна:

— Чад — попита тя, — нуждаеш ли се от мен за своите филми? Кажете ми?

Той я погледна плахо изненадан, леко раздразнен, че го беше прекъснала точно по време на неговата разпаленост.

— Да се нуждаеш от теб? — Той килна на една страна глава. — Разбира се, че се нуждаеш. Аз те създадох.

— Ти си ме създал? — тя невярващо го изглежда.

Чад издаде лек, хриплив кикот:

— Ами, очевидно, ти имаш подходящото лице, имаш подходящия глас — или поне го имаш сега. И можеш да играеш. Така че, да, би могло да се каже, че се нуждаеш от теб. Никога не съм мислил по този начин за това.

— Ти винаги си работил с мен. — Тя се поколеба и разговорът с Грегори Гертц се върна в съзнанието ѝ. — Не би ли могъл да работиш

с някоя друга?

— Защо? Това е противен въпрос. Аз работя с теб, аз искам да бъдеш ти. Ти си... — Той замълча, като че ли търсеше точната дума и не можеше да я намери. Започна да се усмихва по начина, който Елен мразеше — лукавичко.

— Какво съм?

Чад ѝ отправи леко нетърпелива въздишка:

— Ти си моя — каза той, като че ли това беше прекалено очевидно, за да бъде изразено.

Настъпи тишина. Елен го погледна. Само за миг нещо в начина, по който той говореше, нещо в неговия израз я изплаши. После, страхът ѝ отмина и тя осъзна, че беше ядосана, по-ядосана отколкото ѝ се беше случвало да бъде от много години. Студено изгледа Чад и за нейна изненада, той започна да се изчервява. Такъв го беше виждала само при един друг случай, тя знаеше, че той си го спомняше така добре, както самата тя.

Той си спомняше за стаята в малката къщичка в Трестевере, преди пет години. Това беше единственият случай, когато Чад някога беше демонстрирал факта, че желаше същия вид притежание, както другите мъже. С изключение на този случай, той не бе имал същия начин на притежание — беше само неговата грозна, отчаяна и деформирана версия — секс в панаирно огледало, секс, който беше едновременно патетичен и луд.

Те никога не бяха обсъждали този епизод. Той беше табу помежду им, което и двамата разбираха. Чад никога не беше се опитал да го повтори. Елен се възмущаваше, но съжалявайки го, се беше винаги държала, като не ли никога не се беше случило.

Сега неочаквано, споменът за това застана отново между тях. Елен пак го чу да се задъхва, опита да заговори и после спря. Тя отново почувства ужасно бавното осъзнаване на мисълта, че той повече нямаше да я снима и че нещо ужасно лошо започваше да става между тях. Беше чувала, че при автомобилна катастрофа представата на хората за време се променя. Те виждат много забавено едно сблъскване мри скорост сто километра в час, като бързината по време на сън. И тогава беше станало така. Бавно, изключително бавно беше осъзнала какво точно се канеше да направи Чад с камерата, която държеше в ръце и в която филмът още бръмчеше.

Тя силно го беше ритнала тогава в корема. Той беше спрял и тогава той беше направил точно това, което правеше сега. Беше я гледал, а тя беше наблюдавала как кръвта се разливаше по врата и по лицето му. После си беше свалил очилата и беше разтривал очите си. Изглеждаше безпомощен без очила. Кожата около очите му, неизложена светлината, беше увиснала и бледа. Той ѝ напомняше костенурка със смъкната черупка. По-късно, когато тя беше мислила това, той за кратко беше заплакал.

Не плачеше сега. Но си беше свалил очилата и раздразнено разтриваше клепачите си, като че ли драскаше някаква прашинка. Не беше казана нито дума. След малко Чад постави очилата си обратно и я погледна с известна несигурност.

— Предполагам, че ти знаеш това във всички случаи — каза той.

Елен се изправи. Тя разбираше, че не би могла да издържи да остане в стаята нито миг повече. Не би могла да издържи да седи и да слуша Чад, който искаше да я притежава, и който може би вярваше, че я е притежавал.

— Сега трябва да си вървя — каза тя и излезе на балкона.

Остана там за момент, загледана наоколо. Къщата, както нейната беше разположена на хълм. Долу, в котловината лежеше Лос Анджелис. Беше шест вечерта, въздухът имаше метален мирис и беше горещ. Над града, в ивицата между сградите и небето висеше наслояване на смог. Той беше ярко червеникав, с отсенки от омекотено деликатно розово. Сякаш небето беше ранено.

Чад дойде и застана зад нея. Тя се обърна и той пхна в ръцете ѝ голям и тежък плик. Имаше размерите на сценарий. Елен почувства отчаяние. Тя погледна към Чад.

— Какво е това?

— Това е причината, поради която те повиках да дойдеш. Не си помислила, че искам да говоря за Левис, нали? Или за филма. Защо би трябвало? Всичко това е минало.

— Това нов сценарий ли е?

— Завърших го миналата седмица — той замълча. — Това е втората част на „Елис“. Ще има също и трета част, рано или късно. Това е трилогия.

Елен впери поглед в него:

— Никога не си ми казвал това — започна тя бавно. — Аз мислех...

— Ти си мислела, че има само първа част. — Чад вече се беше съвзел. Той се изкиска. — Правилно. Така мислеха всички, с изключение на мен. Аз знаех, че това е първата от общо три. Една тайна знаеш — той замълча. — Все още друг никой не знае. Не дори и „Сфера“. Следващата седмица ще я изпратя на Шер. Но ти ще бъдеш първата, която ще го прочете. Не казвай на никого. Не казвай дори на Левис, още не.

Елен пое дъх. Тя мислеше за времето. Още два филма, още две роли. Най-рано следващата година те щяха да започнат да работят върху този проект. Една година, две години, три може би, за да завършат трилогията — дори четири. Четири години. Като последните четири. Четири години, в които каквото и друго да правеше, щеше да бъде вързана за Чад.

Чад леко се помръдна от единия на другия си крак, погледна към нея. И тогава, тя внезапно разбра защо той ѝ беше показал „Елис“, защо я беше повикал да се върне отново тук.

— Чул си за филма на Грегори Гертц, нали? — тя гледаше право в Чад. — Ти си чул за него. И си чул, че аз може да го правя, и затова си ме повикал. Ето защо ми даваш това.

— Не е така. — Устните на Чад се превърнаха в упорита черта. — Ти можеш да работиш с Гертц ако желаш. Щом искаш да правиш филми с такава мижитурка, карай. Той няма никакъв талант, не е артист, не те разбира, както те разбирам аз, но какво значение има? Твоя работа. Но ти трябва първо да изпълниш този сценарий. Той изцяло е организиран за следващата пролет. Изработили сме и разписание на снимките — всичко. И „Сфера“ ще ни даде зелена улица. Ще бъдем в състояние да трупаме върху успеха на първата част...

— Следващата пролет. Разбирам.

Елен се обърна настрана. Тя тръгна по стъпалата, които водеха от балкона към градината. Винаги влизаше в къщата по този начин. Никога не беше виждала останалата ѝ част. Под голямата стая, където те винаги седяха, имаше цял етаж от други стаи. Десет, може би дванайсет. Като минаваше надолу по стълбите мина покрай техните прозорци, сенниците както винаги бяха дръпнати до долу.

Тя се спря за момент в началото на стълбите. Осъзна, че дори не знаеше дали Чад използва тези стаи. Може би той спеше в една от тях, може би не. Може би работеше в тях, може би бяха празни. Даде си сметка, че тя не знае повече за тази къща, отколкото знае за самия Чад.

Колебаеше се. Нарочно ли се опитваше Чад да ѝ попречи да работи с някой друг? Това ли беше причината, за да ѝ даде той този сценарий? Това беше почувствала преди миг, сега, гледайки към прозорците и техните спуснати сенници, тя не беше сигурна. Чад би могъл да има неизброими причини за това. Дори и да не го харесваше, тя признаваше неговото разнообразие и способности. Тя се обърна и го изгледа: защо той не можеше да признае нейните?

В началото на стълбището Чад пристигна задъхан, той проследи погледа ѝ. Тя се запита дали беше прочел нейните мисли.

— Можеш да разгледаш останалата част от къщата, ако искаш — каза той. — Никога не си го правила. Бих искал да я видиш. Цялото си писане го правя вътре.

Той посочи един от засенените прозорци.

— Не сега, Чад. Трябва да се връщам заради Кет. Обичам да я виждам, преди да заспи...

Тя забърза по посока на своята кола. Влезе в нея. Чад я последва, но не направи опит да я отклони. Той накрая беше осъзнал, че нещо я безпокоеше и че това нещо беше лошо. Той изглеждаше малко тревожен, но Елен знаеше, че това няма да трае дълго — тревогите на Чад бяха винаги кратки.

— Ще го прочетеш ли? — попита той, когато тя потегляше. — Ще го прочетеш ли скоро?

— Когато имам време, Чад — извика тя и увеличи скоростта.

Към къщи караше бързо. Левис все още го нямаше и в момента, в който остана сама, тя телефонира на Грегори Гертц. Ръцете ѝ леко трепереха. Докато намираще номера ѝ хрумна, че може би беше по-добре да почака, докато ще има време да помисли, докато се успокои. Но тя не би отклонила предложението, беше полуобвързана с филма на Гертц. Това беше добър сценарий, с добра роля — съвсем различна от всички, които беше играла досега. Искаше да я играе, тя нямаше да позволи на Чад да я прекроява по свое желание.

Да планира общо да направи три филма вместо този — и никога да не намекне за това, никога да не каже нито дума... Тя отново се

ядоса и като че, когато Грегори Гертц отговори, ѝ беше лесно да каже:

— Реших да го играя. Да, следващата пролет — тя замълча. — Ако условията са приемливи, разбира се.

— Ще бъдат приемливи! — Тя усети въодушевлението в гласа му. — Мога да ти гарантирам.

Когато върна обратно слушалката, тя поседя известно време, загледана пред себе си. Въобще не виждаше стаята — гледаше в бъдещето. Представянето на „Елис“, завръщането в Алабама, дълго планираното стълкновение с Нед Калвърт, филма с Грегори Гертц, и филма, след този, и филма след него. Подреждане на работата, подреждане на времето в живота. Толкова много и толкова малко: тя облегна глава и се замисли за Едуард.

Понякога, когато си позволяваше да прави това, имаше илюзията, че той беше много близко, че също мислеше за нея. В този момент почувства много силно това, беше изпълнена с усещането за него, и настроението ѝ се повиши.

Но това беше една илюзия и тя знаеше това. Поддавайки ѝ се, се почувства нещастна. Погледна към телефона и го бутна настрана. Не беше звънила на неговия телефон откакто беше напуснала Ню Йорк. Сега дори не беше сигурна дали тогава той беше споменал нейното име. Това също би могло да бъде една илюзия.

Пликът, който Чад ѝ беше дал стоеше на масата пред нея. Тя го отвори и извади сценарий.

Беше тежък и подвързан със синя корица. Тя набързо го прелисти и за своя изненада, видя, че на първата празна страница със своя дребен почерк Чад беше написал посвещение: „На Елен“.

По-долу беше написал една дата от 1959 година. Елен погледна неразбиращо. Тя свързваше тази дата на късното лято и тази година с Едуард. Трябваше ѝ малко време, за да осъзнае, че тя създаваше и други асоциации, ако не за самата нея, тогава очевидно за Чад. Датата, която той беше изписал, беше датата, на която за първи път я беше срещнал в Париж, пред кинематиката.

— И така — говореше Стефани, седнала в леглото — аз изплаках с химикал косата си. Беше лесно. Не беше подходящият цвят избелването не беше достатъчно. Гримът — ами, бях се

упражнявала, наблюдавах я как го прави тя, когато ходехме заедно на външни снимки. А дрехите? — Тя му отправи мила мечтателна усмивчица. — На Елен са от модните къщи, разбира се, така че, аз направих каквото можах. Има един магазин на пет пресечки от „Уилшир“, мисля, че е близо до „Сънсет“. Те продават копия, мода на големите дизайнери, не нови, а употребявани дрехи. На това място всичките звезди се отърват от старите си тоалети. Познавам жената, която работи там. Отидох и се зарових из останките. И веднага, щом видях роклята, си помислих: „Това е тя, това е Елен“. — Тя замълча, и се обърна към Левис. — Беше ти приятно, нали? Хареса ли я? Каж ми, че ти е харесала, Левис.

— Разбира се — отвърна Левис.

Той седеше на края на леглото, гледайки цветна телевизия или по-точно, не гледаше, а разсеяно сменяше каналите. Това му помагаше да не чува какво говори Стефани. Той не искаше да знае за детайлите. Не искаше да знае как беше направена имитацията. Това някак си го разваляше. Той натисна друго копче.

Стефани и той бяха пушили малко трева. Стефани обичаше да го прави след това, а понякога и преди. На Левис също се харесваше. Тя невинаги се комбинираше твърде добре с малките червени хапчета, но днес беше както трябва. Чувстваше се спокоен, сънлив. Тя сега свиваше друга цигара. Малки, пъргави пръсти, проточи розовия връх на езичето си и го прокара по ръба на хартията.

— Елен прави ли това — да продава старите си дрехи? Или ги дава на прислужничките си, може би? Защото, ако го правеше, ох, Левис. — Тя задъхано въздъхна. — Представи си нейните собствени неща. — Тя стана, и малко тъжно се намръщи. — Освен, ако не ми стават. Може да са много тесни, някак си много тесни...

— Ух, шшт! — кимна Левис. Той не слушаше. Даваха бейзбол, един стар черно-бял филм, реклама за сапун, някой беше интервюиран, някой някъде се бунтуваше, Ласи...

Левис въздъхна от удоволствие. Ласи спасяваше един мъж, който беше затиснат в мина. Той обичаше Ласи. Винаги беше обичал Ласи, още въщи, в Бостън, но, тогава щом я прожектираха, телевизорът биваше изключван. Сега Ласи грабна мъжа за ръката, повлече го няколко метра. Тя се спря, махна с опашка, излая. Но дали излая, Левис не беше сигурен. Това му се стори забавно и той започна да се

смее. Тогава се появиха рекламите. Една жена с приятно лице държеше кутия с прах за пране. Левис отново натисна копчето.

Сапуна, бунтовете, интервютата, филмите. Левис внезапно застана неподвижно. Натисна копчето отново, върна се на интервюируания мъж. Загледа се в екрана, усили звука. Зад него Стефани изпълзя в леглото. Тя легна по корем с брадичка, подпряна на ръце, загледа се също в екрана.

— Ей — каза след малко тя. — Той наистина е много хубав, не мислиш ли, Левис?

— Мълчи, слушам...

Стефани утихна за няколко минути. После каза:

— Мм, харесва ми и този костюм. Той прилича на тези, които ти носиш, но е по-тъмен, Левис. Трябва да се снабдиш с един като този. Харесва ми, секси е.

— Ще млъкнеш ли, дявол да го вземе. — Левис я погледна ядосано и Стефани като че ли се изплаши. Тя захапа устни и замълча.

Левис отново се взря в екрана. Той не чуваше нито дума от това, което се говореше, дискутирани бяха някакви финансови въпроси, но те не го интересуваха. Сега се почувства бодър. Неговата зашеметеност, замайването отпреди няколко минути бяха изчезнали. Някакъв шок беше направил ума му остър като бръснач.

Интервюто беше към края си. Камерата показва отново интервюиращия. Левис се изправи и спря телевизора. Стефани неуверено погледна към него.

— Това някой, когото познаваш ли беше, Левис?

— Не, не го познавам. Не съвсем...

— Той като че ли беше англичанин...

— Не е англичанин, французин е. — Левис се присегна за самото си. — Отивам си вкъщи.

Очите на Стефани се разшириха от смайване. Тя коленичи в леглото.

— О, Левис, ти си ми ужасно ядосан, нали? Виждам го. Целия пребледняваш, както когато си бесен... О, Левис, какво съм направила?

Левис се обърна и я погледна. Тя беше почти разплакана. Приличаше едновременно на жена и на дете. Той се трогна.

— Ти нищо не си направила — каза по-внимателно той. — Не съм ядосан на теб, наистина.

Наведе се и я целуна.

— Ще дойда утре, окей?

— Окей, Левис — тя се колебаеше. — Левис, аз ще...?

Левис се усмихна. Вдигна пръст, притисна го към устните ѝ и каза:

— Да ме изненадаш...

Той бързо подкара към къщи. Само едно малко червено хапче и той нямаше нужда от нищо. Усещаше се гневен, силен и свободен. Нямаше никой на вратите. Докато стигна до къщата, небето беше потъмняло. Влезе във всекидневната. Елен беше сама. Тя седеше и четеше книга. Поздрави го и не коментира неговото отсъствие. Гледаше го, докато той прекосяваше стаята, за да си налее една чаша и Левис знаеше защо тя прави това. Наблюдаваше очите му, наблюдаваше неговата походка. Тя никога не питаше, но искаше да знае колко пие той.

Той вдигна тежката гарафа и си отсипа в чашата седем-осем сантиметра уиски. Държеше я така, че тя да можеше да вижда какво прави. Нека да гледа, нека да ги брой. Отпи от чашата, прекоси и застана срещу нея — нито много близо, нито много далеч.

Облегна лакът върху мрамора на камината. Елен наведе глава над книгата си.

Левис знаеше, че тя чувства гнева му и беше радостен от това. Гледаше надолу, към наведената ѝ глава и към богатата ѝ бледозлатиста коса, която тя беше вързала на тила си с черна копринена панделка. Трябваше ли да ѝ каже сега, трябваше ли да ѝ каже какво беше видял по телевизията или да почака? Можеше да почака. Една седмица. Един месец. Толкова, колкото пожелаеше. Знаеше, че би желал да направи това. Най-накрая, колко време беше чакал, за да научи истината? Пет години. Да, трябваше да чака. Но все още изпитваше гняв и той растеше. Много му се искаше да предизвика скандал...

Елен обърна страницата. Тя се опитваше да насили съзнанието си да се съсредоточи върху думите пред нея. Силно усещаше гневът на Левис, който беше като че ли третата личност в стаята, почувствала го беше още с неговото влизане. Той би могъл да бъде причинен от

пиенето, въпреки че Левис не изглеждаше пиян. Причината му би могла да бъде в хапчетата, които той взимаше. Би могло да бъде каквото и да е — недоволство, че е срещнала Чад, случайна забележка на непознат.

Особено през последните седмици, но също и много преди тя беше привикнала с тези настроения и имаше навика да се опитва да му отстъпва. Беше толкова изобретателна. За това мислеше сега, за всичките дребни способности, с които се опитваше да го сдобри. Внимателното ѝ съгласие с всичките му, макар и противоречиви мнения, мълчанието, което поддържаше, така че Левис да може да говори или да излива гнева си на воля. Усилията, патетичните усилия да му хареса. Трябваше да е сигурна, че Кет беше си легнала, защото ако тя беше долу, когато се връщаше вкъщи, той винаги избухваше. Опитваше се да урежда така нещата, че храната, която той обичаше да му бъде сервирана по времето, което той предпочиташе. Обличаше дрехите, с които той някога я беше харесвал. Носеше бижутата, които ѝ беше подарявал по случай някои щастливи поводи в миналото. Оставяше косата си свободна, както предпочиташе той. Винаги с много загриженост го питаше за неговата работа, за неговите впечатления и същевременно, ако той си направеше труда да я попита за нейните, отговорите ѝ бяха кратки и незаинтересовани. Преклонение пред неговото мнение, пред неговите преценки, пред него...

Наведена над книгата, тя си даде сметка, че към Левис се държеше точно така, както преди години, когато беше още дете се бе държала с Нед Калвърт. Беше виждала и други жени, много по-възрастни от нея да се държат по същия начин. Беше виждала замръзналите им усмивки, техните усилия пред другите да прикриват съпружеската грубост. Беше ги наблюдавала, как леко флиртуваха, опитвайки се да очароват, жени на четиридесет и по-възрастни, държащи се като свенливи момиченца. Тя беше ненавиждала тяхното угодничество и сега внезапно възневидя и своето собствено. Помисли си: „Непоносимо е, унизително е. Няма вече никога да го правя.“ Затвори книгата и погледна Левис.

Той беше готов за битка. Тя забеляза това във всяка черта на лицето му, в движението на тялото му. Във всеки ден от изминалия месец и винаги преди би се заела да обезоръжи гнева му, да го

разпръсне, без значение колко би се привела пред него заради това. Сега се разбунтува. Чувстваше в себе си бунта подобен на твърда, стегната кора. В момента, в който го усети, разбра, че той винаги бе съществувал, но че в продължение на години, тя го беше размивала и превръщала в саморазрушаваща обида. Съвсем спокойно погледна към Левис: „Повече не!“

— Защо никога не си казвала за своите капиталовложения? — проговори Левис внезапно със спокоен, равен глас, който предвещаваше неприятности. Тя веднага разбра, че това не беше основна, а странична тема, която той щеше да използва, за да започне схватката. — Мисля, че си ми споменавала за тях един-два пъти през последните четири години, откакто те представих на Гулд. Но това беше в самото начало, когато те все още не са се били разширили толкова.

— Тогава ти си ровил в папките в кабинета ми, както и в моето бюро?

Това малко го изненада. Той, разбира се, беше очаквал помирителен отговор.

— Да, направих го, защо не? Това е начин да поддържам контрол над теб. Искам да зная какво правиш, как прекарваш времето си, а ти не си склонна да споделяш.

Тонът му беше все още спокоен, не открито войнствен. Това щеше да дойде после. Елен го погледна студено.

— Надявам се, че си ги намерил поучителни.

— О, да. — Той погълна последното уиски, постави внимателно чашата си. — Поучителни и интересни. Ти обичаш парите, нали? Аз трябваше по-рано да си дам сметка за това — той замълча. — В крайна сметка, ти се омъжи за моите.

Сега атаката беше започнала. Настъпи дълго мълчание, през което те се гледаха. После Елен спокойно каза:

— Не се омъжих за твоите пари, Левис. Не съвсем.

— Не съвсем? — Той се изчерви и повиши тон. — Не точно? Тогава, защо го направи? Защото ти трябваше моето име? Защото мислеше, че мога да помогна на твоята кариера? А би ли се омъжила за мен, ако бях беден?

— Левис, аз бях на шестнайсет години. — Елен се изправи. — Бях на шестнайсет години и бях бременна. Бях сама и бях изплашена.

Можеш ли да разбереш това? Ти се появи, беше добър и аз много те харесвах — питам се защо ли. Тогава, всичко изглеждаше правилно. Аз мислех за Кет, мислех какво би било най-доброто за нея. Много неща ми се бяха случили в годината, когато те срещнах. Едно след друго. Те следваха с голяма бързина и може би това също беше едно от тях. Не можех ясно да разсъждавам. Не съм седнала да взимам хладнокръвни решения. Ти беше при мен, всичко изглеждаше правилно, изглеждаше най-доброто...

— Ти си се омъжила за мен заради Кет. — Устните му се изкривиха. — Омъжила си се за мен, защото си била самотна, защото другият мъж те е изоставил. Била си бременна, а аз съм бил на разположение. — Почти объркано изражение прекоси лицето му. — От самото начало. Защо съм бил толкова сляп? Защо съм бил, дявол да го вземе, толкова дивашки сляп...?

— Да ме е изоставил? — Елен несигурно го погледна. — Не съм казвала такава нещo. Казах само, че съм била сама.

— Не лъжи — отвърна той във внезапен изблик. — Само недей да лъжеш. — Спря за миг, като че ли опитвайки се да си наложи контрол. И по неговия гняв Елен бавно, притъпено схвана, че сега щеше да каже това, което беше искал да каже, каквото и да беше то, от самото начало. Някакво ново обвинение? Тя не можеше да се сети какво би могло да бъде то. Досега те бяха толкова много.

Но нямаше друга атака. Помисли, че той иска да каже нещo, но се беше спрял. Вместо това, той изрече нещo, което беше казвал в много други случаи преди:

— Ти обичаше ли ме? Това влиза ли изобщо в твоите изчисления? Поне веднъж? А?

Елен погледна настрани, после към него:

— Мислех, че бих могла да започна да те обичам — отговори спокойно тя.

Лицето на Левис се изкриви. Настъпи мълчание. Той каза със спокоен, безстрастен глас:

— О, разбирам — настъпи мълчание. Добави, като че ли беше размислил: — Ти, курво! Ти, мръсна курво!

Тогава той я удари. Беше силен удар в главата и той я събори на земята. Елен остана за малко там, правейки усилие да уравни дишането си, опитвайки се да не заплаче. Левис я беше удрял и преди,

но никога толкова силно и не го беше правил от доста време. Фактът, че не беше се оказала способна да го предотврати, просто самият факт, че той беше физически по-силният от двамата, всичко това я изпълни с чувство за унижение и гняв. Съвсем ясно, връщайки се в годините, тя чу гласа на майка си: „Той ме удари веднъж, Елен. Само веднъж. Това беше достатъчно“.

Бавно се изправи на крака. Левис не беше нито мръднал, нито проговорил. Тя изчака, докато се увери, че може да говори с равен глас.

— Ти не трябваше да правиш това, Левис — каза тя. — Ако още веднъж го направиш, ще те напусна.

Левис повдигна глава и я погледна. Прокара ръка през косите си, хвърли поглед наоколо и се потупа по джобовете.

— Къде съм си сложил ключовете от колата? О, тук са. — Той ги взе от масата, грабна светлото си ленено сако, което беше захвърлил върху креслото и го наметна на раменете си. — Разведи се, тогава — той замълча. — Вече съм ти дал основание.

Той го каза съвсем обикновено, с известна наслада, после излезе от стаята.

Елен чу мотора на поршето. Вслушваше се в него, докато заглъхна в далечината. Седна и остана така, докато започна да ѝ става студено.

Тя не заплака: нямаше причина за плач. Нямаше смисъл да разпределя обвинения — това беше грешка на Левис, това моя. И двамата бяха виновни. И двамата имаха своята мярка за оправдание.

Това беше. Тя се вгледа в брака си и какво той представляваше сега. Замисли се за усилията си да го съхрани и ѝ се стори, че беше моделирала и съхранявала един затвор — едновременно за Левис и за себе си. Изразът в очите на Левис, когато той напусна стаята беше на мъж, който беше взел тържествено решение. Нейният брак. Тя се замисли върху него, и това беше първият път, спомни се по-късно, когато се беше отказала от него.

След час и нещо тя се изправи. Беше почти среднощ и в къщата беше тихо. Бавно тръгна из стаята като взе книгата си, която беше паднала на пода. Побутна един стол, поправи една възглавница.

Направи го автоматично, не осъзнавайки действията си. Започна да гаси лампите — една по една.

Когато стигна до последната, телефонът започна да звъни. Внезапният звън в смълчаната къща я стресна. Тя погледна към телефона и тръгна към него. Той звънна веднъж, два пъти, три пъти. После спря.

На следващия ден, когато Левис се върна вкъщи — той винаги се връщаше, се извини. Но, не беше толкова разкаян, както друг път, а и тя не беше готова да му прости. Помисли си: „И двамата ставаме потвърди“.

— Аз не съжалявам за това, което казах, съжалявам, че те ударих.

Това различие като че ли имаше значение за него. Елен го отмина.

— Ти снощи телефонира ли ми, след като излезе? — попита.

— О, господи — лицето му внезапно се сгърчи като на дете. Той седна и зарови лице в ръцете си.

— Може и да съм го направил, не помня — каза накрая той.

ЕЛЕН

Лос Анджелис

1964-1965

— Не мога да чакам, не мога да чакам, не мога да чакам.

Кет стоеше в средата на балната зала. Две ярки розови петна цъфтяха на страните ѝ, малкото ѝ триъгълно лице пламтеше от възбуда. Елен я погледна с нежност: беше израснала на височина това лято, изглеждаше по-голяма. Тя стоеше под потока слънчеви лъчи с вплетени ръце и вдигната глава. Косата си носеше сега по нов начин — с път на една страна, беше по-дълга и непокорна. Когато, както сега, беше развълнувана, лицето ѝ светваше и очите ѝ се изпълваха с блясък; При известна светлина те изглеждаха почти виолетови. Нещо в нейната поза, начинът, по който държеше ръцете си и вдигаше глава, напомняше на Елен нейната майка. За миг, тя видя Вайълит съвсем живо, заставала сред фургона, пееща песента за люляците пред аудитория, състояща се от един.

Каси също виждаше приликата. Тя и Мадлен стояха наблизко и също наблюдаваха Кет, която упражняваше някакъв несигурен пирует. Каси се усмихна и тъжно поклати глава:

— Бедната Вайълит. Понякога Кет толкова много прилича на нея, толкова много...

Бележката на Каси зарадва Елен. Стана ѝ хубаво. Най-накрая това беше танцът, който те планираха за тържеството по случай „Елис“ — Кет беше права да се вълнува... Внезапно, тя почувства нова енергия. Грабна своите списъци и бележки, Каси взе своите и двете тръгнаха заедно да мислят и планират.

Тази бална зала беше едно абсурдно помещение — зала от друго време. Тук на легендарните партита на Ингред Нилсън, веднъж Валентино беше танцувал танго и Суансън беше се въртяла във валс. Зала дълга трийсет и три метра, е осветени полилеи, които трябва да бяха подарък от унгарски принц, който бил любовник на Нилсън.

От едната ѝ страна бяха наредени сводести прозорци, които извеждаха към терасата, в единия имаше подиум, издигнат за

музикантите. Високият таван представляваше филигранно гипсово произведение. Издължените, тесни огледала между прозорците отразяваха обратно самата зала и после я отразяваха отново. Зала в слонова кост и позлата — бледа, деликатна и нелепа, помещение прилично на сватбена торта. Не беше използвана, откакто бяха дошли да живеят в нея. Гледайки я, Елен изведнъж разбра, че я обичаше.

— О, Каси, тук трябва да има палми, не мислиш ли? Сигурна съм, че би трябвало да има. Точно тук и тук, и там. А около основата на подиума трябва да има цветя. Много цветя. Цветя със силен аромат: гардени и рози — ох, и папрати. Отбележи си, Каси, трябва да имаме папрати...

Каси се усмихна:

— Камелии — каза твърдо тя. — Трябва да сложим камелии, Вайълит винаги много ги беше обичала. Те биха стояли много добре, боже, как би харесала тя всичко това? — Тя си записа нещо, после се намръщи. — Мислиш ли, че можеш да ги намериш в това време на годината — гардени, камелии?

— Разбира се, че можем. Това е Холивуд. Можем да имаме всичко — Елен сви рамене. — О, Каси, ще бъде великолепен прием. Най-хубавият, даван някога. Зная го. Дай да видим. Музикантите ще бъдат тук. Барът за шампанското ще бъде там — ще имаме ли да предложим малко розово шампанско? Каси, Мадлен, какво мислите?

Каси се различаваше от Мадлен. Мадлен беше французайка, Мадлен беше експерт, тя също беше обхваната от вълнение. Засмя се и плесна с ръце.

— Не, разбира се, и двете. И розово, и бяло. Като на сватба...

Тя се завъртя и огледа залата.

— И стените, не можем ли да ги украсим всичките? Ако можехме да имаме гирлянди от цветя — като огърлици. Можем да ги сложим там и там да се вържат, виждате ли, между прозорците. И тук, между стените. Ще бъде очарователно — бели рози, например. Аз видях това веднъж, когато бях много малка, на големия бал, който беше даден в... — тя се прекъсна. — В мястото, близо до което живеех — завърши. Страните й леко почервенияха, но Елен беше твърде развълнувана, за да забележи. — Да, гирлянди — каза тя. — И от тук, в оранжерията. Там какво ще сложим? — Тя намръщено замълча. — Знаем, нещо екзотично, тук трябва да сложим орхидеи. Помниш ли,

Каси, някой ми каза, че това била направила Нилсън, след като се уединила, тя никога не е излизала, не давала повече приеми. Стояла тук, в своята къща и отглеждала орхидеи. О, да — тя леко потръпна. — Трябва да подредим всичко така, като че ли тя го е направила. Защото това все още е нейната къща... Чувствам го понякога. А ти?

Тя се обърна, Каси кимна. Настъпи кратко мълчание, после Каси каза:

— Обичах да гледам нейните филми, когато бях момиче. Тя беше толкова красива...

Елен остана неподвижна. Тя си спомни за тези филми на Нилсън, които, макар и много по-късно беше гледала. Спомни си за своите собствени филми. За живеещите образи. Леко се разлюля.

— Ще го направим така, както би го харесала тя — каза спокойно тя. — Заради нея и другите призраци...

— Искам да танцувам — прекъсна ги гласът на Кет. — Майко, покажи ми как да го изиграя, моля ти се. Сега ми покажи...

Елен и Каси размениха погледи, Мадлен се усмихна.

— Музика, почакай, моя малка. Трябва да пуснем музика. Ще намеря плоча, почакай.

Тя се обърна и затича през оранжерията и в следващата стая, оставяйки всички врати отворени. Настъпи мълчание, в началото спокойно и после по-напрегнато. Когато завъртя копчето, се разнесоха звуците на валс. Виенски валс.

Беше призрачна тази музика, разнасяща се от невидим източник. За миг сякаш слушаха музика, която идваше от миналото, от онези отдавна починали музиканти, които бяха свирили тук, от всички онези вечери, изпълнени с веселие и танци. Елен помисли това, знаеше, че и Каси го беше помислила. Мадлен влезе, за да наблюдава. Елен отиде при Кет, внимателно сложи едната си ръка около тесния кръст на Кет и взе малката ѝ ръка.

Кет я погледна, лицето ѝ беше изпълнено с очакване и несигурност.

— Аз ще бъда кавалера и ще те водя. Лесно е. Само следвай стъпките ми. Така, така, Кет, така...

В началото Кет се препъваше, после постепенно стана по-уверена. Те започнаха да се въртят в такт с музиката, бавно, после по-бързо. Елен усещаше стегнатото, гъвкаво тяло на Кет. С усмивка

погледна към лицето ѝ и Кет я погледна с усмивка. Те се въртяха със съгласувани вече движения. Това беше момент на просто и съвършено щастие.

Когато музиката заглъхна, Елен си помисли: „Аз винаги ще си спомням това, винаги. Една празна бална зала, ще я виждам съвсем ясно, и ще мисля: в този ден, о, да, това беше денят, когато Кет и аз танцувахме...“

Мисълта малко я натъжи. Щастieto се помрачи. Кет беше още толкова малка. Тя може би нямаше да си спомня...

Музиката спря, Елен взе ръцете на Кет и силно ги притисна с внезапен прилив на чувство, което не можеше да обясни.

— О, Кет — каза тя. — Запомни това.

— Пристигна тази сутрин. Знаех, че ще дойде. Знаех, че Елен няма да ме забрави!

Стефани държеше бяла визитна картичка. Ръката ѝ трепереше. С един пръст опипа черните изписани букви. Обърна се към Левис с грейнали очи.

— О, Левис, трудно ми е да повярвам. Толкова съм развълнувана...

Левис не можеше да срещне очите ѝ. Истината в случая беше, че поканата на Стефани за приема на Елен по случай „Елис“ беше закъсняла. Всички други бяха изпратени поне преди седмица. Стефани, за щастие не знаеше това. Не знаеше също и как поканата беше стигнала до тук. Въпросът беше уредил той. Знаейки колко много Стефани искаше да отиде, съвсем между другото беше споменал пред Елен предната сутрин нейното име. Елен веднага бе сложила ръка на устните си. Изглежда се разкайваше.

— О, Левис. Колко е ужасно. Трябваше да я потърся, а забравих. Дори не съм я виждала, откакто сме се върнали от снимките, а ѝ обещах. О, дявол да го вземе. Мислиш ли, че е твърде късно? Бихме ли могли сега да изпратим поканата?

Левис беше свил рамене:

— Защо не? — каза той. — Съмнявам се, обаче, че ще дойде.

Това беше вчера. Левис не можеше да повярва, че точно такава сцена се беше състояла. А сега, че беше изправен пред доказателството

за нея. Не можеше да повярва също и на сегашната сцена. Да подскаже на собствената си съпруга да покани своята любовница на вашия прием. На техния голям, величествен, изключително желан от всички прием: из цял Холивуд хората се надпреварваха да се сдобият с покана за него. Телефоните не спираха да звънят.

Защо, за Бога, беше направил това? Беше успял да заблуди някак си не само Елен, но и Стефани. И след по-малко от седмица щеше да бъде изправен пред ужасяващата перспектива за цяла една вечер, в която съпруга и любовница щяха да бъдат там, заедно, под същия покрив. Той въздъхна. Беше ли тази перспектива толкова ужасна? Някъде в съзнанието му, обаче, пропълзяваше подозрението, че точно това беше причината, заради която го беше направил. Понякога искаше, болезнено желаше да ги види една до друга, истинската съпруга и другата, предявяваща претенции, Елен и нейната имитация.

Какво би се случило тогава, нямаше представа. Но това някак си беше логическият, единственият възможен завършек на изминалите седмици, през които той все повече и повече намираше Елен, жената, която обичаше, не в къщата, която делеше с нея, а там в апартамента в центъра на града, в легло, чиято предна дъска беше облечена във вишненочервено кадифе.

Стефани навигира с цигара със своите розови пръстчета. Той я взе и дълбоко издиша пушека.

— Ти си разтревожен, Левис — каза Стефани. Тя сложи ръце около врата му и го притегли до себе си в леглото. Левис усети някакво разпръскване и издигане в съзнанието си. Понякога тревата го караше да се чувства, като че ли се намираше високо в небето, висящ от красив балон, гледащ надолу към света от ведрата вие.

От нейната височина му се струваше, че Стефани би могла да схване, че не бива да ходи на приема: да присъства там би било сериозна липса на вкус. Но това беше смешно. Подобна мисъл на нея никога не би й хрумнала.

Стефани гледаше на нещата със сладката аморалност на дете. По това тя понякога му напомняше на Чад, а точно както при Чад, този начин на гледане на нещата го успокояваше. Без повече правила, без повече кодекси за поведение, довиждане, Бостън. Горещо, от балона Левис се кискаше.

Стефани харесваше Елен, тя обичаше Елен, тя почти я боготвореше. С изключение на едно плажно парти, досега те бяха много внимателни. Нямаше клюки и Стефани почти повече от Левис държеше на това.

— Няма да позволим тя да научи. Нека да бъде наша тайна. Ние никога няма да ѝ причиним болка. Ние всъщност сме нейни, Левис, аз зная това...

Сега тя беше започнала да го поплясква. Бавните и меки докосвания на марихуаната. Те пропълзяваха нагоре по бедрата му, върху космите около члена му, неговия стомах. Толкова бавно, толкова леко. Левис затвори очи.

Тя носеше долна фуста от коприна в бледо прасковен цвят, която Левис беше купил на Елен преди пет години, преди сто години в Лондон. Тя беше с няколко мерки по-широка от тези, които Стефани обичайно носеше, защото когато той я купи, Елен беше бременна. Беше я намерил в дъното на някакъв гардероб, сгъната и забравена.

Съзнанието на Левис се проясни. Той се обърна и притисна уста в гърдите ѝ. Обичаше нейните гърди. Те бяха тежки, млечнобели и едри. Можеше да усети как меките им зърна се втвърдяваха, когато докосваше коприната с прасковен цвят и дантелата. Той смучеше, смучеше. Усети миризмата на кожата ѝ и леко изстена. Имаше и много тънък парфюм от лаванда, а той го обичаше, защото това беше ароматът на неговото детство. Само две жени познаваше, които поставяха малки платнени торбички с лаванда между диплите на копринените, сатенени и дантелени дрехи, които носеха непосредствено до кожата си. Само две жени. Елен и неговата майка. Плъзна ръка между бедрата ѝ, където му беше толкова чудесно, толкова топло, сладко и влажно. Той я разширява, разширява, отваря я с пръсти, като цвете.

Той толкова желаше да бъде в нея и когато беше там, вътре се чувстваше сигурно. Да се движи във вътрешното пространство, да плува в галактиката на нейната утроба. Миризмата на лаванда в неговите ноздри бе пулсираща и сънлива. Той чувстваше, че заспива в ръцете на Елен. Спа спокойно и дълго: цял живот, една минута. После, скимтейки се събуди.

Човекът при вратата завладяваше сънищата му. Той се облягаше и тропаше по тях. Крещеше отново и отново с най-ужасяващ глас:

„Пусни ме, пусни ме...“

Левис силно се притисна към Стефани, беше изпотен и трепереше. Стефани донесе малко вода и намокри челото му. Изправи го и го накара да походи из стаята, накара го да хапне нещо, и кошмарът изчезна.

— Имал си неприятно пътуване — каза меко тя.

По-късно, когато Левис се възстанови и тя беше сигурна, че е добре, те заедно гледаха телевизия. Часовете на следобедните семейни мелодрами, които Стефани обичаше, а Левис ги намираще утешителни. По средата на една от програмите Стефани изведнъж го плесна по ръката, погледна го с разширени очи:

— О, Левис — каза тя, — приемът. Какво ще облека за приема?

Тя облече дълга бяла рокля с пола модел „рибешка опашка“, покрита с маниста и пайети. Тя премахна цвета от последното боядисване на косата си, и се върна към обичайния си платинен цвят. Той му блесна от другия край на стаята, и Левис го почувства едновременно с облекчение и разочарование. Тя отново беше станала Стефани Сандрели.

Стоеше в най-отдалечения край на стаята, когато тя се появи, пиейки шампанско от две чаши. Първо от розовото, после от бялото. Това му се стори забавно. До него беше Хомер, представителят на Елен от Източното крайбрежие и Милтън, нейният представител от Западното крайбрежие. Те и двамата стояха, загледани в спектакъла.

— Можеш ли да повярваш в това, Милтън? Искам да кажа, можеш ли да го повярваш?

— Не мога, Хомер. Сериозно ти казвам, не мога. Сега сме 1964, нали? Не 1954. Или ние просто сме преминали през някакво изкривяване на времето?

— Някои неща, Милтън, никога не се променят. Дори и в Холивуд. Особено в Холивуд. Някои неща не са вечни.

— Аз помня Мерилин в рокля като тази. — Милтън тъжно поклати глава. — Дори по-вталена. С нея не би могла да отиде в клозета. Беше шита върху нея. Франк каза...

— Ах, но Мерилин беше сияйна, Милтън, сияйна.

— Вярно е.

— Също така, една наистина чудесна личност, когато не ти телефонира в три часа през нощта и не става много досадна.

— В три през нощта? Телефонирали ти е в три през нощта? На мене никога не го е правила.

Този факт като че ли потресе Милтън. Той скръбно поклати глава.

— В три, четири, пет понякога. Времето нямаше смисъл за нея. Помниш ли усмивката ѝ Милтън? Би могъл да ѝ простиш всяко проклето нещо, когато видеше нейната усмивка. Тази усмивка беше като чели регистрирана по скалата на Рихтер. Също като на Елен.

Точно в този момент, вглеждайки се из шумната зала, Стефани видя Левис. Тя също се усмихваше. Двамата пълномощници погледнаха един към друг.

— Как ще оцениш тази, Хомер?

— Да я оценя? Тя изобщо не влиза в регистъра. Бих казал, Милтън, че не се получава и най-малко трептение. Как е при тебе?

— Липсва ѝ магията, Хомер. Решително, липсва ѝ магията...

Те се отправиха по посока на бара. Левис несигурно погледна към Стефани. Преди два месеца той би казал, че прилича на проститутка, преди две минути, би казал, че изглежда чудесно. Сега не беше сигурен какво мислеше. Вероятно разбираше, че не тя беше жената, която трябваше да види в прегръдките си тази вечер, независимо от ключките. Може би, за мъж като него тя не беше подходящото допълнение. Той се спря, докато галантността и снобизмът се преборваха в него. Стефани прекосяваше залата, насочена към него, но беше спряна. Преценявайки своята възможност и презирайки се, че постъпваше така, Левис изчезна сред друга група от хора. Той внимателно заобиколи залата и сигурен, че Стефани му бе загубила следите, тръгна към съпругата си.

Елен стоеше близо до входа на балната зала. Той спря малко настрани, просто за да я погледа. Носеше рокля, правена за нея в Париж от тъмносиня коприна, няколко отсенки по-тъмна от цвета на очите ѝ. Когато Левис за първи път беше видял тази рокля, благоговейно сгъната и увита, той не я беше харесал. Беше му се сторила неженствена. Но върху Елен тя изглеждаше съвсем иначе. Дори и Левис, който нищо не разбираше от женски дрехи и имаше тайни предпочитания към меките материи и наборите, можа да схване

майсторството, вложено в кройката, съвършенството на линията ѝ. Тя беше тясна, така че в нея Елен изглеждаше още по-висока и още по-тънка. Оставяше разголени ръцете ѝ и извивката на врата ѝ, а от страни като крила или като клонка от две листа очертаваше съвършения ѝ профил.

Беше застанала между Чад от едната ѝ страна и Грегори Гертц от другата, но Левис тях изобщо не забелязваше. Синьото на нейната рокля трепкаше като пламък пред очите му. За миг се почувства почти замаян, като че ли съзнанието му бе изведнъж непоносимо олекнало, изпълнено с омара. За в бъдеще, си помисли, винаги щеше да я вижда така, както я виждаше сега. От разстояние, в синята ѝ рокля, с лице малко настрани от него, леко вдигнала за поздрав ръка.

В балната зала зад нея засвири музиката. Левис потръпна. Вривата и тълпата от хора се върнаха.

Той видя, че около врата си Елен бе сложила тънка лента със сапфири и диаманти, който той ѝ беше купил по случай първата годишнина от тяхната сватба. Беше ги купил от „Дьо Шавини“ в Ню Йорк, защото това беше преди те да бъдат в Кан, преди той да си даде сметка колко много Елен лъжеше. Сега той никога не стъпваше в „Дьо Шавини“, нито в Ню Йорк, нито в Париж, нито където и да бил о другаде.

При това, той ѝ го беше купил също както беше купил и брилянтната огърлица на Стефани, която тя носеше тази вечер. Диаманти за съпругата, диамантен прах за любовницата. Изравняването го ядоса, спомените го ядосаха. Имаше нещо, което той би могъл да каже на Елен тази вечер, когато тя беше сложила точно тази огърлица. Но не сега.

Той ловко се извъртя, избягвайки семейство Лойд Бейкър, които се насочиха към него, сви настрана и от Елен по посока на една група мъже. Бяха десетина и очевидно не споделяха мнението на Хомер и Милтън, защото в центъра сред тях се намираще Стефани Сандрели, която събираше тяхното възхищение.

Приемът беше успешен. Елен огледа залата, тя беше пълна, но не препълнена. В стаята зад нея, където беше сервирана лека вечеря хората току-що започнаха да напускат кръглите, украсени с цветя и панделки маси. В балната зала първите двойки започваха да танцуват. Някои от най-властните хора на Холивуд и някои от най-знаменитите.

Очите ѝ се рееха над групичките, следейки никой да не бъде затруднен в общуването си, никой да не е сам или пренебрегнат. В един ъгъл Джо Стейн се занимаваше с ухажване, в друг известна пълномощничка беше заградена от деликатни млади мъже, които от време на време имаха подобни на птиче цвърчене пристъпи на смях, с него изразяваха удоволствието си от нейните остроумия. Хомер се въртеше наоколо и представяше едни от гостите на други, на които ги беше представил преди десет минути. Имаше известна споеност в атмосферата на залата, която беше свикнала да разпознава и тя ѝ подсказваше, че вечерта беше успешна.

Преди започването на приема, Каси със строгия израз на лицето си, беше казала, че според нейния опит почти всички подобни вечери били успешни. „Изобилие от ядене, изобилие от напитки — не може да е зле. Никакви дразнения“, беше казала отчасти, защото тя самата беше нервна.

Елен не отвърна нищо. Знаеше, че това не беше вярно. Може би важеше за Оринджбърг, където общо взето партитата бяха прости мероприятия — събиране на приятели и съседи. Въпреки това, се съмняваше, че дори и в Оринджбърг беше така просто. Той имаше свое социално разделение и своя йерархия. Тук, в Холивуд тези разделения бяха най-ожесточено спазвани. Приемът тази вечер беше успешен отчасти поради блестящо подбрания списък от гости, но главно, защото „Елис“ имаше голям успех. Рубриките на вестниците, със забележимото изключение на тази на Сюзън Джеръм, бяха изпълнени с екстаз и Елен беше прекомерно възхвалявана. „Елис“ ставаше хит, нейната роля също. Това беше твърде проста формула за нещата, която не ѝ харесваше. До нея Чад и Грегори Гертц разговаряха. Гертц очевидно се чувстваше притеснен, Чад целия излъчваше приятелско разположение. Тъй като тя му беше казала, че ще прави филм с Гертц през пролетта, и тъй като Гертц знаеше, че Чад знае, може би точно това приятелско държание на Чад беше причината за неговото притеснение. А, както тя добре знаеше, трябваше най-много да се страхува от Чад, когато той беше най-любезен.

От време на време тя вмъкваше забележка или кимваше, за да изрази съгласие с някого от тях, но всъщност не ги слушаше. От другата страна на залата беше видяла Левис. Той се канеше да ѝ махне през множеството с ръка, но после внезапно се отказа. Стоеше,

гледайки я със замаян израз. Тя веднага разбра, че беше пил прекалено много. Тази вечер тя най-внимателно беше поканила хора, които според нея биха могли да бъдат от полза за Левис. Продуцент, който беше проявил интерес към предишния му сценарий, актриса, която беше пожелала главната роля в „Безкрайни мигове“, режисьор, с когото Левис преди беше в доста приятелски отношения. Досега Левис ги беше пренебрегнал всичките. Ако продължаваше да пие, беше вероятно да направи някоя сцена.

Тя веднага се напрегна и после се ядоса на себе си. Между нея и Левис сега имаше мълчаливо и трудно спазвано примирие. Тя нямаше да прекара цялата си вечер в тревога за Левис или да се опитва да го предпазва от самия него. Все пак, малко тревожно, тя погледна назад. Сега Левис като че ли се бе залепил в разговор със Стефани Сандрели.

Той грубо разбута с рамене групата от мъже, които я бяха заобиколили, хвана ръката ѝ и я доближи до устните си. Навел се беше с преувеличена, смехотворна любезност. Стефани с несигурност го изгледа и прихна от смях. Елен се изчерви и погледна настрана. Как можеше Левис да бъде толкова нелюбезен? Беше съвсем очевидно, че той се подиграваше на Стефани, а това беше жестоко.

— „Дълга раздяла“ — казваше Грегори Гертц с очевидна неохота. — Във всички случаи, това е работното заглавие.

Чад го погледна, той леко си тананикаше.

— „Дълга раздяла“, „Дълга раздяла“. Да, ами вие винаги можете да направите продължение, предполагам. Те се женят отново, имат деца. Можете да го наречете „Размножаване“.

— Не планирам продължение — отговори рязко Грег.

— О, би трябвало, би трябвало — сияйно се усмихваше Чад. Очилата му святкаха. Елен си помисли, че беше много ядосан. Той замълча. — Аз планирам продължение за „Елис“. Очаквах, че Елен ви е казала.

— Не, всъщност.

— Ами, да, планирам за следващата година. — Той разтвори малко крака. — Филмът ще бъде дълъг — произнесе той. — Час и двайсет, час и четирийсет — какво е това? Какво можете да направите за това време? Аз искам да правя по-дълги филми.

— Да, забелязах това в „Елис“...

— Продълженията са начинът това да бъде постигнато. Два часа, три часа, четири. Има хора, които сега пречат на тази идея, но няма винаги да го правят. Те винаги пречат на новото, на революционното.

— Новото? — веждите на Грегори Гертц леко се повдигнаха. — Разбира се, не съвсем ново. Доколкото си спомням, мнозина са имали точно тази идея. Между тях е Ерих фон Строхайм. Неговата оригинална версия на „Ненаситност“ траеше десет часа, мисля. Въпреки, че разбира се, тя никога не беше показана. — Той докосна Елен по ръката — Елен, би ли желала да танцуваш?

Настъпи кратко, напрегнато мълчание. За миг, Чад заприлича на голяма, готова да избухне тенджерата под налягане. После, преди Елен да помръдне или да каже дума, той направи по военному точно изчислен кръгом и излезе от залата.

Елен не се съмняваше, че не само напускате залата, но и приема. Той изглеждаше абсурден, напускате с гневно потичване и Грегори Гертц се разсмя. Елен сложи ръка на рамото му.

— Ще дойда да танцуваме — каза тя. — Но, знаеш ли, не трябваше да правиш това, не беше разумно.

— Никак не ме интересува — отговори Грег с известна напереност, каквато никога досега не беше забелязала в него. — Защо да се притеснявам? Не може нищо да ми направи — той замълча. — Нито ти се притесняваш, надявам се.

Елен се намръщи. Проклет да е Чад, си помисли, проклета да е неговата мегаломания и желанието му да владее чувствата на другите. Тя хвана Грегори Гертц за ръката.

— Преди, може би — каза твърдо тя. — Но вече не.

Беше един през нощта, но хората все още не даваха признаци, че ще напускат. Толкова много танци, толкова много партньори. Колкото повече вечерта продължаваше, толкова повече тя се чувстваше дистанцирана от нея.

— Благодаря ти, Елен. — Джо Стейн любезно я съпровождаше обратно до края на залата. Джо Стейн, който както повечето от нейните партньори не беше танцувал с нея просто, защото го бе желал, а защото това беше част от развитието на бизнеса. В продължение на години той беше изразявал желание да направи с нея филм за неговата

компания. Още откогато те за първи път се бяха срещнали в Кан в 1962 г. Сега Стейн беше постигнал амбицията си. Неговата компания щеше да подкрепи финансово и да продуцира „Дълга раздяла“. Той хвърли поглед към Симон Шер, който разговаряше с Ребека, съпругата на Стейн и леко самодоволство се прибави към походката му, като ме ли не съпровождаше една жена от танцовата площадка, а носеше плячка от бойното поле. Той, Джо Стейн, беше измъкнал Елен Харт от лапите на „Сфера“.

Симон Шер любезно отговори с усмивка и се върна към разговора си с Ребека Стейн. Той беше дребен, спретнат, приятен мъж. Той винаги любезно се усмихваше, когато и Елен да го срещнеше, макар това да не се случваше често. Един бизнесмен, но нали всичките, мъже и жени, бяха като него. И те бяха тук, за да ръководят съществена част от търговията си — да разменят информация и клюки, да наблюдават кой с кого разговаря, търговия с власт...

Елен отклони следващия мъж, който настояваше да танцува с нея и се измъкна в края на залата. Там в коридора, който водеше към бара, тя застана, скрита от една колона и от палмите. Постоя известно време, загледана в гостите, които се събираха и разпръскваха, наблюдавайки танците. Танцувайки сега с жена си, Джо Стейн пренебрегваше ритъма на музиката и се въртеше във величествен фокстрот. Стефани Сандрели танцуваше с Рандал Холт — млад мъж, когото наричаха новия Лойд Бейкър. Истинският Лойд Бейкър танцуваше с всички, с изключение на съпругата си. Левис изпълняваше някаква собствена добавка към бостънски спираловидни движения, с неподвижно лице и замъглен поглед заедно с едно момиче, на име Бетси. За нея Елен не знаеше абсолютно нищо, освен че някой я беше довел, че живееше в Сан Франциско и че се обличаше по-скоро като че ли беше султанска домашна прислужница или индийска съпруга. Тя беше с боси крака, които оставяха отпечатъци. Около глезените си имаше гривни със закачени на тях с малки сребърни звънчета. Носеше дълга, бродиран, подобна на кафтан роба. Нейната разпиляна и красива кафява коса беше накичена с цветя и панделки. Докато Елен я наблюдаваше, тя повдигна ръце около главата си и ги размаха към музикантите. От китките до лактите ръцете ѝ бяха покрити с тънки тюркоазни и сребърни гривни. Тя поклати ръце, а гривните бляскаха и звънтяха.

Грегори Гертц, танцуваше сега с Ребека Стейн, към която беше усърдно внимателен. Елен тревожно го наблюдаваше. Тя го беше видяла малко по-различен тази вечер, може би по-малко директен, по-малко целеустремен, отколкото си го беше представяла. Ако не беше се съгласила да играе в неговия филм, щяха ли Стейн и неговата компания да го финансират? По всяка вероятност — не! Затова ли Грегори толкова гореше от желание тя да играе в неговия филм — не толкова, защото беше подходяща за ролята, както той твърдеше, а просто защото нейното присъствие, нейната способност да вкарва печалби в банката му беше полезна? Едва ли би било изненадващо, ако това беше неговият мотив — така бяха устроени нещата тук. И все пак, той изглеждаше толкова честен, като човек, на когото може да се разчита...

Тя се облегна на колоната. Осъзна, че тук много малко от хората ѝ харесваха и още по-малко бяха тези, на които би могла да разчита. Едни я бутаха, други се облягаха на нея. Нейният пълномощник на Западното крайбрежие, Милтън — висок, загорял, безупречно докаран, изглеждаше като отнесен.

— Хомер — каза той. — Аз избягвам Хомер. Той пи прекалено много, до границата на възможностите си.

Той се спря, оглеждайки се за сервитьор и методично разглеждайки залата. После, съвземайки се малко, взе двете ѝ ръце в своите и ги притисна.

— Гениална — каза той. — Нямах досега възможността да го кажа. Това е думата, която никога не съм употребил, никога не си ме чула да я произнеса. Използвам я сега. — Той се взря в очите ѝ. — Гениална. В края на този филм, Елен, аз плачех. Сълзи. Ридаех. И Елизабет плачеше. Пол плачеше — ами, почти плачеше. И онази малката проклетница от „Ню Йорк таймс“ плачеше. Трябва да поговорим, Елен, в най-скоро време. Днес цял ден телефоните не спряха да звънят. Всеки те иска. Всеки. Ти не трябваше да се съгласяваш да правиш филма на Гертц. Аз те предупредих. Не е точно за тебе, много „хард“, тя е курва. Хората няма да го харесат. Те не искат да те свързват с това. Ти трябва да направиш втората част на „Елис“, после... Между впрочем, аз днес я прочетох. Не трябваше да я чета, но я прочетох. Едно пиратско копие? — той се усмихна. — Елен, толкова е силна, толкова е силна, казвам ти, толкова е силна, че докато

я четох, всичките ми пръсти изгаряха. Сега, слушай. Утре, аз те искам до...

— Аз ще ти се обадя утре, но няма да променям намерението си. Казах, че ще играя във филма на Гертц, Милтън и...

— Казала си? Казала? Какво значи казала? Не си подписала. Няма нищо черно на бяло. Сега, слушай, Елен...

— Утре, Милтън — каза Елен и се измъкна.

Тя мина през коридора, през бара и отиде в ботаническата градина. Седна на един повреден стол, скрита зад повече палми и орхидеи. Огледа ги. Никога не беше харесвала орхидеите, нито тези тук. Каква вакханалия от цветове, какви месести петали, какви хищни цветя.

Откъм бара зад нея, гласовете се издигаха и се преборваха с музиката.

— Така, аз мислех да те натисна, но си казах, окей, ти нас ни отрязваш от сделката по разпространението и...

— Виж какво, Хомер, разкарай го това, разбра ли? Проблемът, единственият проблем е, че ти ще продължиш да бъдеш свързан с тях...

— Искаш ли да знаеш, Милтън? Искаш ли наистина да знаеш? Защото аз съм дяволски сантиментален, затова.

— Ти, сантиментален?

— Точно така. Точно така си е. Аз имах ужасна майка, ужасно детство...

— Не искам да слушам за твоето детство, Хомер или за твоята майка.

— Защо не?

— Защото това е стара работа, Хомер, стара работа.

— И така, той няма да подпише. Няма начин. Един милион в началото и договаряне по процента. Аз му казах, аз казах...

— Вторник, Лойд? Обещавах ли? Трябва да стане точно тогава. Екранната проба е в петък и ти каза...

— Окей, окей. Ще говоря с тях в петък сутринта...

— Лойд, ти си сладурче. Какво искаш да облека в твоя чест, бебче?

— А какво, относно блендата?

— Така, аз казах: слушай, ние говорим за изкуство. Изкуство! А той ми каза: Знаеш ли какви печалби докара „Пряк път“ през първите шест седмици? А аз казах: Окей, защото „Пряк път“ беше голям филм. Ами, този ще стане още по-голям. Дяволски по-добър. Аз...

— Госпожице Харт?

Елен погледна. Ботаническата градина беше неясно осветена, а мисълта ѝ беше много далече. За момент тя не можа да познае мъжа, който стоеше пред нея. После видя, че беше Симон Шер. Той любезно ѝ се усмихна:

— Бих ли могъл да ви донеса нещо за пиене? Трябва да сте изтощена. Такова очарователно парти...

— Не, благодаря.

— Мога ли? — Той погледна към нея и седна на близкия стол. Дръпна ръба на панталоните си с палеца и показалеца си и кръстоса крака. На Елен ѝ се прииска той да си отиде. Тя пожела всички те да си тръгнат.

— ... Така че исках да ви поздравя. — Тя осъзна, че Шер трябва да ѝ беше казал някакъв комплимент по повод „Елис“. — Един интересен филм и изключително забележително изпълнение. О, да. — Той пречисти гърлото си. — Аз имам сценария за следващата част, разбира се. Една изненада. Нямах представа, че ще има и продължение.

— Те са две — рязко каза Елен. — „Елис“ е замислен като трилогия.

— О. — Той изглеждаше изненадан. Елен го гледаше с разбунтуван поглед. Нека Чад да плаща за своите глупави тайни игри, тя нямаше намерение да ги играе повече.

— Да, ами, разбира се, господин Анджелини обича винаги да играе своите карти близо до гърдите си. Една трилогия. — Той деликатно замълча. — И вие...? Тук, предполагам съществува малък проблем...

— Да, съществува. Чад иска да направи продължението през пролетта. Казах му, че аз не желая. По това време ще работя друг филм.

— О, разбирам — той се намръщи. — Тогава, означава ли това отлагане самото производство на продължението? Господин Анджелини не ми е споменавал...

— Може би ще бъде по-добре да питате него — кратко му отговори Елен. После, малко съжалявайки за грубостта си и пред непоклатимата любезност на Шер, тя много по-внимателно добави. — Разбирате ли, аз също нямах никаква представа какво Чад беше замислил. Той ме изненада с това само преди няколко седмици. Не съм решила. Дори не зная дали желая да участвам в този филм.

— Да, разбира се, разбира се. Ами, несъмнено, във всички случаи. Такъв един амбициозен проект. По принцип чудесен, както всичките му работи. Но амбициозен и продължителен — той замълча, погледна я право. — Винаги съм си мислил, че е много жалко затова, че господин Анджелини и вашият съпруг престанаха да работят заедно. Винаги ми е било приятно да работя с Левис. Той е с великолепен ентузиазъм. О, да, чудесен...

Елен го изглежда:

— Било ви е приятно да работите с Левис? — бавно каза тя. — Искате да кажете, че бихте желали да работите отново с него?

— О, разбира се, разбира се. Той работеше много здраво, знаете, и много задълбочено. Винаги имах чувството, че той... Ами, че той помагаше да бъдат контролирани някои от крайностите на господин Анджелини, ако мога да се изразя по този начин. Той можеше да бъде изненадващо много твърд с него в началото — той прочисти гърлото си. — Когато започна нашето партньорство.

Елен се изправи. Тя погледна Шер. Лъжеше или той, или Чад. Тя мислеше, че знае кой от двамата. Този дребен, любезен и делови човек, който всъщност ни най-малко не принадлежеше към филмовия свят. Той беше бизнесмен, прехвърлен от неговата компания, за да следи това допълнително, между другите традиционни производства на „Партекс“, да бъде както тях печелившо. Тя му подаде ръка.

— Бих желала да кажете това на Левис — каза спокойно тя. — Мисля, че ще му достави голямо удоволствие. И съм сигурна, че той би могъл да бъде убеден да се върне отново към продуцирането на филми. На него то му липсва, знаете ли? — тя му взе ръката. — Чудя се... Трябва да се връщам, бихте ли ме извинили?

— Но, разбира се, разбира се.

Шер се обърна към балната зала. Елен постоя в оранжерията още няколко минути, после излезе и тръгна към градината.

Нощта беше хладна и тя се чувстваше празна. Откъм балната зала се носеха звуци на танго, сенки се движеха през осветените прозорци. Тя прекоси ливадата, мина между дърветата и там, където нивото на земята се променяше и беше равно, постоя дълго време, загледана към плувния басейн.

Мислеше за Били и за предстоящото и пътуване обратно в Алабама, което седмица след седмица неизбежно се приближаваше. Мислеше за бъдещето и за живота си, който си беше подредила. И тогава, защото от неговата празнота ѝ стана студено и самотно, се замисли за миналото и за Едуард.

Когато мина известно време, тя неохотно тръгна обратно към къщата. Отново проходи ливадата. Надолу по пътеката за колите духаше бриз, облаци се събираха на небето. Като стигна до автомобилната пътека, луната се появи и огря градините с леко, бледо сияние. Прекоси завоя на пътеката, наблюдавайки сенките на облаците, луната ту се скриваше, ту ясно заблестяваше. Тук се спря и погледна отново по пътеката за колите по посока на вратите. И видя човек, който стоеше извън тях.

Това бе първият път, когато го виждаше. Ако Каси не беше толкова сигурна, почти беше готова да помисли, че видението на Левис беше въображаемо. Но той стоеше там. Стоеше неподвижен облеган на вратите, с ръце и лице притиснати към железата. Те бяха на разстояние един от друг, така че Елен не беше сигурна дали той изобщо я виждаше, само го предположи.

Постоя за момент, гледайки нататък, разделена от него с дълга, осветена от луната чакълеста пътека: жена в копринена вечерна рокля и мъж, който бе отхвърлен.

Луната се скри зад облак и когато се появи отново, човекът беше изчезнал. Вгледа се в пътеката по посока на вратите. Не почувства нито страх, нито заплаха.

Откъм къщата излетя гръмък смях и още по-силна музика. Тя повдигна глава, помисли си, че този човек ѝ напомняше на някого. След една, две секунди осъзна, че този някой беше самата тя. Както него и тя беше външно лице, като него и тя не принадлежеше към другите тук. И преди беше изпитвала това, но никога така силно. И това чувство я изпълни с нещастно примирение. Отново се обърна към къщата, вървейки бавна, после започна да забързва стъпки. Нещо в нея

се бунтуваше. Тя нямаше да се върне обратно в балната зала, нямаше да се върне отново на приема при тези хора. Ще отиде в своята спалня, ще телефонира в Париж, ще телефонира в Сен-Клод. И този път нямаше да върне слушалката след три позвънявания или след трийсет, или след сто. Тя щеше да чака, докато Едуард се обади и щеше да говори с него.

— О, Левис, красиво е! Знаех, че ще бъде така. Толкова пъти съм си го представяла и знаех, че ще бъде красиво. Но не чак толкова красиво. О, Левис, това е истинска коприна?

Стефани се разхождаше из стаята на Елен, докосвайки предметите. Дългите бледокремави завеси на прозорците и на челната страна на четириместното легло. Тя докосна деликатните колони на това легло.

— О, Левис, то старо ли е? Ама, наистина старо? Старинно ли е?

— То е от „Еплуайт“. — С края на очите си Левис поглеждаше към вратата. Чувстваше се доста сигурен, но не напълно. „Само ми позволи да погледна“, беше го помолила Стефани, „Аз винаги съм искала да видя нейната къща и нейната стая. Моля ти се Левис. Няма да отнеме повече от минута...“

Те бяха тук повече от пет минути. Левис беше доста сигурен, че Елен е заета долу, но, какво ако, поради някаква причина, тя се качеше горе? Собствената му нервност му досаждаше, той се дразнеше от нея. Е, какво, ако дойдеше? Те не правеха нищо лошо. Той беше донесъл със себе си една бутилка уиски. В джоба му се намираха две чаши. Той предизвикателно отви капачката на бутилката. Повдигна я.

— Искаш ли малко? Шотландско е.

— О, Левис, аз пих толкова много шампанско — тя се изкиска. — Окей може би една малка капчица.

Левис наля две двойни дози. Своята глътна наведнъж и незабавно се почувства по-добре. Стефани все още се разхождаше из стаята. Тя разглеждаше пейзажни гравюри от осемнайсети век. Наведе се и пипна един от килимите, който беше ръчно изработен и имаше музейна стойност. Приблужи до тоалетната масичка, докосна четки „Картие“ от сребро и лапис, а после се наведе и погледна собственото си отражение в огледалото „Кралица Ана“. Тя се изправи отново и още

веднъж огледа стаята: камината, двете кресла, които стояха близо до нея, купата с рози, лъкатушно разположени чекмеджета на орехов шкаф с фина патина, представляващ рядко автентичен екземпляр на „Чипендейл“. Лек израз на разочарование се появи по лицето ѝ.

— Това е много... Аз мислех... — Тя несигурно погледна към Левис. — Това е много семпло, не мислиш ли?

— Тя не си пада много по черешовочервени табли на леглата. Ако това е, което искаш да кажеш.

Стефани силно се изчерви. Очите ѝ се изпълниха с упрек. Изведнъж Левис се засрами от самия себе си.

— Искам да кажа — вече беше по-внимателен, — тя не обича прекалено много цветове. Харесва по-сдържаните неща и по-простите. Знаеш, същото е и с роклите...

Стефани веднага се почувства много доволна. Приблужи до него и отпи малко от уискито. Погледна надолу към пода, и после отново към него.

— Мога ли да погледна в гардероба нейните дрехи, Левис? Моля те. Само бърз поглед, преди да се върнем долу?

— Добре, разбира се. Защо не? — Левис я взе заръката. Той започваше да се чувства неспокоен. — Те са ей там.

Той я поведе към стаята за преобличане. Тя беше широка, с вградени от тавана до пода гардероби. Левис мина край тях и отвори вратите им. Някои бяха с обикновена дълбочина, други самите подобни на малки стаи.

— Нощници, бельо, дневни рокли, костюми, поли, блузи, шалове...

— О, Левис.

Лицето на Стефани изразяваше учудване. Тя бавно го следваше от гардероб на гардероб, присягайки се от време навреме с ръка, за да докосне благоговейно нещо. Повдигна малка дантелена камизолка и я задържа в ръка. Тя беше фина и деликатна като паяжина.

— Това си го е поръчвала от Франция. Има един манастир, където са известни с дантелите...

Стефани върна много внимателно дантелата на мястото ѝ. Продължи по-нататък. Опипваше платовете на роклите един по един: сурова коприна, чист лен, смесена вълна и коприна, туид, ръчно тъкан при „Харис“.

— О! — въздъхна тя. — Усещат се парите.

Следващият гардероб; рафт над рафт с кашмирени платове, внимателно подредени по цветовете — сиво, бледосиньо, парадно синьо, персийско синьо, морскосиньо, черно, ализариново розово, раковинно розово...

— Погледни това. — Левис отвори друга врата.

А там следваха вечерните рокли, една след друга. Пищно кадифе, копринено моаре от „Живанши“, черна тафта от Сен-Лоран, една от „Хартнел“ с жилетка от много ситни, ръчно защити перлени мъниста, дълги рокли, къси рокли. Стефани минаваше покрай закачалките, докосвайки ги. Гледаше етикетите и ръцете ѝ трепереха. За миг на Левис се стори, че тя ще избухне в сълзи.

Сега той се забавляваше. Чувстваше се почти груб, независимо дали по отношение на Стефани или на Елен, не беше съвсем сигурен.

— Искаш ли да хвърлиш поглед на кожените палта? Те са тук вътре. — Той отвори друга, по-тежка врата, която водеше към охладена стая, поддържана на постоянна температура от седем градуса с контролирана влажност. Стефани нададе лек вик.

— О, аз не знаех, че тя обича кожи. Никога не си ги слага...

— Не ги слага. Мисли, че е жестоко. Аз съм ѝ купил повечето от тях. Облича ги понякога. Когато иска да ми достави удоволствие — повдигна Левис рамене.

Стефани избърза напред и започна да ги пипа. Червена лисица, черен визон, рис, дълго палто от кафява самурена кожа.

Стефани се колебаеше. Докосна го. Виновно го погледна през рамо, като че ли беше хваната да краде в магазин. После изхлузи палтото от закачалката.

— Моля те, Левис, моля те. Позволи ми само да го пробвам. Само за секунда. Никога не съм имала кожено палто. Ами, имах веднъж нещо от заек, но това не се брои, нали? Моля те, Левис...

— Карай, защо не? Елен и без това не го харесва.

Те излязоха от охладената стая и Левис затръшна вратата.

— Облечи го и после ела да ми се покажеш. Аз отивам да си взема още нещо за пиене.

Той влезе отново в спалнята на Елен, наля си много уиски и го погълна. Огледа се наоколо. Никога не беше харесвал тази стая, а сега я мразеше. Тя му напомняше за дома на неговите родители.

Напомняше му и за нощите на унижение. Беше ли правил поне веднъж успешно любов с Елен в тази стая? Не беше сигурен. Може би в самото начало, когато току-що се бяха преместили, но не си спомняше точно. Усещаше как миналото туптеше и се огъваше в съзнанието му, като че живееше свой собствен живот. Той замаяно прокара ръка през очите си, стаята не се задържаше съвсем неподвижно. Тя нестабилно се поклащаше, приближаваше се и после се отдалечаваше отново. Дойде му идея.

На една от стените имаше библиотека. Задействана по определен начин тази библиотека се отместваше назад, а зад нея имаше сейф. Един от сейфовете. Сейфът, където Елен пазеше своите украшения. Той знаеше комбинацията. Беше тършувал в сейфа, както го беше правил в бюрото и шкафовете с нейните папки с документи. Защото веднъж, съвсем подлудял, беше се надявал, че може би тук тя пазеше любовните си писма.

Отвори го, смръщи се в опит да се съсредоточи, надигна кутиите и чантичките от дива антилопа и ги занесе върху леглото и започна да ги изтърсва едно по една. Тук беше неговото минало, тук беше неговият брак. Диамантения годежен пръстен, перли, купени на „Бонд стрийт“ по случай рождения ден на Елен, диамантени клипсови обеци по случай завършването на техния втори филм. Викториански колан от сребърен филигран, огърлица от лунен камък, дълъг наниз от аметистени мъниста, яка с диаманти, гривни с диаманти. Повечето от тези неща тя рядко слагаше. Левис гледаше, чувствайки се засегнат. Защо тя не ги носеше? Нещо в тях ли не беше вред? Или не ги искаше, защото той ѝ ги беше купувал? Там ли беше причината?

За миг му се поиска да се разплаче. Тогава Стефани влезе в стаята, срамежлива, обвита от главата до средата на прасците в самур.

— Какво мислиш? О, Левис, толкова е мека. Мислиш ли, че ми отива?

— Отива ти — каза Левис. — Ела тук.

Тя бавно го приближи и спря на трийсетина сантиметра от него. Погледна го и той видя, че очите ѝ бяха мечтателни и напрегнати. Тя прекара език по устните си. Той разбра смисъла на този жест. Знаеше какво беше нейното желание.

— Аз бях лоша, Левис. Малко лошичка. Не ми се ядосвай сега...

Тя повдигна ръце и бавно отвори коженото палто. Под него беше гола. На фона на кожата на палтото нейната кожа изглеждаше бяла, почти прозрачна.

— Ела по-близо, стой мирно.

Стефани приближи с още една стъпка. Зърната ѝ бяха твърди и повдигнати. Тя трепереше. Бавно и преднамерено, Левис започна да взима бижутата от леглото.

— Не мърдай. Искам да ги сложиш, искам да ги сложиш всичките...

Гласът му беше леко дрезгав, ръцете му трепереха, не защото беше възбуден, въобще не беше се надигнал, но защото беше ядосан и се страхуваше. Вдигна сребърния колан и го пристегна около кръста ѝ. Взе китките ѝ, и наниза гривна след гривна около тях. Хвана пръстите ѝ, набути пръстени по тях. Пръстите ѝ не бяха така тънки като на Елен и някои от тях не ѝ станаха. Левис се ядоса. Той започна да ги нанизва на дълъг гердан и завърза гердана около врата на Стефани. Закопча високата яка от диаманти. Стефани не казваше дума. Той махна нейните обеци и ги хвърли настрана, повдигна две изискани обеци-полилеи от изумруди — тези той не можа да познае... Кой ѝ беше дал? — и внимателно ги постави на ушите на Стефани. Имаше още гривни. Две от тях пристегна около глезените ѝ, други окачи върху колана и на гердана.

— О, Исусе — каза Стефани. — О, Исусе!

— Чакай, още не съм свършил.

Имаше още един чифт обеци, съвършено подбран чифт от самотни диамантени клипсове, всеки от тях поне по петнайсет карата, може би повече. Той не беше ѝ давал също и тези, а те лежах в кутия от „Дьо Шавини“. Курва, курва, курва. Усещаше как гневът изгаря съзнанието му.

— Това е важната част. Не мърдай.

Той коленичи и притисна лице в острите косми между бледите бедра на Стефани. Тя ги изрусяваше, което Левис никога не беше харесвал, но сега му беше все едно. Много внимателно разтвори устните на нейния орган, заблiza меката плът в цепката и засмука втвърдяващият ѝ се клитор.

Стефани изстена и Левис се оттегли. Гънките от плът лъщяха. В сравнение с бледостта на бедрата ѝ те изглеждаха червени като роза

или като рана. Взе двете обеци и с треперещи ръце ги затегна към устните на нейния орган, така че те притиснаха гъстите къдрави косми и двете дипли от плът. Той ги погледна и изпусна дълга въздишка. Изглеждаха като две звезди или две очи под втора уста.

Тази мисъл го възбуди, почувства, че се втвърдява. Приведе се и притисна устни към диамантите, облиза равната им повърхност с езика си. Те бяха смайващо леденостудени. Той жадно залочи плътта на Стефани, и нейната топлина, нейната миришеца на мускус влажност, след студенината и твърдостта на диамантите изпълни съзнанието му. Стефани извика.

— Исусе, Левис! О, боже! — Тя леко се изви, държейки се срещу устните му с изменчиво, трескаво движение.

После застана неподвижна и Левис се оттегли. Диамантите танцуваха пред очите му. Стефани леко потрепери.

— Левис, може би мислиш, че ние трябва... Те ме драскат, Левис.

— Не, не те драскат. Не те нараняват въобще. Харесваш ги. Ти обичаш диамантите, обичаш кожените палта, обичаш целия този боклук. Обичаш го, когато аз ти правя това. Това те възбужда.

Той се изправи и леко я бутна:

— Лягай долу.

Стефани го загледа. Нейното малко розово езиче премина по устните ѝ. Тя протегна надолу ръка и докосна диамантите деликатно, с върха на единия си пръст. После с друг пръст тя докосна диамантите и своята плът, издърпа я, както лъскаше и я притисна към устните на Левис.

— Това ме кара да овлажнявам. — Тя му отправи лека усмивчица и бавно отстъпи от него. Без да изпуска погледа му, легна върху леглото. Внимателно разстла и изравни гънките на самура и все още усмихната разтвори бедра. От балната зала Левис чуваше, че свиреха танго.

Седна на ръба на леглото, гледайки към Стефани. На фона на тъмната кожа на палтото, нейната изглеждаше изненадващо бяла. Гърдите и се надигаха между бижутата. Тя постави ръка над слабините си и Левис видя органа ѝ целия в цветове: тъмен като самура, бял като кожата ѝ, червен като ноктите ѝ, бляскав като диамантите, които просветваха сред бледите ѝ косми като две звезди близначки.

— Кажи, че си моя. Кажи, че ми принадлежиш, аз те притежавам. Че си ми се продала. Поне веднъж ми кажи истината, кажи ми...

Той говореше, без да си дава сметка, че го прави. Не разпознаваше собствения си глас. Стефани прехапа устни. При внезапния си луд гняв и болката, които на вихрушка се въртяха в неговото съзнание, той разбра, че Стефани беше изплашена и разтревожена и че тя не можеше да разбере. Осъзна, че не искаше да я гледа. Тези косми не бяха подходящите, това лице не беше подходящото, всичко не беше подходящо.

Той залитна към леглото и легна върху нея. Силно я притисна с тежестта си. Промъкна ръката си между техните тела, и усети диамантите, усети нея. Нищо не се случи. Неговата собствена възбуда беше отминала, пенисът му изглеждаше малък, смален, неподвижен като камък.

След малко Стефани му свали ципа. Тя леко го галеше, плесваше, стискаше и докосваше. Левис се ровеше в гърдите ѝ и ги засмука. Коленичи отново и се взря в диамантите и в бледите косми. Цепнатината между устните на нейния орган все повече и повече заприличваше на дълбока червена рана, на ужасно нараняване. Пак нищо не се случи и тогава Левис започна да плаче.

Стефани го обгърна с ръце и го залюля:

— Левис, сладък, не прави това, не плачи. Няма значение. Ти си пил много, Левис, това е причината? — тя се поколеба. Стефани имаше своя собствена представа за такт. — Знаеш ли, може би това е защото ти тук го правиш, с Елен.

Тя леко потръпна, гласът ѝ стана тъжен:

— И аз не изглеждам както трябва тази вечер. Винаги е по-добре, когато изглеждам както трябва. О, Левис, не плачи.

Левис повдигна глава. Сълзите му бяха сирели така внезапно, както и бяха потекли. Той започна да се смее.

— За това ли е мислиш? Не грещиш. Аз никога не влизам тук. Това е първият път, когато съм тук от две години насам, може би от повече...

Очите на Стефани се разшириха, тя престана да го плеска и остана да лежи неподвижна.

— Искаш да кажеш... — Гласът ѝ беше озадачен. След малко се обади: — Искаш да кажеш, че ти не спиш тук с Елен?

— Разбира се, че не спя тук. Аз спя в моята собствена стая.

— Но, ти не... ти и Елен не...

— Току-що ти казах. Не. Не в продължение на две години, може би повече. Дори не си спомням...

Левис ядосано стана от леглото. Оправи панталоните си, издърпа ризата си, оправи връзката си. Стефани лежеше неподвижна, гледайки го.

— Не беше ли това... не беше ли това хубаво? С Елен? — каза тя тихо накрая.

— Не е твоя работа, но тъй като питаш — не. Не беше. В началото — може би, но повече не. Беше проклето мъчение, ако искаш да знаеш.

Той прекоси стаята и си наля до половината друга чаша уиски. Ръката му трепереше.

— За бога, Стефани, ставай. Махай тия работи. Облечи се.

— Добре, Левис — отговори спокойно тя със същия си момичешки глас. Изправи се, и започна едно по едно да си маха бижутата. Поставяше ги върху леглото. Свали самуреното палто и внимателно го остави до тях, влезе в гардеробната и след пет минути се появи отново в своята модел „рибя опашка“ рокля. Приблужи до огледалото, и замислено си напудри носа. Извади червило и начерви устните си с гланцирано розово. Взе сребърната четка на Елен и се среса. Върна се при Левис, който беше хлътнал в едно кресло и застана гледайки надолу към него. Когато накрая Левис я погледна, той видя странен израз на лицето ѝ. Като че ли това беше всяка друга, но не и Стефани. Би казал, че то беше презрително.

— Ти би трябвало да ми кажеш, Левис — думите ѝ излизаха леко забързано. — Трябваше. Ако бях знаела... — Тя спря и леко повдигна брадичка. — Ти не си бил прав по отношение на нея, това е. Сигурна съм, че това е била причината. Ти просто не си прав, и това трябва да е ужасно за нея. Зная какво изпитва човек в подобен случай. Чувствала съм го много пъти. Половината от случаите мъжете въобще не го забелязват. Те не могат да направят разликата или им е все едно. Бедната Елен. Винаги ми се е струвало, че изглежда тъжна, знаеш, това

се забелязва в лицето ѝ, когато тя мисли, че не е наблюдавана. Сега разбирам защо.

Левис поиска да се изправи. Успя да се облегне на стола и да стъпи на крака. Започна да вика. Чуваше се да вика, като че ли той беше извън стаята, а гласът му беше вътре.

— Какво искаш да кажеш? Какво по дяволите казваш?

Думите къртяха и ехото им се връщаше в мозъка му. Стефани не му отговори и Левис разбра, че не беше нужно. Във всеки случай, той знаеше нейния отговор, прочете го върху лицето ѝ. Тя го беше желала, защото бе мислила, че той принадлежи на Елен. Сега, когато беше открила, че това не беше така, тя не го желаше повече. Изразът на лицето ѝ сега беше съжалителен и това толкова го ядоса, че му се поиска да я удари.

— Отивам си вкъщи — тя се обърна настрана.

Левис се хвана за нея:

— Идвам с теб. Ще те закарам, почакай...

— Ти си пиян, Левис. Не можеш да караш и аз не желая ти да идваш вкъщи с мен. Не искам да дойдеш там и утре. Ако го направиш, няма да те посрещна. Не искам да те видя никога повече.

На Левис се стори, че стаята внезапно се изпълни със стремителни гласове, като че ли прозорците се отвориха и задуха вятър, който на вихрушка се завъртя из стаята. Стефани го погледна, поколеба се, после излезе и затвори вратата.

— Елен... — изкрещя Левис, но отговор нямаше. Той затвори очи и остана, обхванал глава с ръцете си. Прегъна се настрана и остана съвсем неподвижен.

Той все още стоеше така няколко минути по-късно, когато Елен влезе в стаята. Тя се беше разминала със Стефани по стълбището, но това почти не беше ѝ направило впечатление. Цялото ѝ съзнание беше съсредоточено в желанието да влезе в своята стая, да я затвори и изолира от шума на приема и да грабне телефона. Долу свиреха валс, тя едва го чуваше, докато името на Едуард танцуваше в ума ѝ. Сигурността, че точно след няколко минути ще чуе неговия глас, я караше да потръпва. Упъти се към телефона, не виждайки за момент нищо друго и спря. Първо видя палтото, сгънато сред нейното легло, след това измачканата покривка и възглавниците, после малката купчина от бижута.

Левис леко изстена, тя се обърна и го видя. Той беше в безсъзнание.

В следващия следобед тя отиде в стаята на Левис. Той се беше завлякъл до там по някое време през нощта и беше проснал цялата сутрин. Стаята му беше в безредице. Навсякъде имаше кожени чанти. Левис си беше събирал багажа.

Елен седна на малък, изправен стол. Левис не се спря, не я погледна нито веднъж.

— Това Стефани Сандрели ли беше? — попита тя със студен, уморен глас.

Левис се изправи, погледна я.

— Да, тя беше ако това изобщо представлява някакъв интерес за теб? — Той сложи риза в куфара.

— Трябваше ли да я водиш в моята стая? Да изваждаш моите дрехи? Бижутата ми?

Левис я погледна. Лицето ѝ беше бледо и сдържано. Левис сви рамене.

— Не трябваше, но го направих. И недей за бога да ме питаш колко дълго е траело това или нещо от този род. Спести ми поне този вид фарс.

Тя се изправи:

— Отиваш ли си, Левис?

— Да, отивам си. Аз съм добре възпитан, мислех да ти спестя неприятностите.

— Ти повече няма да се връщаш. Не този път. Аз не искам да живея повече с теб, Левис.

Гласът ѝ беше равен. Левис блъсна и затвори куфара.

— Предполагам, че искаш да кажеш, че скъсваме — не е ли това обикновената ти линия?

— Не зная, Левис. Ти си този, който прекарва по цял ден, пишейки обикновени линии.

Левис се спря. Стоеше съвсем спокоен, загледан в нея. Жестокостта на отговора не беше характерна за нея, тя го смая толкова, колкото го и нарани. Тя смая също и нея, лека червенина се появи по лицето ѝ и тя се обърна настрана.

— Виждаш ли? — каза тя. — Ние и двамата ставаме по-лоши, по-жестоки, по-порочни. Ти и аз, и двамата.

Левис се колебаеше. Той затвори другите куфари. Занесе ги до вратата и ги нареди в коридора. Походи из стаята и внимателно затвори всяка гардеробна врата, всяко чекмедже. Елен не помръдна. Тя изглеждаше дълбоко унила. Левис влезе в своята баня и глътна четири малки червени хапчета от запасите, които пазеше там. Очите му бяха кървясали. Той приглади косата си назад и с омраза погледна себе си.

Върна се обратно в спалнята и облече сакото на своя бледосив, с етикет „Уелски принц“ костюм, който си беше шил в „Сейвил Роу“ преди години, когато те с Елен бяха за първи път в Лондон.

Опита се да мисли за онова време, опита се, настойчиво се опита да мисли за него, защото чувстваше, че ако го направи, нямаше да каже това, което се канеше. Почака, съзнанието му помръкна. Почувства, че се разделя на две, едната част от него можеше да не го прави, другата го подтикваше. Думите, веднъж казани, не можеха да бъдат върнати назад.

Той прочисти гърлото си и се чу да изрича със съвършено спокоен глас:

— Видях бащата на Кет преди няколко седмици по телевизията. Искан да ти кажа.

Тя повдигна глава, като че ли той я беше ударил. Очите ѝ се разшириха от изненада и болка.

— Изпуснала ли си го? Очевидно си го изпуснала. Интервюираха го относно сливането на някакво предприятие или за поемането на управление — забравих кое от двете...

— Бащата на Кет е мъртъв? — Тя скочи на крака. Лицето ѝ беше бяло като тебешир. — Спри, Левис, жестоко е...

— О, зная, ти на мен ми каза, че е мъртъв. Но аз ти казах, че е съвсем жив. Имаше интервю, имаше и статия за него в „Уолстрийт джърнъл“ миналата седмица...

— Ти си луд — тя задържа дъх. — Ти пиеш прекалено много и взимаш тези хапчета. Въобразяваш си нещата. Не можеш да си спомниш какво е станало вчера, преди час...

— Това мога да си го спомня, помня го доста отчетливо. Поради шока, предполагам. Виждаш ли, той толкова много си прилича с Кет, нали? Косата, очите, всичко. Безпогрешно е, и предполагам, че не съм

осъзнал това преди. Най-накрая, виждал съм снимки и по-рано, но повечето от тях бяха черно-бели. И бях чел статии, разбира се, за безкрайното разширение на компаниите „Дьо Шавини“ — винаги има нещо за него, почти всяка седмица. Нов цвят, когато го видях да говори, ами това беше наистина различно. Още щом го видях, нямаше никакво съмнение.

Той спря. За момент помисли, че тя ще припадне, беше пребледняла. Олюля се и после застана неподвижна.

Тя каза:

— Левис, махай се, просто се махай.

— Добре. — Той тръгна към вратата и после спря. Дойде му една мисъл и се обърна назад: — Знаеш ли — той се спря изглеждайки объркан, — ако не беше ме лъгала, ако ми беше казала от самото начало — може би щеше да бъде по-различно. Тогава може би щях да съм в състояние да го приема. Това, че не знаех, че си въобразявах, че се опитвах да разбера — това, беше сбърканото — той се поколеба. — Елен, защо не ми каза? Знаеш, че можеше още в самото начало. Нямаше нужда да лъжеш...

— Аз не те лъжех. Как можех да ти кажа нещо, което не беше истина? — Тя залитна към него и гласът ѝ развълнувано се повиши. — Ти си го измисли това. Ти си го изфабрикува. Твоят ум ти играе номера, Левис...

— Да, прави го понякога — той я погледна напрегнато. — Питам се, не го ли прави и твоят?

Вечерта на същия ден Левис най-накрая си тръгна. Елен отиде в стаята на дъщеря си. Прочете на Кет приказка, а Кет, слушайки, се облегна на възглавницата. Когато приказката свърши, поговори малко за това какво беше правила през деня. Елен се чудеше дали ще попита за Левис, защото прислугата, Каси и Мадлен го бяха видели, че си отива. Атмосферата на съжаление и обърканост, която владееше цялото домакинство, беше много напрегната. Но Кет не попита. Във всеки случай, Левис твърде често беше отсъствал. Елен се поколеба, после реши — по-добре би било да не ѝ се поднася изведнъж, а постепенно да отговаря на въпросите ѝ тогава, когато ги зададе. Тя не

беше сигурна дали Кет щеше да има нещо против. Беше прекарала толкова малко от времето си с Левис.

Седна, загледана в дъщеря си, в ожесточеното малко лице, косата ѝ, която стоеше нагоре и не можеше да слегне. Тогава разбра, колко много обичаше Кет и че колкото и близки да бяха, нейната дъщеря беше отделна личност — вече не бебе, а малко момиче със собствен ум, със собствени чувства и спомени, отдалечени от нея и изпълнени с тайна. Кет сега беше достатъчно голяма, за да крие нещата от другите. Тя вече нямаше тази абсолютна прозрачност на съвсем малкото дете. Опитваше да скрива болката си — Елен я беше виждала да прави това пред Левис. Какво още криеше тя?

Това накара сърцето на Елен леко да я заболи, да признае вече малкото разстояние, малкото разделение между тях. Гледаше Кет, изучаваше лицето, косата и очите ѝ. Това беше, разбира се, заради което беше дошла в стаята и което беше отлагала да направи през целия следобед, докато Левис си тръгваше. Сега гледаше и се страхуваше да гледа, но трябваше да се насилва, да го направи.

Косата ѝ беше много тъмна, но косата на собствената ѝ майка беше кафява, и докато косата на Били не беше толкова тъмна, като на Кет, някои от неговите братя и сестри приличаха на майка им, чиято коса беше тъмна като на Кет. Косата на Едуард беше права, докато на Кет лекичко се навиваше, мъничко. Очите ѝ, правите тъмни вежди над тях. Понякога, наистина, когато Кет имаше известен израз на лицето... Но сега на нея ѝ се спеше и те имаха спокоен, сънлив израз, съвсем не като на Едуард.

— Какво си мислиш? — Кет се наведе напред.

— За теб. На кого приличаш. Нищо.

Кет се намръщи. Изглеждаше озадачена.

— Приличам на себе си — каза тя, след като помълча.

При тези думи Елен почувства голямо облекчение. На сърцето ѝ олекна, тя се усмихна и нежно целуна Кет.

— Така е, наистина. Няма никой друг като тебе, и аз много те обичам. Сега ти трябва да си легнеш и да се опиташ да заспиш...

След това, съмненията се появяваха отново, от начало много често, но все по-рядко с отминаването на времето. Елен гледаше за прилики с Били и ги намираще, събираше ги в ума си: това обръщане на главата, този смях, някои жестове на ръцете — всички тези неща тя

забелязваше, събираше ги и си ги повтаряше, докато постепенно силата на думите на Левис намаля. Това, което той беше казал, не можеше да бъде истина. Били не беше истински мъртъв. — Той живееше в Кет.

Сега Елен прекарваше доста от времето си сама и това започна да ѝ харесва. Започна да отказва покани. Стоеше вкъщи, често, без да напуска къщата с дни. Вечерите, когато беше тихо, тя сядаше и насърчаваше мисълта си към своето детство. Извикваше в паметта си фургонния парк, майка си и Нед Калвърт. Оживяваше в паметта си нещата, които се бяха случили, нещата, които бяха казани в онези южняшки дни, в онези южняшки лета.

И започна все по-силно и по-силно да чувства, че това, което имаше намерение да направи не беше отмъщение. Отмъщение беше глупава дума, дума идеща от мелодрамата, не, това беше възстановяване на справедливостта за нейната майка и за Били, мъртви и двамата, и затова, чене можеха да защитят себе си.

Вечер в леглото имаше съвсем живи спомени. В тях майка ѝ и Били бяха много близко. Все още чуваше гласовете им и усещаше тяхното деликатно присъствие в стаята си. Молеше ги да останат, искаше да не се събужда и да не настъпват моментите, когато осъзнаваше, че те са си отишли.

Дойде Денят на благодарността, наближи Коледа, но това осезаемо преминаване на настоящето не значеше нищо за нея. То ѝ изглеждаше по-малко реално от миналото, за което мислеше и сънуваше.

Бъдещето изглеждаше съвсем нереално — едно крехко и тънко построение. Тя беше доволна, че беше се съгласила да играе във филма на Грегори Гертц. Знаеше, че беше важно да го има пред себе си като нещо предстоящо, като определена, решена цел. Иначе понякога чувстваше, че не би била способна да види по-далече от връщането си на Юг, от пътуването до Оринджбърг, като че ли то би било крайното ѝ местоназначение.

За Едуард тя не си позволяваше въобще да мисли. Вечерта, когато беше намерила Левис в своята стая, не бе осъществила телефонното обаждане, което си беше обещала. Сега вече нямаше никога да го направи. Обвиненията на Левис бяха сигнални

укрепления около тази възможност. Нямахме повече никога да я обсъжда.

На Елен се струваше, че е много добре, но нито Каси, нито Мадлен споделяха тази оценка за нейното здравословно състояние. Елен не ядеше достатъчно, ставаше все по-слаба, често изглеждаше напрегната.

Когато с Каси бяха сами, Мадлен изрази предположение, дали за всичко това причината не беше напускането на Левис.

— Ако тя имаше капка ум, би трябвало да бъде доволна да му види гърба още преди години — намуси се Каси. — Не мисля, че е това. Винаги си беше потайно момиче. Много не обича да говори и нищо на света не може да я накара. Но, има нещо — наумила е нещо.

Мадлен замълча. Тя харесваше Елен, съжаляваше я, и нейната собствена природа би била задоволена, ако можеше да се увери, че причината за странното състояние на Елен намереше едно очевидно и великолепно, романтично обяснение.

Една вечер, когато бяха в тяхната всекидневна и Каси плетеше, тя внезапно реши, макар и не пряко да изпробва тази идея.

Мадлен пое дъх, преброи до десет и каза:

— Може би това, което не е в ред, е много просто. Може би тя е влюбена.

Дълга тишина последва тази забележка. Пръстите на Каси забарабаниха по-бързо, после спряха. Тя я погледна:

— В кого? Струва ми се, че кандидатите не са толкова много.

Мадлен преглътна. Съсредоточи поглед в полата си.

— Може би — каза накрая тя. — Би могло да бъде някой отпреди. Някой, когото не е виждала оттогава...

Каси сви устни:

— Що за разговор е това? Ако тя е все още влюбена в него, щеше да го среща, нали? Говори смислено.

Мадлен въздъхна. Понякога, помисли си, Каси беше жена с ограничено въображение.

— Може и така да е — упорито каза тя. — Така мисля. Ако обичаш някого много силно, защо трябва да си отиде чувството ти, само заради това, че не го виждаш? Каква любов би било това?

Каси весело изкряка и се заля от смях:

— От най-добър вид, бих казала. Французите мислят прекалено много за любов. Жените, според мене, също твърде много мислят за любов. Но по-добре без нея. Какво прави любовта, този вид любов? Обръща всичко по пътя си отвътре навън и от горе на долу. Причинява само неприятности и никога не продължава дълго.

Тук Мадлен се почувства обидена. Тя твърдо стегна устни:

— Това — каза тя, — не мога да приема.

— Няма значение, така е.

— Никога ли не си била влюбена, Каси?

— Да, разбира се, когато бях около шестнайсет, седемнайсет — Каси започна да плете отново и по-бързо отпреди. — И аз го преодолях по същия начин, както дребната шарка и варицелата. Тях съм ги имала само веднъж, и това съм ги имала веднъж...

Тя внезапно спря да плете, погледна Мадлен в очите и леко се усмихна.

— Моят, обаче, беше много хубав мъж, наистина изглеждаше чудесно, и аз все още го помня. Рядко го виждах, знаеш ли, само понякога.

Тя отново се обърна към плетката си и това трябваше да задоволи Мадлен.

Коледа дойде и замина. Левис изпрати коледна картичка от Сан Франциско, но нито писа, нито телефонира. В края на декември от Ню Йорк Джеймс Гулден докладва, че майор Калвърт е закъснял с месечното разплащане на дълговете си, бил е предупреден, и накрая със седмица закъснение е извършил плащането.

— Мисля — каза той със студения си глас — че ще бъде скоро. Подготвена ли си за това?

— Подготвена съм. — Елен замълча. — Джейм, когато съобщението за възбраната трябва да бъде представено, искам да го направя аз лично.

От другата страна на линията настъпи кратко мълчание.

— Това не е обикновената практика. Не е необходимо, сигурен съм, че знаеш.

— Дори и така да е.

Гулд въздъхна:

— Много добре. Но не се изненадвай, ако бъде скоро. Ще ти се обадя.

Елен знаеше, че ще бъде скоро, не се нуждаеше от Джеймс Гулд да ѝ го каже. Усещаше го с цялата интуиция, която притежаваше. След пет години, вече беше приближило. Скоро щеше да започне да чувства своя триумф, каза си. Цялата стара пламенна омраза щеше да се върне и тя щеше да се почувства, както преди години, когато седеше в хола на Каси. Беше извадила всичките си доларови банкноти и те се разпиляваха на пода, докато даваше воля на омразата си.

Гулд телефонира в края на януари, в същия ден, когато тя беше номинирана с академичната награда за „Елис“.

— Калвърт пресрочи платежа — каза той. — Трябва да дойде днес до обяд и да донесе изплащаната сума. Ако не го направи, а аз мисля, че няма да може, тогава ще задвижа процедурата. Утре ще имаш документи, обявяващи пресрочване на ипотеката. Той трябва да бъде връчен в срок от няколко дни, аз ще ти съобщя точно колко...

— Веднага, щом го получа, ще излетя за Алабама.

— Ти ще съжаляваш за това, да знаеш — меко каза той. — Не е приятна работа. Точно затова има наети професионалисти да я вършат.

— Аз все пак желая да я свърша.

Гулд въздъхна. Той познаваше този упорит глас.

Късно на следващия ден от Ню Йорк пристигна документът за възбраната. Елен държеше плика в ръка и очакваше триумфът и омразата да я изпълнят, но нищо подобно не се случи.

Всичко точно по плана. Всичко беше изработено, каза си Елен, точно по начина, както тя го беше подредила. Самолетът, разписанието. На летището в Монгомъри — черен кадилак, без шофьор беше нает на името на госпожа Синклер.

Кадилакът, избран заради Нед Калвърт, малко я смущаваше. Не много сами жени, облечени в джинси и с шал на главата наемаха кола като тази на Монгомърското летище. Беше очаквала любопитни погледи и ги получи. Попълването на документите трая може би малко по-дълго от необходимото. Тя промени гласа си, промени стойката си, играеше, и това свърши работа.

Когато десет минути по-късно потегли, знаеше, че все още не беше разпозната.

Пътят, който пое към Оринджбърг беше също така внимателно обмислен. Тя заобиколи покрайнините на града, мина покрай „Хауард Джонсън“, където Били я беше завел по случай нейния петнайсети рожден ден. После зави покрай съвсем новото имение с къща, където тя знаеше, че сега живее Пришила-Ан, сама с трите си деца, според информацията на Каси. След като години наред мамел жена си, Дейл Гарит, най-накрая я заменил с нова, току-що появила се на пазара манекенка.

Тя спря на края на пътя, където знаеше, че се намира къщата на Пришила-Ан. Той се наричаше „Бела виста драйв“. Редица от малки и спретнати, от червени тухли къщи се подаваха в далечината, всички си приличаха. Къщи на по-нисши чиновници, всяка имаше отделна врата за колата и гараж, всяка имаше бели кепенци. Някои в опит да се отличат от другите бяха правили поддържани от колони къшкови, имитирайки богатските плантаторски къщи. Къшките бяха непропорционални, те изглеждаха помпозни и абсурдни.

Елен се вгледа в тях и в зелените пътеки по моравата отпред им и си спомни за Пришила-Ан, с нейните „блусове за малкия град“, с нейните амбиции да се издигне в живота, да се махне от тук.

Зави с колата и се отправи по пътя за Оринджбърг. Там, след като веднъж от редицата от бензиностанции и местата с разположените зад тях стари коли бяха задминати, се откриха равни поля от двете страни на пътя. Ширнаха се само няколко къщи и няколко коли. Въздухът беше топъл, но все още не достатъчно влажен, защото беше началото на годината. Безоблачното небе имаше цвета на калаена купа. Елен погледна небето и намали скоростта. Беше решила, че преди да се срещнеше с Нед Калвърт, ще отиде до гробището. То беше разположено на голямо пространство и се ползваше не само от Оринджбърг, но също и от Мейбъри и от някои от по-малките градчета наоколо. Беше заградено със стена и тук-там засенчвано от групи канадски тополи. Тя паркира колата и като излезе от нея веднага усети слънчевата топлина. Гробището беше пусто.

Тръгна по насипаната със сгур пътека, съпроводжана от двете страни с кръстове, каменни плочи и с няколко каменни ангели. На пътя

зад нея мина автобусът за Монгомъри, колелата му надигнаха облак прах.

Гробът на майка ѝ имаше паметна плоча от сив мрамор. Елен беше платила, за да бъде той издигнат още преди няколко години, но не го беше виждала. Надписът му беше много прост: „Вайълит Дженифър Калвъртън, родена в Англия, 1919, умряла в Америка, 1959.“

Четирийсет години. Елен с колебание погледна към надписа. По времето, когато го беше поръчала, ѝ се беше сторило по-правилно да употреби бащиното име на майка си, отколкото името на нейния съпруг, за когото тя никога не говореше, и го беше напълно премахнала от живота си. Сега Елен се почувства неуверена. Най-накрая, майка ѝ беше използвала името Крейг, значи трябва да го е предпочитала, а би могла да предпочете и артистичното си име Фортескю. Тя коленичи, усети как слънчевата светлина стопляше врата ѝ и притисна ръка в ниската, пружинираща трева.

Доста време ѝ трябваше, за да намери гроба на Били. Той беше чак на другия край на гробището. Намери го почти случайно, когато вече се беше отказала да го търси. Земята там се издигаше на хълмче, беше изоставена, обрасла в бръшлян и къпина. На Били беше в най-далечния ъгъл, отбелязан с дървен кръст, буквите бяха избледнели от слънцето и едва се четяха. До него имаше много по-скорошен гроб — на неговия баща, а зад него още един — на дете, родено на Танърови една година след смъртта на Били. Тримесечно момче, също наречено Уилям.

Закрепена между гробовете, се намираще празна кана за кафе с букет безсмъртничета, избелели и превърнали се в сухи треви. Елен постоя, загледана към трите гроба. Ритна с крак един къпинов ластун. Изпълнена бе с болезнен гняв, болезнен, защото знаеше, че е безполезен. Гняв срещу Нед Калвърт, си каза, но знаеше, че не беше точно това. Гневът ѝ беше отправен към по-пространни и не така конкретни обекти: към бога, в когото тя не вярваше, към краткостта на живота, произволния и случаен начин, по който той изчезваше.

За миг гневът и придружаващото го чувство за несправедливост бяха толкова силни, че целта, заради която беше дошла тук излетя от съзнанието ѝ. Проследи я от дистанция и тя ѝ се стори нещо много дребно, малко и незначително, нещо неуместно, което деформираше

живота ѝ, изтръгваше го от нормалния му ход, в продължение на пет години безполезно доминираше мисълта ѝ. Тя дори вече не беше сигурна, че майка ѝ и Били биха желали такова въздействие върху нейния живот.

Тя постоя с поглед, фиксиран в гроба на Били, после внезапно се обърна. Отиде до колата, леко препъвайки се в изровената, неравна земя. Точно преди Оринджбърг сви по една странична пуста пътека и смени дрехите си. Гримира лицето си с бързото умение на актриса и подреди косата си. Тогава насочи кадилака към града.

Мина покрай бензиностанцията и новия хотел. По „Мейн стрийт“, покрай стария моден салон на Каси, покрай дръгстора и бакалницата на Мерв Питърс, покрай железарията. Отмина мъжете, разтакаващи се пред витрините на магазините и група, тръгнали на пазар жени. Отмина и магазините за алкохолни напитки в отдалечената част на града, покрай Южната баптистка църква, покрай Оринджбъргското железопътно кръстовище.

Светът отпреди. Той изглеждаше по-малък и изоставен сега. После, когато достигна онова място на пътя, точно до фургонния парк, мястото, където Били беше застрелян, омразата ѝ неочаквано се появи отново. Омразата към Нед Калвърт, омразата към мъжете в неговата кола този ден, омраза към града и хората, които живееха в него и към нещата, в които те продължаваха да вярват. Омраза към Юга, а също ненавист към себе си, защото някога тя беше част от него.

Вратите на плантаторската къща бяха ръждясали и висяха на пантите си. Пътят за коли към къщата беше изровен от коловози. Когато се показва тревната площ пред бялата къща, тя веднага разбра, че не беше косена.

Спря колата пред галерията с колони. Боята ѝ се лющеше. От водосточната тръба се подаваха пишно прорасли бурени. Къщата беше просторна, но не толкова, колкото тя си я спомняше.

Над покрива клюмаше цветно парче плат. Когато излезе от колата, тя погледна към него. Знамето на Конфедерацията още стоеше там. Нед Калвърт все още крепеше вратата си в своите прадеди.

„Трябва да се промени, Елен. Така е лошо, просто трябва.“

Чу гласа на Били, като че ли беше застанал до нея. Имаше абсолютното усещане за неговото присъствие.

Тръгна към къщата. От сега нататък щеше да бъде лесно.

Икономът и повечето от слугите бяха напуснали преди няколко години. Във всекидневната беше въведена от млада черна жена, която не познаваше. Тя произнесе името „Синклер“ с такъв свистящ глас, като че ли обитателите на къщата бяха глухи. Жената излезе, затвори вратата и Елен огледа стаята.

Отначало ѝ се стори, че не беше променена, че беше останала съвсем същата, както когато тя седеше там — едно нервно дете. Ред от прозорци, с техните спуснати сенници от грубо платно, тежка, тъмна, резбована мебел, палми в саксии, стени покрити с картини, голямо пиано, всеки инч от което беше осеян с поставени в сребърни рамки фотографии. Спуснатата надолу светлина и танцуващи пращинки: беше същото и все пак различно. Трябваше ѝ миг, за да осъзнае, че промяната беше в самата нея и в нейните очи: стаята беше грозна.

Първоначално помисли, че беше празна. Беше си представяла, че Нед Калвърт щеше да е седял там, където винаги беше седял — на дивана, че щеше да пуши пура с отрязани краища, облечен в бял ленен костюм и щеше да я наблюдава.

Но кушетката беше празна, креслото беше празно. Когато накрая видя мъжа — един мъж в светъл туиден костюм, застанал до прозореца, тя не можа да повярва, че това беше Нед. Поиска ѝ се да му каже: „Ти си на сбъркано място, в сбъркани дрехи“. Когато той бавно се обърна, тя се взря в него и се насочи напред с протегнатата ръка.

— Госпожа Синклер?

Той спря и гледаше в нея неуверено, присвивайки очи, като че ли беше късоглед. Поколеба се, после пристъпи малко напред, като се усмихваше.

— Изключително сте точна. Добър ли беше полетът? Идвате от Ню Йорк, предполагам...

Същия спокоен, очарователен маниер, който тя помнеше, богатият на звуци, провлечен южняшки акцент, който някога беше намирала за толкова привлекателен. Погледна го отблизо: той се беше толкова малко променил. От Касините разкази, от Оринджбъргските клюки по повод неговия упадък, тя си го беше представяла много позагрубял. Това, си беше мислила, че трябва да се очаква. Но не беше така. Тай беше натежал може би повече от преди, но все още се

движеше из стаята и между мебелите с естествената грация на атлет и чудесен ездач.

Почти до пародийност той все още напомняше на армейски офицер, на южняшки благородник. Все още приличаше, както тя си спомняше на Кларк Гейбъл от „Отнесени от вихъра“, дори по-точно може би, но със същата отсенка на расовост, на увереността на един мъж, който знаеше, че е красив, и че рядко може да се провали, когато пожелае да очарова.

Кожата му беше загоряла, косата му беше леко посивяла, но все още гъста, войнишкия му мустак беше грижливо подстриган, а устните му, както тя си ги спомняше бяха пълни и червени. Тя сведе поглед към ръката му, която той протягаше към нея. Една квадратна, добре оформена, съвършено гледана ръка. Той беше приближил, взираше се в нея. С поглед обхвана дрехите и бижутата, които носеше. Когато тя отново го погледна, той се намръщи, като че ли опитваше да изрови нещо от паметта си. Елен, която беше очаквала това, се усмихна.

— Как сте? — каза тя с френско произношение.

В ума си той веднага направи връзката. Тя почти видя как парчетата спомени се подредиха в съзнанието му. Силна червенина пропълзя по врата и страните му. Погледът му стана бдителен, той отпусна ръката си надолу.

— Нед, толкова се радвам, спомняш си ме, нали? Измина много време. Имаш ли нещо против, ако седнем?

Той никак не беше глупав и със сигурност беше хитър. Тя си спомняше това, предвиждаше го беше, пресмятайки какъв би бил неговият отговор. Най-напред — употребявайки всичкия си, отдавна упражняван чар, съединявайки едно по едно парченцата от миналото: момичето, което той беше познавал, филмовата звезда, съпругата на мъжа, наречен Левис Синклер, собственичка на компанията, която беше купила неговата земя, и беше поела и неговите заеми.

— Елен Харт. — Той поклати глава и превъртя в устата си името ѝ с богата южняшка почтеност. — Това е учудващо. Просто учудващо. Чувах за теб, разбира се. Никога не съм виждал твой филм — ами, не ходя на кино в последно време. Но, трябва да съм гледал твои снимки, предполагам. Трябва да ме вземеш за глупак да не знам. И през

всичките тези години аз мислих за теб. Питам се какво става с тебе? — Той замълча, после реши да рискува. — Питам се какво става с това хубаво момиченце...

Сега той лъжеше по-непохватно отколкото преди. Елен се усмихна:

— О, няма значение. Аз мислих за теб, Нед. Много често.

Той леко се размести с креслото си, опитвайки се бързо да изработи следващия ход. Елен го наблюдаваше. Сега тя го разбра, знаеше, че истината вероятно беше много прост. Той я беше забравил, това беше всичко. В момента, в който тя беше напуснала Оринджбърг, той с лекотата на егоист я беше забравил. По всяка вероятност беше продължил и следващата жена беше заличила от съзнанието му целия интерес към предишната.

Дори и сега той не се интересуваше нито от Елен Крейг, нито от Елен Харт. Заинтересован беше от „Хартланд дивелопмънт инкорпорейтид“, към която имаше дълг. Но фактът, че тази компания беше председателствана от жена и че тази някаква си жена той някога е бил способен да очарова, като че ли все повече го окуражаваше.

— Твоя компания? — Той запали пура, питайки преди това дали може да запуши в нейно присъствие. Дълбоко дръпна дима.

— Изцяло твоя? Ами, това е върха на всичко. Такава красива жена като теб да си тревожи красивата глава от бизнес сделки?

— О, ти знаеш как е. — Тя направи неясен жест с ръка. — Аз имам много съветници.

— Разбира се, разбира се... Ами, това трябва да се полее. Колко години, откогато сме се срещнали за последен път — седем, нали?

— Пет.

— Пет? Не мога да повярвам. Ти беше такава хубава, мъничка. А я погледни сега. Пораснала жена. Много красива жена.

Очите му бляскаха настрани от лицето ѝ и той рязко се изправи. Елен усети, че за него пиенето беше необходимост.

— Какво да бъде, Елен?... Мога ли да те наричам така? Една чаша вишновка? Коктейл, може би? Не би ли се присъединила към мен, аз ще взема бърбън.

— Просто малко сода с лед — каза Елен.

Той превърна наливането на напитките в цяла игра — може би, за да спечели време — и ѝ поднесе чашата с церемониален жест.

Когато седна отново, извади сребърната си кутия и запали нова пура, усмихна се, когато свърши с това и потупа креслото.

— Опитвах да се откажа. Лекарят каза, че е зле за здравето ми — той замълча. — Разбира се, бях под голямо напрежение, Елен. Имах много тревоги.

— Съжалявам да чуя това — тя замълча, после постави въпроса с най-невинен глас. — Жена ти не е ли тук, Нед?

Тя знаеше много добре къде беше госпожа Калвърт. Писмата, които Каси получаваше, бяха пълни с клюки по въпроса. Госпожа Калвърт се беше върнала във Филадельфия окончателно и преди няколко месеца беше подала документи за юридическа раздяла. Госпожа Калвърт беше изключително ясно заявила на всеки търговец в Оринджбърг и на двете банки, където плантацията беше ипотекирана, че тя не би могла да поеме никаква по-нататъшна отговорност за дълговете на своя съпруг. Елен не очакваше Нед да признае това. — Той не го призна. Това, което тя не беше очаквала, беше неговата реакция. Той се усмихна и се облегна в креслото. Усмивката му стана още по-широка. Очевидно, помисли, че тя зададе въпроса, защото все още беше привлечена от него.

— Ами, сега тя не е тук. Госпожа Калвърт я няма. На посещение на своята фамилия във Филадельфия. Ти си спомняш, че тя правеше това, Елен, от времена време...

Очите му лениво срещнаха нейните. Това беше условен знак, със специалното предназначение да доведе открито до темата за техните предишни взаимоотношения. Той я наблюдаваше внимателно.

— Аз наистина си спомням това. Да, Нед.

Той се поколеба, после пое голяма глътка бърбън, като че ли да се подкрепи. Тя чувстваше със сигурност, че неговата увереност нараства, но той все още беше предпазлив, все още изследваше възможностите.

— Мислех, че никога няма да те видя — успя да изпълни една въздишка. — Наистина. Когато ти напусна, като чели цялата надежда изчезна от моя живот. Това беше много трудно за мен, Елен, наистина, тези последни седем години...

— Пет.

— Пет, исках да кажа, пет. — Той прие поправката с леко раздражение. Поклати глава. — Пет години през цялото това време аз

си казвах да не бъда глупак, че ти ще ме забравиш. Завинаги ще изчезнеш, че никога няма да се върнеш отново при Нед Калвърт. Това си казвах. А сега ти си тук. Седиш срещу мен, точно както го правеше преди. По-красива от всякога. Една омъжена жена. Каж ми, Елен, отдавна ли си омъжена? Имаш ли деца?

— Омъжих се в 1960 година. Имам дъщеря, през следващия май ще направи пет години — тя замълча. — Моят съпруг и аз се разделихме.

Това му даде надежда. Тя веднага разбра. Затова и му го беше казала. Очите му добиха твърд израз, но когато заговори, гласът му беше изпълнен с дълбоко съжаление.

— Съжалявам да чуя това, Елен, наистина съжалявам. Сладко момиче като теб. Ти заслужаваш да бъдеш щастлива — той замълча. — Някога аз исках да те направя щастлива. Може би не трябва да го казвам сега, но това е чистата божя истина — държах на теб. Много държах на теб.

— Наистина ли, Нед?

— Защо да се преструвам? Не съм вече толкова млад, колкото бях. Важно е, когато мъжът започва да остарява. Идва времето, когато той чувства, че просто трябва да каже истината. Аз те наблюдавах как растеш. Не се срамувам от това, което изпитвах... Зная, че в известен смисъл не беше правилно, но, Елен, има неща, които един мъж не може да контролира. Опитва се — аз се опитвах, но сърцето ми просто не желаше да слуша. Поглеждах те и то забиваше малко по-силно... Разбира се, след това разбрах, когато ти си отиде. Рекох си: Нед, ти току-що загуби единствената жена, която наистина е имала значение за теб. И тогава се обърнах назад, и ми се искаше миналото да е по-различно. Бих желал предполагам, бих желал много неща. Но знаех, че не беше съдено да станат. Знаех, че нямах право да ги чувствам, Елен. Така че се прекланях пред това, дори когато ме болеше. Мислех си: ти трябва да я оставиш да си върви, Нед. Точно така трябва да бъде. Тя не е за теб — едно красиво, младо момиче като това, с целия живот, който е пред нея. Все още? — Той се поколеба и й хвърли поглед. — Не би трябвало да говоря за тези неща, не сега.

— Радвам се, че го направи, Нед. Това прави нещата някак си по-лесни.

— Да, все още... — Той въздъхна, поглъщайки последния бърбън в своята чаша. — Има други неща, за които трябва да говорим, предполагам. За работи, свързани с бизнеса. Най-накрая нали затова си тук? Няма смисъл да се заблуждавам, че след толкова изминало време, ти си дошла, за да ме видиш. За теб аз съм нищо сега, зная го. Приемам го... Така, до каква степен ти си свързана с всичко това, Елен? Искам да кажа, идването ти не може да бъде съвпадение, зная. Една умна жена като теб — ти трябва да си планирала всичко това, прав ли съм?

Същината на въпроса. Най-накрая, той бе успял да доведе нещата до там, че да зададе въпроса, който го изгаряше от момента, в който я беше познал. Елен се поколеба. Каза си: още не.

— Прав си, разбира се — тя замълча. — Аз поддържах връзка с хора от Оринджбърг. Разбрах, че си изпаднал в затруднение. Търсех по това време възможности за инвестиции, и...

— И си помисли, че би могла да ми помогнеш? — Той пламенно подскочи, после се спря и тъжно поклати глава. — Но не, не мога да го повярвам. Защо би трябвало? Може би си запазила някакви чувства към това място, може би дори към мен. Бих желал да мисля, че е така. Но предполагам, че твоите съветници не биха позволили в тези работи да се намесват чувства — ти също си твърде умна, за да си го позволиш. Така че, кажи ми, Елен, как се случи, че след всичкото това време ти се завърна, за да подадеш ръка за помощ на стария Нед Калвърт?

— Помогнах ли ти, Нед?

— Сигурно си го направила, сладка — той направи жест с ръце. — Да си помогнала? Миналата година ти почти ме спаси, като спаси това място. Не си ли даде сметка за това? Тези заеми, които твоята компания откупи — ами, аз тогава бях поставен до стената. Елен, няма да те лъжа. Навсякъде, където и да се обърнеш, беше същото. Дори госпожа Калвърт — ами, без да проявявам неуважение към съпругата си, Елен, но тя никога не е разбирала от памук. Тъжно ми е да кажа това, Елен, но моята съпруга не ми беше в помощ и поддръжка, както би трябвало да бъде. И тези проклети банки — хора, които съм познавал през целия си живот, на които съм помагал в миналото и които ми дължат много... И какво стана, когато аз се озовах натясно? Те ми обърнаха гръб. Това беше предателство. Това е може би силна

дума, но така го чувствах. — Той се наведе напред, сторещен от тази тема. — Те не желяеха да ме чуят, не желяеха да ме разберат. Съществуват възможности тук, на това място. Бих могъл да го изградя отново, зная как. Всичко, от които се нуждая, е време. Една година, може би година и половина. Още малко финансова подкрепа, да — едно малко удължаване на срока, само да изведа нещата до добър край. — той замълча. Тревожните му кафяви очи се втренчиха в лицето ѝ. — Ти веднъж ми помогна, Елен. Никога няма да забравя това, докато съм жив. Това стана благодарение на теб и знаеш ли какво, в известен смисъл това възстанови вярата ми в човешката природа. И то ми дава надежда. Най-накрая, щом си ми помогнала веднъж, ти би могла пак да ми помогнеш.

— Разбирам. — Елен погледна надолу. Тя внимателно издърпа към себе си куфарчето с документите и извади от него голям кафяв плик. Очите на Нед Калвърт веднага се вторачиха в него. Той беше започнал да се изпотява. Извади бяла носна кърпа и заопипва веждите си.

— Нека да освежа питието ти. — Той бързо се изправи и се присегна за нейната чаша. Квадратната му, загоряла ръка беше несигурна. — Виждаш ли, не бих искал толкова да бързаме с тези неща, Елен. — Той бързо се отправи по посока на масичката с напитките. — Фактът, че ти си тук, че си си направила труда да дойдеш лично, това означава много за мен. Чувствам, че ако ми дадеш време, бих могъл да разговарям с теб. Мога да ти обясня, да прегледаме заедно цифрите. Разбира се, повечето жени нямат време за неща от този род, но ти си различна, разбирам това. Ти си интелигентна. Само ако бих могъл да ги прегледам заедно с теб, сигурен съм, че бих могъл да ти покажа... Закъснях с изплащането, разбира се, зная. Но, това беше само временно, разполагане с пари в наличност — известен ли ти е този термин? Аз оперирах, без да бъда обезпечен с достатъчно средства, там е въпросът. С един малък заем, с една отсрочка бих могъл да продължа. Реколтата ще бъде добра тази година... Само сода ли? Не би ли искала малко да я подсиля?

— Не, благодаря. Точно, както преди — каза тя с прекъсвания. — Аз никога не пия, когато се занимавам с бизнес.

Той веднага се напрегна, така както стоеше с бутилката бърбън в ръка. Погледна я и издаде мъчителен смях.

— Исусе. Ти си личност, знаеш ли? Толкова си хладна. Но ти винаги си беше такава. Спомняш ли си как те наричах някога? Елен, моето момиченце — той поклати глава. — Знаеш ли, дълбоко в себе си как съм те мислил? Гледах на теб като на моя дъщеря, като на красивата малка дъщеричка, каквато никога не съм имал...

Дори и той разбра, че това беше твърде много, че ласкателството и чувството бяха прекалени и че не би могъл да оправи нещата с помощта на общите им спомени. Лицето му почервения.

— Дълбоко в себе си — отбранително повтори той. — О, зная, че невинаги съм се държал както трябва и това тежеше на съвестта ми през всичките тези години. Но отвътре, да, отвътре, това е, което изпитвах.

Той се обърна настрана, за да прикрие объркването си, прозрачността на лъжата. Елен изчака, докато постави бутилката с бърбъна до своята чаша, тогава каза със студен и безстрастен глас:

— Това ли е, което чувстваше? Разбирам. А какво чувстваше по отношение на моята майка?

— Какво е това? — Тя го видя как се напрегна и остана абсолютно недоверчив.

— Моята майка. Какво чувстваше по отношение на нея?

— Не разбирам съвсем...

— Спомняш ли си, че веднъж ти поисках шейсет долара? Те бяха за моята майка. Тя очакваше дете, твоето дете, а парите са трябвали, за да бъде платен абортът, макар че аз научих едва по-късно за това. Абортът беше неуспешен и ето защо тя умря. Тя умря, абортирайки твоето дете. Знаеше ли това?

Бърбънът се разплиска в ръцете му. Той с празен поглед се втренчи в него, после остави бутилката и бавно се обърна. Цветът се беше оттеглил от лицето му. Той примигна насреща ѝ, като че ли не можеше да разбере какво току-що му беше казала. Ъглестата му загоряла ръка направи леко конвулсивно движение.

— Мое дете?

— Да.

— Това е невъзможно.

— Тя отиде при някого в Монгомъри. Шейсет долара не са били достатъчни, предполагам. Беше твърде евтино. Би трябвало да ти поискам повече.

— Не е вярно. — Устата му се задвижи и гласът му внезапно се повиши. — Това е мръсна проклета лъжа...

Той пристъпи към нея с ту свиващи се, ту разтварящи се пръсти. Елен обърна ръце към прозореца. Гласът ѝ беше нисък и равен, беше ѝ по-лесно да говори, когато не гледаше в него:

— Иронично е, разбирам това сега. Детето, което никога не си имал. То би могло да бъде момче. Наследник на всичко това. Но ако не вземем предвид, че тогава твоята съпруга щеше да те напусне и ти не би имал пари, за да се измъкнеш от неприятностите през всичките тези години...

— Ще спреш ли с всичко това? Ще спреш ли, проклето да е, с всичко това? — Той я приближи, лицето му почервения от гняв. — В това няма нито една проклета дума истина. Кой ти каза?

— Майка ми.

— Тогава, тя трябва да не е била с всичкия си. Луда. Тя никога не беше много уравновесена, твоята майка. Господи, когато помисля за всичко, с което се опитвах да ѝ помогна да се измъкне. Как госпожа Калвърт и аз се опитвахме... Никога с пръст не съм докоснал твоята майка. Елен, ти я познаваше. Знаеш, че нейната връзка с действителността никога не беше много здрава. Не ми казвай, че си ѝ повярвала. Не ми казвай, че си мислила това през всичките тези години. Господи, аз...

— Аз ѝ вярвах, вярвам и ѝ сега.

— Ами, аз ти казвам, че това е лъжа, отначало докрай. Тя е измислила цялата тази работа...

Той се спря точно пред нея с изкривена от гняв уста. Леко се залюля, после се присегна за креслото и седна в него. Като че ли не му стигаше въздух. С една ръка разхлаби връзката си, с другата забърника в джоба си, извади от там кафяво шишенце и хлъзна меко бяло хапче под езика си. После се облегна назад. Устните му бяха бледосинкави.

— Сърцето ми... — каза той накрая, когато цветът на устните му се възвърна. — Това е от сърцето ми. Казах ти, имам гръдна жаба, когато се ядосам, трябва да внимавам, докторът ми каза.

Елен го наблюдаваше как се опитваше да нормализира дишането. Увереността и гневът бяха изчезнали от лицето му. Гледайки в малките му тъмни очи, тя разбра, че той се страхуваше. Тогава студено се

запита дали този страх беше от нея или от това да не умре. Може би и от двете. После изпита желание всичко по-бързо да свърши.

Изчака, докато спазъмът му премине и той се успокои, тогава взе кафявия плик.

— Дойдох днес тук, за да ти предам това. Съобщение за възбрана поради пресрочена ипотека, тя е влязла в сила от вчера по обяд. Това означава...

— Аз знам, проклето да е, какво означава — той отново повиши глас. — Зная какво означава и не искам да го приема. Ти можеш да го отнесеш, можеш да го разкъсаш, можеш да направиш всичко, което поискам. Аз веднага ще говоря с моя адвокат. Все още не съм бит. Ще се боря с теб по този въпрос. Ти не можеш да дойдеш тук и да се опитваш да ме стъпчеш.

— Няма смисъл да говориш със своя адвокат. Знаеш това. И няма значение дали приемаш това или не.

— Ще се преборя с теб — той се опита да стане от мястото си. — Ще се боря с теб на всеки инч от процедурата...

— Не можеш. Свършено е.

Тя замълча и зачака да я обхване чувството на триумф. Но нищо подобно не се получи.

— Ти си го планирала, нали? — Внезапно разбиране проблесна в очите му. — Ти си ме подредила така. Би ли искала да ми кажеш защо? Би ли пожелала да ми кажеш защо един нормален човек ще вземе нарочно да ми направи това? Да ме унищожи? Да унищожи това място — всичко, за което съм работил през живота си. Години изпълнени с история. Години изпълнени с традиция — той замълча и направи усилие да се овладее. — Не ми казвай, че си го направила заради своята майка, защото аз ти казвам, Елен, кълна ти се в името на бога, ако тя ти е казала тези неща, че това е лъжа. Виж, чуй ме, ти ще...

Елен се изправи. Тонът му беше полунаперен, полуумолителен. Тя не желаше да слуша повече.

— Да. Планирах го. Започнах да го правя и го завърших. Това е всичко. Няма смисъл да се лъже, защото вече е направено. — В равния ѝ глас звучеше окончателност и той я усети, защото смени курса.

— Ти правиш адска грешка, знаеш ли? Може би не са ти обяснили твърде добре това, твоите съветници. Може би не си седнала да се позамислиш за цената, когато си направила всичко това. Ти ми

предаваш това съобщение, а знаеш ли как ще завърши всичко? Земя, която не можеш да продадеш. Къща, която никой не желае да купи. Може би трябва да помислиш малко.

— За пари ли? — тя обърна глава. — О, мислила съм за това. И ще ти кажа, че грешиш. Аз мога да продам тази земя, и ще взема много добра цена за нея.

— О, така ли? Да не мислиш, че не съм опитвал всичко. Нямах никаква надежда. Така е — той замълча и се наведе напред. — Защо не се опитваш да проявиш разум в това отношение? Това е порядъчен бизнес, в края на краищата. Ако само ме изслушаш за момент, ако го обсъдим, Елен...

— Догодина — тя го прекъсна и седна отново. — Догодина един нов завод ще бъде отворен в отсамната страна на Оринджбърг. Ти още не знаеш за него, но аз зная. Това ще бъде завод за производство на изкуствени торове и одобрението на неговия проект току-що мина. В него ще намерят работа много хора — двеста, може би повече. Това ще означава строеж на нови жилища, тази плантация е чудесно място. Когато местните компании чуят затова, на Мерв Питърс компанията например, аз мисля, че ще намеря купувач на тази земя и то на добра цена. — Тя се наведе напред в стола си. — Виждаш ли, моите съветници са много проникателни. Те направиха известен брой дискретни проучвания на държавно равнище. Аз успях да помогна малко, разбира се. Има един мъж, името му е Дейл Гарит, той беше на служба при губернатора Уолъс, така че може да го знаеш. Той им е дал особено добра информация за промяната на плановете за жилищни и индустриални площи. И тогава тук...

Той беше слушал напрегнато. Нещо от това, което тя беше казала го беше внезапно убедило — може би споменаването на името на Дейл Гарит. Лицето му се зачерви от гняв и той загуби контрол.

— Пари. Ти, проклета курво. Ти си направила това за пари? — Той удари с юмрук по облегалката на креслото си. — Аз трябваше да знам това. Видяла си шанс да направиш много мангизи, затова си направила това. Не си имала друга възможност. Нищо общо няма това с майка ти, тая боклукчийска курва. Пари...

— Аз няма да задържа парите, които ще спечеля от продажбата. — Гласът ѝ беше спокоен и това като че ли го вбеси още повече.

— О, така ли? Ще повярвам, когато го видя. Ти не би се отказала от каквото и да е проклето нещо, само като те гледам, разбирам това. Ти винаги си искала пари, и ще искаш повече. О, ти ще се влачиш в калта, ти идваш тук със състояние зад гърба си, може би си го спечелила с лежане по гръб. Но аз все още разбирам какво си ти, какво винаги беше...

— По-голямата част от парите ще бъде дадена под формата на завещание на Националната асоциация за подпомагане развитието на цветнокожите — тя пресече думите му. — За подкрепа на гражданските права. Като имам предвид историята на тази плантация, това изглеждаше най-правилното нещо, което можеше да се направи. Равносметката от парите е също във формата на завещание...

— Завещание? Това звучи много величествено, когато идва от един бял бедняшки боклук като тебе...

— Равносметката ще бъде използвана под формата на осигуряване на частна стипендия. Аз ще се грижа за обучението в колеж на един ученик от този край — независимо бял или черен — тя замълча. — Това ще бъде един вид паметник на някого, от когото аз силно се възхищавах. Стипендията ще се нарича „Паметна стипендия Уилям Танър.“ Мисля, че Били би харесал това.

Това беше казано. Всичко беше казано. Ръцете и леко трепереха и тя ги притисна в скута си. Настъпи абсолютно мълчание, за миг стаята загуби очертания пред очите ѝ. Тя видя само наклонените струи светлина и танцовото движение на прашинките. Сега можеше да си върви, помисли с облекчение. Всичко беше свършено планирано и свършено изпълнено, и тя нямаше желание да злорадства. Всичко, което желаше, беше да напусне, докато умът ѝ все още беше ясен и хладен и преди да беше имала възможността да се разгневи или още по-лошо — да изпита съжаление. Тя се присегна за ръкавиците си. В другата частна стаята Нед Калвърт се беше облегнал в креслото си.

— Паметна стипендия Уилям Танър. Добре, добре, добре... — проговори той сред тишината с изпълнен със забавление глас. После тихо се изкиска. Изправи се на крака и застана гледайки към нея. Когато Елен го погледна, тя видя, че той се смееше. — Това звучи изключително добре, Елен. Изключително добре. — Той се обърна настрана, прекоси стаята и грабна бутилката с бърбъна. — Аз ще пия по този случай, наистина ще пия.

Той си сипа голяма доза в чашата, изгълта я докрай, и с усилие се върна в креслото си. Елен почувства неговата възвръщаща се увереност, неговото ново присъствие на духа, и изпита леко пробуждащо я безпокойство.

— Паметна стипендия Уилям Танър. — Той търкаляше думите около езика си, поклащайки глава. — В памет на някого, от когото ти много си се възхищавала. Така е ясно. Трябва да призная това. Наистина ясно. Ти всичко си изработила — той замълча. — Разбира се, че си се „много възхищавала“ — това е слабо казано, не намираш ли? Аз бих казал, че това отиде малко по-далече, съгласна ли си? Искам да кажа, разбира се, Били Танър беше едно тъпо момче, не беше блестящ. Но ти никога не можа да видиш това, нали? Не дори и тогава, когато аз те предупредих за него...

— Не дойдох тук, за да обсъждам Били с теб. — Тя бързо се присегна за чантата си. — Дойдох тук, за да ти дам известна информация. Няма нищо за обсъждане.

— О, сега, спри се малко, сладка. Има много за дискутиране — той лениво се усмихна. — Сега вече картината ми се изяснява. Ти като че ли ме пообърка, говорейки за свята майка и за всичко друго. Но започвам да си изяснявам, да разбирам. Ти не заради майка си си направила всичко това, а заради Били Танър. Да живее Били Танър. Гимназиалният любовник. Момчето, което ти обичаше...

— Отивам си. — Червенина заля лицето на Елен. Тя се изправи.

— Сега, само почакай за минутка, сладка. Искам това да го схвана точно. Искам да кажа, ти наистина ли го обичаше или греша? Както аз си представям нещата, трябва да си го обичала, за да отидеш долу във вира с него, както ти направи, да си съблечеш дрехите, да легнеш до него, да поведеш бедното момче в...

Елен беше започнала да се обръща, сега спря. Бавно се завъртя и го погледна. Той беше широко усмихнат.

— Ами, аз те наблюдавах, сладка, не знаеше ли това? Аз видях всичко. В известен смисъл, това беше трогателно. И двамата, и двамата голи, както ви е майка родила, лежащи там, под канадската топола. Изглеждаше наистина красиво. Наблюдавах те, сладка и си казах: Ако сега това не беше най-наподобяващо на Адам и Ева в рая, тогава, не зная кое би могло да бъде...

— Ти си покварен, знаеш ли? Нямам намерение да слушам това...

— О, ти трябва да чуеш, сладка. — Той се наведе напред и я фиксира с поглед. Усмивката изчезна и лицето му стана твърдо и напрегнато. — Слушай сега, слушай добре. Не смятам за много мил начина, по който идваш тук и ми казваш, че лъжа, когато през цялото време ти лъжеш през своите хубави бели зъбчета. Не се опитвай да се преструваш пред мен по отношение на Били Танър, не измисляй, че сте били само приятели и нищо повече. Защото аз знам, че това не е вярно. Ти предвиждаш да финансираш една стипендия, правиш го от чувство за вина. Нека да говорим направо. Не ми казвай, че не си преценила, сладка такава умно момиче, като теб. Сигурно си знаела. Най-накрая, Били Танър умря заради теб.

В стаята настъпи внезапно мълчание. Елен се втренчи в него и за момент помисли, че не бе чула добре, че не бе разбрала. Той сега отново се усмихваше, усмихваше се широко. И точно тогава тя усети нова увереност в гласа и усмивката му, като че ли не бяха изминали пет години. Презрението и омразата към този човек и към всичко, което той защитаваше се възвърнаха и у нея. Тя се обърна към него със студен и презрителен глас:

— Добре, ти искаш да говорим по това. Добре, да говорим. И няма да лъжем. Аз зная защо умря Били и всеки в Оринджбърг го знае. Били беше убит, за да не даде показания относно бунта, показания, които биха обвинили в престъпление един бял човек. Аз зная това и ти го знаеш. Такива неща се случват тук, случват се постоянно. Все още се случват. Докога ще продължава така? Колко души трябва да умрат заради хора като тебе? Които защитават себе си, своите интереси, всичко това? — Тя гневно посочи към прозореца и към памучните полета. Тя се закашля и после се успокои. — Аз зная кой уби Били, знам и защо. Това беше или ти, или някой от онези в колата с тебе тогава. И независимо кой точно е дръпнал спусъка, вие всички сте отговорни. Всеки един от вас.

— О, аз убих Танър. — Усмивката му изчезна, и гласът му беше много спокоен. — Взех си пушката и го гръмнах, не заради каквито и да е показания, които той би могъл да даде. Да не мислиш, че давам пет пари за това? Да не мислиш, че някой от другите го беше грижа? В съда неговото показание щеше веднага да бъде отхвърлено. Всеки бял

човек в Оринджбърг щеше да застане на свидетелското място и щеше слепешката да се кълне, че не е било така, както той казва. О, не, сладка. Аз убих Танър, това зная. И го убих заради тебе.

— Лъжеш. — Гласът заседна в гърлото ѝ. — Измамник. Как можеш да лъжеш за неща като това?

— Ами сега, сладка, може да съм, а може и да не съм. Предполагам, че ти никога няма да си в състояние да научиш истината, каквото и да стане. — Той се облегна назад в креслото си, с доволство кръстоса крака и започна отново да се усмихва.

— Виждаш ли, сладка, твоят проблем е, че ти искаш всичко да бъде просто: правилно и погрешно, черно и бяло. Но не е така. Само помисли върху това, което сега ти казвам, и ще видиш, че съм прав. Аз бях луд по тебе, Елен, спомняш ли си? Само се спри за момент и помисли. Спомни си — не както ти се иска да е било, но както наистина беше. Ти обичаше да те пипам. Обичаше да ме виждаш целия готов. Не те обвинявам, повечето от жените го използват, за да водят мъжа за носа, така да го навиват, че той да ревнува, и така да се разпали, че да не знае какво вече прави. Казвам ти, когато отидох долу между онези дървета и видях моето хубаво момиченце да отдава на този тъпак всичко, което беше отказала на мене — ами, предполагам, че нещо е прещракало в мене, сладка. Контролът ми просто отиде по дяволите. Не можех да понасям да гледам как едно свястно бяло момиче се отдаваше на един приятел на негрите, като този...

Той замълча, гледайки я отблизо. И когато тя не можа да скрие от израза на лицето си съмнението и внезапния страх, неговата усмивка стана още по-широка.

— Ако нямаш нищо против, аз останах там известно време, стоях, докато и двамата напуснахте. Стоях достатъчно, за да видя, че нещата не вървяха така, както ти искаше. Видях, че на момчето Били не може да му стане. Видях как ти откри за самата себе си, че Били съвсем не беше мъж, за какъвто го взимаше. Видях го да щурмува вратите, така да се каже — не искам да бъда неделикатен с такава фина дама като тебе — и после го видях да плаче, когато не му стигна мъжката сила, за да продължи. Плака в твоите ръце, като малко дете. Аз видях това, сладка — нали сега не те ядосвам? После той се облече, облече се и ти, а аз дойдох тук и си намерих пушката.

Елен остана много спокойна. Кожата ѝ стана леденостудена. Той беше спрял. Спрял беше този ужасен, налагащ се глас, и стаята беше тиха. За миг тя престана въобще да вижда Нед Калвърт. Усети водния хлад по кожата си, после топлия въздух, който я изсуши. Усети меката суха земя под своето тяло и тежестта на Били, когато той я държеше в прегръдките си. Видя тревогата в сините му очи, а високо над главата му, в разстоянието между клонките на канадските тополи — небесната синева. Точният момент, за точно това нещо.

— Може би прекалено дълго мечтаех за това — каза Били.

Тя погали косата му, която все още беше мокра и щръкнала от водата.

— Не плачи, Били — каза тя. — Моля те, недей. Това нищо не променя. Следващия път...

Птица помръдна на клона. Следващ път нямаше да има.

Тя се чу да поема дъх. С трескаво несвързано движение нейните ръце се присегнаха да притиснат ушите ѝ, като че ли, за да препречи думите му, но разбра, че не можеше. Това беше станало и Нед Калвърт беше прав: тя беше лъгала, макар и не така, както той мислеше.

— Аз исках това да бъде различно. — Тя се обърна към него с треперещ от вълнение глас. Чу го как се издигна, внезапно прозвуча по-висок и детски, с детска пламенност и простота. — Ти не би могъл да го разбереш, не би имало значение за тебе, но това беше, което аз желаех. Желаех само едно нещо, само едно — да бъде просто, и хубаво, и правилно. Ето защо отидох до вира с Били в онзи ден. Не защото го обичах — аз не го обичах, и той знаеше това. А защото държах на него, и защото той държеше на мен. Исках да му дам нещо, което беше чисто и добро, а не усукано в лъжи с омраза, както всичко друго на това място. И след това, когато той беше мъртъв, аз не можах да го понеса. Не можах да понеса, че най-последното нещо в неговия живот, че последното нещо преди той да умре не стана както трябва. — Тя спря. Сълзи потекоха от очите ѝ, и тя ядосано ги избърса. — Така че аз го направих заради Били и заради моята майка. Защото те са мъртви и нищо не остана след тях, сякаш никога не са живели. Никой няма да се интересува как са умрели и защо. Само малцина ще ги помнят, после и те ще умрат, и всичко ще бъде свършено, изтрито. А това не трябваше да се случва. Ужасно е. Това е лошо и продължава да се случва.

Тя замълча. Нед Калвърт не беше помръднал и когато тя започна да осъзнава присъствието и мълчанието му, видя, че изразът му се беше променил. Злобата беше изчезнала от лицето му, неговите очи я гледаха със странно празен, тъп поглед.

— Това ли мислеше тогава, в онзи ден? Това ли си чувствала после? — Гласът му беше бавен, той поклати глава.

— Да, това беше. — Тя се засрами за втори път, заради избухването си и се поколеба. Не би желала сред всички други мъже, именно Нед Калвърт да я види в това състояние. После го погледна отново и си даде сметка, че съвсем не я интересуваше какво той беше видял или какво си беше помислил. Това, което беше казала, беше истината. Тя въздъхна. — Зная, че няма да разбереш, нито те е грижа. Сега ще си вървя.

— Мога да разбера, може би — той изглеждаше изненадан — Да, допускам, че мога. Поне отчасти, във всички случаи.

Той се изправи и се обърна настрани от нея, отиде до прозореца и отпрати същия отнесен поглед към градината. Намръщи се, повдигна ръка, и я отпусна.

— Моят дом, моят бащин дом.

Той като че ли се колебаеше, после бавно се обърна:

— Не го убих аз — гласът му беше уморен. — Нямахте нищо общо с тебе. Това беше само слух. Видях ви заедно, истина е. После се върнах тук. Това е всичко. Така стана.

Той мина покрай нея, като че ли съвсем не я забелязваше, отиде до масичката с напитките, наля си бърбън и гледаше надолу, докато си сипваше в чашата.

— Не знаех за твоята майка, нито за детето до днес. Вайълит никога не ми беше казала нито дума. Би могло да бъде по-различно, ако ми беше казала, не зная. Разбираш ли? — Той замълча и повдигна глава. — Разбираш ли, аз мислех, че не мога да създам дете.

Елен мълчаливо се взря в него. Той пое дълбока глътка бърбън. Тя наблюдаваше как се движи адамовата му ябълка. Той се поколеба и остави чашата.

— Може би не би имало значение, дори ако ми беше казала. Може би не бих направил нищо. Нямахте да имам смелост, може би, страхувайки се от госпожа Калвърт, предполагам. Тя държеше кесията. Тя ме държеше изкъсо, или се опитваше — той сви рамене. — Така че

нямах пълната възможност за избор. Тя ме притежаваше, разбираш ли? Някога, мисля, че ти говорих. Майка ти разбираше, Вайълит разбираше — допускам ти да си мислила, че ти се фукам. И вероятно съм го правел. Това също беше истина. Така стояха нещата, предполагам. Истината никога не е проста.

Настъпи отново тишина. Изведнъж беше заприличал на много по-възрастен, не огорчен, но уморен. След малко, когато изглеждаше като че ли той почти беше забравил, че тя все още беше там, Елен спокойно попита:

— Защо ми казваш това?

— Защо не? — отправи ѝ той примирена усмивка. — Нещо, което ти каза ме накара или начина, по който току-що ме гледаше. Не зная. Няма кой друг да ти каже, това е сигурно — той я погледна. — Аз не се опитвам да променя намеренията, ако това е, което мислиш. Почти бях луд по тебе. Сега не съм. И знаеш ли, може да е странно някак си, но това е почти облекчение. Да се отърва от всичко това. Да се отърва от всички лъжи. Дори и от това място, може би — той се намръщи. — Никога не съм мислил, че ще се чуя да казвам това. Но това е, което чувствам. Ти виждаш един свободен човек, Елен. Да, господине. — Той отново взе чашата си и я вдигна с малък подигравателен поздрав. — За първи път в моя живот почувствах това. Свободен човек. — Той замълча, после внезапно се усмихна. — Ти добре си върви, докато сме все още в началото на играта, приемаш ли?

— Може би.

Тя погледна назад към кафявия плик, лежащ все още на креслото, където го беше оставила. После тръгна към вратата.

— Аз притежавам медали, знаеш ли. От войната. — Гласът му внезапно я застигна през сенките на стаята. — „Сребърна звезда“. Смешно е, как можеш да бъдеш смел във време на война и страхливец в мирно време.

Застанал наполовина в сянка, той говореше на себе си. Наклонената светлина падаше върху тялото му, без да стига до лицето. Тогава само за миг тя го видя, както го беше видяла онзи първи път отвън, на верандата, когато беше на пет години. Висок мъж в бял костюм, присягащ се да хване ръката ѝ.

— Довиждане — каза тя.

— Довиждане, Елен Крейг.

Той се изкиска. Когато тя отвори вратата и излезе, той вдигна ръка и пресуши останалия в чашата бърбън.

Тя не подкара направо обратно към летището. Взе кадилака и го паркира на Оринджбъргския път. После повървяло началото на фургонния парк и погледна към него през дърветата. Остана дълго време, после, се обърна и пое по стария път към вира, пътя, който Били й беше показал. Той беше по-обрасъл сега, къпините късаха чорапите й и се закачаха по дрехите й. Но той все още личеше и тя знаеше, че би могла да го следва и с вързани очи, така както толкова често беше вървяла по него в миналото и в своите сънища.

Докато вървеше, мозъкът й работеше. Той нареждаше едно по едно парчетата от миналото. Тя ги видя като кадри от филм, никой от тях случаен, всеки вътрешно свързан с другите. Тя се видя там с Били и после с Едуард в Лоара. Видя господин Фоксуърт, седнал в своята консултантска стая на „Харли стрийт“, раздразнено обяснявайки й датите. Видя Кет с нейните черти — точно копие на Едуардовите да клати крачета в Холивудския басейн и да пее френската песен. Видя Левис, както стоеше в своята стая с озадачено и напрегнато лице, питайки я защо го е лъгала за това.

Когато стигна до канадските тополи, тя събу обувките си и слезе надолу по брега. Загледа се в спокойната вода и във водното конче, което с бръмчене се въртеше във въздуха. Всичко това и едно от последните неща, които Били й беше каза — тя си спомни сега — не бяха лъжа.

Реактивният самолет направи завой над Лос Анджелис и Елен обърна лице към тъмнината зад прозореца. Под себе си видя карта от светлини, скелета на града. Тя погледна към него и видя скелета на своето минало, гласове и образи, образуващи и преобразуващи се, свързващи и разделящи се, географията на града, географията на миналото. На връщане тя не беше спряла, за да се преоблече в своите анонимни дрехи и на летището беше разпозната. Една малка група от хора, вгледани в нея, предлагащи писалки и листове хартия. Тя се подписваше автоматично, надрасквайки името си набързо, нетърпелива да ги отмине. Едва когато забеляза озадачения им израз, погледна и видя, че беше писала Елен Крейг.

Беше тъмно на хълмовете след ослепителната светлина на автострадата и при вратите на своята къща тя спря и се заслуша в тишината, заслуша се в мрака. Почувства, че те я поздравиха и потегли напред.

Имаше лек бриз, хладен въздух, идещ откъм хълмовете. Тя свали стъклото на колата и усети вълната му в лицето си, сякаш въздухът беше станал плътен. Клоните на дърветата стържеха по високите стени, които пазеха градината. Храстите от двете страни на пътя събираха сенките си, но тя не изпитваше заплаха. Вратите тихо се отвориха и тя с чувство на успокоение и облекчение си помисли: „Идвам си вкъщи“.

Беше късно и когато влезе в къщата, беше тъмно. Всички спяха. Тя мина бавно от стая в стая, запалвайки всички лампи, докато приземния етаж се заля със светлина, която се разпръсна по терасата и в градината зад нея.

Вървеше по стаите, докосвайки предметите край себе си, сякаш виждаше къщата за първи път. Всяка мебел, всеки предмет беше толкова хубав, толкова съвършен от своя вид, избран и подреден с толкова грижа. Параваните „Коромандел“, дълбоките канапета, покрити с кремава коприна, килимите с техните леко избелели цветни гирлянди, креслата, високите тесни огледала между прозорците, високите китайски вази, пълни с наръчи лилии. Тя осъзна сега, че всички тези неща бяха събирани и съчетавани за Едуард. Тя беше обзавела тази стая за него, за мъжа, който нямаше никога да я види, никога нямаше да стои в нея.

Спокойно седна в едно кресло и огледа стаята. Такъв перфекционизъм, и всичко — като заместител на радостта. Тогава тя се остави да мисли за миналото. Всяко действие, всяка лъжа, всяко измъкване, всяка неистина: едно малко, потайно момиче, което беше пораснало и се беше превърнало в потайна жена, мамеща толкова резултатно другите, че ѝ беше сравнително лесно да измами и самата себе си. Помисли си за хората, които бяха наранени от тази измама: Едуард преди всичко, но също и Левис, също Кет и самата тя. Спомни си за Били и за олтара от лъжи, който беше издигнала около неговата памет, и помисли колко противни те биха му били. Помисли за своята майка и за това как страстно Вайълит се вкопчваше в малките измами, които подпираха нейния живот. Тези само измами изглеждаха

нищожни в сравнение с нейните собствени. Да лъже себе си по отношение на бащата на Кет — как бе могла да направи подобно нещо? Вайълит, при цялото ѝ желание да извърта, никога не се беше лъгала съзнателно и лудешки.

Тя затвори очи и ги отвори отново. Стаята, елегантна и отморяваща оставаше същата, но тя я видя сега празна и пуста, не повече от един мизансцен. Тя беше освободена от това, беше освободена от жената, която го беше създала. Почувства странна, олекотяваща главата безпристрастност. Каква ирония, си помисли, че от всички хора именно Нед Калвърт трябваше да ѝ каже това, което тя не признаваше, че е загубила — познанието за самата себе си.

Изправи се, оставяйки светлините запалени и се качи горе, в стаята на Кет. Сенниците бяха спуснати, но навън имаше пълна луна и нейното сияние посребряваше краищата им и те набраздяваха пода с ленти от ярка светлина.

Кет спеше със силно стиснати очи. Едната ѝ малка, свита в юмрук ръчичка беше издигната над възглавницата, черната ѝ коса беше пръсната като ветрило, дишането ѝ беше меко и равномерно. Елен тихо седна в края на леглото и погледна към дъщеря си. Очите ѝ с нежност проследиха чертите на лицето на Кет, толкова напомнящи на Едуард, все още меки и неформени, но приликата беше силна, дори и когато очите ѝ бяха затворени. Приликата, от която се беше отбранявала, сега я радваше.

Помисли си, че трябва да каже на Едуард. Той трябваше да знае. Сърцето ѝ започна да бие по-бързо и тя се почувства малко изплашена. После потисна страха. Независимо каква би била неговата реакция, и независимо каква болката би ѝ причинила, той трябваше да знае, и тя беше длъжна да му каже.

Постоя там, съвсем неподвижна, докато вълнението, появяващо се винаги при мисълта за Едуард изчезнеше и сега. Погледна към стаята, към редиците от книги по библиотечните рафтове, картините по стените, белите зайчета, които се събираха върху сенниците. Отново погледна към Кет, клепките ѝ леко се раздвижиха и Елен знаеше, че тя сънува. Присегна се, задържа ръка и след малко Кет внезапно се събуди.

— Ти си се върнала.

Тя сънливо се усмихна на Елен, Елен се приближи още към нея, и Кет се сгуши още по-дълбоко под завивката и като топла топка се притисна към майка си.

— Сънувах хубав сън. Сега го забравих — тя леко се прозина. — Правя това понякога. Сънувам и после се събуждам. Радвам се, че си тук.

— Искаш ли да остана? — приведе се към нея Елен.

— Мммм, да. — Кет повдигна една ръка и я прегърна. — Разкажи ми приказка.

— Добре, за какво да бъде тя?

— Разкажи ми за теб, когато си била малка... — очите на Кет примигвайки се отвориха, погледнаха я крадешком, после се затвориха отново.

Елен въздъхна.

— Много добре — тя замълча, после започна с тих глас: — Ами, когато бях малка, аз не спях в стая, голяма като тази. Спях в една малка, много мъничка стая. Намираще се в един фургон, знаеш, виждала си ги. Някои от тях имат легла като в каюта, но този приличаше на къща и имаше две истински легла. Едно за майка ми и едно за мен.

— Искаш да кажеш, че си живяла там през цялото време? — Очите на Кет се отвориха отново. — Не само през ваканциите? Не като на лагер?

— Не, ние живеехме там през цялото време. Той не беше много голям, само две малки стаички и имаше стълбички, които водеха в двора, заграден с бяла оградка. Отвътре беше боядисан в жълто...

— Колко хубаво! Би ми харесало. Бих искала да живея във фургон. — Кет се притисна още по-близко и Елен се усмихна.

— Това беше много стар фургон — каза тя. — Много опърпан, и се намираще на Юг, в едно място, което се наричаше Алабама. Така че през лятото там ставаше много топло, и фургонът ставаше топъл и задушен. Когато бях много малка, точно на твоите години сега, може би мъничко по-голяма, понякога както си лежах в леглото пипах стените, и те биваха все така топли, като ютия, дори когато беше тъмно навън...

— Не си ли имала климатична инсталация? — Кет изглеждаше много озадачена.

— Не, нямахме такова нещо.

— Нямахте ли басейн, за да плувате, ако ви е топло?

— Не, нямахме басейн, не като тукашните басейни. И ние не се нуждаехме всъщност от басейн. Когато исках да отида да поплувам, аз ходех до една малка рекичка и плувах в нейните води. Там имах един приятел, казваше се Били, той ме научи да плувам...

— О, искам да зная. — Кет се сви още по-близо. — Разкажи ми за Били.

Елен замълча, после започна да разказва, отначало бавно, после все по-бързо. Докато говореше, тя откри, че всичко се възвръщаше в съзнанието ѝ, всеки малък детайл, нещо, за които тя години и години не беше мислила. Помнеше всичко. Можеше да го види, помирише и усети — къде седеше всеки стол, цветовете на чиниите и чашите, звукът на майчиния глас, Били застанал в двора с боси крака, ритайки в пръстта и усмихвайки ѝ се, с глава леко приведена на една страна, с малко озадачени очи, като че ли нещо ставаше с тях, а той не можеше да го разбере.

Стори ѝ се, че говори дълго. Понякога Кет я прекъсваше с въпроси, но постепенно ѝ се доспа и въпросите оредяха. Очите ѝ се затвориха и главата ѝ натежа, тя заспа внезапно, както правят децата и животните. Елен погали косата ѝ и замълча. Продължи да седи там с чувство на облекчение и задоволеност. Стана ѝ студено, но тя не обърна внимание.

В четири или пет сутринта светлината, която се процеждаше през сенниците стана по-топла и тя чу песента на първите птици. И точно тогава, с ужасяваща внезапност започна шумът. В един миг стаята и къщата бяха тихи и спокойни, в следващия въздухът завибрира от ужасен вой.

Елен се сепна, сърцето ѝ като че ли спря, после заблъска силно, като че ли шумът беше в главата ѝ, толкова беше силен, и за миг, в объркване и тревога имаше чувството като че ли самата тя беше натиснала спусъка на тези сирени.

Остана смразена за момент, после скочи на крака. До нея очите на Кет се отвориха, и тя извика от страх.

— Майко, какво е това, какво е това?

Елен се присегна и силно я притисна:

— Всичко е наред. Това са алармите, просто алармите, Кет. Нещо трябва да ги е включило...

— Страх ме е...

— Скъпа, всичко е наред. Не помниш ли, че се е случвало и преди? Това е някакво животно или птица. Почакай...

Тя отиде до прозореца и дръпна един от сенниците. Зад нея Кет се сгуши в завивките с бледо и изплашено лице. Елен с ръце запуши уши и погледна навън в градината.

Тя беше залята не с мека утринна светлина, а с призрачния ослепителен блясък на халогенните лампи, чиято светлина по-силна от лунната, лишаваше дърветата и тревата от цвят. В градината не помръдваше, нямаше признак от никакъв неканен гост — нито невинен, нито зловец.

Елен се загледа отвъд тревата. Присви се от ужасно, болезнено предчувствие. Загледа се по посока на пътеката за колите, към вратите, които не се виждаха от тук. От вътрешността на къщата долови шум на тичащи стъпки и гласовете на Каси и Мадлен.

— Майко, какво е това? Какво е това?

Елен се обърна:

— Не зная — тя хвана ръката на Кет. — Не зная.

По хълмовете зад къщата започнаха да вият сирени.

Когато чу сирените, тя не знаеше или поне така мислеше после. Научи едва, когато на сутринта ѝ се обадиха от участъка. Научи, когато с Каси, протестираща до нея, тя вървеше към полицейската морга, за да извърши освидетелстване.

Синя светлина, студен въздух, бяла облицовка, канеца тръба. Стена, покрита със стоманени чекмеджета, подобни на банкови сейфове, само че по-големи.

Каси хвърли поглед, отстъпи назад и дръпна Елен за ръката:

— Ти не трябва да нравиш това. Нямах повиквателна. Какво, ако е същият човек? Левис трябва да направи това, не ти. Трябва да повикаш Левис...

— Аз също го видях. Ще го направя.

— Но защо? Това е ужасяващо място.

— Чувствам, че трябва да го направя, това е.

— Голям си инат! — брадичката на Каси се издаде напред. — Винаги си била такава. Добре, ако ти влизаш, аз идваме теб.

Натовареният със случая лейтенант ги очакваше, държеше регистрационния картон и беше в лошо настроение. Той въобще не погледна Каси, но се втренчи в Елен като че ли се опитваше да се убеди, че беше истинска. До него стоеше и служител в бяла престилка. Когато жената приближи, двамата мъже се спогледаха. Лейтенантът се местеше от крак на крак.

— Инхалация за повръщане. Намерен мъртъв в своята стаичка около девет — каза той накрая. — Постоянно се случва.

Като че ли това беше условен знак, служителят се присегна напред към следващото чекмедже, то безшумно се хлъзна на ролки. Тялото беше покрито с тежка пластмасова материя. Надпис подобен на етикет беше привързан на шнур за големия пръст на единия му крак.

— Контузията се е получила при падането му. Стените на вашето имение са пет метра високи. Този приятел трябва да е бил луд.

Лейтенантът се присегна към пластмасовата покривка.

— Той не беше в безсъзнание, когато го доведоха. Беше добре. Дойде кротък като агне. Контузията не беше толкова сериозна, както изглежда. Беше прегледан от хирург.

Той изглеждаше огорчен, като че ли последвалата смърт на човека беше упрек към неговите собствени способности. Поколеба се, после дръпна покривката настрана.

— Госпожице Харт? — Той погледна през рамо към Каси. — Госпожо, този човек същият ли е? Може ли някоя от вас да го разпознае?

Елен погледна. Очите на човека бяха отворени. Те бяха избеляло сини и бяха запазили израза на лека изненада, като че ли фактът на неговата собствена тленност беше озадачаваща и неочаквана. Той имаше пясъчноруса коса и рядка необръсната брада. Висок мъж, с тежка конструкция. Тя се колебаеше.

Каси пристъпи напред, погледна и отстъпи назад. После бързо се обърна.

— Това със сигурност е той. Виждала съм го отблизо. Разпознах го.

— Госпожице Харт?

Елен се взираше в човека. Над покривката гърдите му бяха голи и гъсто обрасли с червеникави косми. Виждаше се само едната му ръка. Тя изглеждаше твърде голяма за тънката му китка, имаше

квадратна длан и мазолести пръсти. Спомни си за нощта на приема, как беше застанала на пътеката за колите и беше погледнала назад, към портата, спомни си за странното чувство за сродство с него, което беше почувствала тогава. Тя протегна ръка, докосна мъха от косми по ръката му, и се оттегли.

— Не съм сигурна, беше тъмно, когато го видях. Не мога да бъда сигурна.

Лейтенантът и служителя отново размениха погледи. Чекмеджето беше бутнато обратно на добре смазаните си ролки. Някакъв улей бълбукаше и лейтенантът накратко си отбеляза в своя картон.

— Госпожо, сигурна ли сте?

— Сигурна съм — гласът на Каси беше строг. Тя вече се оттегляше.

Той повдигна рамене.

— Трябва да е той. Веднъж тези приятели като се фиксират върху някого, него оставят. Съжалявам, госпожице Харт. Той няма повече да ви безпокои — това е един начин да се погледне на случая...

Той се обърна настрана. Точно се питаше до каква степен би било прилично да помоли Елен за автограф — вероятно, когато излязат от проклетата морга, си помисли, когато си даде сметка, че тя не го следваше. Той се спря. Тя все още стоеше точно на същото място, загледана към редиците от чекмеджета и номерата към тях.

— Знаете ли неговото име?

Тя проговори съвсем ненадейно със своя тих и студен глас. Лейтенантът подскочи. Той се поколеба, гледайки към регистрационния картон. Елен не си обърна главата, не помръдна. Стори й се, че секундата стана много дълга, стаята още по-студена и по-светла. Тя чакаше, знаейки какво щеше да каже той.

— Той имаше в себе си разрешителна за каране на кола, но не и други документи за идентифициране. В разрешителното името му е Крейг, Гари Крейг. Разрешителното е било издадено някъде на Юг...

Той ровеше в бележките си, като че ли нейното мълчание и спокойствие го изнервяха.

— Луизиана — каза той. — Така е, Луизиана. — Той отвори плика, в който беше картоната и погледна намръщено. Той осъзна, че зад него другата жена беше реагирала, беше издала бързо прекъснато

възклицание, и се вгледа в тях двете. Елен Харт не беше помръднала, но другата беше побеляла като чаршаф. Тя се приближаваше с разперени ръце като тигрица, готова да защити своето малко.

— Елен, сладка, почакай секунда сега...

— Всичко е наред, Каси, наистина, всичко е наред.

— Какво е това? — Лейтенантът погледна от едното в другото лице. — Това име значи нещо за вас, така ли? Вие сте го познавали? Съществува ли тук някаква връзка, за която аз трябва да зная?

Тя се обърна и ясните ѝ сиво-сини очи срещнаха неговите. Другата жена като че ли се опита да я спре да говори, но не успя. Когато тя заговори, направи го със спокоен, твърд глас, и той се вгледа в нея, мислейки, че не чува добре, мислейки, че полудява.

Тя каза:

— Никога не съм го познавала, но той е бил мой баща.

Настъпи тишина. После жената зад нея издаде леко стенание, като че ли би било по-добре това признание да не беше правено. Служителят прочисти гърлото си и се обърна настрани, а лейтенантът, когато умът му излезе от дълбокото замразяване и започна отново да работи, си помисли: „Печатът. О, Исусе!“

— Това е подборът на думи, които аз искам да бъде употребен. Точно този. Не, не желая да го променям по никакъв начин. Не, не желая да го разширявам. Освен това, нямам коментар...

Гласът на Елен беше твърд и леко уморен. Тя разговаряше със своя пълномощник по печата, Берни Алберг, който не приемаше с удоволствие новината. От страна на Елен разговорът беше кратък и делови, тя държеше в ръка малък лист хартия, на него беше написала изявлението си, което току-що му беше продиктувала. Каси, която беше помолена да остане, докато Елен водеше телефонния разговор, я наблюдаваше намръщено. Изявлението беше недвусмислено и Каси не беше сигурна, че то беше разумно. Очевидно, Берни Алберг го намираще не само неразумно, но катастрофално. Каси можеше да чуе силно протестиращия му в слушалката глас. Той беше раздражителен човек, дори когато всичко беше наред, сега той беше напълно вбесен.

Елен държеше слушалката леко настрани от ухото си и отправи на Каси лека, примирителна усмивка. Каси изкриви лице. Тя знаеше,

че Елен ставаше непоклатима, когато решише нещо и предполагаше, че Берни Алберг го знаеше също, той не беше глупак. Обаче, той очевидно смяташе, че съществува известна възможност да промени намерението ѝ: някои от мъчителните му негодувания бяха разбираеми.

— Това е катастрофално. Трябва да се има предвид твоята номинация за „Оскар“. Те скоро ще гласуват. Ние трябва да го държим в тайна. Няма нужда от това. Виж, слушай за момент, нали? Кой е чул? Двама души. Това не е проблем. Само ми дай името на лейтенанта, моля ти се. Аз веднага ще се отправя с него... Нищо от всичко това няма нужда да излиза наяве, чуваш ли ме? Може да има слухове — тогава ще ги отречем. Да бъдем хладнокръвни. Слуховете заглъхват. Изявленията — не. Виж, аз идвам там. Идвам веднага...

— Не, Берни, няма да идваш. — Елен го прекъсна по средата на словесния поток. — Това ние не обсъждаме. Няма нищо за дискутиране. Това са фактите. Никакви въпроси, повести това изявление.

Имаше още някои шумни протести и Елен се намръщи:

— Берн! — тя отново го прекъсна. — Или ти ще го направиш, или аз ще си взема друг пълномощник, за да го направи той. Това е толкова просто.

От другата страна на линията настъпи мълчание. Последваха още няколко, нечути от Каси забележки, направени с очевидно по-спокоен тон.

— Благодаря ти, Берни — каза Елен накрая и постави слушалката.

Тя се обърна към прозореца на всекидневната стая и погледна към градината. Следобедното слънце освети светлосребрилата ѝ коса и спокойния овал на нейното лице, и Каси я гледаше, учудена от това спокойствие. Тя се питаше понякога какво ли костваше то на Елен, това спокойствие и също така, какво би коствало разбирането му.

— Съгласи ли се?

— Но, разбира се.

Елен не изглеждаше разколебана и гласът на Каси стана твърд, както винаги, когато тя се опитваше да скрие своята тревога.

— Сигурна ли си, че постъпваш правилно?

— О, да.

— Точно това ли е... — Каси се колебаеше.

Тя се гордееше с успеха на Елен и си водеше албум с изрезки от вестниците, посветени на нея. Даваше си добра сметка, че Елен никога не говореше за своето минало в интервютата. Също така беше наясно как журналистите, озовавайки се пред стена от мълчание, изработваха и измисляха — вероятна насърчавани от Берни Алберг — намеси за нейния произход, които нямаха нищо общо с истината.

— Хората мислят по друг начин за теб — избухна накрая тя. — Това ли е всичко. Криво или право, това е, което те мислят. Те в своето съзнание са си изградили за теб една представа. А Гари Крейг не пасва с нея, сладка. Просто не пасва. Такъв баща, пропаднал бедняк. Пияница. Може би...

— Той е мой баща, Каси. — Елен се обърна.

— Да, но той не се вписва. И той не е бил като твой баща, не в действителност. Ти дори не си го познавала. Какво някога е направил за теб? Кога е държал на теб? Защо се е навъртал насам, така или иначе, да виси на портала? Трябва да е бил луд...

— Може би ме е търсил.

— Не си е направил труда да те потърси двайсет години. И дори да е така, защо не е дошъл направо и да се представи, така както всеки нормален човек би го направил? Той се е надявал да получи нещо от това, предполагам, като предложи своя цена. Проследил те е в Оринджбърг, проследил те е до тук чрез мен, така си го представям. После — ами, кой знае? Може би щеше да те ожули с малко пари, а може би и по-лошо. Няма съмнение, той би могъл да бъде опасен...

— Не мисля така. Предполагам, че просто е искал да гледа, това е всичко. Той е бил алкохолик, болен човек. Може би дори не е знаел защо го е направил.

— Добре, той е мъртъв. — Устните на Каси се събраха в упорита черта. — Да спи зло под камък, казвам аз. Както виждам нещата, той никога не е направил нищо за теб, тогава защо трябва да казваш на света, че е твой баща човек като него?

— О, Каси, защото това е истината, ето защо.

— Е, и? Помисли малко. Защо не? Повечето хора го правят.

— Вече не. — Елен внимателно й се усмихна. — Уморена съм да лъжа, Каси. И съм уморена да се преструвам, това е.

Каси видя молба на лицето ѝ и я чу в гласа ѝ. Сърцето ѝ омекна, тя поклати глава.

— Добре, щом го виждаш по този начин. Аз просто бих искала да ти спестя малко болка, това е всичко.

— Истината не трябва да причинява болка... — започна Елен, а Каси подигравателно изсумтя.

— Не трябва, може би, но може! Аз съм виждала как истината създава неприятности, каквито ти не можеш да си представиш, докато малката лъжа сега би могла наистина чудесно да облекчи нещата. Все още. Аз няма да споря. Няма смисъл да си хабя думите — тя замълча. — Ще отидеш ли на това погребение, което уреждаш?

Тя знаеше какъв ще бъде отговорът, преди да бе изрекла своя въпрос. Елен кимна. Каси се опъна.

— Добре, няма да ходиш сама, това е сигурно. Предполагам, че трябва да дойда с теб. Искаш ли ме?

— Да, бих искала да го направиш, Каси.

— Искаш ме, имаш ме. — Каси замълча и те двете се усмихнаха една на друга. Каси се поколеба, после тръгна към вратата, гледайки замислено. При вратата тя се обърна.

— Аз ще облека най-хубавата си черна дреха — каза решително. — Вайълит би харесала това. Някога тя ми помогна да я избира. Веднъж взе полата ми и я скъси. Да. Най-хубавата ми черна дреха — ще бъде чудесно, предполагам.

Тя затвори вратата в много добро настроение. Елен се усмихна. После се обърна, и с все по-спокойно и замислено лице за известно време спря поглед към градината. Там играеше Кет. Тя беше наредила куклите, с които рядко играеше, но които за днес ѝ бяха любимци.

Тя ги беше строила в една група и ги заливаше с чай от малки порцеланови чашки — правеше им чаено празненство по случай рожден ден. След още няколко месеца щеше да дойде и рождения ден на Кет.

С наклонена глава тя беше погълната от своето занимание. Елен видя, че Мадлен ѝ правеше снимки. Тя също беше погълната от своето занимание да прави снимки. Никоя от тях не погледна нагоре.

След малко Елен се отстриани от прозореца. Погледна към телефона. След погребението, тогава, помисли си. Тя не вдигна слушалката.

Погребението на Гари Крейг се състоя четири дни по-късно във „Форест лаун“. Церемонията беше кратка. Елен и Каси, в нейната най-хубава черна дреха, бяха единствените опечалени на гробището.

Беше хубав ден, ден с ярко слънце и небе в най-чисто синьо, и когато напуснаха малката църквица настроението на Каси се повиши. Свършило беше. Гари Крейг беше оставен в покой, и сега тя се радваше, че Елен беше настоявала да постъпи справедливо спрямо своя баща. Погребението му беше хубаво — това беше важното, реши Каси. За нейно облекчение, а тя си мислеше — и за облекчение на Берни Алберг — от историята нямаше лоши последствия. Нямаше клюки и въпроси, така че нямаше нужда от изявление. Маже би Берни беше разчитал на полицията, за да се запази мълчание по въпроса, въпреки инструкциите на Елен. Възможно беше, и дали той го беше направил или не, очевидно, вестниците не бяха се добрали до него, което беше чудесно, по нейно мнение. Каси нямаше време за вестникари, мерзавци и хищници бяха те според нея.

Тя и Елен вървяха една до друга обратно по широката пътека, на чийто край шофьорът ги чакаше с дългата мерна лимузина. Каси с одобрение огледа дърветата и зелените ливади, през които току-що бяха минали. Тя харесваше това място, то беше спретнато и успокояващо. Елен вървеше с наведена глава и мълчеше. Макар и не съвсем милосърдно, Каси си мислеше, че ако Гари Крейг не е бил щастлив в живота си, той имаше късмет с мястото си за последен отдих. Нито една от тях не забеляза мъжа, който стоеше на няколко метра от лимузината, а когато стигнаха до нея, той приближи.

— Госпожица Харт?

Елен го погледна, едва когато той направи снимка. Каси си даде сметка, че той притежаваше камера. Елен се спря и студено погледна мъжа, после, без нито една дума влезе във вратата на колата, която шофьорът държеше отворена за нея.

Шофьорът, мъж широкоплещест, над един и осемдесет висок, който вече три години беше с Елен и й беше предан, бързо се приведе с въпрос:

— Искате ли да взема камерата, госпожице Харт?

Мъжът вече си отиваше:

— Аз съм само един поклонник — нервно каза той. — Само един поклонник. Исках само една снимка...

— Нямах ли чувство на приличие? — Каси го нападна направо. Шофьорът пристъпи напред. Тогава, от колата дойде ясният и твърд глас на Елен:

— Оставете го — каза тя. — Не е важно.

Продължаваше да мисли, че не беше важно и в края на деня, когато вечерята беше свършила и Кет беше заспала, и тя остана сама. Независимо дали човекът беше само поклонник или вестникар, тя нямаше да крие повече, нямаше да се преструва. Гари Крейг беше неин баща и тя беше направила за него, това, което се полагаше. Това, което тя сега трябваше да направи беше много по-важно и по-трудно.

Седна на бюрото си и погледна към телефона. Колкото и много да копнееше да чуе гласа на Едуард, реши да не се обажда. Той би могъл да не е там, би могъл да откаже разговора или да не се съгласи да се срещне с нея. Беше ли споменал той нейното име онази вечер, когато тя му беше телефонирала от „Плаза“? Беше ли нейният телефон звънил три пъти в онази вечер, когато Левис я удари, вечерта, когато тя разбра, че бракът ѝ беше свършил? Вече не беше сигурна. Мислеше, че е възможно да си е въобразила и двете неща.

Не, тя щеше да пише. Извади листове и ги погледна, отвори писалката си. Струваше ѝ се невъзможно да започне. В крайна сметка, това беше писмо до непознат. Човек, който въпреки че през тези пет години сигурно беше чувал за нея, нито се беше свързал по някакъв начин, нито я беше потърсил. Тогава, тя почти се отказа. Един образ се появи в съзнанието ѝ: Едуард дьо Шавини, за когото понякога четеше във вестниците. Студен, независим мъж, който даваше къси, информативни интервюта и който очевидно трудно понасяше глупаците. Това не беше мъж, комуто би било особено приятно да получи след пет изтекли години писмо от една своя бивша любовница, информиращо го, че той е баща на нейното дете. Ако такъв мъж изобщо отговореше, това би било чрез адвокати, и то за да я уведоми, че ако подобна претенция бъде повторена, тя ще бъде подсъдна.

И все пак мъжът, когото познаваше, беше много по-различен. Тя съпостави в ума си двата образа — обществения и частния. Бавно, с възвръщането на спомените, общественият образ, онзи от вестниците започна да избледнява. Тя забрави за високата му репутация и в замяна

си представи мъжа, когото беше обичала. И защото тя също така му се и доверяваше, веднъж започнато, нейното писмо беше лесно за написване.

Тя писа един час. На следващия ден лично изпрати писмото. По обед, връщайки се вкъщи, усещаше, че се чувства по-различно. Трябваше ѝ известно време, за да осъзнае в какво се състоеше разликата. Беше щастлива. Беше изминало твърде дълго време и тя беше забравила това чувство.

ЕЛЕН И ЕДУАРД

Лос Анджелис — Париж

1965

Първото предупреждение дойде в края на февруари, въпреки, че Елен не го възприе като такова. Обясни си го като грубост, като необяснима грубост.

То дойде под формата на телефонно обаждане от страна на съпругата на един член от студийния административен съвет. Мери-Ли беше известна фигура, съпругата на корпорацията, един от най-развитите от вида си екземпляри, когото Елен някога беше виждала. Цялата сила на нейната забележителна енергия беше канализирана в една цел: издигането на своя съпруг чрез разширяване на своето собствено влияние. Тя беше обществен алпинист, който веднага щом изкачеше една верига от планини, се устремяваше към друга. Мери-Ли беше винаги с тен, винаги тънка, винаги в добро настроение и притежаваше глас, в сравнение с който шумът от бормашина би звучал хармонично. В продължение на една година тя беше установила обсада на Елен и беше удвоила своите усилия — след като получаването ѝ на „Оскар“ беше обявено. Накрая, изтощена от нейната настойчивост, Елен се съгласи да посети един от приемите ѝ. После, един ден в края на февруари, Мери-Ли се обади, за да отмени поканата.

— Елен? Да, аз съм Мери-Ли. Едва се осмелих да ти позвъня — толкова съм объркана. Да, нашата малка вечеря следващата седмица... Зная, точно, когато всичко бяхме уредили... Елен, това е направо ужасно, но съм принудена да отменя всичко. И Джо Стейн щеше също да дойде, и Ребека Стейн — толкова са мили... Но аз просто не мога да рискувам. Джак има този ужасен вирус — не, не е точно инфлуенца. Но той има температура и гърлото му е толкова зле, че не може да каже дума — и лекарите бяха много категорични: абсолютен покой. Казват, че не трябвало да прави нищо поне една седмица. Нито работа, нито приеми! Ами, можеш да си представиш... Така че, зная, късно ти съобщавам и се чувствам ужасно заради това, но...

Елен любезно каза, че напълно разбира, че се надява Джек бързо да се възстанови. Тя постави слушалката с най-дълбоко облекчение, тъй като съвсем не ѝ се ходеше.

Откакто се беше върнала от Алабама, тя правеше съзнателно усилие да подобри своите обществени връзки. Отново да участва в благотворителни комитети, да посещава вечери, приеми и обеда. Всички тези неща ѝ помагаша да се разсейва от мисълта, че беше писала преди около три седмици и не беше получила отговор.

Беше престанала да си спомня за отменената покана, докато два дни по-късно, когато обядваше с Грегори Гертц, за да обсъжда „Дълга раздяла“, тя видя съпруга на Мери-Ли в другата част на ресторанта, в чудесно здраве. Това леко я озадачи. Беше още по-озадачена, когато няколко дена по-късно чу от Ребека Стейн, че вечерята-прием на Мери-Ли всъщност се е състояла и то на определената дата.

— Чухме, че си отказала в последния момент, Елен — каза Ребека Стейн. — Колко жалко, чаках с нетърпение да те видя.

Елен се намръщи не каза нищо и повече не помисли за случая. Тя беше толкова заета, че ѝ беше лесно да забрави за съществуването на Мери-Ли. Нейните пълномощници я обсаждаха със сценарии и проекти, въпреки че никой от тях тя не харесваше особено. Имаше постоянни срещи с Грегори Гертц и с младата изгряваща звезда Рандал Холт, който трябваше да играе съпругът в „Дълга раздяла“. Тя имаше съвещания за обсъждане на сценария, проби за костюмите, гримьорски проби. Разрастваше се кръгът от вечери, благотворителни комитети и приеми. А Берни Алберт беше до екстаз щастлив за големия тласък, който номинацията ѝ за Академичната награда и феноменалният успех на „Елис“ дадоха на нейната кариера. Всяка от свободните ѝ минути беше с радост запълвана от следващо интервю, от нова среща с фотографии и от друга среща-представяне с почитатели.

Елен се чувстваше дистанцирана от всичко това, то не я изпълваше с радост. Би предпочела покоя на месеците в края на миналата година, би предпочела да прекара повече от времето си с Кет. Но преди то я разсейваше от мислите ѝ, помагаше ѝ за същото и сега. Беше лесно да измисли изобилие от обяснения за мълчанието на Едуард и да им вярва, след като нямаше време за някъде другаде. Ако би могла само за малко по-дълго време, си казваше, да намери убежище зад знаменитото си лице и знаменитото си име. Да бъдеш

Елен Харт беше защитно средство — щит между другите и себе си, но също така и щит между себе си и нарастващата тревога. Защото когато оставаше сама, когато отделяше време да помисли, и ставаше самата себе си, студената равностметка се приближаваше все повече и повече: „Той не беше ѝ писал, той нямаше намерение да ѝ пише.“

Примириявайки се, тя разреши на ликуващия Берни Алберг да вмести в нейната прекалено претрупана програма една фотографска среща за „Вог“, един документален филм на Би Би Си, посветен на нейната работа с Анджелини, снимка на корицата и очерк за нея в списание „Тайм“. Дори „Тайм“ не разрови за повече информация относно нейния баща и това правеше Берни Алберг още по-ликуващ. Тази история беше забравена, той беше сигурен.

Елен видя очерка в „Тайм“, главно беше съсредоточен върху нейната работа в областта на киното и горещо я препоръчваше за „Оскар“. Погледна и снимката си на корицата и заглавието под нея: „Елен Харт — лицето на американската мечта“. Тя беше започнала да мрази този етикет, който след „Елис“ се появяваше почти навсякъде, във всички, посветени на нея очерци. Лиз, героинята от нейния филм би могла да бъде лицето на американската мечта, каквото и в действителност да означаваше това, не беше ли тя самата? Погледна снимката и почувства, че вижда една непозната.

Очеркът в „Тайм“ се появи в първата седмица на март, преди да бъде завършено гласуването за академичната награда. В края на същата седмица тя получи второто предупреждение и отново не го възприе като такова. Получи друго странно телефонно обаждане от съпругата на влиятелен вестникарски издател, жена, която беше водеща в обществото на Лос Анджелис и която само преди няколко седмици беше убедила Елен да участва в нейния престижен благотворителен комитет. Тя не беше Мери-Ли, не беше уклончива.

— Скъпа моя — каза ѝ тя направо. — Ще поискам от теб да се откажеш от комитета. Аз мисля, че това би могло да бъде най-разумното от гледна точка на всяка от нас, нали?

Елен беше изненадана и смутена.

— Ами, скъпа моя — продължи енергично жената — ние повишаваме фондовете за подпомагане на болните и възрастните. Така че, аз едва ли бих помислила — тя замълча. — Ако само би накарала твоята секретарка да ми изпрати кратка бележка, обясняваща, че точно

сега си много заета и че нямаш достатъчно време, за да се посветиш на нашата работа така, както бих желала...

— Защо трябва да направя това? Случаят не е такъв.

— Може би не е, скъпа моя. Ти щедро ни посвети своето време, но аз мисля, че така би било по-добре. Ако можеш, прати ми го утре, преди нашето следващо събиране.

Тя затвори преди Елен да има време да спори. Ядосана Елен изпрати една студена бележка, в която се казваше, че тя напуска комитета по настояване на неговата председателка. Получи благодарност от един ред.

Третото предупреждение дойде по-късно същия ден, и този път то беше несъмнено. Грегори Гертц ѝ се обади вечерта по телефона. Беше някак странен и предпазлив. След малко встъпление, той я информира, че са се появили различни производствени и технически затруднения, и че снимането на „Дълга раздяла“ се налага да бъде отложено. Датата на започването нямаше да бъде 2 април. Ще бъде две или три седмици по-късно. От „Артистс интернешънъл“, каза той, ще говорят за това с Милтън още утре сутринта. Надявал се това да не предизвика някакъв проблем в нейната програма...

— Грег, почакай една минута. Не разбирам. Вчера, когато те срещнах, ти каза...

— Елен, съжалявам, не мога да говоря сега. Трябва да гоня план. Ще се опитам дати се обадя утре...

Едва тогава Елен разбра, че нещо не е в ред, нещо се криеше от нея. Не просто заради отлагането — това твърде често се случваше, нито отменянето на началната дата, но заради начина, по който Грегори Гертц говореше. Тя познаваше този тон на гласа, тази смесица от потиснатата паника и от желанието тя да бъде прикрита.

Нещо не само че не беше добре, а беше твърде зле. На следващата сутрин в осем часа се обади Берни Алберг.

— Идвам веднага — каза той.

И когато той дойде, тя разбра.

Той постави пред нея копията на един малоформатен, с кратки новини вестник. Те все още бяха лепкави, идваха направо от машините. Той стоеше, гледайки към нея, целият му обичаен ентузиазъм беше изчезнал. Изглеждаше посивял, изчервен, като че ли

не беше спал цяла нощ. Беше закръглен човек и обикновено неговите маниери бяха енергични, сега изглеждаше като провиснал.

— Исусе, Елен — каза той. — Извинявам се, просто се извинявам. Тези копелета. Не усетих нито един намек, никакъв мирис, нищо. Пазили са всичкото това проклето нещо скрито, както сама виждаш. Трябва да са сглобявали отделните части в продължение на седмици. Някой им е подал нишката. Може би ченгетата. Може би оня приятел от моргата. После са я проследили. Не биха могли да измислят такава история за една нощ. И сега научих, че има хора, които са чули слуховете, знаеш ли. И аз обвинявам себе си. Обвинявам себе си. Бих се застрелял. Винаги съм мислил, че ухото ми умее добре да слухти. Елен, виж, знаая, че часът все още не е осем и половина, но мога ли да пийна малко скоч?

Той сам си наля. Ръцете му трепереха. Елен седна и разгледа снимките. Гледаше ги една по една и обясненията под тях. После прочете текста: четири страници с шумно рекламирано продължение в следващия брой.

На първата страница имаше снимка на нейната сегашна къща, направена от въздуха. Текстът под нея гласеше: „Богатство: къща за два милиона долара поддържа Елен Харт на Бевърли хилс. Сцена от скандалните приеми в някогашната къща на легендарната Ингрид Нилсън.“

Непосредствено до нея беше публикувана снимка на една мръсна стая, може би от нощен приют за бездомни с прибавена снимка на Гари Крейг като млад. В текста под нея се четеше: „Дрипи: стаята, в която звездата е осъдила да умре нейният баща.“

На следващата страница имаше снимка на разнебитена ферма на бял бедняк. Пред нея стоеше потрошена кола, кокошки кълвяха в мръсотията, висок едро сложен мъж, гол до кръста, хванал в ръка метална кутия с бира гледаше намръщено към камерата. До него тя — с лице, нацапано с кал — едва проходило дете. Това беше снимка, която Елен никога не беше виждала. Предположи, че къщата е в Луизиана, че мъжът беше Гари Крейг и че детето беше тя, защото текстовете под снимки й го казваха. Над тях се проточваше като знаме заглавие с големи букви: „Елен Харт — Кошмарът зад Лицето на американската мечта“.

Беше ли бедността американският кошмар, а богатството американската мечта? Тя студено погледна към заглавието и обърна страницата. Там имаше нейна снимка от скорошен прием. Спомни си кога тази снимка ѝ беше направена. Там беше претъпкано с хора, фотографът се смееше и шегуваше, и искаше трима от тях да застанат и да се снимат заедно: тя, Лойд Бейкър и Чад. Лойд Бейкър беше сложил ръката си около нейния кръст и тя току-що се беше обърнала, за да му се усмихне. Над това с букви по три сантиметра високи следваше обяснението: „Любовният триъгълник на суперзвездата — историята, която тя не искаше да разкаже.“ По-долу имаше по-малка снимка на Лойд и Кати Бейкър, и заглавие: „Любовното гнездо на Лойд Бейкър — съпругата разкрива всичко“.

Тя седеше, а наоколо настъпи продължителна тишина. Накрая, Берни Алберг, изнервен, показва признаци на свестяване. Той стана и се приближи към нея.

— Елен, това няма да спре до тук. „Нешънъл инкуайър“ вече се е заел с него. Те ми телефонираха вкъщи тази нощ. Това ще стигне до вестникарските будки днес по обед и после адът ще се изсипе над главите ни. Когато нещо такова започне, то е като снежна топка, няма да бъде само тук, а ще се разпространи навсякъде. Европа — Елен, ти знаеш какво представляват някои от онези вестници. Те са по-лоши от някои тук. Това ще бъде публикувано синдикално в цял свят. — Разбираш — много неща тепърва ще стават — следващата седмица те пускат продължение. Сега слушай, ние трябва да направим нещо и да го направим бързо. Искам веднага да се обадиш на онези перковци, твоите адвокати, сега! Говори с тях, и аз ще говоря. Искам от тях да натиснат в случая със съкрушителна сила. Искам от тях да изхвърля всичко това като парцал. Ние ще ги съдим. Ще осъдим и кожата от гърбовете им. Но трябва да действаме бързо. Трябва. Не можем да позволим това да се отрази на гласуването за „Оскар“. Трябва да го направим, Елен.

Той се спря, наблюдавайки я отблизо. Възбуждението и червенината, които се бяха върнали върху лицето му, сега започнаха отново да изчезват.

— Мръсни предатели! За бога, Елен — ти няма да публикуваш това изявление, което ми даде. Няма. Каж ми, че няма...

Лицето на Елен му се стори съвсем безизразно. Тя също беше леко пребледняла, но иначе не издаваше никакво вълнение. Просто продължаваше да стои там, загледана в страниците пред себе си. Тя беше в шок, реши Берни — в шок.

— Виж какво — каза той по-внимателно. — Почакай малко, нали? Нека сега да не правим нищо прибързано. Ще ти дам да пийнеш нещо. Бренди или нещо...

— Не, благодаря. Нямам нужда да пия — тя се обърна и го погледна. — Берни, ти вече знаеш, че нещо от това е вярно...

— Нещо? Нещо? — Берни правеше усилие да остане спокоен. — Елен, само някакъв много малък факт е верен, а останалото, всичко останало е изтъкано от лъжи. Това... — Той като че ли намери успокоение в клишето „изтъкано от лъжи“.

— Не изцяло. Не мисля, че картината е изцяло измислена. Аз съм живяла в Луизиана за известно време. И мястото, където живях след това, не беше много по-добро. Очаквам, че това е, което се готвят да публикуват следващата седмица. Фургонен парк в Алабама. Той все още е там. Могат също да му направят снимки — тя се колебаеше. — Там има хора, които ме помнят, хора, които те могат да интервюират.

— Фургонен парк? О, сладки Иисусе...

— Страхувам се, че е така — тя замълча. — Повечето от останалото са лъжи. Майка ми е напуснала баща ми, когато аз съм била на две години. Живях с нея, докато тя умря. Никога не съм виждала баща си, докато не отидох да идентифицирам неговото тяло.

Настъпи мълчание. Берни си наля нова чаша, малко, само колкото да поосвободи мислите си. Чувстваше мозъка си като залепнал.

— Добре, окей, окей — той се намръщи. — Окей, ще публикуваме изявлението. Ще го разширим. Ще обясним. Ще добавим малко, може би като това, че си го търсила преди години, нещо като това че той е бил отрепка, но че ти си му простила и си искала да му помогнеш, но не си могла да му намериш следите. Това би свършило работа. Той случайно не е ли бил майка ти? Тази линия ни трябва. Ще подчертаем нежната страна, сърдечната болка.

— Това не се съчетава точно с всички неща, за които намеквахме преди, нали, Берни?

— Аз намеквах, проклетите журналисти намекваха, но ти не си казвала нито дума...

— Не съм го отрекла и не бих могла да го направя — тя се изправи. — Берни, те няма да го купят. И аз не искам те да го купят. Повече не желая да разправам лъжи. Разгласи изявлението и това е.

— Но ако го разглася ще изглежда като че ли ние го приемаме. Целия останал боклук. Как можеш да го пренебрегнеш? Но как можеш да отречеш отговорността. За баща ти? Приятелят е умрял на вратите ти, Елен. Никой няма да ти повярва, че не си го познавала. — Той замълча и погледна отново към вестника. — А любовниците? Исусе! Без дори и шушукане за скандал в продължение на пет години, а сега — това. Какво ще кажем относно любовниците?

Тогава Елен се обърна към него и Берни, въпреки своята загриженост, остана поразен.

— Аз мисля — каза бавно тя. — Мисля, че това не е достойно дори за презрение и не заслужава какъвто и да било отговор. Нямам намерение да отговарям.

— Елен, виж, за бога. Това няма да свърши работа. Помисли за „Оскар“...

— Не, Берни. — Сините ѝ очи блеснаха към него и той си даде сметка, че това, което беше взел за шок, беше гняв. — Няма да го направя. И ако хората изберат да вярват на това, ако решат, че то заслужава доверие, тогава това не са хората, с които аз искам да работя или които желая да познавам. Това е всичко. До тук, край.

Берни се поколеба и спокойно каза:

— Елен, това няма да има край. Едно нещо от този род почне ли, то не свършва. То просто продължава.

Той беше прав, разбира се. Имаше само един спокоен ден на поемане на дъх, после се започна. Поканите се отменяха понякога дори без преструвката за някакво извинение, на обажданията не се отговаряше. Фотографите стояха на бивак пред вратите ѝ и я следваха където и да отидеше. Нещастните автори, които ѝ бяха изпратили свои сценарии с молба да ги прочете, сега ѝ пишеха и я молеха да им ги върне. По-дребните продуценти и многообещаващите режисьори, които доскоро бяха виждали в Елен Харт възможността за големия си

творчески пробив и които се бяха домогвали до нея в продължение на години, сега гледаха право през нея, когато тя сядаше на съседна до тях маса в ресторанта. Популяризирането ѝ в модните списания беше отлагано с извинения. И писмата.

Елен изпитваше такова отвращение от хората, които се държаха по този начин, че понякога чувстваше, че можеше да се примири с цялата им дребнавост, но с писмата — не. Истина беше, че тя ги беше получавала от подобен род в миналото — нямаше може би актьор или актриса в Холивуд, който да не беше ги получавал. Но тези писма бяха далече по-лоши и най-ужасяващото нещо при тях беше количеството. В началото пристигаха на тънка струйка — девет, десет на ден. Когато Елен и нейната секретарка разбраха какво ставаше, писмата биваха изгаряни, непочетени. Но процесът на подбора им съвсем не беше лесен. Някои от техните автори стигаха до там, че ги представяха в такъв вид: чист спретнато адресиран плик, често на пишеща машина, така че беше трудно да бъдат разграничавани дали са от поклонници или обикновена поща, докато не бъдеха отворени и отчасти прочетени.

После малоформатният вестник, който пръв беше извадил на бял свят историята, пушна своето продължение. Там беше фургонният парк, там беше и нейната майка, като градската уличница, там беше и Елен, следваща пътя на майка си още като петнайсетгодишно момиче. Там бяха и мъжете, които си спомняли как поведението ѝ е било коментирано в училищната гардеробна. Там беше и Пришила-Ан, говореща твърде словоохотливо. Там беше и отвратителната и тенденциозно представена версия за нейната връзка с Били и с Нед Калвърт — въпреки, очевидно, той лично не бе разговарял с тях.

„Нешънъл инкуайърър“ също поде тази история. Списанията и вестниците във Франция, Италия и Англия го последваха, разпространявайки я и превръщайки я във все по-голяма сензация. Откликът беше незабавен. Струйката писма се превърна в потоп. Писма, които съдържаха разкъсани на парчета, надраскани с неприлични думи или обезобразени с неприлични рисунки, нейни снимки. Писма с порнографски изображения, към които нейната собствена снимка биваше жестоко добавена. Писма с неграмотни почерци на листове с редове и писма написани със свършен правопис и познаване на граматиката. Писма, които ѝ казваха, че би било по-добре да умре. Писма, които описваха точно как авторът им

възнамерява да убие или нея или членовете на нейното семейство. Писма, използващи библейска фразеология, наричайки я развратницата или курвата на Вавилон. Писма от мъже, които вярваха, че тя им изпраща послания по въздушни пътища чрез таен, сладострастен код.

Пращаха ѝ също и подаръци: грижливо увит пакет с изпразнения, малка кутийка, съдържаща отрязани косми от полов орган, и веднъж — адресиран до Кет, чието отваряне беше предотвратено на време, малък пакет, съдържащ двацет използвани презервативи, опаковани в хартия за подаръци.

Само по този повод Елен избухна в ридания. Тя не можеше да повярва, че на света съществуваше подобна омраза.

— Слушай — каза Берни, когато чу някои от тези истории — ти мислиш, че те мразят. Това не е така. Те мразят себе си. Също така, те са побъркани. Също така, те обичат да боготворят идоли и после да плюят върху тях. Знаеш ли какво трябва да направиш? Трябва да се махнеш някъде за известно време. Вземи Кет със себе си. Напусни града и скъсай с всичко това.

— Да избягам, искаш да кажеш? — Елен поклати глава. — Не, аз няма да направя това, Берни.

— Ще стане по-лошо, да знаеш — каза внимателно той. — Ще се разминава постепенно. Те ще намерят някого другого, когото да измъчват. И тогава? — той вдигна рамене. — Би могло да стане и по-добре. Но, преди да стане по-добре, ще стане по-зле.

И той отново се оказа прав. В края на март Каси беше сграбчена в супермаркета от една жена, която се беше разкрещяла, че Каси работи за една курва. Тя дърпала Каси за косата и се опитала да ѝ издере очите. Няколко дни по-късно Кет беше поканена на тържество по случай рожден ден и се върна, обляна в сълзи. Децата бяха слушали какво говорят родителите им и никой на партито не искал да играе с нея.

Когато се случиха тези неща, Елен беше толкова ядосана, че искаше да напусне Холивуд завинаги. Добре, ако искаха, нека я приковяха на позорния стълб, но не нейното семейство, не Каси, не Кет.

През следващата първата от април седмица дойде нейното най-голямо обществено унижение — на церемонията при връчването на

академичните награди. Берни Алберг я беше молил да не присъства. Той знаеше, че тя сега нямаше да спечели „Оскар“, въпреки предишните предсказания, че беше първата претендентка. При тези обстоятелства, спореше той, беше по-добре да стои настрана, да бъде колкото може по-невидима.

Елен упорито не се съгласяваше. Тя каза, че ще присъства, и действително присъства, нечувствителна при сблъсъка от една страна с тези, които студено ѝ обръщаха гръб и с онези, които прекаляваха със своята любезност. На „Елис“ бяха присъдени осем награди, включително за най-добър филм и най-добра режисура. Елен, както Берни беше предсказал, не получи награда.

След това Чад беше усърдно съчувствен, но Елен имаше впечатлението, също така, че това общо взето не му беше неприятно.

— Ще я получиш за „Елис-2“ — каза уверено той. — Чакай и гледай. Не се тревожи.

— Аз не се тревожа, Чад — отвърна тя.

И това беше истина. С известна изненада тя го осъзна, когато го изрече. Чад се усмихна. Той, разбира се, не ѝ повярва.

Въпреки всичко имаше някои хора, които държаха на нея. Всички, с които беше работила, ѝ бяха безпогрешно лоялни. Такива бяха и двамата, Хомер и Милтън, Берни Алберг и неговата съпруга, те направиха всичко, което зависеше от тях, за да ѝ помогнат. Тя получи топли писма, с които писатели, режисьори, актьори и продуценти, с които беше работила в миналото ѝ изразяваха своята поддръжка. Писа ѝ Симон Шер. Ребека Стейн не само ѝ писа, но и дойде да я посети. Джеймс Гулд ѝ изпрати един кашон с бутилки шампанско. Стефани Сандрели ѝ изпрати голям букет от бели рози с прикрепена малка бележка: „Предполагам, че не би искала да го чуеш от мен, пишеше там, но аз бих искала да ти изпратя моята обич и да ти кажа, че зная, че всичко това са лъжи“. Елен беше трогната, тя се развълнува също, когато Левис телефонира от Сан Франциско. Той беше отказал категорично да разговаря, с който и да е репортер и когато ѝ се обади, беше трезвен.

— Много съжалявам, че всичко това се случи, Елен — каза той твърдо. — Ти може би няма да ми повярваш, но наистина е така. Виж, ако това може да ти помогне — ако го желаеш — бих могъл да се върна. Просто да бъда с теб в този момент. Това помага.

— Левис, благодаря ти — каза внимателно Елен. — Но аз не искам ти да правиш това. Няма нужда и ти да бъдеш въввлечен. В крайна сметка, така е по-добре. Аз трябва сама да премина през всичко това.

Настъпи мълчание, после Левис спокойно каза:

— Предполагах, че ще кажеш това. Може би си права. Както знаеш — ако ти стане твърде трудно — аз съм тук.

След това тя започна някак си да го приема по-леко. Пощенската омраза достигна върха си в средата на април. После малоформатните вестници си намериха нова жертва в лицето на един известен актьор, употребяващ наркотици и това започна да намалява, да отшумява.

Каси каза:

— Сладка, ние побеждаваме, побеждаваме. Сега вече пет нари не давай. Почти преминахме най-лошото — чувствам го с цялото си същество.

Елен не каза нищо. Тя още не беше преминала най-лошото. Бяха изминали повече от два месеца, откакто беше изпратила по пощата писмото си до Сен-Клод. И все още нямаше отговор.

В началото на май Мадлен настоя Елен да позира с Кет на снимките, по случай рождения ден на Кет, които тя по това време на годината правеше с грижовно старание. Когато два дни по-късно Мадлен ѝ даде едно от направените копия, Елен го погледна със силно смущение. Нима това наистина беше тя? Изглеждаше уморена и много състарена. Каза това на Мадлен, а Мадлен се обиди и ожесточи.

— Грешите — каза твърдо тя. — Съвсем грешите. Вие сте хубава на моята снимка. Сега не приличате толкова на младо момиче — тя замълча. — Сега вие наистина ще станете жена...

Жена, не момиче. Тази вечер Елен погледна собственото си лице в огледалото и разбра какво искаше да каже Мадлен. И едва тогава, си спомняше по-късно, когато погледна своето отражение, тя най-накрая прие: Едуард нямаше да ѝ пише.

На следващия ден, за първи път, откакто се бяха появили историите за нея, не се получи нито едно писмо на омразата. Духът на

Елен леко се повиши. Тя започна да разбира, че беше се справила, че не беше се предала, че не беше се подала да избяга. И точно това ѝ даваше силата да приеме, че мълчанието от страна на Едуард щеше да бъде постоянно.

Тя започна да изпитва не точно оптимизъм, но известна жизненост и решителност и с нетърпение ѝ се искаше да започне работа. Досега „Дълга раздяла“ беше отлаган три пъти. Новата дата за започването му беше 19 май, два дни след рождения ден на Кет. На 18 май Грегори Гертц дойде да я посети. Още с влизането му в стаята, Елен разбра, че нещо не беше както трябва.

Беше в средата на следобеда. Той седна срещу нея и нервно запали цигара.

— Би могла веднага да научиш: загубихме финансирането от страна на „Артистс интернешънъл“. Оттеглят се.

Елен се вгледа в него:

— Сега? Могат ли да го направят сега? На този етап?

Гертц въздъхна:

— Те могат да направят всичко на всеки етап, ти знаеш това така добре, както и аз. Човек никога не е сигурен, докато камерите не се завъртят, а понякога не е сигурен и тогава. Няма контракт в света, който техните адвокати да не могат да оправят, ако си поставят за цел. Те ще загубят част от своите пари, разбира се — той горчиво се усмихна. — Не мога да си представя, че това много би ги разтревожило. Въпреки всичко, те ще изпуснат милион, не повече. Аз бях глупак. Би трябвало да ги накарам да се охарчат нашироко, както прави Анджелини — тогава нямаше да могат да се откажат.

Беше му трудно да срещне очите ѝ. Елен виждаше напрежението в тялото му и го усещаше в неговия глас. Тя замълча и после каза:

— Защо те правят това? По-добре ми кажи. Заради мен ли?

Гертц погледна в пода, сви рамене:

— Да. Така е. Стейн не иска ти да играеш съпругата. Настоява да дам ролята на друг — той я погледна. — Елен, аз му казах, че това е неприемливо. Казах му, че няма начин. Аз не бих искал да мамя в тези неща. Не искам ти да мислиш, че...

Той се колебаеше. Току-що беше загасил една цигара, запали друга.

— Цялата работа е, като оставим настрана положението с контракта, че това беше и лично отношение. Преди, аз те помолих да играеш във филма. Наистина исках тази роля за теб. Не съм забравил това...

Той отново замълча, гледайки в ръцете си, които като че ли не му се удаваше да задържи спокойни, после леко повдигна поглед към част от лицето на Елен.

— Разбира се, много неща се случиха от тогава. И сценарият мина през няколко редакции, значително е променен. Аз не казвам, че е невъзможно да дам ролята на друга. Предполагам, че и ти знаеш, че има актриси, на които тя би подходдала повече. Искам да кажа, в твоя случай, ние винаги сме знаели, че ти би я изпълнила против природата си — той замълча. — И, ами, дойде ми на ум, при положение, че ти се раздели с Левис и всички тези истории в пресата... Ами, че ти би могла да чувстваш сега, че тази роля не е за теб. Едно несимпатично действащо лице. Твърда жена, развод...

Сега, той не можеше да гледа в нея. Гледаше окаяно по посока на една картина върху стената. Елен се наведе напред.

— Грег — каза спокойно тя — коя си сондирал? Фонда? Римик? Някоя друга?

Гледайки към пода, той й каза. Елен въздъхна.

— И какво се предполага, че в този случай трябва да направя?

— Стейн мислеше, че би могла да пожелаеш да бъдеш освободена от своя контракт.

— Разбирам.

— Не ме гледай така, Елен — той се изправи. — Аз казах, че ще оставя на теб, това е. Казах му, че може би е прав. Може би ти си почувствала, че тази роля не е за теб, но си мислила, че вече е късно да я върнеш... Аз просто се съгласих да те попитам, това е.

Той я погледна в лицето, после започна да ходи напред-назад из стаята.

— Опитай за момент да разбереш моето виждане. Помисли за положението, в което се намирам. Върху това съм работил година и повече. Наистина се нуждая да направя този филм. Ако „Бягства“ стане хит това лято и после нещата тръгнат добре, ами, аз ще бъда в положение да започна веднага нови снимки, наистина да работя това, което винаги съм желал. И освен това, имам отговорност по

отношение на авторите, на тези, които помогнаха за развитие на сценария. Очевидно, аз те желая за съпругата. Но ако това означава всичко да бъде започната отначало, да се опитвам отново да търся кой да ме финансира — ами, тогава, очевидно, ще трябва да погледна на тази работа без емоции. Просто не зная, доколко лесно би било да се започне отначало, не зная как ще реагират хората, когато им кажа, че те искам теб за съпругата. Искам да кажа, че те биха могли да погледнат нещата, както вижда Стейн и тогава за къде сме? Аз трябва да...

— Добре, Грег. — Елен стана. — Можеш да направиш филма си. Аз ще телефонирам днес на Милтън и ще му кажа да се свърже с „Артистс интернешънъл“ и да ме освободи от моя договор. Представям си, че цялата работа би могла да се уреди много бързо. Сигурна съм, че чакаш с нетърпение да започнеш да снимаш. Не желая да имам чувството, че те задържам.

Червенината се оттегли, после отново нахлу в лицето му. Той се обърна настрани от нея.

— Елен, Исусе. Не зная какво да кажа. Имам предвид — мога да си представя как се чувстваш... Ако ти трябва време да обмислиш всичко — аз не съм дошъл тук, с цел да упражнявам насилие върху теб, искам да знаеш това. Разбирам, че не е лесно да се вземе подобно решение...

— О, ти грешиш. Изключително лесно е. Аз никога не работя с хора, които не уважавам.

Настъпи мълчание. Гертц се изчерви:

— Ти работи с мен в „Бягства“.

— Да, тогава те уважавах. Ти много ми помагаше.

— И ти не ме уважавах сега?

— Не, наистина. Ти се нагаждаш, ти действаш уклончиво... Сигурна съм, че знаеш това. — Тя студено се обърна. — Грег, по-добре е да си вървиш.

Настъпи отново мълчание, по-продължително този път. Тя усещаше борбата в него. После той каза:

— Добре. Приемам това. Ти не грешиш. Но така трябва да бъде на място като това — на повечето места стигат до това: ако искаш да направиш нещо, ако искаш да работиш, трябва да правиш компромиси.

— О, това е компромис, нали? — Елен се обърна и го погледна право в очите. — Разбирам. Това изглежда като нелоялност. Ако

наистина искаш да знаеш какво изпитвам, Грег, ще ти кажа, че чувствам ритник в зъбите. Аз ги получих доста в последно време. Още един в повече не променя особено нещата — дори, когато е от теб.

Той се отправи към вратата и Елен отегчено се обърна. Тя погледна през прозореца към градината и към ясносиньо го небе. В далечината над града реактивен самолет правеше страничен завой, преди да се приземи.

На вратата Грегори Гертц спря и се обърна назад:

— Има едно нещо, за което ти не попита.

— Какво е то?

— Не попита защо „Артистс интернешънъл“ или Джо Стейн правят това.

— Мислех, че е съвсем очевидно. Защо да си правя труда да питам?

— Аз бих си го направил — той замълча. — Не питай мен, защото аз не мога да ти кажа. Питай Джо Стейн, а още по-добре, питай Чад.

— Чад? — тя се вгледа в него. — Какво би могъл Чад да има с всичко това?

— Питай него — каза той. — Това е всичко.

Тя се обади на Чад, веднага след като Грег излезе. Той сякаш никак не беше изненадан да я чуе.

— Да, ами, може би трябва да поговорим — каза той, когато тя му обясни защо му се обаждаше. — Канех се във всички случаи да ти телефонирам. Доста съм зает тези дни. Много работи стават...

— Чад, знаеш ли нещо по този въпрос?

— Бих могъл да зная, съвсем малко. Ще ти кажа какво да направим — гласът му като че ли се проясни. — Ела утре следобед да прием чай.

Беше десет вечерта, бяха завършили вечерята преди един час и сега двамата сенатори — един републиканец и един демократ бяха станали по-разговорливи. От другата страна на хола на къщата в Джорджтаун, притежание на „Партекс“ и поддържана с персонал заради подобни случаи, Дру Джонсън видя, че Едуард му намигаше и той също бавно затвори едното си око. Едуард погледна към часовника

си, зад него Симон Шер спокойно стана и се приготви да тръгне към вратата.

— Отивам да проверя колата, ще се върна.

Вратата меко се затвори подире му. Нито един от сервитьорите не забеляза неговото излизане. Със забавен жест Дру им наливаше още „Чивас регал“.

Двамата сенатори бяха силно влиятелни мъже, а също така и много полезни. Бяха приложили тежестта на своето влияние там, където тя имаше най-голямо значение — в някои основни сенатски комисии, а в случая с демократа — в самия „Бял дом“. Сега, предизвикалото противоречия обединение се беше състояло и то точно по планирания от Дру Джонсън и Едуард начин. За това, че „Партекс“ ѝ оставаше много малко, за да стане най-голямата петролна компания в Съединените щати, Дру благодареше. Това той направи с ентузиазъм и очевидна радост: Дру никога не забравяше своите приятели, точно така, както не прощаваше и на враговете си.

И двамата сенатори, наградени с акции от филиал на „Партекс“, чиито връзки с търговската централа беше невъзможно да бъдат проследени, сега бяха възнаграждавани и с по-прости средства: една великолепна вечеря, изключителни вина, „Чивас регал“, черноборсни кубински пури. „Специално предназначени за Кастро, момчета!“ — отбеляза Дру с широка усмивка, пуфкайки настрана. — Да, господо! Доставя ми истинско удоволствие, когато запаля...

Едуард знаеше, че приближаваше времето за това, което Дру наричаше „забавление“, обявено с друго намигване.

За Едуард вечерята беше помпозна, а сенаторите отегчителни. Той беше по-малко привикнал към подобни прояви от Дру, който също не ги харесваше разбира се и винаги ги напускаше, когато нещата стигнеха до тази точка. Никога не участваше в подобни неща, но дори самият факт, че ги подкрепяше, го изпълваше с отвращение.

Не беше просто въпросът за „забавлението“, а нещо далече повече от това. Прикриването на подкупа, необходимостта от подкуп въобще го отвращаваше и го изпълваше със самообвинения. Когато беше по-млад и може би по-безскрупулен, той спореше, че резултатът оправдава средствата — с основание разбира се. Но, къде трябваше да бъде теглена чертата? През последните няколко месеца Едуард почувства, че я беше преминал по начин, който никога не беше

използвал преди. Цялата провлачила се история с това уедряване беше изцедила неговата енергия и внезапно разбра — беше променила неговия критерий. Той седеше там, без да казва нещо, с яд осъзнавайки, че беше компрометирал собствените си критерии при постигането на тази сделка и нямаше кого друго да обвинява, освен самия себе си.

— Напалм. — Един от главните поддръжници на президента Джонсън в Сената, беше започнал да се вълнува. През цялото време на вечерята той беше продължил да се връща все към темата за войната. — Поднеси на Виетконга вкуса му и той за шест месеца ще бъде свършен. Линдън знае какво прави.

Републиканският сенатор изглеждаше засегнат. Стегна се мрежата от бръчки около устата му.

— Исторически демократи? — той замълча. Имаше щипец, педантичен глас, който дори свободно поетото количество алкохол не беше успяло да омекоти.

— Историята показва, че това е измамен аргумент. — Той погледна по посока на Едуард. — Ако вземете например, опита на французите в Индокитай, смятам, че ще можете да разберете, че конвенционалната тактика, приложена в лицето на високо организирана и високо мотивирана — нека не се самозалъгваме, защото според техните представи те са високо мотивирани — една организирана офанзива...

— Пораженски разговор — демократът нетърпеливо го прекъсна. — Аз не желая да слушам подобен разговор. Нашите момчета са там, на бойното поле. Момчета на възрастта на синовете ми, и по-млади. Които умират за своята страна...

— Сънаборници на моето момче. Няма нужда да ми напомняте за това — републиканецът пое голяма глътка от питието си. — От стратегическа гледна точка, а сега аз говоря за стратегията, решението да се започне това бомбардиране е ненужна ескалация. Намесата на Съединените щати трябва да остане странична. В Сайгон...

— В Сайгон те не могат да се изпишкат в гърнето, ако ние не им кажем къде е то. В Сайгон дори не биха имали и гърне за пишкане, ако не беше заради...

— Момчета, момчета.

Демократът носеше по-зле пиенето от републиканеца, червенината на лицето му и повишения му глас накараха Дру веднага да се намеси, когато Едуард с лице стегнато от потиснат гняв се изправи.

— Момчета, ще изоставим темата за политиката или какво? Аз съм поканил гости, и не бих искал те да си помрачават настроението с второто пришествие. Хайде сега, спрете, приберете шпагите, запалете нова пура...

Демократът повдигна рамене. Той се ухили като овца, посегна към кутията с пурите и не успя да я стигне. Вратата се отвари и се появи главата на Симон Шер. Той хвана намигването на Едуард и кимна.

— Дру, сенатори, ако ме извините... — Едуард вече вървеше към вратата.

И тримата се изправиха на крака. Дру го прегърна, двамата сенатори се ръкуваха, без особен ентузиазъм. Беше смущаващ момент, в който взаимното нехаресване дори се опипваше, но беше спасен от едно отклонение.

Отвън се чу изсвистяване на гуми, като при спиране на кола, затръшна се врата, разнесоха се женски гласове и смях. Забавлението беше пристигнало. Двамата сенатори размениха бързи погледи, Дру простена, Симон Шер и Едуард тихо се измъкнаха от салона.

Те излязоха от къщата, и тръгнаха по тухлената настилка. Покрай тях минаха три скъпо облечени жени: три високи, грациозни фигури сред парфюмен облак в нощния въздух, после вратата зад тях се затвори.

Може би Симон Шер беше съблазнен, той погледна назад и въздъхна, после се обърна към чакащия линкълн. Едуард, който не беше съблазнен, въпреки това почувства внезапно болезнено съжаление, носталгия, копнеж за женско присъствие. Да бъде с жена, да докосва нейната кожа, да гали косата ѝ, да разговаря за нещо друго, освен за манипулации с власт и пари — точно тогава той болезнено го пожела. Беше изминало много време, откак не беше държал каквато и да е жена в ръцете си.

Той спря за миг, загледан към празните стъпала, към затворените кепенци, после с малко ядосан жест, също влезе и седна на задната седалка на партекс линкълна. Те отиваха директно на летището. От

края на януари той беше пътувал в Средния Изток, Канада и Япония. Преговорите по уедряването бяха отнели много повече време, отколкото се очакваше. Беше отсъствал твърде дълго.

— Моля?

Те караха покрай Потомак, повърхността на реката проблясваше на лунната светлина. Гледайки през прозореца на колата, Едуард осъзна, че Симон Шер му беше задал въпрос.

— Казах, предполагам, че не си имал време да следиш събитията в „Сфера“, а станаха някои неща през последните два месеца.

— Не, не съм имал време да проследя нищо около „Сфера“ — Едуард като че ли беше отегчен. — Аз съвсем не съм мислил за „Сфера“. Видях резултатите за „Оскар“, това е. Какво става?

— Ами, както ти казах, станаха някои събития, доста неочаквани. Самият аз не съм съвсем сигурен какво става. Имах доста проблеми с Анджелини.

— О, защо?

— Ами, както знаеш, стои въпросът за „Елис-2“.

— И „Елис-3“ беше казал ти, доколкото си спомням.

— Трилогията, да. За тази възможност ми каза Елен Харт, не Анджелини, и когато Анджелини научи, че аз зная, разбира се, много се ядоса. Тогава започнаха проблемите, и оттогава те се умножават.

— Мисля, че се беше стигнало до споразумение, че ние ще сключим отделни договори за двете продължения? За третото дори няма сценарий.

— Беше уговорено. По принцип беше също уговорено, че снимането на „Елис-2“ ще бъде отложено до края на годината, защото Елен Харт не беше свободна да прави снимки през април — времето, когато Анджелини искаше да започне. И така, както се случи, аз смятах, че не се получи зле, тъй като в „Елис-2“ имаше много положения, които до голяма степен ни тревожеха...

— Ти искаше да преработиш бюджета, доколкото си спомням?

Едуард го погледна и Симон Шер въздъхна.

— Точно така. Ние го завършихме накрая, след месеци непреклонност от страна на Анджелини. Това беше повече от непреклонност, бих казал, че той съзнателно създаваше пречки.

Всъщност искаше „картбланш“ и мисля, че се надяваше — като отлага до церемонията с раздаването на академичните награди да се окаже в по-добра позиция при преговорите. Той искаше десет милиона, накрая ние върнахме на 6–7 милиона долара аз мисля, че това ще бъде недостатъчно. Има лесен начин да се направи известно увеличение, без това да се отрази на обединението. И после, стои въпросът за разноските след производството. Анджелини е установил за себе си много стегнато разписание: двайсет и пет дена снимки, шест месеца от началната дата до окончателната редакция...

— Той винаги досега се е придържал към това разписание...

— Никога не е работил по подобно разписание. Периодът след производството на „Елис-1“ трая почти една година. Той клечеше над филма като кокошка над яйце. А „Елис-2“ е по-дълъг и по-мощен. Аз не вярвам в бюджета, все още мисля, че е направен с кристална топка за гадаене, не вярвам също така и в разписанието. Бих казал, че наполеонските тенденции у Анджелини се очертават все по-ярко. Тези осем „Оскара“ са го побъркали.

— Симон, ти като че ли почти не харесваш този човек...

— Ти отлично знаеш, че не мога да го понасям, и никога не бих могъл. Обаче той прави хубави филми и касовата печалба от „Елис-1“ е феноменална за такъв сериозен филм. Фактът, че когато той седи в моя кабинет и пие чай, аз с най-голямо удоволствие бих му сложил стрихнин, няма значение... — Шер замълча. — Не, работата е, че нещо става, нещо, чийто мирис никак не ми харесва и аз все още не зная какво е то.

— Кажи ми.

— Ами, в края на януари, ние теоретически бяхме установили как да върви всичко. Имахме бюджет и снимачно разписание, имах установена и датата на започване: първи юли. Всичко ни беше подредено, с едно изключение, и Анджелини се запъна отново.

— Какво беше това изключение?

— Участието на Елен Харт.

Настъпи мълчание. Шер чакаше. Точните причини за намесата на Едуард в работите на „Сфера“ никога не му бяха изяснявани и той беше достатъчно внимателен да не пита. Но неговата близост с Едуард в продължение на дълъг период от време беше изострила интуицията

му: той подозираше, че въпросът за Елен Харт беше ключът, което правеше още по-трудно това, което му предстоеше да каже.

— Участието на Елен Харт е жизненоважно — гласът на Едуард беше станал студен. — Без нея продължение не би могло да бъде направено — той замълча. — Преди да замина му беше дадено да разбере, че повече или по-малко това се подразбира.

— От самото начало Анджелини настояваше тя да го прави. В това отношение е непоклатим.

— Мислиш ли, че греша?

— Искам да кажа, че ние не можахме да разберем, защото всеки път, когато се опитвахме да придвижим контракта на Харт, той ни предупреждаваше да не го правим. Както знаеш — Шер се поколеба — те са в много тесни работни отношения. И Анджелини е много покровителствен по отношение на нея. Много. Той повече или по-малко ме информира, че ако ние вземем нещата в свои ръце и напреднем със споразумението за договора с нея, цялата работа можела да пропадне. Той настояваше, че е от есенциална важност да бъде избран абсолютно точния момент за това. При нормални обстоятелства, аз бих му се наложил. Но последните няколко месеца бяха всичко друго, но не и нормални.

Нещо в неговия глас накара Едуард да се обърне и да го погледне отблизо. Той рязко каза:

— Какво се е случило?

— Ами, от една страна, нейният брак беше прекъснат. Това беше първият аргумент за отлагането.

— Чух това. — Едуард погледна настрани. — Това беше миналата година. Видях в някакъв вестник заглавие относно раздялата.

— През тази година имаше също много проблеми.

— Разбрах, че тя не е спечелила „Оскар“... — Едуард го погледна.

— Не, тя не спечели — устата на Шер се сви. Той се колебаеше, после хлъзна един плик през седалките. — Предположих, че ти не си имал възможност да видиш тези неща, така че ти приготвих копия. Това са само някои, и страхувам се, не непременно най-лошите...

Едуард отвори плика. Запали лампичката за четене към задната седалка и изтегли вестника. Погледна само най-горното копие и само първата страница, после прибра всичко обратно в плика.

— Аз не считам за необходимо да чета неща от този род.

— Зная това. При нормални обстоятелства, аз също не бих ги чел — гласът на Шер съдържаше лек упрек. — Обаче смятам, че трябва да им хвърлиш поглед в самолета, може би. Тогава би могъл да разбереш защо така гледам на схващането на Анджелини. Това наистина не изглеждаше добър момент да се окаже натиск над Елен Харт да подпише контракта и да бъде притеснявана за каквото и да било друго.

— Разбирам.

— Мислех, че той беше загрижен за нейното благополучие. Приемах, че това беше причината...

— А сега, имаш ли причина да мислиш иначе? — Едуард остро го изгледа.

— Да, страхувам се, че да. — Шер се колебаеше. Бяха стигнали до летището. Той пречисти гърлото си. — Мисля, че той създаваше пречки по съвсем различни причини, които нямаха нищо общо с грижа за Елен Харт, дори обратното всъщност.

— Говори точно.

— Добре. Аз смятам, че той може би съвсем нарочно е саботирал работата по филма, в който тя щеше да участва през пролетта. И мисля, също така, може би греша, че той скоро ще поеме целия проект за „Елис“ от „Артистс интернешънъл“ и от Джо Стейн.

— Искаш да кажеш да скъса напълно със „Сфера“?

— Точно така. И с Елен Харт като част от пакета, излишно е да се казва.

— Как разбра това?

Шер любезно се усмихна и каза:

— Никога не съм се срещал лице в лице с нейния съпруг. Но станах много добър приятел с Ребека Стейн... Ние имаме много общи неща. Тя не може да понася Анджелини и винаги е харесвала Елен Харт. Още по-важното е, че тя не обича да гледа как някой е използван.

— И това ли е, което се случва?

— Страхувам се, че е така — въздъхна Шер. — Да, мисля, че е така.

Колата спря. Настъпи тишина. Едуард гледаше навън, към светлините и сградите на автострадата, където неговият самолет го очакваше. За миг годините се свиха една в друга и той се видя с Кристиан обратно на летището в Плимут, на път за Рим, когато беше

мислил, че търсенето беше приключено. Той видя отново библиотеката на Принц Рафаел и нейните бронзови произведения на Бернини. Спомни си ниската, дебела фигура на Чад Анджелини и как Анджелини му беше разказал за своя филм, беше му разказал и за жената, която Едуард обичаше, доверително — върховно доверително, че той, Анджелини я разбира и може да я контролира.

Оттогава Едуард знаеше, че беше започнало едно състезание, което беше продължило от разстояние през последните пет години, въпреки че Анджелини не бе дал да се разбере този факт. Анджелини беше негов съперник, той го беше почувствал тогава, остро го чувства и сега. Не Левис Синклер, никой от другите мъже, с които Елен би могла или не би могла да бъде свързана: Анджелини.

Беше го намразил от пръв поглед. Сега, застанал на пътеката, насипана със сгур, той го мразеше отново. Симон Шер го докосна по ръката, гласът му беше извинителен.

— Едуард, ти по-добре ми кажи какво искаш да направя.

Едуард погледна към часовника си. Беше почти дванайсет, на 17 май — рождения ден на Кет. Той се колебаеше.

— Утре трябва да бъда в Париж. Би трябвало да бъда там днес. Има ли някакъв начин, с който ти би могъл да възпрепятстваш Анджелини, да му попречиш да направи каквато и да е решителна крачка по отношение на „Артистс интернешънъл“ в продължение на поне двайсет и четири часа?

Симон Шер се усмихна със своята любезна усмивка:

— Ами, това са неговите наполеоновски тенденции, това е неговата мегаломания...

Той остави фразата да се разнесе из въздуха, знаеше, че Едуард щеше да разбере. И той разбра.

— Този път му се обади най-напред рано сутринта, и му кажи, че имайки предвид европейските печалби от „Елис“, ние имаме намерение да ревизираме бюджета за продължението, като го повишим. Кажи му, че може би ще стигнем до десетте милиона, които той е искал. Можеш ли да разбереш какво Стейн би могъл да предложи?

— Вероятно.

— Добре, опитай. И го удвои два, три пъти. Толкова, колкото мислиш, че ще поеме. Но го спри да прави каквото и да е за утрешния

ден. И, ох, телефонирай ми веднага щом аз пристигна в Париж, когато ще съм имал възможност да прочета тези... В ранния следобед, парижко време.

Полетът премина в чудесен слънчев ден. Улиците и булевардите на Париж бяха изпълнени с хора, празнуващи пролетта. Кафенетата бяха претъпкани. Сена блестеше. Във въздуха се разнасяше ароматът на липов цвят.

Едуард стигна до кантората на „Дьо Шавини“ малко преди два следобед, парижко време, и си поиска черно кафе.

Мари-Од, невъзмутимата му главна секретарка, сега омъжена, с нейното ненакърнено спокойствие; от напрежението да се справя със съпруг, две малки деца в допълнение към нейните отговорности към „Дьо Шавини“, му донесе кафето и строго го погледна. Когато дръзваше, тя беше склонна да се държи началнически. Известно майчинско отношение прозираше понякога в маниерите ѝ. Тя беше работила за Едуард повече от осем години, и не беше лесно да бъде отстранена.

— Какъв ден е днес? — каза тя с твърд тон в гласа.

Едуард вбесено я изглежда. Той разчиташе тотално на нея. Държеше както на нея, така и на семейството ѝ, но не обичаше тя да се държи с него като с дете, въпреки това препирнята им го забавляваше.

— 18 май.

— О, ти знаеш, мислех, че си забравил. Мислех, че просто си загубил нишката. Последната нощ си бил във Вашингтон Ди Си. Вчера сутринта си бил в Сиатъл. Онзи ден си бил в Токио...

— Много добре зная това. Сега съм тук.

— Не би трябвало да си тук. Трябва да си в леглото. Ти страдаш от самолетно объркване на времето.

— Не страдам от никакво самолетно объркване. Никога не съм се чувствал по-добре. Може би още малко кафе?

Неговата секретарка му наля кафе. Тя му го подаде през бюрото, сгъна ръката си и се намръщи:

— Аз съвсем съзнателно водих точни бележки за срещите днес следобед...

— Отлично — продължи той, — би могла да отложиш всички ангажименти за тази вечер, също така.

Тя започна да се усмихва. Триумфален блясък се появи в очите ѝ. Поне веднъж и той се беше показал чувствителен. Той ще остане тук един, два часа, достатъчни за да направи своята рутинна проверка и после ще се върне в Сен-Клод, за да си почине. Този невъзможен мъж щеше да постъпи като нормален човек с неговата нормална физическа слабост, поне веднъж...

— Защото — каза Едуард, виждайки триумфалния блясък, — аз имам да свърша тук твърде много работа. Няма да напусна преди осем, може би и по-късно. Ах... — във външния кабинет зазвъня телефон. — Това трябва да е Симон Шер. Би ли ме свързала?

Секретарката му въздъхна. Тя напусна стаята, свърза разговора и после на другата линия телефонира на майка си, която можеше да се справи и с най-трудната работа, когато се наложеше. Майка ѝ трябваше вместо нея да напазарува, да приготви вечерята и да сложи двете малки в леглото...

— Майко, малък проблем... Да, страхувам се, че е така. Не съм сигурна. Поне до осем...

Майка и въздъхна:

— Девет. Нека сме реалисти — тя замълча. — Така, значи той се е върнал тогава?

Късно същия следобед Едуард бързо напусна своя офис, беше закаран в представителния салон на „Дьо Шавини“ и беше заведен право в трезора. Там възможните подаръци за Катарин, както миналата година, бяха определени за неговия преглед. Тази година той закъсня да го направи и поради тази причина може би, годишният ритуал му се струваше по-празен от преди. За първи път откри, че изпитва нетърпение. Беше неспокоен да се върне в кабинета си, неспокоен да се върне в битката.

Нейният пети рожден ден. Пет години. Той избра подаръка бързо и без дълго обмисляне: огърлица от пет наниз перли с пет различни големини — по една за всяка година. Заедно с другите подаръци те бяха сложени в сейфа. Бяха изминали по-малко от десет минути.

Изкушаваше го мисълта незабавно да се завърне в Сен-Клод или да изпрати куриер да му донесе малкия плик, който той знаеше, че го очаква, запазен от Жорж на сигурно място. Тазгодишната бележка от Мадлен, тазгодишната снимка. Той искаше да ги види, искаше да ги подържи в ръцете си, но тази необходимост не беше толкова силна, както обикновено.

Друга връзка имаше сега, по-силна от тази, които те му осигуряваха — инстинктът му подсказваше това. За добро или за лошо, някаква криза се приближаваше. Той се завърна в своя офис. Куриер не беше изпратен.

В осем, проявявайки жалост, той позволи на Мари-Од да си тръгне. В девет все още беше на бюрото си, също в десет и в единайсет. Последният час между единайсет и полунощ като че ли измина много бавно и Едуард с раздражение очакваше следващото обаждане на Шер. Той мислеше за вестникарските истории, които беше прочел някъде над Атлантическия океан.

Те го поболяха, въпреки че си беше мислил, че бе свикнал до сега с този вид журналистическа техника. Вътрешното преплитане на лъжа и истина, внушаването на вина чрез асоциации, използването на инсинуацията — всички тези техники бяха използвани в миналото и против него. Но никога не бе ставал жертва на толкова гадна и толкова продължителна кампания, като тази. И фактът, че това трябваше да се случи на Елен и че той не бе имал никаква представа за него, че не беше направил нищо, го караше неудържимо да се ядосва на себе си.

Също така не разбираше, както Шер предния ден, тези хитри лавирания през последните месеци. Умът му прехвърляше всичко, което Шер му беше казал през изминалите няколко часа, и то все още не добиваше смисъл за него. Фактът, че Елен беше отказала да се обвърже с продължението на „Елис“ му даваше надежда. В следващия момент надеждата се изпаряваше: при стеклите се през последните месеци обстоятелства този отказ би могъл да има много обяснения. Дали Анджелини нарочно беше саботирал филма, който Елен трябваше да направи за „Артистс интернешънъл“, и ако беше така, защо? Това не се свързваше с плановете за „Елис-2“: Елен просто би завършила единия филм и би продължила да работи с Анджелини в другия.

Той уморено прокара ръка през очите си. Разбираше, че предишната пъргавина го напускате, че умът му беше изтощен и не работеше така бързо, както би искал. Умората също така изцеждаше и оптимизма и както преди почувства приближаващата криза. Изправи се и си наля малко арманяк, изпи го, после си наля още едно черно кафе. Кризата, ако изобщо имаше такава, беше свързана с работата на Елен, не с него. От много дълго време не беше си позволявал да прави това, но сега, седейки на бюрото си, той погледна към бъдещето, прибави и изминалото вече време и се запита в кой момент би трябвало да си признае, че беше сгрешил. В срок от шест месеца? Година? Знаеше, че това нямаше да бъде много далече и точно когато телефона звънна, той притъпено си помисли: „Анджелини победи“.

— Това свърши работа — Шер беше изтощен, — убедих го да отложи решението си за още двайсет и четири часа. И за да го постигна, трябваше да стигна до дванайсет милиона. Той сега възбужда съперничество между нас и Стейн. Каза, че утре следобед ще се срещне с Елен Харт и че тогава ще получи от нея потвърждение за абсолютно твърдото ѝ обвързване. Щом веднъж го получи, каза той, щял да се върне при мене за по-нататъшни дискусии.

— За по-нататъшни дискусии? Искаш да кажеш, че той мисли, че може да ни бутне по-нагоре от дванайсет милиона? Трябва да е луд.

— Едуард, аз винаги съм мислил, че той подлежи на освидетелстване. Обаче, в този случай това е направо пазарене. Може би знае, че ние няма да спрем на дванайсет и не го интересува. Той ще го използва като цифра в преговорите си със Стейн, това е всичко.

— Стейн няма да даде толкова много.

— Би могъл.

— Ако Елен Харт не се обвърже, Стейн също няма да се докосне до проекта.

— Очевидно не. Но според Анджелини, ще го направи. Той беше съвсем категоричен по този въпрос — Шер замълча. — Знаем какво ще кажеш и аз вече го направих. Утре сутринта имам среща с режисьора на другия филм, Грегори Гертц. Той може би бил способен да ни каже нещо полезно, но почти е сигурно, че няма да го направи. В такъв случай не ни остава голям избор. Щом веднъж Елен Харт се обвърже с „Елис-2“, Анджелини ще държи всички карти. Той може да я вземе при Стейн, може да остане с нас. И страхувам се, мисля, че тя ще се

съгласи. Анджелини има невероятно влияние над нея. При нейната сегашна дилема, шансът да работи с някого, когото познава толкова добре. И да изпълнява ролята на предизвикваща симпатии героиня в продължението на един установен хит... — той замълча. — Ще видя дали ще мога да изровя нещо, но засега смятам, че трябва да приемем възможността, че сме на път да загубим Анджелини и нея.

От другата страна на линията настъпи мълчание. След дълга пауза, Едуард строго каза:

— Симон, ти изглежда си много уморен. Аз съм уморен. Върви и се наспи. Ще говорим отново утре сутрин...

След това Едуард напусна офиса и се върна в Сен-Клод. Минаваше един часа, когато стигна до къщата и целия оптимизъм, който беше изпитвал преди, сега го беше напуснал. Всичко, което беше казал Симон Шер беше разумно. Тя щеше да се съгласи да направи продължението и след това продължението на продължението. Една година, две години, може би три. Не, той знаеше, че не би могъл да поддържа толкова дълго своята собствена надежда и вяра. Пет години вече бяха твърде дълъг период, за да продължи да се доверява на измамни илюзии. „Тези отломки аз подпрых на моите руини“ — този стих възникна в съзнанието му, както вървеше към къщата, той го чу, изречен с гласа на Хюго Глендининг. В класната стая, когато той за първи път беше чул тази поема и този стих те означаваха малко за него, разбра ги сега.

В своя кабинет, както винаги по това време на годината, той намери първите, най-ранни рози, огън запален с ябълково дърво, чийто аромат винаги му напомняше за детството в Лоара. Гарафата с арманяк, креслото, дръпнато до камината. В спалнята лампата запалена, чаршафите разгънати, леглото подготвено. В съблекалнята зад нея неговите сутрешни дрехи вече лежах подредени. Всичко беше свършено и точно, както винаги. Той огледа стаята и се отврати от реда и празнотата ѝ.

Жорж, както винаги ненатрапчиво се суетеше. След ритуалните запитвания и ритуалните отговори, след като той постави арманяка и чашата до лакътя на Едуард, и се увери, че креслото се намираше в правилен спрямо камината ъгъл, той се поколеба. Едуард желаше той да напусне, но не му даваше сърце да го каже. Той погледна върху малка сребърна табличка Жорж му поднасяше не едно, а две писма.

Той погледна към Жорж. Лицето на прислужника беше напълно неразгадаемо.

— Първото пристигна в началото на февруари, господин барон. Аз забелязах, че то носеше обикновена пощенска марка и затова го запазих на една страна. То в известен смисъл представляваше дилема. Почувствах, че не трябва да го препращам на вашата секретарка — отбелязано е с „лично“, виждате ли? И ми се стори неразумно да се опитам да ви го препратя, докато пътувахте. Другото пристигна на определената дата, и точно както вие ми казахте, това разбира се го задържах. Но наистина не бях сигурен какво да правя, надявам се, че съм постъпил правилно.

Сега лицето на Жорж не беше толкова неразгадаемо, Едуард можеше да види неспокойството в него, да го усети в гласа му. За момент изпита симпатия и обич към Жорж. Защото не бе лесно за него, макар и веднъж, да признае своята неувереност и да бъде несигурен в правилното си действие. Той мразеше грешките, а вече не беше млад.

— Постъпил си правилно, Жорж, благодаря ти.

Облекчението веднага стана очевидно. Жорж внимателно постави табличката на масата и се оттегли.

Едуард погледна към двата плика. Принуди себе си да отвори по-напред илика на Мадлен.

Този път две снимки: едната на Кет, която дава чай на едно събрание от кукли с тържествени лица, другата на Кет и Елен в градината. Това нарушение на нравилата го извади от контрол. Той изпусна снимките да паднат и бутна, непрочетена на една страна бележката на Мадлен.

Грабна другия плик, не позна почерка и беше трудно да го отвори, защото ръцете му внезапно бяха загубили своята увереност.

Там имаше няколко страници, той погледна адреса в началото на страницата и написаните думи запламтяха. Почти пропусайки ги от внезапно вълнение, той обърна на последната страница и погледна подписа — думата, която той беше чакал толкова дълго.

Ръцете му станаха по-устойчиви, върна се обратно към първата страница. „Скъпи, Едуард“. Той приближи листовите към светлината и подпря глава. Започна да чете писмото, което Елен му беше изпратила преди три месеца.

— Градът на ангелите, цитаделата на мечтите.

Те стояха на балкона, пред студиото на Чад и гледаха надолу към Лос Анджелис. Чад въздъхна.

— Влез вътре. Радвам се, че дойде. Ще направя чай.

Елен го последва в стаята. Всичко беше както преди, както винаги. Тя седна на единия от сивкавите, без облегалка столове погледна в двата телевизора. На единия от тях вървеше черно-бял филм, и след няколко минути, през които тя едва виждаше проблясващите образи, разпозна филма „Третият“. На мястото, където беше разположен панаира, в следвоенна Виена, Джоузеф Котън и Орсън Уелс се возеха на голямото колело. Тя погледна настрана. На другия екран един будитстки монах се заливаше с бензин. Той стоеше спокойно, кръстосал крака, шафранено жълтите му роби бяха грижливо надиплени. Когато пламъците образуваха венец около тялото му, той не помръдна.

Тя се изправи и затвори телевизорите. Върху пода до столовете имаше купчина от вестници и списания. Без да се навежда тя видя собственото см лице и познатите заглавия. Без коментари се обърна настрана и седна отново точно, когато Чад се върна с чая.

— Ох — той като че ли беше раздразнен, — ти си ги спряла. Това беше „Третият“. Любимият ми филм. Един от любимите. — Той бутна канчето с чай в ръката ѝ и с любезна, жълтозъба усмивка. — Помниш ли как свършва?

— Помня как свършва.

— Един дълъг кадър. Камерата въобще не се движи. Това е невероятно продължение. — Чад се настани срещу нея. — Гледайки направо по пътя към гробището. Те току-що са погребали Хари Лайм. Оголени дървета — липи, може би. Джоузеф Котън просто стои там, очаквайки, а Алида Вали върви надолу по пътя, направо към него, направо към камерата. Мислиш, че тя ще спре, когато стигне до него, но тя не спира. Не, тя продължава покрай него. Никой не казва нито дума. Чуват се само звуци на цитра. Невероятно. Аз веднъж му измерих времето. Той я обича, разбира се.

— Казах ти, Чад, спомням си го. И не съм дошла тук, за да гледам филм. Дойдох, за да разговарям.

Тя млъкна. След като беше гледал към телевизора с копнеж, Чад сега насочи поглед към купчината вестници на пода. Той се усмихваше.

— И също така, бих желала тези тук да не бъдат поставени на толкова видно място — каза Елен. — Трябваше ли да ги оставиш тук? Нагледах им се достатъчно през последните месеци.

— Ах, Елен, извинявай, съвсем не помислих...

Той изведнъж се изправи, грабна купчината вестници и се затътри с тях в най-отдалечения край на стаята. Остави ги върху сандъците за опаковка и се дотътри обратно.

— Беше ли всичко това вярно? Това нещо?

— Отчасти. Той беше мой баща, Чад...

— И ти наистина си отраснала в този фургон?

— Да. Слушай...

— И този майор Калвърт, който скоро умря, той наистина ли беше твоят първи любовник? Забременяла си и си абортирала, и...

— Чад, за бога. Ще оставиш всичко това, нали?

Елен ядосано се изправи и се обърна настрана. Нед Калвърт беше умрял два дни след появяването на историята във вестниците. Върху кормилото на колата си.

— Искам да говорим за „Дълга раздяла“, не за „Елис“. Това е абсолютно различно нещо. Лиз е симпатичен характер. В съзнанието си хората те свързват с Лиз. Междувременно те ще те видят в продължението — ами, всичко ще бъде изчистено, целия този боклук от хартии, това е всичко. И тогава те пак ще започнат да гледат на теб по стария начин. Твоите проблеми ще бъдат свършени — усмивката му стана по-широка. — „Елис“ може да направи това за тебе. Аз мога да направя това за тебе, никой друг.

Елен остави канчето от чай на пода. Внимателно каза:

— Ами, това е много добре за теб, Чад. Сигурна съм, че трябва да ти се чувствам благодарна. Но, знаеш ли, странното нещо е, че повече никак не ме интересува какъв е моят имидж. Нито ме интересува какво всички тези хора отвън мислят за мен.

— Това не е вярно. Ти трябва да държиш — той я прекъсна. — Те направиха това, което си. Ти се нуждаеш от тях.

— Не, не се нуждая. И аз нямам намерение да им разреша да определят коя съм аз и какво да правя. Не те и не също така и ти, Чад.

Тя замълча. Настъпи кратка тишина. Чад я наблюдаваше напрегнато. Би искала да постави още един въпрос, въпреки че вече знаеше отговора.

— Продължението — каза тя. — „Елис-2“, кога си планирал да го правиш? През юли ли?

Той веднага изпита облекчение:

— Ами, ние бихме могли да почакаме дотогава, разбира се — той се наведе напред. — Но, аз си мислех, че сме готови да започнем. Можем много бързо да уредим формалностите. Ти няма да правиш филма на Гертц — свободна си. Така че смятам, че можем да започнем снимките най-късно в средата на юни... Ще сме добре снабдени и няма да имаме никакви спънки, разбира се.

— Ще имаш затруднения. — Елен се изправи. — Аз няма да го правя.

— Какво?

— Ти си уговорил всичко, нали? — тя студено го погледна. — Ти си уредил цялата работа с Джо Стейн. Ти каза, че преминаваш към него и към „Артистс интернешънъл“ при две условия...

— Едно условие — повече пари. Това е всичко. Това беше въпрос да се постигне такава бюджетна сума, от каквата филмът се нуждаеше. Това стигна до там, че...

— Две условия. Повече пари, и че аз няма да правя „Дълга раздяла“ с Грегори Гертц. Това е било, нали, Чад?

— Не, не беше. Аз нямам нищо общо с това. Това е луда идея. Това беше въпрос на точна преценка за момента, въпрос на имидж, вече ти казах...

— Да, ти вече ми каза, но аз не ти вярвам. Познавам те твърде добре, Чад. Започнах да разбирам как оперираш ти. Макар, че защо, за бога, трябва да те интересува, че аз щях да правя онзи филм, не зная...

— Искях те за „Елис-2“. Написах го за теб... — Гласът му стана дрезгав. Той сега се беше изправил и пристъпваше от крак на крак.

— Чад, не виждаш ли, че няма никакво значение? По времето, когато ти ми даде този сценарий, аз вече почти бях решила да направя онзи филм...

— Ти вече направи един филм с него. Защо ти е да правиш и друг? — той се колебаеше. — Във всички случаи, аз не обичам Гертц.

Ненавиждам го. Аз те направих звезда, а сега той се опитва да експлоатира това. Той те крадеше, това е.

— Няма да ти позволя да направиш това, Чад. Няма да ти позволя да се опитваш да ръководиш моя живот...

Елен гневно се обърна настрана. Тя отиде до балконската врата и Чад бързо я последва.

— Какво правиш?

— Чад, аз си отивам.

— Не, почакай? — Той я настигна и хвана ръката ѝ. На Елен неговото докосване беше неприятно и тя го отблъсна. Чад незабавно си свали ръката.

— Не си отивай. Постою само за миг. Има нещо, което искам да ти покажа. Моля те, Елен, остани още малко. И аз ще ти кажа. Кълна ти се. Ще ти разкажа всичко.

Елен се колебаеше. За нейна изненада, Чад изтича през стаята и отвори вратата в другия ѝ край. През нея тя можа да зърне една площадка и стълби, водещи надолу.

— Моля те. Ела с мен. Няма да е задълго.

— Чад, аз във всички случаи трябва да си тръгвам. Обещах на Кет, че няма да се бавя...

— Пет минути, наистина.

Той излезе на площадката и след малко Елен го последва. Правеше го неохотно и също така, даваше си сметка, че се страхуваше, затова беше споменала Кет. Извинението беше невярно, Кет заедно с Каси беше излязла за целия следобед.

Тя се спря в най-горната част на стълбището. Чад беше стигнал до средата му и гледаше към нея.

— Моля те — каза отново той. — Аз искам да разбереш, искам да ти обясня.

Елен започна да слиза и Чад се усмихна, той забърза пред нея. Въпреки своето притеснение, Елен с любопитство се оглеждаше наоколо.

Имаше малко за гледане. Стълбището беше непостлано, перилата му и стените бяха боядисани в бяло. От основите на стълбището следваше коридор, по чиито стени се редяха затворени врати, и който беше осветяван от по един прозорец в двата края. И на двата прозореца

сенниците бяха спуснати до долу. Коридорът миришеше на препарат за дезинфекция и на влага.

— Оттук.

Чад вървеше с леки, тихи стъпки по коридора към третата стая. Той спря отново и изчака Елен да го настигне. Поглади реверите на своя черен костюм, погледна я с приведена на една страна глава и с усмивчица на устните.

— Това е моята стая, където работя. Мисля, че ще я харесаш, длъжна си да я харесаш.

Той присегна за ключа, завъртя го и със замах отвори вратата. После отстъпи и пусна Елен да влезе.

Тя направи една голяма крачка напред, препъна се и спря. Мълчаливо започна да разглежда стаята. Зад нея Чад въздъхна с нервен кикот.

Стаята не беше голяма и приличаше на килия. В нея имаше един прозорец, чиито бял сенник беше закован и после облепен с лента. Имаше едно спретнато подредено тясно легло, едно бюро с напълно гола повърхност и един стол. Стаята беше празна, с изключение на снимките, а те бяха навсякъде.

Те покриваха тавана и четирите стени и бяха хиляди. Някои бяха изрязани от вестници и списания, други бяха рекламни афиши от филмите, които тя беше правила с Чад, хиляди нейни образи, някои големи, някои малки, някои цветни, някои в черно и бяло. Във всяка снимка тя беше сама и всяко друго лице около нея бе внимателно изрязано. Той, този налудничав колаж беше внимателно и старателно съставен, всяка снимка точно се съединяваше със съседната и края на всяка повърхност беше лакирана, така че те блестяха. В центъра на пода, почти род краката ѝ се намираше постерът, който бяха използвали за „Пряк път“ — момиче в бяла рокля, тя в бяла рокля внимателно залепен за пода. Той беше малко прашен. Чад се наведе и суетейки се го избърса. После се изправи и гордо се усмихна.

— Аз започнах сега следващата стая — каза той. — Първо тавана, после стените, после пода.

— Чад, защо?

Елен се завъртя около него, очите ѝ се разшириха от изненада и смущение. Настъпи тишина, Чад въздъхна.

— Не ти ли харесва? Аз мислех, че ще ти хареса.

— Чад, не е там въпросът... — Елен усети, че ужасна болка на съжаление стегна сърцето ѝ. Целият ѝ гняв изчезна. Тя се опита да намери някакви думи, които не биха го обидили, но не откри нищо подходящо, нищо, което беше възможно да се каже.

— Може би разбираш сега. — Чад кратко и трепетно пое дъх. — Аз не можех да ти позволя да отидеш във филма на Гертц. Не беше правилно за теб. Ти не трябва да работиш с Гертц. Ти трябва да работиш с мене. Така че, вярно е. Аз отидох при Джо Стейн и му предложих сделка. Той я прие веднага. Знае, че ще го направи. Режисьори като Гертц са нищо. Холивуд е пълен с мъже като Грегори Гертц. Малък талант, известна енергия, известен ум. Но той не е артист, Елен. Не е като мене.

Той спря за момент, учестено дишайки, с интензивно взрян в Елен поглед.

— Аз мислех, че ти ще разбереш, когато видиш посвещението на сценария, който ти дадох. Написах датата, и всичко. Датата, в която се срещнахме.

— Зная, че си го направил, Чад. Но...

— Просто не мога да разбера тогава. Как можеш да видиш това, да прочетеш сценария и да не го играеш. Това няма никакъв смисъл. Това ме огорчава. Това е като че ли... като чели ти не ме обичаш.

— Чад, виж, ние сме приятели и сме работили заедно, но...

— Ние не сме приятели. Не трябваше да го казваш, това не е вярно, знае? — Той леко се премести, така че блокира пътя ѝ към вратата. — Аз не искам да употребя думата „любов“. Тя е тъпа дума. Хората казват „любов“, а мислят „секс“. Аз нямам предвид това, не се интересувам от това. Аз не искам да те целуна, не искам да те докосна — той се прекъсна и нададе лек кикот. — Аз докосвам твоите снимки, понякога през нощта. Това е различно. Аз искам да правя филм с теб — знаеш, ако ние бяхме оставени сами на себе си... — Той внезапно потръпна и се обърна настрани от нея. — Искам да те снимам с камерата сега, бих желал... Елен, нека да взема камерата си. Моля те, нека...

— Чад, не.

Той се спря, обърна се отново и килна глава на една страна, загледан в нея.

— Кажи ми, че разбираш, зная, че е така. Зная, че винаги си го разбирала. Но бих искал да чуя, че го казваш поне веднъж.

— Да кажа, какво, Чад?

— Ами, че ние с тебе сме свързани. Ти и аз. Разбрах го още първия път, когато те срещнах. Ние сме съединени. Винаги сме били и винаги ще бъдем. Дори, когато сме мъртви — дълго след това. Хората ще гледат филмите, които ние направихме заедно и ще знаят. Това е същото както, ако сме били женени, само че е по-хубаво.

Настъпи тишина, сред която те се изгледаха един друг. Елен започна да се страхува и се надяваше, че Чад няма да разбере това. След малко, след като той не каза нищо повече и не помръдна, тя пое дълбоко дъх, за да се успокои.

— Чад, това не е истина, ти знаеш — каза внимателно тя. — Аз виждам, че ти вярваш в това, което казваш, но трябва да разбереш. Аз не чувствам в това и никога не съм си давала сметка, че ги го изпитваш. Уважавам твоята работа, но аз не те обичам, Чад. Не се усещам свързана с теб — тя се колебаеше. — И ти не е трябвало да правиш това, което си направил, Чад, каквато и да е причината. Дори и да обичаш някого, това не ти дава правото да се опитваш да контролираш ничий живот.

Той замълча за миг, гледайки я. В неясната светлина на стаята неговите очила скриваха израза на очите му и неговото лице не издаваше никаква емоция. Той кимна един, два пъти, това беше всичко. После прекоси и отвори едно от чекмеджетата. След това отвори и затвори няколко пъти ножиците във въздуха. Каза:

— Харесваш ли костюма ми?

Гърлото на Елен пресъхна и се стегна. Тя се опита да не гледа към ножиците и каза със спокоен глас:

— Този е същият, както останалите ти костюми, Чад.

— Да, същият. Взех идеята от един човек, когото срещнах веднъж. Стори ми се добра идея — той направи стъпка напред. — Не мърдай.

Елен леко отстъпи. Стените и прозорците бяха зад гърба ѝ, леглото беше от дясната ѝ страна, преграждайки пътя ѝ. Чад все още блокираше достъпа ѝ до вратата. В един миг, си помисли тя, в един миг Чад ще престане да се усмихва, ще остави ножиците, и те и двамата

ще напуснат тази ужасяваща, умопомрачителна стая, всичко ще бъде наред...

Сега той се намираше пред нея. Повдигна ножиците и ги размаха пред лицето ѝ. Елен се насили да остане спокойна.

— Чад — каза тя — остави това долу.

— За минутка стой спокойно.

Той вдигна свободната си ръка и с изненадваща деликатност проследи с нея контура на лицето ѝ. Ръката му леко потрепваше. Той я повдигна малко по-високо и само веднъж погали нейната коса.

— Страхуваш се — каза той. — Недей, ти си красива. Ти си най-красивото нещо, което съм виждал в живота си. Имаш хубави очи, хубава коса...

Ножиците бяха насочени към очите ѝ. Лицето на Чад изразяваше абсолютна концентрация. Елен искаше да изкрещи, но се страхуваше да го направи. Тя затвори очи и изви лицето си настрани. Усети студения метал на ножиците да докосва врата ѝ. После, почувства как Чад я хвана за врата, а ножиците режеха.

Тя отвори очи. В ръцете си Чад държеше дълъг, светъл кичур от нейните коси. Той погледна към него, нави го на пръста си, и изкара въздуха си с несигурна въздишка. После я погледна още веднъж и започна да се усмихва със своята обичайна, приятелска усмивка.

— Ще запазя това, благодаря ти.

Той се затътри към бюрото и сложи ножиците и кичура в едно от чекмеджетата.

— Всичко е наред. Извинявай, ако съм те изплашил. Просто почувствах, че ми се иска да запазя това. Разбирам какво каза. И това е добре. Ти не си готова. Все още не си осъзнала, че ние си принадлежим. Един ден ще стане. — Той започна леко да мърмори и да дъвче брадата си. — Сега бих могъл да свърша някоя работа, така че ако искаш да си вървиш...

Елен бързо тръгна към вратата. Чад беше отворил друго чекмедже и ровеше в него сред някакви листове със съвсем спокойни жестове. Точно, когато тя стигна до вратата, той я погледна и каза:

— Няма ли да направиш „Елис“, няма ли да си промениш мнението?

— Ти затова ли ме доведе тук, за да ми промениш мнението?

— Помислих, че би могло да помогне.

— Не, Чад.

Тя очакваше нови аргументи, подновени молби. Не последваха.

— О, добре, всичко е наред — той изглеждаше незаинтересован.

— Сега ти си ми ядосана. Не е моментът. Това ще продължи, всичко ще продължи...

— Чад аз нямам намерение да променям виждането си по това, сега повече от всякога.

— Така ли? — той се усмихна. — Бог прави филмите, знаеш. Те са изпълнени с образци, точно като моя. Красив танц със заплетени стъпки. Ти не можеш да предскажеш края на моите филми и не можеш да предскажеш бъдещето. Как можеш да знаеш, че няма да си промениш намеренията — след една година, след две, след десет?

Елен го загледа:

— Чад, ти дори не вярваш в бога и аз не вярвам, че ти би чакал десет години, за да направиш „Елис“ с мен...

— О, бих могъл, аз съм много търпелив. Може би не десет. Ще видим — той погледна към часовника си. — Може би няма да работя сега. Може би ще хвана края на „Третият“. Ще се кача горе с тебе.

В момента, в който се озоваха отново в студиото, Чад се настани в един от сивкавите столове. Един от телевизорите блесна и се съживи. Елен прекоси по посока на балконската врата. Чад дори и не я погледна.

Върху екрана току-що започваше продължението, което Чад преди малко ѝ беше разказал. Елен подозрително се запита дали той съвсем умишлено не беше проверил нещата така да съвпадат. Възможно беше, Чад беше способен на всичко. Дали той наистина вярваше в нещата, които беше казал? Тогава, в момента, тя ни най-малко не се беше усъмнила, но сега не беше сигурна. Това, всичко това би могло да бъде само средство от страна на Чад, още един начин да я убеди.

Тя обърна поглед към екрана. Алида Вали точно щеше да започне онази дълга, финална разходка: да излезе от рамката на екрана, да излезе от един човешки живот. Елен почувства, че я обхваща някакво съвсем необикновено усещане за бодрост. Едва дочака да напусне къщата, да напусне Чад.

— Довиждане, Чад — каза тя.

Чад повдигна една от розовите си ръце и вяло ѝ махна, дори не се обърна.

Елен стъпи на балкона, пое дълбоко въздух, погледна към дълбоката като купа долина и града, разстлан в нея и си помисли: „Аз съм свободна. Не съм длъжна да стоя тук. Не съм длъжна да правя филм. Не съм длъжна да се завърна вкъщи при един мъж, за когото никога не трябваше да се омъжвам. Мога да отида където желая и да правя каквото желая.“ Пред нея бъдещето стоеше — отворено и празно, за първи път от пет години. Бързо стигна до основата на стълбището, после още веднъж погледна назад.

Алида Вали вървеше надолу, по пътя за гробището. Джоузеф Котън напразно я очакваше, а Чад, прегърбил се над часовника си, отмерваше времето.

Да излезе извън рамката, да излезе извън нечий живот. Тя спря пред колата, която беше паркирана на върха на дългия и лъкатушен автомобилен път, който водеше до дома на Чад. Колата ѝ беше червен мулинър бентли континентал, тапициран със светлокафява кожа — рядка кола и единствена в Холивуд. Както много други неща, които притежаваше, тя я беше избрала, защото ѝ напомняше за Едуард. Не просто защото сама по себе си беше хубава или защото обичаше да я кара, а защото когато я караше, чувстваше, че Едуард беше по-близо до нея.

Влезе в колата, недоволна от тази си мисъл и засили надолу по пътя. Когато започна да напредва по тесния път, който извиваше надолу по каньона през хълмовете, тя спря. От едната страна на пътя беше паркиран форд. До форда с приготвена камера беше застанал опърпан слаб човек с тясно, лукаво лице, мъжът, която беше правил снимката във „Форест лаун“, мъжът, който през последните няколко месеца най-настойчиво я беше преследвал. Тя чу звука на неговия фотоапарат. Внезапно дръпна ръчната спирачка и слезе. Слабият мъж вече бързаше назад към форда. Елен го настигна и той спря. Беше с една глава по-висока от него. Той косо и нервно я изгледа. Тя повдигна ръка.

— Дай ми фотоапарата.

Той тръгна назад, докато не беше полупритиснат в задната част на форда.

— Не предприемайте нищо. Не искам да причиня никаква неприятност. Това е моята работа, аз...

— Казах, дай ми фотоапарата.

Той още по-здраво се вкопчи в него, гласът му се изтъни и застана.

— Слушайте, само не причинявайте неприятност. Не можете да го направите, няма закон против...

Елен внезапно с изненада се присегна. Силно дръпна фотоапарата от стиснатите му ръце и отстъпи, така че застана на края на пътя. От лявата ѝ страна се намираше отвесен склон, дълбок няколко метра. Мъжът я последва, поколеба се и спря. Елен отвори камерата и извади филма. Тя го разгъна на слънцето и после го хвърли надолу в пропастта. Подаде фотоапарата, обърна се и без да каже друга дума, влезе обратно в бентлитото и засили напред. Слабият мъж продължи да стои там потейки се, и треперейки гледаше след нея.

Тогава тя подкара бързо, безразсъдно, взимайки на скорост завоите по извиващия път. Само на километър и половина от собствения си дом, удари спирачки, колата се захлъзга и спря.

Поседя там, задъхана, на пустия път, под неестествено яркото синьо небе. После, повдигайки ръка, погледна към годежния си пръстен, който все още носеше — знаменития диамант. Свали го, свали и сватбения си пръстен. Подържа ги и двата, за момент те проблеснаха в ръцете ѝ и после, протягайки назад ръка с всичка сила ги запрати надалече. Те блещукайки заподскачаха и изчезнаха от погледа ѝ от високия склон в пропастта.

Без да погледне назад, тя тръгна отново и измина по-бавно останалата част от разстоянието.

Когато стигна до къщата, тя беше тиха. Изтича бързо вътре, викайки Кет, после спря, защото си спомни. Разбира се, Кет днес не беше там, нито Каси. Щяха да се върнат по-късно. Тя спря в средата на хола, усещайки чрез последователността на противоположни емоции внезапна и остра самота. Вълна след вълна на вихрушка се извиваха в тялото ѝ и тъй като тя не искаше да им се подаде, постъпи така, както постъпваше като дете — застана неподвижна, преборвайки се, сурово отпъждайки ги.

Когато беше сигурна, че беше възстановила контрола върху себе си, отиде до вратата на всекидневната. Токчетата на обувките ѝ потропваха и ехтяха върху стария, покрит с плочки под. Завъртя дръжката и бутна вратата, мислейки, че тя и Кет би трябвало да напуснат тази къща и да отидат да живеят някъде другаде: тя сега беше твърде много запълнена с призраци, не само с тези от времето на Ингрид Нилсън, но и с нейни собствени.

В другия край на стаята, гледащ точно в нея, седеше един мъж. Той трябва да беше чул стъпките ѝ, защото изразът му беше заслушан и напрегнат. Беше се навел напред, с ръце, хванати за страничните облегалки на креслото, с лице, повдигнато към вратата. Елен се спря. В другия край на стаята Едуард мълчаливо стана.

Те и двамата стояха неподвижни, загледани един в друг. Шокът беше толкова остър, че Елен не можеше нито да се помръдне, нито да проговори. Тя се вираше в него и тишината ѝ се струваше крещяща, изпълнена с енергия. Едуард повдигна ръка и после я отпусна.

Един висок тъмнокос мъж в черен костюм. Ръката, която беше повдигнал не беше уверена. В яснотата на своя стрес, тя за момент го видя дистанцирано и с голяма точност — някой, когото винаги беше познавала, някой, когото никога не беше срещала преди. Чертите на лицето му тя забеляза така, като че ли ѝ бяха непознати: косата, плоскостите на носа и страните, линията на устните.

Думи, фрази и изречения се движеха из главата ѝ и извън нея, оставяйки празно пространство. Стаята замъгли очертанията си, после остро дойде на фокус и тогава тя изпита абсолютна радост, по-властна от всички думи. От нея думите ѝ замряха и стаята стана още по-тиха. Тя изпита радостта като арка, която свързваше пространството между него и себе си и го докосваше с изненадваща сила. Тя беше властна и непреодолима, тази лудешка и идиотска радост, която изпита, че тя започна да се усмихва, трябваше да се усмихне. Като че ли тя му се отрази по същия начин, защото в същия момент неговите очи блеснаха, и той също ѝ се усмихна.

Той направи крачка напред и спря с отново неподвижно лице. Непосредствеността и сдържаността, желанието да прикрие силното чувство и небрежната освободеност, които беше възприел, когато го правеше — тя видя всички тези качества, които обичаше и ги разпозна веднага.

Лицето на Едуард не беше спокойно, но когато проговори, гласът му беше свършено равен.

— Казвах си, че ти ще пишеш някой ден, или че аз ще взема телефона и ще чуя гласа ти, или ще влезе в стаята и ще те намеря да ме чакаш. Аз си казвах това всеки ден, в продължение на пет години...

— Но аз ти писах, Едуард, аз ти писах! — тя тръгна към него и после спря.

— Зная, че си ми писала. И веднага, щом получих писмото ти, дойдох. Би трябвало да знаеш, че ще го направя. Не би могла да се съмняваш в това — нито за една секунда — той замълча. — Кажи ми, че знаеше това, кажи ми...

— О, аз знаех, аз винаги го знаех — тя повдигна очи към неговите, въпреки че едвам можеше да го види поради внезапно замайване и слепота. — Знаех, но после си помислих...

— Зная всичко относно мислите — каза той и нотка на самоирония се появи в гласа му, съвсем в противоречие с израза на неговите очи. — И те не влизат в сметката, нямат значение — той спря. — Не мислиш ли, че би могла да дойдеш малко по-близо?

Елен се помести.

— Още по-близо?

Тя направи още една стъпка. Те стояха много близко, гледайки един в друг. Времето спря, стаята изчезна, светът изчезна. После той обви ръцете си около нея и я притисна силно към биещото си сърце.

— Знаеше ли, че съм те търсил? Знаеше ли това?

Това беше по-късно, много по-късно, и Едуард, който беше прекарал дългия полет от Париж, обмисляйки всички неща, които би казал и реда им, сега откри, че не можеше да се сети за нито едно от тях. Те летяха в ума му с трескава бързина и после отново изчезваха, и той знаеше, че това, което казваше, всички неща, които се опитваше да й каже излизаха по съвсем погрешен начин. Връщанията, допълнителните мисли може би я объркваха, но сега никак не го беше грижа. В един момент той говореше за миналата седмица, в следващия — за миналата година. Каза й за Мадлен и за Ан Нийл, но все още не й беше казал за снимките на Кет или за подаръците, които беше складирал за деня, когато Елен и неговата дъщеря щяха да се завърнат.

И още не ѝ беше казал за случаите, когато се беше връщал към малката църквичка „Сен Жулиен дьо повр“, или за случая в Сен-Тропе, когато беше седял там на плажа, с поглед към морето, толкова близко до пълно загубване на надеждата, и после беше усетил, че тя се бе завърнала към него. Те седяха един до друг, после той скочи и започна да крачи напред-назад, думите му объркано и страстно се премятаха из устата. После, понеже намери за невъзможно и непоносимо да не бъде близко до нея, отново се върна, седна и взе ръката ѝ.

Елен го гледаше с очи, осветени от щастие. Тя също се опитваше да говори и да обясни — и нейната равносметка не беше по-подредена от неговата. Те и двамата започваха, прекъсваха се, започваха отново и осъзнавайки това в един и същ момент, и двамата се усмихваха. Елен притисна ръце около ушите си.

— О, Едуард, прекалено бързаш. Не мога да мисля. Толкова дълго време измина, и сега го чувствам, като че ли изобщо не е било. Сякаш винаги сме стояли тук...

— В известен смисъл аз винаги съм бил тук...

— Имам усещането, че съм напуснала Лоара вчера — тя въздъхна и се протегна към неговата ръка. — Едуард, аз се измъквах от твоята къща и ми беше противно, че го правя. Искях да се спра, исках да ти напиша бележка, да ти обясня и бях твърде изплашена, за да ти обяснявам...

— Скъпа моя, бих искал да не си чувствала това. Дори и да не беше мое дете, какво мислиш бих направил, ако ми беше казала?

— Не зная — тя поклати глава, — Едуард, не зная. Мислех, че ще престанеш да ме обичаш, вероятно.

— Никога не го помисляй — той я притисна в прегръдките си. — Това не беше възможно тогава и никога няма да бъде — той замълча и внимателно повдигна лицето ѝ към своето. — Ти не си ли знаела, че съм те търсил, тогава?

Очите ѝ се разшириха:

— Ти си ме търсил? Тогава, когато напуснах Лоара? Но...

Като взе ръката ѝ, Едуард ѝ обясни. Разказа ѝ как я беше търсил, как беше пътувал до Рим. Разказа ѝ за разговора с Чад.

Тя спокойно го слушаше, с все по-неподвижно лице. Когато той свърши, червенината нахлу в лицето ѝ и тя скочи на крака.

— Аз мразя Чад — изкрещя тя с внезапна възбуда. — Мразя го, той е самото зло. Никога не ми е казал това. Той се опитва да манипулира хората. Опитва да стъкмява техния собствен живот за самите тях, като че ли те са част от неговите филми...

Тя спря и погледна към Едуард и лицето ѝ стана по-спокойно. Отново се върна при него, седна и хвана ръката му.

— Чад е глупав — каза просто тя. — За всички тези неща, които той ти е казал, не е бил прав. Разбираш ли, Чад е прав за всички дребни неща в живота и греша за всички по-значителни. Накрая, аз разбрах това. Това можеш да видиш и в неговата работа, то е там, във филмите му.

Едуард я изгледа продължително.

— Грешеше ли той по отношение на теб?

— Грешеше. Уверявам те, че грешеше — тя се поколеба. — Помниш ли първата вечер, когато ти ме заведе в Сен-Клод?

— Мисля, че си я спомням, да. — Едуард се усмихна.

— Зная, че бях много искрена. Но спомняш ли си, че ти казах, че бих останала с теб веднага, в момента, в който се срещнахме?

— Спомням си.

— Ами, това винаги си остана вярно — тя се приведе към него. — Ако ме беше намерил в Рим и беше поискал да се върна при теб, ако беше дошъл при мен по всяко време през последните пет години и ме беше повикал — аз щях да дойда. Не бих могла да ти откажа — не и ако знаех, че ти ме желаяш. Това е — тя се поколеба — Едуард, аз се опитах да не те обичам. Направих всички възможно. Опитах се да бъда съпруга на Левис и всичко изглеждаше толкова погрешно, толкова измамно да продължавам да мисля за теб. — Тя поклати тъжно глава. — Бях свикнала да си поставям глупави цели. Казвах си: днес целия ден няма да мисля за Едуард. За два дни...

— И успяваше ли? — попита я внимателно Едуард.

— Не, не успях. Мислех, че го желая, защото виждах, че Левис знаеше и виждах, че това го правеше нещастен. Но, това беше истината: дори когато се опитвах да те изтръгна от мисълта си, както при екзорсизъм, тя не излизаше. Защото аз не исках тя да излезе от мен, не го желаях истински. Исках я да остане в мен. Чувствах, че ако унищожах тази любов, бих унищожила и самата себе си — тя спря и с лек вик се притисна по-силно към ръцете му.

— О, Едуард, защо не дойде при мене? Защо не ми писа, не ми телефонира, или...

— Аз исках да го направя повече от всичко друго в този свят, Елен, уверявам те. Но си мислех... Аз трябва... Знаеш ли, понякога бях толкова сигурен, че ти не можеш да ме забравиш. И тогава си мислех, че ако те оставя свободна, ако постигнеш всички неща, които смяташ, че искаш да постигнеш, тогава, един ден, като свободен избор би се върнала при мен или би ми писала — той замълча. — Така мислех в хубавите дни, когато вярвах.

— А в другото време, какво тогава?

— О, тогава. Бих предпочел да забравя. Имаше толкова много причини — всичко изглеждаше измама. Зная това. Ти беше омъжена за друг и би могла да бъдеш напълно щастлива. Дори веднъж някой, който ви беше видял и двамата ми беше казал, че е така. Не можех да разбера относно Кет — как можа да направиш това? Освен, ако желаше да ми обърнеш гръб, ако за тебе всичко между нас не е било за теб тривиално нещо, забравен от тебе епизод. — Той замълча. — Като че ли не беше ти, а някаква съвсем различна жена. И когато аз бях склонен да се уверя в това, използвайки хиляди аргументи, всичките много чувствителни, много разумни, аз спирах. Защото не можех да го повярвам... Разбирах, че греша. — Той спря. Елен, която беше видяла болка в очите му, бе наклонила глава. Той повдигна лицето ѝ към своето.

— Ти ми телефонираше, нали? — каза нежно той. — Знаех, че си ти. Три позвънявания, после мълчание. Само веднъж не затвори телефона. Чу ли ме, че произнесох твоето име?

— Да.

— А знаеш ли, че веднъж и аз направих същото нещо?

— О, Едуард, знаех. И тогава си внуших да мисля, че съм сбъркала...

— А когато беше в Париж, връщаше ли се там, на мястото, където се срещнахме за първи път?

— Да, веднъж. Почувствах, че си там.

— Аз много пъти усещах, че си там.

Те се погледнаха. Едуард повдигна ръка и внимателно проследи с нея чертите на лицето ѝ. С внезапен, бърз жест Елен му хвана ръката и притисна към нея своите устни.

— През цялото време, целите пет години? — тя се поколеба, после го погледна с пламенност. — Едуард, аз бях такова дете. Помлада, отколкото ти бях казала. Между нас тогава имаше такава пропаст по отношение на жизнения опит — не възрастта, тя няма значение, а опитът. Помисли за всички неща, които ти беше направил, за всичко, което ти представляваше. И аз, аз едва ли знаех коя съм. Тогава нямах смелостта да бъда самата себе си. Разправях лъжи, лъжех те, мъчно ми е като си помисля, колко много лъжех...

— Скъпа моя, аз разбирам причината за всичко това.

— Не, слушай, виж, Едуард, аз сега съм различна. Ти можеш да го разбереш по лицето ми. Виж, имам бръчки. Тук, и тук, и тук.

Тя докосна лицето си с много сериозен израз, и Едуард, който помнеше тези моменти на сериозна и пламенна искреност и който я обичаше заради тях, се наведе напред и нежно целуна бръчките ѝ.

— Аз съм горда с тези бръчки, Едуард, радвам се, че ги имам. Защото повече не съм дете, по-близо съм до теб. Чувствам се по-близо до теб...

Тя млъкна и Едуард взе двете ѝ ръце между своите. Започна да ѝ говори много внимателно:

— След два дни, слушай внимателно, параходът „Франс“ тръгва от Ню Йорк. Аз направих резервация за теб, за мен, за Кет и за Мадлен, а също и за Каси, ако искаш тя да дойде.

— Едуард...

— Направих ги веднага, щом прочетох твоето писмо. Ами, веднага, щом на следващия ден корабната служба беше отворена — той се усмихна. — Ако не желаеш да се върнеш обратно във Франция, ние бихме могли да отидем някъде другаде. Където и да е. Но аз вече няма да живея без теб. Не мога повече да живея без теб. И... — Той замълча. — Ти не можеш да останеш омъжена за Левис.

— Аз никога не съм била омъжена за Левис. Не бих могла — тя погледна настрана. — Едуард...

— Ти няма да спориш. Ще избираш, Елен — той спря, защото спокойствието му го изоставяше. — Ние имаме само този живот и загубихме вече пет години от него.

— Аз вече избрах.

Тя говореше толкова спокойно, с приведена глава, че за миг Едуард не успя да схване думите ѝ. После тя го погледна, и той

прочете потвърждението в очите ѝ.

— Да?

— Да, аз те обичам, Едуард. О, толкова много те обичам...

Тя обви врата му с ръцете си с тази си бърза импулсивност, която той винаги беше харесвал. Едуард се наведе и я целуна.

Едва по-късно, когато умът ѝ беше изпълнен с хиляди неща, поиска да му каже, че внезапно си е спомнила за едно от тях, което беше по-малко приятно за припомняне. Тя се изправи, отвори чекмеджето и извади от там връзка с вестникарски изрезки.

— Бях забравила. Тебе те е нямало, не си ги видял. О, Едуард, искам да знаеш, че ти писах преди всичко това да беше започнало. Но аз не мога да те оставя да взимаш решения, без да си погледнал в тях.

— Дай ми ги.

Той се изправи и протегна ръка. Елен му предаде изрезките. Едуард не ги погледна.

— Аз вече съм ги виждал, някои от тях. Зная точно колко малко съдържат истината. Аз зная кога си ми писала и зная кога това е започнало. Елен, спри с това.

Той се обърна и хвърли изрезките в камината, после се приведе и ги запали с кибрит. Изправи се, обърна се към нея и усмивка започна да се появява на устните му.

— Аз съм съвършено привикнал към скандала. И няма съмнение, че когато ние потеглим заедно с кораба за Ню Йорк, ще предизвикаме още по-голям.

— Едуард...

— Забрави всичко. Нищо от това няма значение. Ето.

Тя се беше приближила към него. Сега той бръкна в джоба си и извади нещо.

— Някога ти си забрави това.

Той отвори ръката си. Върху дланта му лежеше квадратно изрязаният диамантен пръстен, пръстенът, който той някога ѝ беше подарил.

Елен го погледна мълчаливо.

Едуард взе ръката ѝ.

— Сложи си го.

Тя се поколеба за момент, после взе пръстена и го хлъзна на пръста си.

Едуард взе ръката ѝ в своята. Очите им се срещнаха.

— Знаех — каза тя, точно така, както му беше казала някога.

— Ние знаехме — поправи я той.

Елен повдигна ръка и диамантът пречупи светлината. Тя започна да казва нещо, но спря, защото нямаше нужда от думи, спря, заради внезапната и блестяща сигурност в съзнанието си, спря, защото, нетърпелив по отношение на думите, Едуард я беше притиснал към себе си.

По-късно същия ден Едуард видя за първи път своята дъщеря. Малкото момиченце от снимките, чието лице представляваше огледално отражение на неговото собствено. Тя нахълта в стаята, където те седяха, изпълнена с въодушевление от кратката си експедиция този следобед.

Спря се изведнъж, когато видя непознат. Едуард се изправи сериозно и почтително. Извършено беше представянето им. Кет се ръкува, оттегли се в едно кресло, седна спокойно и за известно време не каза нищо. Тя поклати краката си напред-назад, поглеждайки от време на време към майка си, после обръщайки се с внимателен поглед отново към мъжа.

Това припомни на Едуард за Грегоар. Той почувства, че беше преценяван, което го напрегна, и Елен, която също го усети, го гледаше с възхищение — никой друг не би могъл да знае. Той говореше на Кет сериозно, както би говорил на друг възрастен, както някога беше правил с Грегоар. Тя слушаше и му отговаряше в началото колебливо, после все по-спонтанно. Тогава, изведнъж, както често правят децата, тя реши да го приеме. Изправи се и го погледна.

— Виждал ли си градината? Искаш ли да видиш градината? Ще ти я покажа, ако искаш. И тогава, аз ще ти покажа моята стая. Имам френска книга в моята стая. Даде ми я Мадлен.

— Това би ми било много приятно.

Едуард се изправи, той и Елен я последваха. Те до изтощение обходиха цялата градина и последваха Кет по стълбите в нейната стая. Там Едуард седна на малкото легло. Беше му показана френската книга и всички английски книги. Елен застана малко настрана и спокойно ги наблюдаваше — две тъмни глави приведени заедно над страниците.

— Аз зная някои френски думи. — Кет го погледна. — Мадлен ме научи и как да кажа френско „р“, като ръмжене. Понякога мога да го правя.

Тя замълча, гледайки към него:

— Познаваш ли тогава Мадлен, както моята майка?

— Ами, познавам я. Познавам Мадлен от много отдавна. Преди тя да порасне и семейството ѝ.

Това като че ли хареса на Кет. Тя се усмихна, сякаш напълно сигурна, че неговите акредитивни писма бяха редовни.

— И ти във Франция ли живееш през цялото време, когато не пътуваш?

— Аз имам къща в Париж, една в провинцията, близо до мястото, където живееше Мадлен и една край морето — той замълча. — Ако искаш, можеш да дойдеш и да ги видиш.

— Мога ли? — две кръгли, розови петна се появиха по бузките ѝ. — С мама?

— Но, разбира се. И с Мадлен, и с Каси, ако желаш.

В редките случаи, когато Кет беше посещавала Елен по време на външните ѝ снимки или беше пътувала с Елен и Левис на ваканция, тя беше развила страст към самолетите. Сега очите ѝ се разшириха.

— Ще можем ли да летим?

— Ще можем. Или може би, ще пътуваме с кораб, с много голям кораб. Ти ще имаш своя собствена кабина в него — Едуард, който беше нетърпелив да направи своята алтернатива привлекателна, почувства как вдъхновението му намалява, — с кръгли прозорци, наричат ги люкове.

— Има и нарове — каза бързо Елен.

Кет доби трескава червенина.

— Нарове, като тези, които ги има във фургоните? О, да!

— Решено е, тогава. Ще го направим. С моя самолет ще отидем до Ню Йорк и оттам ще вземем кораба.

— Кога? Кога? Утре?

— Вдругиден. — Виждайки в дъщеря си следа от собствената си нетърпеливост, Едуард се усмихна. Той забеляза, че тя не спомена Левис Синклер и че възможността от неговото присъединяване към пътуването изобщо не ѝ дойде на ум. Това увеличи неговия оптимизъм. Когато Кет отиде да спи и Елен заплака, той притисна

ръката ѝ. Всичко ще бъде наред, успокой я той. Всичко ще тръгне добре — внимателно и постепенно. Те имаха време, в края на краищата — толкова много време.

Едуард се върна в къщата на следващата сутрин. Беше представен на Каси. Каси, съвсем ясно, вече знаеше нещо от историята, може би от Елен, може би от Мадлен. Едуард имаше впечатлението, че тя го изследваше и допълваше пряко подробностите за себе си. Развеселен от нейния строг и проучващ поглед, Едуард се опитваше да ѝ обясни какво представлява трансатлантическият кораб „Франс“.

— Където отива Елен и аз отива. Където тя остава и аз оставам. — Каси се изпъна в целия си ръст, като че ли дръзвайки да му се противопостави с подобно изявление. — Щом взимате нея, приемам, че взимате и мен.

Едуард се обяви за много доволен. Той си представи противопоставянето между Жорж и тази пряма жена. Каси от своя страна беше също приятно изненадана и очарована. Тя, обаче все още нямаше намерение да покаже това на Едуард. „Рано е да се каже, рано е да се каже.“

— И никакъв френски — каза тя фиксирайки го с пронизващ поглед. — Не мога да си превъртам езика, никога не съм могла. Твърде съм стара, за да започвам сега. И какво още: вие не ни оставяте никакво време, за да си съберем багажа.

Тя грабна цял наръч от увити зимни дрехи. Несвикнал с домакинство, където жени не на шега се оправяха с пакетиране на багаж, Едуард се оттегли, малко слисан. Той забавляваше Кет с приказки и книги. Тя му показва своите рисунки. После, в следобед, когато изпълнена с протести тя беше набързо отнесена на някъде от Мадлен, той прекара два идилични часа с Елен, която едновременно проявяваше всички признаци на влюбена жена и на жена, която трескаво и разсеяно се опитваше да организира своето заминаване. Едуард изпитваше удоволствие от всичко това. Той се излежаваше в едно кресло, обграден от сандъци и куфари и беше очарован всеки път, когато тя се изчервяваше. Приятно му беше да наблюдава, когато тя не можеше да се реши между една или друга дреха, когато облежната на

токчетата си, въздишаше, като че ли не можеше да се спре на никакво решение.

— Скъпа моя — каза той, лениво спирайки на нея очи, — вземи ги всичките или ги остави, ще ти купя нови. Няма значение...

Очите им се срещнаха. Те се намираха в нейната спалня и известно осъзнаване на появяващото се напрежение беше очевидно между тях.

— Не сега, не сега... — неохотно каза Едуард с устни, заровени в нейните коси. Мигове по-късно напрежението беше забравено, и беше просто приятно да бъдеш мъж, заграден от женственост, от дантели и долни фусты, от ръкавици и шапки, от сериозност в един момент и най-очарователно лекомислие в следващия.

Елен се измори в състояние на екстаз и ужас. Всичко се случваше прекалено бързо и не достатъчно бързо. От една страна тя изпитваше объркващото желание да не върши абсолютно нищо, просто да гледа Едуард, да слуша неговия глас или да докосва ръката му ѝ се струваше достатъчно постижение. Тя отдавна не беше изпитвала такава особена бъркотия на сетивата и подобно усещане на замайващо блаженство. Беше склонна да му се отдава и не беше напълно способна да го контролира. Когато откри, че нещо също така безразсъдно ставаше и с Едуард, очевидно най-добре контролиращият се и рационален мъж, и че тя можеше да предизвиква това негово състояние само с дума или поглед, се улови, че има желание да го предизвиква, че силно го желае. Бързината на неговата реакция и увереността, която тя ѝ вдъхваше беше блазнеща. Тя не отдаваше на пакетирането цялото си внимание, искаше ѝ се да флиртува.

Но все пак, имаше и други, значително по-малко съблазнителни изисквания, които се намесваха след сладострастната замая на ума и сетивата. Тя каза, че не може просто така да замине... Имаше хора, които трябваше да бъдат информирани. В това Едуард не можеше ни най-малко да бъде полезен. И той не виждаше причина да не бъде направено. По това време той се намираше в такова състояние на екзалтация и нетърпение, че му беше трудно да повярва, че личност като Левис Синклер въобще съществуваше. По същия начин пълномощници, адвокати, секретарки, счетоводители — всички те изчезнаха от лицето на земята, и те беше забелязал с особено удоволствие бяха взели със себе си и Тадеус Анджелини.

Борейки се с приятната замая, Елен беше непреклонна:

— Информирай ги тогава... — каза Едуард с весел и господарски жест на ръката. Той се намръщи. — Може би трябва да изляза? — Тази възможност го ужаси. За щастие, тя като че ли ужасяваше също и Елен. Не, каза тя, той трябваше да остане. Тя ще го направи бързо, бързо. И така, тя направи една верига от телефонни разговори, седнала на бюрото в своя кабинет. А Едуард седна послушно в един висок стол срещу нея, натрупа планина от вестникарски изрезки и ги върза, после натрупа други. Затваряше в счетоводни книги и папки свидетелствата за делова дейност на Елен. Вслушваше се в нейния глас, как тя съумяваше да предаде необходимата минимална информация с максимално спокойствие. Наблюдаваше как светлината блестеше в косата ѝ и как пръстите ѝ навиваха и развиваха телефонната жица.

Обаждането на Чад Анджелини беше особено кратко — Анджелини не проявяваше интерес към плановете ѝ. Това някак си изненада Едуард, но неговият разум беше в такова състояние, че не можеше да подложи това на по-нататъшно обмисляне. Само разговорът с Левис продължи по-дълго и причината беше в несъмненото затруднение, с което той възприемаше това, което му казваше Елен. Тя трябваше да му повтори най-простите фрази, и когато накрая върна слушалката, Едуард видя, че беше потресена.

— Беше взел нещо. Някакви хапчета, може би. Не зная — тя направи малък, отчаян жест с ръка, — той всъщност не ме слушаше.

Едуард изтрезня веднага, умът му се изостри. В този момент, когато той признаваше пред себе си за първи път колко силно е ревнувал този мъж, ревността му внезапно изчезна. В крайна сметка Левис Синклер беше обичал Елен и за миг Едуард изпита сродство с него, разбиране, което никога не се бе проявявало преди.

Тогава се почувства и малко засрамен от досегашното си безгрижно щастие. Това му напомни, че трябваше да бъде внимателен: миналото не можеше просто да бъде премахнато, без внимание към неговата заплетеност. Намесен беше брак и въпреки че му причиняваше болка да осъзнае, че този брак имаше своите тайни извивки и своята преданост, в които той не участваше, знаеше, че беше длъжен да го приеме.

Тази вечер те напуснаха Лос Анджелис със самолета на Едуард, така че да бъдат в Ню Йорк навреме за потеглянето на кораба на следващия ден. Едва след като се бяха отделили от земята Едуард осъзна нещо, което го ужаси.

Елен все още не знаеше за това, че той беше замесен с „Партекс“ и със „Сфера“. В бъркотията, щастieto и необходимостта от бързи обяснения — главният факт беше пропуснат.

Едуард седеше съвсем смълчан. Гледаше към Елен, която седеше срещу него. Кет развълнувано гледаше през прозореца, тръпнеща от вълнение, че се намира в самолет, в който нямаше други пътници. Елен ѝ посочваше някои виждащи се отгоре забележителни места. Самолетът започна да се издига и когато стигнаха до линията на облаците, Кет извика от удоволствие.

Едуард се колебаеше. Първият му порив беше да каже на Елен веднага, щом останеха сами. После си спомни за всичко, което тя му беше говорила относно Чад Анджелини, за начина по който той се беше опитал да контролира нейния живот. Спомни си колко много я беше ядосал Анджелини и той почувства известен страх.

Ако ѝ кажеше сега, щеше да изглежда като че ли нарочно беше задържал тази информация, докато те бяха вече тръгнали. Щеше да изглежда на Елен, че той беше постъпил нечестно. Знаеше, че до известна степен Анджелини и тя дължаха техния успех на него. „Сфера“ им беше дала възможностите заради които те иначе щяха да прекарат години в битки на Холивудския пазар. Това бяха възможности, които при други обстоятелства щяха да им бъдат отказани. Защото въпреки своето желание да напусне Лос Анджелис, Елен беше горда от своята работа, горда от своите постижения. Как би гледала тя на тях, ако знаеше истината, и как след това тя би гледала на самия него?

Той беше направил тези неща, защото я обичаше, но Анджелини би могъл да претендира за същото. Едуард погледна към лицето на Елен, наклонено към това на Кет и после погледна настрани.

Той не искайте да я мами, омразна му беше мисълта, че нещо толкова важно трябваше да се запази в тайна, но да ѝ кажеше сега...

Самолетът изравни полека скоростта си. Едуард още веднъж погледна към Елен. Гледаше извивката на страните ѝ, блясъка на

нейните очи, красотата на лицето ѝ и реши.

Той щеше да изпрати телекс на Симон Шер от кораба. Щеше да го инструктира да отслаби и постепенно да спре операциите на „Сфера“ и после да я продаде и да държи неговото име извън всички сделки, както преди. Той нямаше да каже на Елен нито сега, нито в бъдеще за своята връзка с тази компания. Ролята, която беше играл в нейния живот щеше да бъде препратена към миналото.

Елен за миг откъсна поглед от Кет и му се усмихна щастливо.

Едуард отвърна на усмивката ѝ с известно облекчение. Най-накрая, това не е толкова ужасно нещо, каза си той, и освен това, тази беше единствената тайна, която щеше да запази.

Кет си имаше кабина с койка и люк. Каси и Мадлен имаха кабинни по-големи, но подобни, от двете страни на нейната. Кет беше в екстаз. Още преди дори да потеглят, тя беше проучила целия кораб. Видяла беше плувния басейн, кинозалата, библиотеката и балната зала. Беше надзърнала в различните ресторанти и беше разгледала спасителните лодки. Тя стоеше между Едуард и Елен, когато грамадният кораб си проправяше път извън кея. Облегна се на перилата и помахаша с ръка на хората, които бяха толкова нещастни, защото оставаха на брега. Броеше влекачите, загледа се в Статуята на свободата и в очертанията на остров Елис в далечината, когато Елен ѝ го посочи.

— Благодаря ти — каза тя на Едуард. — О, благодаря ти. Това е значително по-хубаво от самолет — тя замълча, после си даде сметка, че може би беше проявила липса на такт и добави: — Дори от твоя самолет, който беше много хубав.

Откри само едно нещо, което не беше в ред. Когато се качи на по-горната палуба, където Едуард и Елен имаха отделни, но свързващи се стаи, тя ужасена огледа стаята на Елен. Тя беше широка и пълна с цветя, беше много красива, но... с легло.

— О, майко. Какъв срам. Ти нямаш койка? — тя погледна към Едуард. — Имаш ли койка, Едуард?

Едуард се усмихна, той и майка ѝ размениха озадачаващ поглед.

— Ами, не, аз също имам легло. Можеш да дойдеш и подскачаш на него, ако искаш. Те и двете са много удобни.

Кет се спря, загледана в пода. Лицето ѝ силно се зачерви. След малко тя каза тихо, с глас на човек, пригответил се да направи върховна саможертва:

— Хващам се на бас, че майка би предпочела да има койка. Ако тя иска, аз ще си сменя мястото с нейното.

Едуард се закашля. Той се обърна настрани и се закашля още повече. Елен се наведе към Кет, и за голямо облекчение на нейната дъщеря каза:

— Скъпа, много мило от твоя страна, но аз наистина тук съм много добре...

— Добре, тогава — безгрижно каза Кет. — Може би ще отида да си поиграя с тези подобни на обръчи неща... Мадлен ще дойде да ми покаже. Аз ще я бия в тази игра, а също и Каси...

Тя бързо напусна, за да не би майка ѝ да промени намерението си.

— Майка ми има легло, не койка — каза тя на Каси и Мадлен, когато те започнаха да играят с нея на ринг. — Също и Едуард. Казах на майка, че може да вземе моята койка, ако предпочита, но тя отказа.

Беше много странно, защото това накара и Каси да започне да кашля. Тя доста се изчерви, като че ли се смееше. Само Мадлен като че с лекота се справи с новината.

— Внимавай, малка моя. Съсредоточи се сега. Тази игра е много трудна, трябва добре да се обучим в нея, преди да сме стигнали във Франция, а имаме само пет дена...

— Може би Едуард ще дойде да играе?

— Може би, но ти не трябва да ги безпокоиш, те биха могли да бъдат много заети...

Кет примирително въздъхна. За нея нямаше значение. Имаше толкова много неща, които можеше да прави, толкова места да изследва. Колко глупави бяха възрастните, да бъдат заети в такова великолепно игрище, като това.

През своята първа нощ сред морето, дълго след вечеря Едуард и Елен се разхождаха по палубата, после застанаха на кърмата на кораба, загледани към водата. Бяха съвсем сами. Зад тях корабът беше в светлини. В салоните хората пиеха, разговаряха и играеха бридж, в

корабната бална зала се танцуваше. Те чуваха музиката над пухтенето на мощните машини.

Беше студено на палубата, а Атлантическият океан беше тъмен и неподвижен, почти без вълни, с изключение на тези, причинявани от корабния килватер. Елен леко потрепери, Едуард я притегли по-близо до себе си. Те постояха известно време в мълчаливо задоволство.

— Ние се намираме между два континента — каза накрая Елен.

Едуард притисна ръката ѝ. И между два живота, помисли той, знаейки, че това искаше да каже тя. Той се обърна и погледна белия ѝ и чист профил, изрязан в тъмнината. Вятърът повдигаше рус кичур от челото ѝ.

— Ще ти липсват ли? — накрая попита той. — Всички тези неща и места, които аз искам да изоставиш след себе си?

— Не — Елен бързо го погледна, — аз вече ги бях изоставила преди ти да поискаш да тръгна с теб. Няма нищо, което да ми липсва. Имам чувството, че се връщам вкъщи — тя се поколеба. — Всичко и всички, които имат най-голямо значение за мен сега са с мен на този кораб. Нищо от останалото няма значение. Аз бях приключила с тях и сега се радвам, че просто ги изоставям.

Едуард я притисна още по-силно до себе си и те останаха там още известно време. После внезапно като наговорени и без да кажат дума, те се обърнаха и тръгнаха бавно към техните кабинни.

Влязоха в кабината на Елен и тя не запали лампата. Щом Едуард затвори вратата и пристъпи напред, тя повдигна към него ръце. Палтото, с което се беше наметнала падна на пода и Едуард усети гладкостта на голите ѝ рамене до врата си. Елен си помисли, че и двамата се бяха малко страхували от този момент. Но сега, когато той беше настъпил, тя почувства само покой и сладостно отпускане. Последните пет години изчезнаха за нея в момента, в който се докосна до него.

След това, те дълго лежаха в прегръдките си. Елен чувстваше като че ли плуваха точно над водата, точно над далечното бучене на машините — спокойно и ведро над океана на задоволството.

Тъй като много рядко напускаха неговата кабина, пътуването им сякаш се състоеше от пет дни на сънуване, пет дни, които заличиха пет години.

— Аз никога не съм те напускала — каза тя една нощ.

— Не би могла да ме напуснеш, не бих могъл да ти го позволя — отговори той.

Когато пристигнаха, Кристиан беше там, за да ги посрещне.

— Вие може да не знаете — каза той на Елен. — Но аз играх твърде значителна роля в тази драма. И имам намерение никога да не позволя на никой от вас двамата да го забрави. Сега, бързайте, колата ви чака — ще дойдете директно в моя апартамент и ще пиете шампанско. Ох, а това е малката Кет.

Той се обърна към Кет, която се вторачи в него с широко отворени очи, обхващайки с поглед леко наклонената му панамена шапка, виненочервената му провиснала папионка и износените му бели фланелени панталони.

Кристиан подаде ръка и раздруса ръчичката на Кет.

— Ние не можем да те наричаме Кет, знаеш ли? Ти все още не си пораснала достатъчно. Аз ще те представя на моята сиамска котка и ще се обръщам към тебе с „котенце“. Сега, хайде ела...

И той ги поведе към митницата, от другата страна на паркинга ги чакаше един черен ролс-ройс.

В последния момент като наговорени и двамата, Едуард и Елен се обърнаха назад. Те погледнаха към кораба и към пасажерите, толкова дребни от тук, все още сновящи по палубата. Спогледаха се и се усмихнаха, тръгвайки след Кристиан.

От борда, от една от по-горните палуби един мъж наблюдаваше движението им с особен интерес. Оттук той имаше много ясна гледка. Наблюдаваше ги как влязоха в сградата на митническия контрол — мъжът, филмовата звезда, детето, другите две жени и мъжът със смешната шапка. Филип дьо Белфор се облегна на перилата, бледото му тежко лице беше безизразно. Той ги наблюдаваше, когато влязоха под навесите и се появиха от другата страна. Следеше ги с поглед, когато се разделиха в две коли, а една пътуваше успоредно с багажа: „Малко се е променил Едуард дьо Шавини — помисли си той. — Той все още пътува така, както живее — със стил.“

Беше му дошло на ум, че Едуард бе могъл да види името му в списъка на пасажерите, би могъл дори да го издири и настоява да знае защо той се връща във Франция. И дьо Белфор изпита много силно

съжаление, че не го беше направил, защото почувства, че би се насладил от конфронтацията. Но по всяка вероятност, той не беше видял името, помисли дьо Белфор с усмивчица, може би той е бил твърде зает, за да изучава внимателно пътническия списък или дори да обръща внимание на онези, които седяха не на много отдалечени маси в трапезарията на първа класа.

Той наблюдаваше как процесията от коли изчезваше в далечината, после слезе по подвижното мостче. Беше му приятно да се завърне във Франция след толкова дълго отсъствие. Прахът се беше слегнал сега и имаше хора, които биха го посрещнали при неговото завръщане, въпреки че, очевидно, той трябваше да бъде внимателен.

Мина бързо през митничарските и имигрантските служби и с известно задоволство видя, че мерцедесът, на който се надяваше, вече го очакваше. Влезе в него и търпеливо изчака да натоварят багажа му. После се наведе напред и даде на шофьора адреса. Приглади гънките на скъпото си палто и със задоволство забеляза удобния мерцедес. През изминалите няколко години съдбата беше благосклонна към него и той беше преуспял.

Те прекараха една седмица в Сен-Клод, няколко седмици край морето в Нормандия и останалата част от лятото в замъка на Лоара. Едуард прелиташе до Париж и после прелиташе обратно — напускащ с неудоволствие нетърпелив да се завърне. В Лоара той научи Кет да язди, с нея и с Елен той яздеше по същите пътища, по които някога беше яздил с Грегوار. Месеците минаваха. Кристиан дойде да поседи при тях, същото направи и Ан Нийл. Беше време на голямо щастие.

Разбира се, вестниците и списанията се занимаваха надълго с тази негова нова връзка, а някъде другаде, другите продължаваха своя живот. Левис Синклер продаде къщата на Ингрид Нилсън върху хълмовете на една рок звезда и се премести в къща в Сан Франциско, близо до кръстовището на „Хайт стрийт“ и „Ешбъри“. Обитаваше я заедно с Бетси, която срещна за първи път на приема, посветен на представянето на „Елис“, и в която той бързо намери заместница на Стефани Сандрели.

През това лято имаше бунтове в района „Уотс“ на Лос Анджелис и Чад Анджелини ги наблюдаваше по единия си ням телевизор,

обръщайки от време на време очи, за да погледне някоя викторина, семейна мелодрама или стар филм, който даваха на другия.

Той правеше нов филм за „Артистс интернешънъл“ и за Джо Стейн, който се намираще в своята начална фаза. За продълженията на „Елис“ той никога повече не спомена на никого.

В малкия град Оринджбърг в Алабама къщата на Калвъртови беше разрушена и багерите на новата строителна компания на Мерв Питърс изкопаха полето на тяхната плантация.

На „Бела виста драйв“ една натежала от килограмите домакиня, която си беше възстановила моминското име, Пришила-Ан Питърс реши, че след като новото имение на баща ѝ бъде построено, тя би могла да се върне в Оринджбърг. Своите следобеди тя прекарваше в четене на списания, обмисляйки бъдещия си декор и пиейки водка, докато децата крещяха по двора. Понякога тя попадеше на статии, посветени на Елен Харт, която изглежда, че пак беше стъпила на краката си според клюкарските колони. Тези теми на информация особено много разваляха нейното настроение. Животът, казваше си тя, е нещо толкова несправедливо — да бъде на нейната възраст и все още да няма друго, освен „сините блусове на малкия град“...

Но тези неща, всички тези неща се случваха някъде другаде. Елен и Едуард научаваха за някои от тях, но те им се струваха част от друга действителност. Понякога, стоейки на прозореца на замъка и гледайки към парка, където нищо не бе променено и не напомняше за двайсети век, Елен имаше усещането, че като че ли никога не беше напускала това място и че всички събития, които бяха станали през последните пет години, се бяха случили на някого другото. Но понякога знаеш, че не беше така. Тя поглеждаше своята стая, поглеждаше мебелировката на Аделин дьо Шавини и нейния портрет, който все още висеше над камината и повече не се чувстваше като самозванка. Знаеше, че сега тя имаше правото да бъде тук и че това място сега я приемаше.

След гроздобера и годишното тържество, което го последва, те се завърнаха в Париж за есента. После, през декември се върнаха обратно в Лоара, за да честват четирийсетия рожден ден на Едуард. Вечеряха сами и изпиха бутилката кларет, която Ксавие дьо Шавини беше

затворил в 1925 година — годината на Едуардовото рождение. Предвоенно вино. Едуард погледна през масата към Елен и се усмихна. Той помисли за онези предвоенни лета от неговото детство и за всички лета, които щяха да дойдат. Когато гледаше към бъдещето той осъзнаваше, че образите, които виждаше не бяха много ясни — просто той и Елен, както бяха сега и отвън виковете и крясъците на децата, които те щяха да имат, и които щяха да играят в градината.

След вечерята те се увиха в палтата си, сложиха ботуши и тръгнаха да се разхождат през парка към заблатените ливади.

Беше студена нощ с ясно небе, където луната се издигаше като тънък сърп. Вървяха между кестеновите дървета и спряха на стръмното парче земя, откъдето се виждаше Лоара. На това място реката беше широка, бреговете ѝ бяха плътно покрити с дървета. Водата беше тиха, леко набраздявана от сребристосиви вълни.

Там те стояха мълчаливо, загледи в реката. Точно до това място той често беше идвал като дете, и беше мечтал да доведе Селестин. Когато беше шестнайсетгодишен и беше замислил това неосъществено бъдеще, точно тук Едуард беше виждал до себе си жената, която обича.

Често беше водил тук Изобел. Преди години беше идвал с Елен, когато за първи път в Лоара той я учеше да язди. Беше идвал на това място сам по много поводи след това в продължение на годините, когато бяха разделени и беше стоял тук, точно на това място, мислейки за нея.

Сега нощта беше тиха, вятърът разклащаше голите клони на кестеновите дървета, после настъпваше тишина. Луната метна светла лента през водата. Той мислеше за миналото и от миналото към него внезапно долетя един образ, и както винаги ставаше, дойде без предупреждение. За миг той видя не реката, а стена от отломки, видя огрения от слънцето площад, където тишината след експлозията беше оглушително силна и праха се уталожваше.

Образът се появи и после изчезна. Елен леко помръдна и отправи лице към него. Едуард се премести по-близо до нея. Образът беше го навестил за последен път и с тази мисъл го завладя и голямо облекчение, голяма надежда. Опитвайки се да придаде форма на убеждението, което макар и неизяснено ожесточено обитаваше

неговото съзнание, той си каза, че този път няма да има повече измами от страна на съдбата, без повече извъртания, болка, тъмнина, пъкъл...

Той взе ръката на Елен и тръгнаха обратно към къщата. На половината на пътя от парка те се смееха, защото беше много студено, смееха се, защото бяха много щастливи и след това започнаха да тичат.

Когато стигнаха до къщата часовникът удари дванайсет.

ЕЛЕН И ЕДУАРД

1967-1975

— Пълно измитане — каза Кристиан. — Свърших с миналото. Взех абсолютно твърдо решение.

Той замълча, гледайки наоколо с почти клоунско изражение на лицето.

— Но сега аз всъщност го огледах от всички страни и това съвсем не изглежда така просто. Едуард, какво мислиш? Да се опитам ли да намеря бутилка вино? Мислиш ли, че пиенето ще ми помогне? — той направи жално лице. — Наляга ме меланхолия.

— Малко вино, определено. После ще се почувстваш по-добре. Не можеш да очакваш, че ще бъде лесно.

— По-добре да опитам в зимника. Може би ще се намери домашно шери в кухнята, въпреки че се съмнявам. Тук горе не би могло да има нищо друго. Мама никога не пипаше тези неща. Баща ми го правеше, разбира се. Два розови джина преди обяда. Едно уиски с вода преди вечерята и едно след нея. Това никога не се променяше. — Кристиан замълча. — Не е ли необикновено? До този момент аз като че ли бях забравил всичко това. Вече десет години откакто той е починал. Защо розов джин, се питам. Той беше военен, не моряк. Колко странно.

— Военен? — Едуард гледаше изненадано.

— Джинът е моряшко питие. Когато слънцето залязва зад хоризонта или може би зад империята, британските военноморски офицери обичат да пият по чашка, и поради някаква си причина, това се предполага, че е джин. Но моят баща никога не е слагал крака си на кораб, когато е можел да го избегне. Той беше кавалерийски офицер, и смяташе, че може точно да бъде определено времето на западането на тази страна от момента, когато в употреба бе въведен танка. Така че, странно е, това е. Сега бих искал да го попитам — той направи опит за вяла усмивка.

— Няма значение, ще отида и ще претършувам зимника, преди да се почувствам по-зле. Почакай тук, ще се върна след миг.

Той отвори вратата на всекидневната и излезе в салона. Едуард чуваше звуците на неговите стъпки, тропаци по каменната настилка на пода, заглъхващи по посока на кухнята. Огледа се наоколо. Къщата изглеждаше неестествено тиха и спокойна. Едуард имаше моментното усещане, че тя като че ли очакваше нещо.

Той стоеше, заслушан в самата дълбина на тишината. „Куайриз менър“ — домът на Кристиановото детство, в близост до границата на Беркшир и Оксфордшир, който гледаше през полята към тревистите хълмове на Беркшир. През последните няколко години Едуард го беше посещавал рядко, обикновено за да помогне на Кристиан с морална поддръжка, когато той идваше да посети своята майка. Но преди двайсет години, когато той и Кристиан бяха в Оксфорд му беше като втори дом. Което значеше, че той трябва да е прекарвал тук и през зимата, знаеше, че го бе правил. И все пак, винаги когато мислеше за тази къща, той си сдаваше сметка, че я свързваше с лятото.

Поради една от странните измами на съзнанието, при които известни периоди от миналото се изтриват, а други се засилват, Едуард видя тази къща и тази градина в спомена си по време на първото избуяване през май и юни. Тогава тя бе окъпана в особена светлина — плътното, прашно злато на късния следобед, в тази част от края на деня, когато вечерта се приближава много бавно и нейното настъпване се измерваше с дължината на сенките отвъд тревистата морава.

Сега беше късна юнска утрин. Слънцето се преместваше към южната фасада на къщата и започваше да навлиза през рамките на прозорците. Нищо не се беше променило през тези двайсет години, къщата беше почти същата, но всъщност тя съвсем малко се беше променила и през последните сто години.

Това беше съвсем английска къща и съвсем английска стая. Сравнена с френска къща, подобна по достойнство, тази беше непринудена, тя не признаваше модата. Избелели от много пране пъстри басми, цветни гирлянди висяха по прозорците и покриваха дълбоките кресла и канапета. Мебелите, повечето от които бяха много хубави, бяха разположени из стаята със застоял въздух, като че ли всеки от тях беше стоял винаги на това място и не би могъл да бъде поставен другаде. Те миришеха на пчелен восък и на сушените розови листа и подправки, които майката на Кристиан приготвяше всяка година, и които бяха поставени в йоркширска купа върху пемброкската

маса до него. Едуард докосна с пръсти сухите петали и миризмата на миналото, на летата отпреди двайсет години го изпълни отново.

По стените висеше тази характерна смесица от картини, която влудяваше Кристиан, при която великолепни семейни портрети от осемнайсети век, безспорни и за Кристиан, стояха редом до асортимент от викториански по стил акварели — избледнели изображения на швейцарски езера и индийски гледки. Повечето от тях бяха рисувани от отдавна починали братовчеди и лели. На Едуард харесваше тяхното съпоставяне, харесваше тази стая, харесваше тази къща.

В камината, както винаги през лятото стоеше желязна кошница, препълнена с шишарки, събирани от градината. До нея под стола, в който винаги седеше майката на Кристиан се намираше килимчето, посветено на поредицата от нейни кучета, кошничката с вълнени и копринени конци за нейните гоблени, една маса, отрупана с броеве на „Фийлд“, списания на Кралското градинско общество, и на върха на купчината — последните книги изпратени за нея, като провинциален член от Лондонската библиотека. Нейните очила — кръгли, с рамки от костенурка, безкомпромисни, както самата нея все още лежах на върху книгите.

Тя беше починала преди три седмици така спокойно, както беше живяла. Едуард погледна към купа с книги. Взе една от върха и видя, че беше доклад на една експедиция на Ърнест Уилсън в Китай за събиране на редки растения. Когато я взе, листче хартия излетя от нея и Едуард видя, че това беше бележка, която Кристиановата майка беше написала за самата себе си, и която гласеше: „Делфиниумите от южния край трябва да се махнат. Те са твърде големи и много фалшиви. Роза туркестаника — в кръглата беседка? Добре е срещу тиса — в кръглата беседка? Добре е срещу тиса — като един палячо.“

Кога тя беше писала това? Едуард внимателно постави бележката настрана, където не можеше да бъде загубена. Замислено намръщен отиде до прозореца и погледна навън, към знаменитата градина. И сега виждаше майката на Кристиан, приведена над малка роза, поспряла да погледа своите великолепни цветни лехи и после как изважда малък бележник и надрасква в него нещо. „Вие сигурно няма да промените местата на растенията?“, беше й казал той веднъж, когато тя беше направила точно това. Тогава той беше на двайсет, а майката на

Кристиан на четирийсет и пет, на петдесет може би. Той благоговееше пред нея.

— Те са свършени — беше добавил той, и майката на Кристиан се беше усмихнала. Тя го беше погледнала с остриите си сини очи, толкова подобни на Кристиановите. Лицето ѝ беше засенчено от стара сламена шапка, която тя винаги слагаше, когато работеше през лятото в градината.

— Едуард, градините никога не са свършени. Ето защо ги обичам.

Сега Едуард стоеше, загледан през моравата към високата тухлена стена, която отделяше тази първа част на градината. Розите, които бяха изкуствено приучени да се прилепват към нея, сега цъфтяха в очевидно естествено изобилие. „Еме Вибер“, „Мадам Исак Периер“, „Селестиал“ с техните леко сиви листа. „Зеферен Дроухин“, „Лейди Хилингдън“, „Глоар дьо Джино“, увяхваха сега, техните красиви бледожълтеникави цветове силно ухаеха на чай. Едуард чу техните имена, изречени с гласа на майката на Кристиан.

Той отвори прозореца и пристъпи на терасата. Преди беше валяло и сега слънцето изсушаваше влагата от тревата, нейният аромат беше много наситен — ароматът на лятото.

За миг Едуард видя моравата, изпълнена с хора. Млади мъже в спортни костюми, играещи крикет, от който Кристиан е жестоко отстранен, група от млади жени в далечината. Той живо чу и видя миналото: удрянето на топката в пръчките за поло, смях при някое преместване. Той погледна настрани, погледна назад — и то беше изчезнало.

Къщата отново беше тиха, градината беше също тиха. Той се обърна към всекидневната стая, точно когато Кристиан отново се появи.

— И така, тук сме.

Кристиан килна своята панамена шапка пред очите и се облегна в пейката, на която беше седнал. Те бяха отвън, на терасата, на полусянка и полуслънце. Бутилката с „Монтраше“ наполовина беше празна. Кристиан я беше потопил в градинарска лейка, в която беше

сложил толкова лед, колкото можеше да достави един по-стар хладилник.

Той запали една от своите цигари „Блек рашън“ и за своя изненада Едуард разбра, че Кристиан беше истински ядосан. Ръката му леко трепереше.

— Това е миналото — каза Кристиан с внезапна ярост. — Беше глупаво от моя страна, но аз някак си не очаквах, че то чак така бързо ще ме върне назад. Мислех, че съм приключил с това място и с всички спомени още преди години. Не мислех, че изобщо ще ми се отрази така срещата с него — той изкриви лице. — „Изгубеното време“, и аз мислех, че то е изгубено. Сега намирам, че не е.

— Миналото никога не е изгубено — каза Едуард меко — то винаги е тук, точно под повърхността. Ти не можеш да се пребориш с него, Кристиан, трябва да се радваш, че то присъства — той замълча. — Ние сме нашето минало, в края на краищата. Всичко, което сме направили и всичко, което ни се е случило — това е, което ние сме.

— Всичко това е много хубаво, че го казваш — Кристиан се присегна и наля на двамата остатъка от виното. — Ти си стигнал до съгласие със своето минало. Ти във всички случаи винаги си бил подобър в това от мен. Винаги си имал способността да използваш миналото, за да формираш бъдещето. Дори, когато бяхме в Оксфорд, дори тогава. Ти искаше да доизградиш делото на своя баща, да направиш крачка напред от тази, която той беше направил, и още една крачка след това. Аз бях ужасно потресен от тази твоя амбиция. Знаех, че ще успееш да го постигнеш, и ти го постигна. Същото беше и с Елен. Ти беше решен, че ще имате общо бъдеще и сега го имате — той въздъхна. — Радвам се за това. Ти си щастлив и Елен е щастлива, а това прави щастлив и мен. Също така — ами това е успокоително. То възвръща вярата на човека в силата на волята. Ето те — автор на своята собствена съдба. О, по дяволите! — той пое голяма глътка вино от своята чаша. — Не съм сигурен, че това ме кара да се чувствам по-добре, може би дори ме кара да съм по-зле.

— Не зная дали да се съглася с теб — Едуард замълча, — понякога мисля като теб, струва ми се, че виждам ясната диаграма на причината и резултата. Тъй като аз направих това, а Елен направи онова... понякога ми се струва, че ние избираме. Друг път... Не съм толкова сигурен. Най-накрая има и толкова много случайности. Ако

моят баща не беше умрял, ако Жан-Пол беше жив, ако Елен беше вървяла в друга посока в деня, когато я срещнах — разбираш ли?

— О, боже! Ти все повече ставаш детерминист и френцузин — Кристиан сви рамене, — но аз не вярвам в нищо от всичко това. — Възприемам изключително жизнерадостно и английско отношение по въпроса. Грешката, скъпи Едуард, не е в нашите звезди, а в самите нас, и всичко това...

— Добре. — Едуард дочуваше вече в гласа на Кристиан приближаващата афектация и преувеличението и знаеше, че те идват, за да прикрият чувството. — Но в такъв случай, нямаш причина да се самоупрекваш. Ти винаги си знаел какво искаш да направиш — по отделно за всяко нещо, както и аз. И ти го направи, при това с голям успех. Искаше да отвориш своя галерия, искаше да представиш в страната си произведения на новото изобразително изкуство, ти искаше...

— Аз исках напълно да скъсам с миналото и с всичко това. — Кристиан размаха ръка в широк жест, който обхвана къщата, градината и земите зад тях. — Това е разликата между нас. Ти винаги си бил близко до своето минало, беше лоялен към нето. Аз не мога да дочакам да го премахна. Кристиан Глендининг — самоизобретеният човек. Нямам нищо общо с Англия, във всички случаи много сериозно опитвах, Едуард. Четях погрешни книги, обличах погрешни дрехи и говорех погрешни неща. Гласувах за погрешна партия, когато въобще си правех труда да гласувам. И разбира се, лягах в леглото с личности от погрешен пол — той замълча. — Знаеш ли, веднъж казах на моята майка, че съм хомосексуалист. Точно произнесох думите. Бях така ужасно разстроен, че никой не си правеше труда да забележи това, въпреки че всички го знаеха отлично, че един ден буквално й го казах. Ние седяхме там, вътре — той поклати пръст в посока на всекидневната. — Мама бродираше, аз казах: — Разбира се, ти знаеш, нали мамо? Аз съм хомосексуалист, „кокона“, педераст, женствен мъж, един от „онези“... И знаеш ли какво ми отговори моята майка?

— Не.

— Тя вдигна глава от ръкоделието си, погледна ме през върха на очилата си и каза: „Добре е Кристиан, ако това те прави щастлив. Но, може би, би било по-добре, да не го казваш пред баща си и разбира се не преди вечеря, във всички случаи.“ Това беше. Не можех да

повярвам. После тя започна да говори за садене на рози в северния край на градината.

Едуард потисна една усмивка.

— Бях толкова ядосан, че излязох. Не можех да го понеса, разбираш ли? Исках всички те да знаят, че бях различен от тях, че не принадлежах към тях — не повече, отколкото Хюго някога беше принадлежал. Но те никога не признаха това, независимо какво аз правех и се приспособявах към нето. Така правят британците, както знаеш. Те се приспособяват и после асимилират. Това е много резултатно. Това е техният начин на обезоръжаване на опозицията и той действа добре. Затова ние никога не сме имали революция и никога няма да имаме. Ако Робеспьер и Дантон бяха англичани, знаеш ли как щяха да свършат? Те щяха да бъдат мирови съдии. Щяха да им бъдат предоставени места в Камарата на лордовете. Щяха да умрат като украса на някоя комисия. Точно като мене. Ти знаеш ли, че сега съм член на някои комисии? Да, не е ли ужасно?

— Вероятно има и лоша предопределеност — каза меко Едуард.

Кристиан му хвърли зъл поглед:

— Вероятно. Не бих казал това, когато бях на двацет. Така или иначе, с всичко това исках да кажа, че те бяха прави, а аз грешах. Едва сега го открих, никога досега не можах да се измъкна от всичко това. Само мислех, че съм се измъкнал. Но то съществуваше — всичко това, очаквайки ме, за да ме утеши посвоему.

Той трагично въздъхна.

— Това ли чувстваш? — напрегнато попита Едуард.

Кристиан повдигна рамене. Когато заговори отново, гласът му не беше толкова театрален:

— Да. Погледни това място. Осемстотин акра обработваема земя, семейна ферма, около десет акра градини. Тази къща, тази несъмнено красива къща, където безобидни, дълбоко консервативни Глендининговци са живели от бог знае кога. Баща ми я е купил от един братовчед в 1919 година и тогава тя е била в пълна бъркотия. Никакви градини не е имало, моята майка създаде всичко това. Аз съм роден тук, сестрите ми са родени тук. А сега то е мое. Нито една от сестрите ми не го иска — те самите притежават огромни свои имения. Така че — какво да правя с него?

— Можеш да живееш тук, когато идваш в този край.

— Да живея в него? Едуард не ставай абсурден. Тук има около петнайсет спални. Това не е къща за ерген. Освен това, аз харесвам начина на живот, който водя сега. Една много приятна малка кутийка в Лондон и малко по-голяма кутийка в Париж, и една съвсем малко по-малка в Ню Йорк. И погледни всичко това! — Той посочи назад към къщата. — Цялата тази мебелировка, всички тези картини. Натрупвания. Какъв е смисълът? Аз нямам на кого да ги дам, за да живее с тях. О, господи. Разболявам се само като мисля за това.

— Добре, ако ти не го искаш и сестрите ти не го искат, би могъл да го продадеш, предполагам.

— Там е проблемът. — Кристиан се наведе напред и запали нова цигара. — Вече мислих по това. Промених намерението си. Сестрите ми могат да вземат каквото искат, а останалото може да отиде във фамилията Сотби или Кристи и ще продам къщата. Това изглеждаше свършено просто, до днес.

— И сега?

— Сега не съм съгласен — Кристиан погледна настрани, — открих, че всъщност не съм съгласен. Постоянно си представям, разбираш ли, що за човек ще я купи. Някой ужасяващ бизнесмен от Ситито, извинявай, Едуард, но някой, който току-що е извършил убийство на пазара. Той ще изкопае градината и ще я превърне в ливада за по-лесно поддържане. Ще разположи някакъв свършено противен яркосин плувен басейн на мястото на розовата градина. Неговата съпруга — о, господи, аз мога точно да си представя жена му. Тя ще напълни кухнята с лъскави секции и после няма кракът ѝ да стъпи там. След това тя ще повика някой като Жислен Белмон-Лаон, за да ѝ придаде вид на английска провинциална къща. — Той погледна Едуард с плачевен израз. — Те ще я унищожат, разбираш ли? Ще унищожат всички неща, които съм харесвал. А на мен не ми е безразлично, ужасно много държа — той замълча. — Знаеш ли, че те всичките са тук, в зимника, моите бащини вина? Намерих ги точно сега, когато слязох долу. Недокоснати от деня, в който той умря. Там е неговият винарски бележник. Педантично попълван — дати, коментари, качества. Той беше доста добър познавач, което е странно, защото беше ужасен английски пуритан по отношение на храната. Любимото му ястие беше рибен пай с градински боб и петмезена торта за десерт. И той много обичаше също и големите, едри сливи. Винаги

настояваше да ги бере сам. О, ад и проклятие, извинявай за това, Едуард.

Сълзи се появиха в очите му. Той раздражено се изправи и се обърна настрана. Едуард също се надигна, но Кристиан ядосано му махна с ръка: Всичко е наред, ще бъда добре след минута. Той се обърна и се загледа в ивицата шубраци. След известно мълчание, Едуард стана.

— Ще отида да направя кафе. Би ли искал малко бренди или нещо подобно? В моята кола има една плоска бутилка с арманяк.

— Това би могло да бъде доста добра идея.

Кристиан не се обърна назад и Едуард спокойно го напусна. Той донесе арманяка от колата си, слезе по занемарения коридор до старомодната кухня и направи кафе.

Между кутиите кафе и чаените кутии с „Ърл грей“, „Лапсанг“ и „Цейлон“ бяха мушнати пакетчета със семена с дати, написани на тях. Върху кухненската маса имаше пазарен списък: един агнешки котлет, един пакет с безквасни овесени питки, четвърт килограм масло, три килограма сирене. Вдовишки пазарен списък. Едуард го погледна и жалост сви сърцето му. Майката на Кристиан бе живяла сама тук в продължение на десет години. Тогава се почувства виновен, спомняйки си колко рядко и двамата бяха идвали да я видят. Дори и сега му беше трудно да си представи какво тази къща е представлявала за нея. Той все още я виждаше такава, каквото беше преди двайсет години — винаги пълна с хора. Представи си я продадена, продадена на търг и променена, и както Кристиан намери отблъскваща идеята нещо толкова обичано и толкова запазено трябва да бъде променено.

За миг той чу гласа на Филип дьо Белфор: „Никога ли не си мислил, Едуард, как, след като ти бъдеш мъртъв, другите ще си разпределят плячката?“

Той занесе кафето и арманяка в градината. Кристиан отново седеше, пушеше нова цигара и изглеждаше по-успокоен.

Едуард му наля чаша бренди и малко кафе. Седна и се колебаеше дали да проговори.

— Сигурен ли си? — каза той накрая. — Съвсем ли си сигурен, че не искаш да живееш тук самия ти? И че никоя от твоите сестри не иска?

— Не, казах ти. Съвсем не. Ние направихме семейно събрание след погребението. Тогава се разбрахме. Заклучи, продай и карай. Ами, почти така. Без чувства.

— Би ли ми позволил да я купя?

— Какво? — Кристиан спря чашата наполовина от устата си.

— Би ли ми позволил да я купя?

Настъпи кратка тишина. Тясното лице на Кристиан се изчерви.

— О, за бога, Едуард. Не трябва да приемаш приятелството чак толкова дълбоко, знаеш ли. Аз нямах намерение...

— Зная, че нямаше. И аз не я искам от приятелство. Ами, не точно.

— Тогава защо ме питаш?

Едуард погледна към масата, и наблюдавайки го подозрително, Кристиан видя, че той прави голямо усилие да запази лицето си спокойно и едва успяваше. Щастието прозираше в него.

— Елен и аз — това е, всички формалности накрая бяха уредени. Разводът ѝ вече е факт, така че ние можем да се оженим. И...

— О, боже мой, боже мой. — Кристиан повдигна глава и издаде най-необикновен боен вик. — Кога? Кога? Дявол да те вземе, Едуард, ти никога не казващ една дума...

— Следващата седмица.

— Следващата седмица? Следващата седмица? Не мога да повярвам. Това е чудесно. Това е абсолютно чудесно...

Кристиан скокна на крака. Той ексцентрично го прекъсна, почти удряйки се в масата, политайки в този момент.

— Къде? Как? Аз ще ви бъда шаферът, надявам се? Ако не съм ви шафер, няма вече да ти проговоря. Обожавам сватбите. Каниш ли се да я правиш лудешки величествена или ще бъде от онези приятно потайните, когато вие просто ще офейкате на някъде и...

— Кристиан — Едуард се опита да прекъсне обърканите му приказки, но той не можеше да се въздържи да не се усмихне, — аз се опитвам да ти направя едно търговско предложение.

— Едно търговско предложение, в момент като този? Ти си луд. Ти си безчовечен. Ти си... какво?

— Ако ти наистина желаш, да продадеш тази къща, аз бих искал твърде много да я купя. Това е всичко.

Кристиан престана да подскача наоколо. Седна и погледна Едуард:

— Но защо? — каза той накрая. — Не разбирам. Има ли някаква връзка между тези две необикновени изявления?

— Да, има. Аз искам да направя на Елен сватбен подарък. И си помислих, ако ти би харесал идеята — Едуард се усмихна, — бих ѝ подарил една английска къща и една английска градина.

— Когато тя е била дете... — те се връщаха с колата в Лондон. Едуард погледна в страничното си огледало, засили своя астън мартин и изпревари три коли и един трактор. Кристиан затвори очи.

— Когато тя е била дете, аз не бих казал на никого другото това, но зная, че Елен малко ти е говорила за това, тя е живяла във фургонен парк в Алабама, спомняш ли си?

— Спомням си, беше ми го описвала веднъж.

— Там тя е живяла със своята майка и майка ѝ често ѝ е говорила за Англия и за къщата, където тя е израснала — той замълча. — Спомняш ли си тази къща, в Дивон?

— Кой би я забравил?

— Нейната майка обичала да говори за тази къща и за градината. Особено за градината. Тя е извикала във въображението си нещо, което Елен никога не е забравила. Един образ на красиво спокойно и съвършено място. Когато Елен е била малка, майка ѝ често я оставяла сама за доста дълго време и знаеш ли какво Елен се е опитвала понякога да прави? Тя правела градина, английска градина. Събирала речни камъчета, диви цветя и бурени, после изравяла земята и ги слагала там, така че майка ѝ като се върнела вкъщи, да си има английска градина. Само че било много топло, често майката закъснявала и когато се връщала, цветята вече били увехнали и мъртви. Тя ми разказа това веднъж и аз никога не съм го забравил.

Той замълча с очи, загледани напред.

— После, когато тя накрая се върнала в Англия при своята леля и видяла онова неприветливо място, преживяла ужасен шок. Тя току-що е била загубила своята майка и своя единствен приятел, дошла в Англия и видяла това място. Дори и сега, на нея ѝ е трудно да говори за това. Разбираш ли, в онзи момент тя със собствените си очи е

видяла точно до каква степен нейната майка е била една фантазьорка. Тя вече го е знаела до известна степен, виждала е как майка ѝ залъгва самата себе си. Но аз мисля, че Елен винаги е мечтала за една съвършена градина. А после разбира, че тя не съществува. Това също е било една заблуда. Тя е била заблуда също така и за Елен, която тя е наследила от своята майка.

— О, господи, това е тъжно. Никога не съм знаел за това. — Кристиан въздъхна. — Нещата, които ние наследяваме.

— Така — Едуард отново погледна в обратното стъкло и виждайки, че пътят е чист отпред и отзад засили, — аз се опитах да помисля. Искях да ѝ подаря нещо специално, нещо, което да има особен смисъл за нея. И когато тази сутрин стоях в твоята къща, помислих за Елен. Това е най-английската къща, която познавам и най-съвършената английска градина — той се усмихна. — И аз ти обещавам, няма да разположим плувен басейн сред розовата градина.

— Там си, тогава! — Кристиан му хвърли лек поглед. — И приемаш ли, че мога да разчитам, че няма да заведеш там Жислен? Не мисля, че би ми харесало да видя как скорпионът поставя щипците си на нея...

— Ти напълно можеш да разчиташ на това. Жислен работеше само в моите представителни салони, никога в къщите ми, и това е така от много години.

— Какво стана с нея? Тя се омъжи за оня Нервал, нали?

— Разбира се, че се омъжи. Тя се разведе с Жан-Жак доста скандално. После се омъжи за Нервал. Но не съм я виждал от няколко години. Имаше някакви проблеми с данъчните власти, мисля, че беше за някаква съмнителна компания на Кеймъновите острови. Така или иначе, тя и Нервал напуснаха Франция, мисля, че те изкопават това, което е останало от Марбела, и то много успешно, надявам се.

— Марбела, добре, добре, добре.

— Елен е срещнала Нервал един-два пъти. Тя купи и продаде къща чрез него. Той доста я забавлява, мисля. Тя каза, че той е бил толкова прозрачен мошеник, просто един негодник. Разбира се, абсолютно безскрупулен.

— Ох, толкова се радвам. — Кристиан се усмихна. — Тогава, на скорпиона е бил поднесен подходящ десерт.

— Фактически чух, че били много щастливи. Вероятно много си подхождат. — Едуард погледна към него. — Само че недей да споменаваш името ѝ пред моята майка. Сега Жислен за нея е много противна и е такава още от времето, когато бяхме в Сен-Тропе онзи път, помниш ли? — той замълча. — Тя счита Жислен за свой враг и мен също така, по всяка вероятност.

Тонът му престана да бъде така делничен и Кристиан го погледна с любопитство.

— Предполагам, че няма да ми кажеш защо.

— Наистина, няма причина. Това е дълга, сложна история. Аз направих нещо, което сметнах, че е в най-добрия интерес на майка ми и тя никога не го забрави, нито ми го прости, това е всичко — той вдигна рамене. — Тя твърде много се промени, Кристиан. Ти едва ли ще я познаеш сега. Облича се съвсем различно. Стана много религиозна...

— Религиозна? Луиз? Не мога да повярвам.

— О, вярно е. — Едуард се усмихна. — Цялата къща благоухае на свещеници. Всеки път, когато отивам там чувам шумно да се развяват католически раса. — Той замълча, и после мислейки за майката на Кристиан, мислейки за Луиз, макар и раздразнена, може би също беше самотна, той добави. — Ти трябва да я видиш, когато следващия път дойдеш в Париж, Кристиан. Тогава ще разбереш какво искам да кажа.

— Не бих могъл да кажа, че ще бъда посрещнат с луда радост. Луиз никога не ме е понасяла.

Кристиан запали цигара, облегна се назад в своята седалка и остави за известно време Едуард да се съсредоточи върху карането. Той обърна глава и се загледа през прозорците. Бързо бяха изминали разстоянието и сега приближаваха покрайнините на Лондон. Тъй като движението ставаше все по-оживено и Едуард беше принуден да намали скоростта, той можеше истински да огледа неговите околности. Полята отстъпваха място на пътищата, на редица след редица от къщи близнаци в комичното Тюдоров стил и неприветливи кръчми. Далече от дясната му страна големи жълти рани разделяха земята, грамадни багери крачеха по нея и я дълбаеха. Те строяха новата автомобилна автострада Лондон — Оксфорд. Когато тя бъде завършена, пътуването, което беше бавно като на костенурка по времето на техните

университетски години, щеше да трае по-малко от час, четирийсет минути, ако кара Едуард. И той си спомни как беше карал по този път със стария си морис майнър, с неговата първа кола от Лондон до „Магдален“ — за по-малко от два часа! Тогава това изглеждаше постижение.

— Господи, как всичко се променя — той се обърна и погледна Едуард. — Ние и двамата прехвърлихме четирийсетте. Знаеш ли, премислих, че ще бъде много противно. А сега, когато ви дойде до главата, намирам, че дори ми доставя удоволствие. Перспективата се променя. Това ми харесва. Хората идват и си отиват. Те плуват в живота ти и после отново излизат. След това чуваш истории за тях, малки парченца информация, както това, че Жислен се е омъжила за Нервал и са се затворили в Марбела — някои отиват нагоре, други слизат надолу. Някои се променят по най-неочакван начин, други остават абсолютно същите. Това е толкова интересно. Като да четеш великолепен роман. У-ха! Питам се какви ще бъдем в следващите двайсет години, когато сме на шейсет.

— Все още ще бъдем приятели — Едуард го погледна с усмивка.

— О, да. — Кристиан му се усмихна в отговор. — Нямам съмнения по този въпрос. Това е едно от най-хубавите неща. И всъщност, аз зная точно какви ще бъдем, сега вече започнах да мисля по това. Ти ще бъдеш с още по-голяма власт и по-изтъкнат, ще участваш в един милион комитети. Ще бъдеш баща на фамилия. Господи, Кет сигурно ще е омъжена, ти тогава ще бъдеш дядо. А аз — аз ще бъда едно застаряващо „анфан терибл“. Хората ще бъдат доста груби с мене и ще казват, че съм дъртак. А после, когато стана на седемдесет, те ще ме открият отново и ще ме превърнат в национален паметник — Сесил Бийтън в средите на галеристите. Това е то — да устискаш, докато станеш на седемдесет. Тогава вече не можеш да сгрешаеш. Ставаш мъдрец и всеки казва, че имаш великолепен стил. После ще продадем мемоарите си на неделните вестници и всички наши приятели ще публикуват своите дневници и писма и ние ще се превърнем в една индустрия, както „Бламсбъри груп“. Едва ще дочакам! Точно тогава миналото наистина започва да си плаща — той хвърли на Едуард предизвикателен поглед. — Така че, надявам се, ти си водиш за всичко дневник. Иначе всички онези академици и

студентите, които се занимават с изследвания ще бъдат ужасно разочаровани. Дневници, писма, бележници...

— Абсолютно никакви. — Едуард съзря малко пространство сред потока на движението, той се насочи нататък и засили. — Мразя нещата от подобен род, както отлично знаеш. Аз дори не пазя снимки.

— Не пазиш, така ли? — Кристиан се намръщи. — Спомням си, когато търсихме Елен, ти дори нямаше нейна снимка, добре, че един от твоите коняри ни донесе. Защо така?

— Наистина не зная. Предпочитам да не документирам миналото си, това е. Предпочитам само да мисля за него. Писма, снимки — не зная, мисля, че те деформират нещата.

— А не се ли изгражда от тях паметта? — Кристиан остро го погледна.

— Може би.

— Най-накрая, всеки различно си спомня миналото. То не е нещо фиксирано. Дори нашият собствен начин, по който го възприемаме се изменя през цялото време.

— Искаш да кажеш, че не е постоянно?

— Господи, не! Моето минало постоянно и внезапно изскача. То се манифестира по най-изненадващи начини.

— Това е защото ти имаш минало с изключително лоша слава.

— О, зная. — Кристиан се усмихна самодоволно. — И ти също, бих могъл да изясня.

— Това, всичко това е свършено — твърдо каза Едуард.

— Не можеш да разчиташ на това, никога не би могъл. Не можеш да разчиташ дори на настоящето. Точно, когато мислиш, че е изключително спокойно и ведро, започва нещо друго да се развива, което е извън твоето ползрение. По улицата, зад ъгъла, в друга страна — ти си свършено щастлив, а междуременно...

— Зная това. Научих този урок в нощта на моя шестнайсети рожден ден. — Едуард отговори доста рязко. После, съжалявайки, защото му доставяше удоволствие, когато Кристиан беше разговорлив, той се обърна с усмивка. — Знаеш ли, че Елен е в Лондон? И Кет. Нощуваме в „Ийтън Скуеър“. Защо не дойдеш да вечеряме?

— Чудесно. Ще ми бъде приятно.

— Ако желаеш утре сутрин можем да отидем и да се срещнем с моите адвокати. Тогава бихме могли да уредим всичко относно къщата,

освен ако не искаш да премислиш.

— Ни най-малко. Ще се радвам да посетя твоите адвокати — Смит-Кемпт, нали? Моят баща ги използваше. Те все още ли са запазили онези чудесни Дикенсови канцеларии?

— О, да.

— И чашата шери, когато се стигне до края на срещата?

— Неизбежно.

— Великолепно. Аз със сигурност ще дойда. Много е приятно да знае човек, че нещо не се променя.

— И нито дума на Елен относно къщата. Обещавах. Искам да бъде изненада.

— Едуард, как бих могъл? — Кристиан изглеждаше засегнат. — Знаеш, че обожавам тайните. Ще бъде мълчалив като гроб.

— Не обещавай невъзможното. Ако би могъл просто да избегнеш своите обичайни малки намеци...

— Намеци? Намеци? Тук си несправедлив към мене, Едуард.

— Така ли? — каза сухо Едуард и се засили към града.

„Една тайна, една изненада“. Елен обичаше изненадите и обичаше да прави подаръци, особено на Едуард. Този подарък, който все още беше тайна, но нямаше да бъде изненада, нейният сватбен подарък за него я изпълваше с огромно вълнение. Тя чувстваше, че сякаш ходи във въздуха. Чувстваше го, въпреки, че доста беше извървяла — по цялата „Бонд стрийт“, където беше правила покупки, през „Оксфорд стрийт“, през тясната и извиваща „Мерилбор лейн“, по „Хай стрийт“, която е успоредна на „Харли стрийт“, където господин Фоксуърт все още поддържаше своите консултантски стаи. После на север край църквата, където Роберт Броуин се беше оженил за Елизабет Берит, и на север по посока на „Сен Джон, с Ууд“, където Ан Нийл сега имаше свое студио, през „Риджънт’с парк“.

Тя можеше да вземе такси навсякъде по своя път, но днес знаеше, че не би издържала да бъде затворена в кола. Искаше ѝ се да върви, чувстваше като че ли плува в щастие. Само след една седмица тя щеше да бъде омъжена за Едуард. Засили крачка, когато стигна до парка, струваше ѝ се, че би предпочела да танцува, а не да върви. Толкова дълго време — две години разправи с адвокати и после с още

адвокати, две години, през които работите вървяха толкова ужасно бавно, не защото Левис се противопоставяше на развода, а защото във всичките тези дни той просто не отговаряше на писмата, и трябваше седмици на неговите адвокати, докато се похвалят, че имат неговия подпис.

Тя спря, после се обърна, правейки малък кръг около пълното с лодки езеро и ярко украсената оркестрова естрада. По това време тя понякога се отчайваше, а Едуард — никога. Беше ѝ тъжно, че това отключване, това измъкване от един брак на миналото трябваше да бъде направено по този сух и официален начин, дори когато и двете страни бяха в съвършено приятелски отношения и споразумението, което трябваше да бъде оформено, защото тя не искаше нищо от Левис, беше честно. Подписи, документи, писма от един адвокат до друг — всичко това ѝ беше толкова омразно.

Тя все още се чувстваше виновна по отношение на Левис, че беше допринесла за неговата деградация, а деградацията ставаше по-остра и по-бързо се развиваше, откакто тя беше напуснала Америка.

Спря на слънце близо до езерото и си спомни за писмата, които Левис ѝ беше писал. Дълги, несвързани, объркани писма в много страници, от които се разбираше, че той едва ли беше наясно кое време от годината беше, още по-малко какво се случваше. Тя също няколко пъти се беше опитвала да говори с него по телефона през първата година на престоя си във Франция, но разговорите бяха невъзможни. Тя като че ли можеше да чуе хапчетата в гласа му — изблици на трескава изповед или в друг случай бавното, объркано опипване на действителността, което очевидно му причиняваше болка.

Тази година тя въобще не беше говорила с него и той не бе отговарял на нейните писма. Сега, когато и да позвънеш, се обаждаше Бетси или някоя от другите, постоянно сменящи ролята си хора, които изглежда стояха в къщата. И те винаги имаха някакво извинение: „Съжалявам, Левис спи.“, „Левис точно сега не е във форма“. Понякога те не си правеха труда дори и това да съобщават, просто се смееха, и казваха: „Левис, кой е той?“.

Това понякога я тревожеше. Веднъж, в отчаяние тя писа на Чад, молейки го да отиде, ако може да посети Левис и да се увери дали той е в ред. Веднъж дори писа на неговата майка. Чад никога не ѝ отговори. Емили Синклер ѝ изпрати кратка, смразяваща бележка:

Семейството на Левис било свършено наясно за неговото състояние. В няколко реда тя съумяваше да внуши две неща, че грижата на Елен съвсем не беше нужна, и че идваше твърде късно. Елен не се опита да пише отново и когато сподели с Едуард своите тревоги, той беше категоричен:

— Скъпа моя, Левис е възрастен, не е дете. Виж, той сега е отговорил на последното писмо на моя адвокат, подписал е документите. Елен, не можеш повече да се тревожиш за това как да подкрепяш Левис.

Той дори ѝ беше показал подписите на Левис върху официалните документи и Елен ги беше погледнала мълчаливо. Беше използвал познатата ѝ с широк писец писалка „Мон Блан“. Подписът, с който се прекратяваше неговия брак беше бързо надраскан и едър, с разлято написани, наклонени отделни букви с преувеличени очертания. Тя си спомняше почерка, спомняше си личността. Можеше да разбере всичките парадокси на Левис, с цялата негова претенциозност и несигурност само в две думи. После си спомни за онези две писма, които той ѝ беше изпратил от Париж, тяхното диво уверение в любов, техният момчешки оптимизъм и ѝ стана много мъчно. Беше обичала Левис, въпреки че той никога не бе могъл да разбере това. И във всички случаи, тя го беше обичала не както трябва, по начин, който той никога не беше могъл да приеме — така, както майка обича своето дете.

Покровителственост. Тя стоеше спокойно загледана към езерото. Няколко двойки и деца гребяха напред-назад на слънце, хора лежаха на пейките, четяха, спяха или просто седяха с лица, повдигнати към слънцето. Едуард беше прав, помисли внезапно тя, той беше прав, но това не беше лесно.

Тя се обърна настрани от оркестровата естрада и водата. Тръгна бързо към северната част на парка. Внезапно и неудържимо нейното настроение се подобри. Тя не можеше да бъде нещастна в ден като този, не можеше, беше невъзможно.

Те щяха да се оженят в Лоара, в малкия провинциален градец на десетина километра от замъка. Това щеше да бъде граждански брак, разбира се, като разведена жена тя нямаше право на алтернатива. Една спокойна, обикновена сватба — това желяеха и двамата. Без суетене, без гласност. Само неколцина приятели. Кристиан щеше да присъства,

разбира се, днес Едуард беше отишъл да го доведе. Също Ан Нийл, Мадлен, която скоро също щеше да се омъжва, Каси, която имаше нова екипировка за случая и с която тя беше прекомерно горда. И Кет, която нищо не разбираше от усложненията, придружаващи тази сватба, Кет, която като че ли беше забравила, че някога беше познавала някого, наричан Левис Синклер, Кет, която вече седемгодишна, обожаваше Едуард и гледаше на този брак като на най-щастливото, най-вълнуващото и най-неизбежното нещо на света.

Елен се усмихна и забърза. Отново на север към зелените улици и спокойното затънтено място на „Сен Джон, с Ууд“. Покрай големите и доста грубовати къщи по „Авеню роуд“, които винаги ѝ напомняха за Холивуд и после в мрежата от малки улички и зелени градини. Люлякът цъфтеше с големи и тежки ваниленобели, надвиснали над паважа цветове. Като мина покрай тях, тя спря, за да ги помирише.

Сега обичаше Лондон, помисли си с внезапна пламенност. Обичаше го, както обичаше Париж и селцата по Лоара, защото тези места свързваше в съзнанието си с Едуард и с любовта помежду им. Те често идваха в Лондон и когато както днес вървеше, постоянно минаваше покрай местата, които я връщаха към спомените. Тук бяха минавали с колата, там веднъж бяха открили малък ресторант. Там веднъж бяха ходили на парти и тогава, много по-късно, улиците бяха пусли и те говорейки бяха вървели ръка в ръка, не в определена посока, а просто оставяйки краката им да ги водят. В толкова много места, в Париж, когато гледаше в Сена — Л'ил дьо ла Сите, в Лоара, близкото пазарище може и, което понякога посещаваха, защото и двамата обичаха пазарищата, тук по склоновете на Примроуз Хил, където веднъж бяха ходили през нощта и бяха спрели на върха, за да гледат оттам града, или дори най-оживените центрове — „Пикадили съркьс“, „Бейсуотър роуд“, специално един ъгъл на „Найтсбридж“ — всички тези места бяха изпълнени с Едуард. Тези места бяха техни места и фактът, че други мъже и жени, други влюбени преди и след тях може да са минавали или да минат по същия начин и да имат същото чувство, само засилваше интензивността на собствените им емоции.

Тя стоеше спокойно точно до люляка. В един миг тяхната любов ѝ се стори огромна, нещо велико, толкова могъща, че беше накарала града да замлъкне. В следващия миг започна да ѝ изглежда малка, но жизнена, част от една продължителна цялост. Влюбените в града. Тя

отново забърза стъпка и почувства дълбок вътрешен покой и задоволство. Почувства, че тя и Едуард сега бяха частица от миналото на Лондон, че бяха частица от духа на това място.

Студиото на Ан Нийл се намиреше в градината на една несиметрично разположени фронтони къща, където според слуховете Едуард VII веднъж заловил Лили Лангри. Отвътре то много приличаше на нейното старо студио в Челси, което тя набързо трябваше да напусне, когато модните вълни строителство заплашваха да го погълнат.

— Пазарчето на моя зарзаватчия сега е превърнато в магазин за дрехи — беше казала тя сърдито. — Те не го наричат магазин за дрехи, нито дори магазин за рокли. Наричат го „бутик“. Не мога да си купя карфиол по цялото протежение на „Кинг роуд“. Премествам се.

Тя се беше преместила и беше взела и своята атмосфера за едно със себе си. Във всекидневната стая на новата къща пак се намираха избелелите килими, пак двете грамадни от червено кадифе кресла, редицата от речни камъни и вазата с птичи пера върху рамката на камината. Сегашното ѝ студио беше все така неподредено, както и предишното.

Елен влезе в него с безпокойство, защото Ан рисуваше портрет на Кет — сватбен подарък. Изненадата. И тя самата трябваше да го види днес за първи път. Когато влезе, рисуването очевидно беше приключило и тя си помисли, че Ан беше доволна, защото беше много нападателна, а също както при Каси, това беше добър признак. Кет седеше, кацнала на единия край на масата и ядеше портокал с пълно безгрижие за безредието, което създаваше около себе си. Сокът течеше по голата ѝ кафява ръка, и Кет я целуна с весела, портокалова уста.

— Това е като да рисувам змиорка — каза Ан с най-грубия си тон. — Подкупвах я, заплашвах я. Нищо не помогна. Не може да се задържи неподвижна повече от пет секунди. Вече никога, при никакви обстоятелства няма да рисувам дете на тази възраст...

Кет направи малка бунтовна физиономия и виждайки я, Ан потисна усмивката си. Тя се обърна към Елен:

— Така или иначе, предполагам, че вече можеш да я погледнеш.

Тя заведе Елен до най-отдалечения от статива край, скръсти ръце и погледна намръщено собственото си произведение. Но Елен не

можеше да бъде заблудена нито от нейния тон, нито от недоволния израз на лицето ѝ. Тя спокойно погледна картината.

На нея Кет седеше в поза, доста подобна на сегашната, кацнала на края на масата, готова да се раздвижи, както винаги. Зад нея през широкия прозорец на студиото се виждаше част от дивата и необработена градина на Ан. Градината беше като Кет: пищна, щедра, непокорна, но също така и красива. Там беше нейната дъщеря — все още малко момиченце, но с неосъзната грация в разположението на крайниците, хваната със стреснат, напрегнат израз на лицето, готова всеки миг да избухне в смях, един много характерен неин израз и в същото време, Елен забеляза сега — и изненадващо зрял.

Тя дълго гледа портрета. Беше дълбоко развълнувана. Обърна се към Ани топло я прегърна.

— О, Ан, хубав е. Ти си ми показала моята дъщеря, но си ми показала също и жената, която тя ще стане...

Ан си позволи една усмивка. Тя погледна към Кет, която сега слушаше оттеглила се в другия край на студиото.

— Надявам се, че е така... — Ан се поколеба. Тя сниши глас. — Аз ѝ го показах, Елен. Тя сега може точно да види приликата си с Едуард. Сама я забеляза и това беше първото нещо, което ѝ направи впечатление. — Ан замълча и стисна ръката на Елен. — Ти трябва да ѝ кажеш — каза тя. — Зная, вие и двамата искате да изчакате подходящия момент. Добре, той ще дойде.

Те останаха да пият чай с Ан, сервиран в старите сини чаши „Спод“, които Елен си спомняше. После, в ранната привечер намериха такси, отвориха всички прозорци и се приготвиха за дългото пътуване до „Ийгън Скуеър“.

— Дали Едуард ще доведе със себе си Кристиан, какво мислиш — попита Кет.

— О, надявам се. На него едва ли му е било много приятно да се върне в неговия стар дом. Предполагам, че ще бъде тъжен и ние трябва да го ободрим.

— Аз ще го одобря. Аз ще му покажа някои от моите трикове с картите. Каси току-що ме научи един нов...

Както винаги, Кет седеше на сгъваемото столче и се олюляваше при подрусването на таксито. Дългите ѝ тънки крака бяха изпънати, косата ѝ както винаги стърчеше на безредни вълни и кичури. Обичайно

толкова оживено, сега лицето ѝ беше добило леко сънлив и отнесен израз.

Елен седеше срещу нея, гледаше я и мислеше за това, което Ан ѝ беше казала. Знаеше, че беше права. Кет сега беше на седем — те нямаше да могат да отлагат още дълго. Опита сега, както често се беше опитвала в миналото да оформи подходящите изречения в ума си, така че да бъдат ясни и разбираеми за детето, така че на Кет да бъдат оставени, колкото е възможно, по-малко съмнения и тревоги. Но самата Елен намираще толкова поводи за съмнение, че накрая, както в миналото, така и сега изреченията не бяха произнесени и тя остана мълчалива.

Прекосяха „Хайд парк“. Кет се облегна на прозореца да погледа хората, играещите деца и кучета. Тя посочи към „Серпентайн“ и към корабите в него и после, когато стигнаха южните врати на парка погледна назад към Елен.

— Знаеш ли, онзи ден ходих да играя с Люси Кавендиш.

— Да, скъпа?

— Ами, тя каза, че нейният татко не е неин татко. Той е неин... — Тя замълча намръщено. — Неин втори баща. Нейният татко е бил женен за нейната майка, но вече не е. Тя се е омъжила за друг и той се е оженил за друга...

— Да? — каза внимателно Елен. Сърцето ѝ започна силно да бие.

— Люси каза, че това е хубаво. Да имаш двама татковци искам да кажа — тя замълча. Бяха на половината на „Екзибишън роуд“. — Левис не беше мой баща, нали? Искам да кажа, мой истински баща?

За първи път през последната година Кет споменаваше името на Левис. Очите ѝ сега стояха взрени в лицето на Елен.

— Не, Кет, не беше. Левис ти беше... беше в известен смисъл повече от твой втори баща, когато бях омъжена за него. Но вече не съм...

— О, зная — Кет говореше съвсем свободно. — Ти ще се омъжваш за Едуард, което е много по-добре — тя се поколеба. — Аз харесвах Левис понякога, но той не беше много често вкъщи — веждата ѝ се повдигна. — Не мисля, че си го спомням много добре, майко. Помня къщата и моята стая със зайчета по сенниците и градината...

Тя се спря, настъпи мълчание. Бяха стигнали „Челси“, завиваха по посока на „Ийтън Скуеър“. Елен се присегна към чантата си, за да извади своето портмонета главата ѝ сега беше пълна с хиляди изречения, всичките разбъркани и смущаващи.

— Аз приличам на Едуард, точно като него съм. Това разбрах, когато погледнах картината на Ан. Не бях го забелязала преди.

Елен се наведе напред.

— Разбира се, че приличаш на Едуард, Кет. Ти си негова дъщеря.

Настъпи кратка тишина. Таксито спря пред тяхната къща. Кет отвори вратата, изскочи навън, после любезно я задържа за Елен. Елен плати на шофьора. Кет се разтича и подскочи.

— Едуард е мой татко? Така ли? Така ли?

— О, скъпа, да. И ние бихме живели с Едуард преди, винаги, още от самото начало, когато ти се роди, но...

Кет не се интересуваше от такива сложни размисли. Тя плесна с ръце.

— Знаех си! Знаех си! О, толкова съм щастлива — тя се спря за миг. — А Каси и Мадлен знаят ли?

— Да, скъпа.

— А Кристиан?

— Да.

— Колко съм глупава. Люси Кавендиш ми каза, че е, и аз казах, че е, но после не бях сигурна. Чувствах се малко объркана.

— Но сега вече не си объркана, нали?

— Сега? — Кет ѝ отправи укорителен поглед. — О, сега не, разбира се. Мисля, че е жалко, че не сме винаги живели с него, но това е било преди толкова много време. И аз съм била много малка — тя повдигна лицето си към Елен. — Сега ние винаги ще живеем с него, нали?

— Разбира се, скъпа, винаги.

— О, толкова се радвам. — Кет отново се разтича и заподскача. — Аз ще му разкажа за всичко това довечера — каза решително тя и затича към къщата.

— А твоята карта беше...

С нежните си ръце Кет се беше хванала за бюрото. Кристиан изтегнат в креслото беше кръстосал дългите си крака, бе сложил ръцете си зад главата и я наблюдаваше изпитателно.

— Кралят на диамантите! Ето го!

С известна ловкост Кет измъкна картата и я задържа изправена. Кристиан беше задължен да я изгледа смаяно.

— Учудващо, съвсем учудващо. Кет, не мога да го повярвам. Това магия ли беше или трик?

— Магия — твърдо каза Кет.

Кристиан поклати глава и пое голяма глътка уиски:

— Ако току-що не го бях видял със собствените си очи, никога нямаше да повярвам. Би ли пак ми го повторила някой път? Ти си магьосница или вещица? Какво друго можеш да правиш? Можеш ли да предсказваш бъдещето?

Кет хвърли поглед към Каси, която важно стоеше до вратата със скръстени ръце и с израз на лицето, който говореше: „В леглото!“

— Още не — тя започна неохотно и послушно да се оттегля към вратата. — Мога да се науча. Мадлен каза, че знае как се прави. А Каси може да гледа по чаени листа в дъното на чашата. Нейната баба ѝ е показвала. Гледаш във формите, които листата образуват, и...

— Каси, ти криеш големи тайни — очите на Кристиан лениво се обърнаха към нея. — Мислил съм, че умееш много работи, но не и че си Сибила...

Кет хвърляше умолителни погледи към Едуард и Елен, които от отдалечения край на стаята наблюдаваха тази сцена. Елен леко наклони глава и лицето на Кет светна. На Кет и на Кристиан Каси хвърли суров поглед.

— Аз много добре мога да виждам в бъдещето — каза отсечено тя — и много добре виждам, когато някой отлага, за да играе. Аз виждам, че сега е седем часа и че някой няма да е в леглото по-рано от осем часа при това положение. И още виждам...

— Не, не можеш да видиш, Каси — каза кротко Кет. — Сега идвам. И тази вечер ще бъда особено бърза...

Тя обиколи всекидневната, за да каже на всички обичайното си „Лека нощ“. Кристиан, който я намираше много забавна, се изправи, целуна ѝ ръка, чукна токове и я боцна в корема. Елен силно я притисна в прегръдките си, а когато Едуард се канеше да я целуне, тя бързо каза:

— Може би Едуард ще дойде горе да ти каже лека нощ, Кет, ако днес си бърза и не се бавиш дълго в банята...

Едуард се усмихна и обеща, а Кет бързо излезе. Елен отиде и седна до Кристиан:

— Сега — каза тя, — разкажи ми всичко, Кристиан. Много ли беше мъчително? Доволен ли беше, че Едуард дойде с теб?

— О, страшно бях доволен. Поради най-различни причини — започна Кристиан.

Едуард му хвърли остър, предупреждаващ поглед, а Кристиан, който обичаше да го дразни, започна да прави внимателна и безобидна преценка на техния ден. Едуард ги наблюдаваше известно време, отиде до широките прозорци и излезе на балкона, който гледаше към градината на площада. След малко той доля чашите им, после по знак на Елен ги напусна, за да каже лека нощ на Кет.

Бавно изкачи стълбите. Може би поради разговорите му с Кристиан и посещението на неговата бащина къща, днес някак си миналото му се струваше много близко. Едва когато във всекидневната стая Кет извади онази карта „Кралят на диамантите! Ето го!“, Едуард едновременно като че ли чу и видя Полин Симонеску: „Първо картите, господин барон, после можете да започнете своето бъдеще!“

Сега беше 1967 година. Той не беше виждал Полин Симонеску от 1959 година, от онзи момент, когато не дълго преди да срещне Елен беше решил да напусне нейната къща в Париж и никога да не се върне там. Тя беше напуснала Париж или поне той така беше чул. Не знаеше дали беше жива или умряла. Не беше помислил за нея в продължение на години, и все пак, тази вечер, когато Кет извади точно тази карта, той я видя съвсем осезателно. За миг като че ли тя беше протегнала и поставила на рамото му своята ръка с рубинения пръстен, и той беше усетил отново онова напрежение, онова усещане за странна сила.

Той спря на първата площадка, където се намираха неговата и на Елен спални, които някога, по време на войната бяха на неговата майка и които сега бяха почти непознаваеми. Тогава си спомни за случаите, когато беше тичал по тези стъпала, беше ги взимал по две наведнъж, бързайки да се озове в сигурността на стаята си. Там на своята карта той нанасяше последните сведения за хода на войната със синьо мастило, а кодираните сведения за Селестин — с червено. Той видя Селестин с нейната червеникавозлатиста коса, събрана на върха на

главата, нейният леко разтворен пенъор. Спомни си я, каквато я беше виждал последната година, когато тя умираше, подкрепяна от възглавници в стаята на частна клиника в „Сен Джон, с Ууд“, където нейните сметки в продължение на години бяха спокойно изплащани от него чрез службите на вечно ефикасните, вечно дискретните „Смит-Кемпт“.

— Бих искала малко шампанско — беше казала тя веднъж. Това беше почти единственото нещо, което беше казала, когато беше дошла в съзнание и после беше изпаднала в безсъзнание отново.

Той спря на втората площадка. Сега беше доволен, че винаги бе продължил да плаща наема на тази къща, радостен, че той и Елен я използваша толкова често. Беше му приятно да усеща миналото толкова близко. Облегна се на парапета и си спомни как долу беше танцувал с Изобел, бавно въртейки се из стаята, докато навиващият се грамофон издаваше дрезгави танцови звуци. Тази вечер къщата беше много тиха. Той за миг се заслуша, като че ли очаквайки да чуе гласа на онази издраскана грамофонна плоча с неговата веселост от времето на войната. Но чуваше само тишината. После, когато се обърна към стаята, в която сега спеше Кет и която някога беше неговата, той съвсем отчетливо чу гласа на Жан-Пол. Чу го да се смее, усещайки тежката му ръка около раменете си: „В такъв танц искат жените да ни водят, а братче?“

Почувства моментно остро съжаление, пронизваща носталгия. Цялата стара, наситена и все по-безнадеждна обич към неговия брат се върна в него и тогава той си спомни Жан-Пол не такъв, какъвто беше в края си, а по време на военните години, по времето, когато Едуард му беше прощавал всичко.

Той леко сви рамене и влезе в стаята на Кет. Тя седеше в леглото с книга пред себе си, въпреки, че нямаше вид да чете.

Едуард ѝ се усмихна и тя отговори на усмивката му. Той изведнъж усети как миналото се измъкна навън от спокойната стая: тя беше на Кет, не вече неговата. Това минало не представляваше реалност за Кет. Както всички деца, и тя живееше с настоящето.

Той спокойно се раздвижи из стаята, поглеждайки към нейните книги и към картините, които тя беше рисувала и с които беше много горда. Погледна през високия малък прозорец. Там отвъд площада веднъж той беше видял черна дупка, останала на мястото на

бомбардираната къща — беше директно попадение. Сега, разбира се там нямаше никаква следа. Гледайки сега нататък, той вече не беше сигурен коя от къщите трябва да е била.

Кет го наблюдаваше очакващо. Той се обърна към нея с извинителна усмивка и седна върху леглото ѝ. Взе малката ѝ ръка и я остави да лежи в неговата.

— Аз днес продължавам да мисля за миналото, извинявай, Кет. Поради някаква причина го чувствам много близко. Някога това беше моята стая.

— Зная, по време на войната, когато сте живели тук.

Тя се поколеба за момент, две яркочервени петна се бяха появили на бузките ѝ.

— Ти тогава познаваше ли майка?

— За бога, не! Аз бях само едно момче на петнайсет-шестнайсет години. — Едуард нежно притисна ръката ѝ.

— Срегнах майка ти много по-късно, години след като войната беше свършила.

— В Лондон ли я срещна?

— Не, в Париж. — Едуард се колебаеше, защото и той като Елен се безпокоеше за Кет и затова доколко тя знаеше и доколко можеше да разбере, той не се спря дотук, както би направил в друг случай, а продължи.

— Срегнах я в Париж, както стоеше пред една църква, която се наричаше „Сен Жулиен льо повр“, и там имаше малък парк, като малко площадче точно до нея. Веднъж те водих там, ти може би не си спомняш...

— Мисля, че си спомням — тя смръщи вежди. — Смяташ ли, че тя беше красива?

— Мисля, че тя беше много красива. — Едуард меко се усмихна. — Аз внезапно се влюбих в нея. Просто, ей така! Лудо влюбване както казват на френски, като гръмотевичен удар...

Кет се изкиска.

— Вярно е, случва се. Никога не бях мислил преди това — той замълча. — Спомням си, че моят баща ми го беше казал. Когато срещнал моята майка, Луиз — това е било много отдавна, в началото на първата, не на втората война. Видял я, когато тя танцувала и се влюбил в нея. Просто, ей така!

— Но, тогава ти не си се оженил за нея. Ще се ожениш за нея сега, вместо...

Кетиният израз стана малко тревожен. Едуард разбираше, че с този си разговор Кет водеше нанякъде и като че ли това я правеше едновременно тревожна и малко изплашена.

— Не, но исках. Обаче се случиха най-различни неща, сложни неща, ще ти ги обясня един ден — той замълча. Кет го гледаше право в лицето. — Важното, което трябва винаги да помниш, е, че ние с твоята майка винаги много сме се обичали един друг. Ние може би извършихме нещата в обратен ред, възрастните го правят понякога, поради много причини. Но сега ние всички сме ги оправили и ето защо с нетърпение очакваме нашата сватба. Ти също я очакваш, нали, Кет?

— О, да! — очите ѝ светнаха. — Много. Каси има нова шапка с перо, а аз имам нова рокля. — Тя замълча. — Аз не трябваше да ти казвам за роклята, защото това е изненада, но тя е синя, като метличина. Аз обичам синьото, това е любимият ви цвят и тази ми рокля е много красива — тя замълча. — Сега зная, че ти си моят истински татко. Мислех, че си, но бях малко объркана, така че днес попитах майка и тя ми каза.

Той усети нейното вълнение и тревога. Малките ѝ пръстчета се свиха и после се отпуснаха в неговата ръка. Сърцето на Едуард се изпълни с обич. Той беше дълбоко трогнат и сълзи напиреха в очите му. Той веднага погледна настрана, опасявайки се, че тя би могла дати изтълкува неправилно, после обратно върна поглед към нея.

— Но разбира се, моя дъщеря, мое дете — той успя да овладее гласа си. — И ние си приличаме малко, как мислиш?

— О, да, това го разбрах, когато... — Кет изведнъж тайнствено се пресече. — Забелязах го — добави тя и внезапно стана строго делова. — И така, аз трябваше да реша, мислих за това, трябва да измисля как да те наричам. Мога все така да те наричам Едуард или татко, или тати. Ти кое харесваш? — Тя настойчиво го погледна.

— Смятам, че всички са добри, всичките. Ти дори можеш да ги сменяш. Когато съм строг мога да бъда „татко“ и „тати“, когато съм снизходителен, и...

— Ти никога не си строг! — Кет се засмя.

— Това е, защото никога не си била истински непослушна. Само почакай. Аз мога да бъда наистина много строг. Мога да бъда доста

ужасяващ. Виж.

Едуард придаде на лицето си възможния най-студен и заплашителен вид, който за момента успя.

На Кет той не направи впечатление. Тя отново се засмя. Ръката ѝ стисна още по-здраво неговата.

— Харесвам те — просто каза тя.

— За щастие — Едуард тържествено гледаше към нея, — аз също те харесвам. Харесвах те още от деня, в който беше родена.

— Наистина?

— О, да. Веднъж някой ми каза... — Едуард погледна настрана. — Някои казват, че повече предпочитат да бъдат харесвани, отколкото обичани. Ти какво мислиш?

Кет се намръщи. Тя сериозно се замисли по въпроса.

— И двете — каза накрая.

— Това е добре. Защото аз много те харесвам и много те обичам. И също така съм много горд с тебе. — Той се приведе и я целуна. Кет силно го прегърна с ръце около врата и постави шумна, влажна целувка някъде около носа му.

— А сега, ти трябва да легнеш и веднага да заспиш. И няма да четеш, след като е загасена светлината, обещавах?

— Обещавам.

Тя се сгуши по-надолу в завивките, обърна се на една страна, сложи ръка под бузката си и затвори очи. Едуард загаси малката лампа до главата ѝ и спокойно тръгна към вратата. Там той остана за миг, гледайки я. Нейните очи блеснаха, отваряйки се още веднъж и после се затвориха. Тя леко въздъхна, дишането ѝ стана по-леко и ритмично. Едуард я погледа още малко. Щастие бушуваше в сърцето му. После, виждайки как с леснината на дете тя почти беше заспала, той напусна стаята, оставяйки вратата както тя обичаше — леко открената.

Когато влезе във всекидневната стая, Елен казваше:

— Така че, какво би направил, Кристиан? Сигурно би било твърде тежко за теб да я продадеш?

И Кристиан лоялно казваше:

— О, господи, не зная. Разрешението на въпроса все някак ще дойде, надявам се.

Те прекъснаха, когато Едуард влезе.

По лицето на Едуард Елен веднага разбра, че Кет му беше говорила за това. Тя скочи и отиде при него. Едуард я прегърна с една ръка и за миг доближи глава до нейната. Това беше много кратък жест, но колкото и кратък да беше, гледайки ги от страна, Кристиан можа да го разбере — израз на интимност, а също и на обич, толкова силна, че като че ли се усети физическото ѝ присъствие в стаята. Той беше изключен, осъзна това, но нямаше нищо против. Щастието е заразително, помисли си. Той виждаше как то променя лицето на Елен и Едуард, чувстваше, че то променяше и самите тях.

Каквото беше се случило беше обяснено и Кристиан беше много доволен:

— А, добре, тогава — каза той провлечено, както когато искаше да скрие прекалено възнение. — Това е великолепно. Чувствам се почти чичо. И се усещам много благ, а при това, ние още не сме вечеряли. Елен беше казала, че имате съмга, която аз особено много обичам, и ягоди, които ме правят страшно лаком, и после, ние всички можем да седнем и да си приказваме. Наистина, този е един великолепен ден, запомнящ се поради редица причини...

Едуард му хвърли предупредителен поглед и Кристиан се усмихна с известен блясък в очите. Той вдигна чаша:

— Трябва да вдигнем тост. Аз зная един стар, Оксфордски, Едуард, спомняш ли си? „Шампанско и залози, и ужасяващият спектакъл на залеза, падащ над моравите на Христовата църква след празника. Гонг!“

Той стана, вдигна чашата малко по-високо и я размаха така наоколо, че уискито заплашително се наклони.

— Едуард, Елен, щастливи дни...

Бракът им беше сключен на 26 юни. На този ден, петък, Левис Синклер седеше сам в стаята, в която живееше с Бетси, най-горе, в мансардния етаж на висока сграда близо до кръстовището между Хейт и „Ешбъри“. От външната си страна това беше една типична къща, като че ли направена от медени бисквитки, с фронтони и капандури, със специално резбовани застъпващи се дъски по едната стена. Отвътре съвсем не изглеждаше, че си в Сан Франциско. По-скоро като че ли наподобяваше индийска обстановка, си представяше Левис,

въпреки, че той никога не бе ходил в тази страна, или турска или просто никаква. Това като че ли беше стая извън пространството и времето.

Левис лежеше на пода върху килим, върху килимена черга. Зад него имаше купчина от възглавници, избродирани в крещящи цветове и украсени с парчета от огледалца. От тази, разположена високо над уличното движение стая, през малкото ѝ прозорче той можеше да вижда само небето. Шумът беше притъпяван още и от килимите и драпериите, които изцяло покриваха стените. Над вратата Бетси в оранжево беше написала думите „Мири Любов“. Левис погледна към думите: през дюшемето на стаята, под пластове черги и килими той чуваше гласове: гласа на Бетси, гласа на Кей, гласа на шамана.

Понякога мислеше, че чува също и гласа на Елен, но знаеше, че това беше халюцинация. Елен не беше в стаята под него, тя беше в миналото. Той се намръщи и нейният глас изчезна. Погледна надолу, облегнат на коленете му имаше календар.

Беше минало твърде много време, откак Левис не беше употребявал или използвал подобно нещо. Той мислеше, че това бе денят, когато Елен се омъжваше за Едуард дьо Шавини, но не беше напълно сигурен. От скоро беше започнало да му се струва, че времето имаше свой собствени ритми. Отдавна беше знаел, че времето не протича по установения ред, както изглежда на другите хора им се струваше. Дори, когато живееше с Елен, той намираше, че това е така. Но сега то не се облягаше просто само на себе си, а както беше обичайно лъкатушеше, така че той не беше съвсем сигурен дали беше казал или направил нещо или по-скоро си го беше въобразил. Сега времето имаше свой собствен живот и то взе Левис със себе си, понесе го като перо от вятъра. Понякога го блъскаше напред, понякога бързаше назад, понякога две, три или четири очевидно отделни неща сякаш ставаха едновременно и той виждаше сега, че бариерите от години помежду им изобщо ги нямаше.

Взираше се в календара. Очевидно, датите съществуваха. Те притежаваха известен вид реалност и той чувстваше, че би му било приятно да бъде сигурен дали беше днес, когато Елен се омъжваше, или следващата седмица или миналата година.

Левис се втрещваше в малките номерирани квадратчета. Те го караха да си спомня за онези ужасни математически задачи, пред които

беше изправян в училище. През ваканциите баща му обикновено ги минаваше заедно с него, опитвайки да се показва търпелив: „Левис, би ли се съсредоточил? Сега, нека да предположим, че на пет мъже им трябват три часа, за да изорат едно поле от три акра. Това значи, че ако седем мъже изорат същото поле...“

Затвори очи. Остави календара да падне на пода. Днес, миналата седмица, следващата година. Всичко това беше безсмислено. Понякога, когато затваряше очи, той се усещаше безтегловен, плаващ. Почувства тора сега, като че ли тялото му се надигна от пода и грациозно се понесе над възглавниците, килимите и над малките съдове, съдържащи есенции, над лампите „Тифани“, случайно и приятно сблъсквайки се с тавана, като тапа, носена от вълна.

Както плаваше, той би желал Бетси да беше си дошла. Размисли върху възможността той да слезе долу при нея, но пътят до вратата изглеждаше много дълъг и освен това, Бетси нямаше да е сама. Тя никога не беше сама. Тази къща беше прекалено пълна, помисли си Левис. Тя беше прекалено пълна с хора, които идваха и си отиваха, и той не беше сигурен, кои от тях бяха реални. Беше ли майка му тук, например? Мислеше, че може би беше идвала, защото веднъж, лежейки тук, плавайки тук, му беше замирисало не на пръчка китайски тамян, а на лаванда. А Стефани — беше ли тя идвала? Мислеше, че може би също беше идвала, защото беше видял кожа на палто до нейната бяла кожа и диамантите, като звезди между бедрата ѝ. Но това не би могла да бъде Стефани, разбира се, това трябва да беше Елен. Когато Стефани дойде, тя беше облечена в рокля, прилична на риба опашка с пайети, подобно на люспи с цвета на дъгата, така тя приличаше на морска сирена.

Бетси дойде, в това той беше сигурен. Той се полюляваше под тавана и мислеше за Бетси, чието тяло беше тънко и крехко, чийто китки той можеше лесно да прихване между пръста и палеца си. Бетси го покриваше с тази дълга и тежка завеса от кестеняви коси, обвиваше краката си около неговия кръст и във върховния момент малките ѝ ръце барабанияха по гърдите му. Той чуваше сега тези звуци, подобни на дъждовни капки върху листа и после камбанния звън на нейните гривни, които дрънчаха в ушите му като далечни звънчета.

Сега или вчера, или миналата година, или утре. Кога той за последен път чу тези звънчета. Отново не беше сигурен. Отвори очи и

пак ги затвори. Таванът започваше да става мек и това му донесе облекчение. Сънуваше. В неговия сън Чад дойде да го види и седна долу с кръстосани крака със своя черен костюм и кимаше като един Буда, точно както той винаги беше имал навика да прави.

В неговия сън Чад задаваше на Левис само глупави въпроси. Всички те се отнасяха за едно минало, което той не си даваше сметка, че е много, много далечно. Искаше да знае за „Сфера“ и за „Партекс петрокемикълс“ и за хората, наричани Дру Джонсън и Симон Шер. По-специално искаше да знае кой беше взел решение за „Сфера“, кой както той се изрази е дал тона.

— Аз само се срещам с хората на „Сфера“, никога не съм се интересувал от всичко това — беше продължавал да отговаря той.

— Но, ти беше Левис, ти често се срещаше със „Сфера“. Ти виждаше Дру Джонсън в Париж. Пътувал си с неговия самолет, ти сам ми каза, Левис.

В неговия сън Левис се беше взирал в Чад. Имената, които той беше споменавал му бяха познати. Левис мислеше, че може би ги е чел в някакъв разказ или ги е чувал, използвани в някакъв филм. Той не отговаряше на Чад, защото разбира се знаеше, че това е сън, така че нямаше причина. Чад като че ли не разбираше това. Той беше станал и разтърсил Левис и силно го бе оципал по ръката.

— Левис, ще ме чуеш ли? Срещнах някога едно момиче, няма значение кое. Работила е като секретарка на Симон Шер. Сега работи за „Фокс“. Тя ми разказа нещо интересно, Левис. Наистина интересно. Всички решения, финансирането за нашите филми ние мислехме, че го прави „Сфера“, нали, че Шер казваше последното окей. Ама тя каза, че не било така. Каза, че той никога не правел нито една крачка, докато по-напред не се допитвал...

В съня му на това място Чад беше спрял, беше свалил очилата си, беше духал в тях и беше ги трил в ръкава си, а Левис беше казал:

— Чад, тя каза, че ще ни представи на Фелини. Тя каза така.

Чад се беше вгледал в него. Устата му беше станала малка и твърда.

— Можеш ли да ме чуеш, Левис? Може ли поне една-единствена дума да проникне до тебе?

Тогавя Левис беше започнал да се смее. Изглеждаше му смешно, че Чад, който знаеше всичко, който беше винаги толкова уверен, не си

даваше сметка, че това беше само сън, и че в действителност нищо от това въобще не се случваше. Веднъж започнал да се смее, той не можеше да спре. Но това беше не по причина на Чад, а беше поради хапчето, което му беше дала Бетси. Донесъл го беше новият продавач на бонбончета. Тези хапчета ти причиняваха силна болка в корема, като че ли си си разтегнал мускула на футболен мач, а после те караха да се смееш.

В съня този смях беше ядосал много Чад. Той беше станал и казал:

— Господи, Левис, ти си болен, ти миришеш и си в драматично състояние. Не се учудвам, че Елен те е напуснала — той беше коленичил и приближил лицето си. — Тя никога не те желаше, аз също никога не съм те желал. Ти имаше пари, това е всичко, Левис. Пари. Даваш ли си сметка?

Тогава Левис беше престанал да се смее и беше започнал да плаче. Чад като че ли беше доволен от това и не след дълго си беше отишъл.

Левис отвори очи. Гледаше как буквите „Мир и любов“ ставаха ту много големи, ту много малки, ярки после мъгляви, докато се увери, че сънят беше свършил. Той често имаше този сън, но краят му беше различен. Понякога той стоеше тук плаващ и плачещ, понякога ставаше и тичаше подир Чад, и Чад го изчакваше. После слизаха долу на улицата заедно ръка в ръка и Левис знаеше, че Чад не беше казал нито едно от тези неща и те отново бяха приятели.

— Ще отидем да видим „Седмия печат“, Левис, това е голям филм. Аз съм го гледал трийсет и пет пъти...

Левис седна. Внезапно се почувства изключително нервен, а ръцете му трепереха. Трябваше да знае, помисли си. Трябваше да узнае за Чад и дали това наистина е било сън. Трябваше да знае датата, трябваше да я научи сега.

Той се надигна на краката си и ги принуди да вървят — единия пред другия, през стаята, извън вратата, надолу по стълбите. Той се пребори с вратата и когато я отвори, воплите на музиката го удариха така силно, че се олюля.

Ударът на тъпаните, ниското скимтене на китарата. Той огледа стаята наоколо, очаквайки да види Елен, защото съвсем ясно беше чул още от стълбата нейния глас. Но Елен не беше там, само Бетси, и Кей и

шаманът. Шаманът беше черен, над два метра висок, с остригана, лъскаща глава. Шаманът танцуваше.

— Чад — каза Левис, каза го много ясно, така че да няма грешка. — Чад беше ли току-що тук? Говорих ли аз с него?

— Това е Левис. Какво си мислите, той може да ходи.

Кей го гледаше от пода, където лежеше. Бетси, която седеше до нея, се изправи и дойде при него — облак от коси с цвят на кленови листа през есента.

— Левис? Как си? — тя погледна нагоре към него. — Това беше преди три седмици, Левис. Казах ти и преди, спомняш ли си? Три седмици, може би четири. Той не стоя дълго.

Шаманът спря за малко своя танц, и каза:

— Анджелини, Анджелини... — после започна пак замайващо да се върти много грациозно в кръг, повтаряйки името монотонно като зов към някакво божество.

Левис го наблюдаваше. Ханшовете на шамана се поклащаха, той вдигна ръце над главата си и записва с тях кръгове и спирали. Бетси дърпаше Левис за ръката, опитваше се да го накара да седне.

— Аз не искам да седна — каза Левис, останал прав. — Искам да наблюдавам балета.

— Балета! Господи!

Кей се изправи. Тя приближи и застана така, че да препречва гледката пред очите на Левис. После коленичи и приближи много лицето си до Левис. Твърде много. Левис примигна насреща ѝ. Нейните очи изглеждаха малки, червени, ожесточени и изпълнени с омраза. Той сякаш усещаше тази омраза, тя беше остра, миришеше на нещо сладко и го плашеше. Той не можеше да разбере защо Кей се държи така. Не можеше да разбере, защо Бетси я остави да живее тук, защо не я махне.

— Аз имам нещо за теб, Левис. Нещо специално. Запазила съм го.

Тя носеше джинси, тя винаги носеше джинси. Мъжки джинси и мъжка блуза и беше също с подстригана като мъж коса. Сега тя сложи ръка в джоба на джинсите си и издърпа от там парче хартия. В хартията имаше нещо малко, кръгло и бяло. Левис го погледна.

— Кей, не му давай този боклук, не сега. — Бетси бързо приближи, а Кей се присегна и сложи ръка около кръста.

— Защо не? Добре е. Той ще го хареса. Иска го. Искаш го, нали, Левис? Ти обичаш красиви неща, знаей, че ги обичаш. Красиви коли, красиви къщи, красиви дрехи и красиви момичета. Вземи това Левис и ти просто няма да повярваш колко красив е животът. Искаш ли слънцето и луната да играят с Левис? Ще ги имаш — точно тук, в дланта на ръката си. О, Левис, ти ще видиш луната толкова близко, че няма да повярваш...

— Кей...

— Всичко е окей, Бетси. Това е окей. — Тя се наведе и целуна Бетси в устата. Левис гледаше. Той чувстваше нещо и помисли, че това е гняв, но беше толкова далече, толкова заробен... Той все още го търсеше слепешката, когато Кей отново се обърна към него.

— Хайде, сега Леви — тя тананикаше с много сладък глас, — отвори широко уста. Добро момче. Сега, глътни го, Левис. Това е. Надолу по червената алейка...

Левис преглътна и Кей започна да се смее.

След това тя го остави, затова Левис беше доволен, че беше направил каквото тя беше поискала. Тя се върна и легна върху възглавниците, Бетси отиде и легна до нея. Те пушеха, шаманът танцуваше, музиката свиреше. Левис наблюдаваше лекото вълнообразно движение на неговите мускули откъм голия му гръб. Наблюдаваше Кей, която галеше Бетси по косата, тя беше мила с Бетси. Левис затвори очи.

Той погледна в чернотата и гледаше как времето започна да танцува. Там беше детското конче-люлка, което той беше имал като дете — с буйна грива и с черни и бели петна по бедрата. Имаше голяма тълпа на състезанията Харвард — Йейл, нейните аплодисменти приличаха на бръмченето на милиони мухи, като музиката на морето в морска раковина. Там беше баща му, а вратите на къщата в „Бейкър Хил“ стояха като преграда пред него. Той леко почука по тях и звукът им се смеси със звука на гривните на Бетси. Там беше майка му и миризмата на лаванда, и тя се наведе над него, за да го целуне за лека нощ. Там беше Елен, люлеейки го в ръцете си, докато зад нея беше таблото с разписанието на полетите и неговите цифри замайващо се въртяха. Те се завъртяха бавно в началото, постепенно все по-бързо, толкова бързо, че Левис отвори очи.

Това, което той тогава видя беше толкова красиво, че изкрещя от учудване. Толкова бяха пищни цветовете във въздуха, че можеше да ги помирише, във форми толкова неустановени и спокойни, че можеше да ги чуе, музиката толкова синя, че я усещаше с езика си. Вселена от светлина, място сред небесата.

Той повдигна ръка и бавно я проправи пред лицето си. Видя пръстите и дланта, ставите и китката. В структурата на кожата и под нея видя тънките като капиляри вени, пълни с кръв. Погледна в реката на артерията и в сладкото, сигурно пулсиране на своето сърце. Там имаше устройство от тънка материя. — Той видя и разбра красивия механизъм на мускулите и нервите. Наведе глава, за да гледа по-отблизо и видя бога.

Толкова близко, в самия себе си. Не някъде далече или невестествен, а там, вътре в тъканта, в мускула, в костта. Бога във всяка частица, във всеки ген. Един бог тук, в свивката на неговите пръсти. Левис повдигна очи от ръката си и там, в ослепителната яркост на стаята звездите се движеха, а планетите танцуваха.

Левис чу солта на своите падащи сълзи. Той видя думите, които каза. Видя ги да се извиват от устата му и меко да образуват спирали из стаята. Една къдрица от думи, спираловиден орнамент, деликатен като че ли съставен от пеперуди. Те отскачаха и проблясваха на фона на бюрото, червеното, сапфиреното и зеленото. Те се докосваха и разцъфваха до чернотата на косата на Кей и до лунния полумесец в нейните затворени очи. Те свиреха на флейта до белия врат на Бетси и приглаждаха дългата извивка на голия ѝ гръб. Сенки и долини, въздух морав като пушек от дърва и шаманът, който правеше магия, издигайки се и падайки, ритмично като брадва — вътре в тялото на Бетси и извън него, слонова кост и абанос. Една жена и един мъж: бог във всеки проблясващ пристъп. Левис наблюдаваше със замряло сърце: никога не беше виждал нищо по красиво от това.

— Елен.

Той докосна думата и усети, че тя тананика.

— Елен — каза той. — Елен, Елен.

И тогава, излизайки от спокойствието на цветовете, Кей се размота и каза:

— Бетси, той те наблюдава. Левис те гледа как се ебеш.

Думите достигнаха до него като силно и злокобно съскане. Целият покой и оцветеност на стаята се разчупи и изкриви. Левис се взираше във вселената и видя, че тя се огъна и деформира, заплува като милиони частици. Въздухът стана сив, изпълнен с отломки.

Той се изправи и каза:

— Не разбирам. Вие не можете да видите.

Никой не проговори, като че ли никой не беше го чул, макар той да мислеше, че е изкрещял силно думите си сред отломките.

Знаеше, че трябва да се помести. Той сънуваше своето отиване до вратата, сънуваше го отново и отново, така че четирите стъпки станаха четирийсет. Сънуваше стълбите и вратата на своята таванска стая. Сънуваше, че я заключва и оставя отломките отвън. Сънуваше звука на отломките, които чукаха отвън.

Той стоеше, съвсем замлъкнал в покоя на стаята и остави бог да се върне при него. Когато усети неговия дъх и пулса му, се успокои и тъмнината на стаята започна отново да проблясва. Той се придвижи до прозореца и погледна навън към досегаемите звезди, към луната, която можеше да откъсне като портокал. Замисли се за летенето.

Той знаеше, че може да лети. Беше летял веднъж, някъде, долу, в окото на бурята, където въздухът леко го въртеше. Изглеждаше му важно да знае кога и къде, и той се изкачи на вътрешната подпрозоречна дъска. Споменът му се яви като видение.

Застанал на върха на звездите, гледайки надолу към балната зала. Тогава това беше започнало. Отвън „Бъркли Скуеър“ проблясваше в сняг и дърветата бяха сребристо заскрежени. Но вътре къщата беше топла и уханна. Той видя въртящи се мъже и жени, видя вихрушка от рокли. В студения нощен въздух високо над улиците на Сан Франциско се появи един съвсем неясен в началото, после все по-силен звук. Музика, сладка музика, звука, който издават звездите и планетите, когато танцуват валс. Съвършен миг: съвършена любов. Той чу жената да го вика с глас, подобен на звездна светлина. Неговата майка. Неговата съпруга. Бледа като лунно сияние, тъмна като нощта, с очи като диаманти го викаше.

— Идвам — извика Левис.

Той застана за миг неподвижен. От другата страна на вратата чукаха отломките. Когато се гмурна в мрака и полетя надолу, въздухът пееше.

След сватбата си Елен и Едуард заминаха заедно за три седмици. Те отидоха в Истанбул и отседнаха в „Айли“, някогашна лятна резиденция на византийски благородник, която Ксавие дьо Шавини беше купил през двайсетте години. Тя се намираше на източния турски бряг и гледаше към водите на Босфора.

Къщата, непроменена от началото на века и рядко посещавана, беше прохладна и спокойна. От широкото, с месингови перила легло с неговия бял балдахин Едуард и Елен можеха да гледат навън през високия отсрещен прозорец към водата, която се полюляваше само на няколко метра по-долу. От външната си страна прозорците имаха деликатна мрежа от железни решетки. Тя беше моделирана в преплитащи се фигури, и когато слънцето се преместваше да осветява тази страна на къщата, те оставяха по пода на стаята филигранна игра от сенчести извивки. Подът беше покрит с многоцветен турски килим.

Зад прозореца светлина танцуваше върху водата, и те и двамата се чувстваха все повече очаровани от безкрайното ѝ движение и пречупване. Неохотно напускаха тази стая или отделянето си един от друг. Закусваха там със силно кафе, хляб и конфитюр от рози. Наблюдаваха корабите, които пътуваха напред-назад между двата бряга, между Западния свят и Изтока. Отвъд водата виждаха как сред мъглявина от светлини град Истанбул проблясваше с куполите и минаретата на своите дворци и джамии. Понякога и вечеряха в стаята, седяха спокойно заедно след това, гледайки изгрева на луната, наблюдавайки шарките, които тя хвърляше върху водата.

Тяхното второ дете беше заченато в тази стая, заченато в една нощ, когато малко думи бяха казани, замечтано — Елен понякога после чувстваше — от сенките и от среброто, от докосванията, които бяха толкова бавни и ритмични, като движението на водата.

Те и двамата знаеха, че беше започнат нов живот: със силно преплетени тела, те имаха пълното усещане за неговото зачеване. Едуард се повдигна малко и я погледна в очите. Елен почувства, че се движи в дълбините на неговия поглед: тя повдигна ръце, покрити като с гривни от сребърна светлина и обви с тях врата му. Топлината на кожата му, нейната влага ѝ доставяха наслада.

Бяла светлина в ума ѝ. Време извън времето. Тя притисна устни към косите му, произнесе името му и други неща с внезапно трескаво желание, сякаш думите можеха да задържат този миг, да го спрат. После престанала говори: думите бяха толкова безсилни.

Едуард взе ръката ѝ и я притисна към своите устни. Той я държеше и те лежаха спокойно двамата, заслушани в поклащането на водата и на вълните, които нахлуваха от Хелеспонт.

На следващия ден отлетяха обратно от Истанбул със самолета на Едуард. Елен забеляза известно вълнение у Едуард, което разбираше, че той с усилие се сдържа и което много я озадачаваше. Тя беше още повече озадачена, когато видя плана на техния полет, и откри, че летяха не към Париж, а към „Хийтроу“.

— Но ние към Лондон ли летим? Но, Едуард, аз мислех...

— Не Лондон. Край Лондон само минаваме, чакай и гледай...

Тя не можа да го убеди да каже нещо повече.

На „Хийтроу“ черният ролс-ройс фантом ги очакваше и все още Едуард не можеше да бъде убеден да обясни.

Елен усещаше леко разочарование, но успя да го прикрие. Тя чакаше с нетърпение да види Кет, Каси и Мадлен. Нетърпеливо искаше да заведе Едуард в неговия кабинет и да му покаже портрета на Кет, който тя беше запазила в тайна точно за този момент. Но това щеше да почака, каза си тя. Погледна към Едуард. Лицето му беше уравновесено и спокойно и не издаваше нищо. Тя погледна към пътните означения: като че ли пътуваха по посока на Оксфорд и когато отминаха крайните очертания на Лондонските покрайнини, тя откри, че потиснатото вълнение на Едуард беше завладяващо. Забрави за Париж, и ставаше все повече и повече заинтригувана.

След известно време се отклониха от главния път за Оксфорд по един по-малък и после по един още по-малък. Започнаха да се изкачват. Беше късен следобед и когато хълмовете по линиите на веригата от възвишения се откриха пред тях, Елен неволно възкликна от удоволствие.

— О, Едуард, толкова е красиво. Къде ме водиш?

— Чакай и гледай — вбесяващо отговаряше той.

Пет минути по-късно пристигнаха пред малка къщичка и пред две железни порти между каменни пиластри. Влязоха и тръгнаха по дълъг извиващ път, очертан от едната страна с високи букови дървета и с пасбищни ливади от другата. После пътят направи завой и пред тях застана „Куайриз менър“ с градините си и продълговатата дървена къща с двукатни прозорци и стръмен покрив. Елен погледна от къщата към градината и извика от удоволствие. Като че ли нейното възклицание беше условен знак, защото шофьорът спря колата, Едуард отвори вратата и ѝ помогна да излезе.

Той постави пръст върху нейните устни и после взимайки ръката ѝ, я поведе по чакълестата пътека и през градините. Те бяха празни и тихи, огласяни само от птичи песни. Преминаха под арка от подрязан тис, по една пътека, която водеше край малка осмоъгълна лятна къщичка и се насочваше към централната кръгла беседка, ухаеща в спокойния хладен въздух на рози и на бели царствени линии. Там те спряха и погледнаха назад към къщата. И там Едуард ѝ обясни.

— За теб е — завърши мило той. — А също и за твоята майка, която аз никога не съм познавал, и за майката на Кристиан, която би те харесала, и която би искала да те познава — той замълча. — Ами, за всичко това ще има кой да се грижи, може би. Заради Кет и заради всички други деца, които се надявам, че ще имаме — гласът му секна и като видя израза на лицето ѝ, я притегли по-близо до себе си, докато я успокои.

Елен взе ръцете му, затвори очи и позволи на миналото да се върне отново: детето в Алабама, жената тук. Едуард осмисли живота ѝ, объркано помисли тя и после, когато в поток от думи се опита да му обясни това, знаеше, че Едуард я разбра.

Той повдигна лицето ѝ към своето и погледна в очите ѝ с все по-спокоен, но наситен поглед:

— Това да те обичам и да бъда с теб придава смисъл на всеки момент от всеки ден — каза той. — И винаги ще бъде така, Елен. Ела сега в къщата.

Те тръгнаха бавно през моравата и точно когато на Елен съвсем импулсивно ѝ се поиска да каже, че би искала и Кет сега да бъде там, вратата внезапно се отвори и Кет неспособна да издържа на напрежението изтича да ги поздрави. След нея Каси, Мадлен и

Кристиан също излязоха от прикритието си, така че моравата, тиха и празна преди момент, внезапно и бързо се оживи.

— Шампанско, шампанско — развика се Кристиан.

Кет задърпа Едуард за ръката:

— Има изненада за теб, има изненада също и за теб, татко, ела веднага, ела веднага...

И тя затегли Едуард към всекидневната стая, където внимателно и умело закачен от Кристиан, стоеше портретът на Кет, направен от Ан Нийл, и очакваше неговата преценка.

Едуард дълго гледа в него, прегърнал с една ръка Кет с другата Елен. Кет нетърпеливо поглеждаше към него, наблюдавайки смесените чувства в израза на лицето му — изненада, удоволствие, гордост, после мекота, която се превърна почти в тъга.

Елен също наблюдавайки това, го разбра. Но Кет беше твърде млада. Тя задърпа Едуард за ръкава.

— Харесваш ли го, татко, харесваш ли го?

— Много, много ми харесва. Прави ме щастлив.

— Но ти не изглеждаш щастлив, татко, изглеждаш тъжен.

Едуард се наведе и я взе на ръце:

— Това е, защото съм по-възрастен от теб, Кет. Когато големите са особено щастлив, те понякога се чувстват в същото време и малко тъжни. Ще разбереш това, когато пораснеш — той се поколеба и погледна Елен.

— Ние мислим, че времето минава, Кет — каза бързо Елен. — Това е всичко.

Кет погледна от единия към другия. Едуард я целуна. Когато тя напълно се увери, че те харесваха картината, бързо и нетърпеливо се освободи от неговата прегръдка. Възрастните, помисли си, могат да усложняват и най-простите неща. Тя се готвеше да изхвърчи навън, отново да изтича, когато нещо в тишината на стаята и разменените погледи между майка ѝ и баща ѝ я накара да се спре. Тук имаше някаква мистерия, мистерия на възрастните. За секунда тя почувства, че се докосва до нея и това я накара да потръпне, почувства я като докосване на сянка след слънце по кожата си. Тя с несигурност се помести от крак на крак и погледна към тях.

— Така ли, както аз се чувствам понякога? В края на един хубав ден? Когато ми е било толкова хубаво, че не ми се иска той да свърши,

не ми се иска да вървя да спя?

Едуард се усмихна:

— Да, нещо подобно.

Лицето на Кет се проясни:

— Е, тогава всичко е наред. Когато съм така, зная, че е глупаво от моя страна, защото и утре ще бъде също хубаво...

Тя им се усмихна безгрижно, нетърпелива да разведри и двамата и когато видя, че е успяла, се усмихна доволна. Изтича навън в градината, където Кристиан ѝ позволи да помага при отварянето на шампанското. Той много тържествено наля в нейната чаша. Това беше първото шампанско, което тя опитваше. Винаги след това Кет с особена точност си спомняше тази вечер и си казваше, че причината беше в изненадата или поради шампанското, а може би и защото пийки го, тя се беше почувствала пораснала. Но всъщност знаеше, че не е така. Причината се криеше в начина, по който нейните родители се бяха погледнали един друг в тихата стая.

— Защо възрастните са малко тъжни, когато са най-щастливи, Кристиан? — каза по-късно тя, когато беше останала в градинката сама и сенките бяха започнал и да се удължават.

На Кристиан винаги можеше да се разчита, че ще ѝ даде отговор, той го направи. Леко се намръщи, поглеждайки към розите, които растяха опрени по стените, но Кет не знаеше, че той не можеше да погледне, без да види и чуе майка си сред тях.

— Защото те знаят, че и най-хубавите неща, дори наистина чудесните никога не траят дълго — каза спокойно той. — Това е всичко, Котенце.

— А защо? Защото не траят дълго? — Кет ожесточено се обърна към него.

— О, може би, защото остаряваме, предполагам. Хората умират, Кет. Ето защо.

Той стана и излезе със странна рязкост.

Кет, която беше привикнала с внезапните промени в настроенията му, го гледаше как си отива. После спокойно седна, прегърна колене и се загледа към градината.

Опита да разшифрова това, което той ѝ беше казал. Опита се да мисли за смъртта, но тя никога не беше виждала умрял човек, нито

дори умряло животно. Това беше нещо, излязло от книгите и нереално за нея. „Смърт“, произнесе тихо тя, заслушвайки се в думата „смърт“.

Прелетя сова. Кет продължи да седи неподвижно, наблюдавайки как бледият ѝ силует разсече моравата с бавно, дълбоко загребване на крилето. Изпод храсталака на оградата изпищя малко животинче, совата продължи своя полет над полята и се скри. Кет стоеше неподвижна, дишайки спокойно. Наблюдаваше неясната луна, която клоните на дърветата в началото скриваха, а после показваха изцяло. Тя се почувства спокойна, тиха и потайна, сякаш беше невидима, и това ѝ харесваше. Задържа чувството в себе си. После майка ѝ я повика от къщата и тя разбра, че беше се захладило.

Скочи и бързо затича към топлината и светлината. Прегърна силно майка си, баща си, Кристиан, всички, с известна трескавост, която тя самата не разбираше и те ѝ казаха, че тази вечер, само веднъж, ѝ разрешаваха да остане и вечеря с тях. И това беше толкова чудесно, толкова безпрецедентно и вълнуващо, че докато траеше, тя забрави какво ѝ беше казал Кристиан, забрави какво беше чувствала, когато седеше в градината.

Това чувство се върна към нея, когато отиде да спи в спокойната, непозната стая. Чуваше гласовете долу. Чуваше подигравателния крясък на совата. Почувства като че ли беше на ръба на някакво огромно откритие, което я вълнуваше, но и от което малко се страхуваше. Опита се да размотае тази мисъл, това чувство, заплетено някъде в съзнанието ѝ. Но беше уморена, и мисълта остана неразнищена. Тя заспа.

За същото чувство тя си спомни седмица по-късно, когато се върнаха в Париж. Беше в стаята на Едуард и Елен, когато Елен отвори писмото.

Видя, че майка ѝ пребледня и странно изпъшка. Видя как Едуард бързо се приближи към нея и взе писмото от ръцете ѝ. Тогава разбра, че нещо се беше случило, нещо, което някак си беше свързано без тя да знае какво можеше да бъде то, докато много по-късно Едуард влезе в нейната стая и спокойно, внимателно ѝ обясни, че Девис Синклер бе починал при нещастен случай.

Тя извика тогава, защото беше разтърсена и внезапно изплашена. Едуард я държеше в прегръдката си и ѝ говореше и я успокояваше, докато сълзите ѝ спряха. И Кет силно се притисна към него. Тя не беше

сигурна защо плаче и след това, много по-късно, когато Едуард я остави, се почувства виновна. Опита се да мисли за Левис, опита се да си го спомни, но спомените ѝ бяха замъглени и неточни. Длъжна съм да си го спомням по-добре, каза си.

После отново заплака ожесточено и горчиво. Но в сърцето си знаеше, че не плаче за Левис — не точно за него. Малко за него, защото беше ужасно вече да не си жив, но също така за майка си и баща си и за погледа, който си бяха разменили, също за Кристиан, но също и за себе си, седяща сама в градината и наблюдаваща отлитащата сова.

— Това е моя грешка — каза Елен на Едуард същата вечер с внезапна, горчива напрегнатост. Тя грабна писмото на Емили Синклер и после го остави. Червенина заля лицето ѝ, и след малко се оттегли. Тя стоеше с бляскащи от възмущение очи.

— Едуард, аз му причиних това. Аз го започнах. Аз го накарах да се ожени за мен. Аз го направих нещастен. Знаех, че не е редно и въпреки това го направих.

— Това не е истина. — Едуард я хвана за ръцете. — Нищо не е така просто, Елен, нищо.

Елен го погледна и после обърна глава настрана.

— Нищо — каза отново Едуард. Той внезапно почувства изключително гневна и страстна убеденост. — Хиляди фактори — каза остро той, — хиляди нещастни случаи са допринесли за случай като този. Случайността е прибавила своето. Ти не можеш просто да наложиш едно обяснение и да кажеш: това беше по причина на онова и само на онова. Да се самообвиняваш, е безполезно — той замълча и лицето му доби твърд израз. — Това е също така и егоистично. Зная това, защото съм го правил...

Лицето на Елен застина. Едуард разбра, че някои от думите му най-накрая бяха стигнали до нея.

— Вярваш ли в това? — каза тя по-спокойно.

— Да. Вярвам.

Тогава той не каза нищо повече и остави Елен да плаче. Знаеше, че нейната мъка нямаше да бъде като тази на Кет. Кет беше дете и не можеше да скърби задълго. Този процес бе много по-труден за Елен и

по-продължителен. Той търпеливо чакаше, успокоявайки я, когато се нуждаеше да бъде успокоявана, изслушвайки я, когато се нуждаеше да бъде изслушана и оставайки спокоен, когато ѝ трябваше покой. Измъчваше го това, че човек като нея, способен толкова много да се раздава, трябваше да мисли, че е играл деструктивна роля, и че за случилото се тя упрекваше винаги себе си и никога Левис.

Надяваше се, че времето ще промени това ѝ виждане. Изпитваше съчувствие към Левис Синклер и същевременно мислеше, че не беше редно той да изтъква самоунищожителната тенденция у Левис, която винаги беше съществувала. Елен трябваше сама да стигне най-накрая до това заключение.

Месец след като се бяха върнали от Истанбул, нейната бременност беше потвърдена и когато Едуард видя щастливия израз, с който тя му го съобщи, разбра, че тя ще превъзмогне това, и че мъката, свързана с миналото тя изживяваше по свой начин и със свой ритъм. Наблюдаваше я тревожно, наблюдаваше как нейното мълчание става все по-кратко, наблюдаваше появата у нея на непотуσιμο задоволство, и се радваше.

— Човек не може вечно да скърби — бе отбелязала Луиз веднъж, когато те бяха отишли да я посетят. Тя бе въздъхнала и беше притиснала ръка към сърцето си. Разбира се, тя нямаше предвид Елен, и Елен не би могла да проникне в черупката на Луизиния егоизъм. Беше имала предвид себе си, почти връщайки се назад към един от любимите си рефрени.

Едуард, който никога не можеше да я чуе да казва това, без точно да си припомни колко кратко беше жален неговия баща, бе погледнал нетърпеливо настрана. Елен беше срещнала очите му.

— Зная — бе казала кратко тя.

Имаше миг на неизразено разбиране между тях, който Луиз бе усетила, и това я беше раздразнило. Тя бе оправила полите на роклята си в бледо лавандулов цвят и бе променила темата. Едуард бе изпитал внезапно нетърпение да си тръгне. В последно време атмосферата в къщата на неговата майка, с нейната спокойна, затлачена религиозност, бе задушшаваща. Сега Луиз предпочиташе сенниците на прозорците ѝ да стоят винаги полуспуснати. Тя стоеше на бледа светлина и почукваше с пръсти по разпятieto, което носеше постоянно около врата си. През последните две-три години тя вече не обличаше

любимите си шикарни дрехи на висшата мода, а широки и скромни роби, в убити, полутраурни цветове: гълъбовосиво, размазано синьо, понякога и дълбоко черно, когато искаше да се подчертае в новия си облик.

Сега тя се посвещаваше на благотворителна дейност. Постоянната ѝ компания бяха или свещеници или други вдовици, потънали в безупречен траур, които разговарях с нея за общите си добри дела. Веднъж по време на една от кратките си рутинни визити Едуард се беше натъкнал на подобно събиране. Луиз седеше там, заслушана в разговора за гладуващите сираци на Африка и очите ѝ светеха с недвусмислен гняв и злост. Новата ѝ роля беше дошла да замени старата, това беше всичко. Това беше Луизиният начин да признае, че уви, тя повече не можеше да очарова и привлича любовници.

Нейното лицемерие и раздражителност възпламеняваха яростта му повече от всякога. Той не можеше да влезе в нейната къща, без да изпитва нетърпението по-скоро да я напусне и усещайки това, Луиз го гледеше със студена, добре премерена неприязън, рискувайки понякога, ако Елен отсъстваше, и открит упрек.

— Какъв срам — ядосано каза той по повод на този конкретен случай, след като накрая те бяха напуснали и той хвана Елен заръка, — моята майка никога в своя живот не е скърбила за никого, освен за себе си.

— О, предполагам, че го е правила по свой начин — каза Елен. Тя спря внезапно, застана съвсем неподвижно и после импулсивно се обърна към него: — Във всички случаи, това, което тя каза беше истина. Правилно или не, но аз се чувствам щастлива, Едуард. Не мога да преодоля това. Ето, пипни тук.

Тя взе ръката му и я притисна към наедрелия си корем. Всичко около тях — хора се движеха и коли боботеха из квартала — но Едуард не осъзнаваше — присъствието им. Под ръката си той за първи път усети движението на своето дете, едно бавно, колебливо, въртеливо и тупкащо движение.

Елен се намръщи и после се засмя. Едуард я обгърна в ръцете си и забравяйки Париж зад себе си, я целуна.

— Момче е — каза щастливо Елен. — Едуард, зная, че е момче, почти съм сигурна.

Тя беше права. Беше момче. То се роди през април 1968 година и го нарекоха Люсиен. Годината на неговото рождение беше размирна, забележителна с убийства, нахлувания и бунтове, които разкъсаха Париж на части, разделиха семейства и поколения и причиниха у Луиз дьо Шавини, според собственото ѝ виждане, не само душевна агония, но също така и твърде голямо неудобство.

— В Америка, може би — каза горчиво тя в един летен следобед, когато беше убедена от Елен да дойде в Сен-Клод на чай и да види Люсиен, към когото, за Едуардова изненада, тя беше сляпо привързана. — Америка винаги е била страна на насилието, но тук, в Париж да намериш затворена улица, да ги слушаш да крещят лозунги, да ги видиш да маршируват и да издигат барикади — тя потръпна като че ли демонстрантите се бяха настанили в собствената ѝ къща. — Аз просто не мога да разбера за какво протестират. Това е работа на външни агитатори. Според мен, всички те трябва да бъдат депортирани...

Тя говореше с известно въодушевление. Едуард забеляза, че всъщност тя беше в отлично настроение, въпреки оплакванията си и той предположи, че причината се криеше в събитията през последния месец, които бяха разведрили това, което тя наричаше „сиво“ съществуване. Нейното оживление се усещаше не само в гласа ѝ, но и в нейната външност: за първи път от три години насам се беше отказала от мрачните и сурови дрехи. Днес беше в розова коприна. Нейните перли, не разпятието бяха около врата ѝ. Беше променила прическата си и дори отново беше сложила дискретен грим. Изглеждаше много по-млада от годините си и все още хубава. Съзнанието за това, както и силата на възмущението ѝ, помисли Едуард, бяха причината за нейното оживление.

Във всички случаи, той едва чуваше какво тя говореше. Политическите възгледи на Луиз не го интересуваха и твърде отдавна се беше научил да ги отхвърля от мисълта си. Той с привързаност гледаше към Кет, която се беше отпуснала на стола до майка си и към Люсиен, седящ в Елениния скут и от време на време почти царствено разлюляващ сребърната си хлопка.

Люсиен имаше ясни сини очи в по-светъл оттенък, отколкото на Едуард и Кет. Имаше гугла от пищни червеникавозлатисти букли, лице

на ангел и темперамент на дявол. Каси с обич го наричаше малкия тиран, дори Жорж не можеше да погледне към това малко, странно заповедно личице и да не се засмее.

— Толкова е миличък, толкова е красив — след като изчерпа въпроса за бунтовете, за свое удовлетворение тя се наведе и загука на Люсиен. Той я гледаше спокойно с големите си сини очи. Луиз го погледна отблизо и после погледна Едуард. Усмихна се с най-сладката си, почти майчинска усмивка и Едуард веднага се напрегна.

— Ти разбира се знаеш на кого прилича той — сега очите на Луиз се взряха в лицето на Едуард. — Аз веднага го забелязах.

— Ние и двамата сме го забелязали, предполагам... — Едуард сви рамене.

Луиз още по-широко се усмихна:

— Едуард, колко си абсурден. Мъжете са толкова слепи. Това е съвсем очевидно. Той прилича точно, свършено точно на моя скъп Жан-Пол.

Кога и как Елен започна да участва в бизнеса на Едуард, по-късно никой от тях не можеше да каже. Процесът беше постепенен и в началото неуловим.

„Сякаш пропълзваше“, каза по-късно Едуард с усмивка.

Преди всичко Елен се интересува от неговата работа и Едуард още в самото начало разбра, че тя притежава способността бързо да схваща и проявява интуиция във финансовите дела, качество, което той винаги беше смятал, че е рядко при жените. Преди и след техния брак тя продължаваше да ръководи своя собствен пакет от инвестиционни дялове, пак чрез офисите на Джеймс Гулд в Ню Йорк, а също така и чрез брокерите в Париж и Лондон. Тя не безпокоеше Едуард с детайлите на тези свои вложения, но понякога те бяха дискутирани. Тогава Едуард забеляза нейната проникновеност и беше силно впечатлен, но повече не се замисли върху това.

Елен забеляза това и то я забавляваше, но не каза нищо: отношението на Едуард към жените беше рицарско, обусловено от начина на мислене на неговото поколение и от собственото му възпитание. Елен отлично знаеше, че дълбоко в себе си Едуард таеше прости убеждения: той вярваше в брака, в семейството. Ако бъдеше

призован да дефинира собствената си роля в този съюз той вероятно би казал, че вижда себе си като снабдител и защитник, въпреки, че естествената му сдържаност по отношение на тези неща би го накарала да не ги дефинира изобщо. Клара Делюк, с която в Париж Елен постепенно стана приятелка веднъж беше казала с усмивка: „Едуард е изпълнен с парадокси. Той се възхищава от независимостта на мъжете и жените. Когато аз бях започнала да работя, с цел да си изградя кариера, Едуард ми помогна повече от всеки друг път.“

Тя като че ли бе поискала да продължи, но се колебаеше. Елен се усмихна:

— Но? — ѝ подсказа тя.

Клара се засмя:

— Но, струваше ми се, той все още смята това за малко неестествено. Той не може съвсем да повярва, че една жена, която и да била тя, би могла да бъде наистина щастлива, освен ако не е омъжена и няма деца. Въпреки, че същото той би казал и за мъжа.

Клара беше замълчала. Тя никога не беше се омъжвала и нямаше деца.

— И кой знае? — беше се усмихнала тя с изкривена усмивка. — Той може би не греша изцяло. Може би жените се нуждаят и от двете, макар аз никога да не съм го признала пред Едуард...

Скоро след раждането на Люсиен, Едуард започна да обяснява по-детайлно на Елен своите делови проблеми. Елен разбираше това, въпреки че границите в дейността на компанията бяха твърде разширени и дейността ѝ усложнена, нейната централна организация беше твърде проста. Тя оставаше частна вътре в тази компания. Едуард държеше деветдесет процента от нейния основен капитал, а майка му десет. Авоарите на Луиз, които бяха отишли при нея по линия на Ксавие и щяха да преминат в Едуард след нейната смърт, ѝ даваха място в борда на директорите. В продължение на трийсет години тя никога не беше присъствала на негово заседание.

С известно колебание, тъй като очакваше вероятна реакция от страна на Елен, Едуард ѝ обясни, че това разпределение на основния капитал се нуждаеше от преразглеждане: той искаше да прехвърли петдесет процента от акциите директно на Елен, искаше тя да се присъедини към управителния съвет на компанията.

Елен много добре знаеше защо той би желал да направи това. С раждането на Люсиен той трябваше да промени своето завещание. И предпазлив, и методичен какъвто си беше в тези неща, Едуард искаше да бъде сигурен, че ако нещо се случи с него, Елен, която в такъв случай щеше да защитава интересите на Кет и Люсиен докато станат пълнолетни, би трябвало да познава отблизо работата на компанията.

Тя прие с удоволствие. Присъства за първи път на заседание на управителния съвет на „Дьо Шавини“ през пролетта на 1969 година. Както предполагаше, там тя беше единствената жена.

Другите членове на съвета, значително по-възрастни от нея бяха точно такива, каквито очакваше. Бяха способни и много проникателни, а към нея се държаха почтително. Мило я приветстваха, след което продължиха работата си, напълно игнорирайки я. Много рядко, когато някой от присъстващите мъже се сещаше, че обсъждането би могло да бъде по съдържание твърде техническо за нея, той любезно настояваше да спрат обсъждането, с цел да обяснят на госпожа баронесата нещата с две думи.

Елен спокойно приемаше това любезно покровителство. През първите четири-пет заседания на борда на директорите тя говори твърде малко. Не бързаше, наблюдаваше мъжете около масата, слушаше техните аргументи и контрааргументи, решавайки за себе си кой от присъстващите би имал по-голям и кой по-малък принос. Наблюдаваше ги, премерваше ги, отбелязвайки с интерес техните разнообразни връзки и съперничества. Беше ѝ приятно да забележи, че нейното относително мълчание имаше ефект. След първите две или три съвещания, те бяха забравили, че тя е там и тяхното поведение ѝ ги разкриваше твърде добре.

Едуард не я подценяваше и понякога тя хващаше весел проблясък в неговите очи, когато някой от колегите му търпеливо и старателно ѝ обясняваше практическите термини, с които Едуард отлично знаеше, че Елен беше добре запозната. Но тя никога не каза нищо, нито по време на съвещанията, нито след това, когато те оставаха сами. Елен знаеше, че той чака и че това чакане го забавляваше.

Може би тогава бе започнала намесата на Елен, с назначаването ѝ за член на борда. Елен знаеше, че Едуард не би я насилвал, ако тя би се задоволила да остане просто като мълчалив орнамент на

съвещателната маса. Едуард би бил разочарован, но би го приел като неин избор. Нейната намеса започна по-късно, в края на 1969 година, когато тя открито се впусна пред него да обсъжда с другите членове на управителния съвет и дневния ред на съвещанието, на което току-що беше присъствала.

— Трябва ли да ги направя списък на разногласията? — каза тя с усмивка, когато вечеряха.

— Да, моля те.

Едуард се облегна назад в стола си. Елен изложи бързо и акуратно противоречията. Когато свърши, усмивката на Едуард беше станала много широка.

— Така, значи ти мислиш, че всички онези тежки и внимателно проучени аргументи, които Темпл постави против бъдещото разширение на хотелския сектор, мислиш, че те бяха пристрастни?

— Сигурна съм, че са.

За Едуард беше забавно да забележи, че привидната безпристрастност на Елен изчезваше, тя се беше зачервила и говореше бързо, с оживление.

— Съвсем съм сигурна. Темпл не може да понася Блок. Те са еднакво влиятелни в момента, но ако планът на Блок за хотелските подразделения бъде приложен, това би отклонило настояването на Темпл да определи сумата за строежа на вилата в Сардиния. Така Блок би получил повече влияние и власт, а Темпл не би желал това да се случи. Освен всичко друго, мисля, че самият му аргумент бе погрешен. Състоянието на нашия хотелски сектор през последните три години е било статично, вие сте затвърдявали наличните дялове. Сега като че ли е моментът да започнете разширение.

— Разбирам.

Едуард направи пирамида с пръстите си. Беше точно това, което и той мислеше. Погледна замислено към Елен.

— Това е интересно — каза бавно той, — знаех, че ги наблюдаваш. Ти ги разглеждаш като участници в една пиеса.

— В известен смисъл, да — Елен се наведе напред. — От друга страна, има някои аргументи, които те излагат, но които ти не можеш да поставиш на чисто търговска основа. Трябва да разбереш хората, които ги правят и техните взаимоотношения, тъй като те се отразяват

на предложенията им. В тях има политика, ако искаш. Това ме заинтересува.

— И какво друго си мислеше, когато ги наблюдаваше толкова внимателно и ненадрапчиво.

— Общо? — Елен замълча. — Ами, общо взето, направиха ми силно впечатление. Способни са, изразяват се умно по повечето от въпросите, с едно вероятно изключение, мисля.

— И това е?

— Относно бижутерския клон. Все още има съпротива на колекцията на Виспиянски, нали? Усещам я. Но в по-голямата си част те се страхуват да ти се противопоставят по въпроса, затова ти се подчиняват — тя се поколеба. — И всички те са мъже, Едуард. Просто ми хрумна, че това може би е един от проблемите. Те нямат твоя интерес към работата на Флориан, не мисля, че я разбират, а единствено продуктите на бижутерския сектор са насочени преди всичко към женската клиентела. Мисля, че тези два фактора може би са свързан? — тя замълча. — Разбирам, че те изпитват лекота, когато се занимават с хотели, недвижимо имущество или винопроизводство, но когато стигнат до бижутерския клон, всички стават нетърпеливи.

— Грешат ли?

— Ти знаеш, че грешат — тя отново се приведе напред. — Флориан е артист. Неговата работа е най-добрата в света. Тя е уникална и е част от дълголетната традиция на компанията. Идентичността на „Дьо Шавини“ е изградена въз основа на тази традиция, не можеш да я разделиш от нея. Целият престиж, свързан с името тръгва от една централна дейност. Ти не можеш да класифицираш, това, което Флориан прави за компанията само и чисто в критериите за печалба и загуба. Ако те успеят да се наложат, ако бижутерския клон бъде разпродаден, а това е според мен, което някои от тях искат, „Дьо Шавини“ ще стане просто още една от многото безлични мултинационални корпорации. Те трябва да разберат това.

Едуард се намръщи. Той си спомни за Филип дьо Белфор и аргументите, които веднъж беше развил. Ядосваше го това, че те все още разтакаваха, сякаш въпреки че беше напуснал „Дьо Шавини“ влиянието на дьо Белфор оставаше като едно призрачно завещание. Понякога Едуард чувстваше, че това влияние се беше засилило през последната година. Много пъти през изминалите няколко месеца той

беше разпознал аргументите на дьо Белфор в устата на други, перифразирани като че ли буквално. Това го смущаваше и сега обратната позиция на Елен го утеши.

Той я погледна със суха усмивка:

— Нещо друго?

— Още нещо, то засяга теб.

— О, така ли? Трябваше да зная, че и аз не съм неприкосновен.

Кажете ми.

— Ти по-често трябва да бъдеш заместван. — Елен замълча. — Разбирам защо не го правиш. Отчасти поради часовете, в които си свикнал да работиш, отчасти защото между мъжете, които срещнах там, няма нито един очевиден кандидат. Но ти се нуждаеш от някого, Едуард. Някой, на когото да се доверяваш абсолютно, който да те защитава, и може би, някой, който да те осигурява откъм гърба.

— Така ли мислиш? — Едуард бързо я изгледа.

Елен се колебаеше:

— Така мисля — каза накрая с известна неохота тя. — Всеки на твоето място би трябвало да обмисли това, а ти, може би — още повече.

— Защо? — Едуард я погледна втренчено.

Елен въздъхна:

— О, Едуард, защото ти предизвикваш завист, мисля, ето защо.

Едуард погледна настрана, когато тя каза това. Той изглеждаше изненадан, като че ли подобна идея, толкова очевидна за нея, никога не беше му хрумнала преди, и го беше смутила. Малко по-късно те напуснаха масата и разговорът се премести върху по-лични проблеми. Тази тема не бе повдигната отново през следващите няколко седмици.

Елен продължи да посещава заседанията на управителния съвет и постепенно започна, за ужасен шок на присъстващите там мъже, спокойно и рязко да изразява гласно своите мнения. Сега, когато Едуард носеше работата си вкъщи, той я обсъждаше с Елен. Те заедно разглеждаха книгата и тя постепенно започна да навлиза все повече в детайлите на „Дьо Шавини“, на нейните много отраслови интереси и как те бяха структурирани в самите управленчески сектори на компанията. Тя все повече се срещаше с голям брой висши служители на „Дьо Шавини“. Забавляваше я това, че след като нейното влияние на заседанията на борда беше в началото слабо и после все по-

засилващо се, всички онези мъже, които преди така любезно я бяха покровителствали, сега започваха да я търсят. Ловко и деликатно те се стремяха да я въвлекат в своите игри на власт и влияние, в своите маневри. В началото го правеха, смятайки, че Едуард се вслушва в мнението ѝ, но все по-често, защото си даваха сметка, че ако нейните позиции по въпросите имаха тежест, това се дължеше на тяхната рационалност.

— Вие имате мъжка мисъл, госпожо — любезно ѝ каза М. Блок една вечер, на даваното от него парти, на което присъстваха Елен и Едуард.

Той очевидно мислеше, че това е комплимент. Елен замълча.

Тя бе предположила, че нейното предложение относно необходимостта от негов заместник или помощник беше забравено, защото Едуард не беше се върнал вече на тази тема. Но тя грешеше.

В началото на 1970 година, Елен погледна страниците на „Файненшъл таймс“, който тя всяка сутрин четеше на закуска и го подаде на Едуард.

От едната ѝ страна седеше Кет в нейната манастирско училищна униформа, която както обикновено в последно време беше в лошо настроение и наляпваше набързо закуската си. От другата ѝ страна седеше Люсиен, впримчен във високия стол, който той не обичаше и се опитваше да яде рохко яйце без чужда помощ. Елен, която обичаше семейните закуски, беше невъзмутима. Тя се оправяше с Люсиен и с проблема на неговото яйце. Обърна се към Кет и я накара да свърши със закуската си и това, което беше по-трудно — да сложи вред необуздаемата си коса преди да тръгне за училище.

Видът на Елен, с нейните отпуснати коси, нейната открита и проста, от син памук домашна роба, съответстваща на цвета на очите ѝ, накараха Едуард да поиска да закъснее за работа. Когато Кет го целуна и изтича за училище, а Люсиен беше качен в детската стая от неговата нова гледачка англичанка, Едуард обмисляше въпроса дали поне веднъж да отложи с един час своето обичайно пристигане в офиса.

Той стана, без да погледне към статията, която Елен му беше показала и остави „Файненшъл таймс“ да се хлъзне настрана. Той заобиколи масата, отиде при Елен и внимателно постави ръка върху

мъха на врата ѝ, повдигайки косата ѝ и оставяйки я да се изниже между ръцете му.

Елен облегна назад глава и погледна към него. Той прочете резониращия отговор в очите ѝ, спокойствието на лицето ѝ. Наведе се и целуна устните ѝ. Прокара ръката си надолу от врата ѝ, под мекия син памук. Елен въздъхна. Тя се изправи и остана в ръцете му.

— Ще закъснееш...

— Зная, че ще закъснея, но пет пари не давам.

Тя искаше да продължи протеста си, но не беше особено убедена. Едуард, който почувства топлината и внезапната отпуснатост на нейното тяло, спря по-нататъшните ѝ приказки.

Той беше закъснял с час и половина, но преди да напусне, когато слязоха на долния етаж, Елен с усмивка му припомни отново за броя на „Файненшъл таймс“ от трапезарията и го тикна в ръцете му.

— Трябва да прочетеш това — тя се опита да го погледне строго. — На твое място не бих отлагала. Ти по едно време беше искал да правиш оферта за „Ролфсън хотелс груп“, нали? Спомням си, че ми беше казал. Сега, би трябвало отново да ни предложиш.

Едуард изстена:

— Що за жена си ти? Ето за какво си мислила точно тогава, когато аз...

Елен го целуна. Нейните очи танцуваха:

— Не, не тогава, както знаеш много добре, но сега го мисля. И трябва да го мислиш и ти.

Офертата беше направена през лятото на 1970 година и имаше положителен резултат. Имаше и две преки последствия. Едуард, вързан в продължение на седмици с преговорите, накрая прие пред себе си, че това, което Елен беше казала за необходимостта от негов заместник беше правилно. И веднага щом го призна пред себе си, той поръча разговор с единствения човек, за когото беше сигурен, че притежаваше всички необходими качества: Симон Шер.

Той направи своите предложения ясно и сбито, без предисловие. От Тексас през цялото пространство на Атлантическия океан той чу усмихнатия и с надигащо се въодушевление глас на Шер.

— Ами, сега, Едуард, това ще бъде дълго прехвърляне. Предполагам, че Дру ще трябва да бъде убеден да ме пусне, а ти

твърде много се уморяваш от американските разсечени на квадрати улици — той замълча. — За кога би ме искал.

Едуард също се засмя. Той знаеше твърде добре, че преговорите щяха да бъдат прями и Дру Джонсън можеше да се противопостави на преместването.

— Утре — каза внимателно той.

Настъпи кратка тишина, после Шер се засмя:

— Не го вярвам — каза той. — Може би поради брака си, но ти си станал нетърпелив човек.

Едва в края на 1970 година Шер се върна в „Дьо Шавини“, в същия месец, когато Едуард и Елен честваха раждането на тяхното трето дете, още едно момче, което кръстиха Александър.

— Той може би би трябвало да носи между имената си Ролфсън — каза Едуард, люлеейки бебето в ръцете си. Погледна сухо Елен. — От гледна точка на мястото и обстоятелствата, при които беше заченат.

— Ама че глупост — каза тя. — От гледна точка на обстоятелствата ти не можеш да бъдеш сигурен.

— А, да, мога. — Едуард повдигна Александър в ръцете си и тържествено го погледна. — Ти дойде на този свят благодарение на „Файненшъл таймс“. Това е. Какво мислиш по въпроса?

Александър признателно изгъркори нещо, те и двамата се засмяха.

Освен двете преки последствия от успешната оферта имаше едно трето, но то беше твърде незначително и сред заобикалящото го въодушевление от успеха на офертата, пристигането на Симон Шер и раждането на техния втори син, Едуард въобще не го забеляза. То го държа озадачен в продължение на няколко часа, после той го изостави и позволи да се изплъзне от ума му. Той дойде под формата на телеграма, доставена в неговия офис в деня, когато поемането на ръководството на „Ролфсън хотелс групи“ беше приключено.

Телеграмата гласеше: „Поздравление за сделката — със закъснение.“

Беше изпратена от Португалия и не беше подписана.

През пролетта на следващата година малко преди единайсетия рожден ден на Кет, Тадуес Анджелини влезе отново в техния живот.

Той го направи без предизвестие. Нямахме нито писмо, нито телефонно обаждане, имаше само една покана, изпратена не от самия него, а от рекламната компания, която организираше премиерата на неговия последен филм — епос за американската гражданска война, наречен „Гетисбърг“.

Елен погледна към поканата и първоначално предположи, че тя и Едуард бяха поканени, защото премиерата беше обявена с благотворителна цел, за която те и двамата бяха работили преди. После се учуди: беше ли това причината или поканата беше изпратена по настояване на Чад?

Погледна датата: 19 май, два дни след Кетиния рожден ден. И точно шест години също така, откакто тя не беше виждала Чад. Беше ли възможно? Струваше ѝ се, че не го беше виждала от по-дълго, и времето, когато беше в Холивуд като че ли беше много, много отдалечено. Но, не. Тя пресметна годините и разбра, че беше права. Точно преди шест години на този ден беше посетила къщата на Чад и той я беше завел долу в онази стая с налудничавата колекция от фотографии. Щом се увери в съвпадението, тя беше сигурна, че Чад беше уредил поканата. Първият ѝ интуитивен импулс беше да откаже, но се поколеба, и накрая промени намерението си.

Тя знаеше отчасти, че причината беше любопитството. През шестте изминали години Чад никога не беше ѝ се обадил. Дори когато Левис почина, той не изпрати писмо, нито телефонира. Това, което Елен знаеше за него, беше го научила от вестниците и то не беше много. Той беше направил поредица от филми, най-напред за Джо Стейн, при „Артистс Интернешънъл“ и после поредица филми за други студия: два от тях имаха скромен успех сред критиците, но нито един нямаше касов сбор. В своите интервюта Чад обвиняваше за това организационната система на студията. Със „Сфера“ той се бе радвал на значителна независимост. Сега се оплакваше, че неговата работа беше изопачавана от началото до края от просташка намеса.

Славата му на режисьор беше западнала, на Елен това беше ясно. Наскоро той беше сравняван неблагоприятно за него с други режисьори, включително и с Грегори Гертц и с цяла генерация от нови имена, наричана „бъдещите“. Двата му филма, които тя беше гледала дойдоха само да потвърдят реакцията на критиците. — Тя не ги беше харесала и беше изненадана от Чад, чиято работа винаги беше толкова

прецизна и сигурна, можеше да покаже такава несигурност в интерпретирането.

Някои от по-младите европейски критици, беше забелязала тя с усмивка, свързваха датата на упадъка в работата на Чад с края на нейното партньорство с него. И особено един развълнуван френски критик бе обявил, че загубвайки Елен, Анджелини беше загубил своята муза. Това тя не възприе сериозно въпреки, че забеляза един-два пъти, че когато в неговите интервюта тази идея му се поставяше като въпрос, той отговаряше много раздражено.

Истината в цялата работа беше, помисли си тя като гледаше квадратната покана, че почти напълно беше забравила Чад. Беше толкова заета със своето семейство и с работата си в „Дьо Шавини“, че спомените за Чад се бяха изтрили. Както Холивуд, и той беше прехвърлен към миналото.

Но все пак, тя беше малко любопитна и все още чувстваше някаква неясна лоялност спрямо Чад. На нея не беше й доставило удовлетворение да види, когато веднъж критиците, ухажвали го някога, сега да се обърнат в атака, и в увлечението си да се отнасят презрително към предишните му работи, които някога бяха хвалили. „Гетисбърг“, тя беше забелязала с удоволствие имаше голям успех в Америка, преобръщайки вълната на неговия шанс. Имаше рекорден касов успех, беше похвален от Сюзън Джеръм. Да, Елен помисли, че дължеше на Чад поне да отиде на премиерата.

Когато каза идеята си на Едуард, той се съгласи, макар и с неохота. Елен реши, че неохотата се дължи на неприятното чувство, което Едуард имаше към Чад, но случаят не беше точно такъв.

Когато му показа поканата, Едуард я погледна, захвърли я и се изправи.

— Много добре — каза кратко той. — Ще отидем.

Той се обърна настрани гневно, помисли Елен. Едуард беше ядосан, но не на нея. Ядосваше се на себе си. Симон Шер от шест месеца работеше с него и Едуард съвсем ясно съзнаваше факта, че пристигането на Шер беше моментът, ако изобщо бе имало такъв, когато той трябваше да каже на Елен за своята предишна намеса в работата на „Партекс“ и на „Сфера“. Той фактически беше решил да го направи, решен беше да го направи. Имаше в съзнанието си оформени

фразите, които трябваше да употреби, но когато и да идваше моментът да ги произнесе, все отлагаше.

Той беше й казал, и това беше най-лошото, една част от истината. Беше й казал, че Симон Шер бе имал сдружение с неговата собствена компания преди много години. Дори й беше казал, че той и неговата майка са имали пакет акции в „Партекс петрокемикълс“. И точно там, той рязко беше се спрял, оказвайки се, неспособен да продължи. Първия случай, когато се опита да й го каже, Елен кърмеше Александър. Тя беше повдигнала лицето си, беше го погледнала, очевидно съвсем неочакваща и зарадвана от назначението на Шер.

— Никога не съм имала представа, че ти го познаваш. И сигурен ли си, че той е подходящият човек? О, Едуард, толкова се радвам.

Едуард беше смаян. Той продължаваше да се надява, че Елен щеше да продължи да му задава въпроси, защото знаеше, че дори и да можеше да я лъже чрез увъртания и неясноти, никога не би могъл да я излъже в очите. Ако само тя го беше попитала: Но Едуард, ти изобщо знаеше ли, че той работи със „Сфера“ — тогава той щеше да й каже. Но тя никога не го попита, никога не го положи на разпит. Това пълно доверие повече от всичко друго беше го направило неспособен да говори. Да запазиш мълчание по въпроса на първо време беше едно нещо, но да мълчиш в продължение на шест месеца, какви ли би била реакцията на Елен, когато научеше?

Едуард знаеше, че това щеше да подкопае нейното така ценено минало, ще подкопае вярата й в него. Както и да се опитваше, отново и отново, той не можеше да се накара да проговори. Когато дойде моментът, на първата среща на Елен със Симон Шер в Париж и отмина, и все още въпросът не беше повдигнат, Едуард разбра, че беше поставен като в клопка.

Шер беше склонен да изостави случая.

— Едуард, това е стара история, забрави я — каза той.

Но Едуард не можеше да я забрави. Лъжата го унижаваше в собствените му очи. Той не можеше да повярва, че тя не би го унизила и в нейните.

Досега не му беше познато чувството за вина поради извършена измама, и когато го изпита, се ядоса. Той се чувстваше винаги, постоянно напрегнат и когато Симон Шер и Елен да се срещнеха, което те правеха все по-често, когато и да се появеше някаква статия

във вестниците относно „Партекс“, когато и да изникваше въпросът за неговото и на Луиз продължаващо участие в дяловете на тази компания. В много случаи на Луиз можеше да ѝ текне да дискутира пред Елен ръководството на нейните финансови книжа, повод по който в последните години тя ставаше все по-раздразнителна.

От друга страна той се тревожеше за самата „Партекс“ и за агресивната политика на разширение, подета от Дру Джаксън. Онези съмнения, които бяха започнали по времето на последното уедряване на „Партекс“ сега се бяха увеличили и се бяха размножили още щом Симон Шер се беше върнал в Париж. Неговото присъствие и влиянието на Едуард преди бяха действали като спирачка на Джонсъновата стремителност. През шестте месеца, откакто Шер се беше върнал, започваше да става ясно, че спирачките бяха изчезнали. Джонсън бе предприел програма на тежки заеми и когато Едуард и Симон Шер погледнаха цифрите на тези заеми сериозно се разтревожиха.

Когато, не дълго преди премиерата на „Гетисбърг“, Дру Джонсън започна да подмята намеци за интереса си към затвърдяване на собствените си акции в „Партекс“, Едуард беше изпитал известно успокоение. В друго време той би се поколебал, но сега не го направи. За очевидна наслада на Джонсън, той се съгласи да продаде.

— Мислиш ли, че би могъл да убедиш майка си да прехвърли своите акции? — попита Дру.

Това беше почти негов собствен въпрос и Едуард почувства смесица от антипатия, съжаление и облекчение при такъв край на това, което някога беше считал за партньорство.

Продажбата на неговите собствени акции беше организирана много бързо. Но Едуард предвиждаше трудности в убеждаването на Луиз и затова уреди да я види лично в края на следобед на 19 май, преди премиерата на „Гетисбърг“.

Той отиде в майчината си къща в очакване на капризно разпитване и губещи време спорове и въоръжен с очевидността на последните цифри за политиката на взимане на заеми от страна на „Партекс“.

За негова изненада, Луиз не спори изобщо. Тя като че ли изглеждаше доволна от предложението.

— Аз ти казах, Едуард — каза тя с лека усмивка, — бих желала да се освободя от някои от моите авоари за известно време...

— Зная това, майко — каза търпеливо Едуард, — но тази продажба не е дребна работа. Това са значителни вложения. Ти ще получиш огромна сума пари...

— Така ли? — Луиз кокетно килна на една страна глава. — Толкова забавно...

Едуард се намръщи. В този ден майка му изглеждаше особено добре. Тя беше отпочинала и щастлива. Нито веднъж не се чуха оплаквания за нейното здраве. Но поведението ѝ го тревожеше не помалко. Сега Луиз беше на седемдесет и шест, макар това да бе силно охранявана тайна. През последната година и нещо тя беше започнала да става все по-непредсказуема. Понякога, както днес тя се обличаше както някога и изглеждаше весела и жизнена, друг път без видима причина се влошаваше и в продължение на седмици се връщаше към предишната си мрачност към сивите дрехи, към свалените сенници и свещениците. Нейното настроение, което беше винаги нестабилно, сега беше станало съвсем променливо, и тя беше станала много обидчива за дребни неща. Тя не обичаше вече Едуард да ѝ прави визити, както преди без предварително предупреждение или след обикновено телефонно обаждане в момента, когато напускаше офиса си.

— Това ме безпокои, Едуард — казваше тя. — Аз обичам да планирам дните си. Вече не съм млада. Не обичам неочаквани посещения, това е толкова неделикатно.

Тази среща беше внимателно и любезно уговорена три дни предварително. И сега, седейки и гледайки я Едуард се чудеше дали нейният самоконтрол спеше, дали тя имаше каквато и да е представа за сериозността на хода, който обсъждаха. Той, по свой частен път беше успял да научава някои неща от нейните лекари. От време на време, игнорирайки странните качества на нейната усмивка, той се опитваше да ѝ обясни, че ако тя продаде акциите, за които говореха, щеше да получи не стотици хиляди, а милиони долари.

Луиз го отсече:

— Аз разбирам, Едуард — каза раздражено тя, — ти вече ми обясни веднъж. Няма нужда да го правиш отново.

— Аз само се опитвам да те накарам да разбереш, майко, че не стои само въпросът да се продадат акциите. Бих могъл много просто да уредя това за теб.

— Моля те, направи го.

— Но тогава ти би трябвало да решиш къде би желала да инвестираш отново и аз мислех...

Луиз стана. Тя погледна към часовника на ръката си, който тя все още носеше на китката си, вързан с черна кадифена панделка.

— Едуард, ако се нуждая от твоя съвет, ще ти го поискам, както се случва понякога — тя му отправи още една усмивчица. — Имам някои собствени идеи. Имам ги и ти знаеш, това са мои собствени пари...

Едуард също се изправи. Ставаше късно, той трябваше да се върне в Сен-Клод, за да се преоблече за премиерата. Становището на Луиз го отегчаваше.

Тогава беше склонен просто да излезе и да я остави да прави каквото иска. Беше започнала да се придвижва към вратата и тогава размисли: Луиз не беше вече млада. Колкото и да му беше ядосана, все пак имаше отговорност по отношение на нея... Той се върна.

— Може би, ако ти просто ми кажеш своята идея, майко, тогава може би, аз бих могъл да ти помогна...

Луиз не му даде време да си завърши изречението.

— Имам намерение да инвестирам в недвижима собственост, Едуард. Винаги съм искала това, разбирам го. Къщи, не глупави парченца хартия. Ще купя недвижима собственост и няма да се нуждая от твоя съвет, Едуард. И съм сигурна, че това ще представлява облекчение за теб. В края на краищата, ти сега си толкова зает със своето семейство, че би било голяма тежест за теб да се тревожиш с всичките мои дребни дела...

— Недвижима собственост къде, майко? — уморено каза Едуард.

Луиз се усмихна:

— В Португалия — каза тя сладко.

Едуард се поколеба, после търпението му рязко се изчерпа:

— Както желает — каза студено той и напусна.

„Гетисбърг“ започна на бойното поле. Чад наистина бе съумял красиво да снима смъртта, помисли си Елен. Той и сега го беше направил добре. Дълъг, проследяващ, кадър на едно поле, покрито с тънка утрин на мъгла, само когато камерата се приближава става видима масова сеч. Не могилки и купчинки трева, както изглеждат отдалече, а тела. Битката отдавна е свършила и в полето нищо не се движи.

Мъже с разпиляно оръжие, извити гърбове, разкочени крака, мъже лежащи двама, трима, четирима един до друг в на подобен стремеж към прегръдка. Беше така официално, уверено и красиво композирано, като картина на Делакроа. Прекалено красиво композирано. Елен погледна, и обърна глава.

Тя вече съжеляваше, че беше решила да дойде и ѝ се искаше да може да напусне. До нея Едуард седеше стегнат, с лице обърнато със студен израз към екрана. Той беше ядосан, когато се върна със закъснение от своята визита при Луиз, и неговото настроение не се беше подобрило при пристигането му вкъщи по средата на разгорещена кавга между Люсиен и Кет, която точно при влизането му беше намесена и Елен.

Той за първи път беше свидетел на подобна караница. Елен, която с чувство на тъга и обърканост беше следила тяхното зачестяване през последните месеци, се беше опитала да го държи настрана от тях, казвайки си, че това е просто един период. И двамата, Кет и Люсиен бяха в трудна възраст и появяващата се понякога ревност помежду им беше неизбежна. Но кавгите зачестяваха, без изгледи за намаляване. И днес, както винаги разправията избухна внезапно и имаше за резултат малко произшествие.

Днес обект беше една рисунка, върху която Кет беше работила в продължение на дни. Тя обичаше да скицира и рисува и работеше старателно. Тази рисунка на градината на „Куайриз“ току-що беше завършена. Когато Кет беше отишла на училище, Люсиен беше успял някак си да остави гледачката си да спи и се беше промъкнал до стаята на Кет. Когато се прибра вкъщи, тя откри рисунката си надраскана така, че нарисуваното на нея почти не се виждаше под червения флумастер на Люсиен. Когато виковете и бурните крясъци стигнаха до слуха на Елен, тя изтича в детската стая заедно с Каси, но повредата вече бе налице. Люсиен беше червен от гняв, Кет трепереше и

рисунката лежеше на земята, разкъсана на парчета, а върху ръката на Люсиен имаше яркочервено петно там, където го беше ударила Кет.

— Нарочно го е направил. Нарочно! Зная, сигурна съм... — Кет почти хълцаше от гняв. — Вчера му я показах. Той знаеше, че тя е специална...

— Глупава рисунка... — Люсиен ритна скъсаните парчета с крака си.

Кет отново скочи отгоре му и сигурно отново би го шляпнала здравата, ако Елен не беше успяла да я спре. В съседната стая, затворен в детското си креватче, присъединявайки се към бъркотията, Александър започна да плаче.

— Кет, контролирай се. Не трябва да избухваш така. Люсиен е само на три години. Той разбира се не го е направил нарочно...

— Точно така, взимай неговата страна! Ти винаги си на негова страна, винаги, винаги...

Гласът на Кет се извиси неконтролиран, очите ѝ бяха пълни със сълзи. Люсиен стоеше неподвижен като път, държейки на своето. Когато Елен се обърна и го погледна, той ѝ отпрати един от своите спокойни, невъзмутими погледи, които тя намираще изнервящи в едно толкова малко дете. В тях имаше някакъв любопитен елемент на предизвикателство. Като че ли Люсиен изчакваше възможността да изпробва своята воля над нейната. Точно когато мислеше това и в същото време си казваше, че подобни неща са абсурдни в стаята влезе Едуард, пребледнял от гняв.

— Какво точно става тук?

Гласът му пресече шума и настъпи тишина. После и двамата започнаха да говорят едновременно, Кет и Люсиен викаха пронизително, оплакване и контра оплакване.

— Той ми развали рисунката, направил го е нарочно.

— Кет ме плесна по ръката...

Изразът по лицето на Едуард най-накрая ги накара да замълчат. Той каза със студен глас:

— Люсиен, ти повече няма да влизаш в стаята на Кет и няма да пипаш нещата на Кет. Ако го направиш, ще бъдеш наказан, разбра ли? Кет, ти повече няма да биеш Люсиен. Ще се научиш да владееш гнева си. Как си посмяла да удариш едно тригодишно дете?

Кет преглътна. Устните ѝ трепереха и Елен видя, че тя беше готова всеки миг да избухне в сълзи. Тя погледна към Едуард, после към рисунката, после обратно към Едуард, след което избухна.

— Не го ударих силно, ядосах се, това е. Цяла седмица съм работила върху тази рисунка, аз...

— Върви си в стаята.

Едуард прекъсна надиганият се поток от думи и Кет млъкна. Тя изгледа Едуард, треперейки от вълнение, после без нито дума се обърна и изтича от стаята.

Люсиен я наблюдаваше как излиза с малкото си безизразно лице. Едуард го погледна.

— А ти, Люсиен, ще се извиниш на Кет утре сутринта. И никога повече няма да правиш подобно нещо. Разбираш ли?

Люсиен повдигна сините си очи към лицето на баща си и му отправи ангелска усмивка:

— Не, татко — каза спокойно той.

Едуард го погледна за миг, после рязко се обърна и излезе от стаята.

Сега, в киното Елен погледна отново обърнатото настрана лице на Едуард. Разбра, че той все още беше ядосан и се питаше дали и той също мисли върху онази сцена или се беше карал с Луиз. Опита се да насили вниманието си към екрана, но не можеше да се съсредоточи. Продължаваше да мисли за Кет, внезапно съзирайки връзка между цяла серия от дребни случки, които беше пренебрегвала преди. Това не бяха просто караници между брат и сестра, а други случаи през последните няколко години, когато Кет изглеждаше нещастна и необщителна или затворена в себе си. Тя си ги беше обяснявала по толкова различни начини, че причината беше възрастта на Кет. — Тя приближаваше пубертета, че беше процес на приспособяване към присъствието на новото дете, може би се дължаха на нейното училище, което някога Кет страстно обичаше, но сега е омраза се оплакваше от него. Тя внезапно си помисли: „Ние вече не сме така близки, както бяхме преди. Кет не се обръща към мен, както го правеше в миналото.“ И убеждението, че това беше вярно и че беше може би неизбежно, като част от порастването на Кет, я накара да се чувства едновременно виновна и нещастна.

О, защо бяха дошли? Тя копнееше да може да поговори с Едуард, който в колата, идвайки насам едва ли беше изрекъл дума. За нещастие, трябваше да насилва очите си обратно към екрана и да си налага да се съсредоточи. Беше изпуснала половината от интригата. Объркано се взираше в актьорите. Те бяха някъде из Юга, идваше младо момиче, един много по-възрастен мъж, майор от Конфедеративната армия... Тя се напрегна, взря се по-внимателно и тогава с нарастващо чувство на срам и гняв осъзна какво беше направил Чад. Филмът трая два часа. Когато пуснаха отново осветлението, лицето на Едуард беше мрачно. Той се присегна и взе ръката на Елен и въпреки че я стисна силно, гласът му беше мек.

— Няма да оставаме за приема. Хайде. Отиваме си.

— Не, няма да направя това. — Елен се изправи. — Аз оставам. И ще говоря с Чад. Искам да зная защо той е направил това.

— Това само ще те ядоса, Елен. По-добре е просто да го оставиш.

— Не, няма да го направя.

— Тогава, остави ме аз да говоря с него.

— Не, Едуард, аз ще говоря.

Тя го видя да се колебае, неохотата му беше очевидна, но се предаде. Те влязоха в залата на приема и в продължение на първите четирийсет и пет минути Чад успя да я избегне. Елен студено го наблюдаваше от другия край на салона, притисната от всички страни от журналисти и доброжелатели. Тя усещаше вълнението в залата, онова странно вълнение от преживени чужди емоции, което тя си спомняше от Холивуд и което ѝ говореше, че филмът ще има успех и тук, точно така както и в Америка. Тя чакаше. Тогава, премервайки момента, когато Едуард за първи път беше изтеглен настрани от нея и в същото време нямаше много хора около Чад, тя бързо прекоси, отиде при него и го погледна.

Той изглеждаше непроменен. Не показва никакъв признак на удоволствие, изненада или объркване. Държеше се както винаги се беше държал, като че ли последните шест години изобщо не бяха минали. Зад тъмните му очила святкаха неговите малки черни очички, той беше леко изпотен, но в залата беше топло.

Другите хора се скупчиха другаде, Чад кимна, после се усмихна и каза:

— Елен.

— Защо направи това, Чад?

— Какво съм направил? — той вдигна лице към нея и примигна.

— Мислех, че това е филм за Гражданската война?

— И той е.

— Но това също е и историята на моя живот. Част от моя живот. Ти си сменил времето и имената, това е всичко. Предполагам, че трябва да ти благодаря за това.

— Това е оригинална история — той се местеше от крак на крак, — би трябвало да зная, щом аз съм я писал.

— Това е непростимо. Това е евтино.

Чад въздъхна:

— Би било по-добре, ако ти самата играеше в него, приемам го. Това момиче играе добре, но не е специално. Филмът въпреки това е хубав. Това е най-хубавото нещо, което аз съм правил след „Елис“.

Елен го изследваше с поглед. Изглеждаше съвсем необезпокоен, със същата твърда като скала увереност, ни най-малък проблясък на съмнение.

— Дъщерята, Чад — каза тя със студен глас — Защо си убил дъщерята?

— Какво искаш да кажеш? — Чад кимна глава на една страна и важно я погледна.

— Ти знаеш какво точно искам да кажа. Ти имаш главен образ основан на мен и това е образът на дъщерята и в края на филма дъщерята е убита. Предполагам, че помниш това?

— О, това — Чад сви рамене, — Не зная защо го написах по този начин. Просто беше правилно.

— Направил си го, за да ми причиниш болка.

— Това причинява ли ти болка? — Той я погледна леко заинтересован.

— Да, причинява ми. Целият филм ми причинява.

— Не съм мислил, че ще стане така. Наистина не съм. Нито веднъж не съм помислил за това. — Чад поклати глава. — Съжалявам, Елен. Трябва да знаеш, че не съм желал да те нараня. Защо би трябвало да го желая? Искях да работя с теб, все още го искам. Искам да се върнеш — той хвърли поглед през залата, поколеба се и после започна да говори много бързо. — Започвам да пиша нов сценарий. Когато го

завърша, искам да ти го прочета. Ето защо исках да дойдеш тази вечер, за да ти го кажа. Не исках просто да го изпратя. Ще бъде добър сценарий с голяма главна роля. Ще можем да го снимаме за шест седмици. Това е любовна история, ами нещо подобно на любовна история. Развива се в Париж и Лондон, и...

— Аз повече никога няма да работя с тебе — прекъснато Елен.
— Ако ми изпратиш какъвто и да било сценарий, ще го накъсам на парчета — тя спря. — Париж и Лондон?

— Да — Чад изглеждаше нетърпелив. — И аз дори няма да се нуждая от теб през целите шест седмици. Ще работя по разписание, като правя сглобка на твоите сцени, мога да ги сведа до месец. Ще можеш ли да отделиш един месец, а? Трябва да пожелаеш да работиш отново. Трябва да си отегчена от всичко това — той посочи към залата. — Ти знаеш ли какво правиш? Прахосваш живота си, ти...

Той не завърши изречението си, защото Едуард се присъедини към тях. През собственото си възмущение и гняв, тя можа незабавно да усети напрежението.

Двамата мъже се изгледаха. Чад леко танцуваше, напред и назад върху токовете си. Светлината проблясваше в очилата му. Той се усмихна.

— Харесахте ли този филм?

Опита се да поддържа предизвикателството в гласа си, но не успя съвсем.

Едуард равнодушно го погледна. Изглеждаше сякаш сериозно обмисляше отговора си.

— Не — каза след известна пауза спокойно той, — намирам го съвсем треторазреден.

Чад може би не беше очаквал такава директно отправена грубост и във всички случаи не беше запознат с Едуардовата способност да обижда със смразяваща любезност. За миг усмивката остана фиксирана върху лицето на Чад, после, когато той със закъснение осъзна, че беше неуместна, тя изчезна.

— Елен, ще вървим ли?

Едуард я взе за ръка и я изведе от залата. Това нарочно беше едно бавно напускане. Едуард спираше тук и там, за да говори с познати и приятели. Нито той, нито Елен се обърнаха назад, а Чад остана на

същото място за известно време, наблюдавайки ги, докато те накрая напуснаха приема.

Когато стигнаха дома си и бяха сами, Елен каза:

— Треторазреден ли беше, Едуард? Наистина ли мислиш така?

Едуард не ѝ отговори веднага.

Стоеше изправен, с лице леко обърнато към нея, гледайки навън през прозореца на своя кабинет към градините и града отвъд тях. Сега, когато гневът, когато беше изпитал, докато гледаше филма, беше утихнал, той осъзна, че се чувстваше много уморен, и че умората беше свързана с продължаващата измама по отношение на „Сфера“. Да лъжеш беше странно омаломощаващо, си помисли той, и в този момент реши, че ще каже истината на Елен тази вечер. Но все пак след малко, когато тя се успокоеше. Той се обърна.

— Не — каза спокойно той, — имаше грешки в неговата работа, пък и аз трудно бих могъл да я съдя обективно. Но не беше треторазреден. Беше добър.

— Радвам се, че мислиш така — каза просто Елен. — Не съжалявам, че го каза така на Чад, той го заслужаваше. Но се радвам, че не е това, което наистина си усетил.

— Защо, скъпа?

— Защото беше добър. Няма причина да се преструваме пред себе си, че не е. Чад е артист, винаги съм го знаела. И поради това, че е артист, той използва хората по начина, по който го прави. Техният живот не значи нищо за него, те просто са материал за неговата работа. Щастие, страдание, любов, омраза — те са едно и също за Чад. Те не го интересуват. Той ги наблюдава. Той наблюдава всички най-дребни средства, чрез които те се проявяват и после ги използва. Моят или на който и да било друг. Той не изпитва директна тревога, не състрадание, разбира се — тя въздъхна. — И аз съм сигурна, че това, което ти му каза много ще го озадачи. Няма да знае за какво си говорил. Ако въобще беше ти отговорил, което едва ли би направил, той би ти казал, че всички артисти са такива. И че такива трябва да бъдат: съвършено безпристрастни и съвършено аморални.

Едуард я гледаше мълчаливо. Тя леко се мръщеше и говореше спокойно, без емоция, като че ли ѝ беше необходимо да дефинира това за самата себе си. Тя погледна настрана, после отново към него. Ръцете

й се раздвижиха във внезапни, бързи и поривисти жестове и тя започна отново, още по-забързано да говори.

— Опитвах се веднъж да му обясня, че има за мен неща, които са по-важни от моята работа. Просто да живея, просто всекидневните обикновени неща, както това да бъдеш с теб сега или да бъдеш с Кет. Дребни неща. Съставките на живота... Но той, разбира се, никога не би могъл да разбере. Тези неща не траят дълго затова те са маловажни за него. Просто са случки, които той би могъл да използва или да реши да „изреже“. Докато неговите филми ще съществуват винаги и завинаги. Дълго, след като той е мъртъв и след като аз съм мъртва — тя замълча. — Той веднъж ми каза това.

— Елен — Едуард беше трогнат от тъгата й. Обърна се към нея.

— Той взе част от моя живот — Елен издигна лице към него, — една част, която аз мразех, една част, от която дълго се срамувах и за която бях горда в същото време. Нещата, които бяха неясни и объркани. — Той ги е взел и ги е оформил и осмислил. Направил го е в своя филм. Превърнал ги е в изкуство — тя замълча и гласът й стана по-стабилен — и аз бях увлечена, докогато ги гледах.

— А сега?

— Сега нямам нищо против тях. Не е ли чудно? Съвсем неочаквано, нямам. Защото разбирам, че това не беше нещо, което напомня другото. Той го беше направил да изглежда по-голямо и същевременно по-малко. И двете едновременно. Разбираш ли?

Едуард я обгърна с ръце и я притисна силно към сърцето си. Те постояха така прегърнати, и след всички вълнения на деня той почувства, че спокойствието му се възвръщаше. Усети мир в душата си. Помисли си: „Ще й го кажа сега“ и се приготви да говори, когато рязко, с неочаквано безпокойство Елен се изтръгна от неговата прегръдка.

— Аз просто бих искала той да не убива дъщерята накрая — каза тя с ново, внезапно вълнение. — Бих искала той да не го беше направил. Неговите филми са обезпокоителни понякога — те предсказват бъдещето. Той го беше направил и преди, аз сега разбирам. Бракът ми с Левис, нещата, които тръгнаха на зло — това той вложи в своите филми, те са там — в „Извънредно време“ и в „Пряк път“. Той описва нещата преди те да се случат. Като че ли може да вижда напред...

— Скъпа моя, не бъди глупава. Той е съчинил историята, това е всичко. Няма предвид...

— О, Едуард, толкова се тревожа за Кет. — Елен се обърна към него. — Днешната караница, другите, съвсем дребни неща — днес мислих за тях. Искях да говоря с теб...

Едуард седна и я притегли до себе си.

— Кажи ми, кажи ми — каза внимателно той.

И Елен започна. Едуард слушаше и говореше, и те обсъдиха нещата надълго. Но правейки го, Едуард изпитваше същевременно леко откъсване, едно отминаващо съжаление. Не това беше темата, която той искаше да обсъжда, не това бяха думите, които искаше да каже.

Нямаше как разговорът да бъде променен. Тревогите на Елен бяха от по-голяма актуална важност, си каза той по-късно, когато си лягаше. Но все още беше ядосан на себе си: една възможност, чудесната възможност беше пропусната.

В училището към манастира имаше едно момиче, което Кет особено мразеше. Казваше се Мари-Терез. Тя беше дошла по-късно, известно време след Кет и малко преди раждането на нейния по-малък брат, Александър, в 1970 г., когато Кет беше на десет години.

Манастирското училище, което и двете посещаваха беше изключително. В него се приемаха главно дъщери от стари, изтъкнати, консервативни френски фамилии. Критерият при тяхната селекция беше преди всичко социален, но имаше и известни изключения. Имаше и ученички, приети поради добър успех, някои бяха дъщери на новозабогатели бизнесмени с достатъчно влияние, за да се доберат до правото на влизане. Всяка година имаше и по едно–две момичета, които бяха приемани по благотворителни съображения, поради овдовяването на техните майки понякога и чиято такса беше изплащана под формата на стипендия. Но Мари-Терез не влизаше в нито една от тези категории и нейното присъствие в манастира в началото беше обвито в някаква тайнственост. Родителите ѝ бяха известни като набожни и средно богати, въпреки че във всички случаи не бяха достатъчно богати според стандартите на училището. Те нито бяха влиятелни, нито имаха особени връзки. Говореше се, че баща ѝ се

занимавал с продажбата на автомобилни гуми и някои от Кетините приятелки със снобско ликуване си правеха шеги по този повод. Според тях майката на Мари-Терез е успяла да получи място поради силата на своите църковни връзки.

Мари-Терез имаше дълга руса коса, която носеше спретнато и редовно сплетена. Физически беше добре развита за годините си и склонна към пълнеене. Беше първото момиче в техния клас, чиито гърди бяха започнали да личат и това, съчетано със сладостта на израза, за известно време ѝ спечели известно положение и предразположение. Най-снобски настроените измежду момичетата още от самото начало я презираха и не можеха да бъдат превзети от нейните някак си престорени опити за приятелство. Виждайки това, Кет първоначално изпита съжаление към нея и дори се опита да предприеме някои обикновени добронамерени жестове. Това беше грешка. Кет си даваше сметка, че не е искрена: Мари-Терез инстинктивно я отблъскваше. Трябваша ѝ няколко седмици, докато осъзнае, че Мари-Терез питаеше същата вътрешна антипатия и че опитите на Кет да бъде любезна с нея бяха задълбочили липсата на разположение и я бяха превърнали в нещо подобно на омраза. Може би тя намираще отношението на Кет покровителствено. Беше раздразнително момиче, което лесно се обиждаше. Може ли просто мразеше Кет заради нейните способности, заради външността ѝ — въпреки, че това на Кет не идваше на ум. Каквато и да беше причината, тя я мразеше. И щом веднъж опитите на Кет не намериха отговор, тя се отказа от тях и самата се остави на омразата. Така поне беше по-честно. Но никога преди не беше се сблъсквала с подобна враждебност и постепенно с времето Кет започна да мисли, че всички неща, които внезапно бяха започнали да вървят зле в нейния живот имаха една коренна причина: Мари-Терез. „Бях щастлива, докато я срещнах“ си мислеше понякога Кет. Появяването на това момиче беше като демаркационна линия в нейния живот.

Преди пристигането на Мари-Терез положението на Кет в училището беше слънчево. Тя спокойно и бързо се справяше с уроците си, бързо се сприятеляваше. И монахините, въпреки понякога да въртяха глави на нейната буйност и на тенденцията ѝ към липса на скромност — като това че си дърпаше полите и ги подвиваше в гащите си, когато на игрището играеха на кегли, бяха склонни да ѝ прощават.

Те я мъмреха, но като цяло бяха завладени от нейната природна откритост, добронамереност и очебийна честност.

Щом Мари-Терез пристигна, това започна да се променя. Тя бързо откри нейният природен буен нрав и сигурния начин да го провокира. Беше ѝ толкова лесно да предизвика гнева на арогантната и самомнителна Кетрин дьо Шавини. Тя можеше да клевети някоя от нейните приятелки, можеше да крие учебниците на Кетрин, да излива мастило върху рисунките ѝ да предизвиква присмех към нейната фигура, която беше стройна с високи, почти неразвити гърди. Можеше да хихика и да подхвърля, че Кет прилича повече на момче, отколкото на момиче. Можеше да хвърля камъни по гълъбите в манастирския двор, защото дори и да не беше в момента там, както често се случваше, после Кет ожесточено ѝ се нахвърляше и обикновено можеше и по-нататък да бъде предизвикана към пареща плесница. Тогава, когато белята вече беше направена и започнеше разследване, Кет биваше наказвана, и най-хубавото от всичко — можеше да се разчита, че глупачката щеше да пази упорито мълчание и никога нямаше да обвини Мари-Терез.

Тази кампания Мари-Терез преследваше с хъс през цялата тяхна единайсета година и тя с презрителна наслада забеляза, че през тази година сестрите вече не бяха толкова доволни от Кет и бяха по-строги към нея. По един такъв случай дори нейните родители бяха повикани при майката игуменка и Мари-Терез трепереше. Но истината и тогава не излезе наяве. Омразните родители на Кет, които се перчеха пред училището с техния ролс-ройс бяха информирани, че Кет се превръща в проблем, защото беше много недисциплинирана. Когато тази новина стигна до Мари-Терез, тя беше в добро настроение чак до края на седмицата.

Кет с объркване наблюдаваше тази промяна на собственото си положение. Тя я свързваше с всичките най-различни други неща, което също я правеше нещастна и напрегната. Тя мразеше тази година. Вкъщи вече беше не само Люсиен, но и още едно бебе, момченце. Нейната обичана Мадлен напусна, за да се омъжи и да има собствени деца, и въпреки че Кет я виждаше от време на време, тя много ѝ липсваше. Тя негодуваше от Люсиен, знаеше, че е така, и това негодувание я караше да се измъчва от чувство за вина: той беше толкова мъничък, беше неин брат, знаеше, че трябва да го обича. И тя

го обичаше, и Александър понякога, но в други моменти ѝ се искаше те никога да не бяха се раждали, желаше нещата да бяха останали такива, каквито бяха в дните, когато вкъщи не бяха три настойчиво желаещи внимание деца.

Това беше отвратително, тя знаеше, че беше. За известен период стана страстно и прекомерно религиозна, прекарвайки с часове на колене, трескаво молейки бог да я направи по-добра, природно добра дъщеря и сестра. Но молбите ѝ нямаша ефект и след кратко Кет ги изостави. Започна да гледа на набожността с презрение, започна да се противопоставя на постоянните молитви, на постоянните служби, на постоянното наблягане върху религията в училище. Тя рязко отказа да се изповядва и това предизвика буря.

Нейното тяло също се променяше, всичко се променяше: тя беше почти на дванайсет и внезапно почувства, че светът се разцепи на части, че нищо в него не беше сигурно. Понякога тайно сваляше дрехите си в своята стая и се взираше в себе си в огледалото. Началното покарване на руси косми между слабините и подмишниците ѝ, първото леко набъбване на гърдите ѝ. Понякога тя мразеше тези признаци на приближаващата се женственост и ги мразеше страстно. Натискаше гърдите си надолу, като че ли не съществуваха, казваше си, че въобще не иска да бъде момиче, и че би искала да бъде родена момче. В други моменти се взираше в новата си фигура и я мразеше заради бавността на нейното развитие. Тогава тя желаше гърдите ѝ да растяха по-бързо и космите върху срамната ѝ кост да бъдеха по-различими. Когато менструалните ѝ периоди започнаха, тя се почувства радостна и безпомощна, освободена и впримчена — и двете наведнъж. И не дълго след това в момент на налудничаво негодувание от собствения си пол и от своята неспособност да си остане дете или да се превърне в жена, тя си отрязва косите.

В училище носеше косата си на разрошени плитки. Отрязва я една нощ, сама в стаята си с огромните шивашки ножици на Каси. Окълца ги просто така, чак до ушите, няколко замаха с ножицата и няколко дръпвания и беше сторено. Двете плитки като тъжни мъртви животинчета лежаха върху дланта на ръката ѝ. Тя слезе следващата сутрин долу на закуска и там се вдигна най-ужасния скандал.

Очакваше най-свирепата реакция да дойде от страна на майка ѝ, защото Елен много държеше на това как тя изглеждаше и се обличаше по начин, който Кет беше намразила. Но не стана така, дойде от баща ѝ, който беше хладно бесен.

— Това е моя коса. Предполагам, че имам правото да я отрежа.

Кет предизвикателно беше килнала брадичка. Тя беше по-груба, защото неговата реакция я смая и тя беше готова да заплаче.

— Изглежда грозна — каза студено той и после може би защото се опитваше да овладее гнева си, излезе от стаята.

Кет ужасно се засегна. Това беше най-лошият момент в нейния живот. Чувстваше, че ще умре. Тя помоли земята да се отвори и да я погълне. Изтича горе, загледа лицето си в огледалото и разбра, че баща ѝ беше прав. Изглеждаше грозна, дори по-зле от това — беше смешна.

Тогава заплака горчиво. Имаше объркващото чувство, че беше направила нещо непоправимо. Едуард държеше на красивите неща — тя знаеше това. Той също я беше учил да държи на тях. Стотици от различни по вид неща: би могло да бъде украшение или съвършено добре нюансирано вино, чиния „Лимож“, ръчно рисувана през осемнайсети век или цветът на диво цвете, израснало в живия плет. Той настояваше върху красотата, настояваше върху съвършенството, независимо дали въпросният предмет беше нещо наистина ценно или много просто. За същото той настояваше и при хората, Кет го беше наблюдавала и знаеше, че той мразеше не грозотата във външния вид, въпреки че тя не го привличаше, а грозотата в природата, в характера или в поведението и маниерите. Лицемерието, неискреността, злобата, раболепието, снобизма, несправедливостта — той мразеше всички тези неща, и Кет ги мразеше също.

Както лежеше и плачеше в леглото си, тя чувстваше, че се беше разрушила в очите на баща си: той я беше видял такава, каквато наистина е, мислеше тя, беше видял цялата ѝ ревност, възмущение, дребнавост, тях той намери за грозни, не само нейната коса.

И той беше прав: тя беше противна, омразна. Тя мразеше себе си заради своя гняв, своята гордост и своята арогантност. Мразеше себе си, заради своята твърде силна обич към баща си и после заради своята грубост към него. Тя се презираше и ѝ се струваше съвършено ясно, че нейният баща трябваше също да я презира.

— Едуард, ти си длъжен да се опиташ да разбереш. Точно сега за Кет е много трудно. Спомням си как аз се чувствах, когато бях полудете и полужена, без да бъда сигурна дали харесвам, което и да е от тях. И също така, тя сега има братя, това прави нещата по-трудни...

Това беше същата вечер, и Кет която се беше промъкнала на долния етаж до всекидневната стая с намерение да се извини на баща си, току-що върнал се от своя офис, чу думите и застина отвън пред вратата. Не можеше да влезе вътре, нито да се върне. Тя подслушваше с прокрадващо се чувство на срам.

— Защо тя го усложнява и прави още по-тежко. — баща ѝ изглеждаше нетърпелив.

— Ами, не зная доколко тя разбира... — майка ѝ замълча. — Цялото негодувание идва от Люсиен. Той е не само твой син, но също е и твой наследник, Едуард. Тя чувства това, дори и да не го разбира напълно. Може би усеща, че ти винаги си искал син.

— Аз винаги съм искал син. Това обаче не смущава чувствата ми към Кет.

— Може за теб да не е така, Едуард, но може така да се струва на Кет, разбираш ли? Защо мислиш, че е решила да си отреже косата? Защото се страхува все още да прилича на жена и защото може би несъзнателно, мисли, че ние бихме я обичали повече, бихме я ценили повече, ако беше момче.

Настъпи мълчание. В стаята Едуард с внезапен ужас погледна Елен.

Тя видя разбиране, после едновременно съжаление и нежност се появиха по лицето му. Но Кет, разбира се, не можа да види това. Тя чу само думите, които той каза.

— Не „ние“. Искаш да кажеш, че аз бих чувствал това — каза спокойно той, а отвън Кет, нещастна тихо се оттегли.

Едуард поговори още малко с Елен, упреквайки се и после отиде в стаята на Кет, за да се опита да разговаря с нея. Кет копнееше да се хвърли в ръцете му, гърлото ѝ се беше стегнало и запушило от обичта и болката, които изпитваше. Но някак си тя не можа да го направи. С лице, алено от потиснати чувства, тя отговаряше на Едуард кратко и гордо, и когато той се опита да я обгърне с ръката си и да бъде мил, тя го отблъсна. Когато накрая той излезе с объркан и тъжен израз на лицето, тя остана сама, още повече мразейки се. „Ако бях момче, ако

бях момче, един син...“ Думите отново и отново се въртяха в ума ѝ и не си отиваха. Понякога чуваше малко гласче да крещи някъде в главата ѝ: „Но той те обича, ти знаеш, че те обича“. Тя не искаше да се вслушва в този глас, той беше измамен. Да, нейният баща я обичаше, но не толкова, колкото обичаше Люсиен и Александър — не толкова много.

След това нещата тръгнаха още по-зле. Тя се почувства грозна, тромава и глупава. Постоянно събаряше нещата. Изглеждаше вече неспособна да оформя изреченията си, без по средата им да няма чувството, че това, което казва, е глупаво и неуместно. Вкъщи се отдръпна от семейството и прекарваше часове в своята стая, четейки романи за жени, които са необикновено красиви и необикновено способни, и заради които мъжете се разяждаха от страст. Искаше да прилича на тях. Един-два пъти на партитата, давани от нейни съученички, тя изпробва някои от похватите над по-младите им братя, които присъстваха там и с несигурно чувство за триумф откри, че имаше известен успех.

Това лято тя го опита отново и по-явно, лятото на 1972 г. по време на седмиците, които прекара в Лоара със своето семейство. Беше хваната от Едуард да се целува в лозята със сина на един от мениджърите на стопанството. Самата целувка представляваше едно разочарование, Кет дори не харесваше особено момчето, но последвалият гняв на Едуард беше страшен.

— Защо аз да не го целуна, когато той искаше да ме целуне?

— Сигурен съм, че е искал. Той е на шестнайсет години. Аз... Кет, неговият баща работи за мене. Това може да отиде и по-далече. Освен всичко друго, ти си прекалено млада.

— Той не мислеше така.

— Върви в стаята си.

Скоро след това те напуснаха Лоара, отидоха в Англия и в „Куайриз“ до края на нейната лятна ваканция. Там, Кет знаеше, тя беше внимателно наблюдавана. Започна да изпитва негодувание, започна да усеща упорито чувство за съпротива. Но когато след лятната ваканция се върна в училище за есенния срок, нещата постоянно вървяха към по-лошо.

Мари-Терез беше намерила нов начин да я тормози. Нейната майка, въпреки превъзнесената ѝ набожност, беше страстна читателка

на клюкарските колони на женските списания, и така от дочути вкъщи разговори Мари-Терез се беше снабдила с богат източник от нов материал. Тя веднага откри, че тези нови оръжия намериха почва.

— Баща ти е смърдящ евреин — каза тя един ден, промъквайки се до Кет на игрището.

Тази сутрин Кет беше изпълнена с чувството на мъченик-бунтовник едновременно против майка си и баща си. Засегна се веднага. Само за секунда нейният бунт се трансформира в семейна лоялност.

— Баща ми е само една четвърт евреин, а ти три четвърти си достойна за презрение — каза ядосано тя и тръсна глава.

Но Мари-Терез беше видяла червенината, мигът на безименна мъка в очите ѝ, и реши да опита по-твърдо.

— Баща ти е издържал любовници. Той вероятно и сега го прави — каза тя на следващия ден. Това беше много дръзко. На никоя ученичка не беше разрешено да обсъжда нещо толкова нечисто. С това тя си спечели една плесница.

Най-хубавото от всички неща тя пазеше в очакване на точния момент, момента, когато да дръзне да произнесе ужасните думи, които нейната майка бе едва промълвила с развълнувана интонация и с приглушен тон. Тази информация Мари-Терез съхраняваше в себе си. Тя ѝ се радваше и в продължение на седмици, на месеци. После, в един зимен ден на следващия февруари, когато беше особено засегната от една от Кетините пренебрежителни забележки, реши: сега, когато Кет беше на игрището, заобиколена от нейните предани приятелки.

Тя ги приближи.

— Аз зная нещо за теб, Кетрин дьо Шавини. Ти се мислиш за много красива. Мислиш се за много способна. На бас се ловя, че твоите приятелки не знаят това, което аз зная.

— И така, кажи ни — сви рамене Кет, — тогава ще разберем.

Нейната арогантност, нейната пренебрежителност бяха непоносими. Със зачервено лице, заеквайки от потисната ненавист, Мари-Терез най-накрая произнесе думата.

— Ти си, ти си копеле.

Кетрин пребледня. Мари-Терез триумфираше.

— Да, такава си, такава си, моята майка е прочела във вестника. Ти си била на седем години, когато твоята майка се е омъжила за баща

ти. Тя е правила ужасни филми и е сваляла всичките си дрехи. Тя е неморална, каза също моята майка. Ти дори може и да не си Кетрин дьо Шавини, може да си Кетрин Еди-коя си...

— Това е мръсна лъжа!

Кет седеше върху стената. Сега тя се свлече долу със стиснати юмруци. Мари-Терез беше изплашена, но продължи:

— Майка ти е разведена...

— Е, та какво? Ти си дребна буржоазка.

— Твоята майка е разведена, а твоят баща е плейбой, а ти си копеле, ето това е, Кетрин дьо Шавини...

Кет се спусна към нея. Тя събори Мари-Терез на земята. Те се затъркаляха една над друга, крещейки, ритайки и удряйки се, докато се изтъркаляха до дългите мерни поли на една монахинска дреха. След това, краят беше бърз.

Двете стояха пред игуменката майка, Мари-Терез с превързана глава, Кетрин, гледаща непокорно към стената.

— Кетрин, бих искала да ми дадеш обяснение.

Кет продължаваше да гледа в стената, без да каже дума.

— Мари-Терез, може би ти ще ми обясниш?

Мари-Терез обясни. Тя имаше много какво да каже, и всичко я оневиняваше. Майката игуменка изслуша и после насаме с Кет, направи последен опит да изтръгне някакво обяснение. Кет упорито отказваше и майката игуменка въздъхна. Тя спокойно обясни, че при този начин на неподчинение не ѝ остава никакъв избор. Не била подготвена непременно да приеме това, което казала Мари-Терез, но когато тя искала обяснение от Кет по повод за работа толкова сериозна като тази, тя очаквала послушание, очаквала отговор. Не го е получила. Не го получиха нито Едуард, нито Елен. Късно същия ден след кратко оживено съвещание, Кет беше изключена.

Тя беше обучавана вкъщи през останалата част от учебната година и после внимателно и меко ѝ беше обяснено от Елен и Едуард, че те са решили да я изпратят в училище-интернат в Англия. Ще бъде изпратена в прочуто училище през следващия септември. Междувременно, лятото ще бъде прекарано в Англия, в „Куайриз“.

Кет изслушваше всичко мълчаливо. Тя не можеше да погледне баща си заради болката, обичта и негодуванието, които изпитваше. Тогава тя едва не им каза. Копнееше да им каже всичко, но знаеше, че

думите щяха да ги засегнат така дълбоко, както бяха засегнали нея, когато Мари-Терез ги беше произнесла. Така че тя не каза нищо.

— Ти разбираш, Кет, нали? — каза внимателно Елен. — Ние чувствахме, че това ще бъде най-добре за теб, да започнеш отново, нещо друго.

Тя замълча и Кет, която виждаше какви усилия полага майка ѝ, се почувства още по-зле.

— Ще отидем в „Куайриз“ — каза Едуард. — Ще прекараме лятото там. Ще бъде великолепно лято. И тогава, ти ще можеш да отхвърлиш всичко зад себе си, Кет. То ще бъде минало.

То никога нямаше да бъде минало, Кет знаеше това, но не го каза.

— Разбирам — бързо отговори тя.

Поне мислеше, че разбира. Едно лято в „Куайриз“, и после наказанието. Потеглиха за Англия в средата на юли.

Поляната за крикет в „Куайриз“ се намираше югоизточно от къщата и беше обляна с утринно слънце. Беше почти единайсет часа на великолепен летен ден. Застанал в центъра на поляната в измачкан бял ленен костюм, Кристиан замислено размахваше напред-назад дървения стик, наблюдавайки разположението на топките за крикет. Елен, която той беше научил да играе, го наблюдаваше внимателно. Тя чувстваше, че току-що беше направила един изключително сръчен удар. От терасата зад тях Едуард седеше и доволен ги наблюдаваше, изпълнал крака на слънце, със сутрешните вестници, захвърлени на една страна.

Кристиан се намръщи. Въпреки, че беше способен на галантност, тя не се простираше чак до стратегията на игрите, които обичаше да печели. Той хвърли на Елен приятелска усмивка и направи своя удар. Чу се остър звук, когато стикът докосна топката. Кристиан спокойно прекоси, за да види стореното. Приклепна и когато Елен приближи, я погледна лениво ухилен.

— Мисля, че това го направих по-скоро заради теб. Аз спечелих.

— Дявол да те вземе, Кристиан. — Елен погледна надолу към своята топка, която беше ловко ударена на една страна и към топката на Кристиан, която несмущавана беше пропътувала през съответната врата. Нейната, очевидно беше извън играта. Тя въздъхна.

— О, добре. Приемам. Ти си запаянко на тази игра, Кристиан. Аз никога няма да мога да те бия...

Кристиан се засмя и обви с една ръка раменете ѝ. Те заедно прекосиха тревата и отидоха при Едуард.

— Скъпа, нямаш никаква надежда. Той беше решен да те унищожи и аз зная защо. Време е да започнат да играят крикет в Камарата на лордовете. Искаш да присъстваш на пробния мач, така ли е, Кристиан?

— Признавам. — Кристиан се хвърли в един стол.

— Можеш да го гледаш по телевизията, ако предпочиташ, Кристиан — започна Елен.

— Да го гледам? Да го гледам? Това не би бил правилният начин да се отнеса към такова нещо. Прекалено е модерно. Твърде неанглийско. Не, аз ще седна тук, ако мога и ще го слушам по радиото. Ще бъда изцяло погълнат до довечера. И ако Едуард има някакво чувство, ще направи същото. Да вървиш в Лондон в ден като този. Ти си луд, Едуард...

— Което значи, че той ще слуша с голямо внимание в продължение на половин час, после ще заспи... — Едуард се изправи с усмивка и погледна Елен. — И аз също така не искам да отида в Лондон, но ще бъде за кратко... — Той погледна към часовника си. — Един час със Смит-Кемпт най-много, после искам да намина до Ййтън Скуеър, за да взема няколко градинарски книги... Ако движението не е много натоварено, ще се върна към три, горе-долу по времето, когато англичаните ще са победени, предполагам...

Кристиан грабна една възглавница и я захвърли към него. Едуард я хвана.

— Абсолютна глупост. Аз ще бъда свидетел на едно героично отстояване — Кристиан се прозина, — предай на Чарлз Смит-Кемпт моите почитания. Кажу му да не забравя редовната чашка шери. Той трябва да бъде поставен в роман на Агата Кристи, казвал ли си му някога това? Истински модел на семеен пълномощник, който, съвсем е възможно, да е бил именно мъжът, направил най-злостното деяние в библиотеката на починалия полковник...

— Вече не — Едуард се усмихна. — Чарлз има нова страст. Той се е влюбил в модерния свят — високите технологии. Ами, в технологията, така или иначе. Те си преместиха канторите.

Шлифовано стъкло, фикуси и най-последното нещо, което той все още нарича „пищещи машини“. Мен ме карат да направя една инспекционна обиколка...

— О, господи, има ли нещо свещено? — Кристиан отвори едното си око. — Какво се случи на старите кантори?

— Бяха съборени. Една застрахователна компания ще строи на мястото блок, висок като кула. Съжалявам, Кристиан, аз също не харесвам това.

— Ама поне тук нищо не се променя — каза Кристиан с раздражен глас, и повдигна ръка за ленив поздрав. — Ще се видим по-късно.

Той се присегна и пусна транзистора — един от малкото му компромиси по отношение на модерния свят. Когато Елен и Едуард се върнаха обратно в прохладните стаи на къщата, меките тонове в гласа на коментатора на крикетната игра се разнесоха зад тях.

Едуард постави ръка около кръста на Елен. Тя сложи глава на рамото му.

— Ще бъде ли всичко както трябва, Едуард?

— Обещавам ти. Ако е необходимо ще изтръгнем едно запрещение, но не вярвам някога да се стигне до там. Не се тревожи за това, скъпа. Нито аз, нито Смит-Кемпт се тревожим. Той каза, че е отворен и затворен. Този филм никога няма да бъде направен. — Той наведе глава и я целуна. — Сега кажи ми, какво ще правиш? Няма ли да промениш намерението си и да дойдеш с мен?

— О, Едуард, бих искала, но по-добре да не го правя. Обещах на Флориан, че ще завърша с прегледа на новите модели. Имам нужда да погледна онези, допълнителните фигури. Ако започна сега, ще свърша докато се върнеш...

Едуард се усмихна:

— Твърде много работиш.

Това беше обичайна шега между тях и Елен леко го блъсна. Блъсването премина в прегръдка.

— А децата? — каза накрая Едуард.

— Те добре ще се занимават. Люсиен и Александър ще обядват на пикник в дървената къщичка, на който и аз съм поканена — тя се усмихна. — А Кет каза, че може да отиде да язди. Ако свърша навреме, ще отида с нея.

— Добре, само не я пускай да приближава Кан, това е всичко. Зная, че тя копнее да го язди, а не трябва. Той не е сигурен.

— Едуард, тя няма да го язди. Кет е много чувствителна за неща като това. Престани да се тревожиш. Трябва да вървиш, ще закъснееш...

— О, по дяволите, да трябва да тръгна в такъв свършен ден. Проклет Анджелини. — Той замълча, а ръката му по-силно се притисна около кръста ѝ. — Направихме добре, като дойдохме тук за лятото, нали?

— Напълно. Знаех, че ще има добър резултат. Има нещо в това място. Странна магия. Кара хората да отпочиват, да се успокояват, прави ги щастливи. Дори Кет, тя сега е много по-добре, Едуард, можеш сам да видиш това. Мисля, че започва да приема нещата около училището. През тази последна седмица като чели почти заприлича на това, което беше преди. Обича да бъде тук. — Тя повдигна лице към неговото. — Виждаш ли това?

— Да, чувствам. Сигурен съм. Това беше само един период, може би, както ти каза — той погледна към часовника си. — Господи, права си, трябва да вървя. Не забравяй виното на Кристиан, той обича „Монтраше“. Има малко в хладилника. О, и ако можеш да убедиш Каси да не ми глади ризите. Жорж гледа на това като на свой район на действие, той пак го спомена тази сутрин...

— Те обичат да се счепкват за дребни неща, но и на двамата това им е приятно.

Елен се усмихна. Те прекосиха мястото от къщата до пометения пред нея чакъл и Едуард отвори вратата на черния астън мартин.

— Зная, че обичат — той замълча, — не са като нас.

— Не са като нас.

Очите им се срещнаха. Елен сложи ръката си в неговата.

— Обичам те — каза Едуард. Целуна дланта ѝ, после прегъна пръстите ѝ отгоре, като че ли те можеха да запазят отпечатъка от неговите устни.

Влезе в колата. Моторът забоботи. Той повдигна ръка и я размаха, а Елен продължи да гледа след колата, докато тя изчезна на завоя.

Тя щастливо повдигна лице към слънцето и дълбоко пое дъх в спокойния мек въздух. В дърветата, които обточваха от двете страни

пътя имаше ято диви гълъби. За момент тя се заслуша в мекото им гукане, после тръгна назад към хладната сянка на къщата.

Когато Елен влезе в хола, Кет с пълна сила изтрополи по стълбите. Беше облечена за езда, в дълъг брич и бяла разкопчана риза, ездаческата ѝ шапка висеше на раменете.

— Не е ли най-съвършеният ден? — тя изтича към Елен и ѝ отпрати импулсивна целувка. — Мисля да отида да пояздя, преди да е станало много горещо. Мога ли?

— Сега не мога да дойда с теб, Кет...

— О, няма нищо, аз няма да отида далече. Можем да излезем във всички случаи довечера с татко. Ще се върна навреме за обяд. Ще съм много гладна. Моля те...

— Е, добре, но недей да се отдалечаваш — Елен се усмихна. — О, и няма да се приближаваш до Кан, нали, Кет? Баща ти специално го спомена...

— Господи, няма. Ще взема Хермион, мисля. Бедничката, старичката. Тя се нуждае от малко раздвижване, затлъстява. Не съм я извеждала от няколко дни. Къде си оставих камшика?

— Където винаги го оставяш — на пода. Каси го сложи при саката и ботушите, мисля...

— Намерих го.

Кет се спря и се обърна усмихната. С бързо нетърпеливо движения тя килна глава с твърде присъщ за нея жест. Като гледаше високата ѝ, стройна фигура, обгорялото ѝ пламенно лице и косата израснала отново след дивашкото рязане, и отново стигнала на вълни до раменете ѝ, Елен внезапно си помисли: „Колко е красива моята дъщеря“.

Кет се обърна и изтича от къщата по посока на конюшните, а Елен я наблюдаваше и любовта, която изпитваше към нея внезапно стана болезнено силна.

Когато тя изчезна от погледа ѝ, Елен занесе малко вино на Кристиан, който разбира се, беше заспал, после тръгна през спокойната къща към стаята, която използваше за свой кабинет.

Тя гледаше на запад. В далечината Елен можеше да види малките фигури на Люсиен и Александър, тичащи през моравата с Каси и техните бавачки. Те като че ли носеха някаква огромна екипировка за своя обяд на открито, а също и кошници, одеяла, възглавници и

стикове за крикет... Усмихна се и започна да поставя върху бюрото си дизайните на новата колекция на Виспийански заедно с допълнителните търговски детайли.

Работи над тях спокойно и с удоволствие почти час. После, точно след дванайсет, телефонът иззвъня.

Тя самата отговори, мислейки, че може би беше Едуард, който би трябвало да е пристигнал вече в Лондон. Но не беше Едуард. Линията избръмча, някой мълчаливо дишаше. После, без обяснение или предисловие, Чад започна да говори. Обаждаше се от летището „Хийтроу“.

За момент Елен беше толкова изненадана, че едва успя да продума, и дори не можа да възприеме за какво говореше Чад.

— Така че, аз сега идвам. Чака ме кола. Мога да бъда там за по-малко от час. Там ли е съпругът ти?

— Не, Чад, няма го. Как намери този номер?

— Някой ми го даде, предполагам. И адреса. Виж, аз трябва да те видя и да говоря с теб.

— Чад, ако искаш да говориш с мен, можеш да го направиш чрез моя адвокат.

— Не мога. Не обичам адвокатите. Те избебават нещата. Имам нужда да те видя. Не само за това, има и нещо друго. Важно е.

— Чад, почакай за минутка...

— Ти винаги можеш да ми треснеш вратата под носа.

Той се изкиска. Елен чу познатия хриплив звук в повишения му тон. После звукът в слушалката прекъсна. Той беше затворил. С чувство на досада тя също постави обратно слушалката и отвори чекмеджето на бюрото си. Там лежеше копие от сценария, който Чад й беше изпратил — другото копие беше у Чарлз Смит-Кемпт. Париж и Лондон, нещо от вида на любовна история, друга преработка на Чад от епизодите на нейния живот. Този път обаче, тя беше решена филмът да не бъде направен. Тя затвори чекмеджето и се върна към работата си.

Преди подобна внезапна намеса на Чад би я поразила, че тя била неспособна да върши каквото и да е и да се съсредоточи върху нещо друго. Но не сега. Сега Едуард я беше направил отговорна за тази колекция и за целия бижутерски клон на „Дьо Шавини“. Това имаше значение за нея и тя не би позволила дори и на Чад да се намеси.

Наведе глава над работата си и след около петнайсет минути забрави за него.

По едно време, от разстояние, извън погледа ѝ от тази страна на къщата чу шум от конски копита. Кет тръгваше на езда. Тя вдигна глава, усмихна се, после се наведе отново над дизайните на Виспиянски.

Кет не беше съвсем сигурна точно кога беше взела решението. Дали не беше дори преди да беше напуснала къщата? Не беше ли когато стигна до конюшната и погледна към благодравната Хермион, с която беше толкова скучно да се язди? Или когато колебаейки се между другите коне, се бе приближила до отделението, където държаха Кан и той така радостно бе изцвил, като че ли ѝ бе махнал с ръка? Тогава тя нерешително го плесна, защото знаеше, че е непредсказуем, Кан леко ѝ духна от носа си и я подуши с кадифената си муцуна — Кан, най-стройният, най-красивият жребец, който беше виждала, когато ѝ беше специално забранено да язди.

Тя дори и тогава не осъзна дали взима решение. В един момент беше в двора, в следващия донесе седлото и юздата. Той податливо стоеше, докато тя ги постави на него. Когато го изведе, той вървеше послушен като агънце. Кет го погледна колебливо, все още не беше прекалено късно да промени намерението си. Но денят беше толкова хубав и той самият беше толкова красив и тя знаеше, че може добре да язди. Представи си сцената днес, късно този следобед: „О, между другото, тате, аз яздих Кан...“

Едуард можеше да се ядоса, но той щеше да бъде също така и впечатлен. Внезапно, изкушението стана прекалено силно, за да му се противопостави. Тя се качи на него и Кан ѝ го позволи, без никакъв признак на нервност. От мига, когато се качи на гърба му, тя почувства нарастваща увереност. Притисна с колене хълбоците му и тръгна извън двора, надолу по задния път, по алеята и направо по пътеката за езда, която продължаваше дълги мили пред хълмистата земя на Доунс.

Наоколо не се виждаше никой. Небето беше безоблачно синьо, слънцето стопли раменете ѝ. Устата на Кан беше мека като коприна, отзивчива на най-малкото докосване. С приповдигнато самочувствие, тя го засили в тръст и както винаги, когато се намираше на конски гръб, всички нейни тревоги изчезваха. Нищо повече не изглеждаше така ужасно, нито дори и нещата, които Мари-Терез ѝ беше казала. Те

се бяха отдалечили сега със седмиците, прекарани в това любимо място. Какво я интересуваше Мари-Терез? Тя беше дребнава. Нещата, които беше казала бяха дребнави и във всички случаи, Кет нямаше повече никога да я види отново.

Пред тях една чучулига излетя и се издигна към небето, а Кет се присегна напред към силния врат на Кан. Започна леко да му пее поемата, от която бяха взели неговото име:

*„В Кесендау издигна Кубла Кан
чудесен на насладите палат.
Тече там Алф, свещената река
сред пещери в безмерна дълбина,
надолу, към море от вечен мрак.“*

Тя обичаше тези думи, и като че ли те харесаха и на Кан. Ушите му щръкнаха, той грациозно премина от тръст в галоп. Всичко беше толкова въодушевяващо, че на Кет ѝ се искаше да викне високо. Тя се отпусна, движейки се според издигането и спускането на неговото тяло. Кан ускори стъпка.

Само баща ѝ да беше тук, да я видеше сега. Мисълта премина през ума ѝ и после веднага изчезна, защото за първи път, откакто се беше качила, тя почувства страх. Кан беше започнал да галопира бързо и после още по-бързо. Никога не беше яздила толкова бързо. За известно време го остави на неговата воля, после, когато се почувства уморена, се опита да го овладее. Нищо не се получи, обратното: колкото повече го смущкваше в слабините, толкова по-бързо галопираше той. Точно тогава тя започна да се страхува. Конят почувства нейния страх.

Тя видя как очите му се разшириха, ушите му се притиснаха към главата, тя усети тръпка, която премина през неговото тяло и се напрегна, после отново неговият бяг стана по-бавен. Бяха на поне три мили от вкъщи.

— Смайващо — каза Чарлз Смит-Кемпт с безжизнен ентузиазъм.
— Смайващо е какво тези новоизмислени пищеци машини могат да

направят.

Той се приведе над бюрото на своята секретарка и се взря в работата на нейната пишеща машина по-скоро с жеста на гадател, съветващ се с пророческите вътрешности на някаква птица. Той се изправи и младата жена му изпрати дежурна усмивка.

— Кафе, господин Смит-Кемпт?

— След около двацет минути, Камил? — той замълча и погледна Едуард. — Освен ако не поискаш чаша шери?

— Нито едното, нито другото, благодаря. Нетърпелив съм да се върна...

Едуард потисна една усмивка. Ясно беше, че чашите с шери бяха бракувани заедно със старите безразборни панелни кантори, изтърканите кожени кресла и атмосферата на джентълменски клуб. Може би кафето вървеше с шлифованото стъкло и фикусите, бляскащия хром и разделящите панели, си помисли непоследователно той.

Последва Смит-Кемпт във вътрешния му кабинет, откъдето имаше великолепен изглед към опустошенията над Ситито, практикувани от новото поколение архитекти. Той се разположи в неудобен стол от една страна на бюрото. Смит-Кемпт се разположи от другата му страна. Той също имаше и нов стол, покрит с черна матова кожа, който можеше и да се върти. Смит-Кемпт като че ли се радваше на тази новост, тъй като се завъртя няколко пъти напред-назад, както дете на нова играчка. После започна да се занимава с бизнеса. Смит-Кемпт беше завършил образованието си в Уинчестър и проявяваше арогантността на възпитаник на Уинчестърския колеж, в неговия случай добре прикривана от обичайния му отпуснат маниер. Неговото обикновено изражение беше на човек, който се кани да заспи. Сега той се подпираше на бюрото си така, като че ли само това подпиране го възпрепятстваше от сънливост. Когато говореше, обаче, това, което казваше, беше винаги пронизателно и остро. Тази сутрин той си позволи малка усмивка.

— Ние победихме — каза той без предисловие. — В основата си ние сме победителите. Имам тук писмото от продуцентската компания на Анджелини. То пристигна тази сутрин, изпратено чрез техния пълномощник, ръчно предадено. — Той посочи с пръст печатния текст на бланката на въпросния пълномощник. — Не е известна фирма.

Прехвърли писмото през масата. Едуард го прочете бързо.

— Те се канят да се оттеглят — каза той. — И преди съм чел писма като това.

— О, несъмнено. — Смит-Кемпт преглътна това, което би могло да се прояви като прозявка. — Той има проблем с повишаване на финансовата помощ във всички случаи или аз поне така предполагам. Той беше разнасял на амбулантна търговия тази си специфична собственост из цял Лондон, и не би го правил, ако беше успял да намери по-висока финансова поддръжка в Щатите. Тази филмова компания не е обвързана и не иска сега да се обвързва. Знаех, че те ще се оттеглят още при първия намек за кавга. Това, което остава да се направи сега е, да се изтеглят всички останали копия на сценария и това би било напълно достатъчно. Той представлява твърде значителен акт на очерняне, съвещанието нямаше никакво съмнение по този въпрос. Аз също. Този човек има изключително нахалство. Това, че е написал сценария е достатъчно лошо, но да предположи, че би могъл всъщност да убеди Елен да участва с роля във филм? — Той трябва да е луд.

— Аз не бих го нарекъл уравновесен човек. Така че, можеш да кажеш на Елен да не се притеснява. Този филм няма да бъде направен.

— Сигурен ли си, че не са възможни никакви вратички?

— Вратички? Скъпи, Едуард, наистина не.

— Това е добре да го зная. — Едуард се приведе напред, погледна към часовника си. — Сега, ти ми каза, че има още едно, две неща...

— Съвсем друго, Едуард. Подписи, всъщност...

Смит-Кемпт започна да говори отново и Едуард слушаше с половин ухо. Мисълта му заплува далече в миналото, към онази стара, облицована с дъб кантора и към деня преди толкова много години, когато той седеше там, опитвайки се да обясни на бащата на Чарлз Смит-Кемпт точно какво той би желал да бъде направено по отношение на госпожа Селестин Бианшон и за къщата, в която тя живееше на „Мейда вейл“.

Той беше заеквал и пламвал, беше се опитвал да изглежда безразличен, да прилича на Жан-Пол. И Хенри Смит-Кемпт по даден от Жан-Пол тон изглеждаше като самата благонадеждност...

„Ако бъдете така добър да потвърдите, че аз коректно съм написал името: Бианшон Селестин. Очарователно, очарователно. Две-три седмици, предполагам. Ако бихте напомнили на Жан-Пол, че аз ще се нуждая от неговия подпис...“

Едуард затвори очи. Отвъд, зад прозорците от шлифовано стъкло, идваше постоянният шум от автомобилното движение в Сити. За миг миналото се приближи, той като че ли можеше да го достигне, като че ли можеше да го докосне.

Отново отвори очи. Чарлз Смит-Кемпт му беше прехвърлил през бюрото някакви документи. Едуард бързо ги прочете, извади платинената си писалка и подписа. Той погледна часовника си, беше дванайсет и половина.

— Ти спомена някаква друга работа, засягаща моя брат?

— А, да. Да, разбира се.

За изненада на Едуард, движенията на Смит-Кемпт станаха не толкова сънливи. Той никога не беше изглеждал така объркан. Обърна се, отвори зад себе си някакъв шкаф и извади от там една старомодна, от черен метал кутия за документи. Постави я пред Едуард на бюрото. Отгоре ѝ със свършен краснопис бяха поставени думите: барон дьо Шавини.

— Беше открита по време на преместването — Чарлз Смит-Кемпт въздъхна. — Случки като тази ме карат да си дам сметка, че би трябвало да се преместим още преди години. Тази стара кантора беше наистина непоносима. Нямаше място за документация. Възможната най-безредна система. Разчитахме на старите чиновници, и когато те един след друг се пенсионираха, страхувам се, че нещата са били съвсем объркани. — Той замълча. — Това е трябвало да ти бъде предадено веднага след смъртта на брат ти, заедно с всички други негови книжа. Неприятен пропуск от наша страна, извинявай, Едуард.

Едуард погледна към кутията. Тя беше тумбеста и имаше някак си зловещ вид.

— Важно ли е?

— Не съм я отварял, разбира се. — Смит-Кемпт изглеждаше обиден от самото предположение. — Както виждаш тя тук, отзад е маркирана. — Той завъртя кутията. От другата ѝ страна също със строен краснопис беше издълбано: „Лично и поверително“.

Едуард се усмихна:

— Господ знае откога не съм виждал кутии като тази, мислех, че са извадени от употреба.

— Служели са за определена цел, предполагам. — Смит-Кемпт гледаше към кутията с отвращение. — Ние разбира се не ги използваме сега. Имам намерение съвсем скоро целият наш материал да бъде компютъризиран. Тогава няма да имаме нужда от архива — очите му блеснаха. — Касети, Едуард, магнетофонни ленти. Ефективни и забележително дискретни. Надникнах в тях само един ден. Изглежда съвсем находчиво да се използва кодова система. Разбира се първоначалните разходи са много големи, и...

— У теб ли е ключът? — Едуард, който не се нуждаеше от по-нататъшна лекция върху напредъка на технологията, го прекъсна.

Смит-Кемпт го погледна съвсем леко засегнат.

— О, да. Той беше поставен на съответното място. Щом веднъж открихме кутията, нямаше по-лесно от намирането на ключа. — Той му подаде ключа през бюрото.

Едуард се изправи:

— Във всички случаи, като че ли няма да има каквито и да било усложнения — му каза той. — Не се тревожи. Ако беше нещо от значение, аз още преди години щях да зная, че липсва.

— Желаш ли да я вземеш със себе си? — Смит-Кемпт с неудоволствие погледна към кутията.

— Защо не? След като съм тук, бих могъл...

Смит-Кемпт го съпроводи чак до асансьора. Навън Едуард извървя краткото разстояние до колата си, люлеейки ковчежето за металната му дръжка. Слънцето грееше силно, и той беше в добро настроение. По „Бъри Коорт“, после в „Сейнт Мери Екс“, покрай „Хаундсдич“, той обичаше имената на улиците в Сити.

Погледна часовника си, поколеба се дали да се върне в „Ийтън Скуеър“ за градинарските книги, които иначе лесно биха могли да бъдат изпратени, накрая все пак реши да отиде, не беше далече от пътя му.

Нетърпеливо прекоси Лондон. Движението беше много натоварено и независимо кой път избираше, като че ли беше неспособен да се отърве от задръстването. Веднъж или два пъти той погледна към кутията на седалката до себе си, с чувството, че би

предпочел тя да беше останала ненамерена. Това го караше да мисли за Жан-Пол, караше го да си спомня за Алжир.

Той си пусна стерео касета по радиото на колата. Бетовен, изпълнен на пиано. Тази музика, която той беше слушал толкова често преди, когато беше много по-малко щастлив, отколкото беше сега, както винаги омекоти духа му. Той забрави за кутията, заслушан в завладяващите го тонове, лекотата в преминаването към заключителните акорди.

Наближаваше края на „Мал“ и завоя към „Конститушън Хил“ с „Грийн парк“ от дясната му страна, когато я видя. Нямаше друга кола наблизо пред него и той натисна спирачките, загледан в дребната тъмна фигура от другата страна на пътя: една жена, тя точно завиваше към парка.

Полин Симонеск? — Той почти беше сигурен, че беше тя. Жената беше тънка, стара, облечена в черно, и нещо в нейната походка, някаква властност в очертанието на главата... Той изскочи от колата, прекоси улицата, лъкатушейки между минаващите коли. Наистина, не беше възможно, и все пак, защо не? Тя беше напуснала Париж, но би могла да бъде и тук, би могла още да е жива, той нямаше причина да мисли, че е умряла.

Той притича през входа на парка, ожесточено търсейки дребната фигура. Би искал да ѝ каже какво се беше случило с него, как бъдещето, което тя му беше претендирала, че вижда, се беше извъртяло. Искаше да я види, да се увери, че тя беше жива, че беше добре...

Спря до входа на парка. Там една пътечка малко продължаваше напред, после се разделяше. Тя не се виждаше. Той изтича до мястото, където пътеката се разклоняваше, погледна на ляво, после надясно. От тук, от кръстопътя имаше добра видимост. Фигурата на възрастната жена, независимо дали беше Полин Симонеску или някоя друга никъде не се виждаше.

Той постоя, намръщен и объркан, неспособен да разбере как би могъл да я загуби от очи. После, с разочаровано повдигане на рамене, се върна обратно. Докато прекосяваше улицата си помисли, че може би в такъв случай тя просто му беше липсвала.

При изхода на парка се спря, поглеждайки още веднъж назад. Слънцето печеше върху главата му, листата на дърветата въздишаха и

се люлееха. За миг като че ли автомобилното движение на града затихна и въздухът, натезал от изхвърлените газове беше тих.

Той се върна в „Ийтън Скуеър“ и подбра градинарските книги. После, точно когато се канеше да си тръгне, се обърна назад. Погледна към кутията за документи, която небрежно беше оставил върху бюрото си. Усети ключа ѝ в джоба си.

Импулсивно затвори вратата, върна се до бюрото, повдигна кутията и я отвори.

Вътре се намираше дебел плик, който като че ли съдържаше някаква папка. Той беше превързан с връзка и запечатан с печат от червен восък. Върху външната страна на плика отново със съвършен краснопис с избеляло кафяво мастило стояха думите „Госпожа Вайълит Крейг, бивша Фортескю.“

Под папката имаше фотографска снимка — единственият друг предмет в кутията. Един направен в студио портрет. От него го гледаше лицето на млада жена, лице, което той беше забравил досега, лице, което нито беше виждал, нито беше мислил за него повече от трийсет години. Лицето на родената да бъде жертва. Тя носеше малка елегантна шапчица. Усмиваше се.

— Невъзможно е да се крият нещата. Накрая те винаги излизат наяве.

Като че ли Чад намираше този факт удовлетворителен. Той се облегна върху стола, покрит с цветна сатинирана басма и се усмихна. Чакаше, наблюдавайки Елен.

— Той не ти е казал, така ли? — спокойно попита той. — Не ти е казал относно „Партекс“ и „Сфера“ или за парите, които са поддържали нашите филми, или за Симон Шер? Нищо? Знаех, че не го е направил.

Елен се колебаеше. Беше силно изкушена да излъже, да каже, че Едуард ѝ беше казал, че тя е знаела от години. Но това не беше нещо, от които би могла да се срамува и Чад, щеше веднага да разбере, че не говори истината. Тя погледна настрана.

— Не — каза тя накрая. — Не, Едуард не ми е казал.

Чад не каза нищо. Той продължаваше да я гледа, като че ли преценяваше, че специално в този момент нейните собствени мисли

биха могли да причинят на Едуард повече зло, отколкото от каквито и да било негови собствени думи. Елен почувства неговото удовлетворение, триумфът му, а също и въздействието на неговата воля. Тя я изсмукваше през пространството, което ги разделяше, завъртайки я в някакво пространство, което беше под контрола на Чад. Трябваше ѝ сила, за да се противопостави на това притегляне и точно тогава се почувства слаба, защото това, което той ѝ беше казал, беше за нея шок. През всичките тези години Едуард не ѝ беше казал нито дума. Мълчанието му беше за нея необяснимо. Беше държал в тайна нещо толкова важно по значение в продължение на толкова години. Дали не ѝ се е доверявал? Как е могъл да я лъже?

Тя беше имала такова пълно доверие в Едуард, бе изпитвала такава сигурност, че няма измама помежду им, че това разкритие ѝ причини много дълбока болка. То също така я изплаши. Докато умът ѝ се стрелкаше напред-назад, опитвайки се да го прецени, да го проумее, тя почувства, че съществуват стотици малки вратички, които изведнъж се отвориха към други подозрения. Ако той я беше излъгал за това, за какви ли още други неща би могъл да я мами?

Пропъждайки тези мисли от ума си и презирайки се, че им позволяваше да се появяват в съзнанието ѝ, тя бавно се обърна към Чад и го погледна спокойно. В крайна сметка, тя нямаше основание да му вярва.

— Как научи? — каза студено тя.

— О, беше лесно — той се усмихна и тя усети неговата самомнителност отново да се проявява в гласа му. — Най-напред чух за това преди много време. Срегнах момичето, което е работело като секретарка на Симон Шер. Той я уволнил, така че тя не била особено добре настроена към него. Тя ми каза. Но тя беше тъпа, невротична и би могла да си го измисли. Опитах се да го проверя чрез Левис, въпреки че не мислех, че той знаеше. Това беше около месец преди да умре. Беше безнадежден. Искам да кажа, наистина безнадежден. Левис не можеше да си спомни кой ден от седмицата е.

Той замълча. Нямаше и сянка от съжаление, нито жалост в неговия глас. Той говореше за Левис като че ли те и двамата едва го бяха познавали.

— След това аз бях забравил за случая известно време. После те срещнах в Париж, след „Гетисбърг“, спомняш ли си? Тогава

наблюдавах твоя съпруг. Той изглеждаше като човек, който мисли, че те притежава. Това не ми хареса. Не ми хареса и това, което той каза за моя филм. Не беше вярно. Така че реших да узная. Знаех, че не беше хубаво да се опитвам да накарам Шер да говори по въпроса, но той така или иначе се беше върнал в Париж. Така, аз отидох при шефа му. Срегнах се с приятеля от „Партекс“, Джонсън. Той ми каза.

— Ти си се срещнал с Дру Джонсън?

— Естествено — Чад леко се изкиска, — не беше трудно. Аз съм знаменит. Твоят съпруг току-що беше го изхвърлил от „Партекс“. Джонсън беше изкупил акциите му и беше се втурнал напред. Точно тогава „Партекс“ имаше много проблеми. Те сега са уредени, питах го и той ми каза. Джонсън разбира се, не знаеше защо Едуард го беше направил. Но аз знаех.

Елен се обърна към прозореца. Умът ѝ започна отново да се стрелка: две години назад, всичко това се беше случило преди две години. Защо Чад беше чакал досега, за да ѝ поднесе тази информация? Тя, разбира се, знаеше отговора на въпроса. Той се съдържаше в синята папка в чекмеджето на нейното бюро.

Изведнъж се успокои. През прозореца, в моравата тя виждаше Люсиен и Александър, които се катереха по въжената стълба към тяхната къща на дървото. Каси държеше нещата за обед на открито. Елен докосна диамантения пръстен на ръката си. Спомни си за многото подаръци, които ѝ беше правил Едуард, най-голям от които беше неговата любов. Тя знаеше защо той беше направил това, си помисли, и на сърцето ѝ олекна.

Чад замислено си тананикаше, после каза:

— Направил го е да ме прекърши. Той ме мрази. Това беше индиректният начин да разстрои и Левис — даде му достатъчно дълго въже, за да се обеси. Но това не е била главната причина. Главната причина съм бил аз.

Елен се обърна:

— Изглежда странен начин да бъдеш прекършен, Чад. Това финансиране ти даде възможността да направиш най-добрите си филми.

— Аз все още не съм направил най-добрите си филми. — Чад я погледна раздражено. — Той е искал да ме владее, това е. Да ме купи. Да ме остави да мисля, че съм свободен и през цялото време да дърпа

конците, да ме манипулира. Било е голяма игра. Аз имах виждането, имах гения, а той е имал парите. През всичкото това време той си е играл с мен. Той ме остави да направя първата част на „Елис“ и после, когато се стигна до втората част, когато видях колко добра беше ти, той отмени, оттегли се...

Гласът му се повиши. Той се изправи с внезапно оживление, местейки се от крак на крак.

— Сега мразя филмите, които тогава направихме. Не мога да ги гледам. Той ги развали...

— Чад, нищо от това, което казваш, не е истина. — Елен студено го изгледа. — Ако си спомняш, ти взе „Елис-2“ и го прехвърли на Джо Стейн в „Артистс интернешънъл“ за повече пари.

— Той те отведе... — Чад като че ли не беше я чул. Сега лицето му беше стегнато и напрегнато, и той говореше бързо. — Той се върна и те отведе. Направи го нарочно, за да не мога аз да си завърша трилогията. Той искаше да разстрои моята работа, той знаеше, че ти си ми нужна. Така че той те откупи. Той те взе обратно в Париж и те зарови в пари, къщи и деца. Аз знам какво си мислеше той. Той си мислеше, че като направи всичко това, ти никога няма да успееш да се освободиш...

— Спри, Чад — Елен ядосано се обърна към него, — твоят егоизъм е чудовищен, знаеш ли? Аз не искам да стоиш тук и да ми говориш такива неща. Казах ти да не идваш. Не те искам тук. Искам да си вървиш.

— Още не сме говорили за сценария. Трябва да ти говоря за сценария. Сега, когато ти знаеш всичко това, когато разбираш какъв е той, как лъже, как е манипулирал както теб, така и мен, ами, ти трябва да видиш нещата по-различно, това е всичко...

Той силно се беше развълнувал. Малките му розови ръчички описваха кръгове във въздуха. Пръски слюнка хвърчаха от устата му и оставаха по неговата брада. Той разсеяно ги обърсваше с очи, бляскащи и примигващи зад никога не напускащите лицето му очила.

— Не мога да чакам повече. Ти твърде много остаряваш. Вече си на трийсет — той направи крачка напред. — Но ако направим този филм през тази година, ще можем да направим „Елис“ през следващата. Аз сега ще трябва да бъда много внимателен, когато те снимам, но ще успея да се справя. Елен, зная, че бих могъл — той

късогледо се взря в лицето ѝ. — Имаш някои бръчки, но аз няма никога да позволя те да бъдат видени, Елен, няма защо да се тревожиш. А после, за третата част, тогава и Лиз ще бъде по-възрастна, така че всичко ще бъде в ред. И след това... Пет години, ние имаме поне още пет, може би малко повече. С подходяща светлина, с подходящ грим, може би с малка, не голяма козметична намеса... Ние ще можем да продължаваме да снимаме още цели десет години, докато станеш на четирийсет. Помисли по това, Елен...

Настъпи тишина. Тя погледна към Чад, съвършено несъзнаващ колко луд изглежда в момента. После, с бърз, решителен жест тя се обърна, отвори чекмеджето на бюрото си и извади оттам сценария.

— Чад, махай се, и вземи това със себе си — тя го сложи в ръцете му. — Няма да правя този филм, нито „Елис“, нито който и да е друг филм. Аз повече никога няма да работя отново с теб.

Настъпи тишина. Чад погледна към сценария в ръцете си, после я погледна в лицето.

— Написах го за теб...

— Не би трябвало изобщо да го пишеш. Нямах право.

— Написах го за теб. Изпратих ти го. А ти дори не го отвори. Просто си отишла при своя адвокат. Или той е отишъл — гласът му леко потръпна. — Ще се откажеш ли от тази си постъпка?

— Не, няма да се откажа. Ти ще се откажеш от този филм, ще спреш да пишеш сценарии за мен и моя живот. Ти веднъж го направи и аз няма да ти позволя да го направиш отново. Това е всичко. И ако си мислел, че би могъл да ме накараш да си променя намерението, идвайки тук и разправяйки ми всички тези неща за Едуард и за „Сфера“, много си сбъркал. Това няма никакво значение. Сега, ще си отидеш ли, моля ти се?

Чад не помръдна. Той стоеше неподвижен, с леко разкрячени крака, бързо дишайки. Когато Елен го погледна, видя как кръвта бе започнала да облива врата и лицето му на сивосинкави петна.

— Трябваш ми — каза той просто и упорито. — Трябваш ми за моята работа. Ти не говориш сериозно, не можеш да имаш предвид това. Ти трябва да се върнеш. Винаги съм знаел, че ще се върнеш отново — той спря и започна пак. — Сега вече почти съм свършил всичките стаи, знаеш ли? Остана само една — той преглътна. — Ако

беше там, през цялото време, мисля, че бих могъл да спра да го правя. Може би не бих се нуждал от снимките повече...

— Чад, ти и сега не се нуждаеш от тях. Нямах нужда и от мен.

— Не, нуждая се.

— Не, ти се нуждаеш от своята собствена представа за мен, това е всичко. И винаги е било така — гласът ѝ беше станал по-спокоен. — Същото беше и с Левис, сега го разбирам.

Тя се обърна към вратата и я отвори. За момент Чад не помръдна. После бавно тръгна след нея. Сравнението с Левис го беше ядосало, тя веднага разбра. Почувства гнева му, въпреки че лицето му остана безизразно и неподвижно. Той се спря много близко до нея и погледна в лицето ѝ.

— Ти си се променила — той го произнесе като обвинение, като че ли тя беше извършила непростима грешка, — ти си се променила или той те е променил — направи странен малък жест с ръка. — Някога аз те превърнах в нещо. Направих те жена, този вид жена, за който мъжете мечтаят. Аз направих това, не ти. Ти беше нищо, когато те срещнах. Просто една тийнейджърка, неразличаваща се от хилядите други момичета. Фотогенична, това беше всичко. Аз ти придадох вид, дадох ти глас, дадох ти идентичност. Аз дори ти дадох Левис. И ти захвърли всичко. Заради това.

Той посочи стаята и отново я погледна, нотка на молба пропълзя в гласа му:

— Как можа? Как може да си толкова тъпа? Какво ще правиш с всичко това, с целия този боклук?

— Чад, това е мой дом...

— Един от твоите домове. Колко още ти трябва? Това е лудост, всички тези неща...

— Чад, аз държа на тази къща. Аз обичам своя съпруг. Обичам децата си. Аз съм щастлива. Толкова ли ти е трудно да разбереш?

— Да, трудно ми е. — Чад отново изглеждаше борбен. — Защото то не трае. Бракът не е вечен. Това, което хората наричат любов, не трае дълго. Ти не можеш да бъдеш сигурна в неща като тези. Твоят съпруг — дали те обича?

— Чад, спри...

— Обича ли те? Или също те лъже, както го правеше и Левис? Левис навсякъде, където вървеше, разправяше колко много те обича,

но това не му пречеше да обръща половин Холивуд. Това не му попречи също да те удря, нали? — той спря и леко се изкиска. — Къде е сега твойт съпруг?

— В Лондон е. Чад, това не е твоя работа...

— Така ли? Къде в Лондон? С кого? — той напрегнато я погледна. — Мислиш, че знаеш, но може да грешиш. Колко дълго те беше лъгал относно „Сфера“? Колко години? За какво още мислиш, че би могъл да те лъже, Елен? Точно сега той би могъл да бъде с друга жена, ти не би могла да знаеш. Някога той е имал много жени, четох за това. Може би и сега мърсува насам-натам. Повече от мъжете го правят. Сексът с една и съща жена омръзва, всички казват това. А Левис винаги е казвал, че ти си много бавна в леглото. Аз не му повярвах, разбира се. На Левис не му ставаше, това е цялата работа. Но това е, което той казваше...

Внезапно злобата и гневът станаха отчайващи. За миг, когато той заговори, Елен почувства как съмненията започнаха като змии да пропълзят в съзнанието ѝ. Тя се мразеше заради тях, презираше се. После, някак си той отиде твърде далече, твърде много прекали и тя разбра, че не можеше да му повярва. Почти го съжали, и съмненията изчезнаха.

Винаги беше грешка да проявява съчувствие към Чад, защото той веднага извличаше изгода от това, затова тя задържа студенината в гласа си.

— Чад, ти не разбираш любовта и не разбираш доверието. Това е едно от сбърканите неща в твоите филми. Нямам намерение да споря с теб и предпочитам да не те помня с това... Моля те, върви си...

— Ти си отегчена — очите на Чад напрегнато сезираха в нейните. Той издаде внезапен писклив звук и замислено разтърка брадата си. — Как не го разбрах преди? Знаеш ли какво си сега? Ти си обикновена — просто както всички други. Една омъжена жена. Майка. Едно нищо. Той те направи такава и ти му позволи. Във всички случаи, вече не бих искал да работя с теб. Вече не, след като истински те видях. Ето — той постави обратно сценария в ръцете ѝ, — ако наистина не искаш да го осъществиш, можеш да го изхвърлиш.

— Да го изхвърля?

— Защо не? Аз не го искам.

Самодоволна усмивчица раздвижи устните му. Той все още не ѝ вярваше, дори и сега. Устните на Елен се стегнаха, тя прекоси стаята до бюрото си и захвърли сценария в кошчето за боклук. Чад я наблюдаваше, без да издаде звук. Когато сценарият падна, той повдигна своите две розови ръце в бърз машинален жест — може би на протест, може би на молба. После ги отпусна.

За миг на Елен ѝ се стори, че той ще заплаче. Той свали очилата си и започна да си разтрива очите. После постави очилата обратно и се обърна към вратата. Задвижи се из хола, като че ли нищо не беше се случило, отново със злоба и самообладание в изражението. Елен малко несигурно го последва, осъзнавайки, че той беше успял да я накара да се чувства жестока и несправедлива, което беше едно от неговите най-големи умения.

Отвън на стълбището той се бърна и за нейна огромна изненада, се ръкува. Задържа ръката ѝ между своите малки пухкави длани, поглеждайки през рамо към своя мерцедес. Караше го шофьор, моторът работеше.

— Е, добре. Ще намеря някоя друга, предполагам, някоя специална, каквато някога беше ти — той се усмихна със своята внимателна, вълча, жълтозъба усмивка. — Видях дъщеря ти, когато идвах по пътя. Предполагам, че беше тя. Тъмна коса, бяла блузка. Тя яздеше. Един голям черен кон...

— Да, трябва да е била Кет...

Елен почти не го слушаше. Чакаше го с нетърпение да си тръгне. Откъм градината тя чуваше, че Каси и Люсиен я викаха.

— Тя има силно впечатляващо лице, твоята дъщеря — той се изкиска. — Някой трябва да я вземе в киното, знаеш ли това?

Той видя внезапната тревога в лицето ѝ и отново се усмихна със старата си любезна усмивка.

— Само се пошегувах, Елен. Само се пошегувах... Той влезе в колата без нито дума повече и тя тръгна напред. В момента, когато колата изчезна от погледа ѝ, Елен почувства прилив на облекчение. Ако успееше, не би искала никога повече да види Чад. И Кет никога няма да го срещне.

Върна се в къщата с желанието Едуард час по-скоро да се прибере. Веднага щеше да му разкаже всичко за посещенията на Чад. Щеше да му каже, че знае за „Сфера“...

Тя се спря. Защо ли Едуард никога не беше ѝ го казвал? Възможно ли беше той да се е страхувал, че това би попречило на техните отношения? Изведнъж се изпълни с увереност. В края на краищата тя самата знаеше какво значи да си впримчен в собствената си уклончивост. О, дано Едуард да се върнеше колкото може по-скоро. Тогава тя веднага ще му обясни колко абсурдно е било всичко това, колко малко то би имало значение сега, и колко много тя го обичаше.

Той го е направил заради мен, помисли си, докато излизаше на терасата откъм отдалечената част на къщата. През всичките тези години, да не каже нищо. Тогава тя изпита много силна любов към Едуард и копнеж да бъде с него. Погледна към градината и към лятото лястовички. Малките фигури на Александър и Люсиен ѝ махаха. В стола на терасата Кристиан току-що се размърдваше. Коментаторът по крикет обясняваше подробностите в тазсутрешната игра. Англичаните бяха бити, точно както беше предсказал Едуард, дори и доста по-бързо.

„Един черен кон“. Фразата на Чад, на която тя в онзи момент беше обърнала толкова малко внимание сред прилива ѝ на щастие внезапно изплува в нейното съзнание. Сцената през очите ѝ замръзна и тялото ѝ се напрегна. Един черен кон. Между многото, в конюшната имаше само един черен кон и това не беше конят, който Кет каза, че ще язди.

За миг тя остана съвършено неподвижна, казвайки си, че може би Чад беше сбъркал. После, с тих изплашен вик започна да тича през моравата по задния път към конюшните.

Конете зацвилиха при нейното приближаване, а тя затича към отделенията, където държаха свободните коне. Хермион беше там, всички други коне бяха там, с изключение на Кан.

Той беше изгорил документите, беше изгорил и папката, плика и снимката — едно след друго в камината на кабинета си в „Ийтън Скуеър“ — внимателно и методично.

Писмата между Жан-Пол и командира на Гари Крейг. Небрежната бележка на Жан-Пол до Хенри Смит-Кемпт:

„Той ми каза, че Крейг ще го направи за пет хиляди долара. Това изглежда съвсем достатъчно и най-доброто за всички засегнати. Моля те, изготви необходимото споразумение от името на твоята фирма, разбира се. Крейг няма банкова сметка, предполагам, така че трябва да бъдат изплатени в брой. И моля те, обясни съвсем ясно на госпожица Фортескю, че в случая постъпвам съвсем приятелски. Не трябва да има писмено признаване на бащинство. Аз самият не се съмнявам, но за щастие, няма нищо, което да би могло евентуално да бъде представено пред съда, като имам предвид, че цялата работа се ръководи с вашата обичайна дискретност...“

Той беше видял получените разписки за раждането и за болничните разноски. Беше видял и едно писмо от самата Вайълит, писано в болницата до Хенри Смит-Кемпт:

„Моля, уведомете господин Жан-Пол дьо Шавини, че неговата дъщеря е много красива и е в добро здраве. Бих искала той да знае, че я нарекох Елен. Чувствах, че тя трябва да е с френско име. Той не трябва да има понататъшни притеснения. Моля ви, уверете го, че аз повече няма да влизам в контакт с него, нито ще се обръщам към неговата проявена вече значителна щедрост...“

Едно гордо писмо. Тя очевидно беше изпълнила обещанието си. В папката имаше още само две неща: една разписка за получаване от цветаря в Мейфеър, за букетите, изпратени на госпожа Крейг при нейното отпътуване за Америка и една кратка бележка от Жан-Пол, набързо надраскана в Париж. Папката за госпожа Крейг можело да бъде затворена, той благодареше на господин Смит-Кемпт за неговата ефикасност и дискретност в тази толкова деликатна работа.

Една внимателно прибавена клечка кибрит и всички те изгоряха едно по едно. Парите като средство за изкупуване на вина. Парите като

средство за избягване на отговорност. Докато наблюдаваше как документите горяха, Едуард изпитваше срам заради Жан-Пол, но не порицание. Как би могъл? Докато това споразумение и било подготвяно, удобният господин Смит-Кемпт по същото време беше ангажиран от името на Едуард да бъдат дадени пари, там, където някога той беше имал намерение да даде любов.

Когато и последното парче хартия изгоря, Едуард, който беше коленичил се изправи и тръгна към прозореца. Долу беше балконът, където като момче беше мечтал да стреля срещу призрачния противник. От другата страна на улицата сега се намираше квадратна градинка, където някога изстребителят въпреки противовъздушната отбрана беше имал своето попадение. Сега децата играеха по тревата на слънце, докато техните облечени в униформи гледачки седяха на пейките и клюкарстваха. Нямаше я чернеещата между терасите дупка. Никаква следа от миналото. Само мир и благоденствие. Приближаваше градското лято.

Бъркотията беше само вътре в него. Войната съществуваше само в неговата глава и в сърцето му. За миг както стоеше съвсем неподвижен, пред него двата образа като че ли се наслагаха един над друг, той ги видя едновременно. Огреният площад беше и светъл и тъмен. Той чу бръмченето на самолетните мотори, което се примесваше с боботенето на автомобилното движение долу. Беше мир и все пак той видя бомбите, които падаха от небето, сребърни на светлината на прожекторите. Те падаха с халюционна забавеност, устремени и пръскащи се напосоки. Разрушение от разстояние. Настъпваше дълъг, спокоен миг преди тяхната експлозия, и докато той траеше, експлозията беше тиха. Дълъг, бавен миг, си помисли Едуард: траещ един живот.

Дъщеря на неговия брат. Той си спомни за Елен и за техните деца. Умът му функционираше с ужасяващата яснота на шока, беше леденостуден, прецизен и безупречен: серия от образи, последователност от информацията, едното после другото. На машината на разума му беше съвсем ясно, че пред него имаше само една посока за действие, само една. Да унищожи доказателствата. Да остане мълчалив. Помисли: „Елен не трябва никога да узнае. Нашите деца не трябва никога да узнаят.“

До него на масата се намираше малка кутийка. Без да я гледа той я взе и после, без да я погледне я остави отново. Помисли: „Те няма никога да узнаят, аз никога няма да забравя“. После се обърна и излезе в един променен свят.

Намираше се в астън мартина, моторът работеше, вече караше, когато, бунтувайки се срещу заповедите на разума, болката го удари със силата на физически удар. Тя разцепи сърцето му, остро промуши съзнанието му. Той видя бъдещето, обезобразено поради необходимото мълчание. Нищо не се случи. Ръцете му лежаха неподвижно на волана. Оборотите на автомобилния двигател останаха равномерни. В един тъмен свят слънцето все още светеше.

Осъзна, че беше спрял на кръстопът. Пред него мина глада жена с малко дете в количка насини и бели райета. Детето беше облечено в жълто, жената в зелено. Детето гледаше, жената бързаше. Той видя с голяма точност тези непознати.

Помисли си: „Ние не можем да имаме повече деца“. И когато пълният извод от това беше осъзнат, болката внезапно стана толкова крещяща, че той очакваше те да я чуят — тази жена и това дете. Очакваше те да го погледнат, да се взрат в него.

Но те разбира се, не го направиха. Пресякоха, без дори да хвърлят поглед, те в техния свят, той в своя. И като че ли тогава може би той реши. Когато те стигнаха паважа на другата отдалечена страна, той включи амбреажа, смени на скорост и засили. Нагоре по западния надлез, извън града.

Някъде по средата, източно от Лондон и западно от Оксфорд сега имаше разрешена за свободна скорост отсечка от автострадата, където сега се движеха само няколко коли. Там, на около десетина километра от Оксфорд той подкара своя черен астън мартин с максималната му скорост. Музика и бързина. Натисна едно копче и въздухът се изпълни с Бетовен. Изникнала от миналото, музиката като видение му пееше. Веселост и опустошение, стрес и решителност. „Анданте грациозо, куази алегрето скерцо“. Той подкара още по-бързо. Беше три часа. Беше нетърпелив да си е у дома.

Ясно видя пространството секунда или две, преди да го достигне, точно на ръба на завоя. Пространство — много ярко и много

хубаво, протягащо извън музиката отворената си арка към него. Той го видя и разпозна с бързо преминало чувство на изненада, че трябваше да види толкова късно и само сега това пространство, което беше стояло тук самотно, което го беше очаквало да дойде и да предяви претенциите си за него. Такава светлина и такава тишина, помисли той, има в сърцето на музиката. Не изход, а капан. Той много леко докосна волана.

Не изпита страх. Входът беше там. Беше го виждал или сънувал много пъти и познанството му с него му вдъхна увереност. Покой, още едно притуптяване на сърцето. Единствено препятствие — болката. По-кратка е тази болка, си помисли, отколкото нейните алтернативи за него и за Елен.

„Алегрето“: музиката заскърца и светът се преобърна. След сблъсъка настъпи тъмнина и пълен покой. Имаше кръв в очите му и за миг помисли, че е загубил зрението си. После осъзна, че не беше сляп, трябваше само много леко да завърти глава. Направи го и бляскащото пространство полетя към него. Един последен, лек опит да диша, после освобождението беше лесно.

Минаваше четири часа и Елен заедно с Кет стоеше отвън пред конюшнията, когато чу, че кола идваше по пътя. Кет все още държеше Кан за юздата. Хълбоците и плешките му лъщяха от пот. Кет трепереше. Тя също чу колата и умоляващо погледна Елен.

— Това е тати. Все още не му казвай. Остави ме да се оправя с Кан. Ще го разтрия и после ще дойда вкъщи и ще му кажа аз. Искам той да разбере. Искам да му покажа, че мога да яздя, че мога. И аз наистина го направих, майче, направих го!

Елен я погледна мълчаливо.

— Много добре — каза накрая тя и се обърна настрана.

Кет нямаше представа за тревогата, която тя беше изпитала и за облекчението, което изпитваше сега. То беше толкова силно, че тя не вярваше, че може да проговори. Вместо това, оставяйки Кет там, където беше, тя започна да върви и после да тича по посока на къщата. Слънцето светеше в очите ѝ и тя вдигна ръка да ги предпази, търсейки с нетърпение появата на Едуардовата кола. Когато заобиколи зад ъгъла и се показа чакълестата пътека пред къщата, тя объркано се загледа. Колата не беше черна, а бяла и двама униформени полицейски офицери, един мъж и една жена точно излизаха от него.

Поискаха тя да влезе в къщата, но Елен не пожела. Така накрая, те ѝ го казаха в градината, в тясното закътано пространство, затворено сред тисовите храсти, където тя и Едуард често прекарваха заедно вечерите.

Съзнанието ѝ беше изпълнено с Кет, тя не беше имала предчувствие и слушаше тези униформени мъж и жена, които ѝ говореха за часове, завои и скорости, за линейки и болници и за нея беше трудно да разбере за какво говореха.

— Но той нали не е умрял? — тя ги прекъсна, обръщайки се нетърпеливо към тях. — Той не може да е мъртъв. Наранен ли е? Колко е тежко нараняването му? Трябва да ми кажете. Аз трябва да отида при него.

Униформените мъж и жена се спогледаха. Опитаха се да я убедят да седне и когато тя не пожела да го направи, те продължиха да ѝ обясняват отново и отново. Говореше жената, когато по лицето на Елен те и двамата усетиха, че тя накрая беше разбрала. Тогава женският глас млъкна.

Тя каза:

— Трябва да е станало много бързо.

— Моментално — добави мъжът.

Елен погледна към тях, въпреки че не ги виждаше и каза:

— Има ли друг вид смърт?

По-късно те я закараха до някакво място. Хладно, спокойно болнично място в покрайнините на Оксфорд. Там беше Едуард, въпреки да са знаели, че е твърде късно. Закараха я там, съпроводиха я вътре и стояха на вратата, докато тя ги изгледа с бляскащи от гняв очи и с пребледняло лице.

— Искам да бъда сама с него.

Те се спогледаха, оттеглиха се пред израза на очите и, напуснаха.

Когато остана сама с него и вратата беше затворена, Едуард погледна ръката на Елен, която беше студена и суха при докосване. Тя наведе глава и постави лицето си до неговото. Почувства, че той беше пречупен, видя, че беше си отишъл. Притисна устни към косата му. Бавно, желяейки невъзможното с цялата си сила, тя го помоли да я чуе, помоли го да проговори. Не много думи, само една-две, само нейното

име. Позволи му да ме чуе, позволи му да знае, моля те господи. Тя мислеше фразите и те ѝ звучаха невероятно гръмко в тишината. Ръката на Едуард лежеше неподвижна в нейната. Нямаше ответно движение на пръстите му. Някой беше склопил очите му. Не тя. Почувства, че сърцето ѝ се пръсва.

Бяха го поставили върху едно легло. След известно време тя седна и после легна до него. Внимателно притисна лицето си към гърдите му, легнала така, както лежеше толкова често, заслушана в биенето на сърцето му. След малко спокойно започна да му говори. Разказа му за неща, които се бяха случили в миналото, за неща, които той беше казал и неща, които той беше направил и колко много те бяха значили за нея. Каза му с тих глас, който пресекуваше и после започваше отново, какво се беше случило, как ѝ бяха казали, какво беше почувствала. Думите я задушаваша, тя изпитваше ужасяваща неотложност. Щяха да го отнесат. Нямаше да ѝ дадат да го види пак.

Тогава се засуети около него с леко тръпнещи, безнадеждни движения, докосвайки ръцете му, галейки косата му. После спря, застина в пълна неподвижност и просто стоеше там, в покой с него. Накрая се изправи. Обърна се настрани, обърна се към него. Навеждайки се го целуна за последен път. Изглеждаше ѝ неправилно да го целуне по устните, затова го целуна по страните и по затворените очи. Тогава го напусна. Те я закараха обратно до „Куайриз“ и внимателно и мило, колкото можеше тя каза на Люсиен, Александър и Кет. Кристиан, който беше разтърсен, ѝ предложи помощта си и да отиде с нея, когато тя трябваше да направи това, но Елен, която беше спокойна и тиха меко му отказа.

— Не, Кристиан, аз трябва да го направя — каза тя.

Това спокойствие нямаше да я напусне, нямаше да се прекъсне. То остана с нея. Струваше ѝ се, че се движи забавено, като в сън, когато каза на децата, когато Каси я прегърна и заплака, когато Кристиан рухна.

То нямаше да си отиде. Когато не можеше да заспи, то беше с нея, сутрин то я чакаше да си отвори очите. Като че ли нищо не беше в състояние да проникне през него: тя не можеше да плаче. То беше с нея, когато Кристиан донесе принадлежностите на Едуард от болницата: един часовник, един портфейл, една платинена писалка. Само три неща. В портфейла имаше малко пари, Едуард рядко носеше

много пари със себе си и шофьорската книжка. Нямаше снимки. Какъвто и да е предмет, който да би представлявал за нея последно послание след смъртта. Тя ги подреди върху масата пред себе си и ги докосваше, мислейки: „Сега ще заплача, сега ще бъда способна да заплача“. Но не можеше.

Спокойствието беше като щит и я пазеше. То я преведе през пристигането на Луиз, през пристигането на пребледнелия Симон Шер. Тоя преведе през централните заглавия във вестниците и подновените, често сензационни писания за живота на Едуард. То я изведе непокътната от разследването, от писмата, които започнаха да пристигат от цял свят и на които тя отговаряше всеки следобед методично, внимателно и бързо. То остана с нея, когато тя се занима с уреждането на погребението, което трябваше да бъде извършено в Лоара, и когато започнаха безкрайните съвещания с адвокатите.

Всичко това беше действително, но и не беше. Тя гледаше тези хора, на тези събития през прозрачния щит на своето спокойствие и прекъсваше техните съболезнования, колкото и искрени да бяха. Знаеше, че нейният разум и цялото ѝ тяло се разкъсваха от болка по загубата, но не искаше никой да надниква там — то принадлежеше на Едуард и тя беше твърде горда с това.

Тялото на Едуард беше отнесено с частен самолет до Лоара и Елен пътува с него сама. В нощта преди погребението то беше поставено в параклиса на замъка близо до паметника на бащата на Едуард до Жан-Пол, до Изобел и до Грегوار. Елен стоя там, нрава, с преплетени ръце в продължение на много часове, докато настъпи мрак и тялото ѝ се вкочанени от студ.

Когато накрая тя се върна в къщата, Кристиан който стоеше там с нея, постави малък пакет в ръцете ѝ и ѝ пожела лека нощ.

— Това е касетката с Бетовен — каза той спокойно. — Тази, която Едуард държеше в колата си. Знам, че я е слушал. Помислих, че би поискала да я чуеш.

— Бетовен?

— Когато моята майка почина, аз обиколих къщата, търсейки нещо, не зная точно какво. Някакво писмо, някакво послание. Разбира се, нямаше нищо. Помислих, че и ти може да почувстваш това, помислих, че може би ще се радваш да имаш тази касета.

Елен погледна към нея с безизразно лице.

— Тази касета? Искаш да кажеш, че това е касетата от колата на Едуард?

Лицето на Кристиан се смекчи още повече:

— Не, Елен. Същия запис, не същата касета. Онази в колата — ами тя е счупена...

— О, да, разбира се, Кристиан.

Тя тръгна нагоре по стълбите към нейната стая и слуша касетата. Беше я слушала много пъти преди, когато беше пътувала с Едуард, и когато сега я чу, музиката пречупи защитните прегради, които тя си беше издигнала и премина през тях. „Анданте грациозо, куази алегрето“. Тогава тя заплака.

На следващия ден, когато отново се нуждаеше от спокойствието, то се върна в нея. Заедно с черните си дрехи, тя го надяна като наметало, което да я защитава по време на самата церемония, на погребението, което се състоя в гробището на дьо Шавини, близо до параклиса. То беше разположено на възвишение, обърнато към лозята и към блатистите ливади отвъд, с техните горички от кестенови дървета. Неговите граници бяха отбелязани с редица от стройни тъмни кипариси, садени по времето на Едуардовия пралядо.

В полята наоколо нищо не помръдваше. Въздухът беше студен и небето млечносиво, осветено от слабо слънце и с разпръснати групи от бледи облаци. Вече се усещаше аромата на есента, въпреки че беше лято и гроздето все още не беше за бране. В далечината листата на кестеновите дървета точно започваха да се променят, тук-там имаше жълти петънца по листата им и във въздуха се носеше мирис на дъжд и на дървесен пушек.

Елен слушаше думите, които беше знаела, че ще чуе, стоеше между лицата, които беше знаела, че ще види. Тълпа от хора в черно: най-добрите приятели на Едуард от едната ѝ страна, неговите най-близки сътрудници от другата. Тя погледна към застиналите, бледи лица на Люсиен, Александър и Кет. Александър беше твърде малък, за да разбере, Люсиен — непокорен и боязлив. Лицето на Кет — изкривено и поразено от скръб.

Зад тях — други лица. Луиз с дълбок траур, с воал на лицето, няколко членове на фамилия Кавендиш от Англия. Алфонс дьо Гиз, който беше толкова любезен някога в Лоара и който беше разговарял с нея за лова на пъстърви, стоеше добре изправен, като стар войник,

каквото беше. До него стоеше съпругата му, Жаклин, намръщена може би в опита си да задържи сълзите, които тя сигурно би упрекнала да се леят на публично място. Жан-Жак Белмон-Лаон се беше привел, заедно със своята нова съпруга. Дру Джонсън, който беше прелетял от Тексас. Клара Делюк, чийто очи бяха подпухнали и червени от плач. Каси, застанала много изправена, с Мадлен, нейния съпруг и двете ѝ деца. Жорж, стоящ отзад, с приведена глава, внезапно остарял. Флориан Виспиянски, повдигнал своята голяма меча глава към небето, с маската на обърканост върху благородното лице. Представители на компанията „Дьо Шавини“. Тя видя М. Блок и неговия съперник, Темпл. Лица от близкото минало, лица от по-преди: Уилям, братът на Изобел, когато Елен никога не беше срещала, група от мъже, които са били в „Магдален“ заедно с Едуард, представители на различни държавни министерства, политици, старши колеги от други компании и от Парижката борса, приятели от Лондон, от Париж, от Ню Йорк. Тя ги гледаше и не ги видя. Слушаше и не чу думите на свещеника.

Към края на церемонията започна да вали, в началото леко, после все по-силно. Един или двама души погледнаха нагоре, ужасени. Луиз нададе стенание. Някой подаде на Елен малка лопатка, смешно нещо, съдържащо шепа пръст. Богатата, ронлива почва на Лоара. Елен я взе и я наведе напред. Капки дъжд паднаха върху главата ѝ, върху лъскавата повърхност на Едуардовия ковчег, върху сребърната табелка на която беше гравирано неговото име. Тя изсипа пръстта от лопатката в голата си ръка, за миг усети нейната студенина и тежест, после равномерно я разпръсна и заради Едуард не позволи ръката ѝ да потрепери.

Беше се свършило, и щом някои от хората започнаха да се раздвижват, тя почувства тяхното объркване, почти го помириша. Смъртта кара хората да се чувстват неловко, си помисли тя. Кристиан взе ръката ѝ, а Симон Шер я отведе настрана.

Тя внезапно се спря и погледна назад. Със съзнателно усилие, впрягайки всички ресурси на тялото и духа си, тя отпрати своята любов към Едуард, както го беше правила преди, при други случаи, през други разстояния. Тънките колони на кипарисите се привеждаха от вятъра, после се изправяха отново. Облак мина през лицето на слънцето и после отмина. За миг небето се огря като от воден блясък. Тя се обърна настрана.

Спокойствието беше там, очакваше я. Защи́таваше я, докато тя се ръкуваше с толкова много хора, изслушваше толкова кратките думи на съчувствие, докато тези, които не се връщаха в дома, се групираха и прегрупираха, и после напуснаха.

Последният от всички беше висок, здрав мъж с бледо лице и очи с тежки мигли. Беше облечен в най-изряден траур. Докато се намираха в гробището, той беше стоял без шапка, очевидно незасегнат или неосъзнаващ падащия дъжд. След това Елен го видя да говори на Луиз, но плачейки, Луиз беше пожелала да се скрие от дъжда, колкото може по-скоро.

Сега мъжът идваше насреща ѝ. Той се спря и много официално се наведе над ръката ѝ.

Тя не го позна, гледаше го иззад спокойствието си, едва забелязвайки го.

— Моите сърдечни съболезнования, госпожо — той се изправи. — Покойният ви съпруг и за някога работихме заедно. Преди много години.

Виждайки безизразното ѝ лице, той наклони глава:

— Филип дьо Белфор — каза той, отстъпи няколко почтителни крачки назад, после се обърна.

Елен го наблюдаваше как се отдалечава надолу по тесния път по посока на вратите, където го чакаше голям, черен мерцедес.

Когато се отдалечи на прилично разстояние, и може би, смятайки че не е наблюдаван, той най-напред се огледа през рамо, разгъна чадъра, който държеше, придирчиво го разтърси веднъж-дваж, отвори го и го вдигна над главата си. Защи́тен така, той извървя бързо разстоянието до колата си, влезе в нея, без да се обръща назад.

След това тя живееше и не живееше. Стъкленото спокойствие рядко я напускаше. Тя действаше, гледайки на света с откъснатост, която я напускаше само, когато си беше вкъщи или когато беше сама.

Времето вървеше със сантиметри, ден след бавен ден. Вчера, днес, утре. Есента се превърна в зима, зимата в пролет. Тя наблюдаваше тази промяна на сезоните и негодуваше от предсказуемостта и точността на тяхната смяна. Веднъж, рано сутринта, когато бяха отишли в „Куайриз“ за Коледа, тя направи дълга

разходка извън имението, влезе по пътеката за езда из меката верига на Даунс, чийто хълмове се насочваха на запад. Беше преваляло през нощта, и тя прокарваше пъртина по този път. Краката ѝ вървяха през девствено чистия сняг. Беше много студено, и когато накрая спря на високото, погледна пейзажа, едва узнаваем от снега. Земята беше бяла, дърветата в горичките стояха, оголени и черни срещу монотонно бледото небе, натежало от заплахата на нов снеговалеж. Тя си спомни тогава за онази сутрин, когато беше стояла в малката студена спалня в Лондон, гледайки към заснежената улица, усещайки за първи път движението на детето в себе си.

Тъжно се обърна към къщата с чувството, което я беше изпълвало от месеци, че нещо в нея беше пречупено, унищожено и което никога нямаше да се раздвижи отново. Тя се спря, после тръгна отново като пое пътеката, която водеше обратно през градините. В тисовата беседка спря, спомни си за Едуард и остави съзнанието си да тръгне назад и още по-назад през годините: Едуард, Левис, Били. Три смърти, три фаталности. Тя отчупи малка ледена висулка от оградата, свали ръкавицата си и я постави върху дланта си — бляскава като диаманта, който тя носеше на своя пръст. След малко топлината на ръката ѝ я стопи, тя се обърна и тръгна към къщата и към другите спомени, които я очакваха.

Другите хора се приспособяваха — това беше терминът, тя знаеше. Виждаше ги как я наблюдаваха, следяха за условен знак от нея, очакваха момента, когато щеше да бъде възможно да се държат, както винаги се бяха държали преди да се случи това. Животът вървеше напред, хората забравяха и тя не се възмущаваше от това. Полагаше много усилия да се държи по начина, по който винаги се беше държала. Имаше може би успех. Тези, които не я познаваха добре, изглежда мислеха така, но самата Елен се чувстваше полужива.

Наблюдаваше децата си, които се примириха с голямата загуба. Люсиен, най-здравият, най-бързо се съвзе. За Александър беше по-трудно да се каже, защото беше по-малък. В началото той продължаваше да пита за баща си и да настоява да узнае къде е отишъл. Но с месеците тези въпроси ставаха все по-редки и една пролетна вечер в Париж, когато Елен се качи при него, за да му каже лека нощ, той взе ръката ѝ и каза:

— Татко вече няма да се върне, нали?

— Не, Александър.

Малкото му лице я погледна тревожно, той замълча и после каза:

— Бих искал да го видя.

Тонът му беше изпълнен с желание, но примирен. Той се приготви да спи. Елен се наведе и го целуна. Тя обичаше Александър много, болезнено и с желанието да го защитава. Обичаше го заради неговата благодетелност, заради неговата бавност, затова че той късно проходи и късно проговори, заради факта, че той толкова приличаше на Едуард. Когато се изправи и той затвори очи, тя си помисли: „Нашето последно дете“. Сълзи напиреха в очите ѝ. Тя знаеше, че няма да има повече деца.

Кет скърбеше по-гневно и по-ожесточено от по-малките деца. Тя беше достатъчно голяма, за да разбере своята загуба. Това споделено усещане за загуба ги събра и ги направи много близки една с друга. Но Кет също имаше свой собствен живот. Тя настояваше да отиде в своя интернат в Англия, защото нейният баща ѝ го беше избрал. Беше започнала да се установява там и да създава приятелства. Елен не смееше да я товари със спомените от едно минало, от което тя самата не можеше да се отърси, и така тя направи съзнателно усилие да насочи Кет настрана от такива мисли и спомени и към нейното бъдеще.

Междувременно, тя продължаваше своя живот. Продължаваше работата си, но нейната безсмисленост без Едуард я отблъскваше и я правеше нетърпелива. За известно време през първата година след смъртта на Едуард тя продължи да надзирава подготовката за новата колекция на Виспиянски и продължи да посещава съвещанията на борда в дирекцията на „Дьо Шавини“. Сега тя седеше в стола на Едуард начело на масата.

Преди онези съвещания я забавляваха и поглъщаха вниманието ѝ. Но сега, с нейната нова отдалеченост, тя гледеше на тях с неотслабваща антипатия. Политиката и интригите — те ѝ изглеждали толкова дребнави вече. Дори и взетите решения ѝ изглеждаха безцелни. Колко по-различно би се получило, чувстваше тя, ако те бяха избрали не този, а обратния курс?

През есента на 1974 година тя престана да посещава тези заседания. Когато Симон Шер дойде при нея с толкова важно решение, че те се нуждаеха от нейното съгласие тя го слушаше, без да го чува,

едва схващайки неговите аргументи. Обикновено просто го запитваше каква насока са приели болшинството от членовете на борда, и после го подкрепяше.

Дори когато той ѝ каза, че поради редица причини, всичките неопровержими, защото ги беше изслушал, било преценено, че плановете за следващата колекция на Виспиянски би трябвало да бъдат отложени, тя се съгласи. Шер, който се беше противопоставил на този ход, я изгледа напрегнато.

— Ти можеш да вземеш връх над тях, знаеш това, Елен — каза ѝ спокойно той. — Не очаквах, че ще се предадеш. Не за това.

Тя раздразнено се обърна, защото усети упрек в гласа му.

— Елен, отделно от твоите лични авоари, в компанията са вложени и дяловете на децата ти. Фактически, докато те стигнат до пълнолетие, компанията е в твои ръце, точно така както беше при Едуард. Аз мога само да споря с борда, ти можеш да направиш много повече от това.

— Това е само отлагане.

— За момента, да.

— Тогава аз се съгласявам само за отлагане, това е всичко.

— Няма ли да дойдеш на следващото заседание, Елен?

— Предпочитам да не дойда.

Тогава той си отиде без повече разсъждения. Три дни по-късно Виспиянски дойде да я посети, с молба да се застъпи за него. Когато тя отказа, той смутено я изгледа. За миг ѝ се стори, че щеше да избухне в гневен упрек, но той не го направи. Лицето му се натъжи и той поклати глава.

— Едуард вярваше в моята работа. Той се бореше за нея, бореше се за мен. Винаги съм мислил, че вие... — Той се прекъсна, и като видя израза на лицето ѝ, се извини. — Съжалявам — каза притеснено той, — разбирам, че не би трябвало да ви безпокоя с това.

Този не беше последният упрек, който получи. Нападна я също и Каси, която един ден внезапно се обърна към нея, когато Елен без каквото и да било интерес беше дала съгласието си по някакъв домашен въпрос, по който беше поискано нейното мнение.

— Кога ще се отърсиш от всичко това? — Лицето на Каси беше почервенияло. — Ходиш наоколо като чели се движиш насън. Да не

мислиш, че това би желал той? Ами, аз ти казвам, че той не би го желал.

Това я засегна. Когато остана сама, тя заплака безнадеждно и гневно. Но на следния ден спокойствието отново се върна при нея и тя започна да избягва Каси, страхувайки се от нова атака.

Но най-ожесточеният упрек дойде от Кет, когато тя се завърна във Франция за лятната ваканция и откри, че колекцията на Виспийански беше отново отложена. Тя отиде да се срещне на чай с Флориан в неговото ателие, както често правеше, и когато се върна, бурно нахлу в стаята на Елен.

— Флориан каза, че колекцията е била отложена отново. Знам, той мисли, че тя никога няма да бъде направена. Не го каза, но знам, че това мисли. Какво правиш, майко? Защо позволяваш това да се случи?

— Това е решение на борда. Мислеха го за по-разумно...

— Много важно какво мислят! Ако тати беше жив, това никога нямаше да се случи. Той не би го позволил. Той държеше на работата на Флориан. Мислех, че и ти държиш. А ти просто седиш тук и не правиш нищо. Това е ужасно. Това е такова страхливо поведение... — Гласът ѝ се повиши. — Моля те, майко, не прави така...

— Кет, ти не разбираш...

— О, да! Разбирам! — Кет повдигна зачервеното си лице, очите ѝ святкаха от гняв и разочарование. — Разбирам прекалено добре. Тати е мъртъв, а ти си се предала.

Тя изтича от стаята и блъсна вратата след себе си. Елен постоа сама, спокойна, замислена. На следващия ден изпрати да повикат Симон Шер и Кристиан.

— Съществуват много фактори. — Симон Шер седеше срещу нея във всекидневната стая в Сен-Клод. Кристиан седеше от дясната ѝ страна, внимателно слушайки и пушейки от цигарите си „Блак рашън“. — На първо място, има много хора в компанията и те извършват различни маневри в борбата си за власт, главно Темпл и Блок, но има и други. Аз очаквах това и то може да бъде удържано, както беше удържано, когато Едуард беше жив. И двамата, Темпл и Блок са ценни за компанията. На тях им трябва да им бъде много добре разяснено точно колко далече могат да отидат. Веднъж разбрали, те ще го приемат и не мисля, че ще създават по-нататъшни неприятности.

Той замълча и внимателно погледна Елен:

— Обаче, има един друг проблем и той е по-сериозен. Говорила ли ти е твоята свекърва за нейните дялове?

— Луиз? Не.

— Тя държи десет процента от акциите на „Дьо Шавини“. Това ѝ дава право на място в борда...

— На бас се ловя, че тя никога не го е използвала — намеси се Кристиан и Шер му отправи стегната усмивка.

— Не, не е. Във всеки случай, това сега е неуместно. Тя иска да прехвърли своите акции и мястото си в борда на някой друг. Един неин приятел, който очевидно има голям успех в спекулата с недвижимо имущество в Испания и Португалия, казва се Филип дьо Белфор. — Той погледна Елен. — Очевидно, твоята свекърва прави тежки вложения в неговото португалско предприятие и има добър доход от това. Той е в тясна връзка с един мъж, наречен Нервал, Густав Нервал.

— Не мога да повярвам. — Кристиан се изправи. — Съпругът на скорпионката.

— Нервал? — Елен се намръщи. — Аз съм се натъквала на него, мисля — имаше някакъв скандал.

— Той е акула, винаги е бил. Това не може да е компания с добър имидж...

— О, с изключително лоша слава, мога да си представя — каза сухо Шер. — Обаче, за момента успешна...

— Но, Луиз не може да направи това. — Елен гневно стана. — По закон тя не може да го направи. Тя не може да приписва своите акции на този мъж, нито на когото и да е друг. Те се унаследяват по определена линия. Сега, когато Едуард е мъртъв, те преминават от нея директно на неговите деца.

— О, аз съм сигурен, че тя знае това. За нея това е просто една лудория. Тя иска да сложи дьо Белфор в управителния борд на „Дьо Шавини“ и е решена да го направи. Това е нейният първи ход. Тя ще направи и други. Сега дава серия от вечери, предполагам, че ти не си чула за това. За Темпл, за Блок, за да ги представи отново на дьо Белфор...

— Отново? Кой е този мъж?

Шер усети, че заповедната нотка се възвърна в гласа на Елен и се усмихна в себе си. Внимателно и точно той ѝ обясни. Когато свърши, се облегна назад в своето кресло с израз на удовлетворение.

— Това се случи по времето, когато Едуард направи първата оферта за присъединяването на „Ролфсън хотел груп“. Аз тогава бях в Америка, но разбира се това беше известно на всички в Париж и в Лондон. Бях в течение на цялата документация, Едуард беше много разтревожен. Всичко това е точно документирано. Дьо Белфор отиде в Южна Африка за известен период и после, преди около десетина години, се върна обратно. Оттогава е в Испания и Португалия. И предполагам, че през цялото това време е бил във връзка с Луиз, въпреки че сигурен съм, Едуард не е знаел нищо.

— Дьо Белфор? Компанията „Касиус“? Сега си спомням. — Кристиан седеше развълнуван. — Разбира се, Едуард винаги беше казвал...

— Той беше на погребението — прекъсна го Елен. — Не си ли го спомняш? Валеше и той беше последният, който дойде при мен.

— Той сега отново се е върнал във Франция, повече или по-малко за постоянно. Домогвайки се да спечели хората в компанията, хора като Темпл, които не са сигурни накъде да скачат. Винаги е имало известно противопоставяне на колекцията на Виспиянски, но аз мисля, че ти ще откриеш, че голяма част от сегашната опозиция произтича от него. Винаги се е противопоставял на тази част от дейността на компанията. Той е интелигентен, може да бъде много упорит. Разбира се — той скромно погледна надолу към ръцете си и разпери ръце, — възможно е нещата в тази страна да бъдат направени доста неудобни за него. Наистина твърде неудобни. Съществува богата информация за него в папките на Едуард, които извънредно много биха заинтересували данъчните власти. И разбира се, ако Елен беше точно изяснила, абсолютно точно изяснила на целия борд, че дьо Белфор няма никога да постави дори палеца на крака си на тази врата... Ако бихме могли да променим решението за отлагането на колекцията на Виспиянски и да бяхме поставили нова дата. Ако бихме могли да наложим забавяне на това и на различни други неща...

Той остави гласа си да заглъхне. Продължаваше да гледа с голяма концентрация върху горната страна на ръката си в продължение на няколко минути, после директно погледна към Елен. Любезно ѝ се усмихна и Елен с любопитство и наплив на енергия, които никак не бе предполагала, че може да очаква, разпозна тази усмивка и я запомни.

— Едно разкриване на картите — Кристиан скочи на крака, — открит конфликт. Едуард ги обичаше. Ако този човек има каквото и да е общо със скорпионката или с Луиз, той се очертава да бъде много опасен. Ние трябва да предприемем атака. Елен, ти трябва да тръгнеш на атака...

Той се спря, Елен не го слушаше. Внезапно лицето ѝ беше се оживило.

— Ние загубихме време — каза бавно тя. — Сега го разбирам. Държахме се по начин, който Едуард би възненавидял — тя се изправи, — Симон, Кристиан, извинете ме.

Тя замълча и Кристиан, наблюдавайки я, видя как нейното изражение се беше променило. Имаше мрежа от бръчки около устата ѝ, известен ъгъл, под който тя държеше главата си, известен блясък на решителност в очите ѝ. В този момент той разпозна Едуард в нея, сякаш тя беше дъо Шавини по рождение, а не само по брак. Елен се обърна към Симон Шер.

— Симон, кога е следващото заседание на борда?

— Няма да има през следващите три седмици. Ти би могла, разбира се да го свикаш, когато пожелаеш.

— И за колко време можем да прогоним дъо Белфор?

— О, ами, ако трябва да го видим, да му споменем известни неща, да му изясним, че той няма никога да успее да стигне до централното преддверие, да не говорим за заседателната зала на борда на управителите — не дълго.

— Една седмица?

— Повече от достатъчно, би трябвало да кажа. Този мъж има добър инстинкт за самосъхранение.

— Ние ще го срещнем след седмица. Заседание на борда в срок от десет дни. И искам някои разработени планове за назначаване на нова дата за представянето на колекцията на Виспийански.

— О, господи, о, господи — каза Кристиан, — нямам търпение да чуя какво ще стане. Елен, в момента, когато ти и Симон ще се срещнете с него, аз идвам на обяд. Ще прелетя за това от Лондон, ако е необходимо. Искам да чуя всичко, всеки ужасяващ детайл...

Кристиан, разбира се, обичаше драмата. Той може би предвиждаше някаква великолепна и страстна конфронтация. В този

случай той щеше да бъде разочарован. Елен разбра това, веднага щом срещна дьо Белфор.

Разговорът се води в офиса на Едуард в централата на „Дьо Шавини“. Той беше останал непроменен откакто Едуард беше починал, и когато с тежката си походка дьо Белфор влезе в стаята, Елен забеляза, че той се огледа наоколо, и това ѝ направи впечатление. Той погледна към бронзовите фигури, към черното бюро, към Джаксън Полок. После изтегли един стол откъм отдалечената страна на бюрото с лице към Елен и Симон Шер, седнал малко настрани.

Той ги гледаше изпод тежките клепки на очите, докато първо Шер, после Елен говореха. Неговото лице никога не издаде ни най-малка отсенка на емоция.

Когато те и двамата свършиха, той им отправи мимолетна усмивка. Постапи едрите си бели ръце върху повърхността на бюрото и леко почукваше отгоре му с един грижливо поддържан нокът.

— О, добре. Тогава аз ще се върна в Португалия и в Испания. Вие едва ли бихте могли да се намесите в моята дейност там. И всичко това е било в архивите ви? Наистина? Знаете ли, Едуард би направил страшно много, ако работеше за държавната полиция...

Той видя, че Елен се изчерви от гняв и това му достави моментно удоволствие. Известно леко оживление се появи по бледото му лице, то проблесна в очите му и после изчезна. Той леко сви рамене.

— Не съм прекалено разочарован. Луиз беше много оптимистична по отношение на моите шансове тук, но в крайна сметка Луиз е една глупава жена. Имаше време, когато мислех, че тя е права, когато мислех, че бих могъл да запълня вакуума, така да се каже. Сега? — той замълча. — Ами, влечението ми към това във всички случаи някак си мина. Беше твърде по-забавно да се оперира отстрани, да се промъквам и да излизам от Франция, да съветвам Луиз, когато Едуард беше още жив. Освен това, ние преуспяваме, Нервал и аз. Да се върна тук сега — това би могло да попречи малко на моя стил, мисля...

Елен се приведе напред:

— Преди да си отидете — каза тя, — има едно нещо, което ме интересува. Защо винаги сте се противопоставяли на колекцията на Виспиянски? Защо се противопоставяхте на тази част от дейността на компанията? Вие не сте глупав. Не мога да повярвам, че не сте могли да видите колко важна е тя.

Дьо Белфор леко се усмихна, и погледна към нея с малко по-голям интерес отпреди:

— Защо ли? Сигурен съм, че знаете отговора. Разбира се, защото тя значеше толкова много за Едуард.

— Но работата беше добра. Колекциите винаги бяха изключително фино изработени. И от чисто търговска гледна точка, те от самото начало винаги са имали успех. Не искате ли да кажете, че толкова много не сте харесвал Едуард, че не сте могъл да правите обективна търговска преценка?

— Съществува ли такава неща? — дьо Белфор се изправи. — Вие сега обективна преценка ли правите? Прави ли я господин Шер?

— Тя е обективна във всички случаи. — Симон Шер се преведе напред. — Аз дори не ви познавам. Но зная вашето досие и то е достатъчно, за да бъда уверен, че тук ние нямаме място за вас.

Дьо Белфор се обърна и му отправи надменен поглед. Настъпи мълчание, после дьо Белфор погледна настрана, устните му бяха събрани в патрицианско презрение. Той изгледа равнодушно Елен, после се завъртя на стола си и изгледа стаята с израз, близък до съжаление.

— Винаги съм мислил, че това няма да надживее Едуард. Дори веднъж му го казах, той споменава ли ви го е?

— Той никога не е споменава вашето име — каза студено Елен. — И ако това е, което сте предсказал, сте грешил.

— Чудя се — дьо Белфор отново се усмихна със своята бавна ледена усмивка, — не че за момент се съмнявам във вашата енергичност, мадам, надявам се, че ме разбирате. Чух, че за една жена вие сте много способна. Но какво в края на краищата колко деца са? Три? Едно момиче и две момчета, мисля. Много трудно. Едно от тях може да се е метнало на Едуард, разбира се, но едва ли е възможно и двамата да са. Луиз ми каза, че по-голямото момче, Люсиен, прилича твърде много на нейния син Жан-Пол, а Жан-Пол, или поне аз така съм чувал, би унищожил тази компания за не повече от три години, ако не беше Едуард. Така, че, аз не вярвам бъдещето да е чак толкова сигурно. Една от слабостите на частната компания — много малко деца и нито едно, подходящо да продължи работата или пък твърде много или от лошо качество, което се отдават на порока, и...

— Това не е ваша грижа. Не бяхте поканен тук, за да разсъждавате върху бъдещето на компанията. Бихте направили по-добре, ако се загрижите за вашата собствена компания.

Симон Шер стегнато отсече и стана от стола си. Елен не каза нищо и дъо Белфор забеляза това. Той напрегнато я изглежда, после с усмивка се изправи на крака. Тогава бавно заоглежда строго подредената стая, картина след картина, предмет след предмет. Преди да напусне, той се обърна отново към Елен.

— Знаете ли, твърде е странно — отбеляза той със свободен, разговорен тон, — аз твърде много не обичах вашия съпруг, точно, както предположихте. Не обичах, вероятно не е подходящото определение. Аз го мразех. Толкова арогантен човек. Винаги чувствах, че той живее в неподходящо време. Ни най-малко не беше част от модерния свят. И все пак, странното, необяснимото нещо е, че сега, когато той е мъртъв, той почти ми липсва. Той оставя празнота в моя живот, нещо, което би го забавлявало твърде много. Кой би могъл да предскаже това?

Той леко, озадачено се намръщи, после с тромаво, лениво движение напусна стаята. Елен замислено наблюдаваше неговото излизане. От първия момент, в който беше влязъл, той й беше напомнил за някого, но тя не можеше точно да го определи. Когато той направи тези свои последни бележки и после се обърна и излезе, изведнъж й се проясни. Физическият вид, разбира се съвсем не съвпаднаше, може би това я беше объркало. Но тя беше почувствала неговата омраза, неговата враждебност, още преди той да я изрази, а това тя вече познаваше. Той й напомни за Чад.

Тя се опита да го обясни същата вечер на Кристиан, и след първия си изблик на въодушевление от това, което нарече ярка победа, той внимателно я изслуша.

— Те и двамата се нуждаеха от него, разбираш ли, Кристиан? Те имаха нужда от съперника в негово лице. Може би дори се нуждаеха от омразата, не зная. Вероятно хората се нуждаят от омразата, така както им трябва и любовта.

— Те са изпитвали удоволствие от съперничеството ли, искаш да кажеш? — Кристиан замислено я погледна. — Да, мога да разбера. Мъже като Едуард привличат омразата, въпреки, че той никога не можа да проумее това. Също и любовта, разбира се.

Елен усети, че обикновената маниерност изчезна от гласа му и долови съжаление в него. Тя се протегна през масата за ядене и постави ръката си върху неговата.

— О, Кристиан — каза тъжно тя. — Зная.

— Аз много го обичах — каза отривисто той. — Той може да беше арогантен, инат и невъзможен. Но той ме караше да се смея, той ме караше да мисля. Той беше също най-милият мъж, когото някога съм срещал. Хюго казваше, моят братовчед Хюго казваше... О, извинявай за това, Елен.

— Не се извинявай — каза просто тя и той обърна настрана лицето си. Тя изчака малко, после донесе на Кристиан бутилка арманяк. Седна отново, постави лакти на масата и зарови лице в ръцете си.

— Разкажи ми за него, Кристиан. Бих искала да го направя. Кажете ми какъв беше той, когато се срещнахте за първи път, преди да го познавам.

Кристиан я погледна:

— И това няма ли да ти причини болка?

— Не, не сега. Искам да зная.

— Разбирам. В началото не можеш да понасяш да кажеш или да чуеш въобще каквото и да било, но след това? — Той замълча. — Ще ти разкажа как най-напред се запознахме. Бях чувал за него преди чрез Хюго. Но тогава го срещнах за първи път. Беше в Лондон, в „Ийтън Скуеър“, около месец преди ние двамата да отидем в Оксфорд. Хюго каза...

Той започна да говори все по-бързо, с обичайна оживеност, с бурно жестикулиращи ръце.

Елен слушаше. Тя видя улицата и къщата и осемнайсетгодишния приятел на Кристиан. И след известно време, докато той говореше, тя почувства, че онова ледено спокойствие, което вече беше започнало да я напуска, се хлъзна все повече и повече настрана от нея, и с облекчение, тя го остави да я напусне.

Кристиан продължаваше да говори. Свещите на масата намаляваха все повече. Неговият Едуард, нейният Едуард.

Тази нощ, когато си легна, тя както всяка нощ протегна ръка, докосна студеното пространство на чаршафа до себе си, и я остави да лежи там, затвори очи, знаейки, че тази нощ щеше да може да заспи.

Сега, когато спокойствието си беше отишло, Едуард беше още по-близко до нея.

Ще заведе децата през лятото в „Куайриз“, си помисли.

Това лято Елен уреди една специална кутия да бъде изпратена от Париж в Англия. И една вечер, коленичила на пода в приемния салон на „Куайриз“, Кет я отвори.

Това беше стара кутия, с размера на малък сандък със заоблен капак, облечена беше с избеляла фина кожа в мъхесто зелен цвят. Върху капака ѝ стоеше кръстът на дьо Шавини, и бяха изписани инициалите на Кет. Когато я отвори, ръцете ѝ леко трепереха. Тя не знаеше какво беше нейното съдържание, но разбираше, че беше важно и че по някакъв начин беше свързано с нейния баща, чиято втора годишнина от смъртта току-що беше отминала. Вътре в кутията имаше две таблички с отделения, които се повдигаха и вътре в табличките се намираще серия от други изискано изработени кожени кутии. Кутия за бижута. Тя коленичи на петите си, страхувайки се да ги отвори.

Стаята беше тиха и спокойна, светлината на плътното прашно злато на късния следобед избледняваше в син сумрак. Сенките се проточваха върху моравата. След известно време Елен дойде и коленичи до нея.

— Кет, аз исках да ги видиш. Исках да знаеш — каза внимателно тя. — Преди беше твърде рано, но помислих, че сега... — Тя се поколеба и леко докосна една от малките кутии, стоящи пред тях.

— Преди да се върнем при Едуард, по времето, когато сме били в Америка, Едуард всяка година си е спомнял за твоя рожден ден. Той е избирал подарък за теб, който е бил поставян в сейфовете в Париж. Да те чака. Да чака, когато ти ще се върнеш — тя замълча. — Има един, който отбелязва твоето рождение — този е. И след него има за всяка следваща година. Те всички са датирани, ще видиш.

— Всяка година? Дори преди да ме е познавал? — Кет повдигна очи към лицето на Елен.

— Всяка година. И след като се върнахме, той е продължил по същия начин. А аз продължих, след като той почина. О, Кет, исках ти да ги видиш. Той толкова много те обичаше — тя докосна ръката на Кет. — Отвори ги, скъпа, отвори ги моля ти се...

Много внимателно Кет започна да ги отваря. „За Кетрин, с моята любов, 1960 г.“ — огърлица от перли, от розови и с триъгълни плоскости шлифовани диаманти, изключително деликатно творение, подобно на кръгчета от цветя, което тя веднага разбра, че би могло да бъде изработено само по проект на Виспиянски. „За Кетрин, с моята любов, 1961 г.“ — една диадема „Картие“ от черен покрит с перли оникс. 1962 г. — китайска огърлица с гравирани корал, с фино изрязани и пръснати на малки групички оникси и диаманти. Година след година, кутия след кутия: огърлица от пет реда съвършено хармонизиращи си перли за нейния пети рожден ден. Две съчетаващи се гривни, така изкусно изработени, че изглеждаха като инкрустирани със сапфири. Лапис и злато. Всички видове скъпоценни камъни, с изключение на изумрудите. 1973: годината на неговата смърт — пръстен със загладен рубин, който съвършено съответстваше на формата на нейната ръка.

Кет ги гледаше с учудване и объркване. Сълзи се появиха в очите ѝ. Диадема, дали тя някога щеше да сложи диадема? Много я трогна това, че нейният баща беше избрал нещо толкова отдалечено от неговото време и изваждайки я от кутията, тя я притисна към лицето си, мислейки си, да, ако сложеше някога диадема, щеше да бъде именно тази.

Отдалечи я от лицето си, разглеждайки я, проследявайки с пръст нейните очертания. Лицето ѝ стана ожесточено и стегнато, после тя рязко, с лек вик я остави обратно и се изправи.

— Искам да ти покажа нещо, майко, почакай. Чакай тук.

Тя изтича от стаята и се върна няколко минути по-късно, стискайки папка под мишница. Коленичи до Елен и с треперещи ръце внимателно я отвори. Това беше албум с проекти, проекти на бижута. Страница след страница, покрити с тях, всяка подписана, датирана и изпълнена със скици, изработени в стила на Кет — с изключителна старателност.

— Върху тях съм работила в продължение на година. Когато съм в Париж, ги показвам на Флориан и той ми помага. Обяснява кое е технически възможно и кое не. Този проект виждаш ли го, него трябва да променя, той не може да бъде изработен така, както първоначално съм предвидила. А този, о, много го харесвам, мисля, че той е най-хубавият. Майко, зная, че те все още не са много добри, но ще станат. Аз се уча, работя върху тях...

Тя развълнувано вдигна лице към Елен. Елен приближи папката към себе си и напрегнато се наведе над скиците. Нямаше ни най-малка представа, че Кет се беше занимавала с тези неща, а те бяха успешни, в тях беше вложено богато въображение. Тя бавно обръщаше страниците, подробно изучавайки всеки проект и малките технически забележки, които Кет беше правила отстриани на листа.

— Но Кет, те са хубави, те са много изящни...

— Не исках да ти ги покажа преди, не преди да съм направила достатъчно много и не преди да съм доволна от тях... — Кет замълча. С трепереща ръка тя посочи към малките кутийки пред себе си и после отново към скиците в албума.

— Исках ти да знаеш, исках тати да знае, че аз ще продължа всичко, всичко това — бижутерията, компанията. О, зная, че трябва още толкова много да се уча, но аз ще се науча, ако ти ми помогнеш — тя се поколеба. — Зная колко много ти си направила. Флориан ми каза, че ти си спасила колекцията, спасила си компанията. Попитах Кристиан и той ми каза, че тя ще става от могъща по-могъща. И исках ти да знаеш, че това няма да спре до тук — тя се прекъсна, после със зачервено лице заговори по-тихо. — Разбирам относно Люсиен, относно Александър. Зная, че Люсиен има приоритет пред мене. Приемам това. Но, исках ти да знаеш, че каквото и да прави Люсиен, каквото и да прави Александър — аз ще бъда тук. За да продължа.

Тя отново спря и наведе глава. Трогната от нейната пламенност и от стремителността, с която тя говореше, Елен я погледна с нежност. Настъпи тишина. Кет не приема толкова лесно първенството на Люсиен, както казва, помисли си Елен, но тя нито за момент не се усъмни в нейната решителност. След малко се присегна и хвана ръката на Кет. Кет силно притисна нейната. Тя повдигна лице и се обърна към Елен с бляскави, внезапно разширили се в несигурност и молба очи.

— Мога ли да направя това, майко, мога ли? Чувствам се толкова сигурна, че мога. Зная го. Но в някои моменти се страхувам. Мисля си колко е трудно, колко е огромно, и после си мисля, че това е само моя глупава хвалба, фантазия...

Елен се колебаеше. Тя се наведе напред и обгърна с ръка раменете ѝ. Усети, че дъщеря ѝ се тресеше от чувството и напрегнатостта, които изпитваше.

— О, Кет, когато аз бях на твоите години, знаеш ли в какво вярвах тогава?

— Каж ми.

— Вярвах, че всичко е възможно. Всичко. Ако го желаеш достатъчно. Ако си решителна достатъчно. Бях твърде убедена в това. Тогава...

Тя говореше внимателно, но Кет усети нотка на съжаление в нейния глас, отсенка на тъга. Внезапно тя се отдели от прегръдката на майка си...

— Мислела си тогава? Не си ли била права? Уверена съм, че си била. Аз сега го знам, точно това е, което чувствам...

— Може би беше правилно — Елен погледна настрана. — Мисля, че този вид увереност, този начин на увереност може да те заведе далече, но винаги ще има някои неща, които ти няма да можеш да контролираш...

Фразата замря. Тя мислеше за Едуард, когото нямаше човешка сила на волята, способна да върне обратно. Но Кет, петнайсетгодишна, изпълнена с увереността на своята младост, вероятно не можеше да следва линията на нейната мисъл или просто беше престанала да я слуша.

Тя стоеше коленичила с двете трескави розови нетна върху страните, с устни свити в черта, и толкова много напомняше на Елен за Едуард.

— Аз не вярвам в ограниченията. Никога няма да повярвам. Тати не вярваше. Аз ще направя това, майко. Кълна ти се, че ще го направя. Заклевам ти се сега...

Тя повдигна ръка и за момент я задържа върху капака на кутията пред нея. И Елен, която разбра, че тази вяра и беше необходима и може би се нуждаеше от тържествеността на една клетва, не каза нищо, само спокойно я гледаше.

Кет стоеше в същото положение, изправена на колене, с ръка вдигната в странен, стегнат жест, с лице повдигнато към прозорците и градината. После, рязко, като че ли внезапно се беше осъзнала, се изправи.

— Колко спокойна е тази вечер!

Тя се обърна и тъй като и Елен стана, Кет я обви с ръце и силно и импулсивно я стисна в прегръдка.

— Искам да изляза навън. Само за малко. Сама. Искам да помисля, нали нямаш нищо против?

— Разбира се, че нямам. Върви. Ще те повикам, когато вечерята е готова...

При прозореца Кет се спря и погледна назад. Леко се намръщи:

— Когато ти си била на моите години... Никога преди не съм мислила за това, че ти някога си била на моите години...

Тя се поколеба, а Елен се усмихна. Кет се обърна и изтича в градината.

Когато тя излезе, Елен остана за малко в хладината на стаята. От другите части на къщата идваха далечни шумове: гласът на Каси, която си пееше и тракаше с тиганите, докато приготвяше вечерята. От горния етаж идваше шумът на тичащи крака; седемгодишният барон дьо Шавини и неговият четиригодишен брат се блъскаха и играеха около леглото. Отвън се чуваше гугукането на дивите гълъби и звукът на птича песен. Една спокойна вечер.

Тя беше развълнувана от думите на Кет и от страстната интензивност, с която бяха произнесени. Те веднага извикаха в нея миналото: тя помисли за Едуард, за това както го беше описал Кристиан: ако трябва с вдигнато оръжие срещу света, заради своя починал баща. Помисли за себе си, седнала на стъпалата на фургона, загледана към нощното небе и южните звезди, вярваща, че всичко е възможно.

Беше важно да се вярва в това, помисли си внезапно, почти ядосана. Ако не го вярваш, когато си на петнайсет години, кога ще го вярваш?

Но тя се страхуваше за Кет. Изпитваше болка да мисли за този младежки духовен блясък, потъмняващ с времето и опита. Изправи се. С отминаващото време и с тъгата за неговото отминаване, тя внезапно, както често се случваше изпита мъка по Едуард. Тя стоеше така и чакаше, както се беше научила да нрави, докато отмина остротата, първият пристъп на болката. После неспокойно се раздвижи из стаята. Там, върху стените се намираха двата портрета от Ан Нийл, единият на Кет като дете, а другият на самата нея, съвсем малко по-голяма,

отколкото беше Кет сега. С любопитство погледна към него, неспособна да повярва, че това беше тя, и после се обърна.

Креслото на Едуард. Масичката, на която той понякога пишеше писма. Едуардовите записи и архиви. Едуардовите книги.

Тя докосваше всеки от тези предмети, когато минаваше край тях, креслото, повърхността на масата, изтърканите краища на някои книги, датиращи още от времето на неговото юношество. Бе казала да ги преместят тук, когато къщата на „Ийтън Скуеър“ беше продадена. Тя ги докосваше, без да се заглежда в заглавията им, после извади наслука една от тях. Направи това, което често правеше с Едуардовите книги: подържа я отпуснато в ръката си, за да види дали страниците ѝ ще се разделят на някое специално място, което той беше отбелязал за постоянна справка.

Този беше сборник поеми и той внезапно се отвори почти в самото начало, където лист хартия беше сгънат между страниците. Тя хвана листа и го измъкна. На него с младежкия вариант на Едуардовия почерк внимателно и спретнато беше преписана една поема от книгата на Джон Дон, „Юбилей“. Под нея стоеше датата „22 август, 1941 г.“.

Тя не познаваше поемата и я прочете внимателно, ред след ред, акцентирано, непознатите думи ѝ звучаха с Едуардовия глас. Заслуша се в музиката на нейната увереност и в нейното ясно обещание идеше отпреди триста и отпреди трийсет години.

„Ни утре има тя, ни вчера“. Елен затвори книгата и стисна здраво парчето хартия в ръката си. Защо я беше преписал Едуард? Тя никога нямаше да узнае това, но беше уверена, че беше предназначена да бъде намерена от нея един ден.

Болката се оттегли. Сърцето ѝ стана така спокойно и уверено, като че ли Едуард беше в стаята с нея. Все пак, тя усети силно объркването чувство, че именно това беше важно, тази любов, която я оживяваше, и която не беше с нищо променена или излиняла след неговата смърт. Заради Едуард, както и заради самата себе си, тя прекоси стаята, отиде до стереоуредбата и постави касетката с Бетовен. Музиката зазвуча, втурвайки се в нощния въздух. Елен приближи до прозореца и се загледа към градината и към фигурата на Кет в далечината. Музиката се смесваше със сенките и с аромата на влажната трева. Отвъд моравата виждаше Кет спокойно застанала — блед силует на фона на тъмните тисови храсти зад нея. Тя повдигна

лице, заслушана в музиката. Елен помисли, че тя се усмихваше. После Кет вдигна голите си ръце и бавно започна да танцува.

Тя се въртеше и въртеше с бавни, грациозни движения в сиво-лилавата привечер, радвайки се на прохладната трева под краката си и на залезните лъчи. Майка ѝ я наблюдаваше, и Кет помисли, че тя се усмихваше. Но после Елен напусна отворения прозорец и Кет, ненаблюдавана, остана сама в градината, сама във вечерта, сама с музиката.

Тя спря да танцува и застана неподвижно, с ръце отпуснати встрани. Повдигна лице към небето, в кое го се виждаха първите звезди. Изгряваше вече бледа и разлята, с омекотени и неясни очертания луна. Тя увисна там, в небето, разливайки само слаба, забулена светлина.

В далечината се чу крясък на сова, дълъг трептящ вик. Кет остана съвсем неподвижна, както беше направила и някога преди в тази градина, в много подобна на тази нощ. С разширени очи тя погледна по посока на горичката и после я видя: бял силует, с премерен удар на крилете, той беззвучно се наклони надолу през моравата, разделяйки със сянката си на четири полето под себе си, и после изчезна.

Тя стоеше там, с очакването, че совата ще се върне, но това не стана. Цветовете от небето изчезнаха, музиката откъм къщата беше все по-тъжна, после отново утвърждаваща. Започваше да застудява, но Кет нямаше желание да си тръгне. Градината, луната и совата, те всички ѝ въздействаха толкова властно. Тя самата се почувства властна, така както се беше почувствала преди две години сред хълмовете, когато страхът я напусна и тя си даде сметка, че можеше да язди Кан. Усещаше се променена — поради случайността на обстоятелствата, поради сблъсъка и непоколебимостта на музиката и безмълвието на нощта.

Тя запази това свое чувство, радваше му се. Произнесе името на баща си веднъж, два пъти, три пъти, като заклинание, защото това беше вечер, когато можеше да се прави магия и когато всичко беше възможно.

Тогава за миг тя го усети до себе си толкова истински, сякаш той се присегна и докосна ръката ѝ и за своя изненада, тя осъзна, че има сълзи по страните, въпреки, че не беше се почувствала тъжна.

Сега музиката беше изпълнена с веселост. Кет изхлузи обувките си и краката ѝ потънаха в хладната трева, после повдигайки нагоре ръце, започна да танцува — въртейки се и въртейки се отново. Тя танцуваше за своята майка, за своя баща, за вечерния хлад, за красотата на музиката, за самата себе си. И както танцуваше, си каза: „Ще направя такива неща, такива неща“...

Никой никога не се беше чувствал толкова уверен — тя беше сигурна в това. Беше неудържимо и като шамандура я издигна нагоре. Имаше усещането за лекота и голяма пълнота. Градината беше тиха и тъмна, небето блестеше, а от къщата майка ѝ я викаше.

Тя престана да танцува и остана неподвижна. После, с леко потръпване, което можеше да бъде и от вълнение, а можеше да бъде и страх, защото толкова много неща започваха за нея сега, тя се обърна и изтича от градината към къщата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.